НИКОЛАЙ НОСОВ
НЕЗНАЙКО НА ЛУНАТА

Част 3 от „Приключенията на Незнайко“

Превод от руски: Дона Минчева, 1966

chitanka.info

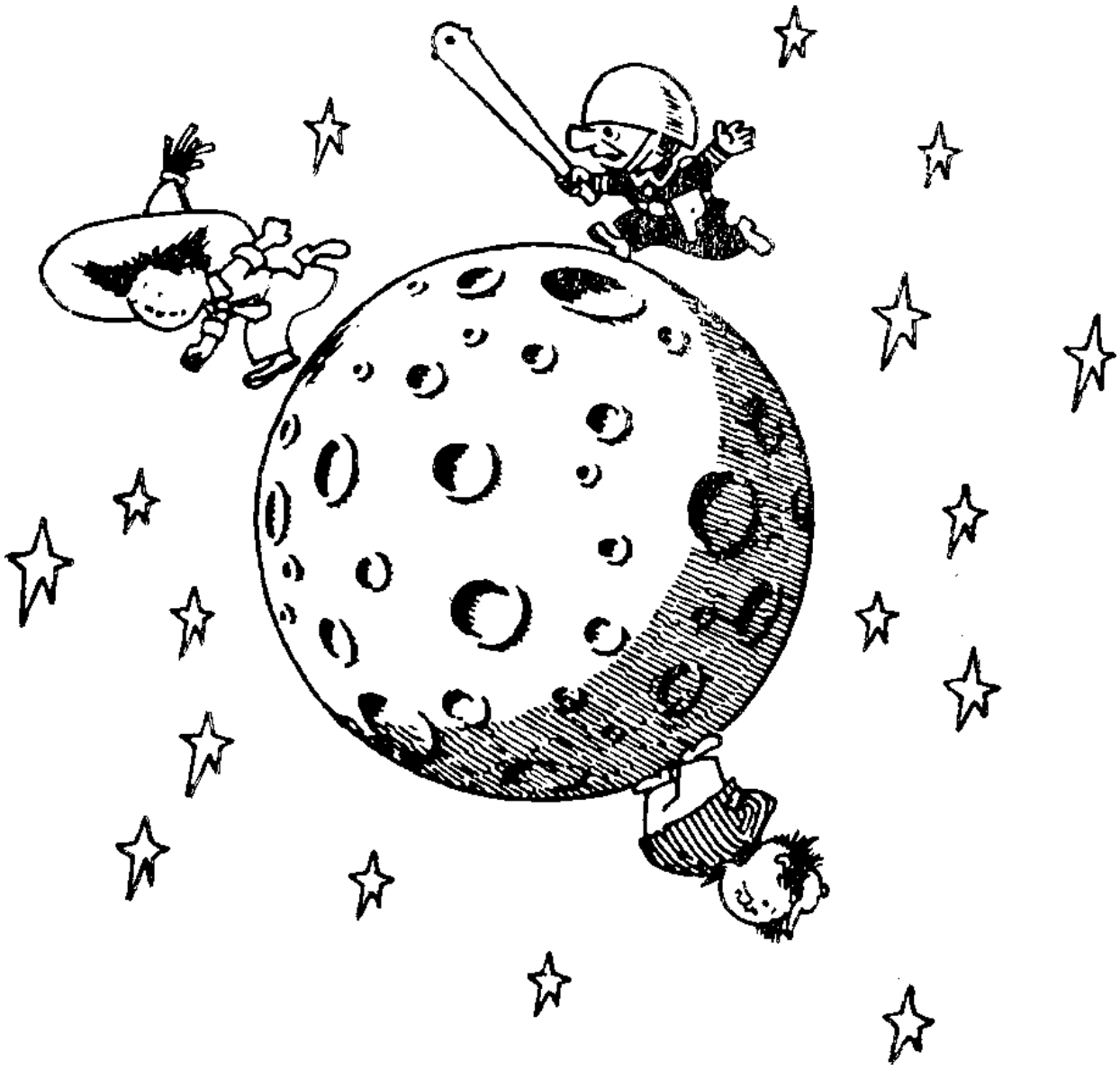

Драги читателю,

В тази книга ще се срещнеш с познати вече герои от излезлите по-рано книги „Приключенията на Незнайко и неговите приятели“ и „Незнайко в Слънчевия град“; ще се запознаеш с нови герои; ще направиш заедно с Незнайко увлекателно пътешествие до Луната и ще научиш много нови, интересни и полезни за тебе неща.

Скъпи малък приятелю от България!

Ти може би си чел вече книгата „Приключенията на Незнайко“. Аз съм я написал преди повече от десет години. Много деца от нашата страна прочетоха тази книга и обикнаха приказното малко човече Незнайко, което има толкова интересни приключения. Аз самият също обикнах малкото човече, макар да не съм го виждал никога, защото то, право да си кажа, съществува само в моето въображение. Всъщност това няма особено значение за мене, защото, щом затворя за миг очи, аз виждам Незнайко като жив заедно с неговите другарчета в тяхната прекрасна, вълшебна страна. Затова за мене Незнайко съществува (както съществува и за мнозина от моите малки читатели и приятели — те сами са ми казвали това). Тъй аз научих за Незнайко и неговите другари интересни неща, които исках да разкажа, но те не се побраха само в една книга.

След първата книга написах втора, която се казва „Незнайко в Слънчевия град“, и сега пред тебе стои третата: „Незнайко на Луната“. Виждаш ли какъв е нашият Незнайко — чак на Луната отишъл!… Всичко това, разбира се, е само шега, но една руска поговорка гласи, че във всяка шега има и малко истина. Когато четеш книгата, ти сам лесно ще разбереш кое е истина и кое не.

Когато нашите космонавти стъпят на Луната, възможно е те да не видят точно онова, което е видял Незнайко. В замяна на това пък много неща, с които Незнайко се сблъсква на Луната, ти можеш да срещнеш и сега на нашата Земя… А когато пораснеш, може би ще станеш космонавт и ще летиш към Луната. Тогава вероятно ще ти бъде интересно да си спомниш за смешния полет на Незнайко.

А сега вече можеш да тръгнеш да пътешествуваш по книгата, с други думи, да обърнеш страницата и да започнеш четенето.

На добър път! — както казват у нас.

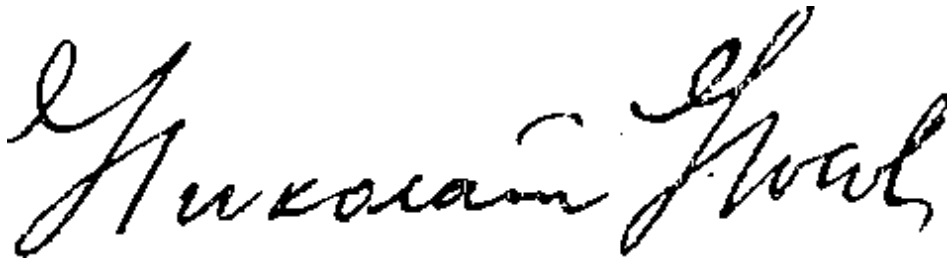

ПЪРВА ГЛАВА
КАК ЗНАЙКО ПОБЕДИ ПРОФЕСОР ТЕЛЕСКОПОВ

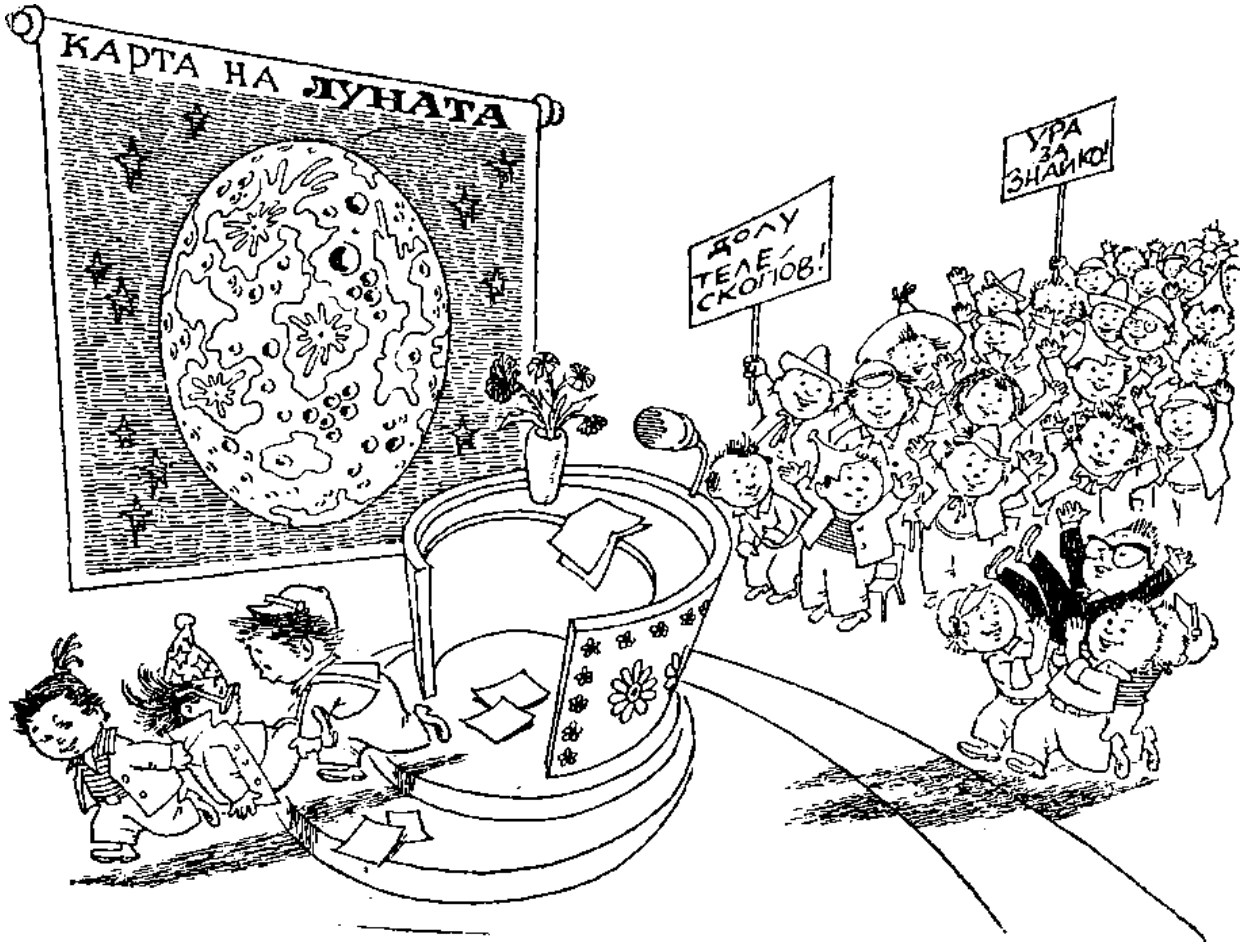

От пътешествието на Незнайко до Слънчевия град се бяха изминали две и половина години. Макар че за нас и за вас това да не е чак толкова много, за малките дребосъчета две и половина години са твърде дълъг срок. Много дребосъчета, наслушали се на разказите на Незнайко, Чипоноска и Шарен Мърльо, също предприеха пътешествие до Слънчевия град, а когато се завърнаха, решиха да направят и в своя град някои усъвършенствувания. Градът на цветята се беше изменил

оттогава толкова, че сега човек не би могъл и да го познае. В него се бяха появили много нови, големи твърде красиви здания. По проекта на архитекта Вьртибутилков на Улицата на звънчетата бяха построени дори две въртящи се здания. Едното — пететажно, подобно на кула, със спирални улеи отстрани и плавателен басейн наоколо (спуснеш ли се от спиралния улей, можеш да се гмурнеш направо във водата), а другото — шестетажно, с люлеещи се балкони, парашутна кула и дяволско колело на покрива. По улиците се бяха появили множество автомобили, спиралоходи, тръболети, авиохидромотори, гъсенични всъдеходи и разни други машини.

Но това, разбира се, още не е всичко. Жителите на Слънчевия град се бяха научили, че дребосъчетата от Града на цветята се занимават със строителство и им се притекоха на помощ: помогнаха им да построят така наречените индустриални предприятия. По проекта на инженер Заварко беше построена голяма фабрика за готово облекло, която произвеждаше най-разнообразни дрехи, от долни елечета до зимни шуби, от синтетични влакна. Сега вече на никого не се случваше да се мъчи по цели часове с игла в ръка, за да ушие най-обикновени панталони или сако. Във фабриката за облекло всичко това правеха не дребосъчетата, а машини. И тук, както в Слънчевия град, готовата продукция се разпращаше по магазините, а оттам вече всеки си вземаше онова, което му е нужно. Едничката грижа на работниците във фабриката беше да измислят нови модели дрехи и да следят да не се произвежда нищо, което не се харесва на купувачите.

Всички бяха много доволни. Единственият, който пострада от това, беше Шишко. Когато видя, че сега от магазина може да си вземе всичко, което му потрябва, Шишко почна да се чуди защо му е целият този куп костюми, натрупани в неговата стая. Пък и всички тези костюми не бяха вече модерни и той не можеше да ги носи. Шишко завърза старите си костюми в един огромен вързоп и като избра по-тъмна нощ, изнесе ги скришом от къщи и ги хвърли в Краставичната река, а вместо тях надомъкна от магазините нови костюми. В края на краищата стаята му се превърна в някакъв склад за готови дрехи. Костюмите му се намираха и в гардероба, и върху гардероба, и на масата, и под масата, и върху лавиците за книги, висяха по стените, по облегалките на столовете и дори по тавана, вързани с връвчици.

От такова изобилие на вълнени неща в къщата се завъдиха молци и за да не проядат костюмите, Шишко трябваше всеки ден да ги унищожава с нафталин, който изпълваше стаята с такава силна миризма, че ако не си свикнал, може да ти прилошее от нея. Самият Шишко беше целият пропит от тази замайваща миризма, но така й свикна, че дори престана да я усеща. Другите обаче я усещаха твърде силно. Щом Шишко отидеше някъде на гости, на стопаните веднага им се завиваше свят. Те моментално прогонваха Шишко и бързаха да разтворят широко всички врати и прозорци, за да проветрят — иначе можеше да припаднат или да полудеят. По същата причина Шишко не успяваше да си поиграе и с другарите на двора. Излезеше ли навън, всичко живо започваше да плюе, да си запушва носа и хукваше да бяга на всички страни, без да се обръща. Никой не искаше да дружи с него. Не ще и дума, че това беше извънредно обидно нещо за Шишко и той се принуди да отнесе на тавана всичките си ненужни костюми.

Впрочем това не беше толкова важно. Важното беше това, че Знайко също посети Слънчевия град. Там той се запозна с учените дребосъчета Фуксия и Селдичка, които в това време подготвяха своя втори полет към Луната. Знайко също се включи в работата по построяването на космическата ракета и когато тя беше готова, предприе с Фуксия и Селдичка междупланетно пътешествие. Щом стигнаха на Луната, нашите смели пътешественици изследваха един от неголемите лунни кратери в района на Морето на яснотата. Ходиха в пещерата, която се намира в центъра на този кратер, и направиха наблюдения над промените в силата на тежестта… На Луната, както е известно, силата на тежестта е значително по-малка, отколкото на Земята, и затова наблюденията над измененията на тази сила имат огромно научно значение. След около четири часа престой на Луната Знайко и неговите спътнички бяха принудени по-скоро да се впуснат в обратен път, тъй като запасите им от въздух бяха на привършване. Всички знаят, че на Луната няма въздух и за да не се задушиш, трябва винаги да вземаш със себе си запас от въздух. В сгъстено състояние, разбира се.

Когато се завърна в Града на цветята, Знайко разказваше много за своето пътешествие. Неговите разкази заинтересуваха силна всички и особено астронома Лупов, който неведнъж беше наблюдавал Луната с телескоп. С него Лупов беше успял да види, че повърхността на Луната

не е равна, а планинска и при това много от планините на Луната не са такива, както у нас на Земята, а неизвестно защо кръгли, или по-право пръстеновидни. Тези пръстеновидни планини учените наричат лунни кратери или циркуси. За да ви стане ясно как изглежда такъв лунен циркус или кратер, представете си едно огромно кръгло поле, двадесет, тридесет, петдесет или дори сто километра в диаметър, и си представете още, че това огромно кръгло поле е заобиколено с насип от пръст или с планина, висока най-много два или три километра, и ето че ще се получи лунен циркус или кратер. Такива кратери на Луната са хиляди. Има малки — около два километра в диаметър, но има и огромни — до сто и четиридесет километра в диаметър.

Мнозина учени се интересуват от въпроса как са се образували лунните кратери, от какво са произлезли те. В Слънчевия град всички астрономи в старанието си да разрешат този сложен въпрос дори се скараха помежду си и се разделиха на две половини. Едната половина твърди, че лунните кратери са произлезли от вулкани, а другата половина казва, че лунните кратери са следи от падането на едри метеорити. Ето защо първата половина астрономи наричат последователи на вулканичната теория или просто вулканисти, а втората — последователи на метеоритната теория или метеористи.

Знайко обаче не беше съгласен ни с вулканичната, ни с метеоритната теория. Още преди пътешествието си до Луната той беше създал своя собствена теория за произхода на лунните кратери. Веднаж той беше наблюдавал Луната с телескоп заедно с Лупов и му направи впечатление, че лунната повърхност твърде много прилича на повърхността на добре изпечен блин[1] с неговите шуплести дупчици. След това Знайко често ходеше в кухнята и наблюдаваше как се правят блините. Той забеляза, че докато блинът е рядък, неговата повърхност е съвсем гладка, но щом започне да се пържи в тигана, на повърхността му се появяват мехурчета от нагорещената пара. Като излязат на повърхността на блина, мехурчетата се пукат и върху блина се образуват малки дупчици, които така си и остават, когато тестото се изпече добре.

Знайко написа дори книжка, в която казваше, че повърхността на Луната невинаги е била твърда и студена, каквато е сега. Някога Луната представлявала огнено-течно, тоест нагорещено до разтопено състояние кълбо. Постепенно повърхността на Луната изстивала и

ставала вече не течна, а жилава като тесто. Отвътре тя била все пак още твърде гореща, затова нажежените газове изскачали на повърхността във вид на огромни мехури. Излезли вече на повърхността на Луната, тези мехури, естествено, се пускали. Докато повърхността на Луната била още достатъчно течна, белезите от пукналите се мехури се разнасяли и изчезвали, без да оставят следа, както не оставят следа мехурите върху вода през време на дъжд. Но когато повърхността на Луната изстинала дотолкова, че станала гъста като тесто или като разтопено стъкло, следите от пукнатите мехури вече не изчезвали, а оставали във вид на стърчащи над повърхността пръстени. Изстивайки постепенно, тези пръстени окончателно се втвърдявали. Отначало били гладки като застинали върху вода кръгове, после малко по малко се разрушавали и в края на краищата заприличали на тези пръстеновидни планини, които всеки може да види с телескоп.

Всички астрономи — и вулканистите, и метеористите — се присмиваха на тази Знайкова теория.

Вулканистите казваха:

— За какво ни е притрябвала и тази блинова теория, когато и без това е ясно, че лунните кратери са просто вулкани?

Знайко отговаряше, че вулканът е твърде голяма планина, на върха на която се намира сравнително малък кратер или гърло. Ако поне един лунен кратер представлява кратер на вулкан, то самият вулкан щеше да бъде едва ли не колкото цялата Луна, а такова нещо съвсем не се наблюдава.

Метеористите казваха:

— Лунните кратери, разбира се, не са вулкани, но те не са и блинове. На всички е известно, че това са следи от падането на метеорити.

Знайко отговаряше на това, че метеорити са могли да падат на Луната не само отвесно, но и под наклон и в такъв случай щяха да оставят не кръгли, а проточени, продълговати или елипсовидни следи. Пък то всички кратери на Луната са предимно кръгли, а не елипсовидни.

И вулканистите, и метеористите обаче бяха дотолкова свикнали със своите любими теории, че дори не искаха да слушат Знайко, и презрително го наричаха блинист. Те казваха, че изобщо е смешно да се

сравнява Луната, която представлява значително космическо тяло, с някакъв си нещастен блин от втасало тесто.

Впрочем Знайко сам се отказа от своята блинова теория, след като лично посети Луната и видя отблизо един от лунните кратери. Той установи, че пръстеновидната планина съвсем не е планина, а останки от гигантска тухлена стена. Въпреки че тухлите на тази стена били разрушени и изгубили своята първоначална четириъгълна форма, все пак можело да се разбере, че това са тъкмо тухли, а не парчета от обикновена скала. Това проличавало особено ясно там, където, стената сравнително неотдавна се била срутила и отделните тухли все още не се били разсипали на прах.

Знайко поразмисли и разбра, че само разумни същества са могли да направят тия стени и когато се завърна от пътешествието си, публикува книга, в която писа, че някога на Луната са живели разумни същества, тъй наречените лунни дребосъчета или лунници. В онези времена на Луната, както и сега на Земята, е имало въздух. Ето защо лунниците са живели на повърхността на Луната, както и ние живеем на повърхността на нашата планета Земя. С течение на времето обаче въздухът на Луната е ставал все по-малко и по-малко, излитал е в космическото пространство около Луната. За да не загинат без въздух, лунните жители са обграждали градовете си с дебели тухлени стени, над които издигали огромни стъклени куполи. Изпод тези куполи въздухът вече не излетявал, следствие на което те можели да дишат, без да се боят от нищо.

Но лунните жители знаели, че така не може да продължава вечно, че въздухът около Луната постепенно ще изчезне напълно и незащитената от дебел пласт въздух лунна повърхност ще се нагрява силно от слънчевите лъчи и тогава животът на Луната ще стане невъзможен дори под стъклен капак. Ето защо лунниците започнали да се преселват във вътрешността на Луната и сега живеят не на външната, а на вътрешната й страна, понеже в действителност Луната отвътре е куха като гумена топка и на вътрешната й повърхност може да се живее също така, както и на външната.

Тази книжка на Знайко повдигна голям шум. Всички дребосъчета я четяха с увлечение. Мнозина учени хвалеха книжката за това, че е интересно написана, но все пак изразяваха недоволството си от научната й необоснованост. А действителният член на Академията на

астрономическите науки професор Телескопов, който също имал случай да прочете книжката на Знайко, просто кипеше от негодувание и казваше, че тази книга не е никаква книга, а както той се изразяваше, някаква дяволска глупост. Този професор Телескопов не беше кой знае колко лош. Не, той беше доста добър, но извънредно, тъй да се каже, взискателен, непримирим. Във всяка работа той най-много ценеше реда и точността и не можеше да понася никакви фантазии, тоест измислици.

Професор Телескопов предложи на Академията на астрономическите науки в Слънчевия град да организира обсъждане на Знайковата книга и както той се беше изразил, така да я разнищи дума по дума, че никой вече да не се опита да пише такива книги. Академията даде съгласието си и изпрати покана на Знайко. Той пристигна и обсъждането се състоя. Започна се, както му е редът в подобни случаи, с доклад, който сам професор Телескопов пожела да изнесе.

Когато всички поканени на обсъждането дребосъчета се събраха в обширната зала и насядаха по столовете, на трибуната се изкачи професор Телескопов и първото, което чуха от него, беше следното:

— Скъпи приятели, откривам събранието, посветено на обсъждането на Знайковата книга.

След това професор Телескопов силно се изкашля, избърса, спокойно носа си с кърпичка и започна своя доклад. Той разказа накратко съдържанието на Знайковата книга, похвали нейното живо, ярко изложение и каза, че според него, Знайко е допуснал грешка, като е взел за тухли онова, което в действителност е било не тухли, а някаква напластена скала. И щом всъщност не е имало тухли, продължи професорът, нямало е следователно и никакви дребосъчета лунници. Те не са и могли да съществуват, тъй като ако съществуваха, не биха могли да живеят на вътрешната повърхност на Луната, защото отдавна е известно, че предметите, които се намират на Луната, също както и у нас на Земята, се привличат към центъра на планетата и ако Луната в действителност е вътре куха, никой не би могъл да се задържи на вътрешната й повърхност: веднага би бил привлечен към центъра на Луната и безпомощно би висял в празното пространство, докато не загине от глад.

Знайко изслуша всичко това, стана от мястото си и каза насмешливо:

— Вие разсъждавате така, като че ли сте имали някога случай да висите в центъра на Луната!

— А вие да не би да сте висели? — сърдито измърмори професорът.

— Аз не съм висял — възрази Знайко, — но затова пък съм летял в ракета и съм наблюдавал предметите в състояние на безтегловност.

— Какво общо има това със състоянието на безтегловност?

— Ето какво — отвърна Знайко. — Нека ви бъде известно, че през време на моя полет към Луната аз имах бутилка с вода. Когато настъпи състоянието на безтегловност, бутилката свободно заплава в пространството, както й всички предмети, които не бяха прикрепени към стените на кабината. Всичко вървеше нормално, докато бутилката беше догоре пълна с вода. Но когато аз изпих половината вода, започна нещо странно: останалата вода не се задържаше на дъното на бутилката и не се събираше в центъра, а равномерно се стичаше по стените така, че вътре в бутилката се образува въздушен мехур. Значи водата се притегляше не към центъра на бутилката, а към стените й. Всъщност това е естествено, тъй като могат да се привличат взаимно само масите на веществата, а празното пространство не може да привлече нищо.

— Откри Америка! — измърмори Телескопов. — Взел да сравнява бутилката с планета! Това научно ли е, според вас?

— Защо да не е научно? — авторитетно отвърна Знайко. — Когато бутилката свободно се движи в междупланетното пространство, тя се намира в състояние на безтегловност и по всичко прилича на планета. Вътре в нея всичко ще става така, както и вътре в планетата, тоест вътре в Луната, в случай, разбира се, че Луната отвътре е куха.

— Там е работата я! — подхвана Телескопов. — Само че обяснете ни, моля ви се, защо сте си втълпили в главата, че Луната отвътре е куха?

Слушателите, които бяха дошли да чуят доклада, се засмяха, но Знайко не се смути от това и каза:

— И вие щяхте лесно да си втълпите това в главата, ако помислехте малко. Ами че ако Луната най-напред е била огненотечна, тя е започнала да изстива не отвътре, а от повърхността, тъй като именно повърхността на Луната е в съприкосновение със студеното

космическо пространство. По такъв начин най-напред е изстинала и се е втвърдила повърхността на Луната, следствие на което Луната е заприличала на огромен кълбообразен съд, вътре в който е продължавало да се намира… Какво мислите?

— Още незастинало, разтопено вещество! — извика някой от слушателите.

— Вярно! — потвърди Знайко. — Още незастиналото, разтопено вещество или по-просто казано, течност.

— Ето, виждате ли, сам казвате — течност — засмя се подигравателно Телескопов. — Откъде пък се е взело в Луната празното пространство, щом като там е имало течност, празноглавецо?

— Е-е, за това е съвсем лесно да се досети човек — невъзмутимо отвърна Знайко. — Защото огненотечното вещество, заобиколено от твърдата обвивка на Луната, продължавало да изстива, а изстивайки, то се е намалявало по обем. Вероятно вие знаете, че всяко вещество при охлаждане намалява обема си, нали?

— Вероятно зная — сърдито измърмори професорът.

— Тогава всичко трябва да ви е ясно — зарадвано извика Знайко. — Ако течното вещество е намалявало обема си, то във вътрешността на Луната от само себе си е трябвало да се получи празно пространство, подобно на въздушния мехур в бутилката. Това празно пространство е ставало все по-голямо и по-голямо и се е разполагало в централната част на Луната, тъй като останалата още течна маса се е привличала от твърдата обвивка на Луната, също така, както се привличаше останалата вода към стените на бутилката, когато тя беше в състояние на безтегловност. Постепенно течността вътре в Луната е застинала съвсем и се е втвърдила, сякаш е прилепнала към твърдите стени на планетата следствие на което в Луната се е образувала вътрешна кухина, която малко по малко е могла да се запълни с въздух или друг някакъв газ.

— Вярно! — извика някой.

И в същия момент от всички страни се разнесоха викове:

— Вярно! Правилно! Браво, Знайко! Ура-а!

Всички заръкопляскаха. Някой викна:

— Долу Телескопов!

В същия миг две дребосъчета сграбчиха Телескопов — един за яката, друг за краката — и го смъкнаха от трибуната. Няколко други

дребосъчета вдигнаха Знайко на ръце и го помъкнаха към трибуната.

Нека Знайко докладва! — викаха наоколо. — Долу Теле-скопов!

— Скъпи приятели — заговори Знайко, като се намери на трибуната. — Аз не мога да докладвам. Не съм се подготвил.

— Разкажете за полета си към Луната — викаха дребосъчетата.

— Разкажете за състоянието на безтегловност — викна някой. За Луната ли?… За състоянието на безтегловност? — смутено повтаряше Знайко. — Е добре, нека бъде за състоянието на безтегловност. Вие сигурно знаете, че космическата ракета, за да преодолее земното притегляне, трябва да получи извънредно голяма скорост — 11 км в секунда. Докато ракетата набира тази скорост, вашето тяло изпитва силно претоварване. Теглото на тялото ви сякаш се увеличава няколко пъти. Вие сте притиснати силно към пода на кабината. Не можете да вдигнете ръка, не можете да вдигнете крак, струва ви се, че цялото ви тяло сякаш е пълно с олово. Като че ли някаква страшна тежест притиска гърдите ви и не ви позволява да дишате. Но щом засилването на космическия кораб престане и той започне свободния си полет в междупланетното пространство, претоварването изчезва и вие вече не чувствувате силата на тежестта или по-просто казано, губите теглото си.

— Разкажете какво изпитвахте? Какво усещахте? — извика някой.

— При състоянието на безтегловност най-напред усетих, че сякаш издърпаха изпод мене седалката и аз нямах на какво да седна. Усещането бе не такова, като че ли съм изгубил нещо, но съвсем не можех да разбера какво именно. Почувствувах слабо виене на свят, почна да ми се струва, че някой нарочно ме е обърнал надолу с главата. Едновременно с това усетих, че вътрешно цял се вцепених и изтръпнах сякаш от страх, въпреки че не чувствувах страх. След като почаках малко и се убедих, че не ми се е случило нищо лошо, че дишам, както обикновено, и виждам всичко наоколо, и съобразявам нормално, аз престанах да обръщам внимание на изтръпването в гърдите и в коремната си област и неприятното усещане изчезна от само себе си. Когато се огледах наоколо и видях, че всички предмети в кабината са на мястото си, че седалката, както и преди, се намира под мене, престана да ми се струва, че съм обърнат надолу с главата и виенето на свят също изчезна…

— Разказвайте! Разказвайте още! — извикаха дребосъчетата в хор, като видяха, че Знайко спря да говори.

От нетърпение някой дори затропаха с крака по пода.

— Значи така — продължи Знайко. — Като се убедих, че всичко е наред, реших да стъпя на пода, но го направих така рязко, че подскочих нагоре и си ударих главата в тавана на кабината. Не взех под внимание, разбирате ли, че тялото ми беше изгубило, тежестта си и че беше достатъчно само слабо усилие, за да подскоча на страшна височина. Тъй като моето тяло нямаше вече абсолютно никакво тегло, аз можех свободно да си вися сред кабината във всяко положение, без да се спущам надолу и без да се качвам нагоре. За това беше необходимо обаче да бъда предпазлив и да не правя резки движения. Наоколо ми също така свободно плаваха предметите, които не бяхме закрепили, преди да започнем полета. Водата в бутилката не се изливаше дори тогава, когато обръщахме бутилката с гърлото надолу. И ако успявахме да тръснем вода от нея, то тя се събираше на топчици, които също плаваха в пространството дотогава, докато не биваха привлечени от стените на кабината.

— Я кажете, моля ви се — попита едно дребосъче, — в бутилката ви какво имаше: вода или някакво друго питие?

— В бутилката имаше обикновена вода — отвърна кратко Знайко. — Какво друго питие би могло да има?

— Е, не зная — разтвори ръце дребосъчето. — Мислех да не е лимонада или газ.

Всички се разсмяха. А друго дребосъче запита:

— Ами донесохте ли нещо от Луната?

— Донесох парченце от самата Луна.

Знайко извади от джоба си едно малко камъче със сивосинкав цвят и каза:

— На повърхността на Луната се търкалят множество различни и при това твърде красиви камъни. Но аз не исках да ги събирам, тъй като могат да се окажат метеорити, случайно по-паднали на Луната от космическото пространство. А това камъче откъртих с чук от една скала, когато се спущахме в Лунната пещера. Затова можете да бъдете съвсем сигурни, че този камък е парченце от самата Луна.

Късчето Луна тръгна от ръка на ръка. Всеки искаше да го погледне по-отблизо. Докато дребосъчетата разглеждаха камъка,

предавайки си го един на друг, Знайко разказваше как са пътешествували по Луната с Фуксия и Селдичка и какво са видели там. Разказът на Знайко се хареса на всички. Слушателите останаха много доволни. Само професор Телескопов не беше доволен. Щом Знайко свърши да говори и слезе от трибуната, професор Телескопов се качи на трибуната и каза:

— Скъпи приятели, на всички ни беше много интересно да чуем за Луната и за всичко останало и аз от името на присъствуващите изказвам сърдечна благодарност на знаменития Знайко за неговото занимателно и съдържателно изказване. Обаче… — Телескопов със строг вид издигна нагоре показалеца си.

— Долу! — извика едно дребосъче.

— Обаче… — повтори с повишен глас професор Телескопов — обаче ние сме се събрали тук не да слушаме за Луната, а да обсъдим книжката на Знайко, а тъй като не обсъдихме книжката, то значи не изпълнихме онова, което беше набелязано, а щом не сме изпълнили онова, което беше набелязано, то трябва все пак да се изпълни, а щом то трябва все пак да се изпълни, ще се наложи все пак да се изпълни и да се постави на разглеждане…

Тъй никой не узна какво искаше да постави на разглеждане професор Телескопов. Вдигна се такъв шум, че вече нищо не можеше да се разбере. Отвсякъде се чуваше само думата:

— Долу!

Двете дребосъчета отново се спуснаха към трибуната, едното сграбчи Телескопов за яката, другото — за краката и го повлякоха право навън. Там те го сложиха да седне на тревата в една градинка и му казаха:

— Чак когато отидеш на Луната, тогава ще имаш думата от трибуната, а сега засега постой си тук на тревицата.

Телескопов беше така смаян от подобно безцеремонно отношение, че не можа да произнесе нито дума. После малко по малко той дойде на себе си и извика:

— Това е безобразие! Ще се оплача! Ще пиша във вестника! Аз ще ви дам да разберете кой е професор Телескопов!

Той дълго вика, така, размахвайки юмруци, но като видя, че всички дребосъчета се разотидоха по домовете си, рече:

— И така, обявявам заседанието за закрито!

После станали също се запъти към къщи.

---

[1] Блин — вид палачинка, направена от рядко тесто, приготвено с мая. Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА
ТАЙНАТА НА ЛУННИЯ КАМЪК

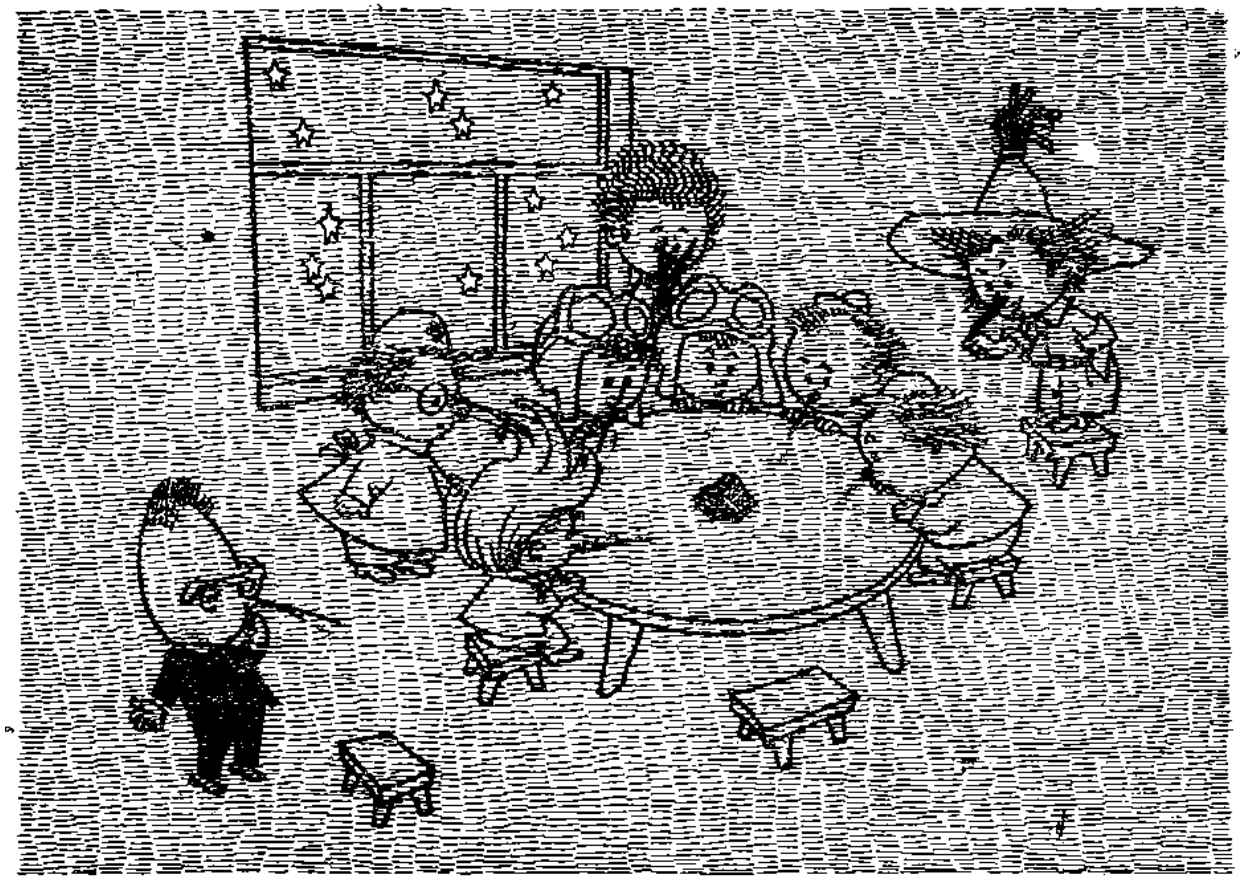

На следващия ден във вестниците се появи отчет за състоялото се обсъждане на Знайковата книга. Всички жители на Слънчевия град го прочетоха. Всеки се интересуваше да научи наистина ли Луната е куха отвътре и вярно ли е, че вътре в Луната живеят дребосъчета. В отчета беше подробно изложено всичко, което се бе говорило на обсъждането, и дори онова, което съвсем не бе се говорило. Освен отчета във вестниците бяха напечатани и множество фейлетони, тоест хумористични статийки, в които се разказваше за различни забавни приключения на лунните дребосъчета. Страниците на вестниците бяха

изпъстрени със смешни картинки. Картинките изобразяваха Луната. По нейната вътрешна страна дребосъчетата ходеха надолу с главата и за да не бъдат притеглени от центъра на Луната, те се бяха хванали с ръце за различни предмети. На една от картинките беше нарисувано дребосъче, на което силата на притеглянето беше смъкнала обувките и панталоните и самото дребосъче, останало само по ризка и с шапка на глава, се държеше здраво с двете си ръце за едно дърво. Всеобщо внимание привличаше карикатурата, изобразяваща Знайко, размахал безпомощно ръце и крака в центъра на Луната. Лицето на Знайко изразяваше такава объркаост, че никой не можеше да го гледа сериозно.

Всичко това, разбира се, беше напечатано само за развлечение на читателите, но в един от вестниците беше публикувана съвсем сериозна и научно обоснована статия от професор Телескопов, прочут с изследванията си в областта на физиката. В тази си статия професор Телескопов пишеше, че наличността на празно пространство във вътрешността на Луната не противоречи на законите на физиката, и е напълно допустимо, тъй че Знайко не е далеч от истината, както може да се стори на някого. Същевременно е трудно да се предположи, пишеше професорът, че празното пространство е разположено в центъра на Луната, тъй като централната част на Луната е запълнена с твърдо вещево още преди да изстине и се втвърди лунната повърхност и следователно преди образуването на празно пространство вътре в Луната. Работата е там, че както сега, така и в далечното минало вътрешните пластове на Луната са подложени на огромно налягане от страна на външните пластове, които тежат много хиляди и дори милиони тонове. Вследствие на това чудовищно налягане веществото във вътрешността на Луната не е могло съгласно законите на физиката да остане в течно състояние и се намира във вид на твърдо вещество. А това означава, че когато Луната е била още огнено-течна, вътре в нея вече е имало твърдо централно ядро и вътрешната кухина на Луната е започнала да се образува не в центъра, а около това твърдо централно ядро, по-точно казано, между това централно ядро и сравнително неотдавна втвърдената повърхнина Луната. И така, Луната не е кухо кълбо, прилично на гумени топка, както предполага Знайко, а кълбо, в чиято вътрешност има друго кълбо, заобиколено с въздушен пласт или с пласт от някакъв друг газ.

Колкото се касае до предположението, че на Луната има дребосъчета или някакви други живи същества, то това се отнася вече към областта на чистата фантастика — пишеше професор Телескопов. За съществуването на дребосъчета върху Луната няма никакви научни доказателства. Ако онова, което Знайко е открил на лунната повърхност, наистина е било тухлена стена, направена някога от разумни същества, то липсват всякакви доказателства, че тези разумни същества са оцелели до ден днешен и са избрали за свое местожителство вътрешната кухина на Луната. Науката се нуждае от достоверни факти, пишеше професор Телескопов, и никакви празни измислици не ще ни ги заменят.

Колкото по-нататък четеше Знайко статията на професор Телескопов, толкова по-силно го обхващаше някакво остро чувство на срам, примесено с огорчение. Това, което професорът пишеше за твърдото ядро във вътрешността на Луната, беше неоспоримо. Всеки запознат със законите на физиката трябваше да се съгласи с той, а Знайко познаваше прекрасно законите на физиката.

— Как не съм съобразил такова просто нещо! — чудеше се Знайко и беше готов да си скубе косата от яд. — Та не ще и съмнение, че вътре в Луната е имало твърдо ядро, а това значи, че празно пространство е могло да се образува само около това ядро, а не в центъра. Ех, че съм магаре! Ех, че съм орангутан! Как можах да се изложа така! Как не можах да се сетя за такова просто нещо! Срам и позор!

След като прочете статията от край до край, Знайко закрачи напред-назад из стаята, като непрестанно тръскаше глава, сякаш искаше да изтърси от нея неприятните си мисли.

— Измишльотини! — с досада мърмореше той, спомняйки си статията на професор Телескопов. — Опитай се сега да докажеш, че тук няма никакви измислици, след като и през ум не ти е минало, че в центъра на Луната може да има твърдо вещество!…

Изморен от разходката си из стаята, Знайко пъшкаше от огорчение, сядаше изведнаж на стола и безсмислено се втренчваше в една точка. После скачаше като ужилен и отново започваше да обикаля из стаята.

— Не, аз ще докажа, че това не са празни измислици — викаше той. — На Луната има дребосъчета! Невъзможно е да ги няма. Наука не

значи само голи факти! Науката е фантастика!… Тоест, фу, какво дрънкам? Науката не е фантастика, но науката не може да съществува без фантастика. Фантазията ни помага да мислим. Само голите факти още нищо не значат. Всички факти трябва да се осмислят!

При тези думи Знайко силно удари с юмрук по масата.

— Ще докажа! — извика той.

В този момент погледът му падна върху карикатурата във вестника, където той беше изобразен в центъра на Луната с такова идиотско изражение на лицето, че беше невъзможно да се гледа спокойно.

— Само това липсваше! — измърмори той. — Иди, че доказвай сега, когато тук се мъдри такава мутра!

Още същия ден Знайко напусна Слънчевия град. През целия път той си повтаряше:

— Никога вече няма да се занимавам с наука! Ако ще и на парчета да ме режат! В никакъв случай! Няма и да помисля дори!

Когато се върна в Града на цветята, Знайко обаче постепенно се успокои и отново възмечта за научна дейност и за нови пътешествия:

„Добре би било да се построи голям междупланетен кораб да се вземе значителен запас от храна и въздух и да се организира продължителна експедиция на Луната. Вероятно във външната обвивка на Луната се намират отвори във вид на пещери или кратери на изгаснали вулкани. През тези отвори ще може да се проникне във вътрешността на Луната и да се види нейното централно ядро. Ако това ядро съществува, а то без съмнение съществува, лунните жители живеят на неговата повърхност. Между външната обвивка и централното ядро на Луната сигурно се е запазило достатъчно количество въздух и затова трябва да се предполага, че условията за живот на повърхността на ядрото са напълно благоприятни за дребосъчетата.“

Така мечтаеше Знайко и беше вече съвсем готов да започне подготовката на новото пътешествие до Луната, когато изведнаж си спомни всичко, което се беше случило.

— Не! — каза си той. — Трябва да бъда твърд! Щом съм решил да не се занимавам с наука, значи трябва да изпълня решението си. Нека някой друг полети на Луната, нека някой друг камери на Луната дребосъчета и тогава всички ще кажат: „Знайко беше прав. Той е много

умно дребосъче и е предвид онова, което никой преди него не е успял да предвиди. А ние не бяхме прави. Не му вярвахме. Присмивахме му се. Писахме за него разни подигравателни статийки, рисувахме карикатури.“ И тогава всички ще се засрамят. Професор Телескопов също ще се засрами. И после всички ще дойдат при мене и ще кажат: „Прости ни, миличък Знайко! Ние бяхме несправедливи.“ А аз ще им кажа: „Нищо, братлета, не се сърдя. Прощавам ви. Аз не съм злопаметен, въпреки че ми беше много обидно, когато всички ми се подиграваха. Аз съм добър! Та какво е най-важно за Знайко? Най-важното за Знайко е истината. А щом истината възтържествува, то значи всичко е наред и никой на никого не трябва да се сърди!“

Така разсъждаваше Знайко. Като обмисли всичко, както трябва, той реши да забрави за Луната и никога вече да не мисли за нея.

Но излезе, че това решение все пак не е така лесно изпълнимо. Работата е там, че у Знайко беше останало парченце от Луната, тоест онзи лунен камък, който той беше откъртил с чук от скалата, спускайки се с Фуксия и Селдичка в лунната пещера. Този лунен камък или лунит, както го наричаше Знайко, се намираше на прозореца в стаята му и всяка минута беше пред очите му. Щом погледнеше лунита, Знайко веднага си спомняше за Луната и за всичко, което се беше случило. Това отново го разстройваше:

Веднаж когато се събуди през нощта, Знайко погледна лунита и му се стори, че камъкът свети в мрака с някаква мека синкава светлина. Учуден от това необикновено явление, Знайко скочи от леглото и се приближи до прозорчето, за да разгледа лунния камък отблизо. Тогава той забеляза, че на небето свети пълна, ярка луна. Лъчите от луната падаха право в прозореца, осветяваха камъка и изглеждаше, че самият той свети. Знайко се полюбува на това красиво зрелище, успокои се и легна отново.

Друг път (това се случи вечерта) Знайко дълго се заседя над книгата и когато най-сетне реши да си легне да спи, беше вече късна нощ. Знайко се съблече, изгаси електричеството и се мушна в леглото. Погледът му случайно попадна върху лунита. И пак му се стори, че самият камък свети и този път дори някак си особено ярко. Уверен, че всичко това е само ефект от лунната светлина, Знайко не обърна внимание на камъка и вече се готвеше да заспи, когато изведнаж се сети, че през тази нощ имаше новолуние или иначе казано, на небето не

можеше да свети никаква луна. Знайко стана от леглото, погледна през прозореца и се увери, че нощта наистина беше тъмна, безлунна. На черното като въглен небе блестяха само звезди, луна нямаше. Въпреки това лунният камък върху прозореца светеше така, че не само се виждаше той сам, но и осветяваше част от перваза на прозореца.

Знайко взе лунита в ръка и ръката му се освети със слаба, блещукаща светлина, сякаш излъчвана от самия камък. Колкото повече Знайко гледаше камъка, толкова по-ярко му се струваше, че свети. И вече стаята не му изглеждаше толкова тъмна, колкото беше отначало. И той можеше вече да различи в тъмнината и масата, и столовете, и етажерката за книги. Знайко взе една книга от поличката, разтвори я и сложи върху нея лунния камък. Той освети страницата така, че буквите наоколо можеха да се различат и да се прочетат цели думи.

Знайко разбра, че лунният камък отделяше някаква лъчиста енергия. Щеше му се веднага да изтича и да разкаже за своето откритие на другарите си, но си спомни, че всички отдавна вече спят и реши да не ги буди.

На другия ден Знайко каза на дребосъчетата:

— Тази вечер, братлета, елате при мене. Ще ви покажа нещо много забавно!

— Какво е то? — заинтересуваха се всички.

— Елате и тогава ще видите.

Разбира се, всички бяха много любопитни да узнаят какво ще им покаже Знайко. Бързанко толкова се вълнуваше, че нищо не можа да хапне на обед от нетърпение. Най-после той не издържа, отиде при Знайко и не го остави на мира, докато Знайко не му откри тайната си. По този начин дребосъчетата научиха всичко предварително, но това само увеличи тяхното любопитство. Всеки искаше, да види със собствените си очи как камъчето свети в тъмнината.

Щом слънцето се скри зад хоризонта, всички вече бяха в стаята на Знайко.

— Рано дойдохте — каза им Знайко. — Камъкът сега не може да свети, защото още е много светло. Той ще почне да свети, когато настъпи пълен мрак.

— Нищо, ще почакаме — отвърна Сиропов. — Няма закъде да бързаме.

— Добре тогава, чакайте — съгласи се Знайко. — Пък аз в това време, за да не ви бъде скучно, ще ви разкажа за това интересно явление.

Той сложи лунния камък на масата пред насядалите наоколо й дребосъчета и почна да им разказва, че в природата се срещат вещества, които, подложени на действието на светлинните лъчи, придобиват свойството сами да светят в тъмнината. Такова светене се нарича луминесцентно. Някои вещества придобиват свойството да изпускат видими светлинни лъчи дори под влиянието на невидимите ултравиолетови, инфрачервени или космически лъчи.

— Може да се предположи, че лунният камък се състои именно от такова вещество — добави Знайко.

За да занимае дребосъчетата с още нещо, Знайко им изложи своята теория, според която Луната е едно голямо кълбо, вътре в което се намира друго кълбо, а върху това вътрешно кълбо живеят лунни дребосъчета или лунници.

Докато Знайко даваше на другарите си всички тези полезни сведения, в стаята постепенно се стъмняваше. С всичка сила дребосъчетата се взираха в лунния камък, който лежеше пред тях, но не виждаха никакво светене.

Бързанко, който беше най-недисциплинираният, през цялото време се въртеше насам-нататък и не можеше да се задържи на мястото си от нетърпение.

— Но защо не свети? Кога ще почне да свети? — непрекъснато питаше той.

— Почакай мъничко, още е много светло — успокояваше го Знайко.

Най-после настъпи такъв мрак, че не се виждаше нито камъкът, нито дори масата, върху която лежеше. А Знайко все повтаряше:

— Почакайте мъничко, още е много светло!

— Наистина, братлета, толкова е светло, че можеш дори картини да рисуваш! — подкрепи го Палитров.

Някой тихичко се засмя. В тъмнината не можеше да се разбере кой беше.

— Всичко това са някакви глупости! — каза Бързанко. — Според мене, камъкът няма да свети.

— Че защо му е да свети, когато и без това е светло — каза Винтчо.

Някой отново се засмя. Този път по-силно. Май че беше Незнайко. Той най-лесно се разсмиваше.

— Ти, Бързанко, все бързаш някъде. Ще ти се всичко по-бързо да става — каза Сиропов.

— А на тебе не ти ли се ще? — сърдито измърмори Бързанко.

— Че закъде да бързам? — отвърна Сиропов. — Тук лошо ли е? Топло, светло и мухи не те хапят!

Сега вече всички дребосъчета не издържаха и високо се закискаха. Казаното от Сиропов за мухите така им се хареса, че те почнаха за щяло-нещяло да го повтарят.

Най-после Гусльо каза:

— За какви мухи става дума? Всички мухи отдавна спят.

— Вярно! — подкрепи го доктор Хапчев. — Мухите спят, за нас също е време да спим! Представлението свърши!

— Не се сърдете, братлета, тук има просто някаква грешка! — оправдаваше се Знайко. — Вчера камъкът светеше, честна дума!

— Е, нищо, нищо, не се безпокой, утре пак ще дойдем — каза Болтчо.

— Разбира се, че ще дойдем: тук е и светло, и топло, и мухи не хапят — потвърди някой.

Всички бавно се заизмъкваха от стаята, като се смееха, блъскаха и се настъпваха един-друг в тъмнината. Знайко нарочно не запали електричеството, защото го беше срам да гледа другарите си в очите. Щом всички си отидоха, той се тръшна на леглото, зарови лице във възглавницата и се хвана с две ръце за главата…

— Тъй ми се пада, като съм такъв глупак! — мърмореше той в отчаяние. — Като не можах да си държа устата, заслужавам си го! Не ми стигаше, че се изложих в Слънчевия град, ами и тук сега всички ще ми се подиграват!

Знайко беше готов сам да се набие от яд, но като се сети, че е вече късно, реши да не нарушава режима си, съблече се и легна да спи. През нощта обаче той се събуди, погледна случайно към масата и забеляза, че камъкът свети. Увит с одеялото и пъхнал крака в пантофите си, Знайко се приближи към масата, взе камъка в ръце и почна да го разглежда. Камъкът светеше с чиста, синя светлина. Той сякаш се състоеше от

приплamващи, блещукащи точици. Постепенно светлината му ставаше все по-ярка. Тя не беше вече синя, както в началото, а имаше някакъв странен цвят: нито розов, нито зелен. Достигнала най-голяма яркост, светлината малко по малко взе да гасне и камъкът престана да свети.

Без да каже ни дума, Знайко сложи камъка на прозореца и дълбоко замислен, си легна отново.

Оттогава той често наблюдаваше светенето на лунния камък. Понякога то се появяваше по-късно, понякога по-рано. Веднаж камъкът светеше дълго, през цялата нощ, друг път съвсем не светеше. Колкото и да се мъчеше, Знайко не можа да открие никаква закономерност в светенето на камъка. Никога не можеше да се каже предварително ще свети ли камъкът през нощта или не. Ето защо Знайко реши да си премълчи и засега да не казва никому нищо.

За да проучи по-добре свойствата на лунния камък, Знайко реши да го подложи на химически анализ. И тук обаче той срещна непреодолими трудности. Лунният камък не искаше да встъпва в реакция с никакво друго химическо вещество: не се разтваряше нито във вода, нито в спирт, нито в сярна или азотна киселина. Дори смес от силна азотна и солна киселина, в която се разтваря и златото, не оказваше на лунния камък никакво въздействие. Какво можеше да каже един химик за вещество, което не си взаимодействува с никакво друго вещество? Може би само това, че веществото е някакъв благороден метал, подобен на златото или платината. Лунният камък обаче не беше метал, значи той не можеше да бъде нито злато, нито платина.

След като изгуби надежда да разтвори лунния камък, Знайко се опита да го разложи на съставните му части, нагрявайки го на тигел, но лунният камък не се разлагаше при нагряване. Знайко се опита да го нагрее и на пламък, но също тъй без резултат. Лунният камък, както се казва, ни в огън гореше, ни във вода потъваше… Впрочем това не е истина. Лунният камък потъваше във водата, но цялото нещастие беше там, че това не ставаше винаги. В известни случаи лунният камък потъваше, както обикновено потъва във вода бучка захар или сол, а в други случаи плаваше по повърхността на водата като тапа или сухо дърво. Това означаваше, че по някакви необясними причини теглото на лунния камък се изменяше и от вещество по-тежко от водата той се превръщаше във вещество по-леко от нея. Това беше някакво съвсем

ново, неизвестно досега свойство на твърдото вещество. Нито един минерал на земята не притежаваше подобно свойство.

Правейки своите наблюдения, Знайко забеляза, че температурата на лунния камък е с два-три градуса по-висока от температурата на околните предмети. Това означаваше, че наред с лъчистата енергия лунният камък отделя и топлинна енергия. Такова повишаване на температурата обаче не се наблюдаваше винаги. Следователно отделянето на топлинната енергия не ставаше постоянно, а с някакви прекъсвания. Понякога температурата на лунния камък се оказваше с няколко градуса по-ниска от околната температура. Какво означаваше това, беше просто невъзможно да се разбере.

Всички тези странни неща озадачаваха Знайко и в края на краищата му омръзнаха. Тъй като не можеше да ги обясни, той престана да изучава свойствата на камъка и го заряза. Лунният камък остана да лежи на прозореца в стаята му като някаква никому ненужна вещ и малко по малко взе да се покрива с прах.

ТРЕТА ГЛАВА
НАДОЛУ С ГЛАВАТА

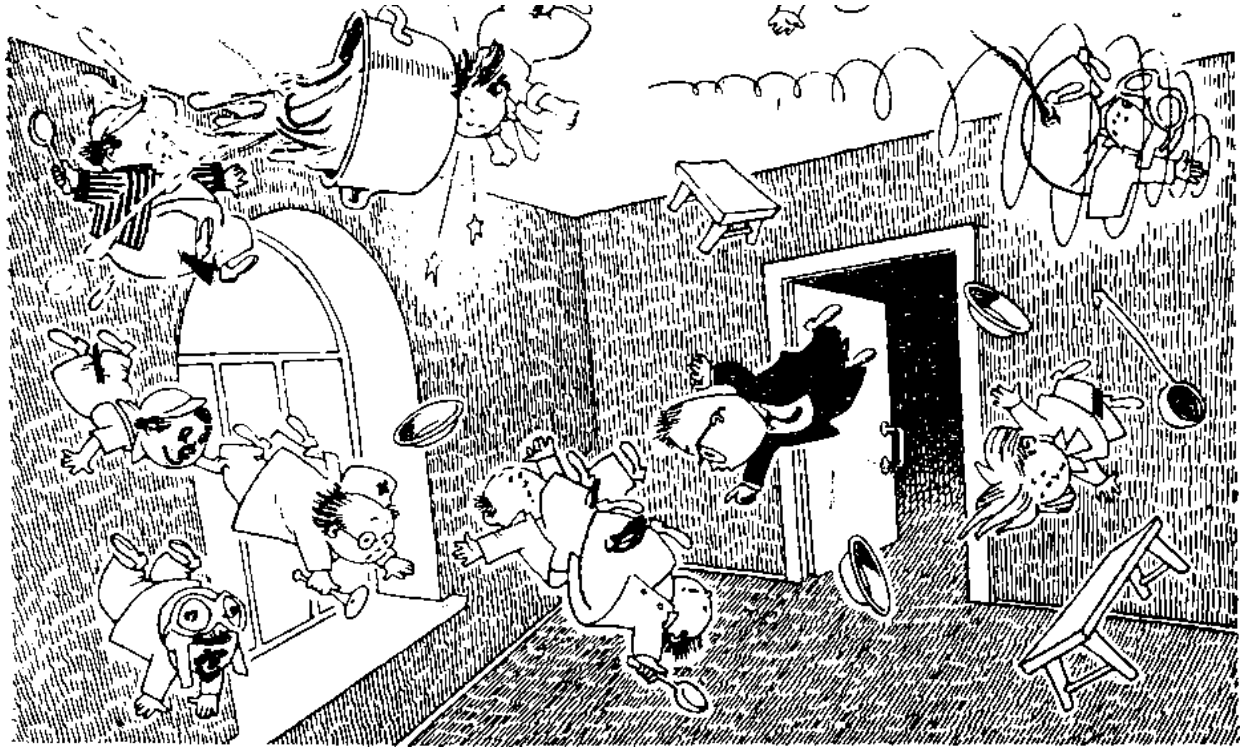

По-късно станаха събития, които за известно време накараха Знайко напълно да забрави лунния камък. Това, което се случи, беше толкова странно и необикновено, че трудно се поддава на описание. Знайко, направо казано, хич не се и сещаше за някакъв си камък, от който при това той нямаше никаква полза.

Денят, в който се случиха тези събития, започна както обикновено, ако не смятаме това, че като се събуди, Знайко етапа не веднага, а въпреки своите навици си позволи да се поизлежава малко в леглото. Най-напред просто го мързеше да стане, а после взе да му се струва, че го боли глава или му се вие свят. Известно време той не разбираше дали главата го боли, защото лежи в леглото, или лежи в леглото, защото го боли главата. Знайко си имаше обаче свой собствен начин да се бори с главоболието, а именно — да не обръща никакво

внимание на болката и да си гледа работата, сякаш нищо не го боли. Знайко реши да прибегне до този свой начин, скочи бодро от кревата и се залови да прави сутрешната си гимнастика. След като изигра ред гимнастически упражнения и се изми със студена вода, Знайко почувствува, че му е минало и главоболието, и виенето на свят.

Настроението на Знайко се подобри и тъй като до закуската имаше още време, реши да разтреби помещението: помете пода на стаята, избърса с влажна кърпа стенните шкафове, в които се пазеха бурканчета с различни химически вещества и колекции от насекоми, а най-важното — нареди по етажерките книгите, които се бяха натрупали на масата, на нощното шкафче до леглото и дори на прозореца. Той трябваше да направи това отдавна, но някак си все не му оставаше време.

Прибирайки от прозореца книгите, Знайко реши да вземе заедно с тях и лунния камък, който се търкаляше там. Той отвори шкафа, в който държеше колекцията си от минерали, и сложи лунния камък на долната поличка, тъй като на горните полички нямаше нито едно свободно местенце. За да направи това, Знайко трябваше да се наведе, а щом се наведе, отново почувствува слабо виене на свят.

— И таз хубава! — каза си Знайко. — Пак ми се вие свят! Да не би наистина да съм болен? Трябва да кажа на Хапчев да ми даде някакви прахчета.

Едновременно с виенето на свят у Знайко се появи някакво странно усещане, че виси надолу с главата или иначе казано, стори му се за миг, че е обърнат нагоре с краката. Знайко затвори вратичката на шкафа и тъкмо да се изправи, нещо сякаш по блъсна, отдолу и го подхвърли до тавана. Той удари глава в тавана, падна на пода и понеже почувствува, че сякаш го грабва вятър и го носи нанякъде, хвана се с ръце за един стол. Това обаче не му помогна да се задържи на едно място. В следния миг той отново се намери във въздуха и при това заедно със стола в ръце. Знайко отлетя в ъгъла на стаята, блъсна гръб в стената, отскочи от нея като топка и полетя към отсрещната стена. По пътя си той закачи със стола си полилея, счупи лампата и заби глава в етажерката с книги, при което книгите се разхвърчаха на всички страни. Знайко разбра, че няма никаква полза от стола и го захвърли. В резултат на това столът полетя надолу, удари се в пада, подскочи нагоре като гумен, а самият Знайко отлетя към тавана, отскочи от него и полетя

надолу. По пътя той се сблъска с летящия насреща му стол и облегалото на стола го перна право между двете очи. Ударът беше толкова силен, че Знайко се зашемети от болка и за известно време престана да се мята във въздуха.

Като дойде постепенно на себе си, Знайко се убеди, че виси в някаква глупава поза сред стаята, между пода и тавана. Недалеч от него беше повиснал нагоре с краката столът, а полилеят се намираше в някакво неестествено положение: не отвесно, както винаги, а накриво, сякаш неизвестна сила го привличаше към стената; из цялата стая наоколо плаваха книги. На Знайко му се стори странно, че и книгите, и столът не падаха на пода, а сякаш бяха увиснали във въздуха. Всичко това приличаше на състоянието на безтегловност, което Знайко беше наблюдавал в кабината на космическия кораб по време на пътешествието си до Луната.

— Странно! — измърмори Знайко. — Много странно!

Той се опита да вдигне ръка, стараейки се да не прави резки движения. Учуди го, че това не му струваше никакви усилия. Ръката му се повдигна сякаш от само себе си. Тя беше лека като перушинка. Знайко повдигна другата си ръка. И тя сякаш не тежеше никак. Стори му се дори, че нещо я тласка отдолу.

Сега когато вълнението му попрестана, Знайко почувствува: някаква необичайна лекота в цялото си тяло. Струваше му се, че стига само да махне с ръце и ще полети из стаята като пеперуда: или като друго някое крилато насекомо.

— Какво става с мене? — тревожно си мислеше Знайко. — Едно от двете: или се намирам в състояние на безтегловност, или спя и всичко това е сън.

Той започна с все сила да пули очи, мъчейки се да се събуди, но като се убеди, че и без това не спи, изпадна в пълно отчаяние и извика жално:

— Братлета, на помощ!

Понеже никой не му се притече на помощ, Знайко реши по-скоро да се измъкне от стаята и да види какво правят останалите му другари дребосъчета.

Той предпазливо започна да движи ръце и крака, сякаш плуваше, и бавно тръгна по въздуха. Така, малко по малко, той доплува до вратата. Там се хвана с ръце за горния праг и с все сила започна да

блъска с крака вратата. Струва ти се, че е много лесна работа да отвориш вратата, но в състояние на безтегловност това: съвсем не е така просто, както изглежда. Знайко трябваше да употреби не малко усилия, докато вратата се отвори.

След като се измъкна най-сетне от стаята и се намери на стълбата (по-право казано над стълбата), Знайко почна да обмисля как да слезе долу. Не е мъчно да се досетиш, че да се спуска по-обикновения начин, тоест да слиза по стъпалата, Знайко сега не можеше, тъй като силата на тежестта не го теглеше вече надолу; колкото и да местеше крака, това не би го довело доникъде.

В края на краищата Знайко все пак измисли подходящ начин. Той се добра до перилата и започна да се спуска, хващайки се с ръце за тях. Отстрани това сигурно би изглеждало много смешно, защото Знайко риташе с крака във въздуха като комар и колкото слизаше по-надолу, толкова по-нагоре се вдигаха краката му, а той се обръщаше все по-надолу с главата.

Като се спусна по такъв оригинален начин по стълбата, Знайно се намери в коридора пред трапезарията. Отвътре се чуваха някакви заглушени викове. Знайко се ослуша и разбра, че дребосъчетата, които се намираха в трапезарията, бяха разтревожени от нещо. След няколко несполучливи опити Знайко най-сетне отвори вратата и се озова в трапезарията. Това, което видя там, го порази. Събраните в трапезарията дребосъчета не седяха както обикновено около масата, а плаваха из въздуха в различни пози. Около тях се носеха столове, скамейки, панички, чинии, лъжици. Плаваше също така и голямата алуминиева тенджера, пълна с грисена каша.

Щом видяха Знайко, дребосъчетата вдигнаха невероятен шум.

— Знайко, миличък, помогни ни! — изплака Загубанко. — Не мога да разбера какво става с мене!

— Слушай, Знайко, не разбирам защо, но ние всички летим! — извика доктор Хапчев.

— А на мене краката ми се схванаха! Не мога да вървя! — пищеше Сиропов.

— И на мене ми се схванаха краката! На всички ни се схващаха краката! И стените се люлеят! — викаше Мърморко.

— Тихо, братлета! — извика им Знайко. — И аз сам нищо не мога да разбера. Според мене, намираме се в състояние на безтегловност.

Изгубили сме теглото си. Аз изпитвах същото, когато летях в ракетата към Луната.

— Да, ама ние никъде не летим! — каза Палитров.

— Сигурно някой нарочно ни е погодил този номер! — извика Бързанко.

— Някой се е пошегувал с нас! — изкрещя Загубанко.

— Какви са тези шеги! — изпищя Шишко. — Прекратете ги веднага! Вие ми се свят! Защо се люлеят стените? Защо всичко се е обърнало надолу с главата?

— Всичко си е на мястото — отвърна Знайко на Шишко. — Ти сам си се обърнал нагоре с краката и затова ти се струва, че всичко около тебе е надолу с главата.

— Тогава нека още сега да ме обърнат обратно, иначе не отговарям за себе си — продължаваше да вика Шишко.

— Спокойствие! — каза Знайко. — Най-напред трябва да изясним по каква причина сме изгубили теглото си.

А Незнайко каза:

— Щом сме изгубили теглото си, значи трябва да го намерим и край! Какво има да изясняваме още?

— А ти, глупчо, мълчи, щом не можеш да предложиш нищо разумно — обади се ядосано Болтчо.

— Ти пък не ми викай глупчо, че като ти ударя един!

При тези думи Незнайко замахна с юмрук и удари така силно Болтчо по врата, че той се завъртя като пумпал и се залепи чак на другата стена. Незнайко също не се задържа на мястото си, полетя в противоположната страна и блъсна с глава тенджерата с кашата. От удара рядката грисена каша се плисна право в лицето на Шишко, който се намираше наблизо.

— Братлета, какво е това?… Какво съм крив аз?… Безобразие! — викаше Шишко, като размазваше по лицето си грисената каша и плюеше на всички страни.

В желанието си да избягнат плаващите из въздуха парчета грисена каша и допира с Шишко, който продължаваше да плюе, дребосъчетата взеха да правят резки движения с ръце и крака, поради което се разлетяха на всички посоки из стаята, като се блъскаха взаимно и си нанасяха различни поражения.

— Полека, братлета! Спокойствие! — викаше, та се късаше Знайко, когото блъскаха от всички страни. — Старайте се да не се движите, братлета, иначе не зная какво ще стане. В състояние на безтегловност не бива да се правят много резки движения. Чувате ли какво ви говоря? Спо-кой-стви-е!!!

Знайко ядосано удари с юмрук по масата, до която се намираше в този момент. От това рязко движение самият той се преметна във въздуха и доста силно си удари тила в ъгъла, на масата.

— Ето на, нали ви казвах аз! — извика той, като потъркваше с ръка ударения мястo.

В края на краищата дребосъчетата разбраха какво се искаше от тях, прекратиха безцелните си движения и замряха на едно място във въздуха: кой горе, под тавана, кой долу, близо до пода, кой нагоре с главата, кой надолу с главата, кой в хоризонтално, кой в наклонено или вертикално положение.

Като видя, че най-после всички се успокоиха, Знайко каза:

— Слушайте ме внимателно. Сега ще ви изнеса лекция за безтегловността… На всички ви е известно, че всеки предмет се привлича от земята и това привличане усещаме като сила на тежестта или, като тегло. Благодарение на земното притегляне или на теглото ние можем свободно да се движим по земята, тъй като под тежестта на тялото ни нашите крака се притискат към земята и придобиват сцепление с нея. Ако теглото изчезне, както например сега, то няма да, съществува вече никакво сцепление и ние няма да можем да се придвижваме по обикновения начин, тоест няма да можем да ходим по земята или, на пода. В такъв случай какво да се прави?

— Да, да, какво трябва да се прави? — обадиха се от всички страни дребосъчетата.

— Трябва да се приспособяваме към новосъздалите се условия — отговори Знайко. — А за тази цел всички трябва да научите третия закон на механиката, който се проявява особено нагледно в условията на безтегловността. Какво гласи този закон? Този закон гласи, че всяко действие предизвиква равно нему по сила и противоположно по направление противодействие. Например: ако аз, намирайки се в състояние на безтегловност, вдигна ръце нагоре, то цялото ми тяло веднага ще слезе надолу. Ето погледнете…

Знайко решително вдигна двете си ръце нагоре и цялото му тяло започна плавно да слиза надолу.

— Ако пък отпусна ръце надолу — рече той, — то цялото ми тяло ще почне да се издига нагоре.

Преди да долети до пода, Знайко бързо отпусна ръце надолу и следствие на това плавно полетя нагоре.

— А сега гледайте! — извика Знайко, като се спря под тавана. — Ако простра ръка встрани, например надясно, то цялото ми тяло ще почне да се върти в противоположно направление, значи наляво.

Той енергично простря дясната си ръка встрани, тялото му получи кръгово движение и Знайко се преобърна надолу с главата.

— Виждате ли? — извика той. — Сега аз съм надолу с главата и виждам цялата стая преобърната. Какво трябва да направя, за да се обърна обратно? За това е достатъчно само да простра ръка встрани.

Знайко протегна встрани лявата си ръка, отново получи кръгово движение и се преобърна обратно нагоре с главата.

— Видяхте, че като направите прости движения с ръце, можете да поставите своето тяло в каквото си щете положение в пространството. Сега чуйте какво се иска от нас преди всичко. Първо, онези от вас, които се намират надолу с главата, трябва да се преобърнат нагоре с главата!

— А тези, които се намират нагоре с главата, трябва да се преобърнат надолу с главата, нали? — попита Незнайко.

— Ето че точно това не е нужно — отвърна Знайко. — Всички трябва да бъдем нагоре с главата, защото това положение е обичайно за всяко нормално дребосъче. Второ, всички трябва да слезете долу и да се постараете да се държите по-близко до пода, защото за всяко нормално дребосъче е естествено да се намира на пода, а не да стърчи под тавана. Надявам се, че това е ясно, нали?

Всички започнаха да правят плавни движения с ръце, стараейки се да приемат вертикално положение и да слязат долу. Не всички успяха обаче, тъй като след приемането на вертикално положение и спускането долу дребосъчето отново отскачаше от пода и полетяваше обратно към тавана.

— Дръжте се по-близо до стените, братлета — съветваше другарите си Знайко, — а като слезете долу, хванете се с ръце за нещо

неподвижно: за перваза на прозореца, за дръжката на вратата, за тръбата на парното отопление.

Този съвет се оказа извънредно полезен. След малко всички дребосъчета се наредиха долу с изключение на Шишко, който продължаваше несръчно да се премята във въздуха. Един през друг всички му даваха съвети как да се спусне долу.

— Е, нищо — каза Знайко. — Нека се потренира. Постепенно и той ще почне да прави всичко както трябва. А ние с вас ще си починем малко и ще се помъчим да свикнем със състоянието на безтегловност.

— Как може такова нещо! Свиква ли се с това! — намръщено измърмори Мърморко.

— На всичко може да се свикне — спокойно отвърна Знайко. — Главното е да не се обръща внимание на безтегловността. Ако на някого се стори, че пада надолу, или се обръща нагоре с главата, а такива усещания се случват в състояние на безтегловност, той трябва веднага да се огледа наоколо. Ще види, че се намира в стаята, не пада никъде и ще се успокои. Имате ли въпроси?

— Мене много ме безпокои един въпрос — обади с Незнайко. — Ще закусваме ли днес или по случай безтегловността всякакви там закуски и обеди се отменяват изцяло?

— Закуските и обедите съвсем не се отменяват — отвърна Знайко. — Ей сега дежурните по кухня ще почнат да приготвят закуската, а в това време ние ще се заловим за работа. Най-напред се налага да прикрепим всички подвижни предмети, за да не хвърчат във въздуха. Масите, столовете, шкафовете и другите мебели трябва да заковем с гвоздеи за пода, по всички стаи и коридори трябва да опънем въжета като за простиране на пране. Ще се хващаме с ръце за въжетата и ще ни бъде по-лесно да се движим.

Всички освен Шишко веднага се заловиха за работа: един опъваше въжета из стаите, друг заковаваше мебелите за пода. Това не беше лесна работа. Опитай се да забиеш гвоздей в стената, когато при всеки удар на чука силата на противодействието те отхвърля в обратната страна и ти летиш, изтръпнал от страх, без да знаеш къде ще си блъснеш главата! Всичко сега трябваше да се прави по нов начин. За да се закове един гвоздей, необходими бяха най-малко трима души. Единият държеше гвоздея, другият удряше с чук по гвоздея, а третият държеше оня, който удряше гвоздея, за да не го отблъсне назад силата

на противодействието. Особено трудно им беше на дежурните по кухня. Добре че тези дни дежурни се оказаха Винтчо и Болтчо. Това бяха две извънредно изобретателни глави. Като се намериха в кухнята, те веднага започнаха, дето се казва, да си блъскат ума и да измислят различни усъвършенствувания.

— Искаш ли да работиш нормално, трябва да се държиш здраво на краката си — каза Винтчо. — Опитай се например да месиш тесто, да кълцаш зеле, да режеш хляб или да държиш машинката за мелене на месо, когато тялото ти се люлее без всякаква опора във въздуха.

— Ние не можем да стоим твърдо на краката си, защото краката ни нямат сцепление с пода — обади се Болтчо.

— Щом няма сцепление, трябва да направим така, че да го има — отвърна Винтчо. — Ако заковем обущата си за пода, сцеплението ще бъде напълно достатъчно.

— Много остроумна мисъл! — одобри Болтчо.

Приятелите веднага си събуха обувките и ги заковаха с гвоздеи за пода.

— Виждаш ли? — каза Винтчо, като пъхна крака в обувките. — Сега ние стоим твърдо на краката си и телата ни не летят наникъде при най-малкия тласък. Ръцете ни са свободни и можем да правим всичко, каквото поискаме.

— Добре ще бъде да заковем столове близо до обувките си, за да можем да работим седнали — прибави Болтчо.

— Блестяща мисъл! — зарадва се Винтчо.

Приятелите бързо приковаха към пода два стола. Сега, когато краката им получиха сцепление с пода, забиването на гвоздеите стана лесно.

— Виж колко е хубаво сега — рече Болтчо, като сядаше на стола. — Щях ли да мога да седя на стол, ако обувките ми не бяха заковани? Щях да седя само ако се държа с две ръце за стола, но тогава нямаше да мога да правя нищо. А сега и двете ми ръце са свободни и аз мога да правя всичко, каквото поискам. Мога и да пиша, и да чета седнал на масата, а щом ми омръзне да седя, мога да стана и да работя прав.

При тези си думи Болтчо ту сядаше на стола, ту ставаше прав, като демонстрираше всички удобства на новата система.

Винтчо измъкна единия си крак от обувката и рече:

— За доброто сцепление с пода е достатъчен само единият крак. Като измъкна от обувката другия си крак, аз мога да направя крачка напред, крачка назад или крачка встрани. Като направя крачка встрани, аз свободно мога да стигна до печката, а като направя крачка обратно, мога пак да си работя на масата. По този начин мога по-свободно да маневрирам.

— Поразителна мисъл! — извика Болтчо и скочи от стола си. — Гледай: ако направя крачка вдясно, мога да стигна с ръка шкафа, а ако направя крачка вляво, ще стигна до чешмата. По този начин ние с тебе можем да се движим почти из цялата кухня, без да губим своята устойчивост. Ето какво значи да ти сече пипето по техника!

В това време надникна в кухнята Знайко.

— Е, как върви работата, ще бъде ли готова закуската скоро?

— Закуската още не е готова, но в замяна на това е готово едно поразително изобретение.

Винтчо и Болтчо започнаха един през друг да разказват на Знайко за своите рационализации.

— Добре — каза Знайко. — Ще използуваме вашата изобретателност, но закуска все пак трябва да приготвите. Всички са гладни.

— Ей сега ще бъде готово! — отвърнаха Винтчо и Болтчо.

Знайко излезе или, по-право казано, изплува от кухнята, а Винтчо и Болтчо се заловиха да приготвят закуската. Това не се оказа така лесно, както предполагаха отначало. Първо, нито грисът, нито брашното, нито захарта, нито фидето искаха да се изсипват от пакетите или пък, ако се изсипваха, попадаха не там, където трябва, а се разпръсваха из въздуха и плаваха наоколо, влизайки и в устата, и в носа, и в очите им, което беше твърде неприятно за Винтчо и Болтчо. Второ, водата от чешмата също не искаше да пълни тенджерата. Изтичайки под налягане от крана, тя се удряше в дъното на тенджерата и се изплискваше навън. Там се събираше на едри и дребни топчета, които плаваха във въздуха и на свой ред влизаха и в устата, и в носа, и в очите, и дори във врата на Болтчо, което също не беше кой знае колко приятно.

Като връх на всички беди огънят в печката не искаше да гори. Защото, за да гори огънят, необходим е непрекъснат приток на чист кислород. Когато огънят гори, той нагрява околния въздух. Топлият

въздух е по-лек от студения и затова отива нагоре, а на негово място към пламъка от всички страни приижда пресен въздух, богат на кислород. В условията на безтегловност обаче както студеният, така и нагретият въздух нямат никакво тегло. Ето защо нагретият въздух не става по-лек от студения и не се вдига нагоре. Щом всичкият кислород около огъня се изразходва при горенето, пламъкът угасва и тук вече не може да се направи нищо.

Нашите приятели съобразиха в какво се състои мъчнотията и решиха да приготвят закуската върху електрическата печка.

— А още по-добре ще бъде, ако не готвим нищо, а просто сварим чай — предложи Болтчо. — В чайника все пак е по-лесно да се налее вода.

— Гениална мисъл! — одобри Винтчо.

Като действуваха колкото се може по-предпазливо, приятелите напълниха чайника, поставиха го на електрическата печка и здраво го привързаха с връв към масата, за да не отплува нанякъде. Най-напред всичко вървеше добре, но след няколко минути Винтчо и Болтчо видяха, че от чучурчето на чайника излиза воден мехур, сякаш някой изтласква водата отвътре. Болтчо бързо запуши отвора на чайника с пръст, но водата веднага почна да излиза като мехур от капачето. Този мехур ставаше все по-голям и най-после се откъсна от капачето, полюлявайки се, като че беше направен от рядко желе, и заплува във въздуха.

Винтчо бърже вдигна капачето и погледна в чайника. Чайникът беше празен.

— Ама че работа! — измърмори Болтчо.

Двамата приятели отново напълниха чайника и го поставиха на горещата печка. След минута водата пак започна да излиза от чайника.

В този момент отново се появи Знайко.

— Е, скоро ли ще свършите? Другарите ви са гладни!

— Тук при нас става някакво чудо! — смутено рече Болтчо. — От чайника излиза мехур.

— Мехурът още не значи чудо! — отвърна Знайко.

Той се приближи до чайника и строго погледна мехура, който се издуваше на края на гърлото. После каза „хм!“ и се опита по-плътно да притисне капачето към чайника. След като се увери, че и това не води

до нищо, Знайко за трети път каза „хм!“ и се замисли за момент. После рече:

— Никакво чудо няма тук. Това явление научно е напълно обяснимо. Всички знаете, че водата се нагрява благодарение на разместването на частиците й. Когато долните водни пластове в чайника се нагреят на огъня или на електрическата печка, те стават по-леки и изплуват нагоре, а на тяхно място слиза студена вода от горните пластове. В чайника се получава, тъй да се каже, кръгообращение на водата. Но такова кръгообращение става само ако водата има тегло. Няма ли тя тегло, както сега, тогава долните пластове вода при нагряване не стават по-леки и не изплуват отгоре, а остават долу. Те се нагряват, докато се превърнат в пара. Тази пара се разширява при нагряването и почва да издига студената вода, която се намира над нея, следствие на което тя излиза във вид на мехур от чайника. А какво следва от това?

— Какво следва ли? — разпери ръце Болтчо. — От това сигурно следва, че мехурът ще се откъсне от чайника и ще плава във въздуха, докато се пукне и разлее на гърба на някого.

— От това следва — строго продължи Знайко, — че в условията на безтегловност водата трябва да се вари в херметически затворен съд, значи в такъв съд, чийто капак се затваря плътно и не пропуска нито вода, нито пара.

— В нашата работилница има котел с капак, който се затваря херметически. Аз ей сега ще го донеса — каза Винтчо.

— Хайде донеси го, но моля ти се по-бързо. Режимът на храненето не бива да се нарушава — рече Знайко, като се отдалечаваше.

Винтчо изу забитите си в пода обувки, отблъсна се с крак от стола и с бързината на земна пчела излетя от кухнята. За да отиде в работилницата, той трябваше да излезе на двора. Когато излетя от кухнята, Винтчо почна да се придвижва по коридора, като се отблъскваше с ръце и с крака от стените и от всичко, което срещаше по пътя си. Най-после той стигна до външната врата и се опита да я отвори. Вратата обаче беше здраво затворена и опитите на Винтчо останаха дълго време, безуспешни… Когато блъскаше вратата напред, силата на противодействието неизменно го отхвърляше назад и той трябваше да употребява много усилия, за да се добере отново до вратата.

След като се убеди, че така няма да постигне нищо, Винтчо реши да опита друг начин. Прегънат на четири, той се опря с две ръце за дръжката на вратата, а краката си залости в прага. Когато почувствува, че краката му придобиха достатъчно сцепление с пода, Винтчо се изправи внезапно като пружина и с всичка сила натисна вратата. Неочаквано вратата се разтвори. Винтчо излетя от нея като торпила, изстреляна от апарат, и се понесе из въздуха. Издигайки се все по-високо, той прелетя над беседката, която се намираше в дъното на двора, и изчезна зад оградата.

Никой не видя това.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА
НЕОЧАКВАНОТО ОТКРИТИЕ

Когато остана самичък в кухнята, Болтчо си рече на ума: — Докато Винтчо търси котела, аз ще успея да си почина малко.

Той се настани удобно на стола, метна крак връз крак и започна почивката си. Впрочем тъй му е само думата, защото почиваше си само тялото на Болтчо, а в това време неговият буден ум нито за минутка не преставаше да работи. Живите, подвижни очички на Болтчо през цялото време се въртяха насам-нататък. Всеки предмет, който попадаше пред очите му, го навеждаше на някаква остроумна мисъл. Той хвърли поглед върху прикованите за пода обувки на Винтчо и си помисли:

„Жалко че от кухнята трябва да се излиза бос. Няма да отковаваме обувките си всеки път я! Но ако се заковат за пода галоши, обувките могат да се оставят на краката. Влезеш в кухнята, пъхнеш крака в галошите и си работиш — сцеплението ще бъде достатъчно. Гениална мисъл.“

Известно време Болтчо се наслаждаваше на хрумналата в главата му гениална мисъл. После си каза:

— Но галошите могат да се използуват още по-рационално. В къщи сме шестнадесет дребосъчета, всеки от нас има по един чифт галоши, значи всичко тридесет и два галоша. Ако се заковат из стаите и коридорите всички тези галоши на една крачка разстояние един от друг, ще можем тогава удобно да се разхождаме из стаите: пъхнеш крак в единия галош — направиш крачка, пъхнеш крак в другия галош — направиш още една… Изключително гениална мисъл!

Болтчо искаше да изтича и да разкаже на Знайко за своето ново изобретение, но веднага забрави за това, тъй като в ума му нахлуха вече нови мисли.

— При сегашното състояние на безтегловност всичко ще бъде различно от това, което беше преди — продължаваше да разсъждава той. — Да вземем например най-обикновения стол. На такъв стол може да се седи само ако обувките се заковат за пода. Това не е остроумно! В бъдеще ще се появят нови столове със стремена. На тях ще може да се седи като на кон. Седнеш на стола, пъхнеш крака в стремената и си работиш спокойно — няма опасност да отлетиш. Страшно гениална мисъл! Освен това столовете трябва да бъдат въртящи се.

В главата на Болтчо просто кипеше от мисли. Очите му възбудено горяха, върху лицето му блуждаеше щастлива усмивка.

В това време Знайко отново се появи в кухнята.

— Какво става тук? — извика той с раздразнение. — Къде е закуската?

— Каква закуска? — попита Болтчо, откъснат внезапно от мечтите си.

— Я го вижте вие него! — с възмущение извика Знайко. — Дори забравил, че трябва да приготви закуската! Къде е Винтчо?

— Винтчо ли?… Отиде за онова… за херметическия котел.

— Че то има вече цял час, откак е отишъл за котела. Толкова ли е трудно да го донесе?

— Аз ей сега ще отида да го намеря — каза Болтчо и почна да се придвижва към вратата.

— На Знайко обаче му се стори подозрително, че Винтчо се е забавил толкова. Като видя, че Болтчо стигна вече до външната врата, той извика уплашено:

— Стой! Да не си посмял да излизаш на двора!

— Защо? — попита Болтчо.

— Пази се, ти казвам! — ядосано извика Знайко. — Сега трябва да се действува извънредно предпазливо. Та нали се намираме в състояние на безтегловност? Кой знае накъде ще полетиш, щом се намериш под открито небе. Най-малкият тласък — и ще хвръкнеш право в космоса!

Знайко се придвижи до външната врата, улови се за дръжката й, надникна в двора и почна да вика:

— Винтчо, Винтчо!

Винтчо не отговаряше.

— Да не би да е полетял в космоса? — уплашено попита Болтчо.

Незнайко, който в това време се показа в коридора, чу думите на Болтчо.

— Я гледай ти! Винтчо отлетял в космоса! — измърмори Незнайко и веднага закрещя, колкото му глас държи: — Братлета, беда! Винтчо отлетял в космоса!

Всички се разтревожиха и се спуснаха към входната врата.

— Назад! — извика Знайко. — Не се приближавайте до вратата! Опасно е!

— Къде е Винтчо? Какво се е случило с Винтчо? — питаха дребосъчетата развълнувано.

— Нищо се не знае още — отвърна Знайко. — Знае се, че е тръгнал за работилницата и не се е върнал оттам.

— Някой трябва да отиде в работилницата, може би той е още там — каза Палитро.

— Как ще отиде, когато сме в състояние на безтегловност — избърбори Мърморко.

— Я донесете тук едно по-дълго въже! — заповяда Знайко.

Заповедта беше изпълнена моментално. Знайко завърза единия край на въжето около кръста си, а другия край върза за дръжката на вратата и строго каза:

— Слушайте, никой да не смее да излиза от къщи! Стига ни, дето Винтчо е изчезнал!

Знайко придаде на тялото си наклонено положение, отблъсна се силно с крака от прага и полетя по направление на работилницата, която се намираше недалеч от къщата. Той не пресметна много добре силата на тласъка и се издигна по-високо, отколкото трябваше. Прелитайки над работилницата, той се хвана за ветропоказателя и това спря полета му. Знайко се спусна по водосточната тръба, отвори вратата и влезе в работилницата. Дребосъчетата напрегнато следяха действията му. След една минута Знайко се подаде от работилницата.

— Няма го тук — извика той. — Но изглежда и да не е идвал. Ей сега ще погледна в беседката.

С един скок Знайко стигна до беседката и, надникна вътре. Винтчо го нямаше и там.

— Май че най-добре ще бъде да се покатеря върху покрива на къщата и оттам да погледна наоколо. Отгоре винаги се вижда по-хубаво. Я ме притеглете с въжето към къщата! — извика Знайко.

Дребосъчетата задърпаха въжето и притеглиха Знайко обратно към къщата. За миг Знайко се покатери по водосточната тръба върху покрива и тъкмо се готвеше да се огледа наоколо, когато неочакван порив на вятъра го издуха от покрива и го отнесе встрани. Това не уплаши Знайко, тъй като той беше уверен, че другарите му веейки момент могат да го придърпат с въжето обратно.

— Така дори е по-добре — помисли си Знайко, когато летеше над земята като на вертолет. — Аз много по-внимателно ще разгледам всичко наоколо.

Той обаче не успя да разгледа нищо, тъй като в следващия момент стана нещо, което никой не очакваше. Без да долети до оградата, Знайко изведнаж започна стремително да пада, сякаш някаква сила неочаквано го беше дръпнала надолу. Той тупна отвисоко, като се просна на земята и не можа да съобрази дори какво се беше случило. Усещайки страшна тежест в тялото си, той с мъка се изправи на крака и се огледа наоколо. Учуди се, че отново стои твърдо на краката си.

— Я гледай ти! Изглежда че отново придобих тегло! — измърмори Знайко.

Той се опита да вдигне най-напред едната, после другата си ръка, опита се да направи една-две крачки… Ръцете и краката трудно му се

подчиняваха, сякаш бяха налени с олово.

„Може би усещането на голяма тежест да е следствие на бързия преход от състоянието на безтегловност към нормалното състояние“ — помисли си Знайко.

Той видя, че другарите му изплашено го гледат от вратата на къщата и им извика:

— Братлета, вижте, тук няма безтегловност!

— А какво има там? — попита някой.

— Тук има тегловност. Върху мене отново действува земното притегляне. Погледнете: аз стоя на краката си… ходя… скачам!

Знайко направи няколко крачки и се опита да подскочи. Всъщност нищо не излезе от скока му. Той не можа да откъсне крака от земята.

Точно в това време иззад стобора се чу някакъв жален стон. Знайко се ослуша и му се стори, че някой го вика за помощ. Без да му мислиш много-много, Знайко се завтече и поиска да се покатери по стобора, но не успя. Земното притегляне продължаваше да действува върху него със страшна сила. Чул ясно вика за помощ, Знайко открърти една дъска и надникна през дупката. Недалеч от стобора той видя, че на земята лежи Винтчо. Винтчо също го забеляза.

— Как си попаднал тук? — попита Знайко, като изтича до него.

— Аз исках, разбираш ли, да отворя входната врата; и тя се отвори. Че като излетях тогава, разбираш ли…

— Защо не ми отговаряше? Аз тук те викам, викам!

— А пък аз нищо не чух, сигурно съм изгубил съзнание.

Знайко хвана Винтчо под мишниците, метна го на гърба си и го помъкна към къщи. След като направи няколко крачки, Знайко почувствува, че пак олеква. При следващата крачка Знайко неочаквано се откъсна от земята и полетя заедно с Винтчо във въздуха.

— Що за чудо! Отново изпаднах в безтегловност — помисли Знайко.

Той се смути в първия момент, но после си спомни, че е вързан с въже, и извика:

— Братлета, издърпайте ни по-бърже при вас!

Щом видяха, че Знайко и Винтчо летят все по-нагоре и по-нагоре, дребосъчетата уловиха края на въжето и задърпаха Знайко към къщи. Знайко беше хванал здраво Винтчо за яката, за да не му се изплъзне от

ръцете. След миг и те бяха вътре в помещението. Всички искаха по-скоро да видят Винтчо, но доктор Хапчев каза:

— Я си вървете, по-право омитайте се всички оттук. А болния веднага сложете на легло, ще трябва да го прегледам.

Дребосъчетата помъкнаха Винтчо по коридора.

— Ох, братлета, по-полека! — молеше се Винтчо. — Краката ме болят!

Най-после го домъкнаха до стаята му, сложиха го да си легне и го привързаха за кревата с въже. Хапчев се зае да го преглежда. Той дълго чука с пръсти болния по краката, ръцете, гърдите и дори по главата, като се вслушваше в звука, който те издаваха. След това каза:

— Ще трябва да полежиш, мили приятелю… Е-е… М-м-м… в леглото. Но ти не се бой, нищо страшно няма. Просто до известна степен си строшил краката.

— Как тъй съм строшил до известна степен краката си? — попита го Винтчо.

— Е, тъй… м-м-м… ударил си краката силно и от това се е получило… м-м-м… известно разтягане на сухожилията и… м-м-м… известно разместване на ставите… М-м-да-а! След известно време болките в ставите ще утихнат и ти отново ще можеш до известна степен да ходиш… Разбира се, ако това се наложи.

— Защо ако се наложи? — разтревожи се Винтчо.

— Е, защото, ако състоянието на безтегловност продължи, ние няма да имаме никаква нужда да ходим. Ще летим до известна степен.

— Е, добре — отвърна Винтчо, — а не мога ли аз до известна степен да хапна нещо, а? От снощи не съм ял.

— Слушай, какво става там със закуската? — обърна се Хапчев към Болтчо.

— Поради състоянието на безтегловност закуската още не е готова — рапортува Болтчо. — Но понеже Знайко откри място, където няма да се намираме в безтегловност, ще се доберем дотам и бърже ще приготвим закуската на огън.

— Ти, драги, чуй какво ще ти кажа аз — рече доктор Хапчев. — Недей приготвя закуска. Сега е вече време да обядваме. По-добре приготви направо обед, а на болния засега ще дам хляб със сладко.

Хапчев отиде за хляб и сладко, а Болтчо се привърза с въжето и се добра до края на двора. Като почувствува, че отново е придобил тегло,

той завърза въжето за оградата и извика на другарите си:

— Слушайте какво, донесете ми тук дърва, кибрит, тенджери, чайник, тиган; донесете и продукти!

Държейки се за опънатото през двора въже, дребосъчетата започнаха да носят на Болтчо всичко, което можеше да му потрябва при сготвянето на обеда.

Всички работеха много енергично, тъй като бяха огладнели здравата. Не взимаха участие в работата само болният Винтчо и Шишко, който продължаваше да се люлее насам-нататък под тавана в трапезарията. Знайко каза, че Шишко е загубил навярно способността си да се ориентира в пространството и не е съумял да се приспособи към състоянието на безтегловност. В действителност Шишко прекрасно се беше приспособил към безтегловността, но понеже беше извънредно хитър, реши да крие това. Докато всичките му другари работеха, той летеше лекичко из стаята и лакомо лапаше грисената каша, която се беше изсипала от тенджерата и плаваше на топки из стаята. За кратко време успя да изяде сам-самичък цяла тенджера с каша, от която не остана и следа.

— Ето ме сит и доволен. Повече нищо не ми трябва! — каза си самодоволно Шишко. — А другите нека се трудят, щом им харесва.

Докато дребосъчетата приготвяха обеда, Знайко се завърза с въжето и почна да наблюдава в двора земното притегляне. Оказа се, че състоянието на безтегловност се наблюдаваше само на двадесет-тридесет метра около къщата. Това беше зоната на безтегловността, както я нарече Знайко. Зад нея започваше зоната на земното притегляне, или зоната на тегловността, както я нарече Знайко. Преминеш ли зоната на безтегловността с помощта на въже, навлизаш в зоната на тегловността, а излезеш ли от пътната врата, можеш да тръгнеш съвсем безопасно по улицата, накъдето си щеш.

След като установи тези научни факти, Знайко каза на Хапчев:

— Сега трябва да разберем дали безтегловността съществува само при нас или се наблюдава и в други части на града. Направи веднага една обиколка из града и разузнай: не е ли забелязвал някой от останалите жители признаци на безтегловност, виене на свят, изпитвал ли е някой усещането, че виси надолу с главата. Всички тези сведения ще ни помогнат да изясним причините на това загадъчно явление. Мисля, че засега не трябва да казваме никому за нашето състояние на

безтегловност. Щом се разчуе в града, всички ще довтасат при нас и трудно е да се каже какво може да стане тогава. Добре че с Винтчо всичко мина, общо взето, благополучно, пък и аз трябва да призная, само по едно чудо не си строших краката. Налага се да бъдем крайно предпазливи по отношение на това още недостатъчно, проучено природно явление.

Докато Хапчев обикаляше из града, другарите му приготвиха яденето и почнаха да обядват на същото място под открито небе. Това беше особено приятно, защото на чист въздух апетитът е винаги по-добър. Разбира се, най-напред нахраниха болния Винтчо. Това не беше лесна работа, защото се наложи да го хранят в състояние на безтегловност. Болтчо беше решил да свари за болния специална диетична супа-пюре. Но най-остроумното беше, че Болтчо беше измислил да налее тази супа в чайника, който обикновено служеше за запарване на чай. Чайникът беше плътно захлупен отгоре с капаче и затова супата не се изплискваше, когато попадаше в състояние на безтегловност. На болния оставаше само да налапа чучурката на чайника и полекичка да смуче супа. Храненето по този начин ставаше бързо и при това нищо не се разливаше.

Болтчо беше измислил за Винтчо една каша — нито много рядка, нито много гъста. Такава каша добре прилепваше към чинията и затова можеше свободно да се пренася от едно място на друго, както и да се гребе с лъжица, без да има опасност, че ще се свлече от чинията и ще почне да плава в пространството. За десерт имаше желе от боровинки, което също беше поднесено на Винтчо в чайника.

След като нахраниха Винтчо, дребосъчетата точно по същия начин нахраниха и Шишко, който, както казахме вече, беше изгубил не само теглото си, но заедно с него и остатъците от своята съвест, без да загуби при това обаче апетита си.

Малко по-късно се върна от обиколката си доктор Хапчев и съобщи на Знайко, че никъде в града не е констатирал състояние на безтегловност. Животът на дребосъчетата, каза той, си тече както обикновено. Никой не е наблюдавал никакви загадъчни явления и не е изпитвал никакви болезнени усещания.

Съобщените от Хапчев факти накараха Знайко сериозно да се замисли. Стори му се странно, че зоната на безтегловност се ограничаваше само в техния двор.

— Вероятно зад това се крие някаква причина. Но каква е тя? — блъскаше си главата Знайко.

Той заръча на другарите си да бъдат по-внимателни и тръгна към стаята си, за да си почине след обяда и да помисли на спокойствие. Знайко искаше да легне на кушетката, както беше свикнал, но се сети, че в състояние на безтегловност това може да стане само ако се привърже с въже, което е много трудно, пък и не се налага. Знайко се простря с цялата си дължина над кушетката, постави тялото си в хоризонтално положение, за да може да вижда стаята в обикновения й вид, така че нищо да не отвлича вниманието му и се замисли:

— Странно е, че зоната на безтегловност сякаш представлява кръг, в чийто център се намира нашият дом — рече си Знайко. — По този начин ние се намираме като че ли в центъра на безтегловността. Може би този център е тъкмо тук, където се намирам аз, или пък някъде съвсем близо? Дали причината за безтегловността не се крие именно в центъра?

За миг на Знайко му се стори, че се е приближил до разрешението на задачата, но изведнаж мисълта му се отклони рязко в друга насока:

— Как се стигна до състоянието на безтегловност? Как започна всичко? Я да си припомним — каза Знайко, сякаш разговаряше с невидими събеседници. — Това започна сутринта. Най-напред всичко си беше както обикновено… Аз разтребвах стаята, после сложих в шкафа лунния камък, после… после… Но какво стана после? Та именно тогава настъпи и състоянието на безтегловност!

Мисълта на Знайко трескаво заработи.

„Да не би пък тайната на безтегловността да е свързана с лунния камък?“ — внезапно блесна в главата му догадка.

„Че какво, това предположение е съвсем правдоподобно — мислено си отговори Знайко. — Какво всъщност представлява лунният камък? Никой не знае какво представлява той. Знае се само, че това е вещество с някакви странни свойства… Може би между другите си свойства той притежава и свойството да унищожава теглото на предметите… Но пък лунният камък е вече отдавна у мене. Защо това му качество не се е проявило досега?… Може би то не се е проявило, защото лунният камък се е намирал не там, където е сега? Може би способността на лунния камък да унищожава теглото на предметите зависи от мястото, където се намира той?“

Дишането на Знайко сякаш секна за миг. Той почувствува, че е попаднал на много важна мисъл и напрегна всичките си умствени способности, за да я задържи в главата си.

— Ако е така — рече си той, мъчейки се да прогони всички други мисли, които го обсаждаха, — ако безтегловността зависи от местонахождението на камъка, то тя трябва да изчезне веднага щом извадим камъка от шкафа.

Знайко се почувствува на прага на велико откритие и дори се разтрепери от вълнение.

— Е та какво — измърмори той. — Ще направим опит!

Знайко се отблъсна лекичко от стената и като заплава с ръце и крака, почна да се придвижва към шкафа, където пазеше колекцията си от минерали.

— Хайде тогава да направим опит, хайде да направим опит — повтаряше той, сякаш се боеше да не забрави какво точно се готви да направи.

Вълнението обаче му попречи да пресметне съвсем точно движенията си и затова преди да стигне там, където трябваше, той извърши цяло околосветско пътешествие из стаята. Щом се приближи най-после до шкафа, Знайко се улови за вратичката му и увисна пред него в хоризонтално положение, като риташе с крака във въздуха.

— Какво пък, ще направим опит! — решително каза той.

И в този миг в главата му проблесна мисълта:

„Ами ако от този опит не излезе нищо? Ами ако безтегловността не изчезне?“

Тази мисъл подействува на Знайко като леден душ. Някакви тръпки го полазиха по гърба, в гърдите сърцето му се разтуптя силно и той, без да мисли вече какво върши, отвори шкафа и взе от долната поличка лунния камък.

Онова, което последва, съвсем убедително показа веднага, че всички научни предположения на Знайко бяха правилни. Щом лунният камък се намери в ръцете му, Знайко усети нещо като силен удар в гърба. Той се строполи на пода, като при това удари доста силно коленете си и се просна по корем, сякаш нещо го беше притиснало отгоре. В същия миг се чу грохот. Отвсякъде се посипаха върху пода предмети, които преди това плаваха във въздуха в състояние на безтегловност. Къщата се разлюля като при земетресение. Знайко

замижа от страх. Стори му се, че таванът всеки момент ще се сгромоляса върху него. Когато отвори най-сетне очи, той видя, че стаята беше приела обикновения си вид, ако не се смятат безразборно нахвърляните наоколо книги.

Щом се изправи на крака и почувствува отново обичайното си тегло, Знайко погледна лунния камък, който държеше в ръцете си.

— Виж ти къде била причината! — радостно възкликна той. — Но защо безтегловността настъпва само тогава, когато лунният камък се намира в шкафа? Да не би състоянието на безтегловност да се дължи на това, че отделяната от лунита енергия влиза във взаимодействие с някакво вещество, което се намира в колекцията от минерали? Но как да се разбере кое е това вещество?

Знайко смръщи чело и отново се замисли дълбоко. В главата му отначало се въртяха някакви съвсем неясни мисли. Всяка от тях приличаше на облак или на голямо безформено петно върху стената, което колкото и да гледаш, не можеш да определиш на какво прилича. И внезапно една напълно ясна, определена мисъл озари мозъка му: „Трябва да се изваждат от шкафа един по един всички минерали, които се пазят там. Извади ли се веществото, което влиза във взаимодействие с лунита, безтегловността ще изчезне и ние ще разберем кое е това вещество.“

След като сложи лунния камък в шкафа и почувствува, че отново е настъпила безтегловност, Знайко започна да вади сложените в шкафчето минерали и да следи ще се появи ли земното притегляне. Най-напред той измъкна минералите от долната полица. Там имаше планински кристал, фелдшпат, слюда, лимонит, меден пирит и сяра. След тях идваха пиритът, халкопиритът, цинковата бленда, галенитът и др. Като извади минералите от долното отделение, Знайко се залови за тези, които лежаха в горното. Най-сетне всички минерали бяха извадени, но състоянието на безтегловност не изчезваше.

Знайко беше страшно разочарован и както се казва, падна духом. Той вече се готвеше да затвори вратичката на шкафа, но в този момент забеляза в самия ъгъл, на долната полица още едно камъче, което преди това не беше видял. Това беше парченце магнетит. Изгубил вече надежда в успеха на своя опит, Знайко протегна ръка и извади от шкафа магнетита. В същия миг той почувствува, че силата на тежестта го дръпва надолу и той отново се простря на пода.

— Значи безтегловността се появява вследствие взаимодействието между магнитната енергия и енергията на лунния камък — извика Знайко.

Той стана от пода и извади от чекмеджето разтворената сметачна линийка. На единия край на тази линийка той прикрепи лунита, а на другия — магнетита и започна предпазливо да доближава двата им края. Когато лунният камък се приближи до магнетита на същото разстояние, както в шкафчето, безтегловността настъпи отново.

— Както виждаме — заговори Знайко, сякаш четеше лекция пред някакви невидими слушатели, — както виждаме, безтегловността се появява тогава, когато лунният камък и магнетитът се намират на определено разстояние. Това разстояние може да се нарече критическо. Щом разстоянието между двата минерала се увеличи, безтегловността изчезва и земното притегляне започва отново да действува върху нас.

Сякаш за да докаже думите си, Знайко раздалечи краищата на линийката и в същия момент усети как силата на тежестта го дръпна надолу. Колената му се подгънаха и той се свлече като подкосен на пода. Знайко обаче не се смути. Напротив, той тържествуващо се усмихна и каза:

— Ето това е приборът за безтегловност! Сега безтегловността е в ръцете ни и ние ще я управляваме!

ПЕТА ГЛАВА
ГРАНДИОЗНИЯТ ПЛАН НА ЗНАЙКО

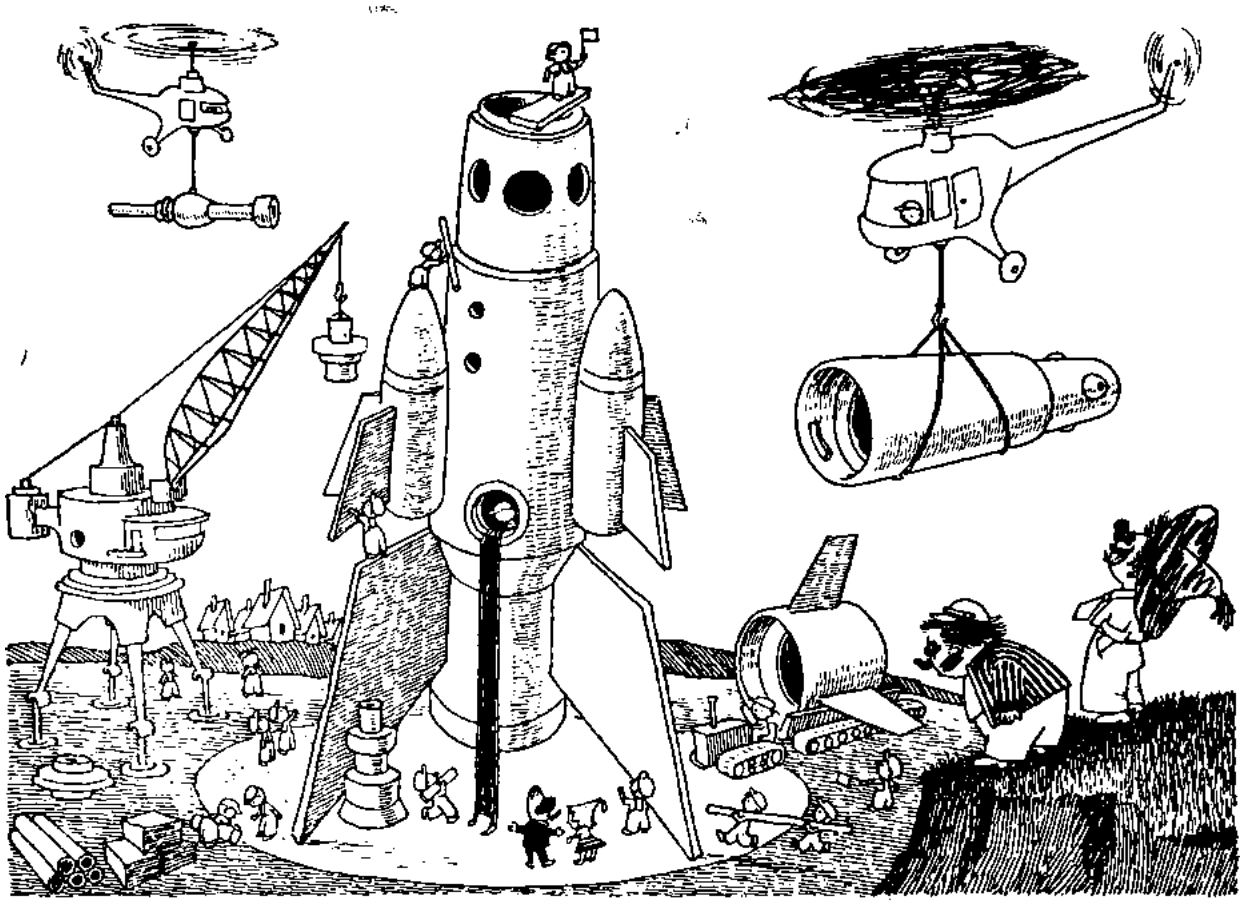

Известно време Знайко остана седнал на пода, вглъбен в размисъл върху това, какво огромно значение за науката ще има неговото откритие във връзка с безтегловността. В главата му гъмжаха мисли, блъскаха се една о друга така, че се получаваше някакъв хаос. Най-после той беше завладян от една-единствена мисъл, която измести всички други:

„Трябва да отида при другарите си и да им разкажа за моето ново откритие, като им покажа и прибора на безтегловността“.

Той стана от пода, отвори вратата и в същия момент чу някакви стенания, които се носеха отдолу. Знайко изведнаж забрави своето откритие и се спусна надолу по стълбата. Първото нещо, което видя, бяха дребосъчетата, наобиколили от всички страни Шишко. Самият Шишко седеше в едно кресло, хванал с две ръце носа си, а доктор Хапчев се приближаваше към него с бинтове и шишенце йод в ръце.

— Не се приближавай! — пищеше Шишко и се мъчеше да ритне с крак Хапчев. — Не се приближавай, защото ще си изпатиш! Не отговарям после!

— Но аз трябва да ти превържа носа — отговаряше му доктор Хапчев.

— Какво му има? — запита Знайко другарите си.

— Заби си носа в масата — отвърна Бързанко.

— Как така си заби носа?

— Ами той, разбираш ли, през цялото време се мотаеше из въздуха, а когато безтегловността изчезна, строполи се и — цап! — заби нос в масата. Пак добре че не беше в пода! — обясни Бързанко.

— Може би ти ще му въздействуваш, Знайко — каза доктор Хапчев. — Половин час вече не мога да се оправя с него!

Като видя, че Шишко продължаваше да пищи и да рита, Знайко строго каза:

— Я да млъкваш веднага!

Шишко видя, че в тая работа се намеси Знайко и моментално замълча. Хапчев бърже спря кръвотечението и направи на Шишко много старателно кълбообразна превръзка на носа.

— Виждаш ли колко хубаво стана? — рече той.

— Добре де, добре! — сърдито измърмори Шишко.

Той слезе от креслото и почна да пипа с ръце превръзката. Хапчев го плесна през ръцете и каза:

— Тази превръзка е направена, за да може носът да си запази формата. Ако почнеш да пипаш с ръце превръзката, кой знае на какво ще ти заприлича носът!

— Ех, само да разбера кой ми погоди това! — заплашваше Шишко. — Ще го науча аз него!

Знайко чу тези заплахи и разбра, че е трябвало да предупреди другарите си, преди да направи своя опит, за да се избягнат такива инциденти. И понеже се чувствуваше виновен пред Шишко, реши

засега да не говори за своето откритие, а да го разкаже после когато постепенно случката се забрави.

Щом се убеди, че безтегловността е изчезнала и вече не се появява, Незнайко тръгна да се разхожда из града и да разказва на всеки срещнат какво им се е случило. Никой обаче не повярва на думите му, защото беше широко известно, че Незнайко е майстор на послъгването. Незнайко страшно се ядосваше, когато срещаше такова недоверие от страна на дребосъчетата. След това той разказа на приятеля си Парцаливко за състоянието на безтегловност. А Парцаливко му рече:

— Сигурно ти си бил в състояние на глупост, а не в състояние на безтегловност.

За тези му думи Незнайко стовари на Парцаливко един хубав юмрук. А за да не остане длъжен, Парцаливко отвърна на Незнайко със същото. Резултатът беше поредният им бой, победител от който излезе Парцаливко.

— Иди след това, че говори истината! — мърмореше Незнайко, като се връщаше в къщи. — И защо винаги се случва така: достатъчно е да измислиш някаква глупост и всички ти повярват, опитай се обаче да кажеш и най-чистата истина — ще те натупат порядъчно и толкова!

Разказите на Незнайко все пак предизвикаха между жителите на Града на цветята различни тълкования и слухове. Едни казваха, че безтегловност не съществува, защото не може да съществува нещо, което никога не е съществувало; други твърдяха, че безтегловност съществува, защото винаги е било така — най-напред нещо не съществува, а после се появява; трети казваха, че безтегловност може да съществува, но може и да не съществува — ако тя всъщност не е съществувала, то тогава трябва да е съществувало нещо друго, защото невъзможно е съвсем нищо да не е съществувало — та нали винаги е тъй: дим без огън няма.

Някои от най-любопитните жители на града се отправиха към къщата на Знайко и като видяха на двора Шишко с превързан нос, го попитаха:

— Слушай, Шишко, истина ли е, че тук при вас се е появила безтегловност?

— Ето я на, вашата безтегловност върху носа ми! — сърдито отвърна Шишко.

Дребосъчетата се посмяха малко и се разотидоха по домовете си. След този отговор никой вече не вярваше на приказките за безтегловността.

Вечерта, когато се бяха събрали, за да пият чай, Знайко и другарите му си припомняха за това, което беше станало през деня. Всеки разказваше за своите усещания и за това, което е помислил, когато настъпило състоянието на безтегловност. И ето какво беше най-забавното: всички съжаляваха, че безтегловността е изчезнала толкова бърже. Все пак това беше твърде интересно приключение. Знайко го сърбеше езикът да разкаже, че е открил тайната на безтегловността, но достатъчно беше да погледне превързания нос на Шишко, за да изчезне у него всякакво желание да разказва.

През тази нощ Знайко дълго не можа да заспи: непрекъснато премисляше каква полза може да се извлече от състоянието на безтегловност.

„Безтегловността е огромна сила, ако знаеш как да я използуват — размишляваше той. — С нейна помощ могат да се вдигат и преместват огромни тежести. Може буквално цели планини да се повдигнат и да се обърнат наопаки. Може да се построи огромна ракета и да се полети с нея в космоса. Защото за да се доведе сега ракетата до необходимата скорост, необходимо е да се вземе огромен запас гориво. Но ако ракетата не тежи никак достатъчно ще бъде съвсем малко гориво и вместо запас от гориво могат да се вземат повече пътници и повече храна за тях. Ето кога ще може да се осъществи една продължителна експедиция до Луната, да се проникне в нейните недра и да се видят дори лунните жители.“

Знайко се размечта и не забеляза как заспа. Той сънува космическа ракета, Луната, лунните жители и още най-различни интересни неща.

На сутринта се оказа, че Знайко е изчезнал. Той не дойде на закуска, а когато другарите му отидоха в неговата стая, видяха на масата записка, която съдържаше само три думи: „В Слънчевия град“, и подпис „Знайко“. Дребосъчетата прочетоха записката и разбраха, че Знайко е заминал за Слънчевия град.

Всички добре знаеха, че от Знайко можеха да се очакват изненади. Хрумнеше ли му да направи нещо, той никога не го отлагаше за дълго. Така се случи и сега. Знайко се събуди преди разсъмване, когато още

всички спяха, реши да замине за Слънчевия град и понеже не искаше да буди никого, написа бележка и тихичко се измъкна от къщи. Друг на негово място щеше да остави по-подробна бележка, е-е, щеше да напише например: „Заминах за «Слънчевия град», а не просто «В Слънчевия град»“. Но Знайко знаеше, че колкото повече са думите, толкова по-голяма бъркотия може да се получи и при това беше уверен, че думите „в Слънчевия град“ не можеха да означават нищо друго, освен че е заминал за Слънчевия град.

След около два месеца от Знайко се получи телеграма: „Винтчо, Болтчо Слънчевия град“. Винтчо и Болтчо отлично разбраха какво се иска от тях, приготвиха се набърже и също заминаха за „Слънчевия град“.

Известно време нямаше никакво известие от тях, защото жителите на Града на цветята решиха, че те заедно със Знайко окончателно са се преселили в Слънчевия град и вече няма да се върнат.

Скоро дребосъчетата забелязаха, че в съседство с Града на цветята, недалеч от Краставичената река, започва строеж. Там непрекъснато пристигаха камиони, натоварени със строителни блокове от лека пенопластмаса. Няколко дребосъчета, облечени в сини комбинезони, сглобяваха от тези блокове малки уютни едноетажни къщички.

Бързанко пръв се затече да разбере какъв е строежът. След него се затекоха и други. За своя голяма изненада те забелязаха между работещите дребосъчета Винтчо и Болтчо.

— Ей, какво строите? Какво ще става тук? — извика Бързанко.

— Космическо градче — отговори Винтчо.

— А за какво ви е това Космическо градче?

— Ей сега ще дойде Знайко. Той ще ви разкаже всичко, както му е редът.

А Незнайко каза обидено:

— Че не можем ли ние сами да си построим Космическо градче?

Незнайко имаше такъв вид, сякаш цял живот се е занимавал само с това — да строи космически градчета.

— А ти не се безпокой, работа ще има за всички — каза му Винтчо. — Първо, около къщите трябва да се посадят цветя, за да бъде красиво; второ, от електростанцията трябва да се прокара електричество до Космическото градче; трето, трябва да се направи път,

да се асфалтират улиците, да се прекара водопровод, да се довършат отвътре помещенията и какво ли не още?

Жителите на Града на цветята веднага се включиха в работата. Един работеше по прокарването на пътя, друг поставяше електрически стълбове, трети садеше цветя. За мнозина се намери работа по вътрешното обзавеждане на помещенията. Палитро пое ръководството на всички бояджийски работи: приготвяше бои, посочваше в какъв цвят да се боядисват стените и покривите на къщите.

Скоро в центъра на Космическото градче беше построена кръгла бетонирана площадка, на която започнаха да монтират космическа ракета. Частите за тази ракета бяха изработени в Слънчевия град и пренесени в Космическото градче със специални тежки камиони, които се отличаваха с извънредно плавния си ход. Благодарение на това частите на ракетата не се повреждаха или деформираха при пренасянето. За сглобяването беше докаран специален крачещ кулокран. С негова помощ частите на ракетата се сваляха от камионите и се поставяха на местата им. Ракетата обаче беше толкова висока, че нейните горни части се монтираха не вече с помощта на крана, а на вертолет, който издигаше частите до нужната височина. Монтирането на ракетата ставаше под наблюдението на Фуксия и Селдичка, които бяха пристигнали специално за това в Космическото градче.

След няколко дни монтирането на ракетата привърши. Тя се намираше, както казахме вече, в центъра на Космическото градче и се издигаше над къщите като огромна пура или като изправен в единия си край цепелин. За да се предпази ракетата от вредното влияние на въздуха, водните пари и другите газове, външната й обвивка беше направена от свръхтрайна, неръждясваща стомана. Под тази стоманена обвивка имаше втора, направена от специална така наречена космопластмаса, чието предназначение беше да защищава вътрешността на кораба от вредното влияние на космическите лъчи и на радиоактивните излъчвания. Най-после вътре в кораба се намираше трета, топлоизолационна обвивка от термопластмаса, която спомагаше да се запазва необходимата температура.

За движението на ракетата и за управляването й имаше три реактивни двигателя. Главният, най-големият двигател, който придаваше на ракетата движение напред, беше разположен в задната й част. Отверстието на този двигател беше насочено вертикално надолу.

При работа на двигателя нагорещените газове излизаха със сила от отверстието навън, благодарение на което силата на противодействието, или както я наричат иначе, реактивната сила, тласкаше ракетата нагоре.

В предната част на ракетата, в нейната въртяща се глава, беше разположен двигателят, с чиято помощ тя можеше да мени посоката си. Отверстието на този двигател беше поставено хоризонтално и се обръщаше на всички страни. Ако трябваше например ракетата да завие на запад, отверстието на двигателя се обръщаше на изток. Нагорещените газове излизаха в този случай на изток, а самата ракета се отклоняваше на запад.

Също в предната част на ракетата беше поставен третият, така наречен спирачен двигател, отверстието на който беше насочено вертикално нагоре. Когато този двигател се включваше, нагорещените газове се изхвърляха напред, благодарение на което реактивната сила можеше да забави движението напред и дори съвсем да спре ракетата.

Вътре ракетата беше разделена на дванадесет каюти. Във всяка каюта се събираха по четири космонавта. Ето защо в космически полет можеха да се отправят общо четиридесет и осем дребосъчета. В централната част на ракетата се намираше каюткомпанията. В нея пътешествениците в космоса можеха да си почиват, да обсъждат някои въпроси и да се хранят.

Останалото пространство вътре в ракетата беше използувано за направата на тъй наречените камери. Тук имаше хранителна камера, предназначена за пазене на хранителните запаси; имаше химическа камера, в която се помещаваше апаратурата за пречистване на въздуха от натрупания въглероден двуокис и за обогатяването му с кислород; имаше акумулаторна камера, в която се намираха акумулаторите, които снабдяваха с електрическа енергия електромоторите, вентилаторите, хладилниците и дори нагревателните и осветителни уреди.

В горната, най-добре защитена част на ракетата се намираше командната кабина, където се намираше изобретеният от Знайко уред за безтегловност и електронната машина за управляване на ракетата. Тази машина работеше по предварително набелязана програма и самостоятелно управляваше кораба по определеното трасе, като променяше според нуждата неговата скорост и посока и можеше да се прилуни в предварително набелязана местност на Луната.

Наред с командната кабина се намираше тъй наречената бутонна кабина, на чиято врата имаше надпис: „Входът е забранен“. В тази кабина се намираше само една малка масичка с един-единствен бутон в средата. Като натиснеше този бутон, командирът на космическия кораб включваше електронната управляваща машина, а по-нататък самата машина вече включваше уреда за безтегловност и всички останали прибори и правеше необходимото за правилния полет на космическия кораб.

В предната част на ракетата се намираха също и астрономическата кабина, снабдена с телескоп, радиолокатор и други прибори за определяне местоположението на космическия кораб в междупланетното пространство, фотокинокабина, разполагаща с фотографически апарати и кинокамери за снимане на Луната, аналитическа кабина, в която можеше да се правят химически анализи на минералите, намерени на Луната. В задната част на ракетата имаше голям склад, в който се пазеше значителен запас от семена на различни полезни растения: краставици, домати, моркови, зеле, ряпа, дини, пъпеши, вишни, сливи, ягоди, малини, пшеница, ръж, елда — всичко, което дребосъчетата употребяваха за храна. Тези семена Знайко беше решил да подари на лунните жители в случай, разбира се, че на Луната се откриеха живи същества, които не разполагат с такива растения.

Освен каютите, кабините, камерите, складът и каюткомпанията в ракетата се намираха много други допълнителни помещения. Ракетата представляваше нещо като многоетажно здание, снабдено с всичко необходимо за нормален живот и дори с асансьор, с чиято помощ дребосъчетата можеха да се изкачват на кой да е етаж…

Когато ракетата беше изцяло монтирана, всеки, който поискаше, можеше да се запознае с нейното вътрешно устройство. Щом се наберяха четиридесет и осем желаещи, пускаха ги вътре в кораба. Там те можеха да поседят в каюткомпанията, да полежат на койките в каютите, да надникнат навсякъде. След разглеждането всеки посетител трябваше да облече космически скафандър. Без него той не можеше да излезе от ракетата. Изходът на въздушния кораб беше снабден със специален фотоелемент, който не позволяваше да се отвори вратата, ако посетителят е без скафандър.

Фуксия и Селдичка постоянно се намираха в ракетата. Те запознаваха посетителите с вътрешното устройство на космическия

кораб, отговаряха на всички въпроси и наблюдаваха работата на приборите, които пречистваха въздуха, вентилираха помещението, поддържаха нужната температура и пр. Незнайко, който също успя да се вмъкна в ракетата, твърде подробно разпитваше за всичко Фуксия и Селдичка. А когато излезе от ракетата, дочака пускането на следващите четиридесет и осем желаещи и пак влезе заедно с тях. Така през този ден той няколко пъти влиза в ракетата. Фуксия и Селдичка вече го познаваха и го посрещаха с усмивка. Но те не го изгонваха. Селдичка каза, че не бива да пъдят никого: иска ли някой да изучи устройството на ракетата, значи от това може да има само полза.

Недалеч от Космическото градче скоро израсна голямо бяло здание във вид на огромна, обърната с дъното нагоре порцеланова чаша. Над входа с едри красиви букви беше написано: „Павилион на безтегловността“. Сега всички можеха сами да проверят и да се убедят, че приказките за безтегловността не бяха празни измислици, а чиста истина. Всеки, който влезеше в павилиона, мигновено изгубваше теглото си и започваше безпомощно да се мята насам-натам из въздуха.

В центъра на павилиона имаше малка кабина, направена от прозрачна пластмаса. В тази кабина се намираше уредът за безтегловност. Знайко, който вече се бе завърнал в Града на цветята, беше забранил най-строго да се влиза в кабината и да се пипа уредът. Сега този уред представляваше не просто линийка, а беше заключен в тъмносиня продълговата кутийка, направена от здрава, огнеупорна и непропущаща водата пластмаса. Сближаването на магнита и лунния камък в уреда се осъществяваше с натискането на едно бутонче. Всяка сутрин Знайко идваше лично в павилиона и включваше уреда, а вечер минаваше отново, внимателно проверяваше не е ли останал някой в павилиона, не виси ли някое дребосъче под тавана в състояние на безтегловност и след това изключваше уреда.

Сигурно има читатели, които няма да повярват, че енергията, която отделят лунният камък и малкият магнит, може да бъде толкова силна, че да надвива силата на земното притегляне. Помислят ли обаче, както трябва, тези съмняващи се читатели сами ще разберат, че тук няма нищо чудно. Защото вътре във веществата има огромни, просто неизчерпаеми запаси от енергия. Сега всеки, който има понятие от физика, знае, че запасът от енергия, скрит в парченце вещество, голямо колкото едностотинкова монета, може да замени енергията, която се

получава от изгарянето на десетки хиляди тонове каменни въглища или на някакво друго гориво. Това би се сторило невероятно в онези времена, когато скритата в атома енергия не беше открита още, но днес никой вече не се учудва на подобни неща.

Трябва да прибавим освен това, че енергията на лунния камък не премахваше изобщо теглото, а само в ограничено пространство и дори не премахваше теглото, а само преместваше встрани тъй нареченото поле на привличането. Ако в зоната на безтегловността земното привличане не се усещаше, то около тази зона се образуваше тъй наречения пояс на засилено земно привличане. Това усещаше всеки, който се приближаваше близко до павилиона на безтегловността. Ето защо в откритието на Знайко нямаше нищо чудно. В него всичко беше научно обосновано, което, разбира се, съвсем не намаляваше значението на това откритие.

Не ще и дума, че павилионът на безтегловността предизвика огромен интерес сред жителите на Града на цветята. Изминаха се няколко дни и в целия град не можеше да се намери дребосъче, което да не е посетило поне веднаж павилиона. Мнозина бяха успели да отидат дори по няколко пъти, а колкото се отнася до Незнайко, той не излизаше от павилиона по цели дни и се чувствуваше там като риба във вода.

Една сутрин Незнайко стана по-рано и се вмъкна в павилиона, без да го види някой. Той взе оттам уреда за безтегловност и се отправи с него към реката. Искаше му се да види какво ще правят рибите в реката, когато се окажат в състояние на безтегловност. Кой знае как му се беше втълпила в главата тази мисъл. Може би беше започнал да мисли за рибите, защото сам плаваше по цели дни като риба из павилиона в състояние на безтегловност.

Щом стигна до брега на реката, Незнайко включи уреда за безтегловност и взе да наблюдава водата. Още в първия момент той забеляза, че безтегловността подействува по твърде странен начин върху поведението на рибите. Някои от тях се спуснаха надолу с опашките и се въртяха като балерини, други се спуснаха с главата надолу и също се въртяха, а трети плаваха нагоре с корема. След известно време обаче много от тях свикнаха със състоянието на безтегловност и почнаха както обикновено да си играят във водата. Но ето че една рибка поиска да хване мухата, която се въртеше над водата, изскочи от реката и безпомощно се запремята из въздуха. Сега вече

земното притегляне не привличаше рибката надолу и тя, колкото и да се мъчеше, не можеше да се върне в реката. След първата рибка от водата изскочи втора. Не се минаха дори пет минути и на повърхността на реката се запремятаха, бляскайки на слънцето, риби, жаби, тритони, бръмбари плавачи и други водни животинки.

Докато Незнайко провеждаше своите „опити“ край реката, Знайко отиде в павилиона, за да включи уреда за безтегловност. Като забеляза, че уредът е изчезнал от кабината, Знайко страшно се изплаши.

— Къде е уредът? — извика той развълнувано. — Кой е взел уреда? Върнете го веднага на мястото му!

Никой от дребосъчетата обаче не можеше да каже къде е уредът. Само Винтчо и Болтчо, които работеха наблизо, му казаха, че рано сутринта видели Незнайко, който се отбил за нещо в павилиона и после тръгнал към реката. Щом чу това, Знайко с всичка сила се затича към реката. След него се спуснаха и останалите дребосъчета. Знайко се изкачи тичешком на Краставиченото възвишение и съзря долу Незнайко, който летеше над реката в състояние на безтегловност.

— Ето го Незнайко! Ето го! — извикаха дребосъчетата, които тичаха след Знайко.

Незнайко чу виковете. Той се обърна и видя разярения Знайко и другите дребосъчета, които тичаха право към него. Изплашен, той искаше да избяга от тях, но само безпомощно се замята във въздуха. Незнайко съобрази, че е невъзможно да се бяга в състояние на безтегловност, натисна бързо бутончето на уреда и го изключи. Сега той отново придоби тегло, моментално полетя надолу и тежко цопна в реката. Водата силно плисна на всички страни.

— Спасете го! Спасете го! У него е уредът за безтегловност! — отчаяно се развика Знайко, дотича до брега и се хвърли в реката.

Без да се събличат, дребосъчетата наскачаха във водата и заплуваха към средата на реката, където Незнайко махаше безпомощно ръце и крака. Той беше започнал вече да изпуща мехури, когато към него се приближи Знайко. Знайко улови Незнайко за яката и го повлече към брега. В този момент другите дребосъчета доплуваха до тях и се притекоха на помощ на Знайко. Към реката вече тичаше и доктор Хапчев със своята походна аптечка. Като видя, че дребосъчетата извлякоха Незнайко на брега, той им извика:

— Съблечете му ризата! Ей сега ще му направя изкуствено дишане!

Незнайко забеляза доктор Хапчев с походната аптечка, скочи на крака и искаше да си плюе на петите, но в този миг Знайко го сграбчи за косата и изкрещя:

— Къде е уредът за безтегловността? Къде си дянал уреда? Изпуснал си го във водата, магаре такова!

— Пусни ме! — изпищя Незнайко и почна да го рита с крака.

— А, отгоре на това се и биеш! — извика с прегракнал глас Знайко. — Изпуснал си в реката уреда и още се биеш! Аз ей сега ще ти покажа как се изпускат в реката уреди!

И той така силно го дръпна за косата, че в очите на Незнайко се показаха сълзи. Незнайко му отвърна с един юмрук в гърдите. Дъхът на Знайко секна и той изпусна косата на Незнайко. Щом се почувствува свободен, Незнайко се нахвърли като петел върху противника си и двамата започнаха да се бият. Другарите им се спуснаха да ги разтърват. Едни държаха Знайко за ръцете, други — Незнайко. Знайко с всички сили се стараеше да им се изскубне, мъчеше се да ритне Незнайко и викаше:

— Как ще идем сега на Луната без уреда? Всичко пропадна сега! Пуснете ме, ще му дам да разбере как се изпускат в реката уреди!

Незнайко също се дърпаше от ръцете на другарите си и викаше:

— Я ме пуснете! Аз ще му дам един уред!

Най-после той успя да се освободи от дребосъчетата, но Бързанко го хвана за яката. Незнайко се дръпна с такава страшна сила, че се измъкна от ризата си и тогава всички видяха как на земята падна уредът за безтегловност, който дотогава е бил в пазвата на Незнайко.

— Ето го, ето уреда за безтегловност! — извика доктор Хапчев.

— Ти защо не каза, че уредът е у тебе? — попита Бързанко.

— Как можех да кажа, когато се нахвърлихте върху мене като врани! Щом видях, че падам във водата, аз веднага скрих уреда в пазвата си и без малко не се удавих заради него, а те взели да ме бият, вместо да ми благодарят!

Знайко вдигна уреда от земята, погледна с блеснали от гняв очи Незнайко и каза:

— Заради това ти няма да полетиш към Луната!

— Е, летете си сами! — отвърна Незнайко. — Много ми е потрябвала вашата Луна!

— Да се разправям с тебе значи да загубя собственото си достойнство — каза Знайко и си тръгна, без да каже повече ни дума.

— Я го гледай ти колко е важен! — извика след него Незнайко. — Добре де, целувайте се с вашата Луна. Аз и без нея ще преживея.

ШЕСТА ГЛАВА
ОТЛИТАНЕТО

Незнайко лъжеше. В действителност много му се искаше да отиде на Луната. Той не губеше надежда, че Знайко някак си ще забрави онова, което се беше случило, и няма да изпълни заплахата си. Обаче напразно се надяваше. Знайко не беше забравил нищо. След известно време определиха деня на отлитането и Знайко направи списък на дребосъчетата, които щяха да летят към Луната. Както се и очакваше, Незнайко не беше включен в списъка. Нямаше го там и Шишко, и някои други дребосъчета, които зле понасяха състоянието на безтегловност.

Незнайко, както се казва, беше убит от скръб. Той нямаше желание да разговаря с никого. Усмивката изчезна от лицето му. Изгуби

апетит. През нощта не можа да заспи нито за минутка, а на следния ден ходеше толкова опечален, просто жал да ти стане.

— Не може ли все пак да простим на Незнайко? — каза Селдичка на Знайко. — Според мене, той вече няма да прави лудории. А пък така добре понася състоянието на безтегловност. Това наказание ще е прекалено строго.

— Това не е наказание, а предпазна мярка — строго отвърна Знайко. — Пътешествието до Луната не е разходка за развлечение. В този полет трябва да се отправят само най-умните и най-дисциплинираните дребосъчета. Незнайко много добре понася състоянието на безтегловност, но пък състоянието на неговите умствени способности сега засега можеше да бъде много по-добро. Със своята недисциплинираност Незнайко може и сам да пострада, и другите да злепостави. А космосът не е шега работа! По-добре да почака до следващия път, а дотогава да се постарае да поумнее. Това е моята последна дума!

След такъв категоричен отговор Селдичка не възобнови повече този разговор.

Малко по малко Незнайко се поуспокои и вече не му беше така мъчно, както отначало. Апетитът му се върна. Сънят му също се оправи. Заедно с другите дребосъчета той ходеше в Космическото градче, наблюдаваше как стават изпробванията на ракетата, как се тренират пътешествениците преди отлитането, слушаше лекциите на Фуксия и на Селдичка за Луната и за междупланетните полети. Изглеждаше, че се е примирил напълно със своята участ и повече не мечтае за полета към Луната. Дори характерът на Незнайко сякаш се промени. Най-наблюдателните дребосъчета забелязваха, че Незнайко често започна да се замисля за нещо. Когато му се случваха такива пристъпи на замисляне, върху лицето му се появяваше някаква мечтателна усмивка. Той като че ли се радваше на нещо. Никой обаче не можеше да се досети какво го настройваше толкова радостно.

Веднаж Незнайко срещна Шишко и му, каза:

— Слушай, Шишко, сега ние с тебе сме другари по нещастие.

— По какво нещастие? — не го разбра Шишко.

— Е-е, нали и тебе не те вземат на Луната, както и мене!

— Аз не бива да летя на Луната. Много съм тежък. Ракетата няма да може да ме вдигне — каза Шишко.

— Глупости! — отвърна Незнайко. — Всички, които полетят с ракетата, ще бъдат в състояние на безтегловност, така че за ракетата е все едно тежък ли си или не. Никой нищо няма да тежи. Разбра ли?

— Че защо тогава не ме вземат? Това е несправедливо! — каза Шишко.

— Несправедливо и още как! — подкрепи го Незнайко. — Толкова несправедливо, че просто не може да се изрази. Ние с тебе трябва да поправим тази несправедливост.

— Как така ще я поправим?

— През нощта, в навечерието на полета, ще се вмъкнем в ракетата и ще се скрием. А сутринта, когато ракетата полети в космоса, ще се покажем. Няма да вземат да връщат ракетата обратно заради нас я!

— Че може ли да се правят такива неща? — попита Шишко.

— Защо да не може? Колко си чуден! Най-главното е, разбираш ли, да не успеят да ни свалят, докато сме още на Земята. А в космоса няма вече да ни свалят. Можеш да бъдеш спокоен.

— Ами къде ще се скрием?

— В хранителната камера. Там е много удобно и има различни продукти в голямо количество.

— Продукти в голямо количество — това не е лошо! — каза Шишко. — Но нали ракетата е предназначена за четиридесет и осем пътешественика?

— Глупости — отвърна Незнайко. — Къде се е чуло и видяло да има точно четиридесет и осем пътешественика. Каква е тая цифра, я си помисли само! За да се закръгли, те трябва да бъдат петдесет. А където има място за четиридесет и осем, там ще се поберат и петдесет. Освен това нали на нас двамата не ни трябват места в каютата: ние ще седим в хранителната камера. Там е тесничко, но както казват, сърце да е широко!

— Ами ти сигурен ли си, че в хранителната камера има продукти? — попита Шишко.

— С очите си ги видях, да не мръдна от място, ако те лъжа! — закле се Незнайко. — Аз, братко, съм изучил ракетата отдолу догоре. Всичко, каквото искаш, ще ти намеря със затворени очи.

— Е, щом е тъй, тогава добре — съгласи се Шишко.

В навечерието на определения за отлитането ден Незнайко и Шишко не си легнаха да спят. Те изчакаха да заспят всичките им другари, измъкнаха се тихичко от къщи и се отправиха към Космическото градче.

Нощта беше тъмна. По гърба на Шишко лазеха тръпки. При мисълта, че скоро ще полети в космоса, той беше изгубил, дето се казва, и ума, и дума от страх. Шишко се разкайваше вече, загдето се е съгласил да вземе участие в такова опасно начинание, но го беше срам да признае пред Незнайко, че се е уплашил.

Беше вече съвсем късно, когато Незнайко и Шишко стигнаха до Космическото градче. Луната изгря и наоколо стана по-светло. Нашите приятели минаха дебнешком покрай къщите и излязоха на края на кръглата площадка, в чийто център се издигаше космическата ракета. Нейните стоманени стени проблясваха в синкавата светлина на Луната, а на Незнайко и на Шишко им се струваше, че свети самата ракета, направена сякаш от някакъв светещ метал. В очертанията на ракетата имаше нещо смело и стремително, което неудържимо се стреми нагоре. Изглеждаше, че всеки момент ще се откъсне и ще полети във висините.

Мъчейки се да се промъкнат незабелязано, Незнайко и Шишко се снишиха до земята и така превити надве, пресякоха площадката. Когато се озоваха до ракетата, Незнайко натисна с пръст бутончето, което се намираше в задната й част. Една вратичка безшумно се отвори и до краката на пътешествениците се спусна малка, металическа стълбичка. Незнайко видя, че Шишко се двоуми и го хвана за ръката. Те заедно се качиха по стъпалата и влязоха в така наречената херметическа камера. Това беше нещо като малка стаичка с две врати, които се затваряха херметически. Едната врата, тази, през която влязоха Незнайко и Шишко, водеше навън, а другата — към вътрешността на космическия кораб.

Щом двамата приятели влязоха в херметическата камера, външната врата автоматически се затвори. Шишко видя, че пътят за отстъпление е отрязан и цял изтръпна от страх. Той искаше да каже нещо, но езикът му в устата сякаш се беше вдървил, а главата си чувствуваше като изпразнена. Сам не разбираше за какво мисли, пък и не знаеше дали въобще мисли за нещо. В ума му, кой знае защо, през цялото време се въртяха думите на една песничка, която беше чувал

някога: „Прощавай, бреза моя скъпа! Прощавай, мой любими бор!“ От тези думи му стана някак неприятно и тъжно до плач.

Незнайко в това време натисна бутончето на втората врата. Вратата пак така безшумно се отвори. Незнайко решително прекрачи прага. Шишко машинално го последва.

— Прощавай, бреза моя скъпа! — мрачно измърмори той. — Това е то! Край!

Чу се щракване. Втората врата се затвори също така плътно, както първата. Тя сякаш отдели с непроходима стена нашите пътешественици от външния свят, от всичко с което бяха свързани досега.

— Това е то! Край! — повтори още веднаж Шишко и се почеса зад ухото.

Незнайко, който в това време беше отворил вече вратичката на асансьора, дръпна Шишко за ръкава и рече:

— Хайде ела, после ще се чешеш!

Шишко мълчаливо влезе в кабината на асансьора. Той беше бледен като привидение. Кабината започна да се изкачва с равномерен шум. Когато тя стигна на нужната височина, Незнайко излезе и каза:

— Хайде измъквай се! Какво стоиш като пън?

Шишко излезе от асансьора и видя, че се намират в тясно и криво коридорче, което като пръстен заобикаляше шахтата на асансьора. Незнайко мина по коридорчето и се спря пред кръгла металическа вратичка, която, напомняше вратичката на параходна пещ.

— Ето я. Тук е хранителната камера — каза Незнайко.

Той натисна едно бутонче. Вратичката се отвори като широко зинала уста. Незнайко се вмъкна в тази уста, като напипваше с крак в тъмното стъпалата. Щом се озова на дъното на камерата, той намери ключа на стената и светна.

— Е хайде, спускай се тук! — извика той на Шишко.

Шишко почна да слиза надолу. От страх колената му се разтрепериха, той се спъна и се търкулна по стъпалата право в камерата. Наистина, не се удари много, защото в камерата и стените, и подът, и дори стъпалата бяха облепени с мека, еластична пластмаса. Всички помещения вътре в ракетата бяха облицовани със същата пластмаса. Това беше направено, за да не се удари някой случайно, когато изпадне в състояние на безтегловност.

Щом видя, че падането не е причинило никаква вреда на Шишко, Незнайко затвори вратичката и каза с весела усмивка:

— Сега сме като у дома си! Нека се опитат да ни намерят тук!

— А как ще се измъкнем обратно? — уплашено попита Шишко.

— Както се вмъкнахме, тъй и ще се измъкнем. Виж, тук до вратата има бутонче. Натиснеш ли го, вратата се отваря. Всичко е с бутончета.

Незнайко започна да натиска различни бутончета и да отваря вратичките на вградените шкафове, термостати[1] и хладилници, върху чиито полици се намираха най-разнообразни хранителни продукти. Само че Шишко беше така силно разстроен, че дори видът на продуктите не го радваше.

— Какво ти е, сякаш не си доволен? — учуди се Незнайко.

— Не, че защо? Много съм доволен — отговори Шишко с физиономия на престъпник, осъден на смърт за някакви страшни престъпления.

— Е, щом си доволен, хайде тогава да лягаме да спим. Много е късно вече.

При тези думи Незнайко се простря на пода на камерата, като сложи под главата си вместо възглавница собствения си юмрук. Шишко последва неговия пример. Той се настани по-удобно на меката пластмаса и взе да обмисля своето положение. В главата му постепенно узря мисълта, че е най-добре да се откаже от това пътешествие. Шишко реши да признае още сега на Незнайко, че вече му е минало желанието да лети, но си помисли как ще почне да му се подиграва Незнайко и да го обвинява, че е страхливец. Най-после той все пак събра кураж дотолкова, че реши да признае своята страхливост, но в същия момент чу ритмичното похъркване на Незнайко. След като се убеди, че Незнайко спи дълбоко, Шишко стана и се промъкна дебнешком до вратичката, като се стараеше да не стъпи на ръцете му.

„Ще се измъкна от ракетата и ще избягам в къщи! Край — помисли си той. — А пък Незнайко нека лети до Луната, щом толкова му се иска!“

Шишко се изкачи по стълбичката със затаен дъх и натисна бутончето до вратата. Вратата се отвори. Шишко се измъкна от хранителната камера и почна да се лута из кривото коридорче, мъчейки се да намери вратичката на асансьора. Той не беше толкова добре

запознат с устройството на ракетата, както Незнайко, затова няколко пъти обиколи коридорчето, но винаги попадаше пак на хранителната камера. От страх, че Незнайко ще се пробуди и ще открие изчезването му, Шишко отново взе да нервничи и да губи способността си да мисли. Най-после той все пак успя да намери вратичката на асансьора. Без много да му мисли, Шишко влезе в кабината и натисна първото бутонче, което му попадна. Вместо да слезе надолу, кабината се изкачи нагоре. Шишко обаче не обърна внимание на това, излезе от асансьора и се залови да търси вратата на херметическата камера, която извеждаше навън. В херметическата камера той, разбира се, не можа да попадне, защото тя изобщо не беше тук, а вместо това се намери в бутонната кабина и почна да опипва в тъмнината стените, мъчейки се да открие ключа. Ключа той не успя да намери, но сред кабината се натъкна на една малка масичка, върху която напипа бутонче. Шишко помисли, че това бутонче пали електричеството, натисна бутончето и изведнаж подскочи нагоре в състояние на безтегловност. Едновременно с това той чу ритмичния шум на заработилия реактивен двигател.

Някои по-досетливи читатели сигурно веднага са разбрали, че Шишко беше натиснал тъкмо онова бутонче, което включва електронната управляваща машина. А електронната управляваща машина, точно както беше предвидено от конструкторите, включи автоматично уреда за безтегловност, реактивния двигател и цялата останала апаратура, следствие на което ракетата полетя в космоса в момент, когато никой не очакваше това.

Ако някой от обитателите на Космическото градче се беше разбудил в този момент и беше погледнал през прозореца, той щеше да бъде крайно изненадан, като види как ракетата бавно се отдели от земята и плавно се издигна във въздуха. Това стана почти безшумно. От задното отверстие на двигателя с леко съскане излизаше тънка струя от нагорещени газове. Реактивната сила беше достатъчна, за да може ракетата да полети, тъй като благодарение на уреда за безтегловност самата ракета нямаше абсолютно никакво тегло.

Щом ракетата се издигна на достатъчна височина, електронната управляваща машина включи механизма за завоите, следствие на което предната част на ракетата започна да прави кръгови движения и да се наклонява все повече и повече при всеки кръг. Ето че ракетата получи такъв ъгъл на наклона, че в зрителното поле на оптическия уред,

снабден с фотоелемент, попадна Луната. Фотоелементът превърна светлината на Луната в електрически сигнал. Електронната машина получи този сигнал и приведе в действие самонасочващия се механизъм. В резултат на това след няколко затихващи колебливи движения ракетата се стабилизира и полетя право към Луната. Благодарение на самонасочващия се механизъм ракетата се оказа, както е прието да се казва, прицелена в Луната. Отклоняваше ли се ракетата поради някакви причини от посочения курс, самонасочващият се механизъм веднага я връщаше отново на този курс.

Най-напред Шишко дори не разбра какво страшно нещо беше извършил. Когато почувствува, че е изпаднал в състояние на безтегловност, той почна да прави опити да се измъкне от бутонната кабина, въобразявайки си, че състоянието на безтегловност не съществува навсякъде. След много усилия той успя да излезе от кабината и се насочи обратно към асансьора. Този път той се ориентира както трябва в бутончетата, които се намираха в кабината на асансьора, и натисна точно онова бутонче, което спущаше кабината в най-долния етаж, значи в задната част на ракетата. След като излезе от асансьора, той се озова пред онази врата в херметическата камера, през която, както вече казахме, можеше да се излезе навън. На стената, близо до вратата, Шишко откри едно бутонче. Но колкото и да натискаше той това бутонче, колкото и да риташе вратата, тя хич и не помисляше да се отваря. Шишко не знаеше, че вратата на херметическата камера можеше да се отвори само ако той облечеше космически скафандър. И трябва да прибавим — добре че Шишко не знаеше това. Ако той предварително беше облякъл скафандър и беше натиснал бутончето, вратата щеше да се отвори и Шишко щеше да напусне ракетата и да падне право в космическото пространство. Разбира се, в такъв случай той никога вече нямаше да може да се върне в къщи, а щеше да остане за вечни времена да лети в космоса във вид на планета.

След като си натърти ръцете и петите, Шишко реши да се върне при Незнайко и категорично да поиска от него да го пусне да излезе от ракетата. Той обаче не можа да изпълни това си решение, защото беше забравил на кой етаж остави Незнайко. Наложи се да обикаля всички етажи, да се промъква във всички кабини, каюти и камери. Беше вече късно. Шишко се измори много и при това адски му се доспа. Би могло да се каже, че Шишко едва се държеше на краката си от умора, ако той

въобще можеше да стои на крака. Поради състоянието на безтегловност Шишко нямаше възможност да стои прав, а падаше като каракуда в буркан, удряше непрекъснато главата си в стените и се премяташе във въздуха. В края на краищата той изгуби всякаква способност да съобразява каквото и да е. Главата му се размъти, очите му почнаха да се затварят от само себе си и капнал от умора, той заспа точно в момента, когато се изкачваше с асансьора.

През това време Незнайко безгрижно си спеше в хранителната камера и не подозираше дори, че космическият полет е започнал. Посред нощ той все пак се събуди, без да може да разбере защо се намира тук, а не на леглото си в къщи. Постепенно той си припомни, че се беше вмъкнал умишлено в ракетата. Незнайко почувствува, че се намира в състояние на безтегловност, обърна внимание на ритмичния шум от реактивния двигател и разбра, че космическият кораб лети.

„Значи, докато аз съм спал, Знайко и останалите дребосъчета са се качили на кораба и са се отправили към Луната. Всичко стана така, както го бях предвидил!“ — помисли си той.

Лицето на Незнайко се разтегна в щастлива усмивка, а вътре в него сякаш нещо затрептя и се замята от радост. Той вече се готвеше да излезе от своето скривалище, да намери Знайко и да му признае, че се е вмъкнал без разрешение в ракетата, но като поразмисли малко, реши все пак да изчака, докато ракетата се отдалечи повече от Земята.

„Винаги ще успея да кажа на Знайко. Може и да не се бърза толкова с това“ — помисли си Незнайко.

В този момент той си спомни за Шишко, огледа се наоколо и каза:

— Прощавайте, скъпи приятели, но къде е Шишко? Че нали ние заедно влязохме в камерата!

В това време Незнайко забеляза, че вратата на камерата е широко разтворена.

„Аха! Значи Шишко вече се е събудил и се е измъкнал оттук — сети се Незнайко. — Е, щом е така, тогава няма смисъл и аз да седя тук самичък!“

Незнайко излезе от камерата и щом отвори вратата на асансьора, видя в кабинката Шишко.

— А, ето къде си се заврял! — възкликна Незнайко. — Усещаш ли? Вече летим!

— Какво? — попита, събуждайки се, Шишко и широко се прозя.

— Летим! — радостно извика Незнайко.

— Накъде летим? — попита Шишко и почна да търка очи с юмруци.

— Към Луната. Къде другаде?

— Към коя Луна?

— Хайде де, към коя… Сякаш не знаеш към коя Луна!

Чак сега Шишко почна да разбира какво се беше случило.

Известно време той гледаше като побъркан Незнайко, а после нададе див вик:

— Към Луната ли?

— Към Луната! — радостно потвърди Незнайко.

— Летим ли?

— Летим я! Там е работата! — извика Незнайко и безсилен да сдържи своята радост, се спусна да прегръща Шишко.

От страх дъхът на Шишко спря, долната му челюст увисна, очите му се ококориха и той гледаше Незнайко с втренчен, неподвижен поглед.

— А къде са другите? Не си ли ги виждал? — попита Незнайко, без да забелязва странното състояние на Шишко.

— Ка-а-кви другги? — запита Шишко, заеквайки от вълнение.

— Е, къде са другите дребосъчета? Къде е Знайко?

— Ами че те т-т-тук ли са?

— А ти как мислиш? Защо тогава летим, според тебе? Докато ние двамата сме спали в камерата, другите са дошли и са пуснали ракетата. Разбра ли?… Сега ние с тебе ще се изкачим горе и ще намерим всички в каютата.

Незнайко натисна едно бутонче и асансьорът се изкачи с един етаж по-горе.

— Ех, че ще се изненадат, като ни видят! — каза Незнайко и се спря пред вратата на една от каютите: — Ей сега ще влезем и ще кажем: „Здравейте, ето ни и нас!“ Ха-ха-ха!

Разтърсван от смях, Незнайко отвори вратата на каютата, не видя там никого и каза:

— Тук, кой знае защо, няма никого!

Той веднага надникна в друга каюта:

— И тук, кой знае защо, няма никого!

Тези думи Незнайко повтаряше всеки път, когато надникваше в празните каюти. Най-после рече:

— Сетих се. Те са в каюткомпанията. Сигурно там сега се провежда някакво важно съвещание и затова всички са отишли там.

Приятелите слязоха в каюткомпанията и се убедиха, че и там беше празно.

— Но тук изобщо няма никого! — извика Незнайко. — Изглежда че ние с тебе сме сами в ракетата!

— Как така сами? — изплаши се Шишко.

— Ей така на, сами — разтвори ръце Незнайко.

— А тогава кой е пуснал ракетата?

— Не зная.

— Та тя не е могла да се пусне сама!

— Не е могла — съгласи се Незнайко.

— Значи някой я е пуснал — рече Шишко.

— Кой може да я пусне?

— Е, не зная.

Незнайко изгледа подозрително Шишко и попита:

— Да не би ти да си я пуснал?

— Аз ли? — изненада се Шишко.

— Да, ти!

— Че как мога аз да я пусна? — вдигна рамене Шишко. — Аз дори не знам как да я пусна.

— Ами ти защо се измъкна от камерата? — попита Незнайко. — Защо, когато аз се събудих, тебе те нямаше там? Признай, къде си ходил?

— Ами аз, разбираш ли, през нощта се отказах да летя и исках да си отида в къщи, но, разбираш ли, заблудих се в ракетата, а после не можах да отворя вратата, тогава се отказах да си ходя и останах — бъбреше смутено Шишко.

— А не си ли натискал някъде бутончета? Защото, за да се пусне ракетата, достатъчно е да се натисне само едно бутонче. Разбра ли?

— Честна дума, никъде не съм натискал нищо. Аз само попаднах случайно в някаква малка кабинка и натиснах там едно съвсем, ама съвсем мъничко бутонче на масата…

— А-а-а! — извика със страшен глас Незнайко и като сграбчи за яката Шишко, помъкна го към бутонната кабина. — Хайде признай си

бързо, в тази кабинка ли беше?

— Стру-у-ва ми се, че в тази — измънка Шишко, разтваряйки широко уста като риба на сухо.

— Това бутонче ли натисна?

— Стру-у-ва ми се, че това — призна си Шишко.

— Така си и мислех! — извика Незнайко. — Значи ти си пуснал ракетата! Какво ще заповядаш сега да правим?

— Ами не може ли ня-якак да спрем ра-акетата?

Че как да я спрем?

— Е, като натиснем още някакво б-б-бутонче.

— Ще ти дам аз на тебе едно бутонче! Ще натиснеш бутончето, ракетата ще спре и ние с тебе тъй ще си останем сред космоса. Не, не, по-добре да отидем на Луната.

— Но нали казват, че на Луната няма нищо за ядене! — рече Шишко.

— Нищо, за тебе това е полезно, нека да поотслабнеш малко — сърдито отвърна Незнайко. — Да знаеш друг път как се натискат бутончета без разрешение!

Щом си спомни за яденето, мислите на Шишко взеха друга насока. Той изведнаж почувствува страшен глад. Сега вече не можеше да мисли за нищо друго освен за ядене. Ето защо Шишко рече:

— Слушай, Незнайко, а не можем ли ние с тебе да хапнем нещичко? Защото аз от вчера не съм ял нищо.

— Да хапнем ли? Ами че… Май че може да хапнем, въпреки че не си заслужил това — сърдито отвърна Незнайко.

Приятелите се върнаха в хранителната камера и отвориха термостата, в който се съхраняваха горещи космически кюфтета, космически кисел[2], космическо картофено пюре и други космически ястия. Те всички се наричаха космически, защото се намираха в дълги целофанови тръбички, подобни на лебервурст. Като сложиш края на такава тръбичка в устата си и я натиснеш с ръце, храната попада от тръбичката право в устата ти, което е много удобно при състояние на безтегловност. Двамата приятели унищожиха по няколко такива тръбички и ядоха за десерт космически сладолед, който се оказа рядко вкусен. Този космически сладолед имаше само един недостатък: от него страшно им замръзнаха ръцете, защото през цялото време те трябваше

да стискат с ръце студената целофанова тръбичка — иначе сладоледът не можеше да попадне в устата им.

Щом Шишко се нахрани, настроението му веднага се подобри.

— Знаеш ли, излиза, че и в ракетата можело добре да се похапне! — каза той.

И на Шишко почна да му се струва, че не е станало нищо страшно и че ракетата съвсем не лети, а продължава да си стои на Земята.

— Слушай, Незнайко, защо мислиш, че ние летим нанякъде? Според мене, ние наникъде не летим — продължи той.

— А откъде е тогава състоянието на безтегловност? — отговори Незнайко.

— Помниш ли, че когато си бяхме в къщи, аз си ударих носа в масата. Нали тогава ние не летяхме наникъде, а безтегловността си съществуваше?

— Ей сега ще се качим в астрономическата кабина и ще погледнем през илюминатора — каза Незнайко. — През илюминатора ще видим къде се намираме.

Двамата приятели се изкачиха бързо в астрономическата кабина. Те погледнаха през страничните илюминатори и видяха наоколо бездънно черно небе, обсипано с едри звезди, сред които ослепително ярко блестеше слънцето. Сякаш беше едновременно и ден, и нощ. На Земята никога не е така. Когато на Земята се вижда слънцето, звездите не се виждат и обратно — когато има звезди, няма слънце. В един от горните илюминатори ярко светеше Луната. Тя изглеждаше малко по-едра, отколкото я виждаме от Земята.

— Работата е съвсем ясна — каза Незнайко. — Ние сме вече далеко от Земята. Ние летим в космоса!

— Това е то — край! — разочаровано измърмори Шишко.

---

[1] Термостат — уред, в който се поддържа постоянна температура. ↑

[2] Вид желе, крем или малеби, направено от мляко, плодове и нишесте. ↑

СЕДМА ГЛАВА
КАК НЕЗНАЙКО И ШИШКО ПРИСТИГНАХА НА ЛУНАТА

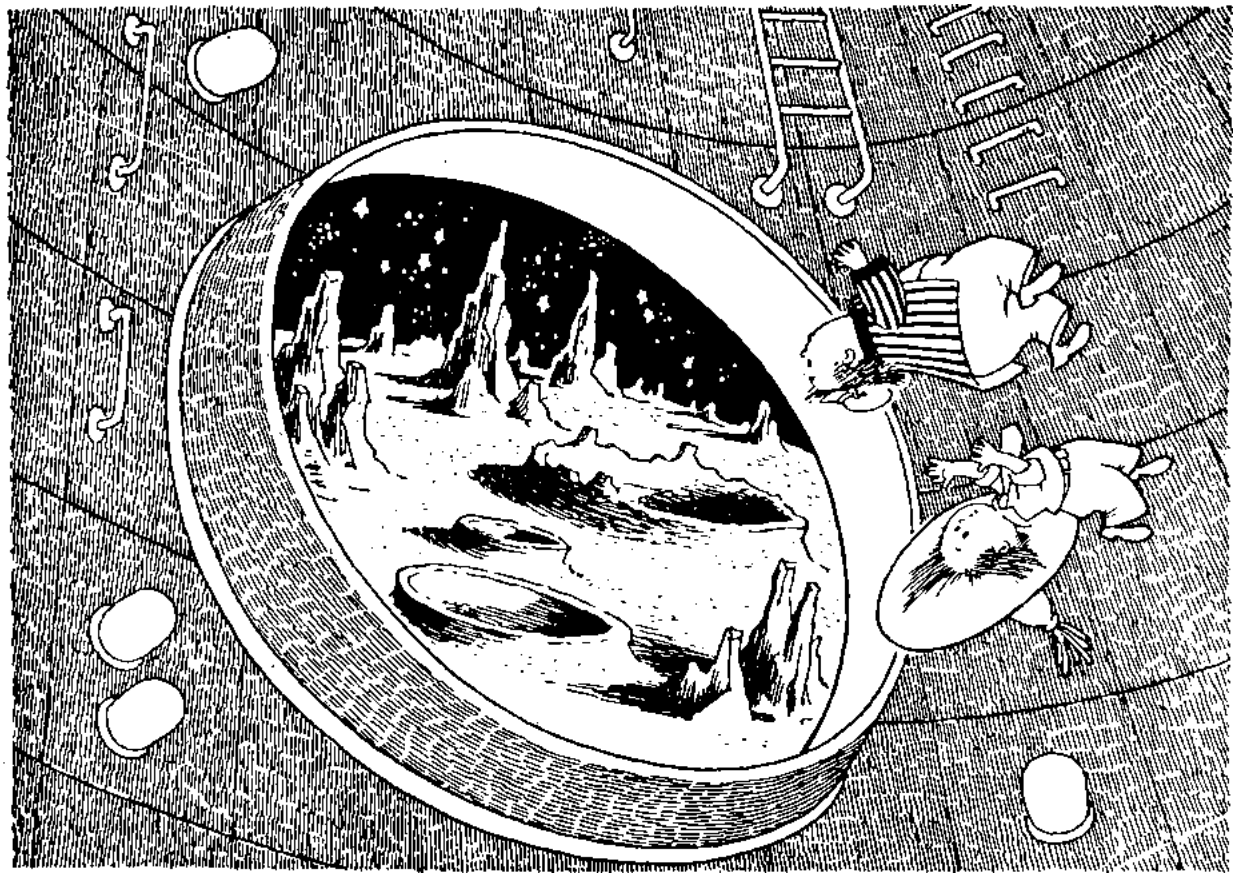

След като се убеди окончателно, че за връщане на Земята не може да става й дума, Шишко малко по малко се успокои и каза:

— Знаеш ли какво? Тъй като ние летим към Луната и всички пътища назад са отрязани, пред нас сега има само една задача: да се вмъкнем обратно в хранителната камера и да закусим както трябва.

— Та нали току-що закусвахме — отвърна Незнайко.

— Че това истинска закуска ли беше? — възрази Шишко. — Тази закуска беше пробна, тъй да се каже, чернова, тренировъчна.

— Как така тренировъчна? — не разбра Незнайко.

— Е, ние с тебе закусвахме в космоса за първи път, нали? Значи един вид не сме закусвали, а само сме усвоявали процеса на хранене в космоса, тоест тренирали сме се. Затова пък сега, когато тренировката е привършена, можем истински да си закусим.

— Е, щом е тъй, тогава може — съгласи се Незнайко.

Приятелите се спуснаха в хранителната камера. Незнайко още не беше никак огладнял и изяде едно космическо кюфтенце само за да направи компания на Шишко. Но Шишко реши да не се смущава от създалото се положение на нещата и се отнесе съвсем сериозно към тази работа. Той заяви, че трябва да направи ревизия в хранителната камера и да провери качеството на всички космически ястия. А за тази цел му е необходимо да изяде поне по една порция от всяко ястие.

Задачата се оказа все пак не по силите на Шишко, защото при десетата или единадесетата порция го налегна сън й той заспа с недояден кренвирш в уста. В това нямаше нищо чудно, защото през нощта Шишко беше спал малко и освен това всеки, който се намира в състояние на безтегловност, може да заспи в каква да е поза, без да си ляга специално за това в леглото.

Незнайко знаеше, че Шишко се е премятал презглава цяла нощ, за да търси изхода на ракетата, затова реши да го остави да си почине, а сам се отправи към астрономическата кабина, за да погледне доколко космическият кораб се е приближил до Луната. През илюминаторите, както и по-рано, тъмнееше звездното небе с яркоблестящия слънчев диск и сребристата светла Луна отгоре. Слънцето имаше същите размери, както обикновено го виждаме от Земята, но Луната беше станала вече два пъти по-голяма. На Незнайко му се струваше, че на повърхността на Луната забелязва подробности, които по-рано не е забелязвал. Но тъй като преди той никога не беше гледал Луната внимателно, не можеше сега да каже с увереност дали вижда тези подробности, защото се е приближил до Луната или защото сега е почнал да се взира в нея по-внимателно.

Въпреки че ракетата летеше със страшна скорост и изминаваше дванадесет километра в секунда, на Незнайко му се струваше, че тя е замръзнала на едно място и не се приближава нито на сантиметър до Луната. Това се обяснява с обстоятелството, че разстоянието от Земята до Луната е много голямо — около четиристотин хиляди километра. При такова огромно разстояние скоростта от дванадесет километра в

секунда не е така голяма, че да се забележи с око, а при това и от летящата ракета.

Изминаха се два или три часа и Незнайко все гледаше Луната и не можеше да се откъсне от нея. Луната сякаш привличаше погледа му. Най-после той почувствува някакво мъчително присвиване в корема си и чак тогава разбра, че е дошло време за обед. Незнайко бързо се спусна в хранителната камера и видя, че Шишко се е събудил и вече дъвче нещо с апетит.

— Е, както виждам, ти вече си започнал да обядваш! — извика Незнайко. — Защо не ме почака?

— Но това още не е обед за мене, а пак същата тая тренировка!

— Хайде тогава свършвай тренировката, че ще обядваме — каза Незнайко. — Имаме ли там нещо по-вкусничко?

— Като първо мога да препоръчам чудесна космическа супа-разсолник[1]. За второ — космически сарми, а за трето — космически кисел от ябълки.

При тези думи Шишко извади от термостата няколко тръбички със супа, сарми и кисел и приятелите започнаха да обядват. След като свършиха, Шишко каза, че за правилното храносмилане е редно след обед малко да подремнат. Той веднага заспа, увиснал сред хранителната камера и размятал в различни страни ръце и крака. Незнайко реши да последва примера му, но на него не му се харесваше, дето в състояние на безтегловност ръцете и краката през време на сън стърчат в различни страни, затова преметна крак върху крак, сякаш седеше на стол, а ръцете си кръстоса отпред.

Заел такава поза, Незнайко се опита да заспи. Известно време той се вслушваше в равномерния шум на реактивния двигател. Струваше му се, че двигателят тихичко му шепне на ухото „чаф-чаф-чаф-чаф!“ Тези звуци постепенно унесоха Незнайко и той заспа.

Изминаха се няколко часа и Незнайко почувствува, че някой го бута по рамото. Той отвори очи и видя пред себе си Шишко.

— Незнайко, събуди се по-скоро! Беда! — мърмореше Шишко изплашен.

— Каква беда? — попита Незнайко, окончателно разбуден.

— Беда, братле, струва ми се, че пропуснахме вечерята!

— Ух, да ти се не види макар твоята вечеря! — ядоса се Незнайко. — Помислих, че се е случило кой знае какво!

— Как можеш да нехаеш! — каза Шишко. — Режимът на хранене не бива да се нарушава. Всичко трябва да се прави навреме: и обедът, и закуската, и вечерята. Това не е шега работа!

— Е, добре де, добре — нетърпеливо отвърна Незнайко. — Да отидем най-напред да видим Луната, а после можеш, ако щеш, и да обядваш, и да вечеряш, и дори да закусваш едновременно.

Приятелите се изкачиха в астрономическата кабина и погледнаха през горния илюминатор. Това, което видяха, ги смая. Огромно светещо кълбо висеше над ракетата и закриваше звездното небе. Шишко така се изплаши, че и устните, и бузите, и дори ушите му се разтреперица от страх, а от очите му потекоха сълзи.

— Какво е това?… Накъде отива то?… Сега ще се блъснем в него, нали? — забъбри той, като се вкопчи здраво в ръката на Незнайко.

— Я да мълчиш! — сопна му се Незнайко. — Според мене, това е просто Луната!

— Как тъй просто Луната? — учуди се Шишко. — Та нали Луната е малка?

— Разбира се, че е Луната. Просто ние сме се приближили до нея.

Незнайко се издигна до тавана на кабината, прилепи лице към горния илюминатор и взе да разглежда повърхността на Луната. Сега Луната се виждаше така, както се вижда с телескоп от Земята и дори още по-добре. На повърхността й напълно ясно можеха да се различат и планинските вериги, и лунните циркуси, и дълбоките пукнатини или пропасти.

— Я ела тук, Шишко! — каза Незнайко. — Погледни колко хубаво се вижда Луната!

Шишко неохотно се издигна нагоре и почна да поглежда изпод вежди през илюминатора. Онова, което видя там, не го успокои. Той забеляза, че сега Луната не стоеше на едно място, а се приближаваше със забележима скорост. Отначало тя се виждаше като огромен, блестящ кръг, голям колкото половината небе. Малко по малко този кръг се увеличаваше и в края на краищата запълни цялото небе. Накъдето и да погледнеха сега, навсякъде се простираше лунната повърхност с преобърнатите наопаки планински вериги, лунни кратери и долини. Всичко това висеше заплашително над главите им и беше вече толкова близко, та им се струваше, че щом протегнат ръка, ще могат да пипнат върха на някоя лунна планина.

Шишко се сгуши от страх, отблъсна се с крак от илюминатора и слезе до пода на кабината.

— Да я вземат дяволите! Не искам да гледам повече тази Луна!

— Защо? — попита Незнайко.

— Че какво е повиснала право над главите ни? Току-виж паднала върху нас!

— Ех, че си чуден! Луната няма да падне върху нас, а ние ще паднем върху нея!

— А как ще паднем върху нея, когато ние сме отдолу, а Луната е отгоре?

— Е, как да ти кажа, Луната просто ще ни привлече — обясни Незнайко.

— Значи ние един вид просто ще се прилепим отдолу на Луната, така ли?

Незнайко сам не разбираше как ще стане прилуняването, но му се искаше да покаже на Шишко, че уж всичко знае. Ето защо той каза:

— Точно така. Един вид ще се прилепим.

— Бива си я тази работа! — провикна се Шишко. — Значикогато излезем от ракетата, ще тръгнем по Луната нагоре с краката?

— Че защо пък — учуди се Незнайко.

— А как другояче? — отвърна Шишко. — Щом ние сме отдолу, а Луната е отгоре, то, щеш не щеш, трябва да се преобърнеш нагоре с краката.

— Хм! — отвърна загрижено Незнайко. — Май че наистина излиза така!

Той се замисли за малко и точно в този момент забеляза, че вече не чува шума на двигателя.

— Я чакай! — рече той на Шишко. — Ти чуваш ли нещо?

— А какво трябва да чувам, според тебе? — разтревожи се Шишко.

— Шума на реактивния двигател.

Шишко се ослуша.

— Според мене, никакъв шум няма — отговори той.

— Ама че работа! — смути се Незнайко. — Възможно ли е двигателят да се е повредил? Стигнахме почти до Луната и изведнаж такава неприятност!

Шишко се зарадва най-напред, защото помисли, че ракетата няма да може да продължи полета си с повреден двигател и ще трябва да се върне обратно. Ала радостта му отиде напразно. Реактивният двигател съвсем не беше повреден, а само изключен за известно време. Щом ракетата беше достигнала максималната си скорост, електронната управляваща машина прекъсна автоматически работата на двигателя и по-нататъшният полет се извършваше по инерция. Това се беше случило точно тогава, когато Незнайко и Шишко заспаха. Затова те не забелязаха, че двигателят беше престанал да работи.

Шишко отново се издигна нагоре и двамата с Незнайко почнаха да гледат през илюминатора и да се опитват да определят дали ракетата се е спряла или продължава своя полет, но не можаха да определят това. Внезапно отново се чу „чаф-чаф-чаф-чаф!“ Беше се включил двигателят за завоите. Незнайко и Шишко видяха през илюминатора, че повърхността на Луната, надвиснала над тях като безбрежно море, се олюля, сякаш някой я бутна, завъртя се някак назад и с цялата си маса почна да се преобръща в пространството.

Незнайко и Шишко изпищяха, защото си въобразиха, че ракетата се е сблъскала с Луната. И през ум не им минаваше, че в действителност не се преобръща Луната, а се върти ракетата. В същия миг центробежната сила, възникнала следствие въртенето на ракетата, отхвърли настрана двамата приятели. Те се притиснаха към стената на кабината и видяха как в страничните млюминатори се мярна светещата повърхност на Луната, люшна се още веднаж като разлюляка и се катурна някъде надолу заедно с всички планински вериги, лунни морета, кратери и клисури.

Зрелището на този космически катаклизъм така разтърси Шишко, че той завъртя глава и неволно закри с ръце очите си. Когато отново ги отвори, видя, че на небето нямаше вече никаква Луна. От всички страни през илюминаторите светеха само ярките звезди. Шишко си представи, че ракетата се е врязала в Луната и я е разцепила на парченца, които са се разхвърчали настрани и са се превърнали в звезди.

Всичко това стана само за миг. Много по-бързо, отколкото може да се разкаже за него. Когато ракетата се обърна с предната си част към Луната, двигателят на завоите престана да работи. Внезапно стана тихо. След малко отново се чу „чаф-чаф-чаф-чаф!“ Този път — по-силно от обикновено. Беше заработил главният двигател. Но понеже ракетата

беше обърната сега със задната си част към Луната, нагорещените газове се изхвърляха от отверстието по посока противоположна на движението и затова ракетата започна да забавя своя ход. Това се налагаше, за да може ракетата да се приближи до Луната с малка скорост и да не се разбие при прилуняването.

Щом ракетата намали скоростта си, почнаха се претоварвания и възникналата сила на притеглянето притисна Незнайко и Шишко към пода на кабината. Въпреки всичко Незнайко прояви нетърпение. Искаше по-скоро да разбере какво е станало с Луната. Допълзя на четири крака до стената на кабината, изправи се с мъка и погледна през страничния илюминатор.

— Шишко, виж, та тя била тук! — извика изведнаж Незнайко.

— Кой е тук? — попита Шишко.

— Луната. Тя е долу, разбираш ли?

Преодолявайки все повече увеличаващата се сила на лунното притегляне, Шишко също се приближи до илюминатора и погледна надолу. Това, което видя, го порази. Долу, на много километри наоколо, чак до самия хоризонт се простираше лунната повърхност с всички кратери и планини, които нашите пътешественици бяха видели вече на Луната. Разликата беше само там, че сега всичко това не беше преобърнато наопаки, а си стоеше нормално, както му е редът.

— Как така Луната се оказа долу? — в недоумение попита Шишко.

— Не ти ли е ясно — отвърна Незнайко, — че сигурно не Луната се е преобърнала, а ние. По-право — ракетата се е преобърнала. Най-напред тя беше насочена с предната си част към Луната, а сега се е обърнала към кея със задната си част. Ето защо отначало ни се струваше, че Луната е отгоре, над нас, а сега ни изглежда, че е отдолу.

— Аха! — зарадвано извика Шишко. — Сега разбрах! Значи ракетата се е обърнала с опашката си към Луната. Значи тя се е отказала да лети към Луната! Ура-а! Ракетата иска да лети обратно! Браво, ракетке!

— Нищо не си разбрал! — отвърна Незнайко. — Ракетата знае по-добре от тебе какво трябва да направи. Тя знае, че трябва да лети към Луната!

— А ти не отговаряй вместо ракетата. Тя отговаря сама за себе си!

— А ти по-добре погледни надолу! — каза Незнайко.

Шишко надзърна през илюминатора и забеляза, че лунната повърхност не само че не се отдалечаваше, а се приближаваше… Сега вече тя не изглеждаше сивопепелява или сребристобяла, както ни се струва от Земята, а беше покрита с ярки, разноцветни петна. Ние не забелязваме на лунната повърхност цялото това богатство от цветове, когато гледаме от Земята, защото поради далечното разстояние отделните бои се сливат помежду си и се получава еднакъв, неутрален, безцветен сребристобял или сивопепеляв тон. Подобно смесване на боите е отдавна известно на художниците, които, рисувайки своите картини, слагат на платното малки разноцветни точици или петънца. Гледани отдалеч, те се сливат и образуват сякаш само един, еднороден тон.

Разбира се, този, който през целия си живот гледа Луната от Земята, смята, че Луната е просто едно беличко петно с някакви невзрачни точици. В това няма нищо чудно. Та нали обикновено Земята ни изглежда плоска, докато тя всъщност е кълбо, също както на някои им се струва, че Слънцето се върти около Земята, докато в действителност е точно обратното. Та какво ли не може да му се стори на този, който е прекарал целия си живот само на Земята, без да си подаде носа никъде другаде, и който освен това не обича да си напряга умствените способности.

Незнайко и Шишко почнаха неволно да се любуват на картината, която се беше открила пред тях. Сега вече Луната не им се струваше така безжизнена и пустинна, както преди. Богатството от форми и цветове радваше очите и навяваше бодри мисли. Шишко каза, че сред цялата тази красота непременно би трябвало да живеят дребосъчета. Иначе не могло и да бъде!

— А щом на Луната има дребосъчета — продължи той, — те непременно трябва да ядат нещо; а щом трябва да ядат нещо, то у тях има какво да се яде и ние няма да умрем от глад.

Докато Шишко правеше своите догадки, ракетата се беше вече приближила до Луната. Нагорещените газове, които излизаха с голяма сила от отверстието на двигателя, вдигнаха от лунната повърхност цели облаци прах, които, издигайки се нагоре, обвиваха ракетата от всички страни.

— Какво е това? — чудеше се Незнайко. — Или е дим, или е прах! А откъде ще дойде тук дим? Да не би долу да има някакъв

вулкан?

— Ето на, така си и знаех — в края на краищата ще попаднем на някой вулкан! — измърмори Шишко.

— Че откъде пък си знаел това? — учуди се Незнайко.

Но Шишко не успя да отговори на този въпрос. Точно в този момент ракетата кацна на повърхността на Луната. Последва сътресение. Незнайко и Шишко не се задържаха на крака и се търкулнаха на пода на кабината. Известно време те седяха на пода и мълчаливо се гледаха един друг. Най-после Незнайко каза:

— Долетяхме!

— Това е то… дето има една дума… край! — измърмори Шишко.

Двамата приятели се изправиха на крака и почнаха да гледа през илюминаторите, но наоколо всичко беше обвито от някаква сива и клокочеща, сякаш кипяща маса.

— Наоколо бушува само някаква каша и нищо друго! — недоволно измърмори Шишко. — Май че се тикнахме право в гърлото!

— В какво гърло? — не разбра Незнайко.

— Е, в гърлото на вулкана.

В това време прахът почна постепенно да се разсейва и през него взеха да се провиждат очертанията на лунната повърхност.

— Излиза май, че това е всичко на всичко прах или мъгла — обади се Незнайко.

— Значи не сме паднали във вулкан, така ли? — попита Шишко.

— Не, не сме! И няма никакъв вулкан! — успокои го Незнайко.

— Е, тогава все ще се живее! — с облекчение въздъхна Шишко.

— Разбира се! — радостно се съгласи Незнайко и като протегна ръка към Шишко, каза с важен вид: — Поздравявам ви, скъпи приятелю, с благополучното ни пристигане на Луната!

— Благодаря! Аз също ви поздравявам! — отвърна Шишко и му стисна ръката.

— Желая ви по-нататъшни успехи във вашата забележителна научна дейност — продължи Незнайко.

— Благодаря ви. И аз ви желая същото — отвърна Шишко и като удари токове, почтително се поклони на Незнайко.

Незнайко също се поклони церемониално на Шишко и чукна токове. Извънредно доволни от своята учтивост, приятелите се разсмяха и се спуснаха да се прегръщат.

— Е, с какво ще започнем нашата дейност на Луната? — попита Незнайко, като тури край на прегръдките. — Предлагам да излезем от ракетата и да се огледаме, както трябва, наоколо.

— А аз предлагам най-напред да хапнем, пък после да се оглеждаме! — с приятна усмивка отвърна Шишко.

— Вашето предложение се приема, скъпи приятелю! — съгласи се Незнайко. — Позволете ми да ви пожелая добър апетит!

— Благодаря! Желая и на вас приятен обед! — широко усмихнат, отговори Шишко.

След като си размениха тези любезности, двамата приятели се смъкнаха в хранителната камера. Там те спокойно си хапнаха, после се изкачиха в камерата, където се съхраняваха космическите скафандри. Незнайко и Шишко си избраха подходящи за своя ръст скафандри и се заловиха да ги обличат.

Всеки от тези скафандри се състоеше от три части: космически комбинезон, херметически шлем и космически ботуши. Космическият комбинезон беше направен от металически пластинки и пръстени, съединени с гъвкава въздухонепроницаема космопластмаса със сребрист цвят. На гърба на космическия комбинезон имаше раница, в която се намираха въздухопречиствателните и вентилационни апаратури, а също така и електрическа батерия, подхранваща с ток електрическия фенер, отпред на гърдите. Над раницата беше сложен автоматически сгъваем парашут-качулка, който в случай на нужда се разтваряше като крила.

Херметическият шлем се слагаше на главата и беше направен от твърда космопластмаса, обкована с неръждаема стомана. В предната част на шлема имаше кръгло прозорче от нечупливо стъкло, а вътре беше поместена малка радиостанция с телефонен апарат, предназначен за разговори в безвъздушното пространство. Колкото се отнася до космическите ботуши, те почти по нищо не се отличаваха от обикновените ботуши освен с това, че подметките им бяха направени от специално топлоизолационно вещество.

Незнайко облече комбинезона и почувствува, че той доста плътно приляга на тялото му, а херметическият шлем беше толкова просторен, че главата на Незнайко свободно се намести в него заедно с шапката.

Облечени в космически скафандри, нашите пътешественици провериха как работи радиотелефонната връзка, после слязоха в

долната част на ракетата и се озоваха пред вратата на херметическата камера. Незнайко улови Шишко за ръка и натисна бутончето. Вратата безшумно се отвори. Двамата приятели направиха крачка напред и се намериха в херметическата камера. След тях вратата се затвори безшумно. Сега само една врата отделяше нашите пътешественици от лунния свят.

Незнайко неволно се поспря пред тази врата. Какъв ще бъде този тайнствен, още неизследван свят на Луната? Как ще посрещне той неканените пришълци? Ще се окажат ли скафандрите им сигурна защита в безвъздушното пространство? Защото само една малка пукнатинка, една малка дупчица в скафандъра ще е достатъчна, за да излети въздухът от него, и тогава неминуема смърт заплашваше пътешествениците.

Тези мисли минаха през ума на Незнайко с мълниеносна бързина. Но той не се поддаде на страха. Сякаш за да ободри Шишко, той го прегърна с една ръка през раменета, а с другата натисна бутончето, което се намираше до вратата. Тя се разтвори широко… Пространството вътре в херметическата камера се сля с безвъздушното пространство и въздухът от камерата със свистене излезе на свобода. Незнайко и Шишко почувствуваха, че комбинезоните, които отначало плътно прилягаха към телата им, станаха изведнаж по-широки, сякаш се издуха. Обяснението на това е, че налягането на външния въздух беше изчезнало и стените на скафандрите изпитваха сега само налягането на въздуха отвътре. Тъй като не разбра станалото, Шишко помисли, че скафандърът му се е пукнал, и това толкова го изплаши, че се олюля и залитна встрани. Незнайко грижливо го хвана под ръка и му рече:

— Я стой прав! Нищо страшно няма!

Шишко се увери, че наистина не е станало нищо страшно, и се задържа на краката си.

— А сега смело напред — изкомандува Незнайко.

---

[1] Супа от бъбреци и кисели краставички. Б.пр. ↑

ОСМА ГЛАВА
ПЪРВИЯТ ДЕН НА ЛУНАТА

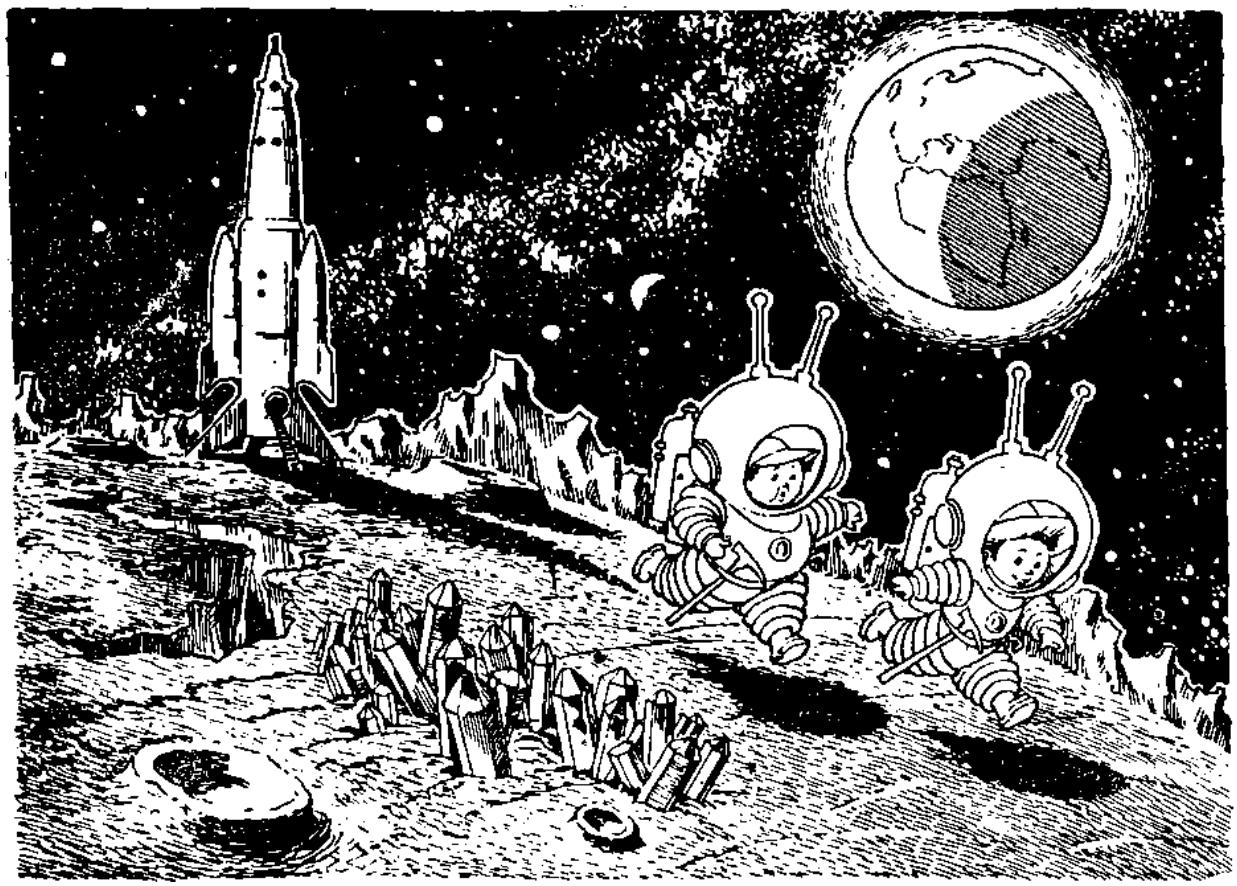

Хванати за ръце, двамата приятели излязоха от херметическата камера, слязоха по стълбичката и стъпиха на лунната повърхност. Картината, която се откри пред очите им, предизвика у тях трепет и възторг. Долу, някъде в краката им, се простираше равнина с недълбоки падини и полегато издигащи се възвишения, която напомняше неподвижно застинала морска шир. Както и обикновената морска вода, тази вълниста, сякаш внезапно вкаменила се повърхност на Луната имаше синьозеленикав или както е прието да се нарича — аквамаринов цвят. В далечината, зад тази на пръв поглед леко вълниста повърхност, се издигаха хълмове. Те бяха жълти на цвят и приличаха на пясъчни.

Зад хълмовете се трупаха една върху друга яркочервени планини. Те сякаш излитаха нагоре като езици на застинали пламъци.

Надясно, недалеч от нашите пътешественици, се намираха също такива огненочервени планини. Те се надигаха като че ли от дъното на окаменялото море и протягаха към небето своите заострени върхове.

Незнайко и Шишко се обърнаха назад и видяха в далечината планини, които имаха по-смътни очертания. Те изглеждаха направени сякаш от памук и напомняха паднали на земята облаци. По техните върхове и склонове като фантастични стъклени замъци стърчаха гигантски кристали, които напомняха по форма планински кристал. Слънчевата светлина се пречупваше в стените на тези кристали и те блестяха с всички цветове на дъгата.

Над целия този странен свят като бездънна бездна беше надвиснало черното небе с милиарди едри и дребни звезди. Млечният път, приличен на блещукаща пътека, се беше прострял през тази бездна и я беше разделил на две части. Вляво, сред струпалите се над хоризонта звезди, блестеше яркото слънце. Вдясно с мека зеленикава светлина светеше планетата Земя. Отстрани тя беше осветена от слънчевите лъчи и затова имаше формата на полумесец.

На фона на черното бездънно небе цялата повърхнина на Луната изглеждаше особено ярка и пъстроцветна. За това помагаше и липсата на атмосфера или по-просто казано, на въздух около Луната. Знае се, че въздухът не само поглъща слънчевите лъчи и ги прави по-малко ярки, но ги и разсейва, като смекчава хвърлените от предметите сенки. На Луната сенките на предметите са винаги гъсти, тъмни, поради което самите предмети изпъкват по-ясно и изглеждат по-ярки, по-богати с багри.

Недалеч от купчината планини, покрити с облаци, се издигаше една усамотена планина, прилична на тъмен конус или пирамида. От нейното подножие до възвишението, на което се беше прилунила ракетата, се беше проточила пътечка, подобна на тъничък лъч. Тя беше светла, сякаш някой нарочно беше постлал на това място каменистата почва на Луната с пясък или креда.

— Това навярно не е току-така — каза Незнайко на приятеля си. — Сигурно тази пирамида е направена от лунниците. Те са утъпкали и пътечката към нея. Смятам, че преди всичко трябва да изследваме пирамидата. Ти какво мислиш?

Без да дочака отговор, Незнайко се отправи с бодра крачка към лунната пътечка. Като видя, че е вече късно да изкаже мнението си, Шишко разпери ръце в недоумение и покорно тръгна след Незнайко.

Някои си представят, че успеят ли да попаднат на Луната, веднага ще започнат да скачат като скакалци по повърхността й и обясняват това с обстоятелството, че на Луната силата на притеглянето е едва ли не шест пъти по-малка, отколкото на Земята. Нищо подобно обаче не се случи с Незнайко и Шишко. Макар Луната да ги привличаше по-слабо, отколкото ги привличаше по-рано Земята, те все пак не почувствуваха да е настъпила някаква промяна в теглото им. Обяснението на това е, че те бяха прекарали дълго време в състояние на безтегловност и бяха отвикнали от силата на притеглянето. Теглото, което бяха придобили на Луната, им се стори съвсем нормално, съвсем обикновено тегло, такова, каквото те имаха и на Земята. Във всеки случай те не скачаха по Луната като някакви си там скакалци или бълхи, а си вървяха нормално.

Наистина от време на време Шишко имаше усещането, че всичко наоколо му е обърнато надолу с главата. И луната, и планините, и той самият, и Незнайко, който крачеше пред него — всичко това му се струваше нагоре с краката. Като че ли лунната повърхност беше горе, а небето с всичките звезди и слънцето — долу; самият той пък сякаш висеше надолу с главата, прикрепен към повърхността на Луната с подметките на космическите си ботуши. В такива моменти той се страхуваше да не се измъкне от ботушите си и да полети в космическото пространство надолу с главата, а ботушите му да останат на Луната. Това го караше непрекъснато да опипва кончовите на ботушите си и по-добре да ги опъва на краката си.

Тези ненормални усещания се обясняват с това, че на Луната следствие намаляването на притегателната сила към долните части на тялото, към краката, отива по-малко количество кръв. Останалото в горните части на тялото по-голямо количество кръв оказва на кръвоносните съдове в мозъка засилено налягане, точно такова налягане, каквото чувствуваме, когато ни се случи да увиснем надолу с главата. Затова именно и Шишко имаше усещането, че виси надолу с главата. Понеже той сам се чувствуваше нагоре с краката, то и всичко наоколо му изглеждаше обърнато наопаки и тук вече не можеше да се направи нищо. Отначало това противоестествено състояние твърде много плашеше Шишко, но после той махна ръка на всичко и реши, че

всъщност му е все едно как ходи: нагоре или надолу с главата. Справедливостта изисква да отбележим, че такива болезнени усещания липсваха у Незнайко, може би защото той беше много силен и не толкова дебел колкото Шишко.

Пътят до пирамидата не се оказа толкова кратък, колкото им изглеждаше най-напред. Трябва да кажем, че на Луната разстоянията са твърде измамливи. Следствие липсата на въздух там отдалечените предмети се виждат много по-ясно и затова изглеждат винаги по-близки. Незнайко и Шишко крачеха вече едва ли не цял час, а пирамидата беше още далеко. Жаркото слънце нагряваше все по-силно скафандрите и нашите пътешественици бяха потънали в пот.

— Не бързай толкова, Незнайко! — помоли се Шишко. — Нека да си починем мъничко.

— Както изглежда, ти искаш да се изпечем на това слънце — отвърна Незнайко. — Ние трябва да стигнем колкото може по-бързо до пирамидата и да се подслоним на сянка. Освен това изложени сме и на разните му там космически лъчи!

— Какви са пък тия разни лъчи? — измърмори Шишко.

— Е, няма да го разбереш изведнаж — отговори Незнайко. — После ще ти обясня.

Всъщност Незнайко не можеше да обясни нищо на Шишко, понеже сам не знаеше какви са тия космически лъчи и по какво се различават от обикновените. Той само беше чувал от Фуксия и Селдичка, че има такива лъчи и че дребосъчетата трябва да се пазят от тях, когато се намират на Луната.

Най-после Незнайко и Шишко стигнаха до целта на своето пътешествие. Онова, което отдалече бяха взели за пирамида, излезе обикновена планина или по-право загаснал вулкан, чиито склонове бяха покрити с пукнатини и застинала лава. Пътечката, по която крачеха Незнайко и Шишко, стигаше до една пещера, образувана в склона на планината. Нашите пътници побързаха да влязат в пещерата, за да се скрият по-скоро от палещите лъчи на слънцето. Там беше много по-прохладно и по-приятно, отколкото под открито небе. На Шишко престана да му се струва, че всеки момент ще изскочи от ботушите си и ще отлети в космическото пространство. Сега той виждаше над главата си не звездно небе, а каменистите сводове на пещерата и чувствуваше, че и да полети, няма да стигне далеко. Шишко си събу космическите

ботуши, намести се по-удобно върху гладкия камък до стената на пещерата и се приготви да си почива.

Незнайко последва примера му и също приседна до него. Той беше обаче твърде деятелен по природа, за да може дълго време да стои неподвижен. Щом очите му попривикнаха малко с полумрака в пещерата, Незнайко скочи и почна да наднича по всички ъгли. След малко той откри, че пещерата съвсем не свършва наблизо, а продължава навътре в планината и заяви, че те трябва да се заловят с изследването ѝ.

Шишко неохотно си навлече ботушите, изправи се, охкайки, и тръгна след Незнайко. Те не успяха да направят дори и десет крачки, когато се намериха сред непрогледна тъмнина. Шишко каза, че в такъв мрак е немислимо да се правят каквито и да било изследвания и тъкмо вече се готвеше да се връща назад, когато Незнайко запали електрическото си фенерче и мракът мигновено се разпръсна. Шишко само изохка от досада. Ще не ще, той трябваше да продължава пътя си, а това за него беше двойно нежелателно, тъй като освен умората той беше започнал да изпитва върху себе си и влиянието на ниската температура. Приятната прохлада, която отначало му подействува така освежително, изведнаж се беше сменила със страшен студ. И ръцете, и краката на Шишко почнаха да мръзнат. Той взе да подскача, вървейки, да рита с крака, да удря ръце една о друга, за да се стопли, но всичко това му помагаше твърде малко.

В това време Незнайко като че ли не забелязваше дори студа, Той бодро крачеше напред, стараейки се да не пропусне нищо, което се изпречваше пред очите му. Отначало те вървяха по широк тунел, пробит сякаш със свредел в твърдата скала. При всяка стъпка дъното на този тунел се снижаваше и затова им беше лесно да вървят. Струваше им се, че през цялото време някой ги бута в гърба. Неочаквано стените на тунела се разшириха и нашите пътешественици се намериха в една огромна подземна или както ще бъде по-правилно да се назове, подлунна зала.

Зрелището, което се разкри пред тях, можеше да се сравни с някакво приказно царство на мраза. От тавана, който се губеше нагоре, висяха хиляди прозрачни ледени шушулки. Едни от тях бяха съвсем мънички и висяха под самия таван като искрящи ресни, а други бяха по-големи и се спущала отгоре като блестящи гирлянди. Някои от

шушулките бяха толкова големи, че върховете им стигаха едва ли не до дъното на пещерата като отделни шушулки, дори го опираха и сякаш представляваха колони, които подпираха свода. Мразът беше украсил каменните високи стени на този леден дворец с фантастични рисунки. Тук, сред чудноватите плетеници на бели, като че ли покрити със скреж елхи и палми цъфтяха невиждани цветя и блещукаха с разноцветна светлина огромни звезди, изтъкани сякаш от най-тънки ледени иглици.

Незнайко се полюбува малко на тази картина и тръгна по-нататък. Шишко закрачи след него. Дали поради намиращите се наоколо огромни маси лед или поради това, че температурата наистина се беше понижила, но Шишко взе да мръзне още повече и така енергично започна да играе по пътя, че единият космически ботуш изхвръкна от крака му и полетя някъде встрани. Шишко се спусна да го търси между ледените колони и скоро се озова всред непроницаем мрак… Изплашен, той почна да вика Незнайко, но Незнайко не можеше вече да му се притече на помощ. Точно в това време той беше излязъл от пещерната зала и беше попаднал в нов тунел, чието дъно беше покрито с лед. Щом стъпи на леда, Незнайко се подхлъзна и се изтъркаля надолу. По гладката повърхност на леда нямаше ни най-малка издатина, за която той би могъл да се закачи и да престане да се търкаля надолу. Незнайко чу вика на Шишко по радиотелефона, но не му обърна никакво внимание, защото и без това не можеше да му помогне с нищо.

Тунелът между впрочем навлизаше все по-стръмно в недрата на Луната. Скоро Незнайко вече не се плъзгаше по леда, а просто падаше в някаква пропаст. Наоколо не беше чак толкова тъмно. Някъде отдолу сякаш проникваше светлина; Освен това стана значително по-топло, а след няколко минути беше вече съвсем горещо.

Ярка светлина дразнеше очите и Незнайко реши, че му е съдено да загине в огъня, и вече мислено се прощаваше с живота, когато изведнаж стените на тунела се раздалечиха и изчезнаха. Миг след това Незнайко видя, че над него отвсякъде се простираше светло, покрито сякаш с вълнисти облаци небе. А долу… Незнайко се мъчеше да разгледа какво имаше долу, но там всичко беше като в мъгла. Измина още малко време и през разсеялата се мъгла Незнайко видя земя с полета, гори и дори река.

— Виж ти какво имало тук! — каза си Незнайко. — Значи Знайко е имал право, като казваше, че Луната е кълбо, вътре в което се намира

друго кълбо, а на това вътрешно кълбо има лунни жители или лунници. Е, няма как, ще почакаме мъничко, може би скоро ще се срещнем и с лунните жители!

През това време неизвестната страна се приближаваше все повече и повече. Вече можеше ясно да се види долу град с неговите, улици и площади. Беше един от големите лунни градове — Давилон. Скоро Незнайко различаваше вече къщите и дори отделните пешеходци по улиците. Вятърът го носеше обаче не към центъра на града, а към единия му край, там, където се виждаха овощни и зеленчукови градини, където покривите на къщите тънеха в зеленина.

„Е, че какво, това дори е хубаво, — помисли си Незнайко. — Ще падна поне по на мекичко, а пльосна ли се сред паважа, и костите си не мога събра!“

Опасенията на Незнайко обаче бяха напразни, защото малкият крилат парашут, който беше на гърба му, забави неговото падане. Наистина от неочаквания удар краката на Незнайко се подкосиха и той просто седна на земята. Парашутът автоматически се сгъна на гърба му и заприлича на качулка. Незнайко се огледа наоколо, и видя, че е заобиколен от храсти с някакви съвсем дребнички листа. Той забеляза, че листенцата се клатеха и заключи, че около него има атмосфера, тоест въздух, защото обикновено листата на дърветата не се клатят от само себе си; в действителност вятърът, разклаща листата, а вятърът, както всички знаят, не е нищо друго освен движение на въздуха.

Щом дойде до това заключение, Незнайко съблече космическия си скафандър и почувствува, че не само не се задушава, но може и напълно свободно да диша. Стори му се дори, че въздухът наоколо е много по-хубав от въздуха, който беше дишал на Земята. Но, разбира се, това само му се стори така, защото беше прекарал дълго време в скафандъра и беше отвикнал малко от чистия въздух.

Незнайко въздъхна с пълни гърди и почувствува, че сърцето в гърдите му започна да бие много по-спокойно. Стана му весело и леко на душата. Дощя му се дори да се засмее, но се опомни навреме и реши да не бърза да изразява радостта си. Преди всичко, разбира се, трябваше да се ориентира и да си изясни къде се намира.

Незнайко сгъна грижливо скафандъра, скри го под един от храстите и се зае да разглежда местността. Той внимателно се взря в околните храсти и се убеди, че всъщност това не бяха храсти, а малки

нискорасли дървета джуджета. Всяко дърво беше само един път и половина по-високо от Незнайко. Клоните на тези дървета бяха обсипани с дребни зелени ябълчици, големи колкото грахови зърна. Незнайко откъсна една ябълчица, отхапа си от нея, но веднага я изплю — толкова беше кисела. Наблизо растяха пак такива нискорасли лунни круши джуджета. Незнайко реши да опита една лунна круша, но тя беше безвкусна и при това много тръпчива, вероятно още зелена.

Незнайко хвърли лунната круша и затърси нещо друго за хапване. Тези лунни круши и ябълки само му раздразниха апетита; освен това беше минало много време вече, откак яде за последен път. Незнайко направи няколко крачки встрани и се намери пред висока дъсчена ограда, покрай която растяха бодливи храстчета, целите обсипани с плод — съвсем дребнички червени топчета. Незнайко опита едно от тях и се убеди, че пред него се намира лунна нискорасла малина. На вкус тя не се различаваше от обикновената наша земна малина, само че беше извънредно дребна. Незнайко почна да си тъпче устата с лунни малини, но колкото и да ядеше, все не можеше да се насити.

Той тъй и не успя да утоли глада си. Ако беше по-внимателен, щеше да забележи, че зад храстите отдавна вече го следяха нечии внимателни очи. Тези внимателни очи принадлежаха на едно лунно дребосъче, което наричаха Фикс. Той беше облечен в избеляло, протрито на лактите сако, а на главата си имаше някакъв грозен, омазнен и избелял каскет. Беше с панталони, които обикновено се носят напъхани в ботушите, само че нямаше ботуши, а сандали, обути на бос крак. В ръцете си Фикс имаше метла, която държеше напред като пушка, сякаш се готвеше да влезе в атака с това оръжие.

Незнайко продължаваше да лапа малини, без да подозира нищо, когато изведнаж отдолу се чу щракане и той почувствува как нещо го стисна здраво за крака. Незнайко извика от болка, наведе се и видя, че кракът му е попаднал в капан. В същия миг Фикс, който следеше всяка негова стъпка, изскочи от засадата си, дотича до Незнайко и с всичка сила го перна с метлата по главата.

— Ах, ти, гадина такава! Малини плюскаш, а! — извика Фикс, като размахваше метлата.

— Слушайте! — възмути се Незнайко. — Какво значи това? Защо ме удряш с метлата? И на всичко отгоре си служиш с капан!

Но Фикс не го и чуваше.

— Аз ще ти дам да разбереш как се плюскат малини — повтаряше той, като извиваше назад ръцете на Незнайко и ги връзваше с въже.

Незнайко само вдигна рамене.

— Не разбирам какво става — измърмори той.

— Ей сега ще те заведа при господин Дървеницер и тогава всичко ще разбереш! — заплаши го Фикс.

— Какъв е пък този господин Дървеницер? — попита Незнайко.

— Там ще видиш какъв е този господин Дървеницер. А сега — ходом марш! — изкомандува Фикс и дръпна въжето с такава сила, че Незнайко без малко не падна на земята.

— Как да тръгна, глупако такъв? Не виждаш ли, че кракът ми е в капана? — отвърна Незнайко.

— Я го гледай ти колко бил изнежен — кракът му бил в капана! — измърмори Фикс. Все пак той се наведе и освободи крака на Незнайко.

— Хайде сега, леви, десни, и никакви приказки! — изкомандува Фикс и без да изпуща от ръце въжето, с което беше завързал ръцете му, блъсна Незнайко с метлата в гърба. — И да не смяташ да бягаш, защото каквото и да правиш, няма да ми се изплъзнеш!

Незнайко само вдигна рамене. Той не можеше да бяга дори само поради това, че кракът му беше наранен от пружината на капана и го болеше силно. Накуцвайки, той закрачи бавно из овощната градина, а след него тръгна Фикс с метла на рамо, като сумтеше сърдито. След малко те излязоха от градината и закрачиха покрай дълги лехи с лунни краставички и домати. Макар че те не представляваха нещо интересно за Незнайко, все пак тон поглеждаше от време на време настрани и успя да забележи, че лунните домати и краставици бяха десетки пъти по-дребни от тези, които той беше свикнал да вижда на Земята.

Далече пред тях три дребосъчета поливаха лехите. Двете помпеха вода, а третото държеше маркуча и насочваше струята. Тя се издигаше високо, разпръскваше се на капки и падаше отгоре като дъжд.

Скоро лехите с краставици и домати се свършиха; заредиха се лехи с лунни ягоди. Няколко дребосъчета пълзяха сред лехите, беряха узрелите ягоди и ги слагаха в кръгли плетени кошници. Един от работниците видя Фикс и Незнайко и извика:

— Ей, Фикс, пак ли си хванал крадец?

— Пак я, как иначе! — отвърна Фикс, самодоволно усмихнат.

— При господин Дървеницер ли го водиш?

— При господин Дървеницер, ами при кого!

— Пак ли ще го гоните с кучета? — попита друго дребосъче, прекъсвайки работата си.

— Това си е вече работа на господин Дървеницер. С каквото заповяда, с това ще го гоним!

— Зверове! — измърмори някой от работниците.

— Какво?

— Зверове, казвам, сте вие с вашия господин Дървеницер!

— Ще ти дам аз на тебе едни зверове! — озъби се Фикс. — Ако кажа на господин Дървеницер, че вместо да работите, вие тук сте си развързали езиците, веднага ще се намерите на улицата!

Дребосъчетата мълчаливо се заловиха за работата си. Фикс блъсна Незнайко с метлата в гърба и те се отправиха по-нататък. Когато се изкачиха на хълма, Незнайко видя красива двуетажна къща с голяма, открита веранда. Около къщата пъстреeха лехи с цветя. Тук имаше и лунни маргаритки, и градински теменуги, и латинки, и лунна резеда, и астри. Под прозорците растяха храсти лунен люляк. Всички тези цветя бяха също като земните, само че няколко пъти по-дребни от тях. Впрочем Незнайко беше започнал да свиква с това, че на Луната растенията са дребни и вече не се учудваше.

На верандата седеше господин Дървеницер. Той беше едно дебело, червенобузесто дребосъче с плешива, розова глава. Очичките му бяха тесни като цепнатини, а вежди почти нямаше и това правеше лицето му да изглежда много весело и добродушно. Господин Дървеницер беше с широка тъмнокафява копринена пижама на бели черти, по чехли. Той седеше на масата и вършеше едновременно четири неща: 1. Ядеше бял хляб с масло. 2. Пиеше чай със сладко. 3. Четеше вестник. 4. Непрекъснато се бранеше от мухите и плюеше от отвращение, защото те се виеха като рояк около него и всеки миг кацаха по плешивата му глава или попадаха в чая му.

Господин Дървеницер вършеше всички тези четири неща с такова усърдие, че от него буквално се лееше пот. Потта се спущаше на ручейчета от плешивата му глава, течеше по бузите и по тила му и се стичаше по дебелия му врат. Това, както изглежда, не доставяше особено удоволствие на господин Дървеницер, защото той от време на

време грабваше метнатата върху креслото кърпа за лице и с един замах избърсваше мократа си глава, като се стараеше да обхване едновременно и шията, после отново мяташе кърпата обратно, но преди това я повъртяваше над главата си, за да пропъди мухите.

Щом видя Фикс и Незнайко да идват към къщата, господин Дървеницер бутна настрана чашата с недопития си чай и с любопитство зачака какво ще стане по-нататък.

— Я погледнете, господин Дървеницер, улових крадец — каза Фикс, като се спря заедно с Незнайко на почтително разстояние от господаря си.

Господин Дървеницер стана от масата, приближи се до стълбището, което водеше надолу от верандата, скръсти на корем затлъстелите си ръце и почна да оглежда Незнайко от глава да пети.

— Сигурно се е хванал в капана, а? — попита той най-после.

— Точно така, господин Дървеницер. Плюскаше малини и се хвана в капана.

— Тъй, тъй — измуча Дървеницер. — Е, ще те науча аз тебе, ще ти дам да разбереш! Защо си плюскал малини, казвай де!

— Не съм плюскал, а ял! — поправи го Незнайко.

— Я го виж ти, пък се и обижда! — присмя се Дървеницер. — И дума не можеш да му кажеш! Е, добре де, кажи, защо си ял?

— Е, защо… бях гладен.

— Ах, горкичкият! — с престорено съчувствие извика Дървеницер. — Гладен бил! Е, ще те науча аз тебе, ще ти дам да разбереш! А малините твои ли са, а? Отговаряй!

— Че защо да не са мои? — отвърна Незнайко. — От никого не съм ги взел. Сам си ги откъснах.

От злоба Дървеницер едва не подскочи на късите си крака.

— Е, ще те науча аз тебе, ще ти дам да разбереш! — извика той. — А ти не видя ли, че това е частна собственост?

— Каква частна собственост?

— А бе, ти да не би да не признаваш частната собственост? — попита подозрително Дървеницер.

— Защо да не я признавам? — смути се Незнайко. — Аз я признавам, само че не разбирам какво е това собственост. У нас няма никаква частна собственост. Ние всичко сеем заедно, и дърветата садим

заедно, а после всеки си взема, каквото му е нужно. У нас има всичко в изобилие.

— Къде е това у вас? Кои сте вие? Какво имате в изобилие? За такива приказки заслужаваш да те пратим май право в полицията? Там ще те научат тебе, ще ти дадат да разбереш! — ядосваше се Дървеницер, като размахваше ръце и не оставяше Незнайко да каже и дума.

Най-после той плесна с ръце и извика:

— Фекс!

Веднага от къщата изскочи дребосъче, облечено също като Фикс, само че без каскет. Щом го видя, Дървеницер щракна с пръсти и посочи пода пред себе си. Фекс моментално разбра какво се искаше от него, грабна стоящото, пред масата кресло и го постави зад Дървеницер, Дървеницер бавно се отпусна в креслото.

— Я ми доведи тук значи… — каза той. — М-м-м… Доведи ми тук Милорд!

Фекс се спусна презглава да изпълни заповедта.

— Имаш късмет, че съм добър — каза Дървеницер на Незнайко. — Няма да те изпратя в полицията. С полицията, братко, по-добре не се захващай! От полицията, дявол да я вземе, няма полза! Ни за мене, ни за тебе!

В това време се появи Фекс, придружен от голямо рунтаво куче на синджир.

— От мене да мине, аз ще те пусна — продължи Дървеницер обръщайки се към Незнайко. — Само че ти, драги, плюй си на лекичките, да не би кученцето да те поухапе… Я го развържи! — заповяда той на Фикс.

Фикс развърза ръцете на Незнайко.

— Хайде, бягай сега, какво се маеш? — каза Дървеницер. — Или искаш да насъскаме кучето? Е, хайде, Фекс, пусни кучето!

Незнайко видя, че работата приема съвсем нежелателен обрат и с всичка сила хукна да бяга. В същото време Фекс отвърза синджира и рунтавият пес погна Незнайко.

— Дръж, Милорд, дръж! — радостно изкрещя Дървеницер и запляска с ръце.

Незнайко видя, че кучето го настига, и внезапно зави настрана. Кучею по инерция полетя нататък. И всеки път, когато Милорд се

приближаваше до него, Незнайко повтаряше тази маневра, така че кучето не успя нито веднаж да го ухапе. Те бягаха около къщата по цветните лехи. Изтръгнатите с корен маргаритки, лайкучки, градински теменужки и лалета просто хвърчаха изпод краката им във всички посоки.

— Дръж го, Милорд! — викаше, та се късаше Дървеницер. — Какво се бавиш? Не можеш ли да се справиш с един нищо и никакъв крадльо? Дръж го! Ах, ти, хапльо такъв! Ще те науча аз тебе, ще ти дам да разбереш!… Ей, Фекс!

— Какво ще заповядате, господарю? — поклони се почтително Фекс пред Дървеницер.

— Моментално ми доведи тук… м-м-м! Доведи ми тук Цезар!

— Слушам! — измърмори Фекс и се спусна нанякъде.

След малко той доведе един жилав пес без опашка, с дълги слаби крака и къса кафява козина.

— Пусни го! — извика Дървеницер. — Хайде, Цезар, дръж го!

Щом видя, че на Милорд пристигна подкрепление, Незнайко хукна да бяга надолу по хълма и заподскача по лехите с ягоди. Двете кучета тичаха след него направо през лехите и безжалостно тъпчеха ягодите.

— Какво правят? Какво правят те? — изрева Дървеницер и се завтече надолу, хванал с две ръце плешивата си глава. — Те ми унищожават ягодите! Цезар, Милорд, дръжте го, да го вземат мътните! Обкръжете го! Преградете му пътя!… Ех, че будали, ех, че глупаци, идиоти такива! Двама изкуфели тъпаци не могат да се справят с един изкуфял тъпак!… А вие какво сте зяпнали? — кресна Дървеницер на работниците. — Хванете го!… Стоят и се смеят, идиотите! Аз ще ви дам да разберете!

Дребосъчетата оставиха работата си и се спуснаха след кучетата. Дървеницер веднага разбра, че нищо добро не чака ягодите му.

— Назад! — изкрещя той. — Аз ще ви науча вас как се тъпчат ягоди, ще ви дам да разберете!

Дребосъчетата прекратиха преследването Дървеницер се спусна сам да гони Незнайко, но кракът му попадна в капан.

— Какво е това? — изпищя той, като се превиваше от болки. — Ей, Фикс, Фекс, какво сте зяпнали, заплеси такива! Ще ви науча аз вас,

ще ви дам да разберете! Наслагали навсякъде капани! Освободете ме, злодейци такива, иначе не зная какво ще стане с вас!

Фикс и Фекс се затичаха да му освободят крака от капана. В това време Незнайко, Милорд и Цезар пренесоха полето на своята дейност от лехите с ягоди върху лехите с краставици й домати. За една минута всичко беше стъпкано и вече трудно можеше да се познае къде са расли краставици и къде — домати.

— Олеле-е!… Но какво правят те там? — извика Дървеницер, почервенял от яд. — Ей, Фикс, Фекс, какво зяпате, заплеси такива. Веднага донесете тук пушката, ще го убия като куче аз него, ще му дам да разбере!

Фикс и Фекс моментално изчезнаха и след малко се върнаха с една пушка.

— Застреляйте го! — крещеше Дървеницер и от устата му захвърчаха слюнки. — Нищо няма да ми направят!

Фикс, в чиито ръце беше пушката, се прицели и гръмна. Куршумът изсвири на две крачки от Незнайко.

— Че кой стреля така? Кой стреля така? — извика ядосано Дървеницер. — Я ми дайте пушката! Ще ви покажа аз как трябва да се стреля!

Той грабна пушката от Фикс и гръмна, но улучи не Незнайко, а Цезар. Горкият пес изквича диво. Той подскочи нагоре, направи салтомортале във въздуха, падна по гръб и тъй си остана да лежи с вдигнати нагоре крака.

— Ето, виждате ли, тъпаци! — извика Дървеницер, като се улови за главата. — Заради вас убих кучето!

Щом видя, че работата дойде до стрелба, Незнайко се затича към оградата, напрегна всички сили и я прескочи.

— Ах, така ли! — извика задъхан от злоба Дървеницер. — Няма да ти се размине току-тъй! Ще те науча аз тебе, ще ти дам да разбереш!

Той разтърси заканително юмрук над почервенялата си от злоба плешива глава, изплю се ядосано и си влезе в къщи, за да пресмята загубите, които му беше нанесъл Незнайко.

ДЕВЕТА ГЛАВА
КАК НЕЗНАЙКО СЕ СРЕЩА С ФИГЕЛ И МИГЕЛ

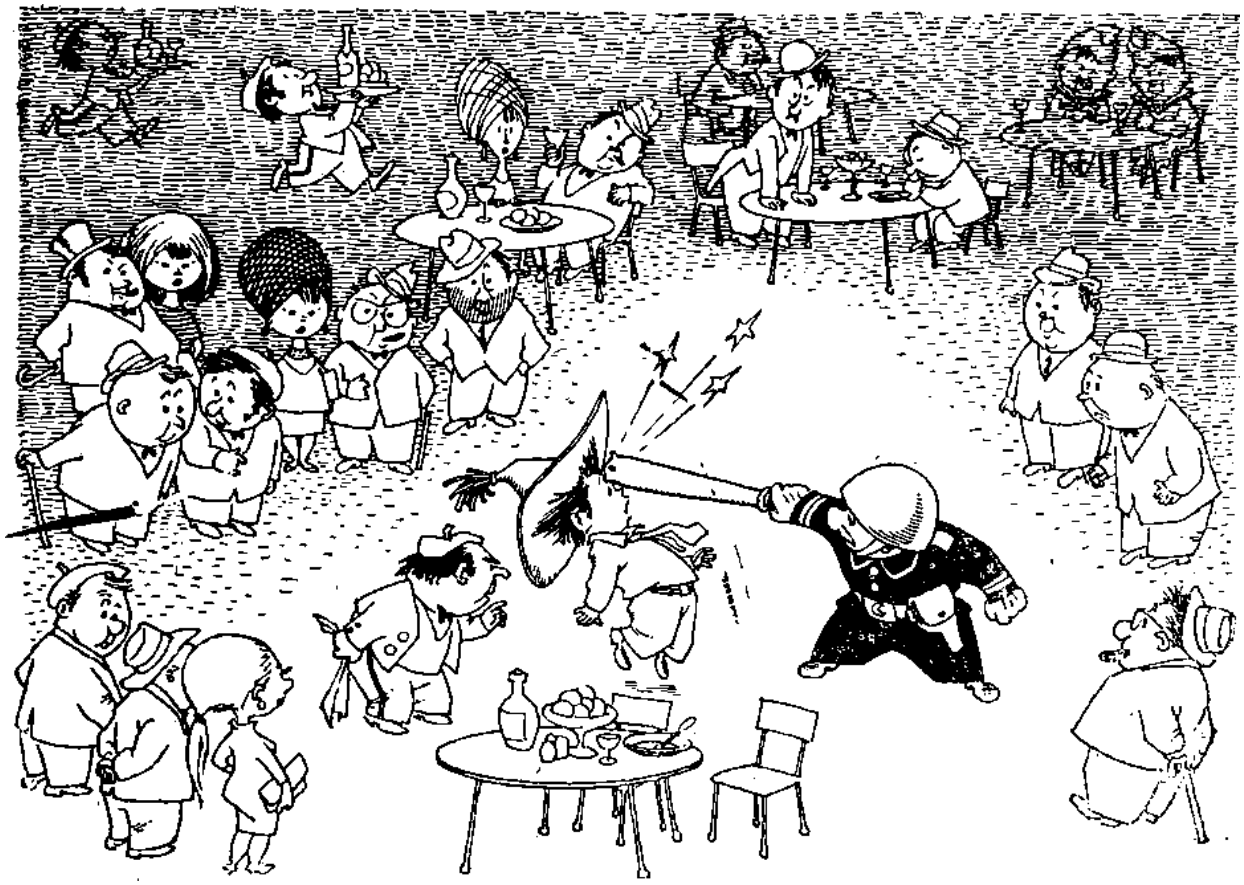

След като се спаси от преследването, Незнайко с все сила се понесе по улицата, от двете страни на която се издигаха високи огради. Иззад оградите се разнасяше непрекъснат кучешки лай и на Незнайко му се струваше, че свирепите кучета продължават да го гонят. В страха си той дори не забелязваше нищо наоколо и малко по малко почна да идва на себе си, когато се намери на оживена улица. Чак сега той се огледа назад и видя, че кучетата, които го бяха изплашили, ги нямаше зад гърба му. По тротоарите наоколо крачеха лунни дребосъчета: никой

не тичаше наникъде, никой никого не преследваше, никой не проявяваше враждебно отношение към Незнайко. Тук вече нямаше безкрайни дъсчени огради. От двете страни на улицата се издигаха високи здания, в чиито долни етажи се помещаваха различни магазини.

Вечерта настъпи незабелязано. Навсякъде блеснаха електрически лампи. Витрините на магазините светнаха отвътре с мека, приятна светлина. По стените на зданията замигаха разноцветни светлинни реклами. Колкото по-нататък вървеше Незнайко, толкова улиците ставаха по-широки, зданията по-високи, магазините по-красиви и светлините на рекламите по-ярки. Напреки на улиците се простираха изящно изработени металически арки и мостове, върху които бяха устроени пързалки, различни забавления — люлки, въртележки, спирални улеи за спускане, подскачащи кончета, летящи велосипеди, както и дяволски колела от различни системи и размери. Всичко това се въртеше, люлееше, мяташе, скачаше, подскачаше и блестеше с хиляди ослепителни електрически лампички.

Сред цялото това великолепие особено изпъкваше едно огромно дяволско колело, което не само се въртеше както всички дяволски колелета, но в същото време се извиваше на различни страни, сякаш се готвеше да се стовари върху главите на минувачите.

Хиляди дребосъчета се катереха нагоре по стълбите, за да се полюлеят на люлките, да се потръскат на гърбовете на курдисващите се дървени кончета, да се повозят на специални велосипеди, които вървяха по въже над улицата, да се повъртят на въртележките или поне на дяволското колело.

Долу край тротоарите бяха поставени криви огледала и всеки можеше да се посмее до насита, като гледа отражението на своята удължена, сплескана или най-неестествено изкривена физиономия.

Тук, пред многобройните гостилници и кафенета, направо на тротоара бяха поставени масички. Много дребосъчета седяха на масичките и вечеряха, пиеха чай, кафе или газирана вода със сироп, ядяха сладолед или просто си хапваха нещо за аперитив. Някои пък танцуваха тук под звуците на музиката, която гърмеше от всички страни. Келнерки и келнери сновяха с подноси между масичките и носеха разни ястия на клиентите.

Щом видя вечерящите дребосъчета, Незнайко си спомни, че вече отдавна е гладен. Без да му мисли много-много, той седна пред една

свободна масичка. Към него веднага се затече келнер в чистичък черен костюм и го попита какво би желал да яде. Незнайко поиска супа, после помоли да му донесат порция макарони с кашкавал, а след това изяде още две порции сарми, изпи чашка кафе и взе за десерт ягодов сладолед. Всичко се оказа извънредно вкусно.

След като се нахрани до насита, Незнайко се почувствува щастлив и добър. Искаше му се да запее от радост или да направи нещо много приятно за някого. Той седеше на масичката, слушаше музика, гледаше танцуващите и разглеждаше седналите на съседните масички лунници. Те разговаряха помежду си оживено и весело се смееха. Лицата на всички бяха добри и приветливи. И черничкото дребосъче, което носеше яденето на Незнайко, също го поглеждаше приветливо.

„Ами че тук е съвсем хубаво! — добродушно си помисли Незнайко. — Изглежда че и на Луната живеят добри дребосъчета.“

Всичко, което преди това се беше случило с него, почна да му се струва някакво недоразумение или лош сън, за който не си струваше да си спомня.

Незнайко стана от масата, помаха отдалеч с ръка на келнера за сбогом и тръгна да си отива, но келнерът го настигна бърже и с вежлива усмивка му рече:

— Забравихте за парите, драги приятелю.

— За какво? — усмихнат приятно, но с недоумение го попита; Незнайко.

— За парите, за парите, драги приятелю!

— За какви пари, приятелю.

— Е, драги приятелю, трябва да платите парите!

— Парите ли? — смутено промълви Незнайко. — А какво е това пари, драги приятелю? Как да ви кажа, аз за първи път чувам тази дума.

Усмивката моментално изчезна от лицето на келнера. Той някак неестествено дори побледня от яд.

— А, тъй ли била работата! — измърмори той. — За първи път чуваш тази дума, така ли? Е, тогава няма да ти се размине току-тъй!

Той сграбчи Незнайко за ръката, дръпна го настрана, извади от джоба си свирка и пронизително изсвири. Някъде от тъмнината веднага изскочи снажно дребосъче, облечено в мундир с блестящи металически копчета и с медна каска на глава. В ръката му имаше тежка гумена палка, а на пояса — пистолет в кобур.

— Господин полицай, ето този не иска да даде парите! — оплака се келнерът на полицая.

— Как смееш да не дадеш парите, говедо! — изкрещя полицаят, като сложи ръце на хълбоците си и изпъчи напред дебелия си корем.

— Първо, аз не съм говедо — с достойнство отвърна Незнайко, — а второ, нямам никакви пари. Никакви пари не съм взимал от него, нито пък съм ги виждал.

— А ей това виждал ли си? — попита полицаят и пъхна гумената палка под носа на Незнайко.

Незнайко неволно отметна глава назад.

— Какво е това, според тебе, а? — повтори въпроса си полицаят. — Хайде, помириши!

Незнайко предпазливо помириса края на палката.

— Гумена палка вероятно — измърмори той.

— Гумена палка! — повтори подигравателно полицаят. — Ето, вижда се, че си глупак! Това е усъвършенствувана гумена палка с електрически контакт. Съкратено казано: УГПЕК. Я застани мирно! — изкомандува той. — Д-д-долу ръцете! И без р-разговори!

Незнайко машинално вдигна глава нагоре и опъна ръце от двете страни на тялото си. Полицаят го чукна с края на палката по челото. Чу се пращене, силен електрически ток удари Незнайко така, че от очите му изскочиха искри и той се залюля, безсилен да се задържи на краката си.

Полицаят хвана Незнайко за яката и почна да бърка по джобовете му. Като не намери в тях нищо, помъкна го през тълпата, която беше почнала да се събира наоколо.

— Р-р-азпръсвай се! И без много приказки! — викаше полицаят и заплашително размахваше палката си.

Тълпата моментално се разпръсна. Полицаят повлече Незнайко по улицата, сви в тясна напречна уличка и се спря пред един черен полицейски автомобил с малко решетъчно прозорче в каросерията, който напомняше фургон. Той широко отвори вратичката, която се намираше отзад на каросерията, посочи, я с пръст на Незнайко, смръщи вежди и повелително каза:

— Фит! Фит!

— А какво значи това „фит-фит“? — не разбра Незнайко.

— Това значи влизай по-бързо в колата, докато не съм се ядосал — изрева полицаят.

Тъй като Незнайко се бавеше, полицаят с такава сила стовари палката по гърба му, че Незнайко не разбра как се озова в колата.

Незнайко още не беше дошъл на себе си, когато вратичката зад гърба му с трясък се затвори. Той се надигна от мръсния, оплют под, натисна с рамо вратичката, но тя не се отвори. Тогава той с все сила забарабани с юмрук по вратата и извика:

— Ей, какво става тук?

Полицаят обаче не го удостои с отговор, а седна в кабината до шофьора и изкомандува:

— В полицейското управление, бързо!

Моторът забръмча. Автомобилът заподскача по камъните на павираната улица и след четвърт час Незнайко беше вече в полицейското управление.

Полицаят, който се наричаше, тук му е мястото да го кажем, Фигел, предаде Незнайко направо в ръцете на друг полицай, на име Мигел. Полицаят Мигел беше облечен в също такъв мундир, както и Фигел, само че копчетата на неговия мундир нямаха такъв ярък блясък, както копчетата на мундира на Фигел. Причината за това най-вероятно беше тази, че службата на полицая Мигел протичаше не под открито небе, а в затворено, лошо проветрявано помещение. Поради това металът, от който бяха направени копчетата, постепенно се окисляваше и тъмнееше.

Покрай стените на това помещение бяха наредени високи шкафове, където се пазеха сведенията за различните престъпници. В средата се намираше солидна дъбова маса с тежки четириъгълни крака. Зад масата, от едната й страна, беше поставен фотографически автомат за правене на снимки, а от другата — рентгенов апарат, с чиято помощ преглеждаха арестуваните, за да видят дали не са глътнали преди това откраднатите скъпоценности с цел да ги скрият в стомаха си. До вратата имаше уред за измерване ръста на престъпниците, който се състоеше от дълга, закрепена върху поставка вертикална летва с деления и от една подвижна дъсчица.

Върху масата стоеше телефонен апарат, сандъче с чисти бланки за регистриране на арестуваните, кутийка с черно печатарско мастило за снемане отпечатъци от пръстите и медната каска на Мигел.

За да бъдем по-точни, трябва да отбележим, че и медната каска на Мигел не блестеше така, както каската на Фигел. Това обстоятелство изпъкна особено ясно, когато влезлият в стаята Фигел сне каската от главата си и я сложи на масата наред с каската на Мигел. Тогава пролича и това, че между Мигел и Фигел имаше голяма прилика: и двамата бях скулести, широколики, и двамата бяха с ниски чела и тъмни, остри, късо подстригани коси, които започваха да растат едва ли не от самите им вежди.

Въпреки голямата им външна прилика характерите на Фигел и Мигел бяха твърде различни. Ако Фигел беше раздразнителен и не търпеше, както сам твърдеше, никакви разговори, то Мигел, обратното, беше голям любител на това да си поприказва и дори да се пошегува. Щом вратата зад Фигел се затвори, Мигел се обърна към Незнайко с думите:

— Осмелявам се да ви доложа, драги, че първото лице в цялото полицейско управление съм аз, тъй като първото, което виждате, попадайки тук, не е нищо друго освен моето лице. Хи-хи-хи-и! Остроумна шега, нали?

Той не даде време на Незнайко да отговори и продължи:

— Първото ми задължение е да изясня самоличността на всеки заловен престъпник или в дадения случай — вашата личност.

— Но аз не съм престъпник! — възрази Незнайко.

— Всички казват така, драги мой! — прекъсна го Мигел. — Защото целта на всеки престъпник е да объркa полицията, да я баламоса, тъй да се каже, възползува от това, да избяга. Трябва да ви предупредя обаче, драги, че вие няма да успеете да направите това, понеже ние имаме извънредно точни методи за разследване на престъпленията и вие още сега лично ще се уверите в това. Моля, кажете си името!

— Незнайко.

— Ето виждате ли — рече Мигел, — вие казвате, че се наричате Незнайко, но откъде мога аз да зная, че Незнайко ви е истинското име? Може би под името Незнайко се крие някакъв опасен престъпник. Известно е, че престъпниците обичат да си сменят имената. Ето и вие например! Днес сте, да речем, Незнайко, утре — Всезнайко, други ден пък някакъв Дяволайко. Хи-хи-хи, остроумно, нали? Ха оправи се де! Ние обаче прекрасно ще се оправим с всичко. Смея да ви обърна

внимание на тези три шкафа. В тях се съхраняват описанията на всички престъпници, с които ни се е случвало някога да имаме работа. Но ако почнем да търсим описанието на вашата личност и в трите шкафа, няма да се оправим и за три години. За да ускорим търсенето, ние делим престъпниците на три категории. В първия шкаф се намират описанията на престъпници с висок ръст, във втория — на тези със среден ръст, а в третия — на ниските. За да намерим вашето описание, трябва да ви измерим височината.

— Но вие не можете да ми имате описанието, защото аз едва днес съм пристигнал на вашата планета — възрази Незнайко.

— Всички казват така, драги мой, абсолютно всички, уверявам ви! — възкликна Мигел, който дори не чуваше какво говори Незнайко. — Ето, аз ще ви помоля да застанете за минутка ей пред този уред. Ето така… Стойте мирничко. Петите събрани! Ръцете долу!

При тези думи Мигел постави Незнайко с гръб към вертикалната летва, спусна подвижната дъсчица и отбеляза делението, което посочваше стрелката на уреда.

— Така — рече той. — Вашата височина, изразена в стандартните измервателни единици, се равнява на седемдесет и две, значи вие сте дребосъче от среден ръст и вашето описание трябва да се търси във втория шкаф. Това обаче още не е всичко. Както можете и сам да се уверите, във всеки шкаф има по три отделения. В горните отделения на шкафовете са подредени дребосъчетата с големи глави, в средните — дребосъчетата със средни глави, и най-после в долните — дребосъчетата с малки глави. Измерваме обиколката на вашата глава… Ето така — тридесет единици. По този начин виждаме, че главата ви е голяма; следователно трябва да ви търсим в горното отделение. Но и това още не е всичко: във всяко отделение, както виждате, има по три полички. На първите полички имаме само дребосъчета с дълги носове; на вторите — със средни, и на третите — с малки. Измерваме вашия нос и виждаме, че той е дълъг само две и половина единици, значи — малък. Вашето описание следователно трябва да търсим на третата поличка от горното отделение на втория шкаф. Това вече е съвсем лесна работа, понеже всичките бланки с описанията са подредени по височина. Нас не ни интересуват престъпници с височина 70 и 71 — оставяме ги настрана; не ни интересуват глави с обиколка 28 и 29 —

оставяме ги настрана; не ни интересуват носове един и половина и два — оставяме ги настрана и ето на и вашата бланка. Всичко е точно: ръст — 72, обиколка на главата — 30, нос — два и половина… Знаете ли кой сте вие?

— Кой? — уплашено попита Незнайко.

— Знаменитият бандит и разбойник на име Хубавеца, извършил шестнадесет грабежа на влакове, десет въоръжени нападения на банки, седем бягства от затвора (последния път избягал миналата година, като подкупил охраната) и откраднал ценности на обща сума двадесет милиона фертинги! — с радостна усмивка съобщи Мигел.

Незнайко смутено размаха ръце, за да отрече:

— Но какво говорите! Какво говорите! Това не съм аз!

— О, не, вие сте, господин Хубавецо! От какво има да се стеснявате? С такива огромни средства като вашите няма какво да се стеснявате! Мисля, че от двадесетте милиона все ви е останало нещо. Дума да няма, че сте укрили нещичко. Но дайте ми вие на мене от тези ваши милиони, па макар и само сто хиляди и аз ще ви пусна. Защото никой освен мене не знае, че вие сте прочутият бандит Хубавеца. А пък вместо вас ще тикна в затвора някой скитник и всичко ще се уреди, давам ви честна дума!

— Уверявам ви, че се лъжете! — извика Незнайко.

— Ето пак! Не ви ли е срам, господин Хубавецо! Наистина ли ви се свидят някакви си там сто хиляди? При такива доходи като вашите на мене и двеста хиляди нямаше да ми се досвидят, само да бъда на свобода! Хайде, дайте ми поне петдесет хиляди… Ех, двадесет… За по-малко не мога, честна дума ви давам! Дайте ми двадесет хиляди и вървете, където си щете!

— Просто не разбирам за какво говорите — разпери ръце Незнайко. — Аз не съм Хубавеца и…

— Зная, зная всичко, което ще кажете — прекъсна го Мигел. — Вие не сте Хубавеца и никакви пари не сте вземали. Но не виждате ли, че тук на бланката всичко е ваше: ръст — 72; ваш ли е този ръст или не? Глава — 30; вашата глава ли е? Нос — два и половина… а ето, че и вашата снимка е тук.

Незнайко погледна снимката, залепена върху бланката, и каза:

— Това не е моя снимка. А и съвсем не си приличам с тоя, който е фотографиран тук.

— Вярно. Никак не приличате! Но защо? Защото сте изменили външността си. У нас, драги, с пари всичко можеш да направиш! И външността си да измениш, и дори друг нос да си залепиш. Такива случаи вече е имало.

— Аз не съм си залепвал друг нос — с възмущение отвърна Незнайко.

— Всички казват така, повярвайте ми, драги! Е, добре де, така да бъде! Щом не искате да дадете двадесет хиляди, дайте поне десет… Като попаднете в дранголника, там ще ви вземат по-скъпо. До грош ще ви оберат — от милионер ще се обърнете на просяк и ще плачете с горчиви сълзи. Хайде, дайте поне пет хиляди… Поне хиляда!… Какво, да не би да искате да ви пусна без нищо? Не, ще се наложи да ви настаня за няколко дни в такелажното отделение, там може би ще се вразумите. А сега да изпълним някои формалности.

Мигел извади от сандъчето чиста бланка, записа на нея името на Незнайко, прибави размерите на ръста, главата и носа, направи му снимка, прегледа го с рентгеновия апарат, нацапа му след това и двете ръце с черно мастило и го накара да остави отпечатъците на пръстите си върху бланката.

— Ще изпратим за изследване отпечатъците от вашите пръсти и ще ги сравним с отпечатъците от пръстите на Хубавеца, Тогава, вярвам, сам ще се убедите, че вие сте си вие, тоест Хубавеца, и ще престанете да спорите. А сега принуден съм да се сбогувам с вас.

Мигел натисна бутончето на електрическия звънец и в стаята влезе полицаят Дригел — същото широкоскулесто, възтъпо лице с ниско чело и късо подстригана коса.

— В такелажното — късо заповяда Мигел и махна с ръка към Незнайко.

Дригел хвърли намръщен поглед към Незнайко и широко разтвори вратата пред него.

— Фит! Фит!

Като видя, че Незнайко се готви да каже нещо, той заплашително замахна с гумената си палка и изграчи като врана:

— Мар-рш, на тебе говор-рят! И без р-разговори!

Незнайко разбра, че разговорите наистина с нищо няма да му помогнат, затова махна с ръка и излезе от стаята.

ДЕСЕТА ГЛАВА
В ДРАГОЛНИКА

Такелажно отделение или просто дранголник, както го бяха кръстили самите арестувани, в полицейското управление се наричаше едно огромно помещение, напомнящо на пръв поглед корабен склад, по многобройните лавици на който се слагат различни корабни принадлежности, назовавани най-често с общото име такелаж. Разликата беше само в това, че тук на лавиците нарове лежаха не корабни принадлежности, а обикновени дребосъчета.

В средата на дранголника се намираше чугунена печка с дълги ламаринени кюнци, които минаваха през цялото помещение. Около

печката бяха насядали няколко дребосъчета и печаха картофи в горещата пепел. От време на време някой от тях отваряше чугунената вратичка, изваждаше от пепелта опечения картоф и почваше усилено да го духа, като го прехвърляше от ръка в ръка, за да изстине по-бързо. Другите дребосъчета седяха по наровете или просто на пода и всяко от тях се занимаваше с някаква работа: едно, с игла в ръка, кърпеше вехтата си дреха, друго играеше с приятелите си на морски шах или разказваше на желаещите да го слушат някаква печална история из своя живот.

Помещението нямаше прозорци и се осветяваше от една-единствена електрическа лампичка, която висеше високо на тавана. Лампичката беше слаба и светеше, както казват, само под носа си. Когато попадна в дранголника и вратата след него се затръшна, Незнайко разтърка очи и се опита да различи поне нещичко в полумрака. Ползата от това беше малка — той само размаза по лицето си черната боя, с която бяха изцапани ръцете му.

Щом видяха новодошлия, няколко по-любопитни дребосъчета наскачаха от наровете долу и се затичаха към него. Незнайко уплашено отстъпи назад, подпря се с гръб до стената и се приготви да се защищава. Дребосъчетата забелязаха неговата изцапана физиономия и неволно се разсмяха. Незнайко разбра, че няма от какво да се страхува и лицето му също се разтегна в усмивка.

— За какво те изпращат при нас? Какво си направил? — почнаха да го разпитват дребосъчетата.

— И аз не разбирам, братлета! — призна си Незнайко. — Казват, че съм откраднал двадесет милиона, сам не зная какво: фендрики ли, фертики ли…

Силен смях заглуши думите му.

— Сигурно фертинги — подсказа някой.

— Точно така: братлета, фертинги. А пък аз, честна дума, дори не зная какво е това фергиги… фентриги…

Всички прекрасно знаеха, че фертингите са пари, затова думите на Незнайко бяха сметнати за остроумна шега.

— Ти, както виждам, си шегобиец! — обърна се към Незнайко едно дребосъче, което стоеше най-отпред.

То беше без риза. Точно в момента, когато Незнайко влезе, то зашиваше една дупка на ризата си и сега продължаваше да стои с риза в

едната си ръка и с игла в другата.

— Е добре де, да допуснем, че ти наистина нищо не си отмъкнал — рече друго дребосъче с остригана, кръгла глава, — но все за нещо са те спипали, тъй ли е?

— Честна дума, братлета, нямам никаква вина. Просто се наобядвах в една гостилница и този тип каза: „Дай парите!“ А пък аз не бях вземал от него никакви пари!

Всички отново се изсмяха високо.

— Значи ти се наобядва и не даде парите, а?

— Какви пари? Обяснете ми поне вие, братлета, какви са тия ваши пари?

— Е, добре де, стига си повтарял едно и също! — каза най-после някой. — Направи майтапа и… край!

— Но аз не се шегувам, братлета! Аз наистина не зная какво е това пари.

— Хайде, стига, стига! Да не вземеш да разправяш, че си паднал при нас от Луната!

— Не, братлета, защо от Луната? Аз съм долетял при вас от Земята.

— Е, това вече не е измислено чак толкова добре! — каза остриганият. — Ами тогава ние с тебе къде сме, а? Та нали ние сме на Земята!

— О, не, братлета, вие сте на Луната!

— Ех, че го каза! — разсмя се този, който беше без риза. — А Луната, според тебе, къде е? Луната е около Земята. Ей я на къде е — отгоре! — и той посочи нагоре с иглата, която държеше в ръка. — Луната, това е небесната шир, а Земята — земната шир: Това го пише във всяка книжка. А нашата Земя също като пумпал се върти вътре в Луната. Разбра ли?

— Това аз го зная — отвърна Незнайко. — Не знаех само, че вашата Земя също се нарича Земя. Аз ви говоря за другата Земя, за планетата, която се намира ей там, далеко, зад тази ваша външна Луна.

— И тъй, ти значи си долетял при нас оттам, а? — с престорено учудване попита остриганият.

— Оттам — потвърди Незнайко.

— Виж ти! — завъртя глава остриганият. — Я ти, братле, върви по-скоро да се измиеш, защото много си се изплескал, докато си летял!

Незнайко се приближи до умивалника и почна да се мие на чешмата, а дребосъчетата се заловиха да спорят помежду си. Едни твърдяха, че Незнайко нарочно измисля разни небивалици, за да обърка полицията; други казваха, че той чисто и просто е глупак и дърдори, каквото му дойде на ум; а трети решиха, че е побъркан. Дребосъчето, което беше без риза, уверяваше всички, че Незнайко може би се е побъркал от четенето на книжки, а в книжките наистина е казано, че зад външната Луна има някакви огромни планети и звезди, на които уж също живеели дребосъчета. И ето, той сигурно си е въобразил, че е долетял тук от такава планета. Лудите винаги се смятат за някакви велики личности, знаменитости или смели пътешественици.

В това време Незнайко свърши с миенето и попита:

— Ами къде ви е кърпата за лице?

— Я виж ти какво му се приискало! — прихна остриганият. — Тук е дранголник, а не хотел, разбра ли? Такъв разкош като кърпа за лице не ни се полага.

— А как да се избърша?

— Чисто и просто ще изсъхнеш. Ето, ако искаш, постой близо до печката и ще изсъхнеш.

Незнайко седна при дребосъчетата, които се грееха край печката. Остриганият също седна до него.

— Значи ти наистина не знаеш какво нещо са парите? — попита той Незнайко.

— Наистина — отвърна Незнайко.

— Тогава трябва да ти се покаже.

Остриганият извади от джоба си няколо медни монети.

— Ето виж — каза той. — Тази, най-малката монета, се нарича сантик, а пък тази, по-голямата, е два сантика; ето още една също такава монетка — пак два сантика. Ето две монети по пет сантика, виждаш ли? Значи аз имам всичко петнадесет сантика. А сто сантика правят един фертинг.

— А за какво служат те, тези сантики? — попита Незнайко.

— Как тъй за какво? — учуди се остриганият. — С тях можеш да купиш, каквото си искаш.

— Какво значи това „да купиш“? — не разбра Незнайко.

— Ех, че си загубен! Да купиш — значи да купиш — обясни остриганият. — Ето ти например имаш шапка, а аз, както виждаш, имам

петнадесет сантика. Аз ти давам петнадесетте сантика, а ти ми даваш шапката си. Искаш ли?

— Защо ще си давам аз шапката? — отвърна Незнайко. — Шапката мога да сложа на главата си, а със сантиките какво да правя? Те са медни и такива едни кръгли.

— Ето, ясно е, че ти си кръгъл глупак! Този, който има сантики, може да си купи всичко с тях. Ето ти например искаш да ядеш, нали?

— Сега засега не искам.

— Е, скоро ще поискаш. А тогава какво ще правиш? Имаш ли парички, ще си купиш нещо за ядене. Нямаш ли — ще стоиш гладен!

— Съгласявай се — прошепна на Незнайко седналото до него дребосъче с дълъг перчем на челото. — Туй, което казва Стригания, е вярно. А ние с тебе ще си купим с тези петнадесет сантика картофи и ще ги печем в пепелта. Знаеш ли колко е вкусно?

— Вярно — потвърди Стригания. — Вземай парите, докато ти ги давам. Петнадесет сантика са хубава цена за такава шапка. И без това никой няма да ти даде повече.

При тези думи той смъкна синята шапка от главата на Незнайко и му пъхна в ръката монетките.

— Дръж, дръж, какво му мислиш толкова! — усмихна се перчемлията. — Ние с тебе ей сега ще си купим картофки и ще си хапнем един път!

— Ами откъде ще вземем картофите? — попита Незнайко.

— Ти дай насам парите, а пък аз ще уредя всичко! Тук, разбираш ли, все пак е затвор, а не гастроном.

Перчемлията взе от Незнайко парите. Десет сантика той незабелязано пъхна в джоба си, а пет сантика стисна в юмрук, приближи се до вратата и почука полекичка три пъти. Ключалката щракна. Вратата се открехна и вътре надзърна познатият и вече полицай Дригел.

— Слушай, Дригел — зашепна перчемлията, — отпусни ни, братле, картофки за пет сантика. Искаме да направим един малък гуляй, да нагостим с картофки новака.

— Дадено! Дай насам парата — измърмори полицаят.

Перчемлията му подаде монетката. Вратата се затвори. След известно време тя пак се отвори и Дригел мушна в ръцете на перчемлията книжна кесия с картофи.

— Видя ли как става тая работа? Имаш ли парички, братле, никъде няма да пропаднеш! — самодоволно рече перчемлията и изсипа картофите от кесията направо на пода край печката.

— Какво е това? — учудено попита Незнайко.

— Как тъй какво? Не виждаш ли — картофи!

— Но защо са толкова дребнички?

Картофите действително бяха много дребни. Всяко картофче беше колкото бобено зърно. Незнайко ги гледа, гледа и най-после почна да го напушва смях. Стриганият се спогледа с другарите си и скришом завъртя пръст пред челото си, като искаше да им каже с това, че Незнайко се е побъркал.

А перчемлията каза:

— Няма какво да се хилиш. Картофите са съвсем редовни. По-хубави от тях няма.

— Е, у нас картофите не са такива! — рече Незнайко. — У нас картофите са ей толкова едри! — разпери той ръце встрани, сякаш се готвеше да обхване слон. — У нас картофите стават такива, че е невъзможно да ги извадиш от земята. Изкопаваме по-дребните, а с едрите никой не ще да се занимава. Тъй си и остават в земята.

— Е добре де — каза перчемлията, — ние ще сложим картофите да се пекат в печката, а ти през това време ще ни разказваш приказки.

— Та аз не ви разказвам приказки. Аз ви говоря истината — отвърна Незнайко. — Тук всичко е някак си дребничко: ябълките колкото юмрук, крушите — нищо и никакви, малините — близнеш ги и те изчезват, градинските ягоди — колкото нокът, краставичките — колкото един пръст…

— А вашите ягоди да не би да са по-едри? — попита Стригания.

— Нашите ягоди са ей такива! Самичък не можеш вдигна и една ягода. А малините са ей такива! Краставиците са колкото мене, доматите — също. А динете са големи колкото двуетажна къща.

— Лъже и дори не се изчервява — обади се някой.

— Лъже, та се къса! — подкрепи го Стригания.

— Но аз не ви лъжа, братлета! Почакайте малко и сами ще видите. Ние ви донесохме семена от нашите растения. Има и краставици, и домати, и дини, и цвекло, и моркови, и ряпа…

— Ами те къде са, тези семена?

— В ракетата.

— А ракетата къде е?

— Ракетата е ей там — Незнайко посочи с пръст нагоре. — На същата тази ваша Луна.

— Ха, ха, ха! — раздаде се от всички страни.

Най-високо се смееше този, който си кърпеше ризата.

— Е, братле, добре го измисли това — каза той. — Опитай се да се изкачиш там!

— А трудно ли е да се изкачиш?

— Засега освен тебе май никой друг не е бил още там.

— Тогава ще трябва да се измисли нещо — рече Незнайко.

— Е, ти, братле, помисли. Тук ние не забраняваме на никого да мисли.

— Но защо ракетата е там, а ти си тук? — запита Незнайко едно дребосъче, чиито черни очи неспокойно играеха насам-нататък.

— Е, ние се прилунихме, кацнахме значи на повърхността на Луната, а после аз отидох с Шишко в пещерата, пропаднах в една дупка и се озовах тук.

— Значи ти наистина си дошъл при нас от Луната?

— Наистина.

— Ами да не би да си сънувал всичко това?

— Честна дума ви давам, не съм го сънувал.

— Е, щом не си го сънувал, то такова нещо трябва да се отпразнува! — заговори Стригания. — Тъкмо и картофите са готови. Ще почерпиш с картофи новите си приятели, нали? Как се казваш?

— Незнайко.

— Слушайте, братлета — тържествено обяви Стригания. — По случай пристигането си на нашата планета Незнайко черпи всички ни с картофи.

Лунните жители одобрително зашумяха. От всички страни се протегнаха ръце и почнаха да изваждат от пепелта картофите. Край печката мигновено избухна свада. Няколко дребосъчета дори се сбиха помежду си. Само за минута всички картофи бяха разграбени и когато Незнайко посегна към печката, в нея нямаше вече нищо.

— Какво е това, нито едно картофче ли не остана за тебе? — съчувствено попита перчемлията. — Ти потърси по-добре, братле. Там сигурно има още.

Колкото и да ровеше обаче в печката, Незнайко не намери нищо — само дето си изцапа ръцете с пепел.

— Е, никой не ти е крив! Така ти се пада! — рече Стригания. — Друг път да не зяпаш. Знаеш ли какъв народ се е събрал тук? Както си вървиш, и подметките ти ще отрежат. Носа ще ти откъснат, без дори да усетиш, глупакът му с глупак!

— А ти не ме наричай глупак, чуваш ли! — обиди се Незнайко. — Върни ми обратно шапката!

— Как така ще ти върна шапката? Ами че ти нали ми я продаде? Върни ми тогава парите!

— Никакви пари нямам аз.

— Братлета, я го погледнете! — извика Стригания. — Сам ми продаде шапката, а сега си я иска обратно!

— Я стига си се втелявал! Дай му шапката! Вие с Перчема нарочно му скроихте това, за да го измамите — обади се едно слабичко, остроносо дребосъче, което наричаха Козлето.

— Какво? — извика Стригания, като пристъпи към него. — Ти чуваш ли. Перчем, какво казва той? Я му дай да разбере!

Перчема се спусна с юмруци срещу Козлето, но получи такъв удар от него, че полетя встрани. Стригания се притече на помощ на своя приятел и те двамата започнаха да налагат противника си. Няколко дребосъчета се втурнаха да защищават Козлето, други започнаха да помагат на Перчема и на Стригания. В миг пламна общ бой. Само след минута целият дранголник виеше, пищеше, стенеше и охкаше от ударите. Мнозина се биеха, без дори да знаят за какво започна всичко това. Две дребосъчета се покатериха на горния нар. Едното, провесило се надолу, удряше с пръчки всички, които минаваха край него, а другото плюеше върху главите им. Някакво шишкаво дребосъче грабна от печката гореща пепел и се мъчеше да напраши с нея очите на другите. Във въздуха хвърчаха на всички страни различни тежки предмети: канчета, лъжици, паници и дори обувки. Желязната печка беше съборена и димът от нея пълнеше помещението.

В цялата тази неразбория никой не чу как ключът изщрака в ключалката. Вратата ненадейно се отвори и като вихър нахълтаха четирима полицаи: Дригел, Сигел, Хмигел и Пхигел. И четиримата бяха облечени в гумирани електрозащитни пелерини с качулки и въоръжени със свръхдебели, усъвършенствувани, високоволтови електрически

палки. Те се хвърлиха в самия център на сражението и почнаха да удрят с електрическите си палки биещите се — кого по челото, кого по носа, кого просто по врата или по тила. Електрически искри с пращене хвърчаха наляво и надясно. Сразени от електрическите удари, дребосъчетата падаха като подкосени. Незнайко също се преметна, тъй като получи силен електрически удар по ухото. Падналото близо до него чернооко дребосъче го бутна с ръка в хълбока и му пошепна:

— Пълзи по-бърже встрани. Трябва да се скрием под лавицата. Бързо!

Двамата изпълзяха на лакти встрани и се мушнаха под нара — също като две хлебарки в някоя пукнатина.

Не се минаха дори и пет минути и всички дребосъчета бяха натъркаляни на пода като цепеници. Щом някое от тях направеше опит да се изправи или дори само помръднеше, и четиримата полицаи дотичваха до него и почваха да го шибат от всички страни. Свърши се с това, че никой вече не се опитваше да стане и дори не мръдваше.

След като обхвана с поглед на победител полесражението и се убеди, че всички дребосъчета лежат неподвижно, полицаят Дригел напълни от чешмата една кофа с вода и заля все още пламтящия огън в прекатурената печка. Дранголникът моментално се напълни с гъста пара.

— Така ви се пада! — измърмори Дригел и запокити празната кофа на пода. — Сега вече и на баня няма да има нужда да ходите!

Тази забележка на Дригел предизвика гръмогласния смях на Сигел, Хмигел и Пхигел. След като се смяха до насита, и четиримата полицаи се строиха в редица и се оттеглиха на изходните си позиции. Вратата се затръшна. Ключът иззвънтя в ключалката. Всичко наоколо сякаш беше измряло. След малко изпод наровете един след друг почнаха да изпълзяват онези, които се бяха скрили там още в началото на боя. Това бяха най-разумните обитатели на дранголника, които знаеха, че за каквото и да започнеше бой, той неизбежно завършваше с появяването на полицаите, от които си изпащаха всички наред: и виновни, и невиновни.

След известно време повалените от електрическите палки също почнаха да се окопитват и пълзешком да се прибират по местата си.

Щом си полежаха и починаха на наровете след боя, всички се заловиха да търсят вещите си и да турят в ред помещението. Няколко

дребосъчета поставиха на мястото й катурнатата на една страна печка и отново я запалиха. Малко по малко редът беше възстановен и всички вещи — намерени. Само Стригания не можеше да намери шапката на Незнайко.

— Виждаш ли какво направи? — викаше той на Незнайко. — Аз ти дадох паричките, а шапката къде е? Сега си нямам нито пари, нито шапка.

— Е, нищо — утешаваше го Перчема, — ние няма да му простим това. Той ще ни плати, за шапката. Утре ще се заемем с него, а сега е време да спим.

Двамата се покатериха на своите места. Към Незнайко се приближи Козлето:

— Ти, Незнайко, май наистина си глупак! Защо си даде шапката? Да не ти се е прищяло да отидеш на Острова на глупците?

— А какъв е този остров?

— Че ти нищо ли не си чувал за Острова на глупците? — учуди се Козлето.

— Нищо — призна си Незнайко.

— Тогава слушай: при нас всичко е позволено. Не е позволено само да нямаш покрив над главата си и да ходиш по улиците без риза, без шапка или без обуща. Ако нарушиш това изискване, полицаите те улавят и те изпращат на Острова на глупците. Смята се, че щом не си в състояние да си изкараш пари за храна и за квартира, ти си безнадежден глупак и мястото ти е само на Острова на глупците. Най-напред там ще те хранят, ще те поят, ще те гощават, с каквото искаш, без да правиш нещо. Яж, пий и се весели, спи и се разхождай, колкото ти душа иска! От такова глупаво прекарване на времето ти постепенно оглупяваш на този остров, подивяваш, после започваш да обрасваш с косми и в края на краищата се превръщаш на овен или на овца.

— Не може да бъде! — извика Незнайко.

— Не вярваш ли? — усмихна се Козлето. — Аз ти казвам истината.

— Но защо дребосъчетата се превръщат там в овце?

— Там въздухът е някак си вреден, разбираш ли? Всичко е от този въздух. Всеки, който не работи и живее безгрижно, рано или късно се превръща там в овца. Богаташите, които живеят на Острова на глупците, имат полза от това. Те най-напред харчат пари, за да хранят

дребосъчетата, дават им възможност да лентяйствуват, а когато дребосъчетата се превърнат в овце, те могат да се хранят с трева и няма нужда да се харчат никакви пари за тях.

— А какви са тези богаташи? — попита Незнайко. — При нас няма никакви богаташи.

— Богаташи са тези, които имат много пари.

— А защо им е на богаташите да превръщат дребосъчетата в овце?

— Толкова ли не разбираш! Богаташите карат работниците си да стрижат овцете, а вълната продават. Големи капитали натрупват така!

— Ами защо и самите богаташи не се превръщат там в овце? Вредният въздух не им ли действува?

— Въздухът, разбира се, действува и на тях, но който има пари, той и на Острова на глупците се нарежда добре. С пари богаташът ще си построи къща, в която ВЪЗДУХЪТ се пречиства, ще заплати на лекар, а лекарят ще му предпише хапчета, от които вълната не расте толкова бързо. Освен това за богаташите съществуват тъй наречените салони за разхубавяване. Щом някой богаташ се нагълта с вреден въздух, той бързо тича в такъв салон. Там за пари почват да му правят разни компреси и масажи, за да може овнешката му муцуна да заприлича на обикновено лице. Наистина, тези компреси не винаги помагат много. Погледнеш такъв богаташ отдалеч — нормален, а вгледаш ли се по-отблизо — нищо и никакъв овен! Само това, дето има пари, иначе си е истински глупак, честна дума ти давам!… Впрочем време е вече да спим. Хайде да отидем да ти потърсим легло — завърши Козлето.

Те почнаха да обикалят между наровете, като се мъчеха да намерят свободно място. Ненадейно някой бутна Незнайко по рамото. Незнайко вдигна глава и видя на горния нар черноокото дребосъче, което му беше помогнало да се скрие от полицаите.

— Качвай се горе — пошепна дребосъчето. — Тук до мене леглото е свободно.

Незнайко бързо се покатери горе.

— Ти се дръж по-близо до мене, Незнайко — каза черноокото дребосъче. — Аз ще те защищавам, защото изглежда че ти наистина си някъде отдалече и съвсем не си запознат с тукашните обичаи.

— Как се казваш? — попита Незнайко.

— Името ми е Мигс, но можеш да ме наричаш просто Мигача.

Незнайко си легна и тъкмо щеше да заспи, когато изведнаж си спомни за Шишко.

— Майчице! — извика той. — Ами че Шишко остана там!

— Какъв Шишко? — учудено попита Мигача.

Незнайко почна да му разкажа как са летели в ракетата с Шишко. Мигача рече:

— Ти не казвай засега никому нито дума за това. Те и без това няма да ти повярват и само ще си навредиш. Всичко трябва да се прави с разум. Според мене, тук няма да те държат дълго. А ние ето какво ще направим. Ще ти дам писмо до едно сигурно дребосъче. Щом се освободиш, ще отидеш право при него. То ще те приюти на първо време, а после ние с тебе ще се срещнем и ще уредим една работа. Не се безпокой, всичко ще се оправи: и на Шишко ще помогнем, и ние ще спечелим от това. Аз имам вече в главата си готов план…

Мигача искаше да каже още нещо, но в този момент очите на Незнайко се затвориха и той заспа така дълбоко, както отдавна вече не беше спал.

Това беше неговата първа нощ на Луната.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА
ОСВОБОЖДАВАНЕТО

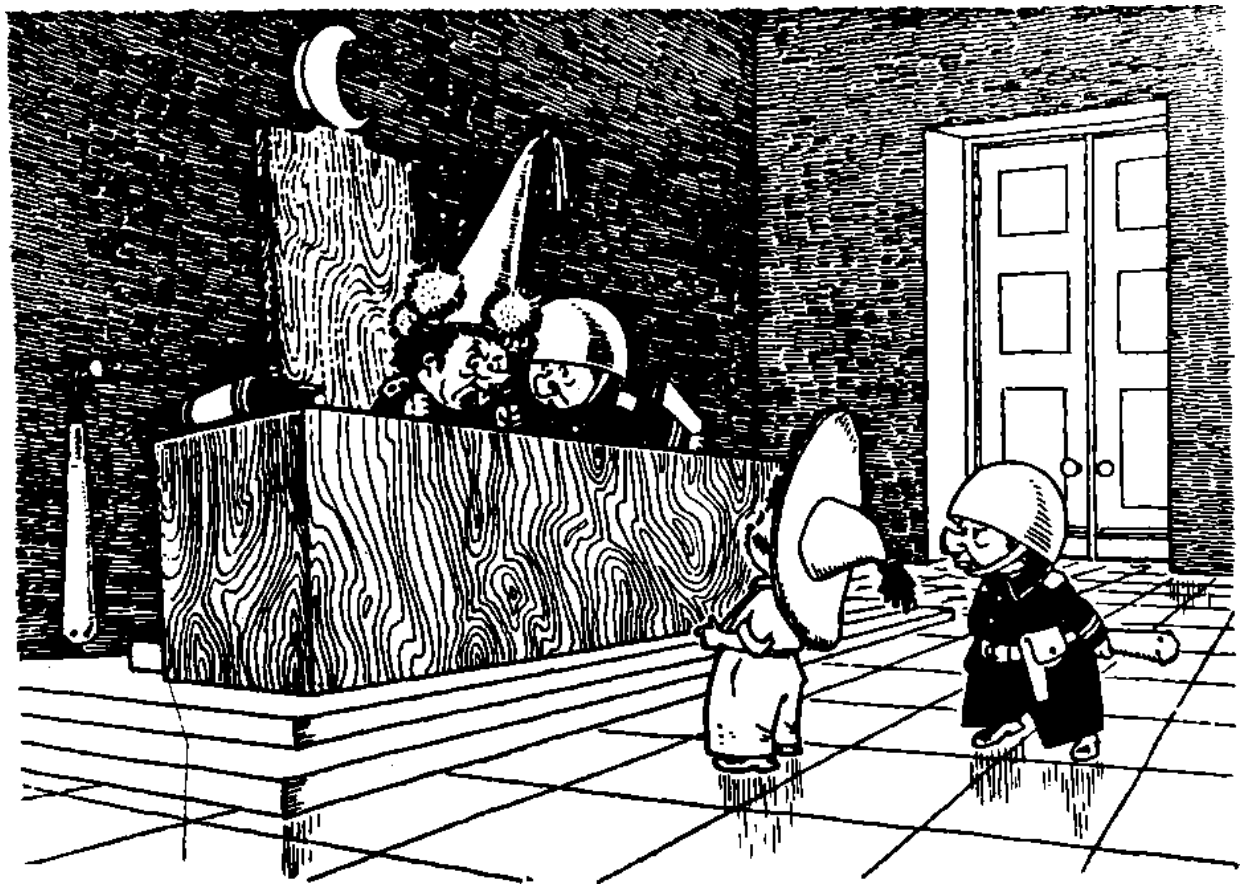

На сутринта страшен шум разбуди Незнайко.

— Ставай! Събличай се! Строй се в редици! — оглушително ревеше някакъв неприятен, гъгнив глас.

След като отвори очи и постепенно дойде на себе си, Незнайко се огледа наоколо и разбра, че гласът принадлежеше на застаналия до вратата полицай Дригел. Той държеше в ръце малък апарат, който на пръв поглед приличаше на радио с високоговорител. Дригел изкрясквaше думите право в апарата и високоговорителят усилваше гласа му до такава степен, че беше невъзможно да го слушаш, без да изтръпнеш от страх.

Мигача видя, че Незнайко се е събудил, и рече:

— Ставай бързо и се събличай!

— Че защо да се събличам?

— Ще видиш. Но побързай, защото ще се измокриш с дрехите.

Без да каже ни дума повече, Мигача се съблече, остави дрехите си на нара и скочи долу. Незнайко последва неговия пример. Щом се озова на пода, той видя, че всички дребосъчета бяха застанали вече голи-голенички между лавиците.

— Зад тил! Мирно! — продължаваше да се напъва Дригел.

Когато се убеди, че всички дребосъчета са слезли от наровете, той натисна едно от бутончетата, които се намираха до стената в коридора, до самата врата. В същия миг Незнайко видя, че всички нарове заедно със стойките, на които те се крепяха, почнаха да се спущат в четириъгълните отвори, зинали на пода. Не измина дори минута и цялото помещение беше опразнено от наровете. Там останаха само голите дребосъчета. Щом наровете изчезнаха, отворите на пода се затвориха плътно отдолу. Като видя това, Дригел заключи вратата и натисна още едно копче. Изведнъж мощни струи вода бликнаха на всички страни от кръглите дупки, намиращи се по стените. Спасявайки се от тези струи, голите дребосъчета се пръснаха из помещението, но потоците вода ги настигаха навсякъде и ги събаряха на пода. Още неуспяло някое дребосъче да се изправи на крака, то отново попадаше под водната струя и отново биваше съборено. Като тичаха така насам-нататък и падаха, дребосъчетата се триеха с всички части на тялото си в стените и пода, блъскаха се помежду си, по неволя се търкаха едно о друго и по този начин хубавичко се измиваха.

Управата на затвора беше наредила къпането да става в самото помещение, за да не харчи пари за построяването на друго специално за миене и да не води арестантите на баня, защото това щеше да струва пари. Освен това някои от тях можеше и да избягат.

Докато дребосъчетата извършваха гореописаната водна процедура, дрехите им и наровете, на които те спяха, бяха подложени на тъй наречената санитарна обработка, сиреч опушваха ги със специални отровни газове, които убиваха дървениците, бълхите и други вредни паразити. Това се правеше, разбира се, не защото полицията кой знае колко се грижеше за удобствата на арестуваните дребосъчета. На полицията й беше съвсем безразлично дали бълхите хапеха или не

хапеха арестуваните. Цялата работа беше в това, че щом в дранголника се развъдеха дървеници или бълхи, те плъзваха из цялото полицейско управление и почваха да хапят самите полицаи, а това съвсем не им се нравеше.

След завършването на водната процедура отворите на пода отново зейнаха и наровете заедно с дезинфекцираните дрехи се издигнаха нагоре. Разтреперираните от студ дребосъчета почнаха бързо да се обличат. Те още не бяха привършили, когато вратата се отвори и появилият се на прага Дригел изкрещя:

— Строй се!

Дребосъчетата бързо се строиха в една редица.

— Този, който си чуе името, крачка напред! — изкомандува Дригел и почна да чете от един списък имената на дребосъчетата: — Козлето, Босокрачко, Антиквар, Комара, Дъртака, Виртуоза, Амба, Бисера, Болида, Незнайко…

Всеки извикан веднага пристъпваше крачка напред. Незнайко чу своето име и също направи крачка напред. В това време някой го бутна отзад по рамото. Незнайко се обърна и видя Мигача, който му подаваше шапката.

— Ето ти шапката, Незнайко — зашепна Мигача. — Аз нарочно я скрих от Стригания. Вземи я, защото ти можеш и да не се върнеш вече тук. В шапката има писмо — добави той и сложи пръст на устните си, напомняйки с това, че Незнайко трябва да мълчи.

Дригел завърши четенето на списъка, преведе извиканите дребосъчета през коридора и ги натика всички в една тясна стаичка.

— Сядайте тук и без всякакви приказки! — заповяда той.

Стаичката, в която се озоваха дребосъчетата, беше съвсем празна. Вътре нямаше никакви мебели, а само четири голи стени без прозорци и две врати — една срещу друга, като в херметическа камера.

— Гледай ти! — измърмори Козлето, като се озърташе наоколо. — Каза сядайте, а на какво да седнем?

— Ами защо ни доведоха тук? — попита Незнайко.

— Сигурно при съдията — отвърна Комара, който най-добре беше запознат с реда в полицейското управление.

— Ами какво ще правим при съдията?

Комара не успя да отговори на този въпрос, защото вратата на срещуположната стена се отвори, Дригел надникна в стаята и каза:

— Комар, фит-фит!

Комара не дочака да му повторят заповедта още веднаж и бързо излезе от стаята. След малко вратата отново се отвори и Дригел каза:

— Дъртак, фит-фит!

По-нататък всичко продължи по същия начин:

— Амба, фит-фит!

— Бисер, фит-фит!

— Болид, фит-фит!

За по-малко от десет минути в стаята останаха само Незнайко и Козлето. Съдията сигурно вършеше работата си бързо, без протакане. Като чу най-после своето име, Незнайко излезе и се намери в просторна мрачна стая със сиви стени. Точно пред него се издигаше дълга маса, зад която на меко високо кресло седеше полицай. Той беше облечен също така, както и другите полицаи, само че вместо каска на главата си имаше островръх шлем с оранжеви помпони и такова оранжево мъхесто пискюлче накрая. Това именно беше съдията, за когото Комара споменаваше на Незнайко. Наричаха го съдията Вригел. Освен съдията Вригел и полицая Дригел в стаята се намираше и вече познатият ни полицаи Мигел. Той стоеше прав до креслото, на което важно седеше Вригел, и държеше под мишницата си няколко картонени папки с описанията на външния вид на престъпниците и с отпечатъците от пръстите им.

— А що за птица е пък този? — попита Вригел, като видя изправилия се пред него Незнайко.

Полицаят Мигел се наведе почтително над Вригел и започна бързо-бързо да му шепне нещо, като поглеждаше изпод вежди Незнайко. Вригел обаче не доизслуша до края Мигел.

— Какво говориш! Какво говориш! — с възмущение каза той. — Значи според тебе това е Хубавеца, така ли?

— Тъй вярно, господин Вригел! — приведен угоднически, измърмори Мигел. — Ето, благоволете да погледнете…

Мигел разтвори една от папките и почна да я пъха под носа на Вригел.

— Вие тука съвсем сте се побъркали! — извика с досада Вригел. — Кой, според тебе, е Хубавеца, а? Хубавеца е личност известна! Него всички го познават. Хубавеца е милионер! Половината полиция е подкупена от Хубавеца и утре, ако рече, всички ни ще купи заедно с

партушините… А пък този кой е? — продължаваше да вика Вригел, като сочеше с пръст Незнайко. — Кой е тоя, питам те аз? Кой го познава? Какво е направил?… Наобядвал се без пари, така ли? И затова ли сте го довели тук? А тоя само това и търси, глупаци такива! Тук му е и топло, и светло, и бълхи не го хапят. Тоя само за това си мечтае — да попадне в дранголника и да почне да подяжда полицията! Това не е истински престъпник, а хаймана с празни джобове. Какво ще му вземеш, когато дори за обед дари няма? Дайте ми вие на мене истински престъпници, а с такава сбирщина се оправяйте, както си знаете. Няма какво да мърсите полицейското управление с подобни нехранимайковци.

— Че и аз така исках най-напред, както си знаем, но после си помислих: ами ако е Хубавеца? — смутено измърмори Мигел.

Вригел нетърпеливо махна с ръка и се обърна към Незнайко:

— Ти значи се наобядва, а?

— Наобядвах се — нерешително си призна Незнайко.

— Тогава може би ти се ще и десерт, а? Хайде, Дригел, оправяй се с него, както си знаеш!

Дригел грабна Незнайко за яката, постави го точно срещу широката двукрила врата и го удари силно по врата с палката. На Незнайко му притъмня пред очите; той полетя през стаята, блъсна глава във вратата, при което и двете й крила широко се разтвориха, излетя право навън и се пльосна насред улицата. От удара и от действието на електричеството известно време не можеше да дойде на себе си. Незнайко постепенно се опомни и тъкмо щеше вече да се изправи на крака, когато видя, че вратата на полицейското управление изведнаж отново се разтвори и през нея изхвръкна на улицата Козлето. Незнайко веднага скочи, изтича при него и взе да му помага да стане.

— Мошеници!… Мерзавци! Престъпници! Подлеци! Ще ви науча аз вас! — викаше със сълзи на очи Козлето.

Той се изправи на крака и вдигна заплашително юмрук към затворилата се врата.

— Защо постъпиха така с тебе? — съчувствено го запита Незнайко.

— И сам не зная! Този глупак с шлема ме попита: „Не ти ли омръзна, драги мой, да седиш в дранголника?“ „Омръзна ми, драги мой,

но какво да правя“ — отговарям аз. „Ами не искаш ли да ти се съкрати срокът?“ „Искам“ — казвам аз. „Това може да се нареди — казва ми той. — Хайде, Дригел, съкрати му срока!“ Е, и тогава Дригел като ми перна един по врата с палката! Видя ли как се изтърсих върху паважа!

Незнайко се чудеше как да успокои горкото Козле.

— Пак добре, че тук при вас силата на тежестта е шест пъти по-малка, отколкото на Земята — каза той. — Ако се беше изтърсил с такава сила у нас, щеше да си изпотрошиш и костите.

— Мошеници проклети! — изхлипа Козлето, като разтриваше с ръка ударения си врат. — Не ми се иска да се разправям с тях, иначе щях да им дам да разберат! Според правилника, те бяха длъжни да ни дадат да закусим, а после да ни изхвърлят от дранголника!

— Ами ти за какво попадна вътре?

— Загдето помирисах един геврек — призна си Козлето. — Но ти да не си помислиш нещо, аз съвсем не съм крадец. Просто много дълго стоях без работа. Изхарчих си всичките пари за ядене, продадох, каквото имах, и почнах да гладувам. Веднаж два дни поред нищичко не бях хапнал. На третия ден минавах покрай една хлебарница. Помислих си: я да се отбия поне да видя какви са кифлите, може пък да ми мине апетитът. Отбих се в хлебарницата, а там пълно с краваи, франзели, пирожки, банички, понички. И всичко така хубаво мирише, че просто да припаднеш. А пък гевреците — сложени право пред мене, на тезгяха. Взех един геврек и го помирисах. Но хлебарят забеляза. Че като ме сграбчи за ръката! И веднага извика полицая. „Той, казва, искаше да изяде геврека.“ И стана една!… Взеха ми геврека, набиха ме здравата и отгоре на това ме пъхнаха за три месеца в дранголника.

Козлето изтри с ръкав сълзите си, поуспокои се малко и попита:

— Ти къде ще идеш сега?

— И аз не зная — отговори Незнайко.

— Ами пари имаш ли?

— Не.

— И аз нямам. Но до вечерта все трябва да спечелим нещо. Без пари тук не може!

В това време Незнайко вдигна падналата му от главата шапка и видя, че от нея изпадна един бял плик.

— А-а! — спомни си Незнайко. — Та това е писмото, за което ми казваше Мигача. Проклетият Дригел така ме цапардоса, че съвсем

изумях!

Козлето вдигна плика и прочете написаний върху него адрес:

„До собственика на магазина за разнокалибрени стоки господин Шмекерленд, улица Извита, пресечка Змийска, дом № 6“.

— Аз зная къде е Извитата улица — каза Козлето. — Да вървим, ще ти я покажа. Може би господин Шмекерленд ще ни даде някаква работа.

Незнайко отново скри писмото в шапката и я нахлупи чак до веждите. След половин час нашите приятели стигнаха до Извитата улица и завиха в една тясна пресечка, която лъкатушеше като змия сред високите здания. От двете страни на уличката къщите се издигаха така близко една от друга, че светлината стигаше само за горните етажи, а долу, където се намираха магазините, цареше тайнствен полумрак. Незнайко видя над вратата на един от магазините табела с надпис: „Продажба на разнокалибрени стоки“. Те влязоха заедно с Козлето в магазина и чак тогава разбраха какъв вид стоки се продаваха тук.

Първото, което се хвърляше в очи, бяха пушките от различна система и калибър, наредени в стройни редици, върху специални дървени поставки. На тезгяха в образцов ред лежаха разни пистолети, ножове, ками, кинжали, боздугани и боксове. Покрай стените се намираха осветени отвътре витрини, в които като на изложба бяха подредени комплекти от фалшиви ключове, стоманени пилички, свредели, обикновени клещи, клещи за рязане на тел, обикновени лостчета, лостчета за разбиване на ключалки, оксиженни апарати за рязане на огнеупорни каси и сандъци. В една витрина, над която имаше надпис „Полицейски принадлежности“, бяха изложени различни модели гумени електрически палки, стоманени белезници, окови, запалителни бомби, сълзливи бомби и различни други предмети, нужни на полицаите.

Пак тук имаше и витрина с различни маски: и такива, които закриват само горната част на лицето с отвори за очите, и такива, които се слагат върху цялата глава във вид на островърхи качулки. Освен маски имаше още и перуки, грим, изкуствени бради и мустаци —

всичко, което може да ти помогне, когато искаш да измениш външността си.

В десния ъгъл на магазина беше изправен манекен на полицай в пълна екипировка, с блестяща медна каска на глава и с палка в ръка. В левия ъгъл пък имаше манекен на бандит, който се промъква дебнешком към една огнеупорна каса, с огромен пистолет в едната си ръка и със специално електрическо фенерче в другата. На шията на бандита беше вързано пъстро каримано шалче, на главата си имаше кариран каскет с широка козирка, а краката му бяха обути със също така каримани, плътно прилепнали панталони; лицето му беше закрито от черна маска. Двата манекена бяха изработени така майсторски, че приличаха на истински, живи дребосъчета.

Сред всички тези странни експонати Незнайко и Козлето отначало не забелязаха продавача, долната половина на който беше закрита от тезгяха, а горната — облечена в сив пуловер — едва личеше на фона на сивата стена. Докато в магазина нямаше никого, продавачът неподвижно стърчеше на мястото си зад тезгяха подобно на паяк, който търпеливо чака кога в паяжината му ще попадне муха, но щом вратата се хлопна, той се наведе с цяло тяло напред и опря лакти в тезгяха, сякаш се готвеше да скочи. Като видя, че Незнайко и Козлето се спряха нерешително, той се обади;

— Заповядайте, господа! С какво мога да ви услужа? В нашия магазин има извънредно богат избор от хладно и огнестрелно оръжие. Мога да ви предложа най-новия модел на винтовка от голям калибър с най-усъвършенствуван оптически мерник. Точността на изстрела е просто изумителна. От сто крачки разстояние улучва безпогрешно муха.

Той се обърна назад и сне от поставката една пушка с гладко полиран дървен приклад и синьочерна металическа цев с матов блясък. После допря бузата си до приклада, щракна спусъка и продължи:

— Ако предпочитате скорострелна винтовка, мога да ви предложа друг модел.

Той сне от поставката друга пушка, поглади нежно с ръка приклада й и каза:

— Много сладко предметче. Стреля без презареждане. Гилзите се изхвърлят автоматически под натиска на образуваните барутни газове. Пълни се с пачки от тридесет и шест патрона. Направена е за ръчна

стрелба, но може да се приспособи и за стрелба от опора. Имаме също различни модели безшумни пушки. От пистолетите мога да ви предложа далекобоен пистолет със седем куршума система „бурбон“ и с дванадесет куршума система „тайфун“, който само при едно натискане на спусъка изстрелва всичките дванадесет куршума; миниатюрният малокалибрен „топсик“ който свободно влиза в джоба на жилетката; голямокалибреният „бенц“, който стреля с куршуми „дум-дум“ с изключителна точност на попадението. Съветвам ви да си вземете, няма да съжалявате.

— Но ние нямаме никакво намерение да стреляме! — промълви Незнайко, изплашен от такова изобилие на смъртоносни оръжия.

— Аха-а, разбирам — извика продавачът, — в такъв случай мога да ви предложа чифт превъзходни боздугани или боксове, но особено ви препоръчвам примките от капронови влакна.

Той се наведе и извади изпод тезгяха черен шнур, свързан в някаква сложна примка с два свободни края отстрани.

— Като издебнете изотзад жертвата си и наденете примката на шията й, ще стегнете краищата така, че леко да я позадушите, а после ще й вържете ръцете със свободните краища на шнура. Погледнете, ето така.

Продавачът със светкавична бързина надяна примката на шията на Незнайко, ловко прекара двата й свободни края под мишниците и завърза с тях ръцете му на гърба. Същата операция той извърши и с Козлето.

— Чувствувате ли? — рече продавачът. — Вие не можете да мръднете ръце, защото при най-малкото ваше движение примката се врязва в гърлото ви. Така ли е?

— Така — изхърка Незнайко, чувствувайки, че всеки момент може да се задуши.

— За да не може жертвата да извика някого на помощ, имаме на разположение усъвършенствувани тампони.

Продавачът извади от едно чекмедже две кръгли гумени запушалки и напъха едната в устата на Незнайко, а другата — в устата на Козлето.

— Чувствувате ли? — продължаваше той. — Вие не можете да изплюете от устата си тампона и не можете да кажете нито дума.

Незнайко и Козлето наистина не можеха да произнесат нито дума; а само измучаха и покорно заклатиха глави.

— Както виждате, този метод е твърде хуманен — каза продавачът. — Без да лишавате от живот жертвата си вие без никаква пречка можете да я оберете, а на вас точно това ви трябва, нали?

Незнайко и Козлето отрицателно заклатиха глави. Продавачът забеляза това и попита:

— Но в такъв случай какво ви трябва? Да не би да искате да постъпите на служба в полицията? Мога да ви предложа усъвършенствувани електрически палки, железни прътове за усмиряване на стачници, белезници, окови, сълзливи бомби. Има също така каски, мундири, специални фенерчета, маски…

Като видя, че Незнайко и Козлето продължават безмълвно да клатят отрицателно глави, продавачът най-после им развърза ръцете и извади тампоните от устата им.

— Ние нямаме нужда от такива неща — каза Козлето, щом получи възможност да говори. — Искаме да видим собственика на магазина господин Шмекерленд.

— Че защо веднага не казахте това? Аз съм господин Шмекерленд.

Незнайко си сне шапката от главата, извади плика и тъкмо щеше да го подаде на господин Шмекерленд, когато в магазина влезе още един посетител. Той носеше на главата си кариран каскет с широка козирка, облечен беше със сив пуловер и с толкова тесни карирани панталони, че не можеше да се движи нормално, а вървеше разкрачен. Неговите малки, черни очички крадешком оглеждаха всичко наоколо и по целия му вид можеше да се разбере, че е намислил нещо лошо. Без да губи време за разговори, той купи пистолет „бурбон“ със седем куршума и цяла кутия патрони за него. След това напъха патроните в патронташа, окачи пистолета на колана си и излезе от магазина, като разтваряше широко изкривените си в коленете крака.

Незнайко страхливо погледна след него и рече:

— Може би не биваше да му давате пистолет. Виж, че стрелял с него и убил някого!

— Тук у нас всеки може да купува и да продава, каквото си иска — обясни господин Шмекерленд. — Ами че никой не го кара да стреля с този пистолет. В същото време никой не може и да му забрани да

стреля, тъй като това ще бъде нарушаване на личната свобода на действие. Тук у нас всеки има право да постъпва така, както намери за добре. При това всяка забрана в тази област ще представлява ограничаване на прерогативите, на изключителните права на полицията. Полицията съществува именно за това, за да се бори срещу престъпниците. Ако престъпниците престанат да извършват престъпления, полицията ще стане ненужна, полицаите ще изгубят доходите си, ще останат без работа и съществуващата в нашето общество хармония ще бъде нарушена. Ако не разберете това, вие сам в края на краищата ще попаднете в полицейското управление заради своите злонамерени мисли и там ще се разправят с вас, както те си знаят. Постарайте се да разберете това.

— Ще се постараем — послушно отвърна Козлето.

Господин Шмекерленд пое плика от Незнайко, разпечати го и започна да чете писмото. Докато Шмекерленд четеше, Незнайко с любопитство разглеждаше лицето му. То беше мургаво, широкоскулесто, с малки, грижливо пригладени мустачки и къса заострена брадичка. На пръв поглед господин Шмекерленд напомняше по нещо на Мигача. Чак когато се вгледа в него по-внимателно, Незнайко разбра, че приликата беше не в лицето, а само в очите. Те също така играеха на всички страни, също така приплamваха безпокойно и тогава Шмекерленд бързо спускаше клепачи, сякаш се стараеше да угаси пламъка им.

Най-после писмото беше прочетено и Шмекерленд каза:

— Така, така, така! Значи фантетата са спипали Мигача!

— Какви фантета?

— Е, полицаите значи — обясни Шмекерленд.

Той се приближи до телефонния апарат, който се намираше в края на тезгяха, вдигна слушалката и почна да вика в него:

— Ей, кой е там? Полицейското управление ли е? Свържете ме, моля ви се, с коменданта. С вас говори господин Шмекерленд, член на дружеството за взаимно подпомагане. Имате ли арестуван на име Микс? Да, да, господин Микс. Дружеството за взаимно подпомагане гарантира за него. Това е абсолютно честна личност, уверявам ви! По-честен от него не се е раждал още на света… Може ли да се представи парична гаранция?… Благодаря ви. Ей сега ще дойда с парите.

Господин Шмекерленд сложи слушалката, отвори огнеупорната каса и почна да вади от нея пари.

— Ето виждате ли — каза той — колко полезно е да бъдеш член на дружеството за взаимно подпомагане. Първоначалната вноска е само двадесет фертинга, а после плащате по десет фертинга на месец и можете да вършите, каквото си щете. Ако попаднете в затвора, дружеството внася парична гаранция и вие се освобождавате от наказание. Съветвам ви да се запишете, струва си!

— Щяхме да се запишем с удоволствие — каза Козлето, — но нямаме двадесет фертинга.

— Е, запишете се, когато имате — съгласи се милостиво господин Шмекерленд. — А сега аз трябва да затворя магазина.

Той заключи отвътре входната врата, после се приближи до витрината с перуките и натисна едно бутонче, скрито в страничната стена. Витрината веднага се изви със скърцане и зад нея се откри четириъгълен отвор в стената. Господин Шмекерленд прекрачи напред и каза, като им махна с ръка:

— Заповядайте след мене!

Незнайко и Козлето минаха през отвора и се озоваха в складово помещение с лавици, върху които имаше сандъци с пушки, шмайзери, пистолети, кинжали и разни други изделия от подобен род. На пода край стената бяха наредени картечници на колелца и дори едно малко оръдие. Шмекерленд се приближи до желязната врата в дъното на склада и натисна още едно бутонче. Желязната врата се отвори. Нашите приятели преминаха по едно тясно полутъмно коридорче, спуснаха се по малка спираловидна, стълбичка надолу и се намериха в един подземен гараж.

Господин Шмекерленд намери своя автомобил, боядисан с яркожълта емайлова боя, отвори с ключ вратичката му и покани спътниците си да влязат. Той седна на кормилото, изкара колата от гаража и бързо я поведе по някакъв подземен тунел. Незнайко и Козлето дори не забелязаха на кое място автомобилът изскочи на повърхността и полетя по улицата. Не бяха успели и да се огледат наоколо, когато отново се намериха пред полицейското управление.

— Моля, почакайте ме една минутка — рече Шмекерленд и като изскочи от машината, изчезна във входа.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА
НОЩНА АКЦИЯ

Не се минаха и пет минути, когато господин Шмекерленд излезе от полицейското управление, придружен вече от Мигача.

— Ето че сме отново заедно — рече Мигача, като сядаше в автомобила. — Вие постъпихте точно така, както ви бях помолил, Незнайко, и с това ми направихте голяма услуга. Успяхте ли да се запознаете малко с Незнайко? — обърна се Мигача към господин Шмекерленд.

— Да, разбира се — потвърди Шмекерленд и запали мотора на колата.

— Но сигурно вие още не знаете всичко за него — продължи Мигача. — Работата е там, че Незнайко е долетял при нас от друга планета със скъпоценен товар. Той е донесъл семена на гигантски растения, които дават извънредно едри плодове. Разбирате ли каква помощ бихме могли да окажем на нашите бедняци? Защото мнозина от тях имат твърде малко земя и не могат да преживяват от своята реколта. Ако всеки би могъл да отглежда плодове, десетки пъти по-едри от тези, които отглежда сега, беднотията у нас ще изчезне съвсем.

— Дума да няма, това е хубаво — разсъдливо каза Шмекерленд. — Нека Незнайко ни даде тези семена, а ние ще ги продаваме на бедняците. Може да се изкарат хубави пари. И Незнайко ще разбере нещо.

— Това е така — съгласи се Мигача, — но цялото неудобство е там, че тези семена са останали в ракетата на повърхността на Луната. Ние нямаме летателни апарати, които могат да се изкачват на такава височина. Следователно трябва най-напред да конструираме и построим такъв апарат, а за това ще са нужни пари.

— Смятам, че с парите ще бъде по-трудно — каза Шмекерленд. — Познавам мнозина, които няма да се откажат да спечелят пари, но не зная никого, който ще се съгласи доброволно да се откаже от тях.

— Това е действително тъй — каза усмихнато Мигача. — Но аз имам в главата си напълно готов прекрасен план. Пари за тази работа трябва да дадат самите бедняци. Та нали ние за тях искаме да доставим тези семена от Луната!

— Правилно! — зарадва се Шмекерленд. — Ще основем акционерно дружество. Ще пуснем акции… Вие знаете ли какво е акции? — попита той Незнайко.

— Не, струва ми се, не съм имал случай да чуя за тях — призна си Незнайко.

— Акциите са хартийки, прилични на банкнотите. Те могат да се отпечатат в печатница. Всяка акция ще продаваме, да речем, по един фертинг. Получените пари ще употребим за построяването на летателния апарат, а когато доставим семената, всеки притежател на акции ще получи своя дял семена. Разбира се, който има повече акции, ще получи и повече семена.

Докато се водеше целият този разговор, автомобилът вече летеше по улиците на града. Мигачът забеляза по пътя един ресторант и каза:

— Предлагам да отпразнуваме раждането на нашето акционерно дружество с един хубав обед.

След няколко минути нашите приятели седяха в ресторанта и обядваха с апетит.

— Сега най-важното е да накараме бедняците да си разтворят кесиите и да купуват нашите акции — рече Мигача.

— А как ще ги накараш? Те няма да повярват, че някъде там, на Луната, има семена. Трябват доказателства — обади се Шмекерленд.

— Аз съм обмислил вече всичко — отвърна Мигача. — Ще почнем с това, че ще вдигнем шум около тази работа. Най-напред трябва да пишем във вестниците, че у нас е пристигнало дребосъче от друга планета. А когато всички повярват, ще пишем, че това космическо дребосъче е донесло семена и тогава ще обявим за основаването на акционерното дружество.

— Ами ако ни кажат, че това е измама? — възрази Шмекерленд. — Какви доказателства има Незнайко, че е от друга планета? Наглед той е също такова дребосъче като нас всички.

— Вярно! — възкликна Мигача. — Кажете, Незнайко, с какво можете да докажете, че сте пристигнали от космоса? Не е ли останал у вас някакъв скафандър? Няма да тръгнете на пътешествие в космоса без скафандър я!

— Аз наистина имах скафандър — потвърди Незнайко. — Но когато се спуснах тук от лунната повърхност, скрих го под един храст в някаква градина.

— Ами къде се намира тази градина?

— Сега не мога да си спомня. Залови ме някакъв полупобъркан господин Дървеницер и насъска срещу мене кучетата си, защото бях ял малини в градината му.

— А, Дървеницер! — извика зарадван Мигача. — В такъв случай нищо не е загубено още. Ей, келнер, я ни дайте телефонния указател!

Келнерът моментално изпълни искането му и Мигача се залови да прелиства донесения указател. Той бързо намери отдела, където бяха отпечатани презимената, започващи с буквата „Д“, и каза:

— Гледайте: Дървеницер, улица Голяма кучешка, дом № 70. Щом се стъмни, ние трябва да бъдем у този Дървеницер и да направим обиск в градината му. Козле, и вие ще дойдете с нас! Ще се намери и за вас работа.

Не след дълго всеки можеше да види жълтия автомобил на господин Шмекерленд, спрял пред магазина за разнокалибрени стоки на Змийската уличка, а когато почна да се смрачава, той вече летеше по улица Голяма кучешка. Пред дом № 70 колата спря и от нея излязоха четирима полицаи със специални фенерчета и гумени електрически палки в ръце. Най-досетливите читатели сигурно вече са разбрали, че това не бяха истински полицаи, а само преоблечените в полицейска униформа Шмекерленд, Мигача, Незнайко и Козлето. Мигача веднага се приближи до пътната врата, погледна през една пролука и като видя светлина в къщата, почна силно да удря с палката си по малката портичка. След малко вратата на къщата се отвори и оттам излезе Фикс с пушка в ръце и зашляпа с чехли по пътечката.

— Кой чука? — попита той, като се приближи до портичката.

— Полиция! — заяви Мигача. — Отворете веднага!

Щом чу думата „полиция“, Фикс се смути и веднага отвори. Той видя пред себе си четирима полицаи с блестящи каски на глава и толкова се изплаши, че цял се разтрепера и изпусна пушката.

— Арестуван сте! — каза Мигача и насочи право в очите му светлината на фенерчето си.

В същото време Шмекерленд се спусна изотзад към Фикс, надяна примка на шията му и ловко му завърза ръцете на гърба.

— За-за-за какво съм арестуван? — попита Фикс, като заекваше от страх.

— Загдето задавате идиотски въпроси! — обясни му Мигача.

— Но, моля ви се… — опита се да заговори Фикс.

Той не можа да каже нищо повече, защото Шмекерленд веднага му запуши устата с гумена тапа.

— Извинявайте, Незнайко, че постъпихме малко грубо с този дръвник — каза Мигача, — но иначе беше невъзможно, защото той можеше да стреля срещу нас. Моля ви да останете тук до вратичката на пост и когато потрябвате, ние ще ви извикаме. А ти марш в къщи и да не си посмял да гъкнеш! — заповяда Мигача на Фикс, като го ритна с крак отзад.

Фикс покорно закрачи по пътечката. В това време от къщата изскочи другият слуга на господин Дървеницер — Фекс. Преди той да успее да каже и дума, ръцете му бяха завързани отзад, а в устата му стърчеше гумена тапа.

Самият господин Дървеницер в това време седеше в къщи и без да подозира нещо, отпиваше глътка по глътка какао от една голяма синя чаша. Внезапно вратата се отвори и той видя, че в стаята се втурнаха трима полицаи, а заедно с тях Фикс и Фекс с вързани назад ръце и запушени уста. От уплаха Дървеницер зяпна широко и преобърна чашата с горещо какао право на панталоните си.

— Не мърдайте! Арестуван сте! — извика Мигача. — В полицията се получиха сведения, че се занимавате с покупка на крадени вещи и криете у вас опасни престъпници.

— Какво приказвате! — размаха ръце Дървеницер.

— Безполезно е да отричате! — каза Мигача. — Длъжни сме да направим обиск.

Докато Мигача говореше, Шмекерленд омота Дървеницер с въже като шпеков салам, привърза го, колкото можеше по-здраво, за стола и му запуши устата с гумена тапа. Като видя, че Дървеницер все пак мърда с крака и се опитва да стане, Шмекерленд го перна с електрическата палка по врата. Дървеницер се строполи на пода заедно със стола си. През това време Мигача накара Фикс и Фекс да се изправят един до друг. Той им заповяда да застанат мирно и цапна всеки един от тях с палката по челото, от което те също се строполиха на пода.

— Лежете тук и не пречете на работата на полицията, докато не бъде привършен обискът! — заповяда Мигача. — А вас, господин полицай, ще помоля да по дежурите тук! — обърна се той към Козлето. — Ако някой от тях се опита да стане, длъжен сте да действувате съгласно полицейските нареждания и да пуснете в ход палката.

— Слушам! — отвърна Козлето.

Мигача и Шмекерленд излязоха на двора, повикаха Незнайко и се отправиха да търсят скафандъра. Козлето остана в стаята и се зае внимателно да наблюдава лежащите на пода Дървеницер, Фикс и Фекс. Щом някой от тях почнеше да мърда, той го удряше с електрическата палка по врата, като му казваше:

— На ти един, дето си насъсквал кучетата срещу Незнайко. Друг път да не правиш това!

След половин час търсене скафандърът беше намерен на същото място, на което Незнайко го беше оставил. Мигача и Шмекерленд

накараха Незнайко да занесе скафандъра в автомобила, а те се върнаха в къщи при Дървеницер.

— Този път не намерихме нищо, но ще дойдем още веднъж и тогава непременно ще намерим! — каза Мигача. — А сега аз ви моля да ги пернете още веднаж с палката, за да разберат добре какво значи да имат работа с полицията! — обърна се той към Козлето.

Козлето послушно изпълни заповедта на Мигача, след което и тримата излязоха от къщата и се качиха в колата, където ги очакваше Незнайко.

Шмекерленд запали мотора, отдалечи се два-три квартала от дома на Дървеницер, отби се в тиха, безлюдна уличка и спря колата пред една телефонна кабина. Тук нашите любители на приключения свалиха от себе си полицейската униформа и си облякоха обикновените дрехи. Мигача накара Незнайко да облече отгоре и космическия скафандър, а после телефонира в един хотел:

— Ало! — извика той в телефонната слушалка. — Там хотел „Изумруд“ ли е? Моля пригответе най-хубавия си апартамент за космическия пътешественик Незнайко… Да, да, космическия. Какво неясно има тук? Дошъл е при нас направо от космоса. Ще ви го доведем най-много след един час. Моля пригответе се да го посрещнете както трябва!

Мигача сложи слушалката, набра друг номер и извика:

— Ей, кой е там? Телевизионната студия ли? Трябва да се организира телевизионно предаване от хотел „Изумруд“. Там след малко ще пристигне гостенин от космоса, космическият пътешественик Незнайко… Е, какъв, какъв! Космическият, ви казват! Долетял е в скафандър от друга планета… Никой не се шегува с вас! Ако не вярвате, не идвайте, после сами ще съжалявате. За всеки случай запомнете: ние ще бъдем пред входа на хотела след един час. Ще пристигнем с жълта кола. Внимавайте да не объркате нещо! Пазете се от фалшификации! Истинският космически пътешественик принадлежи на нас.

Мигача окачи слушалката и излезе от телефонната кабина.

— Сега хората от телевизията са в ръцете ни! — каза той. — Засега те още не вярват в космическия пътешественик, но не ще се минат и десет минути и те ще почнат да се съмняват. След половин час ще дойдат до решението, че за всеки случай трябва да изпратят пред

входа на хотела телевизионна апаратура и оператори. Дори и никакъв космонавт да не се окаже, ще си помислят те, може все пак да се случи нещо интересно. Нашите телевизионни зрители са жадни за всякакви сензации… А сега, приятели, необходимо е да се подготвим както трябва за срещата и да се уговорим за всичко. Имаме достатъчно време за това.

Предвижданията на Мигача се оказаха абсолютно верни. Телевизионните работници най-напред не повярваха на думите му, но след малко почнаха да звънят по телефона в киностудията и да питат знаят ли там, че в града се намира космически пътешественик. В киностудията не знаеха нищо, разбира се, но ги беше срам да признаят своята неосведоменост и затова казаха, че са чували вече нещо за това. Те разпитаха надълго и нашироко телевизионните работници и почнаха да звънят в редакциите на различните вестници и списания, мъчейки се да узнаят от тях някакви подробности. Редакционните работници не знаеха нищо, но помислиха, че те, както обикновено, са пропуснали, или както обичат да се изразяват в редакциите, са изтървали новината. От всички редакции почнаха да телефонират в телевизионното студио и да питат знаят ли там нещо за пристигането на космонавта. Телевизионните работници помислиха, че всички около тях вече знаят, а единствено те все още се съмняват. В края на краищата към хотел „Изумруд“, който се намираше на Улицата на безделниците, се втурнаха не само телевизионните работници с цялата си апаратура, но и кинооператорите с кинокамерите и прожекторите си, както и сътрудниците на различни вестници: журналисти, репортери, фоторепортери, очеркисти, хроникьори, коментатори и автори на научнопопулярни статии.

Когато жълтият автомобил се появи на Улицата на безделниците, Незнайко и неговите спътници видяха пред зданието на хотела една огромна тълпа, осветена от прожектори. Няколко кинооператори и телевизионни оператори стояха прави в открити коли и насочваха апаратите си на различни страни, готвейки се за снимки и предаване. Недалеч от входа на хотела стоеше цял отряд полицаи, готови в случай на нужда да пуснат в ход гумените си палки.

Операторите забелязаха още отдалеч приближаващия се жълт автомобил, насочиха към него своите камери и почнаха да снемат. Събраната пред входа на хотела тълпа се раздвижи и моментално

задръсти цялата улица. Полицаите като по команда се спуснаха напред и почнаха да разбутват тълпата, мъчейки се да проправят път за автомобила. Всички видяха как жълтата кола плавно се приближи към хотела и спря пред входа.

Няколко фоторепортери в миг се намериха до автомобила и се приготвиха да снимат, като насочиха към него обективите на своите фотоапарати. В това време вратичката на автомобила се отвори и оттам излезе пръв Козлето. Тълпата го приветствува с радостен вик. Всички помислиха, че той именно е космонавтът. Козлето смутено се усмихваше. Фоторепортерите защракаха с апаратите си. След Козлето от автомобила слезе Мигача. Той също беше посрещнат с викове и ръкопляскания. След него се показа Шмекерленд. Този път виковете бяха по-слаби, тъй като никой не знаеше кой от тримата е истинският космонавт.

Най-после лунните жители видяха, че от колата почна бавно да слиза някакво странно същество, което по своя външен вид напомняше окован в броня рицар или водолаз в пълна екипировка. Всички разбраха, че тъкмо това е истинският космонавт. Тълпата зарева от възторг. Размахаха се ръце. Във въздуха полетяха шапки. Една от лунните жителки хвърли на Незнайко букет цветя. Фоторепортерите, които се въртяха наоколо, защракаха с апаратите си двойно по-енергично. Един телевизионен работник се спусна към Незнайко, пъхна под носа му микрофона и рече:

— Моля, кажете няколко думи на нашите зрители. Как протече космическият полет? Как се чувствувате сега след полета? Хареса ли ви се нашият град?

Мигача, който беше застанал наблизо, бутна телевизионния работник настрана, пое от него микрофона и каза:

— Уважаеми зрители! Дами и господа! Пристигналият на нашата планета космонавт ще сподели впечатленията си с вас при следващото предаване. В настоящия момент той чувствува крайна нужда от почивка, понеже е извънредно уморен след космическия полет. Аз и господин Шмекерленд, собственик на магазина за разнокалибрени стоки на улица Змийска № 33, първи видяхме как космонавтът слизаше на нашата Земя. Ние с господин Шмекерленд се връщахме с колата от моето имение извън града и видяхме как господин космонавтът се

спущаше отгоре с помощта на малък, приличен на крила парашут, който вие виждате сега на гърба му.

При тези думи Мигача посочи с ръка парашута качулка, който се намираше на гърба на Незнайко, и продължи:

— Ние с господин Шмекерленд предложихме своето гостоприемство и своята помощ на уважаемия гост от космоса и поехме върху себе си всички разходи по издръжката му и грижите за него, включително храната и лекарската помощ. През време на пътуването ни придружаваше и този господин на име Козлето.

Позволете ми, господа, да ви го представя. Повече подробности ще ви бъдат съобщени при следващото предаване. Благодаря за вниманието!

Щом забеляза, че тълпата наоколо се увеличава всяка минута, Мигача смигна на Шмекерленд и на Козлето, хвана за ръка Незнайко и го помъкна към входа на хотела. Събралите се пред входа лунни жители викаха „ура“, ръкопляскаха и приветливо се усмихваха на Незнайко. Всички протягаха към него ръце. На всекиго се искаше да пипне скафандъра. Зад Незнайко крачеше снажен полицай и удряше през ръцете с гумената си палка всеки, който се опитваше да докосне Незнайко.

Най-после Незнайко и неговите спътници се промъкнаха през тълпата и се намериха в хола на хотела. Първото нещо, което те видяха там, беше поставената на колелца огромна телевизионна камера, управлявана от оператор. Свързаната с нея дебела електрическа жица, обвита с черна гумена тръба, се влачеше по пода и изчезваше нейде в дъното на коридора. Срещу нашите приятели се беше вече затичало пълничко, закръглено дребосъче с грижливо ушит син костюм и с бяла връзка.

Това беше собственикът на хотела господин Грабс. Той се поклони ниско на пристигналите, подаде им ръка и ги поведе по дългия коридор, за да им покаже определения за тях апартамент. Телевизионната камера непрекъснато се движеше отпред, без да сваля кръглото си стъклено око от пътешествениците. Следователно лунните жители виждаха на своите телевизионни екрани не само пристигането на Незнайко в хотела, но и настаняването му в апартамента.

Господин Грабс се спря пред една широко разтворена врата в края на коридора, поклони се и рече:

— Моля, заповядайте, това е вашият апартамент. Право пред вас е големият приемен салон, вляво е трапезарията и малката приемна стая, вдясно — гостната и кабинетът, а зад тях — спалнята, до която се намира банята. Надявам се, че ще ви бъде удобно тук.

Незнайко влезе в приемния салон и му се стори, че е попаднал не в обикновена хотелска стая, а в ателие на телевизионно студио. В средата на стаята стърчеше още една телевизионна камера на колелца, а в ъглите имаше четири прожектора, прилични на тънконоги чудовища с големи глави. Те заливаха всичко наоколо с ярка светлина, която дразнеше очите. По цялата стая бяха проточени дебели електрически жици. На пода се намираха трансформатори и реостати, които имаха вид на железни, решетести сандъчета, боядисани с черна емайлова боя.

Около всички тези уреди се въртяха телевизионни работници и сътрудници на киностудиото. Един от тях държеше в ръцете си микрофон, почукваше по него с полусвит пръст и гъгниво повтаряше:

— Едно, две, три, четири! Едно, две, три, четири! Как се чува? Как се чува?

Щом видя влезлия Незнайко, гой престана да чука по микрофона и тържествено заговори:

— Ето че той влезе, уважаеми зрители! Вие го виждате, облечен в космическия си скафандър, направен от метал и някакъв неизвестен на нашата планета пластически материал. На главата си има металически шлем със стъкло, през което може прекрасно да вижда. Сами виждате, че нашият космически гост е съпровождан от няколко лица, между които личи собственикът на хотела, уважаваният от всички и крайно симпатичен господин Грабс. Хотелът на господин Грабс е първокласно заведение: първокласни апартаменти и стаи с всички удобства, първокласен ресторант с първокласен фонтан, първокласна танцова площадка с плувен басейн. През цялата нощ свири първокласен оркестър. Тук вие можете първокласно да си починете, първокласно да се нахраните и първокласно да прекарате времето си в първокласно общество. Има първокласни апартаменти и стаи на различни цени.

Докато телевизионният говорител сипеше какви ли не похвали за хотела на господин Грабс, към Незнайко се приближи едно неизвестно откъде появило се дребосъче, облечено в бял халат и с малко кожено куфарче в ръце.

— Името ми е доктор Шприц — каза то. — Предполагам, че нашият скъп гост от космоса се нуждае от медицинска помощ, каквато съм готов да му окажа незабавно и при това съвсем безплатно. Никак няма да бъде излишно още сега да му се направи един макар и повърхностен медицински преглед. Преди всичко необходимо е да се изследва сърдечната му дейност.

Доктор Шприц измъкна от джоба си черна дървена слушалка, опря я до гърдите на Незнайко и прилепи ухо на нея.

— Биенето на сърцето се чува прекрасно през скафандъра — каза той. — Сърдечният ритъм е малко ускорен, което се обяснява с вълнението от посрещането и от онова внимание, което жителите на нашия град оказаха на космонавта.

При тези си думи доктор Шприц измъкна микрофона от ръцете на говорителя и го опря до дървената слушалка, която продължаваше да притиска към гърдите на Незнайко.

— Уважаеми зрители! — заговори той. — Дами и господа! С вас говори първият космически лекар доктор Шприц. Вие чувате глухи удари: туп, туп, туп! Това е сърцето на космонавта, пристигнал на нашата планета. Внимание, внимание! Говори доктор Шприц. Моят адрес е: улица Холерна, дом № 15. Приемам болни всеки ден от 9 сутринта до 6 часа вечерта. Визити по домовете. Извикване по телефона. Прегледите в нощни часове се заплащат в двоен размер. Чувате ударите на космическото сърце. Има и зъболекарски кабинет. Вадене, лекуване и пломбиране на зъби. Цени умерени. Улица Холерна, дом № 15. Чувате ударите на сърцето…

През това време приемният салон се пълнеше с нови посетители — кореспонденти и кореспондентки на разни вестници и списания. Те заобиколиха от всички страни Мигача, Шмекерленд и Козлето и ги обсипваха с въпроси. Шмекерленд, чийто език се развързваше както трябва само когато ставаше дума за разнокалибрени стоки, се въздържаше да отговаря. Козлето също не бързаше с отговорите си. Ето защо на всички въпроси отговаряше Мигача, и то, трябва да признаем, твърде сполучливо, когато можеше, отговаряше направо на въпроса, когато не знаеше какво да каже, отговаряше уклончиво, но нито веднаж не каза: „Не зная“. Така например когато един от кореспондентите го попита колко време ще остане космонавтът в техния град, Мигача отговори:

— Толкова, колкото е необходимо.

На въпроса ще посети ли и други градове отвърна:

— Разбира се, стига да поиска.

На въпроса дали космонавтът има намерение да си купи някои стоки от техния град, Мигача каза:

— Зависи какви стоки ще можем да му предложим.

Тези, които питаха, бяха толкова много, че горкият Мигач почна да губи търпение и вече едва се сдържаше да не нагруби някого.

Последна започна да задава въпроси кореспондентката на списанието „Домашно и декоративно развъждане на кучета“.

— Аз съм представителка на списание „Домашно и декоративно развъждане на кучета“ — с достойнство заговори тя. — Моля да ми отговорите на един въпрос, който безусловно ще заинтересува нашите читателки: има ли домашно и декоративно развъждане на кучета и на планетата, откъдето е пристигнал нашият уважаем космически гост?

— Не ще и съмнение, че има — потвърди Мигача.

— Кои породи декоративни кучета са разпространени най-вече там?

— Различни, мадам.

— Кои породи се предпочитат?

— Предпочитат се най-добрите и тези, които най-малко хапят — отговори Мигача, като с всички сили се мъчеше да запази върху лицето си приятна усмивка.

Точно в този момент в приемния салон се появи представителката на една рекламна фирма. Тя беше облечена в тясна ярко-зелена рокля, на главата си носеше модна баретка от същия яркозелен цвят. Изпод баретката на всички страни стърчаха коси.

Изглежда, че докато се е промъквала през тълпата на улицата, прическата й е претърпяла значителни промени. Лицето на кореспондентката беше строго и решително, с прав, заострен на края и малко зачервен нос и с тесни сиви очички, в които светеше упорство. В ръцете си тя държеше няколко шперплатови плакати, закрепени на летви. На гърдите й висеше малък фотоапарат в кожена калъфка. Тя се приближи тичешком до Незнайко и пъхна в ръцете му един плакат, на който беше написано:

Никой не ще съжалява и пари напразно не ще даде, ако меденитe питки от фабрика „Зора“ яде.

След това тя отстъпи две-три крачки назад, насочи към Незнайко фотоапарата си и му направи снимка. Щом видя това, Мигача окончателно загуби самообладание. Той се спусна към Незнайко, измъча от ръцете му плаката и ядосано го запрати на пода, а после се нахвърли към представителката на рекламната фирма и я ритна с крак. Представителката обаче не пожела да му остане длъжна, ритна го на свой ред, удари го по главата с плаката и отгоре на всичко плю върху ръкава на сакото му.

Мигача се разтрепера, възмутен от оказаната му съпротива.

— Вън оттук! — изкрещя той, побеснял от яд. — Изгонете я или не отговарям за себе си. Вън всички оттук! Прекратете веднага телевизионното предаване! Вие трябва да сключите договор с нас и да ни заплатите. Не сме длъжни да ви показваме космонавта безплатно!

Тъй като никой не искаше да излезе, Мигача се нахвърли върху собственика на хотела.

— Господин Грабс, това е безобразие. Кой ви позволи да пуснете тук всичката тази публика. Ние още сега ще напуснем вашия хотел!

— Господа, моля ви се, опразнете помещението! — извика изплашен Грабс. — Господа, моля ви се, излезте всички оттук! Заради вас ще изгубя клиентите си. Край на аудиенцията!

Като видя, че никой не го чуваше, Грабс смигна на застаналите до вратата полицаи и те заработиха с палките си.

Телевизионните зрители, които следяха на екраните си това сбиване, видяха как нещастните кореспонденти и кореспондентки напущаха тичешком приемния салон, избягвайки старателно ударите на електрическите палки. Сътрудниците на телевизионната студия през това време измъкваха навън своите трансформатори, реостати, прожектори и друга апаратура. Последен излезе операторът, яхнал своята телевизионна камера.

С това телевизионното предаване завърши.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА
ОСНОВАВАНЕ НА АКЦИОНЕРНОТО ДРУЖЕСТВО ЗА ГИГАНТСКИ РАСТЕНИЯ

На следващото утро във всички вестници се появи съобщение за пристигането на космическия пътешественик в лунния град Давилон. Снимките на Незнайко в скафандър се печатаха на най-видните места. Имаше снимки, на които Незнайко беше фотографиран в момента, в който излизаше от колата, когато беше вече слязъл и когато влезе в хотела.

Най-голям интерес предизвика снимката с рекламния плакат, който приканваше лунните зрители да купуват медени питки от

бонбонената фабрика „Зора“. През този ден в сладкарниците бяха продадени толкова медени питки, колкото преди това не се продаваха за цял месец. Търговците се отърваха от най-застоялата си стока, тъй като купувачите не искаха да ядат нищо друго освен тези медени питки, а собственикът на фабриката за захарни изделия увеличи няколко пъти производството на тези медени питки и спечели много пари. Във вестниците беше поместена също така и снимката на д-р: Шприц, направена точно в момента, когато той преглеждаше Незнайко. Под снимката беше напечатано не само името на д-р Шприц, но и адресът му. В резултат на това болните, които още имаха достатъчно сили да се движат самостоятелно, побързаха да отидат при него, а онези, които не можеха да излизат от къщите си, започнаха да му телефонират. Всеки искаше да се лекува само при доктор Шприц. Пред къщата му имаше опашка, дълга колкото цялата улица Холерна. Д-р Шприц не отказваше на никого медицинска помощ, но веднага увеличи хонорара си. Парите потекоха като река към джоба му.

Какво да се прави, такива са нравите на лунните жители! Жител на Луната за нищо на света няма да вземе да яде бонбони, медени питки, хляб, салам или сладолед от фабрика, която не печата обявления във вестниците; той няма да отиде да се лекува при лекар, който не е измислил някаква сложна реклама за привличане на пациенти. Обикновено лунният жител купува само онези неща, за които е чел във вестника, и ако види някъде на стената умело написана реклама, той може да купи дори съвсем непотребна вещ.

През тези дни град Давилон се беше раздвижил като разтревожен пчелен кошер. Всеки от неговите жители грабваше вестника веднага щом се събуди сутрин, за да научи някакви новини за Незнайко. Мнозина отиваха към хотел „Изумруд“ и обикаляха наоколо по цели дни с надежда, че ще зърнат поне с крайчеца на окото си дребосъчето, което беше долетяло от глъбините на космоса. Пристигналите от други градове не искаха да отсядат другаде освен в хотел „Изумруд“, защото там можеха съвсем непринудено да се срещнат с космонавта и да го разгледат отблизо. Доходите на господин Грабс изведнаж се удвоиха, тъй като той веднага увеличи цените на хотелските стаи, а пътници не липсваха.

Мигача и Шмекерленд също успяха да извлекат полза от създалото се положение: те заплашиха господин Грабс, че ще се

преместят заедно с Незнайко в друг хотел, и тогава господин Грабс им разреши да живеят съвсем безплатно в неговия хотел.

Мнозина лунни жители седяха от сутрин до вечер пред телевизорите си и гледаха от край до край цялата програма от страх да не изпуснат предаване за Незнайко. За тяхно учудване такова предаване все нямаше. Обяснението на това беше, че Мигача и Шмекерленд не се съгласяваха да показват Незнайко безплатно, а собственикът на телевизионното студио, макар да не отказваше по принцип да заплати, предлагаше такава смешно малка сума, че Мигача дори кипна. Той каза, че собственикът на студиото сигурно ги смята за малоумни, но те всъщност са напълно с ума си и за такава нищожна сума няма да се съгласят да показват по телевизията не само космонавта, но дори и едно обикновено куче.

В края на краищата недоволните зрители започнаха да телефонират на собственика на телевизионното студио и да го заплашват, че ще прекратят да изплащат таксите за ползуване на телевизорите си. Тези заплахи подействуваха и собственикът беше принуден да се съгласи на условията, които Мигача му предложи.

В резултат на успешно завършените преговори се състоя телевизионно предаване на тъй наречената космическа конференция. Участници в нея бяха представители на вестниците и списанията, а също така и многобройни учени: математици, физици, химици, астрономи, лунолози. Всички бяха събрани в огромната зала на телевизионното студио и на подиума пред тях имаше маса, до която седяха Незнайко, Мигача, Козлето и Шмекерленд.

Конференцията започна с това, че Незнайко разказа на събралите се всичко, което знаеше за устройството и управлението на ракетата, с която беше извършил полета. След това учените и журналистите му задаваха въпроси.

Журналистите се интересуваха най-вече какво е ял и пил Незнайко, когато се е намирал в ракетата, какви сънища е сънувал и дали му харесват жителите на Давилон. Въпросите на учените носеха малко по-друг характер и засягаха най-вече това какво е видял Незнайко по време на своя космически полет, какво е наблюдавал на лунната повърхност и как изглежда планетата Голямата Земя.

Известно е, че лунните астрономи наричат нашата планета Голямата Земя за разлика от своята собствена планета, която наричат

Малката Земя или просто Земята. Лунните астрономи се интересуваха много има ли около Голямата Земя твърда обвивка и бяха крайно учудени, когато Незнайко им каза, че около нашата Земя няма никаква твърда обвивка и че земните обитатели живеят, тъй да се каже, под открито небе. Космическата конференция завърши доста късно, а на следващия ден беше организирано телевизионно предаване на беседата на Незнайко с двама учени, единият от които беше астроном и се наричаше Алфа, а другият — лунолог, и се наричаше Мемега. Алфа и Мемега разпитаха най-подробно Незнайко как изглежда нощното небе, ако се погледне от Голямата Земя, какви отделни звезди, какви съзвездия и планети се виждат по него и какъв вид имат Слънцето и самата Луна. След като изслушаха отговорите на Незнайко, Алфа и Мемега се обърнаха към телевизионните зрители и направиха официално изявление, че получените от Незнайко сведения могат да окажат огромна услуга на лунната астрономия и изобщо на науката.

Незнайко на свой ред зададе на Алфа и Мемега въпроса откъде лунните учени знаят за съществуването на Голямата Земя и на другите планети, както и за съществуването на Слънцето и звездите, щом никога не са ги виждали.

Алфа отговори, че макар и да не виждат нито Слънцето, нито Голямата Земя, учените могат да се досетят за тяхното съществуване, наблюдавайки редица явления. Приливите и отливите, които стават в моретата на Малката Земя, свидетелствуват безспорно за съществуването на някакви масивни тела, намиращи се на известно разстояние от лунната повърхност. Масите морска вода се привличат както от Слънцето, така и от Голямата Земя и по степента на това притегляне може да се изчисли размерът на тези тела и дори разстоянието до тях. Освен това съществуват свръх-чувствителни прибори, които откриват притеглянето на такива отдалечени планети като Меркури, Венера, Марс или дори Сатурн и това дава възможност доста точно да се определи тяхното местоположение на небосвода. И това не е още всичко, разбира се. Астрономите имат на свое разположение радиотелескопи, гравитоноскопи и неутроновизори, за които външната покривка на Луната не представлява препятствие и които приемат сигнали не само от Слънцето и от планетите, но дори и от далечните звезди. Това е позволило на лунните астрономи да съставят доста подробна и точна карта на звездното небе.

Незнайко се интересуваше още защо на Луната или, по-точно казано, на Малката Земя има ден и нощ. Та нали външната обвивка на Луната не позволява достъпа на слънчеви лъчи и щом действително това е така, на Малката Земя трябва да е винаги тъмно. Лунологът Мемега обясни на Незнайко, че Слънцето наред с видимите лъчи изпуща и множество невидими лъчи, които притежават обаче огромна проникваща сила. Тези невидими лъчи проникват през твърдата лунна покривка и правят вътрешната й повърхност да свети, тоест на свой ред да изпуща светлинни и топлинни животворни лъчи. От само себе си се разбира, че това светене ще се наблюдава само на онази половина от лунната обвивка, която е обърната към Слънцето. Ето защо светло ще бъде само в едното полукълбо на Малката Земя. В другото полукълбо по същото това време ще бъде тъмно или, с други думи казано, там ще бъде нощ. Редуването пък на деня и нощта е следствие на това, че планетата Малката Земя не стои неподвижно вътре в Луната, а непрекъснато се върти.

— Разбира се, лунните жители имат голямо щастие, че веществото на лунната обвивка притежава свойството да свети под въздействието на Слънцето. Ако не беше това, на Малката Земя щеше да цари вечен, непрогледен мрак и всякакъв живот на дребосъчета върху нея щеше да бъде съвсем немислим — добави Мемега.

В заключение Незнайко попита защо лунните астрономи или лунолози не са построили досега летателен апарат, способен да стигне до външната обвивка на Луната. Мемега отговори, че построяването на такъв апарат би струвало прекалено скъпо, а пък лунните учени нямат пари. Пари имат само богаташите, но никой от тях няма да се съгласи да похарчи средства за нещо, което не му обещава голяма печалба.

— Лунните богаташи не се интересуват от звездите — обади се Алфа. — Както и свинете, богаташите не обичат да вдигат глави, за да поглеждат нагоре. Тях ги интересуват единствено парите!

— Да, да — потвърди Мемега. — Богаташите казват: „Звездите не са пари; не можеш да ги сложиш в джоба си, нито да свариш каша от тях!“ Виждате ли какво невежество! За тях е ценно само онова, което може да се изяде и да се сложи в джоба. Впрочем да не говорим за тях!

Цялата тази беседа, както казахме вече, се предаваше по телевизията. Зрителите останаха много доволни, защото не само видяха космонавта, но и научиха твърде интересни неща.

Освен с телевизионното студио Мигача и Шмекерленд сключиха договор и с кинематографията за снимане на филм, в който да се покаже пристигането на космонавта. Облякоха отново Незнайко в скафандъра, вдигнаха го на малък вертолет във въздуха и го пуснаха долу. Кинооператорите заснеха как той се спуска надолу с парашута. След това снимаха как Мигача и Шмекерленд дотичват до падналия Незнайко, помагат му да стане, качват го на автомобила и го закарват в хотела. Как Незнайко пристига в хотела, как го посрещат там жителите на Давилон и как го преглежда доктор Шприц — всичко това вече беше снето по-рано, затова на кинооператорите им оставаше само да запечатат на лентата как Незнайко се освобождава от скафандъра и застава пред лунните зрители в своя естествен вид, тоест в обикновените си дрехи.

От всички тези киноснимки беше монтиран цял филм, който се прожектираше в много кинотеатри и дори по телевизията.

Едновременно с това във вестниците започнаха да се появяват статии за гигантските зеленчуци и различните плодове, които растат на Голямата Земя. Тези статии обикновено се придружаваха от интересни илюстрации: веднаж това биваше картинка с дребосъчета, които вадят огромна ряпа, цвекло или морков; друг път биваше нарисувана зеленчукова леха, където растат краставици, големи колкото дребосъче; трети път — чудовищен пъпеш, тиква или диня колкото двуетажен дом. Една от рисунките дори показваше брането на различни плодове. Всяка кайсия, праскова, слива или смокиня едва се побираше в цял камион.

След като поразиха въображението на читателите с подобни статии и илюстрации, Мигача и Шмекерленд публикуваха съобщение, че останалият на лунната повърхност междупланетен кораб е натоварен със семена от тези гигантски растения, които щяха да бъдат твърде ценна придобивка в случай, че имаше възможност да се приберат оттам. Заедно с това беше напечатано и съобщението, че се основава акционерно дружество за построяване на летателен апарат, който да стигне до външната обвивка на Луната и да донесе семената на гигантските растения. В края на съобщението беше даден адресът на кантората, където можеха да се купят акции: „улица Фертинг, дом № 3, кантора № 373“.

Трябва да спомена, че сега вече не се знае точно защо улица Фертинг носи това название. Едни давилонски жители предполагат, че

на тази улица е живяло някога дребосъче на име Фертинг. На негово име е била наречена и улицата. Други обясняват, че улицата се нарича така, защото там някога са живели само най-богатите дребосъчета, които са притежавали много фертинги или, просто казано, пари. Наистина в това време, когато Незнайко пристигна на Луната, богаташите не живееха вече на улица Фертинг, защото се бяха преместили в най-хубавите райони на града, където имаше повече светлина и чист въздух. На улица Фертинг бяха построени големи здания, в които се даваха под наем помещения за различни търговски кантори. Собствениците на тези кантори бяха тъй наречените делови дребосъчета, цялата дейност на които се свеждаше до това да измъкват фертинги от джобовете на другите дребосъчета. Тъй като във всички кантори се занимаваха само с печеленето на пари, това название до немай-къде подхождаше на улицата.

Кантората, която Мигача и Шмекерленд бяха наели, се помещаваше на третия етаж в едно осемнадесететажно здание и се състоеше от две стаи. В първата стая се намираше голяма писалищна маса с гладко полиран капак, няколко меки, кожени кресла и също такова меко канапе, над което в разкошна позлатена рамка беше закачена картина, изобразяваща някакви непонятни цветни кривулици и заврънкулки. В единия ъгъл на стаята имаше шкаф с прозрачна, стъклена врата, вътре в който се съхраняваше скафандърът на Незнайко. Всеки посетител на кантората: можеше свободно да се приближи до шкафа и да се полюбува на скафандъра, с който беше извършен този единствен по рода си космически полет.

Втората стая беше малко по-малка от първата. В нея се намираха пет големи огнеупорни сандъка и голяма огнеупорна каса. В огнеупорните сандъци се пазеха акциите на дружеството на сума пет милиона фертинга, значи във всеки сандък — за по един милион.

Щом всички акции бяха получени от печатницата и заключени в сандъците, Мигача и Шмекерленд свикаха първото заседание на акционерното дружество. На това събрание Мигача внесе предложение да се пуснат в продажба акции за два милиона фертинга, а останалите акции да поделят помежду си. По този начин всеки от тях щеше да има акции за цял милион. Когато семената на гигантските растения бъдат доставени, ще ги разделят на пет равни части. Две части ще трябва да

дадат на акционерите, а останалите три части Незнайко, Мигача и Шмекерленд ще поделят помежду си.

— А за какво ни са на нас семена? — попита Незнайко.

— Ще ги продадем — отговори Мигача. — Та нали и ние трябва да спечелим от тази работа? Пък и за тебе няма да е зле да си имаш парички.

Незнайко каза, че ще бъде напълно доволен, ако успеят да донесат семената на лунните жители и да спасят останалия на повърхността на Луната Шишко.

— Е, щом на тебе не ти трябват пари, ще ги вземем ние — каза Шмекерленд.

С това се тури край на този въпрос. После преминаха към разпределяне на задълженията си. С общо съгласие Незнайко беше назначен за касиер, Мигача — за ковчежник, а Шмекерленд — за председател. Задължението на касиера беше да седи в кантората и да продава акции; задължението на ковчежника — да пази получените от продажбата пари, а председателят беше длъжен да свиква заседанията на акционерното дружество, когато предстоеше да се решават неотложни въпроси.

След като приключиха с това, Незнайко си спомни за Козлето и каза, че ще бъде добре да измислят и за него някаква длъжност. Мигача предложи да го назначат за портиер, но Шмекерленд възрази, че не е задължително да имат портиер при кантората и по-добре е да назначат Козлето за куриер. Мигача не се съгласи с това и каза, че кантората не се нуждае от куриер, тъй като няма къде да го изпращат, докато портиерът е нужен за престиж, тоест за по-голяма тежест: изведнаж ще се види, че кантората е солидна и няма намерение да мами никого. Шмекерленд рече, че куриерът също така е нужен за престиж, а освен това някой може да телефонира в кантората и да поиска да му изпратят акции в къщи; ако пък никой не телефонира, могат да изпращат Козлето за вестници, за лимонада или за други някакви покупки.

Спорът се разгорещяваше все повече и повече. Шмекерленд удряше с юмрук по масата и викаше, че председателят е той и неговото мнение трябва да се зачита. Мигача крещеше, че е ковчежник, че няма намерение да хвърля парите на вятъра и да плаща за излишна длъжност, а пък ако не са съгласни с него, той ще излезе от акционерното дружество и ще си прибере акциите. Незнайко се опитваше да ги

успокои, но не излизаше нищо. Акционерното дружество беше сериозно заплашено от разтуряне. Не се знае как щеше да свърши всичко това, ако не беше се намесил сам Козлето.

— Братлета! — извика той. — Не бива да се карате заради мене. Да направим следното: аз ще изпълнявам и двете длъжности — и на куриер, и на портиер.

По този начин спорът се прекрати. Всички бързо дойдоха до споразумение и с това първото заседание на акционерното дружество завърши.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА
ПЪРВИТЕ ЗАТРУДНЕНИЯ

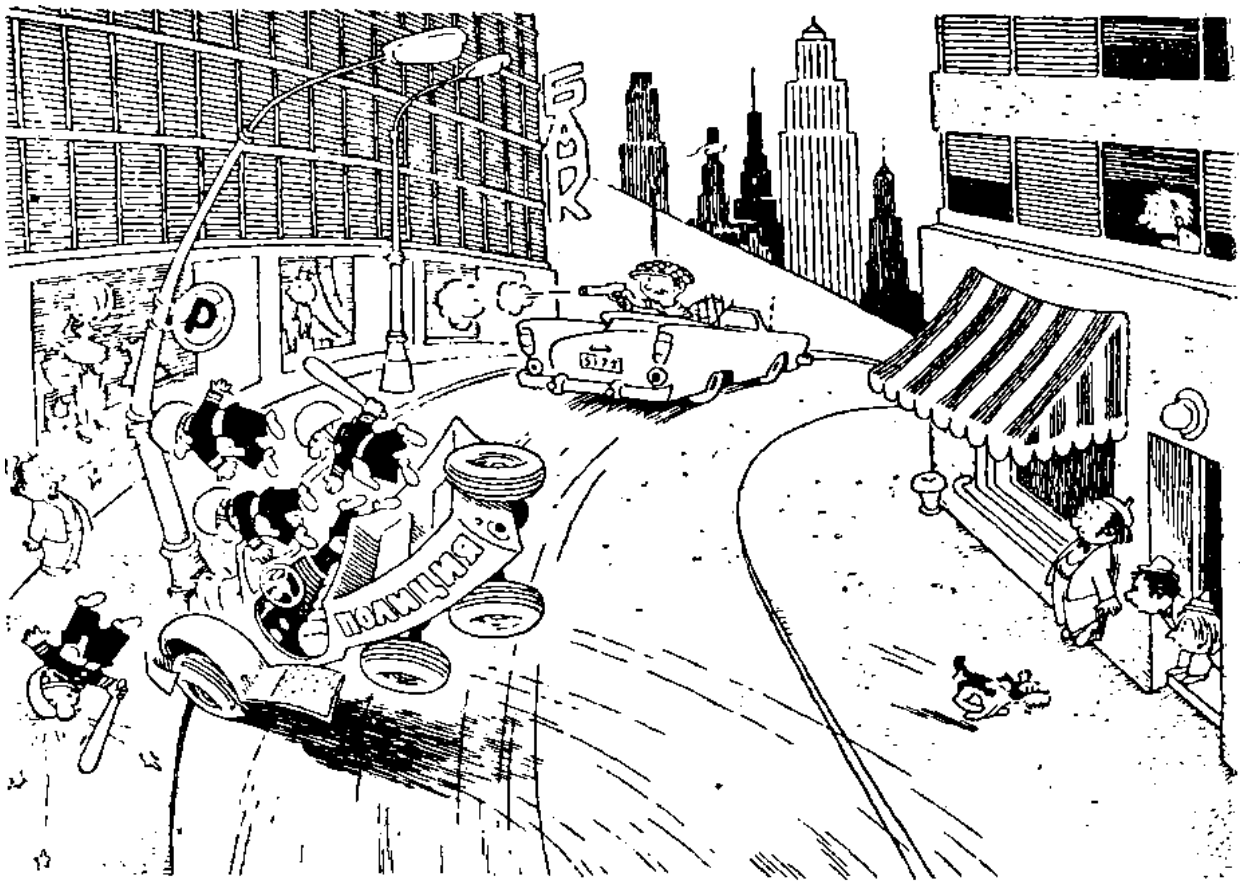

В същия ден, когато във вестниците се появи съобщение, че е основано акционерно дружество за гигантски растения, в град Давилон се случи едно твърде важно събитие: ограбена беше банката, принадлежаща на едно от най-крупните сдружения на давилонските индустриалци. Кражбата беше извършена сутринта, няколко минути след отварянето на банката, а само половин час по-късно целият град вече говореше за това. Казваха, че в нападението участвували около четиридесет бандити, които пристигнали на бронирани автомобили и били въоръжени не само с пистолети и винтовки, но дори с картечници и ръчни бомби. Твърдяха, че при грабежа били избити всички служащи

в банката с изключение на касиера, който се скрил в един огнеупорен сандък. Между бандитите и полицаите се завързала престрелка, през време на която няколко полицаи били пречукани, но от бандитите не пострадал никой освен главатаря на шайката, чието ухо един от бандитите прострелял по погрешка.

Само три дребосъчета в целия град не знаеха нищо за станалото. Това бяха Незнайко, Мигача и Козлето. Още от сутринта те бяха заседнали в кантората да чакат купувачи на акциите, но тъй като купувачи, кой знае защо, не идваха, нямаше от кого да научат новината. Скоро обаче в кантората дотича Шмекерленд и им разказа тази потресаваща история.

— Сега просто не може да се излезе наглава с бандитите — каза той. — Виж, че ограбили и нашата кантора!

— Аз не се страхувам от това — каза Мигача. — Страх ме е само, че сега всички ще заговорят за този грабеж в банката и съвсем ще забравят за нашето акционерно дружество. Никой няма и да помисли да купува акции.

Опасенията на Мигача не бяха напразни. През целия ден жива душа не надникна в кантората. На следното утро във всички вестници най-напред се хвърли в очи съобщението за обира в банката. Опровергаваха се слуховете, че грабежът уж бил извършен от четиридесет или петдесет бандита. Твърдеше се, че бандитите били само двама. Те влезли в помещението на банката като обикновени посетители, заключили входната врата, насочили пистолети срещу служащите, накарали ги да легнат по очи на пода и след това заповядали на касиера да отвори огнеупорната каса. Щом смъртно изплашеният касиер изпълнил заповедта, те измъкнали от касата всички пари и ги сложили в куфара, който носели със себе си. След това двамата бандити накарали касиера да влезе в огнеупорния сандък, заплашили го, че ще го застрелят като куче, ако направи опит да вдигне тревога, грабнали куфара и излезли на улицата.

Една от банковите служителки, която лежала на пода както всички, забелязала излизането им. След като се убедила, че не я заплашва вече опасност, тя простряла ръка към масата, на която работела, и натиснала сигналния електрически бутон. Сигналът бил чут от полицаите, които, според обичая си, седели в караулното помещение и играели на домино. Те мигновено прекратили играта, изскочили навън

и видели как двамата бандити влезли в една кола и заминали. Полицаите веднага скочили в полицейската кола и почнали да преследват бягащите бандити. Един от тях, като видял, че полицаите ги настигат, извадил пистолета си и почнал да стреля, мъчейки се да пробие гумите на полицейската кола. Той успял да направи това. Едната от предните гуми се спукала. Колата рязко извила и с пълен ход се блъснала в един електрически стълб. От сътресението четирима полицаи си разбили носовете, а петият изхвръкнал от колата, тупнал на паважа и си извил врата.

Всъщност това не помогнало на бандитите да се спасят от наказание, тъй като още две коли, натоварени с полицаи, се включили в преследването. Почнала се престрелка. Единият бандит, който стрелял много точно, успял да извади от строя и тези две коли, но полицията пускала в ход бронирани автомобили, въоръжени с картечници. В края на краищата бандитите били заловени, но за всеобщо учудване откраднатите пари не се намерили в тях. Колата им била претърсена най-внимателно, но куфарът с парите бил изчезнал, сякаш бил потънал в земята.

Откараните в полицейското управление бандити отричали всякаква вина и твърдели, че не са виждали никакъв куфар, не са ограбвали никаква банка и дори през ум не им е минавало да грабят. Когато полицейският комисар Пшигел ги попитал защо в такъв случай им е потрябвало да стрелят срещу полицейските коли, те казали, че уж не били разбрали, че ги преследват полицаи, а, напротив, мислели, че ги гонят бандити. Полицейският комисар казал, че всичко това са извъртания, защото не е чак толкова трудно да се различи полицай от бандит. В отговор на това точният стрелец заявил, че днешният полицай не може да се различи от бандита, защото полицаите често действуват заедно с бандитите, а бандитите се преобличат в полицейска униформа, за да им бъде по-лесно да грабят. Ето защо на честните дребосъчета им е вече съвсем безразлично кой се намира пред тях — бандит или полицай.

Какво е говорил още с арестуваните полицейският комисар Пшигел, вестниците премълчават. Имаше писано само, че ограбената от банката сума е твърде голяма и достига три милиона и половина фертинга. Съобщаваше се също, че следствие стълкновението с

бандитите седмина полицаи са получили различни наранявания, а един от тях на име Шмигел си скъсал панталоните и в суматохата си изгубил каската.

В заключение почти всички вестници предлагаха на читателите си да споделят своите мисли за случилото се. Обещаваше се добро възнаграждение на всеки, който с показанията си помогне на полицията да намери откраднатите пари.

Читателите, разбира се, не се забавиха да споделят мисли. На следния ден вестниците напечатаха множество читателски писма… Ето едно от тях:

„Предполагам, че куфарът с парите е бил изхвърлен от бандитите в момента, когато те са разбрали, че няма да се отърват от преследвачите си. Препоръчвам на полицията да претърси всички градинки и дворове, покрай които са минали бандитите. Не ще съмнение, че куфарът ще бъде намерен в едно от посочените от мене места.

Ако куфара го няма, значи някой го е намерил вече, за което тъпоглавите полицаи можеха да се досетят и сами.“

С почитание:

читател Хопс

А ето и друго писмо:

„Моля да вземете под внимание, че бандитите могат да имат съучастници. Докато малоумните полицаи са преследвали с колите си бандитите из целия град, техните съучастници са скрили паричките на сигурно място. Там ги и търсете.“

С горещ читателски привет:

Прасковата

Това е пък писмо, в което някои читатели изказват подозрения, че крадецът е самият касиер:

„Според нас, парите е откраднал касиерът, който е организирал цялото това представление, за да отклони подозренията от себе си. «Бандитите» са се появили в банката, когато касата е била вече празна. От само себе си се разбира, че те са излезли от банката с празен куфар и са заблудили полицаите, за което ги поздравяваме.“

Читатели:

Репей и Коприва

Писма се получаваха и от читателки:

„Бързам да ви уведомя, че откраднатите пари са заровени в дом № 47 на Кривата улица. Желая ви успех в следствието и щастие в личния ви живот.“

Ваша усърдна читателка и почитателка:

г-жа Кактус

Освен това ви съобщавам, че отлично работя на пишеща машина, познавам готварското изкуство и мога да свиря на тромпет.

Ето ви писмото, в което читателят Бузони съобщава важни сведения:

„Мисля, че тъпите полицаи не са гони тези, които всъщност са извършили кражбата. Нашата доблестна полиция пак остана с пръст в устата. Тъй й се пада! Моля изпратете възнаграждението за съобщените от мене сведения на адрес: Плъхова могила, дом № 16, кв. № 6, Бузони.“

И още едно ценно сведение:

„Парите са скрити в автомобилните гуми. Проверете веднага… Това е обикновеният номер на крадците.

Ваш искрен доброжелател:

Лъженсон

Имаше и такова писмо:

«Парите са ги свили самите полицаи. Вярно ви казвам.»

Читател:

Сарданапал

Изказаните от читателите мнения се оказаха твърде ценни за полицията, която веднага взе необходимите мерки. Първо, арестуван беше касиерът на банката и макар той да се кълнеше, че не е крал пари, полицейският комисар Пшигел заяви, че ще го задържи, докато не се намерят парите. Второ, претърсени бяха всички градинки и дворове по пътя, по който бяха минали бандитите, но куфарът, както трябваше и да се очаква, не се намери. Трето, дворът на дом № 47 по Кривата улица беше цял разровен от полицаите. Резултатът беше следният: 1. Куфарът не се намери. 2. Намери се един умрял котарак. 3. От разместването на почвата рухна едната стена на дома.

Не ще и съмнение, че полицаите преди всичко поискаха да проверят дали наистина откраднатите пари не се намират в гумите на автомобила. Това тяхно желание обаче не можа да бъде изпълнено, защото колата, с която бягаха бандитите, изчезна безследно. Почнаха трескаво да търсят изчезналата кола и почти цялото население на Давилон взе участие в това издирване.

Щом на улицата спреше нечий автомобил, към него веднага се спускаше някое дребосъче и разрязваше с нож гумите му. Това ставаше, защото никой не знаеше точно от каква марка беше търсената кола. В края на краищата всички гуми бяха изпонарязани и автомобилното движение в града спря. Фирмата, която търгуваше с автомобилен бензин, търпеше огромни загуби.

Полицията обърна най-голямо внимание все пак на писмото, в което някой си Сарданапал заявяваше публично, че парите са откраднати от самите полицаи. Това изказване се стори крайно

оскърбително на полицейския комисар Пшигел и той каза, че няма да се успокои, докато не хвърли този Сарданапал в дранголника.

Пшигел заповяда да му донесат адресната книга и почна да я прелиства, но беше извънредно изненадан, че не откри в нея нито едно дребосъче на име Сарданапал.

— Името е явно измислено — каза Пшигел, — но за полицията това не може да представлява пречка.

Той отиде при редактора на вестника, в който беше отпечатано това оскърбително послание, и заповяда да му дадат оригинала с надеждата, че по печата върху плика ще успее да установи откъде е изпратено писмото. Намериха веднага писмото, но на плика му не се оказа никакъв печат. Редакционният работник, който се занимаваше с читателските писма, си припомни, че това писмо не е получено по пощата, а донесено от някакво непознато лице. Пшигел попита как е изглеждало това лице, но редакционният работник си спомни само, че е било плешиво.

— А-а, значи така! — извика Пшигел. — Значи беше плешив! За полицията това сведение е напълно достатъчно. Няма да минат и три дни и този плешив тип ще ни бъде в ръцете.

Почнаха да арестуват наред всички плешиви. Твърде често на улицата можеше да се види как някой полицай се приближава към съвсем невинно дребосъче, заповядва му да си свали шапката и с всички сили го дърпа за косата. Ако дребосъчето пищи от болка, полицаят го пускаше да си върви; ако ли пък търпи болките мълчешком, полицаят почваше да подозира, че той си е сложил перука, за да скрие своята плешивост, и го изпращаше на разпит в полицията.

През тези дни полицейското управление работеше от сутрин до късно през нощта. Полицейският комисар Пшигел с четиримата си помощници — Дигел, Гигел, Спигел и Псигел — непрекъснато разпитваха прииждащите от всички райони на града плешивци. Ако нещастното плешиво дребосъче не можеше да докаже къде се е намирало в момента на грабежа, веднага го натикваха в дранголника. Това беше съвсем неоправдано, тъй като подозираха плешивите не в ограбването на банката, а само в това, че един от тях е написал онова нелепо, оскърбително писмо.

По същото това време започнаха и няколко големи съдебни процеси.

Първият процес беше предизвикан от господин Кукс — собственик на дом № 47 на Кривата улица. Господин Кукс обвиняваше своята квартирантка госпожа Кактус, загдето тя нарочно е измислила, че куфарът с парите бил уж заровен в двора на неговата къща и е предизвикала с това разкопки, които довели до събаряне на стената. Той твърдеше, че госпожа Кактус е направила това с цел да си отмъсти, загдето той взема за квартирата й прекалено висок наем.

Госпожа Кактус се опитваше да докаже, че не е писала никакво писмо и на свой ред заведе дело против редактора, който беше поместил във вестника писмо, с което тя няма нищо общо.

Третият съдебен процес се водеше от търговците на бензин, които обвиняваха производителя на автомобилни гуми Пудел, че е дал в печата от името на дребосъчето Лъженсон писмо, което е накарало давилонците (пък и не само давилонците) да си повреждат един на друг външните гуми на колите. По този начин именно индустриалецът Пудел уж успял да увеличи продажбата на продукцията си, тъй като всички взели да търсят нови гуми и с това нанесъл непоправими загуби на търговците на бензин.

Наистина търговците на бензин не успяха да заставят господин Пудел да ги обезщети за нанесените им загуби, тъй като явилият се в съда Лъженсон заяви, че никой не го е принуждавал, а съвсем сам е изпратил писмото си във вестника. Предположението, че откраднатите от банката пари са скрити в гумите, той изказал само защото точно преди това гледал по телевизията филм за похожденията на една прочута банда престъпници, която криела откраднатите брилянти във външните автомобилни гуми…

Намериха се обаче свидетели, които заявиха, че Пудел и Лъженсон са познати помежду си и че дори ги видели заедно в деня на ограбването на банката. Ето защо делото не се приключи и беше назначено ново съдебно дирене.

За всичко това се пишеше във вестниците и се съобщаваше по радиото и телевизията. Публиката вече не можеше нито да мисли“ нито да говори, нито да слуша за нещо друго. Всички приказваха само за съдебните процеси, за изгубените куфари, за умрелите котараци, за преследванията, на които бяха подхвърлени плешивите жители на града, и за други подобни неща. За Незнайко, за космическия кораб и за

гигантските растения никой не си спомняше дори. Всичко това беше изместено от паметта на дребосъчетата от по-новите, пресни, актуални събития.

Мигача страшно се ядосваше, виждайки, че никой не идва в кантората им да купува акции и казваше, че ако това продължава и занапред, тяхното дружество ще фалира и те ще си останат бедни.

— Това наистина може да се случи — потвърди Шмекерленд. — Неотдавна вестниците писаха, че у нас едва ли не всеки ден фалирва по някое акционерно дружество.

— А как фалират? — заинтересува се Незнайко.

— Е, случва се например някои дребосъчета да замислят организирането на доходно предприятие. Пуснат акции, за да съберат капитал, изхарчат пари, а никой не купува акциите им. В такива случаи казват, че дружеството е фалирало или изгърмяло. В действителност, разбира се, нищо не гърми. Това е просто фигуративен израз, който означава, че дружеството е пропаднало, прекратило е съществуването си — изгърмяло — обясни Шмекерленд.

— А случва се и да се събере някаква шайка мошеници — обади се Козлето. — Пуснат акции, продадат ги, а те самите избягат с парите. Тогава пак казват, че дружеството е фалирало.

— Ето заради такива мошеници у нас сега вече не вярват и на честните — каза Мигача. — Ние например създадохме нашето дружество, за да облагодетелствуваме сиромасите. Какво искаме? Искаме да донесем на сиромасите семена от Луната, а на тях не им се дават пари за това. Къде е тук справедливостта, питам ви аз?

— Но може би сиромасите нямат пари? — изказа предположение Незнайко.

— Ако нямат пари, нека намерят! — презрително изсумтя Мигача. — Бедните, разбира се, нямат пари, тоест нямат много пари, искам да кажа. Това, което имат, са някакви жалки грошове. Но пък бедните са много. Ако всеки бедняк събере поне една малка сума и ни я донесе, ние ще натрупаме хубав капиталец и ще можем да позабогатеем… тоест, пфу! Ще можем не да забогатеем, а да доставим семената на гигантските растения. За такова нещо не бива да се жалят парите! Защото кой ще спечели от това? Ще спечелят бедните. Ако всеки от тях отгледа в зеленчуковата си градина краставица, голяма колкото Козлето например, или диня колкото двуетажна къща, кой ще

има полза от това? Аз ли? Ти ли? Козлето ли? Полза ще има преди всичко самият бедняк. От една такава диня той ще може да получи толкова много сладък сок, че ще стигне за цяла захарна фабрика. Че това е богатство! Всеки бедняк у нас ще стане богаташ. И ще настане тогава благоденствие!

— Иди и го кажи на самите бедняци — измърмори Шмекерленд. — Защото ние и без тебе разбираме това.

— Тази забележка е уместна. Ние не обръщаме достатъчно внимание на рекламата — съгласи се Мигача. — Щом искаме да се продават акциите ни, трябва да ги рекламираме.

След този разговор Мигача се разтича из града, за да дава във вестниците рекламни обявления. В тях се обещаваха огромни печалби на онези, които си купят поне една акция. Освен това Мигача се споразумя с една рекламна агенция и художниците й нарисуваха огромен плакат, който беше поставен на един от най-големите площади в Давилон. На този плакат беше изобразен Незнайко, облечен в скафандър, а отдолу с огромни букви беше написано:

Решете се без риск и съжаления и по няколко акции си купете от Дружеството за гигантски растения на стойност по фертинг парчето!

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА
РАБОТАТА СЕ НАРЕЖДА

Докато Мигача тичаше из града, за да урежда рекламирането на дружеството, Шмекерленд се беше заврял в магазина си, където продаваше разнокалибрените си стоки, а в кантората се мяркаше рядко. Неговата вяра в успеха на започнатата работа се беше постепенно разколебала и той не искаше да губи сигурните доходи, които му носеше търговията. В кантората непрекъснато стояха само Незнайко и Козлето. Отначало Незнайко важно седеше на масата и очакваше купувачи на акциите. Пред него имаше дебела тетрадка с твърда, картонена корица и автоматична писалка. Върху тетрадката беше написано с красиви букви: „Приходно-разходна книга“. Едното от

чекмеджетата на масата беше натъпкано догоре с приготвените за продажба акции. Другото чекмедже беше предназначено за получаваните от продажбата пари. Засега това чекмедже беше празно и колкото повече дни минаваха, толкова по-малка ставаше надеждата, че в него ще се появят някога пари.

Козлето дежуреше най-напред редовно в коридора пред вратата на кантората, но като видя, че няма купувачи, пресели се вътре в кантората и двамата с Незнайко, седнали на мекото канапе, по цели дни играеха на морски шах и разговаряха за различни неща. От нямане какво да прави Незнайко често гледаше окачената на стената картина със странни кривулици и заврънкулки и все се мъчеше да разбере какво представлява тя.

— Ти, братле, по-добре не гледай тази картина — казваше му Козлето. — Не си блъскай главата напразно. И без това нищо няма да разбереш. Всички художници у нас рисуват така, защото богаташите купуват само такива картини. Един ще наплеска ей такива на заврънкулки като тези, друг ще изобрази някакви непонятни завъртулки, а трети направо ще налее рядка боя в легена, ще я плисне върху платното и по този начин ще се получи някакво нелепо, безсмислено петно. Погледнеш това петно и не можеш да разбереш нищо! Просто отвратително! А богаташите гледат това и отгоре на всичко го хвалят: „На нас не ни трябва — казват те — картината да бъде ясна. Съвсем не искаме някакъв си там художник да ни учи на нещо. Богатият разбира всичко и без художника, а на бедняка не му трябва много-много да разбира. Затова е и бедняк — за да не разбира нищо и да живее в невежество.“ Виждаш ли как разсъждават?… На мене ми беше дошло до гуша от такива разсъждения, когато работех у един фабрикант на сапун. Има един такъв — казва се Мръсинг. Само че аз не работех във фабриката му, а в къщи. Бях огняр. Ех, братле, нагледах се поне как живеят тези богаташи! Къщата му огромна! Стаите му брой нямат! Само двадесет и пет печки трябваше да паля, без да смятаме каминитe! Господин Мръсинг не искаше в къщата си парно отопление. Каминитe, казваше той, придават по-разкошен вид. Десет автомобила имаше. А костюми — колкото искаш! Когато се готви да отиде някъде на гости, по два часа мисли кой костюм да облече. Честна дума ти давам, не лъжа! А колко много прислужници имаше! Един готви, друг поднася яденето на масата, трети мие съдовете, четвърти

чисти с прахосмукачка килимите. Само шофьори — пет души. Докато единият разхожда с автомобила господин Мръсинг, останалите четирима играят шах в стаята, до входа. Сутрин, щом се събуди, господин Мръсинг веднага натиска електрическия звънец, за да му донесат да се облече. Донесат му дрехите значи, почнат да го обличат, а той само си подава ръцете и си протяга краката. Поканват го после да седне пред огледалото, залавят се да го сресват, намажат носа му с вазелин, за да добие хубав цвят, а той само седи и мига — друга работа няма. Огладнее ли, тъй както си седи пред огледалото, там и закусва. А обедът му — два часа. Да не мръдна от мястото си, ако те лъжа! Потъркаля се после на дивана и тръгне по гости или с колата си на разходка. Вечер му се изсипят приятели и приятелки: Пот да свирят и да танцуват. Така се развилняват, че изпотрошават всички мебели, счупват рояла и чак тогава си отиват по домовете. А после си спомнят за това и казват: „Ех, че хубавичко се повеселихме тогава!“

— Ами защо ще трошат мебелите? — учуди се Незнайко.

— Е, така са свикнали. Не знаят какво да правят от скука и затова значи хайде да чупим мебелите. Така и пишат в поканите си: „Заповядайте у нас на прием. Ще бъдат изпочупени дванадесет кресла, четири плюшени канапета, два рояла, една разтегателна маса и всичките прозорци. Начало шест часа. Молим бъдете точни!“

— Е-е, ами после те без мебели ли остават? — попита Незнайко.

— Ама че си смешен! Купуват си нови мебели.

— Само дето напразно си хвърлят парите! — измърмори Незнайко. — По-добре да ги дадат на бедните.

— Има да чакаш! Те не обичат да дават нищо на бедните. Не им е интересно.

— Е, ами на този Мръсинг само това ли му беше работата — да се търкаля по канапетата и да чупи мебелите? — попита Незнайко. — А кога управлява фабриката си?

— Че какво му е да я управлява? Той си има управител за това. Веднаж седмично управителят идва при него и му дава отчет. А той, щом види, че доходите му са се намалили, веднага изгонва управителя и си назначава нов. Тогава новият почва да се старае да увеличи доходите му: намалява надниците на работниците, увеличава цената на сапуна. По този начин самият Мръсинг не прави нищо, а само трупа парички. Няколко милиона е спечелил вече.

— А защо им са на богаташите толкова пари? — учуди се Незнайко. — Може ли един богаташ да изяде няколко милиона?

— Да ги изяде — прихна да се смее Козлето. — Да беше само яденето! А то след като богаташът си напълни тумбака, почва да насища и своята суетност.

— Какво, значи това суетност? — не го разбра Незнайко.

— Е, така се казва, когато някой иска да хвърли прах в очите на другите. Например един богаташ си построи голяма къща, а друг види това и си каже: „Аха, ти такава къща си построил… Аз пък ще издигна два пъти по-голяма!“ Един се сдобие с готвач и лакей, а друг каже: „Е, аз пък ще си взема не само готвач и лакей, но и портиер.“ Един наеме десетина прислужника, а друг рече: „Тогава аз ще наема двадесет и отгоре на това ще си поставя на двора будка, а вътре — пожарникар с каска!“ Някой си купи три автомобила, а друг — веднага пет! И отгоре на това се хвали: „Аз, казва, съм по-горе от него. Той има само три автомобила, а аз — цели пет!“ Всеки, разбираш ли, иска да покаже, че стои по-горе от другите, а понеже умът, добротата и честността не се ценят у нас, то те се хвалят един през друг само с богатството си. И тук вече няма никакви граници. Суетата е такова нещо, което не може да се насити. И самият аз, братле, разбрах какво мръсно нещо е тя. Защото не винаги съм бил бедняк. Наистина не бях и богаташ. Просто си имах постоянна работа. Бях постъпил в един завод и печелех прилично. Взех дори да си отделям по някоя и друга пара за черни дни в случай, че остана отново без работа значи. Само че ми беше трудно, разбира се, да се удържа и да не изхарча парите. А освен това всички взеха да ми говорят, че трябва да си купя кола. Аз им казвах: „Защо ми е кола? Мога да вървя и пеш.“ А те ми отговарят: „Срамота е да се върви пеш. Само бедняците вървят пеш. При това кола може да се купи и на изплащане. Внесеш една малка сума и получиш кола, а после всеки месец ще изплащаш по малко, докато изплатиш цялата сума.“ Аз значи така и направих. Нека всички си представят, че и аз съм богаташ, мислех си тогаз. Заплатих първата вноска и получих колата. Качих се аз на нея, потеглих и веднага се обърнах в една ка-а-ха-ха-навка (от вълнение Козлето взе дори да заеква). Ко-о-лата повредих, разбираш ли, крака си счупих и още четири ребра отгоре. Цели три месеца се лекувах после. Всичките си спестявания по лекари изхарчих. Оздравях все пак, само че

оттогава, щом почна да се вълнувам, съвсем не мога да к-к-ка-жа думата к-к-ко-ола. Всеки път казвам к-к-ко-ола.

— Е, ами поправи ли после колата? — попита Незнайко.

— Какво приказваш! Докато боледувах, изгониха ме от завода. А в това време трябваше да платя и вноската за колата. Но пари нямам! Е, казват ми: „Върни тогава к-к-ко-лата обратно“. Аз отговарям: „Вървете си я вземете от ка-а-ха-ха-навката“. Искаха да ме съдят, че съм повредил колата, но като видяха, че и без това нищо не могат да ми вземат, престанаха да се занимават с мене. И тъй, останах и без кола, и без пари.

Козлето разказваше множество подобни истории. Животът му изобилствуваше с разни приключения. Незнайко го слушаше с интерес и никога не скучаеше с него.

Веднаж Незнайко и Козлето си седяха както обикновено и разговаряха. Неочаквано вратата се отвори. Те помислиха, че идва Мигача, но в кантората влезе едно непознато дребосъче. То беше облечено във вехта риза, с протрити на лактите ръкави. Някога ризата е била синя, но от продължителна употреба тя се беше обезцветила и побеляла, особено на раменете. Панталоните му бяха с някакъв неопределен мръсносив цвят и оръфани отдолу, а на коленете му се мъдреха две грижливо направени четириъгълни кръпки от черен плат. На главата си имаше вехта сламена шапка с дупка на най-видното място и с изпокъсана, сякаш изгризана по края периферия, изпод която се подаваха побелели коси.

Незнайко неволно се усмихна, като видя тази маскарадна премяна, но усмивката му моментално изчезна, щом погледна лицето на новодошлия. То беше слабо, сякаш изсъхнало, и мургаво като у дребосъчетата, които по цял ден работят на открито. Изразът на лицето му беше строг. Особено поразяваха очите му. Те гледаха изпод побелелите, вежди напрегнато и с тревога, но в същото време с достойнство и с някаква смесица от болка и укор. Незнайко престана да се усмихва, когато срещна погледа на тези печални очи, пък и никой друг не би могъл да се усмихва.

След като поздрави Незнайко и Козлето, белокосото дребосъче остави в ъгъла чепатата тояга, която държеше в ръце, извади от джоба си внимателно сгънато парче вестник, разтвори го и го показа на Незнайко и Козлето с думите:

— Това при вас ли е?

Незнайко видя напечатаното във вестника обявление за основаването на Акционерното дружество за гигантски растения и кимна с глава.

— При нас.

Козлето дръпна към посетителя едно меко кресло и учтиво го покани:

— Седнете на това кресло, дядо.

Влезлият поблагодари на Козлето, седна на крайчеца на креслото и каза:

— Значи всичко това е истина?

— Кое да е истина?

— Е това, че съществуват такива фантастични семена.

— Разбира се, че е истина — отвърна Незнайко. — Само че семената не са фантастични, а напълно истински. Нищо невероятно и фантастично няма в това.

— Вие нямаше да говорите така, ако знаехте какво значи това за нас, бедняците! — продума дребосъчето. — Защото аз… защото ние… — заговори то развълнувано — цялото село се събрахме и решихме да помогнем на това велико дело, с други думи, значи искаме да станем акционери. Ние всички заедно събрахме ей тези пари… Всеки даде, колкото можеше.

Той пъхна ръка в пазвата си и измъкна носна кърпа, в единия ъгъл на която бяха завързани пари.

— А колко акции искате да купите? — попита Незнайко.

— Една, миличък! Само една! Можахме да съберем един-единствен фертинг, пък и това за нашите доходи е голяма сума!

— Но на една акция ще се паднат съвсем малко семена. Те няма да стигнат за цялото ви село — обади се Козлето.

— Та вие ни дайте, ако щете, само едно зрънце, миличък! Нека отгледаме първом само една гигантска краставица. Да не мислите, че ще вземем да я ядем? Ще я оставим за семе. Цялата реколта ще оставим за семе. И втората реколта ще оставим. Ако трябва — и третата… Съгласни сме да чакаме и година, и две, и три, и четири. Само да имаме надежда, че ще се отървем някога от беднотията. С надежда, миличък, по-леко се живее.

В това време в кантората влязоха Мигача и Шмекерленд. Козлето дръпна Мигача за ръкава и му пошепна на ухото:

— Дошъл е купувач. Една акция иска да купи.

Мигача веднага се приближи до купувача, подаде му ръка и го попита как се казва.

— Името ми е Белокос — отговори посетителят. — У нас на село всички ми казват Белокос.

— Позволете ми да ви поздравя, господин Белокос — тържествено каза Мигача. — По-добро вложение на капиталите си не можехте да измислите. Това е най-сигурното и най-доходното предприятие, което е съществувало някога на света. Вие сте първият, който е пожелал да си купи от нашите акции, и затова позволете ми да ви фотографирам. Още утре снимката ви ще бъде поместена във вестниците.

Мигача веднага взе телефона и извика фотограф. В това време посетителят развърза възела и изсипа на масата цяла купчина медни монети. Шмекерленд каза на Незнайко и Козлето да проверят парите. Незнайко и Козлето се заловиха да ги броят, но не беше лесно да се справят с тази работа. Монетите бяха до една дребни: все по един сантик, по два или по половин. Най-едрата монетка беше от три сантика.

Най-сетне парите бяха преброени и Шмекерленд каза на Незнайко да връчи на купувача акцията. Белокос пое внимателно акцията и я заразглежда с интерес. На едната й страна беше изобразена огромна диня, заобиколена от мънички дребосъчета. Някои от тях бяха опрели стълба на динята и се опитваха да се покатерят на нея. Пет дребосъчета се бяха изкачили вече горе и танцуваха, хванати за ръце. На преден план в една леха растяла гигантски краставици. Всяка краставица беше голяма колкото едно дребосъче. На заден план се виждаха малки селски къщички, над които се издигаха гигантски класове земна пшеница като наредени в строй дървета. На обратната страна на акцията беше нарисувана космическа ракета и Незнайко в космически скафандър. На тази страна беше напечатано и съобщението за целите на акционерното дружество. Най-отгоре беше написано е красиви разноцветни букви:

„Акционерното дружество за гигантски растения е път към богатство и разцвет. Цена 1 фертинг.“

Докато Белокос разглеждаше акцията, забравил сякаш всичко друго на света, Мигача поприказва шепнешком с Шмекерленд, а после отброи още десет акции и ги подаде на Белокос с думите:

— Взехме решение да дадем на първия наш купувач премия в размер на десет акции. Молим ви да приемете от нас този подарък. Сега сте наш акционер и сте длъжен също така да съдействувате за по-бързото разпродаване на акциите. Убеждавайте познати и непознати да купуват нашите акции, казвайте им, че всеки, който се сдобие с наша акция, ще забогатее в най-скоро време.

Белокос прие с благодарност акциите, зави ги грижливо в кърпата и ги скри в пазвата си.

В това време пристигна фотографът със своя апарат. Той накара Белокос да седне в креслото и да преметне крак върху крак.

— По този начин кръпката на едното ви коляно ще бъде закрита — обясни фотографът. — А върху другата кръпка ще ви помоля да сложите шапката си… Само че не така, а ето тъй, за да не се вижда скъсаното…

— Та именно това не е нужно — намеси се в разговора Мигача. — Трябва да го снимате така, че всички кръпки и дупки да излязат добре на снимката. Нека на всички им стане ясно до какво довежда немотията у нас. Щом видят, че дори такива бедняци като него купуват нашите акции, всички ще се втурнат веднага като изгладнели вълци към нашата кантора… А вие, приятелю, няма какво да се срамувате от своите кръпки — обърна се Мигача към Белокос. — Нека се срамуват онези, които са ви докарали до просяшка тояга. Богаташите нека се срамуват! Те именно са ви оскубали до косъм, Цял живот сте работили за тях, а не сте могли да спечелите дори за едни прилични дрехи.

Докато Мигача произнасяше тази, реч, фотографът направи снимката и Белокос се накани да си отива.

— Кажете — попита го на сбогуване Мигача, — как научихте за нашето дружество? Кое ви накара да си купите акция?

— Кое ни накара ли? — отвърна Белокос, след като домиели малко. — Подтикна ни, тъй да се каже, случаят. Това парче вестник, което виждате у мене, попадна в ръцете ми съвсем случайно. В нашето село, знаете ли, живеят само бедняци. Никой не се абонира за вестник, никой не купува книги. Нямаме пари за това. Обаче и ние успяваме понякога да прочетем по нещо. Това се случва, когато в магазина завият

покупката на някого в парче вестник. Всеки от нас събира тези парчета, чете ги сам и дава на другите да ги прочетат. Точно така се случи и този път. Някой купил в магазина сирене и му го завили в това парче вестник. И ето че цялото село прочете за тези фантастични семена, а после решихме да съберем помежду си дари и да купим поне една акция… Много примамлива ни се видя тази работа. Всеки от нас има по малко земица. Това, което получаваме от нея, не стига да се изхраним. А богатите имат много земя. И отиваш тогава значи да работиш на богаташа. Той ти отделя парче земя, ти отгледаш на него пшеница, ряпа, да речем, или картофи. Половината от реколтата вземаш ти, а другата половина си длъжен да дадеш на богаташа, загдето ти е позволил да обработваш земята му. Той има сметка от това. Разделя земята си на участъци: един участък даде на мене, друг на тебе, трети на още някого. Всички значи работим и всеки му дава половината от реколтата си. И излиза така, че богаташът не работи, а събира повече от всички ни. Затова едни имат пари — с лопата да ги ринеш, а други умират от глад.

— Да, да — прекъсна го Мигача, това е вярно! Едни умират от глад, а други имат пари — с лопата да ги ринеш! И всичко това, което разказвате, е твърде интересно, но скоро ще настъпи край на всичките ви беди. Довиждане! Желаем ви всичко хубаво!

При тези думи Мигача потупа Белокос по гърба, изпроводи го до вратата и извика след него:

— И не забравяйте: ако някой от вашите приятели успее да намери пари, нека дойде при нас и той за акции!

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА
НА СЦЕНАТА СЕ ПОЯВЯВА ГОСПОДИН ОКТОПОДЪЛ

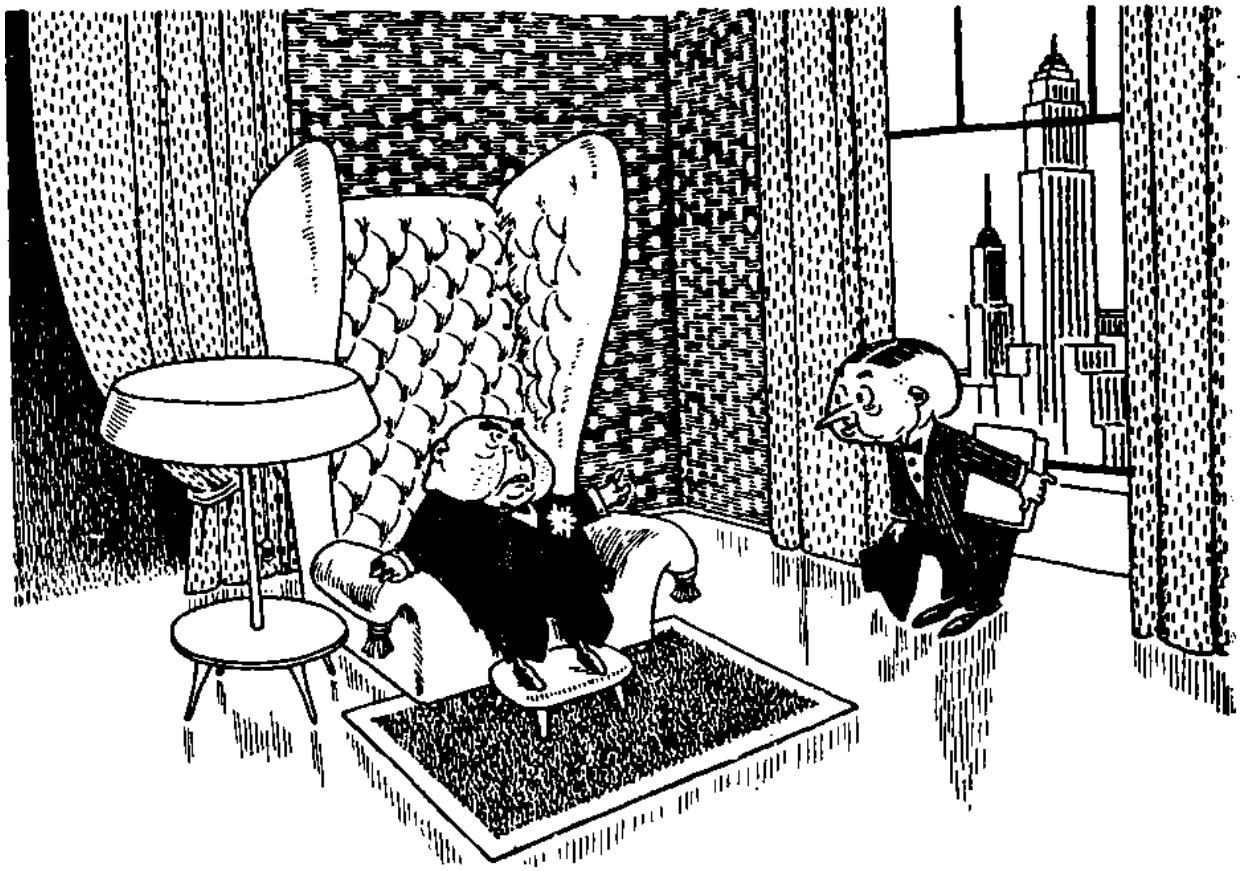

Щом Белокос напусна стаята, Мигача се плесна с длан по челото и рече:

— Ние тук хвърляме парите си на вятъра: печатаме обявления във вестниците, а се оказва, че жителите на селата хич и не четат вестници!

— Според мене, трябва да поставим няколко рекламни плакати нейде по пътищата, далеч от града, за да ги видят и дребосъчетата от селата — сети се Шмекерленд.

Мигача и Шмекерленд побързаха да седнат в колата и полетяха към рекламната агенция. Там те се заеха да обясняват на художниците

къде и какви плакати да поставят, а когато се върнаха в кантората, завариха там още трима купувачи. По загрубелите от вятъра и почернелите от слънцето лица се познаваше, че и тримата бяха от село и при това бедняци. Дрехите им бяха извехтели, закърпени, обущата — износени. Единият от тях въобще, не беше обут, защото на краката си имаше обувки без подметки.

Незнайко и Козлето се бяха навели над масата, върху която имаше натрупани медни монети, и старателно ги преброяваха. Когато свършиха с това, Незнайко подаде на дребосъчетата купените от тях акции. Ръцете на купувачите трепереха от вълнение, а този, който беше без подметки, се разчувствува толкова силно, че дори заплака.

— Знаеш ли, братле — каза той на Козлето, аз бях дошъл в града да си купя обуща, честна дума ти давам, но тук се научих за всичките тези гигантски бобови растения, краставици и зелки. И тогава взех; че реших, разбираш ли, вместо обуща да си купя акция.

— И правилно си постъпил — одобри Козлето. — Обуща всеки глупак може да си купи, но никой глупак няма да купи акция!

— Че е така, така е! — закима с глава дребосъчето. — Ами бива ли да попитам скоро ли ще можем да получим семената?

— Скоро, скоро — намеси се в разговора Мигача. — Щом съберем нужната сума пари, веднага ще накараме различни специалисти конструктори да се захванат за работа. Те бързо ще направят проект за летателен кораб и току-виж, че станал възможен полетът и за семената. Както знаеш, имаш ли пари, всичко става бързо.

Дребосъчетата искаха да попитат още нещо, но Мигача ги изпревари.

— Поздравявам ви, драги приятели, с вашето участие в акционерното ни дружество. Сега скоро ще дойде краят на всички ваши неприятности и вие ще заживеете весело и охолно. По-добро влагане на капиталите си не бихте могли да измислите.

Мигача стисна ръката на всеки един от купувачите, придружи ги до вратата на кантората и се спусна да прегръща Незнайко и Козлето.

— Ура, братлета — извика той. — Струва ми се, че нашата работа тръгна на добре.

Работата действително бързо потръгна. Наистина този ден не се явиха вече други купувачи, но когато на следния ден Мигача и Шмекерленд пристигнаха в кантората, те видяха, че търговията с акции

върви доста оживено. Пред Незнайко и Козлето се изреждаха един след друг дребосъчета и слагаха на масата парите си. Тук имаше вече не само селски жители, но и градски.

Един от градските жители разказа на нашите приятели, че отдавна е напуснал селото си, където притежавал парче земя. Той мечтаел да постъпи на работа в някой завод или фабрика, за да спечели малко пари и да си купи още земя, тъй като от своята нива получавал съвсем слаба реколта. Най-после той успял да се настани като работник в една фабрика, но в продължение на няколко години тъй и не успял да спести достатъчно голяма сума, за да си купи още земя.

— Сега имам само една мечта — каза той. — С парите, които успях да спестя, искам да купя от вашите акции, а когато получа семената — да се завърна в село да стопанисвам земята си.

— Добре сте го намислили! — възкликна Мигача. — Да стопанисваш собствената си земя, казвам ви, е цяло удоволствие. Ами много ли парички успяхте да спестите, позволете ми да ви попитам.

— Че те, парите, не са толкова много — петнадесет фертинга.

— Е, нищо, дайте ги тук тези петнадесет фертинга, а ние ще ви дадем петнадесет акции. Ще бъде чудесно, повярвайте ми! Да бяхте мъдрували цяла година, пак нямаше да измислите по-добро използуване на капитала си.

Дребосъчето извади от джоба парите, получи акциите и си отиде.

— Ето виждате ли — каза широко усмихнат Мигача. — Купувачът непременно ще си развърже кесията, ако поговориш с него от сърце. Купувачите обичат да си любезен с тях.

С всеки изминат ден желаещите да си купят акции ставаха все повече и повече. Незнайко и Козлето продаваха акции от сутрин до вечер. Мигача само току ходеше до банката. Там обменяше получените от продажбата дребни пари с по-едри и ги слагаше в огнеупорната каса.

Мнозина купувачи идваха в кантората много рано. От нямане какво да правят те се разтакаха по улицата, очаквайки отварянето на кантората. Това привличаше вниманието на минувачите. Малко по малко всички в града се научиха, че има голямо търсене на акциите на Дружеството за гигантски растения. Гражданите съобразиха, че с течение на времето цената на тези акции може да се повиши. Всички помнеха един изключителен случай, когато акциите на Нефтеното акционерно дружество, купени по един фертинг едната, се продаваха

по-късно първом по два, после по три, после пет фертинга, а в деня, когато стана известно, че там, където се правеха проучванията, е бликнал най-сетне нефтен фонтан, цената на акциите изведнаж беше скочила на десет фертинга едната. Всеки, който беше продал акциите си в този ден, получи десет пъти повече пари, отколкото беше дал в началото.

Наслушали се на подобни акции, всички, които бяха успели да спестят за черни дни стотина-двеста фертинга, побързаха да купят от новите акции, за да ги продадат, щом цената им се повиши. В резултат на това двата милиона акции, които се пазеха в огнеупорните сандъци, бяха бързо разпродадени.

Търговията с акциите вървеше така успешно, че Мигача и Шмекерленд решиха да пуснат в продажба и акциите от останалите три сандъка.

— Не се знае дали ще можем да спечелим нещо от семената — казваше Шмекерленд, — май че по-добре е да продаваме акциите, докато дават пари за тях.

А за акциите наистина на драго сърце даваха пари. Купуваха ги сега вече не само жителите на Давилон, но и дребосъчетата, които идваха от други градове. Не проявяваха никакъв интерес към акциите само големите богаташи. Те бяха уверени, че Дружеството за гигантски растения е обикновено акционерно дружество, което скоро ще фалира и ще прекрати съществуването си. Защото богаташите прекрасно знаеха, че всички тези акционерни дружества и предприятия се основаваха само за да си сложи някой в джоба чуждите пари или по-просто казано, да се ограбват бедняците.

Но все пак се намери богаташ, който се заинтересува от акциите за гигантските растения. Това беше господин Октоподъл, един от най-богатите жители на град Грабенберг. По външния си вид господин Октоподъл не се различаваше с нищо от останалите грабенбергски богаташи, които не можеха да се похвалят с голяма красота изобщо. Той имаше широковато лице с издути страни, мънички, прилични на гвоздеи очички и извънредно тънък, притиснат от пълните бузи нос. Широкото му лице и подпухналите му бузи създаваха впечатлението, че господин Октоподъл е непрекъснато усмихнат и това му придаваше смешен вид. Все пак никой не се осмеляваше да му се подиграва,

понеже този, който разговаряше с господин Октоподъл, не мислеше за неговата външност, а за парите му.

Състоянието на господин Октоподъл се изчисляваше на цял милиард фертинги, тоест той Беше милиардер, или както обичаха да се изразяват грабенбергските богаташи, господин Октоподъл струваше един милиард. Трябва да споменем, че богаташите от град Грабенберг (както впрочем и от другите градове) ценяха дребосъчетата не по техните способности, не за техния ум, доброта, честност и други подобни морални качества, а изключително по парите, които те притежаваха. Ако някое дребосъче успееше да събере капитал от хиляда фертинга, за него казваха, че струва хиляда фертинга. Ако друг разполагаше със сума само от сто фертинга, казваха, че той струва стотарка; ако ли пък някой нямаше и пукната пара, за него казваха с презрение, че е нехранимайко и не струва пет пари.

Господин Октоподъл беше собственик на огромна манифактурна фабрика, известна под името „Октоподълска манифактура“, която произвеждаше несметни количества най-разнообразни тъкани. Освен това той притежаваше около тридесет захарни завода и няколко латифундии — тоест огромни участъци земя. Всички тези деми се обработваха от хиляди дребосъчета, които сееха памук за октоподълската манифактура, захарно цвекло — за захарните му заводи, а също така огромни количества лунна ръж и пшеница, с които господин Октоподъл търгуваше на едро.

Щом чу за успехите на новото акционерно дружество, господин Октоподъл извика при себе си своя главен управител господин Ракс и му каза:

— Слушайте, господин Ракс, какво е това ново дружество, което се е появило? Някакви си гигантски растения… Не сте ли чули нищо?

— Как не, чух — отговори господин Ракс. — Аз отдавна се интересувам от него. Начело на това дружество стоят Мигача и Шмекерленд — двама извънредно хитри мошеници със световна известност. Единият от тях, Мигача, неведнаж е лежал в затвора за измама. Мисля, че цялото им акционерно дружество е празна работа, тъй като, според мене, няма никакъв космически кораб и следователно няма никакви гигантски семена.

— Ако няма — добре, ами ако има?

— Ех, ако има, тогава двамата мошеници лесно ще спечелят много пари и ще станат богати и уважавани граждани.

Октоподъл нетърпеливо махна с ръка.

— Не говоря за това! — рече той. — Нищо лошо няма в случай, че те спечелят. У нас на никого не се забранява да забогатява за сметка на другите. Но какво ще стане, ако тук у нас наистина се появят тези гигантски растения?

— Какво ще стане ли? — измърмори Ракс. — Да си призная, не съм и помислял още за това.

— Но я си помислете: ако всеки недодялан бедняк почне да отглежда на своята нивица тези гигантски растения, той ще се прехранва и без да сее памук, пшеница или захарно цвекло за нас. Не е ли така?

— Май че е така — съгласи се Ракс.

— Кой ще иска в такъв случай да работи в нашите фабрики? — продължаваше Октоподъл. — Всеки ще предпочете да отиде на село и да почне да отглежда гигантски растения. Какво ще стане тогава с нашите печалби? От кого ще изкарваме фертинги, щом никой няма да работи за нас?

— О, но това е цяла катастрофа! — извика господин Ракс. — Може би е по-добре да закупим по-бързо всички тези проклети акции и да спрем построяването на летателен кораб?

— Мисля, че това не е изход — отговори Октоподъл. — Щом почнем да закупуваме акциите, те веднага ще поскъпнат и тогава няма да имаме достатъчно пари, за да ги изкупим всичките. Освен това ако ние спрем сега построяването на летателен апарат, някой друг ще го построи и без нас и в края на краищата ще докопа семената. Според мене, трябва да склоним, тези двама негодници, Мигача и Шмекерленд, да се пръждосат някъде заедно с парите. Тогава всички ще видят, че това е било обикновена измама и ще престанат да мечтаят за тези проклети семена.

— Гениално измислено! — възкликна господин Ракс. — С ваше разрешение аз веднага сядам в колата и заминавам за Давилон, за да преговарям с Мигача и Шмекерленд.

— Тръгвайте, господин Ракс. Разчитам на вас.

В резултат на този разговор на следното утро господин Ракс се яви в кантората на Дружеството за гигантски растения. Той купи

няколко акции, ей тъй, за приличие, после извика настрана Мигача и Шмекерленд и им каза:

— Дошъл съм от град Грабенберг по нареждане на известния индустриалец Октоподъл, за да поговоря с вас. Ще можем ли да се видим някъде привечер?

Мигача и Шмекерленд бяха твърде любопитни да разберат какво ще иска от тях прочутият индустриалец и затова веднага се съгласиха. Щом свършиха работата си в кантората, те се отправиха към хотела, където беше определена срещата им с Ракс. Господин Ракс им предложи да вечерят заедно и само след минута тримата седяха пред една масичка в ресторанта.

Според обичая, свойствен на всички делови дребосъчета, господин Ракс започна разговора много отдалеч. Той се осведоми дали Мигача и Шмекерленд са идвали в град Грабенберг и като разбра, че вече са имали случай да посетят града, започна всячески да го хвали, твърдейки, че Грабенберг и неговите жители са най-умните, най-добрите и най-честните на света, а господин Октоподъл, който е кореняк грабенбергец, е на свой ред най-умният, най-достойният, най-честният жител на този град и освен това притежава такова огромно богатство, което мнозина и насън дори не са виждали.

Споменавайки за богатството, което притежаваше господин Октоподъл, пълните румени бузи на господин Ракс се разтегнаха в широка усмивка, а малко изпъкналите му блестящи очи неволно се притвориха. Той тръсна глава и сякаш събуден от приятен сън, реши, че е спечелил вече доброто разположение на събеседниците си към господин Октоподъл и каза:

— Вие сигурно се досещате по какъв въпрос господин Октоподъл ми е поръчал да говоря с вас, нали?

— Мисля, че става дума за изкупуването на голямо количество акции — изказа предположение Мигача.

Той обаче забеляза по изражението на Ракс, че догадката му не е вярна, и добави:

— За съжаление трябва да ви кажа, че от това нищо няма да излезе, понеже почти всички акции са вече разпродадени. До ден-два нашата кантора ще бъде затворена и вместо нея ще се открие конструкторско бюро за проектиране на летателен апарат.

— Ето точно това е въпросът, който интересува Октоподъл — отговори Ракс. — Господин Октоподъл смята, че е съвсем излишно да започвате построяването на летателен апарат. Това никак не е изгодно за вас, защото ще наложи огромни разходи. Вие ще похарчите всичките си парички, които с такъв труд сте спечелили от продажбата на акциите, и ще останете с празни ръце.

— Господин Октоподъл се лъже — отвърна Мигача. — Разходите няма да бъдат толкова големи, а освен това ще се появят и източници на нови доходи. Построяването на такъв необикновен летателен апарат непременно ще предизвика интерес у всички дребосъчета. Във вестниците ще могат да се публикуват сведения за хода на работата и читателите ще се запознават с различните проекти и конструкции. Всичко това ние няма да правим даром. Нашите вестници са извънредно жадни за различни сензации и те не ще жалят пари за подобен род информации. Ами телевизията? Ами киното? Представяте ли си какъв изгоден договор може да се сключи с телевизионното студио, за да покаже то подготвянето на този невиждан полет? А какво ще бъде в момента на отлитането на кораба или пък когато започнат първите опити с отглеждането на гигантските растения? Хиляди зрители ще седят като заковани пред своите телевизори. Пари като река ще потекат към джобовете ни! Това е вън от всякакво съмнение.

— Да не би господин Октоподъл да иска сам да се заеме с построяването на летателния кораб? — изказа предположение Шмекерленд.

— Не! Не! — извика господин Ракс. — Господин Октоподъл намира, че това е неизгодно и дори твърде вредно предприятие. Представяте ли си какво може да се случи, когато на нашата планета се появят тези гигантски растения? Хранителните продукти ще станат прекалено много. Всичко ще поевтинее. Нищетата ще изчезне! Кой в такъв случай ще иска да работи за вас и за нас? Какво ще стане с капиталистите? Ето вие например станахте сега богати. Всички ви гледат със завист. Имате много пари. Можете да удовлетворите всичките си прищевки. Можете да наемете шофьор, който да ви разхожда с кола, да си вземете прислужници, които да изпълняват заповедите ви: да ви чистят жилището, да се грижат за кучето ви, да изтупват килимите, да ви слагат гамашите и какво ли не още! И кой е длъжен да прави всичко това? Длъжни са да правят това за вас

бедняците, които се нуждаят от пари. А кой бедняк ще дойде да ви служи, щом той не се нуждае от нищо?… Ще се наложи да си правите всичко сами. За какво ви е тогава цялото ваше богатство? Разбирате ли сега каква беда могат да докарат тези гигантски растения на всички богаташи? Ако настъпи време, когато всички други ще бъдат добре, богаташите непременно ще бъдат зле. Имайте предвид това!

Мигача и Шмекерленд се позамислиха и отначало дори не знаеха какво да кажат. Шмекерленд започна да търка с ръка чело, сякаш това му помагаше да си събере мислите, и най-после измърмори сърдито:

— Е, и какво, според вас излиза, че ние трябва да се откажем от това изгодно предприятие, така ли?

— Но нали виждате, че предприятието съвсем не е изгодно — каза Ракс.

— А какво да правим тогава?

— Няма нужда да правите нищо — с любезна усмивка отвърна Ракс. — Трябва просто да изчезнете.

— Как тъй да изчезнем? Просто тъй, да вземем и да изчезнем? Без нищо ли? — извика Мигача.

— Е, че защо без нищо? — със спокоен глас каза Ракс. — Вземете със себе си петте милиона, които сте успели да спечелите от продажбата на акциите, и офейкайте някъде по-далечко.

— Благодарим, че ни разрешавате да вземем собствените си пари — сърдито измърмори Мигача. — Ние се готвехме да получим значително повече.

— Е, къде повече? Та това са пет милиона!

— Но за двамата! — възкликна Мигача.

— Нищо де, на всекиго от вас се падат по два и половина милиона — това малко ли е? — разсъдително каза Ракс.

— Вярно, не е малко, но на нас ни се иска да получим по три — отвърна Мигача. — И после, с нас са още Незнайко и Козлето. Не можем току-така да изоставим приятелите си. Трябва да се даде на всеки от тях поне по милион. Впрочем на Козлето можем да дадем и половин милион.

— Не, не — намеси се в разговора Шмекерленд. — И на Козлето трябва да дадем милион. Иначе той може да се почувствува обиден.

— Много похвално е, че се грижите така за своите приятели! — възкликна Ракс. — Това означава, че имате добри сърца. Аз може би ще

се опитам да направя нещо: да измоля от господин Октоподъл два милиона за вас. Трябва обаче да ви предупредя, че това не ще бъде лесно. Господин Октоподъл е страшен скъперник и трудно ще изпусне паричките от ръцете си. Ще се наложи да се помъча доста, докато успея да го убедя. Но ако отделите поне сто хиляди от своите милиони, ще се постарая да направя това заради вас — от мене да мине!

— Нека да е тъй — рече Мигача. — Смятам, че всеки труд трябва да бъде заплатен. Никой на никого не е длъжен да прави нещо даром. Вие ще издействувате за нас два милиона, а ние ще ви заплатим сто хиляди.

— Значи решихме! — зарадва се господин Ракс. — Смятайте, че съм започнал да действувам.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА
ГОЛЕМИЯТ БРЕДЛАМ

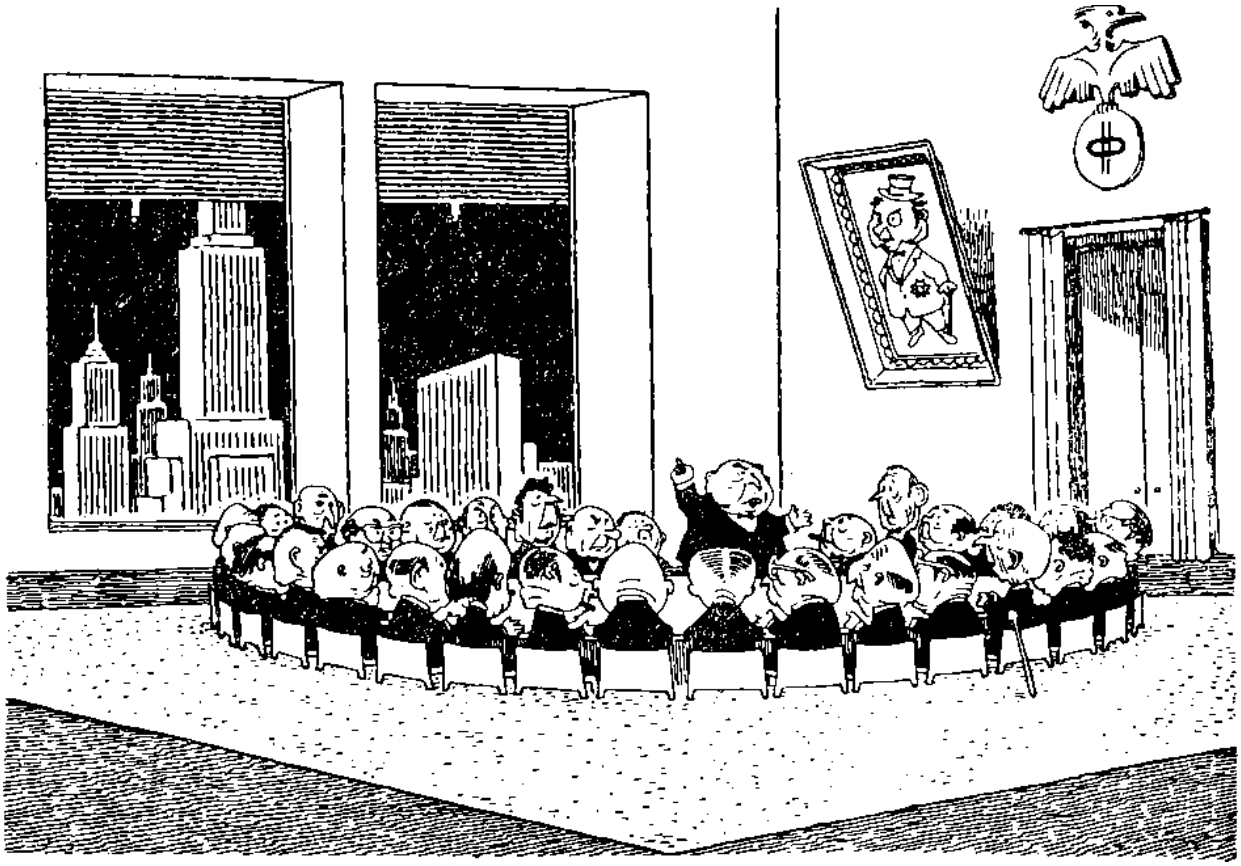

За читателя няма да бъде безполезно, ако научи следното. Когато заминаваше от Грабенберг, господин Ракс се беше споразумял с Октоподъл, че в съобщенията си до него той ще нарича Мигача и Шмекерленд не направо с имената им, а някак другояче, например: мерзавци, мошеници или магарета. Това беше необходимо за конспириране, тоест за запазване на действията им в тайна. Работата е там, че грабенбергските богаташи (както впрочем и богаташите във всички други градове) се следяха един друг, подслушваха телефонните си разговори, подкупваха пощенските служители, за да научават съдържанието на чуждите писма и телеграми. Всичко това им беше

нужно, за да могат по-успешно да си уреждат сделките и да се мамят взаимно. Господин Октоподъл разбираше, че ако останалите богаташи подушат преговорите му с Мигача и Шмекерленд, някой от тях може да си въобрази, че той е заинтересуван от гигантските акции. В резултат на това всички ще се втурнат да купуват големи количества от тези акции, а полза от това ще имат само Шмекерленд и Мигача.

Господин Октоподъл помнеше споразумението си с Ракс и ни най-малко не се изненада, когато получи телеграма със следното съдържание:

„Двете магарета настояват за два милиона. Какво да правя. Ракс“

Господин Октоподъл прочете телеграмата и разбра, че тук съвсем не става дума за обикновените, известни на всички четириноги и дългоухи животни, а за Мигача и Шмекерленд, които Ракс нарича магарета само за да обърка онези, които обичат да си пъхат носа в чуждите работи.

След като обмисли всестранно съдържанието на телеграмата, господин Октоподъл извика секретарката си и й поръча да отговори на Ракс със следните думи:

„Протакайте преговорите. Залъгвайте ги. Събирам големия бредлам. Октоподъл“

Предполагаме, че значението на фразите: „Протакайте: преговорите. Залъгвайте ги“ е ясно на всички; думите „събирам големия бредлам“ пък означава, че господин Октоподъл е решил да обсъди предложението на Мигача и Шмекерленд в съвета на капиталистите.

Трябва да споменем, че всички богаташи, които: живееха в лунните градове, бяха обединени помежду си в сдружения, наречени бредлами. Така например съществуваше сиренарски бредлам, в който влизаха собствениците на сиренарски мандри; захарен бредлам, който обединяваше всички фабриканти на захар; въглищен бредлам, който

обединяваше притежателите, на каменовъглени мини, и т.н. Тези бредлами бяха необходими на богаташите, за да държат в подчинение работниците и да извличат от тях колкото се може повече печалби. Когато се събираха заедно, капиталистите се споразумяваха каква надница да плащат на работниците. Благодарение на това споразумение никой от капиталистите не плащаше на работниците повече от онова; което бяха решили заедно и колкото и да се мъчеха, работниците не можеха да постигнат подобрение на жизненото си равнище. Освен това бредламът определяше и пазарните цени на продукцията, например на захарта, на хляба, на сиренето, на тъканите, на въглищата. Никой нямаше право да продава стоките си на по-ниски от установените от бредлама цени, благодарение на което цените се поддържаха високи. Това беше пак в полза на фабрикантите.

Освен отделните, тъй наречени малки бредлами имаше един, който се наричаше големият бредлам. В него влизаха представители на всички останали бредлами. Председател на големия бредлам беше господин Октоподъл.

Един ден след съобщението на секретарката, че всички членове на бредлама трябва да се явят на съвещание, големият бредлам се събра около огромната кръгла маса в кабинета на господин Октоподъл и той обясни причината на това извънредно заседание. Щем разбраха каква опасност ги заплашва, ако се появят гигантските растения, членовете на бредлама се обезпокоиха и единодушно се присъединиха към предложението на господин Октоподъл — да се унищожи още преди да се е развило напълно това предприятие с гигантските растения.

След господин Октоподъл думата взе фабрикантът на мебели и собственик на големи заводи за дървен материал Дъбсон, известен със своята тежка, сякаш издялана от дъбов пън глава, която той бавно обръщаше от една на друга страна и с мъка навеждаше, когато искаше да погледне надолу. Лунните жители обикновено наричаха дребосъчетата с подобен род глави дръвници. Господин Дъбсон каза, че има на свое разположение две твърде способни и дори талантливи от известна гледна точка личности (господин Дъбсон употреби точно тези думи), които могат да се заемат с тази работа и да премахнат на бърза ръка от пътя им Мигача и Шмекерленд, а заедно с тях Незнайко и Козлето.

— С други думи, ще ги пречукат мълчешката в някое тъмно кьоше срещу едно скромно възнаграждение, или направо казано — ще ги убият — поясни мисълта си господин Дъбсон.

Господин Октоподъл каза, че господин Дъбсон, изглежда, не го е разбрал правилно. Предлагайки да унищожат предприятието още в зародиша му, той съвсем не подразбирал, че трябва да убиват някого в буквалния смисъл на думата.

— Подобни методи в дадения случай са неподходящи — продължи господин Октоподъл, — тъй като работата е широко разгласена вече. Интересът към гигантските растения само ще се повиши, ако някой се разправи с Мигача и Шмекерленд по такъв енергичен начин. Това може да накара притежателите на акции да побързат с доставянето на гигантските семена от повърхността на Луната и тогава всички наши усилия ще отидат на вятъра. Ние трябва да премахнем самата мисъл за съществуването на гигантски растения, тоест да направим така, че никой вече да не вярва в тези фантастични семена. А това може да се постигне само ако Шмекерленд и Мигача избягат с парите, получени от продажбата на акциите.

— Ами защо не са избягали досега? Нима самите те имат някакъв интерес да се появят у нас тези глупави семена? — запита капиталистът Тъпсон.

Тъпсон съвсем не можеше да се причисли към дребосъчетата, които обикновено наричаха с името „дръвници“, защото неговата глава беше напълно правилна и свободно се въртеше на всички страни. По всичко личеше обаче, че той разсъждава също така бавно, както и господин Дъбсон.

— Мисля, че тези двамата, Мигача и Шмекерленд, са много големи шмекери — отвърна господин Октоподъл. — Те разбират, че за всички ни ще бъде извънредно изгодно, ако се махнат някъде по-далеч със своите семена, и затова настояват да им дадем три милиона.

— Три милиона какво? — подскочи от мястото си фабрикантът на консерви Стипсон.

Този Стипсон беше много слаб и жълт и напълно приличаше на рибата бабушка[1]. Очите му бяха мътни и угаснали също като на заспала риба и се оживяваха само когато се заговореше за пари. Ето и сега, щом Октоподъл произнесе думите „три милиона“, в очите на

Стипсон блеснаха тревожни пламъчета и той подскочи така, сякаш някой неочаквано го беше убол отзад с игла.

— Е, три милиона какво! — нетърпеливо отвърна Октоподъл. — Не стари галоши, разбира се, а три милиона фертинги.

— Ах, така ли! — извика господин Стипсон, сякаш едва сега разбра за какво става дума. — Значи три милиона фертинги трябва да дадем ние на тях?

— Точно така — потвърди господин Октоподъл. — Ние на тях.

— А не те на нас?

— Не, не. Не те на нас, а ние на тях!

— Тогава това не е изгодно за нас — заяви Стипсон. — Ако ни даваха те три милиона, щеше да бъде изгодно, но щом ние трябва да ги дадем на тях — не е изгодно.

— Че за какво ще ни дават те три милиона? — възрази господин Октоподъл.

— Вярно, няма за какво — съгласи се господин Стипсон.

Очите му отново угаснаха. Той седна на мястото си, но още същия миг отново скочи, енергично заклати глава и рече:

— Но все пак това… това е страшно неизгодно!

След Стипсон думата взе жителят на лунния град Лъженвил милионерът Лакомсон. Той каза:

— Господин Стипсон е прав. Тежко е да се дават пари, когато може и да не се дават. Но щом трябва да се дадат, по-лесно е да се извадят от чуждия джоб вместо от своя. Не е ли така?

Господин Лакомсон погледна изпод вежди насядалите около масата богаташи, изсмя се високо и после продължи:

— Сумата от три милиона е, разбира се, голяма, тук няма какво повече да се говори, но ако тя се разпредели между всички богаташи, в това число и между дребните, които, както знаете, са повече от едрите (известно е, че всички дребни неща в света са много повече от едрите… Не е ли така? Ха-ха-ха!), то на всекиго от нас ще се падне, да плати не чак толкова много… По този начин можем да съберем не три, а цели четири милиона, дори и повече. Три милиона ще дадем на тези авантюристи Мигача и Шмекерленд, за да се пръждосат някъде, а останалите пари ще приберем ние заради своя труд. Не е ли така?

— Не е така! — прекъсна го господин Октоподъл. — Щом почнем да събираме пари от различни там дребни богаташи, на всички ще им

стане ясно за какво ни са нужни тези пари. Всички ще разберат, че богатите не искат да се появят тези фантастични растения. Иди доказвай след това, че на света не съществуват никакви гигантски растения. Не, господа, пари за тази работа ще трябва да дадем само ние, само тези, които се намират сега в стаята. И никой, разбирате ли, никой, нито една жива душа не бива да узнае за какво сме говорили тук. А вие, господин Лакомсон, трябва да се засрамите! Тук става въпрос за запазването на всички наши богатства, а вие и в този момент мислите само как да изкарате нещо, как да си сложите в джоба още сто фертинга. Засрамете се!

— Че защо не? — замаха с ръце господин Лакомсон. — Сто фертинга, те, какво… сто фертинга са си винаги сто фертинга. Не е ли така?… Сто фертинга не се търкалят току-тъй на пътя. А на вас самия не ви ли трябват сто фертинга? Щом не ви трябват, тогава дайте ги на мене, тези сто фертинга. Не е ли така?

Милионерът Лакомсон дълго още мърмореше нещо за стотe фертинга, но най-после млъкна. Господин Октоподъл реши, че по отношение на тази работа всичко вече е уредено, но в този момент думата поиска господин Скъперфилд, собственик на огромната фабрика за макарони и фиде, известна под името „Макаронено производство Скъперфилд“.

Господин Скъперфилд, също както и господин Лакомсон, беше жител на лунния град Лъженвил. Трябва да отбележим, че измежду лъженвилци никой не се беше прочул повече от Лакомсон и Скъперфилд. Справедливостта изисква обаче да споменем, че и двамата бяха станали известни не с някакви добри дела, а изключително със своето скъперничество. Жителите на Лъженвил все не можеха да решат окончателно кой от двамата е по-голям скъперник и помежду им възникваха постоянни спорове по този въпрос. Ако някой започнеше да твърди, че Скъперфилд е по-голям скъперник, веднага се намираше друг, който да докаже, че Лакомсон е по-голям скъперник. Двамата спорещи посочваха стотици примери в подкрепа на своята правота. Всеки от тях викаше на помощ слушатели и присъствуващи, които по някакъв начин бяха пострадали от скъперничеството на единия или другия богаташ; в спора постепенно се намесваха все нови и нови дребосъчета и не рядко работата стигаше до бой.

За читателя ще бъде интересно да узнае, че въпреки абсолютното сходство в характерите им Лакомсон и Скъперфилд бяха пълна противоположност един на друг по своя външен вид. Лакомсон напомняше твърде много господин Октоподъл. Разликата беше само в това, че неговото лице беше малко по-широко от лицето на господин Октоподъл, а носът му — мъничко по-тесен. Докато ушите на господин Октоподъл бяха съвсем прилични, ушите на Лакомсон бяха големи и стърчеха глупаво встрани, което правеше лицето му да изглежда още по-широко. Колкото се отнася до Скъперфилд, той приличаше повече на господин Стипсон: същото постно, като на сушена риба лице, но ако може да се каже така — още по-жилесто и по-изсъхнало; същите безизразни рибешки очи, макар че в тях се забелязваше малко повече живот. За разлика от Стипсон господин Скъперфилд беше съвършено плешив. Той нямаше нито косъм на главата си и мършавата му кожа толкова плътно я обвиваше, че тя изглеждаше като гол череп. Устните му бяха тънки и съвсем безкръвни. Гласът му при това беше крайно неблагозвучен, някак рязък, дрезгав и скърцащ. Когато той говореше, струваше ти се, че някой се е покатерил на покрива и стърже там с тъп нож по ръждясалата ламарина.

Въпреки че ушите на господин Скъперфилд бяха големи колкото ушите на господин Стипсон, той чуваше извънредно зле. Непрекъснато му се струваше, че някой го пита за нещо и затова постоянно въртеше глава на всички страни, слагаше длан на ухото си и с противен глас крещеше:

„А? Какво?… Казахте ли нещо? Аз май че лошо ви чух“ — макар че никой не помисляше да му задава въпрос.

Всеки, който за първи път виждаше господин Скъперфилд, в никакъв случай не можеше да повярва, че пред него стои милионер, дотолкова той беше слаб и, тъй да се каже, възлест. Трябва да добавим все пак, че господин Скъперфилд слабееше не защото нямаше какво да яде, а поради собствената си алчност. Винаги когато ставаше нужда да изхарчи някой фертинг, той така нервничеше, така се измъчваше от лакомията си за пари, че губеше в тегло. За да възстанови тази загуба, той изяждаше всеки ден по четири закуски, по четири обеда и четири вечери, но пак не можеше да напълнее, защото мисълта, че е изхарчил за храна повече, отколкото трябва, не го оставяше на мира.

Господин Скъперфилд прекрасно разбираше, че неговата алчност вреди на здравето му, но не можеше да се справи със своята кучешка природа (както се изразяваше сам). Той си беше втълпил в главата, кой знае защо, че неговото и без това колосално състояние трябва непрекъснато да расте. И когато той успяваше да увеличи капитала си макар с един фертинг, беше готов да скача от радост. Наложеше ли се да изхарчи фертинг, Скъперфилд изпадаше в отчаяние. Струваше му се, че настъпва краят на света, че скоро всички фертинги сякаш под влиянието на някаква зла сила ще изчезнат от сандъците му и той от богаташ ще се превърне в просяк.

Ако другите богаташи владееха парите си и се ползуваха от тях за своите прищевки и удоволствия, то по отношение на Скъперфилд може да се каже, че не той владееше парите, а те него владееха. Намираше се напълно под властта им, беше техен покорен слуга: трепереше над парите си, пазеше ги и ги умножаваше, без да има дори най-малката полза от тях.

Впрочем никой не виждаше в поведението на Скъперфилд нещо ненормално, защото в общество, където парите се смятаха за най-важното нещо, подобно поведение изглеждаше естествено. Никому и през ум не минаваше, че господин Скъперфилд отдавна трябваше да се заведе на лекар и да се лекува със същата грижливост, с която лекуват всеки умопобъркан.

След като поиска думата, господин Скъперфилд стана, сложи си очилата на носа и започна да търка с длан своята плешива глава, сякаш се мъчеше да стопли замръзналите в мозъка му мисли. Точно в този миг му се стори, че някой каза нещо. Той сложи по навик длан до ухото си, заобръща се на всички страни и заскърца с ръждясалия си глас:

— А?… Какво?… Струва ми се, че казахте нещо?… Май че лошо ви чух… А?…

Щом се убеди, че всички седят мълком, Скъперфилд се усмихна и рече:

— Господа, моля да ме изслушате внимателно, защото нямам намерение да повтарям по два пъти думите си за тези, които не чуват. А?… И ще ви моля да не ме прекъсвате. И тъй, какво исках да кажа?… Хм! Да! Пфу! Забравих!… Никой ли от вас, господа, не знае за какво исках да говоря? — той започна да се върти на всички страни и да си мърмори под нос: — Хм! Да! Пфу! Колко глупаци има наоколо ми и

никой от тях не знае за какво щях да говоря! Да! — извика той внезапно и тропна по пода с бастуна с костен а дръжка, който постоянно държеше в ръцете си. — Спомних си за какво: за парите! Че може ли да бъде за друго? Разбира се, за парите. Пфу! За тези проклети три милиона, в дън земя да се провалят дано!… Кой каза, че трябва да се платят три милиона, а?… Ракс ли го каза? Че кой е този Ракс? Той е мошеник, този ваш Ракс! Че какво, да не би да не познавам Ракс? А?… Аз отлично познавам всички! Всички са мошеници! Моля, не ме прекъсвайте!… Ами ако Ракс беше казал, че трябва да се платят четири милиона, вие и четири ли щяхте да извадите? А?… Може би трябва да се платят не три милиона, а само два или един? А може би и нито един? А?… Моля, не ме прекъсвайте! Аз не ви прекъсвах! Може би Ракс си е измислил това, за да прибере трите милиона в джоба си? Вие не знаете, а аз зная!… Моля, не ме прекъсвайте! Аз ще замина за Давилон и ще поговоря с тези двамата, с Мигача и с Шмекерленд. Нека се пръждосат, но безплатно! Не им ли стига онова, което са спечелили от продажбата на акциите, ами искат да бръкнат и в нашите джобове? Това е разбойничество. А ще ги изоблича! Аз ще ги цапна с бастуна си по мутрите!

При тези думи господин Скъперфилд почна да размахва бастуна с костената дръжка и да тропа с него по масата, а после се опита да се измъкне от мястото си, за да тръгне веднага към Давилон при Мигача и Шмекерленд.

Седналите до него капиталисти скочиха и почнаха да го успокояват, но той не искаше да ги чуе и така силно размахваше бастуна, че някои от тях доста си изпатиха. В края на краищата те все пак го накараха да седне, сложиха му на главата студен компрес и чак след това той попритихна.

Щом видя, че тишината се възстанови, господин Октоподъл реши, че заседанието може да продължи и каза:

— Смятам, господа, че всички вие разбирате колко изключително деликатна е тази работа. Трябва да й се сложи край изведнаж, с един замах. Ако всеки от нас почне да ходи в Давилон и да се пазари с Мигача и с Шмекерленд, ние само ще си напакостим. Когато Мигача и Шмекерленд разберат колко силно е желанието ни да се избавим от тях, те ще ни поискат още повече. Ще ви кажа откровено, че Мигача и Шмекерленд са просто двама глупци, тъй като те ни искат извънредно

малко. Ние трябва да се възползуваме от това колкото е възможно по-бързо, докато не са променили решението си. Предлагам да не се пазарим за дреболии и веднага да решим. Тук сме тридесет и един членове на големия бредлам. Ако разделим трите милиона на тридесет и едно, ще се получи по-малко от сто хиляди фертинга. За всеки от нас тази сума е просто нищожна.

— Господа! — извика Скъперфилд, като скочи от мястото си. — Господа, защо ще делите трите милиона на тридесет и едно? Та това е трудно! Много по-лесно е да разделите трите милиона на тридесет. Мене не ме смятайте. Вие ще останете точно тридесет. Разделете трите милиона на тридесет и ще се получи точно по сто хиляди от всеки. По този начин няма да си губите времето да пресмятате, а времето, както знаете, е по-скъпо, от парите, защото парите могат да се върнат, а изгубеното време не ще върнеш за нищо на света…

Като каза това, Скъперфилд се измъкна от мястото си и се отправи крадешком към вратата, така както си беше, с компреса на глава. Октоподъл забеляза маневрата му и извика:

— Дръжте го! Не му позволявайте да избяга!

Неколцина от присъствуващите се спуснаха да хванат Скъперфилд, но той прояви необичайна ловкост: с един удар на бастуна си събори изпречилия се на пътя му собственик на многобройни нощни приюти господин Гадсон, ритна с крак вратата, която се разтвори широко, и затрополи надолу по стълбите.

Октоподъл забеляза, че и капиталистите Стипсон и Лакомсон са станали от местата си с явното намерение да офейкат. Той заповяда веднага на секретарката да заключи вратата и извика:

— Господа, преди всичко трябва да порицаем недостойната постъпка на Скъперфилд и да го изключим от нашето сдружение. От днес нататък никой от нас не бива да има работа с него. Нашият бредлам ще го преследва по всички начини. Скъперфилд скоро ще разбере, че като е нарушил нашите правила и е престанал да бъде член на бредлама, е загубил много повече, отколкото му се струва… А сега, господа, иска ли друг някой да последва примера на Скъперфилд?…

Господин Октоподъл обгърна с поглед събранието, видя, че никой вече няма намерение да бяга, и завърши:

— Щом няма такива, тогава да не губим време напразно и да съберем парите!

Всички богаташи почнаха да вадят от джобовете си своите чекови книжки и автоматичните си писалки. Известно е, че капиталистите никога не плащат с налични пари, а подписват чекове, срещу които винаги можеш да си получиш парите от банката.

---

[1] Бабушка — вид риба, която се върди в Каспийско море. ↑

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА
СКЪПЕРФИЛД ПОПАДА В КАПАН

Господин Октоподъл заключи получените чекове в огнеупорната каса, сбогува се с капиталистите и поръча на секретарката си да изпрати на Ракс следната телеграма:

„Бредламът се състоя. На двете магарета един за двамата. Съобщете телеграфически съгласието. Октоподъл“

Ракс получи телеграмата и разбра, че Октоподъл е решил да даде на Мигача и на Шмекерленд не два, а само един милион. Това ни най-малко не го учуди, защото той добре знаеше, че господин Октоподъл е винаги предвидлив в постъпките си и няма да вземе да хвърля парите си на вятъра. Достатъчно беше това, че Октоподъл не отказваше да плати и сега Ракс можеше да се надява, че щом се е съгласил да се лиши от един милион, в края на (краищата ще се лиши и от два. Господин Ракс всестранно обмисли създалото се положение и реши да не съобщава нищо на Мигача и на Шмекерленд, защото, като научат съдържанието на телеграмата, те също ще дойдат до заключението, че работите се нареждат, общо взето, успешно и могат да повишат още повече цената, на своето изчезване. Господин Ракс се срещна с тях и каза, че няма никакви известия от господин Октоподъл, но те не бива да губят надежда в успешния завършек на работата.

Неговите думи все пак разочароваха господин Шмекерленд, който искаше час по-скоро да избяга с парите.

— Много жалко, че господин Октоподъл не бърза — каза: Шмекерленд. — Продажбата на нашите акции е към своя край и точно сега му е времето да си оберем крушите или, с други думи казано, да офейкаме.

— Добре — отвърна Ракс. — Аз ще телеграфирам на Октоподъл и ще се опитам да ускоря, работата.

В действителност този ден Ракс не телеграфира на никого. Вместо да направи това, той влезе в един ресторант и се наобядва прекрасно. После се върна в хотела, дремна си час и половина в стаята, изкъпа се в плавателния басейн и чак тогава се срещна отново с Мигача и Шмекерленд. Тримата приятели най-напред вечеряха заедно, а после отидоха на вечерно представление в един театър, където срещу малко пари беше позволено да се замерват актьорите с гнили ябълки, и добре се повеселиха там.

Когато се събуди на другия ден, господин Ракс не каза никому ни дума, а изпрати на Октоподъл телеграма със следното съдържание:

„Двете магарета искат два. Отказват един. Какво да правя. Ракс“

Още същия ден от Октоподъл се получи телеграма, в която имаше само една дума:

„Преговаряйте“

Ракс получи телеграмата, почака да мине още един ден и без да каже дума на Мигача и на Шмекерленд, отговори на Октоподъл накратко:

„Преговарях. Упорствуват“

Не се знае до какво щеше да доведе тази размяна на телеграми, ако на следното утро в хотела, където беше отседнал господин Ракс, не се беше появил неочаквано господин Скъперфилд; със своя бастун в ръка и с обикновения си костюм, който се състоеше от черна дългопола дреха с два разреза отзад, черни панталони и висока черна шапка, известна под названието цилиндър.

На вратата Скъперфилд се сблъска с Ракс, който в този момент излизаше от хотела. Господин Скъперфилд разтвори широка обятията си и заскърца с отвратителния си глас:

— А, здравейте, господин Ракс. Много ми е приятно да ви видя!

— Здравейте — отвърна Ракс, опитвайки се да разтегне устните си в усмивка, макар да беше ясно, че срещата с този световно известен скъперник не му доставяше никакво удоволствие.

— Как сте? Добре ли сте със здравето си? — попита Скъперфилд, който явно желаеше да завърже разговор.

— Със здравето съм добре — каза Ракс.

— Аз също се чувствувам зле — подзе Скъперфилд, който не дочу отговора на Ракс и продължи: — Какво щастие е да срещнеш познато лице в този дяволски Давилон. Нашият Лъженвил е хиляди пъти по-хубав. Не намирате ли?

— Лъженвил е прекрасен град, но и в Давилон не е лошо, уверявам ви.

— Напълно съм съгласен с вас — закима с глава Скъперфилд, — никъде не съм виждал такъв отвратителен град, в дън земя да се

провали дано! Имам въпрос към вас: както виждам, вие живеете в този хотел. Как го намирате, добър ли е?

— Много добър хотел — потвърди Ракс.

— Но сигурно скъп? А?

— Да, малко скъпичък.

— Ето виждате ли, в дън земя да се провали дано! Имам едно предложение. Ако сте съгласен, да не вземам отделна стая, а да се настаня при вас. По този начин всеки ще плати два пъти по-малко. А?

Перспективата да има такъв съжител не беше твърде привлекателна за господин Ракс, но докато се водеше целият този разговор, той успя да съобрази, че Скъперфилд е дошъл не току-тъй до Давилон. Ракс помисли върху това и реши да се постесни малко и да използува близостта на Скъперфилд, за да разбере какви му са плановете.

Той придружи господин Скъперфилд до своята стая и му рече:

— Разположете се, моля. Както виждате, има достатъчно място за двама.

Господин Скъперфилд огледа помещението, изобрази върху лицето си нещо подобно на усмивка, което със същия успех можеше да се вземе и за гримаса на отвращение, благодари на Ракс и веднага се отправи към банята. Там той смъкна от главата си цилиндъра и извади от него зъбна четка, прах за зъби, кърпа за лице, половин дузина носни кърпички, резервен чифт чорапи и два ръждясали пирона и парче медна жица, които беше намерил някъде на улицата. По всичко изглеждаше, че този цилиндър служеше не само за целта, за която беше направен, но и за пътна чанта, както и за склад на вторични суровини.

Господин Скъперфилд скри всички тези неща в шкафчето. После извади от цилиндъра си парче ягодов сапун, но веднага забеляза, че до поличката на умивалника има друго, също такова парче сапун, което принадлежеше на Ракс. Скъперфилд сложи своя сапун наред с другия, загледа се известно време в двете парчета и се залови старателно да си сапунисва ръцете и лицето, но не със своя сапун, а с оня, който се намираше до него. При това той от душа се радваше, че беше успял по този начин да направи икономия.

Като се изми добре, господин Скъперфилд реши да си измие и зъбите. За тази цел той топеше зъбната си четка не в своята кутийка за прах, а в онази, която принадлежеше на Ракс. След това господин

Скъперфилд още дълго време отваряше ту едната, ту другата кутийка, мъчейки се да определи кой прах мирише по-приятно — неговият ли или този на Ракс. Тези му опити завършиха с това, че той кихна тъкмо в момента, когато си пъхаше носа в една от кутийките, и прахът, който се намираше вътре, се вдигна нагоре като облак.

Господин Скъперфилд изпадна в истинско униние, като видя какво огромно количество прах за зъби беше изхабил поради собствената си непредпазливост. Когато забеляза обаче, че държеше в ръце не своята кутийка, а тази на Ракс, Скъперфилд мигновено се успокои. Той се увери при това, че в кутийката беше останало още малко прах, и пресипа част от него в своята кутийка. След това се върна в стаята вече окончателно в добро настроение.

— Колко добре стана, че ви срещнах — каза той на очакващия го Ракс. — Наистина аз мислех да поговоря най-напред с тези двама ахмаци — с Мигача и Шмекерленд, но мисля, че няма да бъде по-зле, ако поговоря с вас. Струва ми се дори, че така ще бъде по-добре. Ако се съюзим заедно, ще можем да уредим на бърза ръка една хубава сделчица. Разбирате ли ме?

— А в какво се състои тази ваша сделчица? — заинтересува се Ракс.

— Както сигурно вече ви е известно, големият бредлам се съгласи да заплати на тези двама мошеници три милиона фертинги… — започна господин Скъперфилд.

Господин Ракс всъщност не знаеше нищо за трите милиона, тъй като претенциите на Мигача и Шмекерленд не отиваха по-далеч от два милиона. Той обаче веднага съобрази, че господин Октоподъл е решил да спечели от тази работа и е увеличил сумата, за да сложи в джоба си единия милион. Без да даде вид, че е научил от Скъперфилд важна тайна, господин Ракс рече:

— Да, да, известно ми е, разбира се!

— И така значи — продължаваше Скъперфилд, — мога да ви уверя, че големият бредлам ще се съгласи да даде не три, а четири и дори пет милиона. Ние с вас можем да намекнем на Мигача и Шмекерленд те да настояват за пет милиона, като им поставим, условието да ни дадат единия милион, когато получат парите. Нали няма да бъде лошо всеки от нас да получи по половин милионче, а? Не са малко парички, а?

Ракс слушаше Скъперфилд и пресмяташе на ум всички изгодни и неизгодни страни на предлаганата му сделчица. Ракс, естествено, изведнаж разбра, че лично за него сделката не е изгодна, защото, обявявайки се против големия бредлам, рискуваше да навлече върху себе си гнева на всесилните капиталисти. Те нямаше да му простят, ако ги изиграе. Заедно с това Ракс виждаше, че Скъперфилд беше замислил опасна игра. Объркани съвсем, Мигача и Шмекерленд можеха да не се задоволят и с пет милиона, а тогава не се знаеше как ще свърши всичко това. Когато Ракс разбра от разговора си със Скъперфилд, че той беше отказал да внесе своя дял от парите и е избягал от заседанието на големия бредлам, Ракс реши да не му разкрива своите планове.

— С удоволствие ще ви помогна, господин Скъперфилд — рече той. — Ако искате, можем още сега да отидем при Мигача и Шмекерленд. Те живеят в една вила вън от града. За миг ще ви закарам с моята кола. Между другото, може и да обядваме у тях.

— Да обядваме ли? Че какво — може — зарадва се Скъперфилд. — Ще бъде много добре да обядваме, защото тук в ресторантите, в дън земя да потънат дано, ястията имат такива цени, че просто никакви пари не ти стигат. Можем и да обядваме.

— Чудесно! — каза Ракс. — С ваше позволение ще изляза само за минутка и веднага ще тръгнем.

Господин Ракс излезе от стаята, извика един прислужник и му каза да предаде на пощата следната телеграма до Октоподъл:

> Време е да приключим с магаретата. В града е пристигнал лъженвилският скъперник Скъперфилд. За последиците не отговарям.
>
> Ракс

— Ето че свърших — каза той, като се върна в стаята. — Сега можем и да тръгваме.

Господин Скъперфилд сложи цилиндъра си и след пет минути те вече летяха из града с блестящата осемцилиндрова кола на Ракс. Скъперфилд беше в отлично настроение. Той се радваше от сърце, че ще се разходи с луксозна кола и отгоре на това ще се наобядва безплатно, независимо от обстоятелството, че му предстоеше

възможност да уреди на бърза ръка, както се изразяваше той, една изгодна сделчица.

Машината направи няколко завоя по улиците, излезе вън от града и се понесе по равното и опнато като стрела асфалтирано шосе. Отдясно и отляво на пътя се простираха ниви ту с разцъфтял лунен слънчоглед, ту с елда, която разпръскваше във въздуха една твърде приятна, сладникава миризма на мед, ту с вълнуваща се като море изкласила лунна пшеница. Колата летеше покрай села с овощни и зеленчукови градини. Скъперфилд оживено въртеше глава на всички страни. Природните картини го довеждаха във възторг. Щом забележеше на ливадата стадо овце или вързана коза да пасе трева, той побутваше по лакътя Ракс и развълнувано викаше:

— Гледайте, гледайте, овчици! Честна дума, овчици, в дън земя да се проваля! Ах, какви са милички! А ето и коза! Гледайте, коза! Но защо не гледате?

Ракс, който седеше на кормилото, само се подсмиваше мълчаливо. Неочаквано пътят описа голяма дъга, след която се откри зелена ливада с огромно изкуствено езеро в средата. Сред езерото плуваха бели гъски. Видът на спокойните води с разцъфналите лилии и водни рози, с белоснежните птици, които без всякакво усилие се държаха върху огледалната повърхност на езерото, до такава степен подействува върху господин Скъперфилд, че той замря от възторг и загуби способността си да говори. Той улови здраво ръкава на господин Ракс, известно време безмълвно раздрусва ръката му, а след това му изкрещя право в ухото:

— Гъски, гъски!

— Та какво от това, никога в живота си ли не сте виждали гъски? — учуди се Ракс.

— Не съм виждал — в дън земя да потъна, честна дума! Всъщност не помня вече кога съм виждал. Защото, право да си кажа, никога не излизам вън от града.

— Сериозно ли говорите? — недоверчиво попита Ракс.

— Честна дума, господин Ракс. Че кога ли съм имал време за това? Цял живот съм се занимавал само с печелене на пари и дори в зоологическата градина не съм ходил. Пък и защо ще ходя там? Нали за вход трябва да се дават пари? Така можеш да стигнеш и до пълно

разоряване. Виж ги ти какво измислили! Та няма да изям животните, ако ги погледна я! За какво трябва да плащам пари?

— А нали и животните трябва да ядат нещо? Парите трябват точно за това, за храна — отвърна Ракс.

— Гледай ти работа — измърмори Скъперфилд. — Е, тогава нека глупавите си дават парите за храна на животните. Това не ми е по възможностите. Смятам, че животните все някак ще преживеят и без мене.

— Но както изглежда, вие все пак много обичате животните — каза господин Ракс.

— Обичам ги, в дън земя да потъна дано, правилно сте забелязали. Видя ли някакво животинче, иска ми се да го помилвам, да му се порадвам, добра дума да му кажа, да го целуна. Не вярвате ли? Честна дума! Веднаж видях на улицата едно кученце. Толкова хубаво ми се видя паленцето, че веднага реших да се отбия в един магазин и да му купя лебервурст. За щастие обаче оказа се, че нямам у себе си дребни пари, а не ми се щеше да развалям банкнота от десет фертинга. Нали знаете какво нещо са парите: докато е целичка, десетачката си е десетачка, изхарчиш ли от нея макар и пет сантика, тя престава да бъде вече десетачка. Хм!

— Когато отидем при Мигача и Шмекерленд, ще видите там различни животни — рече господин Ракс. — Те имат на вилата изкуствено езеро, а в него плават и гъски, и патици, и юрдечки, дори лебеди има…

— Наистина ли има лебеди?

— Наистина. А в градината на свобода живеят питомни зайчета, токачки, фазани. Освен това имат и едно малко, опитомено мече.

— Хайде де! А то не хапе ли?

— Че защо ще хапе? Кротко е като агънце.

— Ами аз ще мога ли да го помилвам?

— Разбира се. Щом пристигнем, милвайте го, колкото искате.

Господин Скъперфилд не можеше да се удържи вече на мястото си от нетърпение. Искаше му се по-скоро да види мечето и да го помилва.

Господин Ракс през това време отдавна вече беше се отбил от шосето и караше колата по горски път, от двете страни на който се издигаха лунни кедри, дъбове, кестени и храсталаци от лунен, бамбук.

Всички тези дървета не бяха така високи, както нашите на Земята, а съвсем дребнички, подобно на всички останали растения.

Господин Ракс избра място, където дърветата растяха много на гъсто, завъртя кормилото и колата тръгна направо: през гората, без всякакъв път.

Господин Скъперфилд почувствува друсането, огледа се наоколо и като разбра, че вървят направо през гората, попита:

— Но защо се отбихме от пътя?

— Така е по-направо — отвърна Ракс. — Ще стигнем по-скоро.

Щом навлязоха достатъчно навътре в гората, Ракс спря изведнаж, излезе от колата, вдигна капака на мотора и почна да човърка нещо вътре. Той изключи незабелязано мотора от електрическата система, качи се отново в колата и почна да превъртва стартера. Стартерът заскърца така, сякаш някой удряше с пръчка по ламарина, но моторът не се запалваше.

— Заяде ли? — съчувствено попита Скъперфилд.

— Заяде — угрижено потвърди Ракс.

Той отново слезе от колата, почовърка пак мотора и се опита да го запали. Най-после рече:

— Сигурно се е прегрял двигателят. Ще трябва да повървим малко пешком. Пък и вече е близо.

Скъперфилд неохотно слезе от колата. Господин Ракс отвори багажника, извади от него навито въже и незабелязано го пъхна в джоба си. След това хлопна вратичката на колата и закрачи право към най-големия гъсталак на гората. Господин Скъперфилд креташе след него, спъваше се в буците и ругаеше на ум при всяка крачка. След малко господин Ракс видя, че мястото, където се намираха, беше достатъчно затънтено, спря се и рече:

— Струва ми се, че сбъркахме пътя. Какво ще кажете?

— Че какво мога да, кажа аз, драги? Нали не аз ви водя, а вие мене? — с основание забеляза Скъперфилд.

— Това е вярно — измърмори Ракс. — Е, няма нищо, аз ей сега ще се покача на едно дърво и ще погледна отгоре в каква посока да вървим. Помогнете ми да се покатеря например на този кедър.

Те се приближиха заедно до един кедър, който беше малко по-висок от другите дървета. Господин Ракс погледна нагоре и като видя,

че клоните, за които би могъл да се хване, се намират много нависоко, облегна Скъперфилд с гръб към дървото и каза:

— Стойте тук, аз ей сега ще се покача на раменете ви и тогава ще мога да стигна с ръце клонете. Само почакайте малко да си събуя най-напред обувките.

Ракс се наведе, но не се събу, а незабелязано измъкна от джоба си въжето и за миг привърза Скъперфилд през корема за дървото.

— Ей! Ей! — извика Скъперфилд. — Защо правите това?

— Е, защото трябва да ви държа за дървото, иначе ще вземете да паднете, когато почна да се качвам по вас — обясни Ракс.

Като каза това, той се затича около кедъра, без да изпуща въжето, и по този начин ръцете и краката на господин Скъперфилд бяха здраво прикрепени към дървото, а той целият се оказа омотан с въжето като шпеков салам.

Е, стига шеги! — извика Скъперфилд, чувствувайки, че не може да мръдне нито с крак, нито с ръка. — Развържете ме веднага или ще викам за помощ.

— Защо ще викате за помощ? — възрази Ракс. — Сам аз ще ви помогна; ако ви потрябва нещо.

И Ракс вдигна падналия на земята цилиндър, нахлузи го отново на главата му, а бастуна, който Скъперфилд беше изпуснал, подпря до него на дървото.

— Ето виждате ли, всичко е наред — каза той.

— Развържете ме или ще почна да ви плюя — изкрещя Скъперфилд.

— Защо пък ще ме плюете? Това не е вежливо — отвърна Ракс.

Скъперфилд обаче плю, но не улучи Ракс.

— Ето виждате ли колко е некрасиво — хладнокръвно каза Ракс. — Ще бъда принуден сега да ви запуша устата.

Той извади от джоба си мръсен парцал, с който бършеше колата, и го напъха в устата му. А за да не може Скъперфилд да го изплюе, той му завърза устата с носната си кърпа. Сега Скъперфилд можеше само тихичко да мучи и да върти глава.

— Готово — каза Ракс, като огледа внимателно Скъперфилд от всички страни. — Струва ми се, че всичко е направено както трябва. Дишайте тук чист въздух и се наслаждавайте на природата. Мисля, че надвечер ще успея да се върна и да ви освободя. А засега съветвам ви

да не си хабите напразно силите и да не правите опит да се освободите. Уверявам ви, че това с нищо няма да ви помогне.

Господин Ракс махна с ръка на Скъперфилд за сбогом, върна се при оставената сред гората кола, качи се в нея и потегли обратно към града.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА
БЯГСТВОТО

Първото, което господин Ракс видя, когато се завърна в хотела, беше получената от Октоподъл телеграма:

„Приключвайте с магаретата. Два милиона ще получите от банката. За изпълнението телеграфирайте. Октоподъл“

Ракс прочете телеграмата, обади се веднага по телефона на Мигача и на Шмекерленд и ги извика при себе си.

— Ето какво, драги мои — рече той, щом Мигача и Шмекерленд пристигнаха. — Сега трябва да действуваме без протакане.

— Ето какво, момчета — каза той още на мига, когато Мигача и Шмекерленд пристигнаха.

— Сега трябва да се действа бързо. Купете си голям куфар, сложете в него всички парички, които сте изкарали от продажбата на акциите, и идвайте тук с вашите Козлето и Незнайко. Тук ще ви чака друг куфар с двата милиона, които ще получа за вас в банката. Оттук тръгваме към Грабенберг, а от Грабенберг можете да потеглите накъдето ви душа пожелае. Къде сте решили да се отправите?

— В Сан Комарик. Има един такъв град на морския бряг. Ще поживеем там, докато ни омръзне, а после ще тръгнем да пътешествуваме — отвърна Мигача.

— Това е чудесно! — каза Ракс. — В Сан-Комарик можете прекрасно да се повеселите. Впрочем, щом имаш пари, навсякъде е хубаво.

— Мисля, че не бива да заминем всички заедно — рече Шмекерленд. — Това може да се стори подозрително. Ние с Мигача ще тръгнем днес, а Незнайко и Козлето могат да заминат утре. Ще им купим билети за влака.

— Може и така — съгласи се Ракс. — Действувайте, а аз ще отида в банката за парите.

След като се раздели с Мигача и с Шмекерленд, Ракс не отиде веднага в банката, а най-напред се отби в редакцията на вестник „Давилонски хуморески“. Собственик на този вестник беше не някой друг, а господин Октоподъл; иначе казано, вестникът се издаваше с негови средства. Зданието на редакцията, всички печатарски машини и цялото оборудване на печатницата принадлежаха на Октоподъл. Всички сътрудници, като се почне от редактора и се стигне до най-незначителния словослагател, получаваха заплатите си от Октоподъл. В замяна на това и приходът от продажбата на вестника всецяло принадлежеше на Октоподъл.

Трябва все пак да спомена, че този приход не беше особено голям и честичко не надвишаваше разходите. Но господин Октоподъл и не ламтеше в случая за големи печалби. Вестникът му беше нужен не за

да печели от него, а за да рекламира свободно своите стоки. Тази реклама се правеше извънредно хитро, а именно: във вестника често печатаха тъй наречените художествени разкази и ако героите на разказа сядаха да пият чай, авторът непременно споменаваше, че те пият чай със захар, произвеждана в захарните заводи на Октоподъл. Наливайки чая, домакинята съобщаваше, че винаги купува октоподълска захар, тъй като тя е много сладка и хранителна. Ако авторът на разказа описваше външността на героя, то уж случайно пак се споменаваше, че сакото му е купено преди десет-петнадесет години, но изглежда като ново, защото е ушито от плат, произведен в текстилните фабрики на Октоподъл. Всички положителни герои в тези разкази — значи всички добри, богати, състоятелни, или тъй наречени почтени дребосъчета, купуваха платове винаги от текстилните фабрики на Октоподъл и пиеха чая си със захар от неговите заводи. В това именно се криеше тайната на тяхното благополучие. Платовете се носеха дълго, а захарта, предвид на нейната необикновена сладост, се употребяваше в малки количества, което спомагаше да се пестят пари и да се трупа богатство. А всички лоши дребосъчета в тези разкази купуваха платове от някаква друга фабрика и пиеха чай с друга захар, следствие на което биваха преследвани от различни несполуки, непрекъснато боледуваха и все не можеха да се отърват от мизерията.

Освен подобен род „художествени разкази“ вестникът печаташе обикновени реклами, които хвалеха Октоподъловата захар и продукцията на неговите текстилни фабрики.

От само себе си се разбира, че нито рекламите, нито художествените разкази можеха да привлекат особено вниманието на обществото. Ето защо във вестника всеки ден се печатаха съобщения за интересните събития и произшествия, както и различни хумористични, тоест малки забавни разказчета или анекдоти, предназначени специално да разсмиват наивните читатели. Читателят, който купува вестника, за да прочете хумористичните, поглъща заедно с тях и „художествените разкази“, а точно това се иска и от него.

Когато влезе в кабинета на редактора, който впрочем се казваше Гризел, господин Ракс видя пред отрупаната с разни ръкописи маса едно дребосъче, чийто външен вид напомняше стар, тлъст плъх, облечен в сиво сако. Първото, което се хвърляше в очи у него, беше удълженото му, сякаш източено напред лице с гъвкав, подвижен нос,

тясна уста и къса горна устна, изпод която се подаваха два остри, ослепително бели зъба.

Щом видя Ракс, когото познаваше отдавна, лицето на господин Гризел цъфна в усмивка. Двата му зъба при това се издадоха още повече изпод горната устна и опряха в късата му брадичка.

— Нещо бързо и, доколкото мога да се досетя, важно, нали? — попита Гризел, като се ръкува с Ракс.

— Досетлив сте както винаги! — разсмя се Ракс.

— Всъщност не е мъчно да се досетя, защото господин Октоподъл дава нареждания за по-незначителните неща винаги писмено или ги диктува по телефона — отвърна Гризел.

— Този път работата е такава, че не може да се довери нито на телефона, нито на пощата — каза Ракс.

След като хвърли поглед към вратата и се увери, че тя е плътно затворена, господин Ракс премести стола си по-близо до Гризел и с понижен глас рече:

— Касае се за гигантските растения.

— Какво? Да не би Дружеството за гигантски растения да фалира? — наостри уши Гризел и мръдна нос, сякаш подушваше нещо.

— Трябва да фалира — отвърна Ракс, натъртвайки на думата „трябва“.

— Трябва ли?… Аха, трябва! — захили се Гризел и горните му зъби отново се впиха в брадичката. — Е, тогава ще фалира, щом като трябва, смея да ви уверя! Ха-ха! — изсмя се той, като вирна мишата си глава.

— Наложително е да се помести във вестника една малка, статия, която да хвърли сянка върху това дружество — почна да обяснява Ракс. — Собствениците на гигантските акции трябва да почувствуват, че имат работа с мошеници и че акциите им всъщност не представляват никаква ценност. Не трябва да се твърди обаче нищо положително. Необходимо е само да се създаде у тях известно съмнение.

— Разбирам — отговори Гризел. — Достатъчно е и най-малкото съмнение, за да се спуснат всички да продават акциите си. Няма да минат и два дни и вместо по фертинг те ще се продават по петаче. Сигурно господин Октоподъл желае да купи евтино тези акции, за да ги продаде после, когато цената им отново се покачи?

— Господин Октоподъл не ми е говорил нищо за плановете си — студено каза Ракс. — Нашата задача е статията да се появи утре във вестника. Останалото не е наша работа.

— Разбирам — закима с глава господин Гризел.

— И още нещо — добави Ракс. — Никой не бива да знае предварително за тази статия.

— Ясно. Аз лично ще се заема с нея — отвърна Гризел.

Щом Ракс излезе от стаята, господин Гризел извади автоматичната си писалка, сложи пред себе си чист лист хартия и като наведе глава, започна бързо да пише. Буквите му излизаха някак закръгленички, а едновременно с това остроносички, с дълги опашки, спуснати надолу. Погледнато, отстрани, изглеждаше, че той съвсем не пише, а грижливо нарежда на лавички тлъсти, опашати мишки.

Като изпълни с мишки цялата страница, господин Гризел натисна бутончето на електрическия звънец.

— Дайте това веднага за набор — каза той на появилата се на вратата секретарка, като й подаде изписания лист. — И внимавайте! Никому ни дума — добави той, слагайки пръст на устните си или по-право казано, на зъбите си.

Секретарката веднага изчезна с листа в ръка, а господин Гризел се залови да мисли откъде да намери пари, за да закупи повечко от гигантските акции, щом тяхната цена спадне.

Докато Ракс разговаряше с редактора Гризел, а после беше в банката за пари, Мигача и Шмекерленд си уреждаха работите. Най-напред те отидоха на гарата и купиха за следния ден два билета до Сан-Комарик. На връщане наминаха в универмага, откъдето се снабдиха с доста обемист куфар, направен от непробиваем за куршуми фибролит, а когато минаваха покрай едно кино, купиха два билета за филма „Тайнственият непознат или Разказ за седемте удушени и за удавения в мазута“.

След като направиха всички тези покупки, те се завърнаха в кантората и Шмекерленд каза на Незнайко и на Козлето:

— Братлета, днес работихте достатъчно. Ето ви билети, можете да отидете на кино. След киното вървете да обядвате, а на работа елате утре сутринта. Днес не идвайте тук. Ние с Шмекерленд ще работим вместо вас. Ето ви пари за обед.

Незнайко и Козлето взеха билетите и парите и весело се отправиха за киното. Мигача веднага седна пред масата и започна да продава акции на посетителите, а Шмекерленд се вмъкна в стаята, където стоеше огнеупорната каса, и се залови да пълни куфара с парите, които се намираха в нея. Когато касата беше изпразнена до последния фертинг, той откъсна листче от бележника си, надраска с молив една записка и я сложи на поличката в огнеупорната каса заедно с билетите за влака.

Когато се върна в кантората, Шмекерленд смигна на Мигача и скришом му посочи с пръст натъпкания с пари куфар. Мигача разбра, че всичко е готово. Той стана от масата и изпрати до вратата посетителите, като им каза да дойдат на другия ден. Щом те излязоха, двамата приятели грабнаха куфара, заключиха кантората и бързо офейкаха.

След десетина минути те вече седяха в хотела и брояха донесените от Ракс пари. За преброяването на два милиона би се изисквало, разбира се, не малко време, но тъй като парите бяха в пачки от по десет хиляди, работата вървеше бързо. Двамата приятели провериха само за контрол няколко пачки. Щом се убеди, че в донесения от Ракс куфар има точно два милиона, Шмекерленд отброи от тях сто хиляди и ги подаде на Ракс с думите:

— Можете да си получите паричките. Те са честно спечелени. Пожелаваме ви да ги използувате добре.

— Благодаря ви, приятели — каза Ракс. — А сега ние с вас трябва веднага да се махнем от града, още повече че по пътя ни предстои да свършим още една работа.

— Каква работа? — заинтересуваха се Мигача и Шмекерленд.

— Да освободим прочутия милионер Скъперфилд.

— Какво му се е случило?

— Отвлекли са го банда разбойници, които искат голям откуп за освобождаването му — обясни Ракс. — Аз съвсем случайно узнах мястото, където разбойниците крият Скъперфилд. Така че ние можем да го освободим. Разбира се, срещу прилично възнаграждение. Смятам, че ще успеем да измъкнем от него чек за една крупна сума и да си получим срещу този чек парите от банката.

— Колко можем да поискаме от този скъперник за освобождаването му? — попита Шмекерленд.

— Мисля, че един милион.

— Един милион ли? — извика Шмекерленд.

— Какво, много ли ви се вижда? — обезпокои се Ракс.

— Според мене, това е малко — отвърна Шмекерленд. — Ако не измъкнем поне два милиона, не си струва и да се залавяме за тази работа.

— Знаете ли какво, ще му вземем три милиона и — край! — предложи Мигача. — Точно по милион за всеки от нас.

— Ето едно разумно предложение — одобрително рече Шмекерленд.

А в това време господин Скъперфилд беше изгубил вече всякаква надежда за спасение. В момента, когато Ракс го беше вързал за дървото, той така се изплаши, че не можа да намери подходящо обяснение за станалото. Всичко, което се беше случило, му се стори нечувана дързост. Досега никой никога не го беше връзвал за дърво, и то по такъв безцеремонен начин. Парцалът, с който коварният Ракс му беше запушил устата, вонеше нетърпимо на бензин. От тази миризма главата на Скъперфилд се замайваше. Нещастникът чувствуваше, че всеки момент може да падне в несвяст и сигурно щеше да се строполи на земята, ако не беше вързан здраво за дървото. В края на краищата той все пак изгуби съзнание, а когато дойде на себе си, почна да се дърпа с всичка сила, мъчейки се да разкъса въжето. Последицата от всичките му усилия беше само тази, че въжето, с което беше вързан, се впи още по-дълбоко в тялото му, причинявайки му нетърпими болки.

Изхабил напразно силите си и убеден, че опитите му да се освободи няма да доведат до нищо, Скъперфилд замря на мястото си. От тази му неподвижност ръцете, краката и дори тялото му се вцепениха, изтръпнаха и Скъперфилд съвсем престана да ги усеща. Цялото му тяло беше сякаш изчезнало, а заедно с него — и усещането за болка.

От време на време подухваше топъл, лек ветрец и раздвижваше листата на дърветата. На Скъперфилд му се струваше, че те приветливо му махат със стотиците си мънички, зелени ръце и му шепнат тихичко нещо на своя горски език. Тревата бе изпъстрена с розови и нежносини цветенца. Скъперфилд не знаеше названията им, но му беше много приятно да ги гледа. Горе в клонете на дърветата подхвръкваха малки птички с червено нагръдниче и пълнеха въздуха с веселото си

чуруликане. Някои от тях кацаха на тревата и кълвяха нещо, а после отново хвръкваха. Скъперфилд никога не беше виждал отблизо горски птички и затова ги наблюдаваше сега с огромно наслаждение.

Някои от птичките престанаха да се страхуват от него, тъй като той стоеше съвсем неподвижен, и взеха да прелитат съвсем под носа му. А едно птиченце дори му кацна на рамото. Сигурно то беше взело Скъперфилд за някакъв съвършено безжизнен предмет, за нещо като обгорял пън. Кацнало на рамото му, птиченцето се озърташе, накланяйки главичка ту на една, ту на друга страна. После то подхвръкна и отлетя, като докосна лицето на Скъперфилд с крайчеца на крилото си. Милионерът изпадна в умиление. Усетил нежното докосване на това мило същество, Скъперфилд се разчувствува и дори заплака.

„Колко е прекрасен светът и колко хубав е животът! — помисли си той. — Как не съм забелязал това по-рано? Защо никога не съм ходил в гората и не съм виждал цялата тази красота? Кълна се, че ако остана жив и се измъкна оттук, непременно ще ходя всеки ден в гората. Ще гледам дърветата и цветенцата, ще слушам нежния шепот на листата, радостното чуруликане на птиците, веселото свирене на щурците; ще наблюдавам войните кончета, милите трудолюбиви мравчици, гъските, патиците, пуйките и всичко, всичко, което съществува на света. Това никога няма да ми омръзне!“

Скъперфилд си поплака и малко се успокои. Настроението му се подобри и той си рече:

— Няма да губя надежда. В края на краищата все някой ще дойде и ще ме освободи.

И милионерът започва да мисли как да възнагради избавителя си.

— Нищо няма да пожаля — казваше си мислено той. — Ето на, ще му дам пет фертинга… Да… В дън земя да се проваля, ако не му дам пет фешинга… Въпреки че пет фертинга, право да си кажа, са май множко за такова нещо. По-добре да му дам три фертинга или един. Мисля, че един ще му бъде достатъчно.

В този миг Скъперфилд някак неловко се мръдна и въжето се вряза в хълбока му с такава сила, че той без малко не изрева от болка.

— Не, не, по-добре да дам пет фертинга — рече си той. — За такова нещо не бива да се скъпя. Ще трябва да направя икономия от нещо друго.

Времето минаваше, но никой не идваше да го спаси. Ето защо Скъперфилд си каза:

— По дяволите, ще дам десет фертинга! Само да дойде някой. Иначе мога и да пукна тук!

Мина половин час и Скъперфилд повдигна цената за своето спасение на двадесет фертинга, после на тридесет, на четиридесет, на петдесет. За един час той повиши сумата до сто фертинга и спря.

— Глупци! — ругаеше той бъдещите си спасители. — Кой знае къде се шляят и лапат мухите, а нито един глупак няма да дойде насам, за да получи сто фертинга! Ами че сто фертинга не се търкалят току-така на пътя! Я да ми кажат на мене, че мога отнякъде да получа току-тъй, за нищо, сто фертинга, струва ми се, че ще отида накрай света! Дори и по-далеч! Честна дума, в дън земя да се проваля, ако на е така!

Известно време Скъперфилд се вслушваше със затаен дъх, но нито един страничен шум не стигна до него, нито едно клонче не изпращя под крака на избавителя.

— Глупци, магарета с магарета, идиоти! — беснееше той. — Какво нехайство! Исках да им дам сто фертинга, но сега ще получат… чушки! Могат и да не идват!… Ето, винаги става така! И пръста си не мръдват, за да спечелят малко парички, а после казват, че богаташите били криви за всичко! В дън земя да се провалят дано!

Решението да не плаща нищо върна доброто настроение на Скъперфилд. Това обаче не трая дълго, защото той веднага почувствува, че е гладен. Понеже нямаше какво да прави, той се залови да обмисля какво би ял на обед, ако изведнаж се намереше в ресторант. Неговото въображение му рисуваше най-вкусните яденета и след пет минути Скъперфилд така се настърви, че беше готов да плати за освобождаването си хиляда фертинга.

— Хиляда фертинга давам! — мислено изкрещя той. — Две хиляди давам! Три! Малко ли ви са?… Десет хиляди давам, в дън земя да се провалите дано!

Усещането за глад обаче постепенно се притъпи. Скъперфилд дори започна да съжалява, загдето беше повдигнал толкова много цената на спасението си, но в този момент взе да го мъчи и жажда.

— Сто хиляди давам! — рече си той и дори сам се изненада от собствената си щедрост.

Известно време той размишляваше дали да покачи цената на един милион, но после си каза:

— Не, по-добре да пукна, отколкото да платя толкова много пари!

Точно в този момент от дървото падна една листна въшка и го ухапа силно по шията.

— О-ох! — изпищя Скъперфилд. — Давам милион! Давам го!…

Листната въшка обаче не обърна внимание на тези обещания и втори път ухапа Скъперфилд.

— Два милиона давам! — извика Скъперфилд.

Насекомото го ухапа трети път.

— Ах ти, дяволска гадино! — прокле я мислено Скъперфилд. — Малко ли ти са два милиона? Три давам, в дън земя да се провалиш дано!

В същия миг той разбра, че въшката наистина се провали — падна от шията му и почна да го хапе по гърба. Чувствувайки се безсилен да се справи с нищо и никаквото насекомо, Скъперфилд побесня от яд.

— Почакай малко, само да се освободя! — заплашително рече той. — Пет милиона давам да ме освободят! Цялото си състояние давам! Не ми трябват никакви пари, в дън земя да се провалят дано!

И сякаш в отговор на молбата в гората внезапно се чуха нечии стъпки. Скъперфилд вдигна глава и видя в далечината три дребосъчета. Стори му се, че едното от тях прилича на Ракс. Скъперфилд обаче не успя да го разгледа добре, защото дребосъчето веднага се скри зад едно дърво. През това време другите две се приближиха до Скъперфилд. Читателят, разбира се, вече се е досетил, че това бяха Мигача и Шмекерленд.

Те се спряха на две крачки от Скъперфилд, огледаха се внимателно и после Мигача попита:

— Господин Скъперфилд, ако не се лъжа?

— М-м! М-м! — радостно замуча Скъперфилд и закима с глава.

— В града стана известно, че сте попаднали в ръцете на бандити, които искат огромен откуп за освобождаването ви. Дойдохме да ви спасим — каза Мигача.

— М-м! М-м! — отново замуча Скъперфилд.

— Мисля, че най-напред ще трябва да му развържем устата — рече Шмекерленд. — Иначе няма да постигнем нищо.

— Разумно предложение — съгласи се Мигача.

Той се приближи съвсем до Скъперфилд и развърза кърпата, която му запушваше устата. Скъперфилд изтика с език, от устата си и парцала, дълго плю и най-после каза:

— Фа-фи-фо! Тофи профлеф фарфал! Пфу! Профлеф фарфал! Брофлет барфал!

— Да ме убият, ако разбирам нещо! — извика Мигача.

— Сигурно казва „проклет парцал“ — сети се Шмекерленд. — Смятам, че се отнася за онзи парцал, който беше в устата му.

— Фа! Фа! — радостно закима с глава Скъперфилд. — Профлет, профлет фарфал! Брофлет парфал! Фа! Пфу!

— Е добре де, добре — почна да го успокоява Мигача. — Няма нищо. Това е естествено във вашето положение. Опитайте се все пак да се владеете. Поупражнявайте се малко. Мисля, че когато езикът ви се пооправи, ще можете да говорите правилно.

Скъперфилд започна да произнася различни думи като упражнение. Скоро езикът му наистина се оправи с изключение на буквата „р“, която все не можеше да произнесе. Вместо нея казваше буквата „ф“.

— Е, това не е кой знае какво голямо нещастие — рече Мигача. — Смятам, че можем да продължим нашите преговори. Вие като делово дребосъче сигурно разбирате, че за нас няма никакъв смисъл да ви спасяваме безплатно. Вярно ли е?

— Вефно, вефно! — потвърди Скъперфилд. — Колко смятате да получите от мене?

— Три милиона — отвърна Мигача.

— Какво? — извика Скъперфилд. — Тфи милиона какво?

— Е, не три милиона скъсани галоши, разбира се, а три милиона фертинги.

— Тфи милирна фефтинги ли? Това е грабеж, в дън земя да се проваля дано! — извика Скъперфилд.

— Засрамете се, господин Скъперфилд! Какъв грабеж е това? Да не би да сме опрели нож до гърлото ви? Ние водим обикновен делови разговор. Дай ми, за да ти дам, както се казва. Ние сме честни делови хора, а не някакви си разбойници.

— Да, не сте фазбойници! — измърмори Скъперфилд. — Всъщност може и наистина да сте фазбойници. Откъде да знам?

— Срамота е, срамота е, господин Скъперфилд. Защо ни обиждате? Та ние също можем да кажем, че и вие сте разбойник. Честните дребосъчета не ги връзват в гората.

— Е, добре — измърмори Скъперфилд. — Все пак тфи милиона е пфекалено голяма сума.

— А вие колко искате да ни дадете? — попита Шмекерленд.

— Колко ли?… Е, мога да ви дам пет… не, мога да ви дам тфи фефтинга.

— Какво? — изкрещя Шмекерленд. — Три фертинга ли? Че вие за какво ни вземате? Ние не сме просяци и нямаме нужда от вашата милостиня. Изглежда че не искате да бъдете освободен. Добре де, ние нямаме намерение никого да освобождаваме насила.

— Как да не искам? — възрази Скъперфилд. — Повяфвайте ми, не изпитвам никакво удоволствие да стъфча тук.

— Тогава защо ни предлагате три фертинга? Това е просто подигравка!

— Е, добфе, нека бъдат пет фефтинга. Пет фефтинга са също добфи пафици, увефявам ви!

— Хайде да си ходим! — каза ядосано Мигача. — Ясно е, че той не иска да бъде освободен.

Мигача и Шмекерленд се обърнаха и с решителни крачки се отдалечиха.

— Ей! — извика Скъперфилд. — Защо си отивате така? Искате ли десет фефтинга? Ей! Стойте! Двадесет ви давам!… Щом не искате, въфвете по дяволите, в дън земя да се провалите дано! Дфуг някой ще ме избави по-евтино!

Когато Мигача и Шмекерленд се скриха от погледа му, Скъперфилд изгуби кураж и взе да съжалява, че не се е съгласил с условията на изнудвачите. В този момент обаче отново се чуха стъпки. Той видя, че „спасителите“ му се връщат обратно, и се зарадва.

— Е, сега всичко е наред! — помисли си той. — Щом се връщат, значи са решили да се съгласят на двадесет фертинга. Но ще има да взимат сега да им дам двадесет. Стигат им и петнадесет!

Мъчно е да се каже на какво повече се зарадва Скъперфилд. Дали на това, че ще получи най-после свободата си или на това, че ще спести пет фертинга.

Учуди го обаче обстоятелството, че Мигача и Шмекерленд не бързаха да го освободят. Те се приближиха към дървото и почнаха загрижено да обикалят наоколо и да търсят нещо в тревата.

— Какво тъфсите там? — обезпокои се Скъперфилд.

— Парцала — отговори Мигача. — Защото ние трябва да ви оставим тук в същото състояние, в което ви намерихме. Някой се е мъчил, разбирате ли, запушвал ви е устата с парцал, а ние дойдохме и изхвърлихме парцала. Това честно ли е, според вас? Трябва да уважаваме чуждия труд, драги мой! Или може би искате да извършим безчестна постъпка?

В това време Шмекерленд намери парцала и почна да го напъхва обратно в устата на Скъперфилд.

— А-а! — изкрещя Скъперфилд. — Не искам пафцала! Пфу! Недейте, недейте този пафцал. Аф! Аф!

— Ще дадете ли три милиона? — заплашително го попита Шмекерленд.

Скъперфилд закима с глава. Шмекерленд измъкна от устата му парцала. Скъперфилд старателно взе да плюе, а след това каза:

— За съжаление нямам пафи у себе си.

— Нищо. Ще ни дадете чек.

— Не съм си взел чековата книжка.

— Глупости! — отвърна Мигача. — Никой капиталист не излиза от къщи без чековата си книжка…

— Е, добре, развържете ме!

Мигача и Шмекерленд моментално развързаха въжето. Известно време Скъперфилд остана да стърчи изправен до ствола на дървото, сякаш се беше сраснал с него, а след това рухна като подкосен на земята.

— Какво ви стана? — спусна се към него Мигача.

— Не зная — промърмори Скъперфилд. — Не си чувствувам краката. Също и ръцете.

— Сигурно са изтръпнали от продължителната неподвижност — предположи Мигача.

Без да му мисли много-много, Шмекерленд се зае да свива и разтваря ръцете на Скъперфилд, както обикновено правят това при изкуствено дишане, а Мигача в това време вдигаше и спущаше краката

му. След няколко минути Скъперфилд почувствува, че отново е в състояние да управлява крайниците си и рече:

— Оставете, мога и сам.

Пъшкайки, той се изправи на крака и направи няколко навеждания и приклякванияа. След това си сложи на главата цилиндъра, който се търкаляше на земята, вдигна падналия наблизо бастун с кръгла костена дръжка и нанесе с него силен удар върху главата на Шмекерленд. Последният не очакваше нападението и се повали като подкосен. Щом видя, че Скъперфилд побягна, Мигача се спусна след него, но се спъна в един стърчащ корен и падна. Когато се изправи, той видя, че Скъперфилд беше вече изчезнал навътре в гората.

— Ах ти, мръсна гад! — промърмори Мигача ядосано.

После погледна Шмекерленд, който лежеше неподвижно, извика скрития зад едно дърво Ракс и двамата се спуснаха да бягат към оставения навътре в гората автомобил.

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА
ФАЛИТЪТ НА ДРУЖЕСТВОТО ЗА ГИГАНТСКИ РАСТЕНИЯ

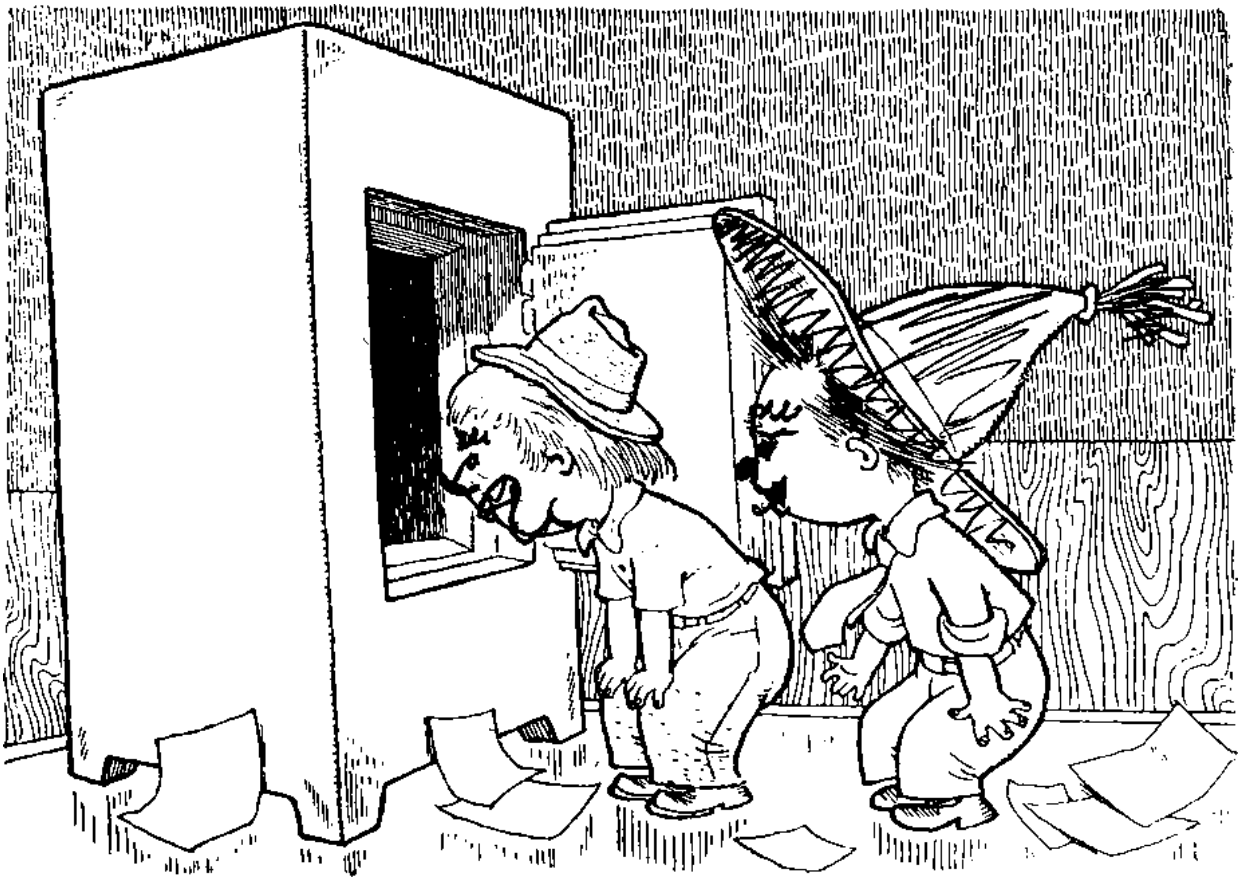

През нощта Незнайко и Козлето спаха зле. И двамата сънуваха страшни сънища. Незнайко например непрекъснато го преследваха някакви мошеници и той се криеше от тях ту на един прашен таван, ту в някаква тъмна изба. Най-после успя да се скрие в една празна бъчва, по точно в това време някой започна да пълни бъчвата с мазут. Незнайко поиска да излезе от бъчвата, но в този момент нечия ръка здраво го хвана за косата и не му позволи дори да си подаде главата навън. В съня си Незнайко почувствува, че всеки момент ще се задуши

в черната вонеща течност, направи отчаяно усилие да се измъкне от нея и… се събуди. Той се убеди, че съвсем не се намира в бъчва, а у дома, в леглото си и отново реши да заспи. Но в същия миг съзира, че прозорецът се отваря безшумно и през него нахълтват някакви съмнителни лица с карирани каскети и с пистолети в ръце. Незнайко скача от леглото и се спуща да бяга. Спасявайки се от своите преследвачи, той стига до някаква железопътна гара, където има цистерни с мазут. Една от цистерните е празна. Незнайко се напъхва в нея, но изведнаж цистерната, кой знае защо, започва да се пълни с мазут. Мазутът стига най-напред до кръста на Незнайко, после до гърдите и най-после до шията му. Незнайко започва да плува в мазута, но нивото на течността се издига все по-високо. В края на краищата Незнайко е притиснат до самия таван. Черната лепкава течност почва да му пълни устата, носа, да му слепва очите. Незнайко усеща, че се задушава, извиква с всичка сила и… отново се събужда.

Като се увери, че пак лежи в собственото си легло, той постепенно се успокои и отново се помъчи да заспи, но в това време чу пъшкането на Козлето.

— Пуснете ме! Пуснете ме! — стенеше Козлето, като се мяташе неспокойно в леглото си.

Незнайко започна да го бута по рамото, но Козлето не се събуди.

— Пуснете ме! — продължаваше да вика той.

— Какво си се разкрещял такъв! Никой не те е хванал — каза Незнайко.

— Сънувах, разбираш ли, че уж разбойниците, които гледахме в киното, са ме хванали и ме душат с капронова примка — отговори му Козлето, събуждайки се.

— А пък аз през цялото време сънувах, че уж се давя в мазут — призна Незнайко.

— Всичко това е от вчерашния филм — рече Козлето. — Винаги е така: отидеш ли на кино, след това цяла нощ те мъчат кошмари.

Приятелите малко по малко дойдоха на себе си, поприказваха, че е по-добре да се правят весели, а не страшни филми и отново заспаха. Кошмарните сънища обаче не ги оставиха на мира до сутринта.

Незнайко и Козлето се събудиха по-рано от обикновено, закусиха без апетит и решиха да отидат до кантората пешком, за да си проветрят

малко главите след безсънната нощ. Щом излязоха на улицата, те видяха на ъгъла един вестникопродавач, който високо подвикваше:

— Вестник „Давилонски хумористи“! Последни новини! Море от смях! Всичко това за два сантика! Четете за краха на Дружеството за гигантски растения! Сензация! Собствениците на гигантските акции няма да получат нищо! „Давилонски хумористи“! Гибелта на едно дружество! Море от смях!…

Незнайко и Козлето купиха за два сантика вестника и се заеха да търсят съобщението за краха на Дружеството за гигантски растения, но във вестника нищо не се казваше за това. Едва когато преглеждаха за втори път вестника, те се натъкнаха на една кратка дописка. Ето какво беше написано в нея:

> През последно време читателите на нашия вестник много често се обръщаха към нас с молба да им разкажем подробности за гигантските растения. Но какво може да се разкаже за тези прословути растения, за които сега се чуват най-различни отзиви и слухове? За тях с увереност можем да кажем само това, че няма какво да се каже, тъй като за тях със сигурност се знае само това, че нищо сигурно не се знае. Мнозина лековерни дребосъчета идват в своята наивност дотам, че купуват акциите на тези легендарни растения. Ние съвсем не желаем да хвърлим сянка върху Дружеството за гигантски растения. Не искаме да кажем също, че сдобивайки се с акции, дребосъчетата не придобиват нищо, защото, купувайки тези акции, те получават надеждата, че ще подобрят състоянието си. А надеждата, както е известно, все струва нещо. На този свят нищо не се получава даром. Всичко се заплаща, а като заплатиш, можеш и да помечтаеш. При първа възможност редакцията отново ще се върне към въпроса за гигантските растения.
>
> Редактор Гризел

Козлето прочете дописката, поклати съкрушено глава и каза:

— Тази дописка е напълно достатъчна, за да спре продажбата на акциите. Изглежда някой от богаташите е завидял на това, че нашите акции се продават толкова бързо. Но нищо! Сега това не е толкова страшно за нас, защото почти всички акции са вече продадени. Късно сте се сетили, милички!

— А какво ги интересува богаташите дали нашите акции ще се продават? — запита Незнайко.

— Богаташите се интересуват от всичко! — отвърна Козлето. — Мисля, че те въобще не желаят появяването на гигантски растения у нас. Защото, което е изгодно за бедняците, е неизгодно за богаташите. Това си е стара истина.

Разговаряйки така, Незнайко и Козлето стигнаха до улица Фертинг и още отдалеч забелязаха пред зданието, в което се помещаваше кантората им, огромна тълпа. Някои от дребосъчетата държаха в ръце акции с изображението на гигантските растения. Те вдигаха акциите нагоре, размахваха ги във въздуха и викаха:

— Пуснете ни! Искаме си парите! Измамиха ни! Излезе, че няма никакви гигантски растения!

— Махайте се оттук! — крещеше насреща им портиерът, който стоеше пред входа. — Канторите се отварят в девет часа, а преди това никой няма право да влиза в зданието! Марш оттук, докато не съм извикал полиция!

Незнайко и Козлето се промъкнаха през тълпата, изкачиха стъпалата към входа, а Козлето се обърна към тълпата и извика:

— Братлета, не вярвайте на вестниците! Мамят ви! Гигантските растения съществуват! А щом някой иска да си получи парите обратно, ще му ги дадем!

— А, ето ги измамниците! — извика някой от тълпата. — Удряйте!

Няколко акционери се спуснаха по стълбите и щяха да се нахвърлят върху Козлето, ако вратата внезапно не се беше отворила. От нея изскочи полицай с блестяща медна каска на глава и пусна в действие своята електрическа палка. Тълпата моментално се дръпна назад.

Полицаят рече:

— В девет часа кантората ще се отвори и тогава можете да дойдете, за да си получите парите. Но преди това — никакви разговори!

Полицаят се обърна към портиера, посочи с палката си Незнайко и Козлето и заповяда:

— Тези двамата ги пусни!

Незнайко и Козлето получиха от портиера ключа на кантората и тичешком се изкачиха на третия етаж.

— Най-разумното, което може да се направи, е да се върнат парите на желаещите — рече Козлето. — Мисля, че паниката ще престане, щом всички се убедят, че винаги когато поискат, могат да си получат капитала обратно.

При тези думи Козлето влезе в кантората и надникна в стаята, където се намираше огнеупорната каса. Учуди го това, че тежката желязна врата на касата беше полуотворена. С един само скок Козлето се намери до касата и видя, че вътре нямаше нищо.

— Незнайко! — извика той изплашено. — Парите са изчезнали!

— Че къде може да са? — попита Незнайко, като дотича в стаята.

— Нямам никаква представа! — разтвори ръце Козлето. — Сигурно са ни ограбили.

В този момент той забеляза върху една от поличките на касата късче хартия и два железопътни билета.

— Чакай, тук има бележка — каза той и почна да чете на глас.

„Скъпи приятели! — беше надраскано в бележката с неравни, печатни букви. — Принудини сме да се спасяваме с бягство. Взимете низабавно билетити, кучете се на влакъ и карайте до Сан-Комарик, където ще ви посрещнем. Ваши доброжилатели Мигача и Шмекерленд.“

— Виж ти! — възкликна Козлето. — Излиза, че Мигача и Шмекерленд са вече избягали и, разбира се, са взели парите със себе си. Сега ние с тебе сме тук като в капан.

При тези думи Козлето се спусна към входа на кантората и заключи вратата. Това беше направено точно навреме, защото в същия миг отвън се зачу тропот. Цяла тълпа акционери се беше вмъкнала в зданието и тичаше по коридора. Като стигнаха пред кантората, собствениците на гигантските акции започнаха да удрят с юмруци по вратата и да викат:

— Ей, чувате ли? Отворете, за да не стане по-лошо! Върнете ни парите!

Без да му мисли много, Козлето се затича към прозореца и го разтвори широко. Погледна надолу и като видя, че не е безопасно да се скочи от третия етаж, извади от единия огнеупорен сандък канапите, с които бяха обвързани пачките с акции, и почна да ги свързва един за друг. Незнайко се залови да му помага. През това време шумът отвън нарастваше. Вратата се огъваше под ударите, но не се поддаваше.

Изведнаж настъпи тишина. Тълпата пред вратата сякаш се спотаи. Козлето се надвеси от прозореца, пусна края на въженцето на двора и като се убеди, че то стига до земята, върза другия му край за тръбата на парното отопление, която се намираше до прозореца.

— Спущай се! — изкомандува той на Незнайко.

Незнайко не чака да му повторят и бързо се спусна надолу по въженцето. В това време отвън наново се чу шум.

— Хайде, удряй! — извика някой.

Раздаде се мощен удар.

— Още веднаж!!

Вратата потрепера при втория удар. Щом видя, че Незнайко благополучно стигна долу, Козлето се метна на прозореца, улови се с две ръце за въженцето и се спусна.

— Още веднаж! — изкрещя някой отвън.

Този път ударът беше толкова силен, че вратата изтрещя, откачи се от пантите и се сгромоляса на пода. Заедно с нея в кантората влетяха няколко дребосъчета с огромния капак от писмената маса, който те бяха използували като стенобойна машина. Всичко това стана толкова неочаквано, че няколко дребосъчета се проснаха на пода и си разкървавиха носовете. Тълпата в миг изпълни кантората. Едни от акционерите се затичаха към огнеупорната каса, други се спуснаха да отварят огнеупорните сандъци и да измъкват от тях амбалажната хартия, в която преди това бяха опаковани пачките с акции.

Когато се убедиха, че никъде няма пари, дребосъчетата се разяриха толкова много, че счупиха стъкления шкаф, измъкнаха скафандъра на Незнайко и го направиха на парченца. Най-сетне погледнаха през прозореца и видяха въженцето, което висеше надолу.

— През прозореца са избягали! — досети се някой.

Няколко дребосъчета почнаха да се спущат по въженцето, а другите изтичаха вън от кантората и се втурнаха надолу по стълбата.

Беше вече късно. От Незнайко и Козлето нямаше и помен. Когато стъпиха на земята, те прекосиха тичешком двора, който за тяхно щастие се оказа с два изхода, й се намериха на друга улица. Там те се смесиха с тълпата минувачи и скоро бяха вече далеч от мястото на произшествието.

— Трябва да отидем на Извитата улица в магазина за разнокалибрени стоки. Може би ще заварим там господин Шмекерленд — предложи Козлето.

Двамата приятели бързо стигнаха до Извитата улица, отбиха се в Змийската пресечка и взеха да търсят магазина за разнокалибрени стоки, но той беше изчезнал.

— Чудна работа! На всичко отгоре и магазина го няма никакъв! — извика с досада Козлето.

Те огледаха цялата Змийска пресечка, от единия й край до другия, върнаха се обратно, а след това минаха и трети път по нея. Най-после Козлето се спря пред една сладкарница, която сякаш за първи път виждаше на това място, и рече:

— Ама че работа! Според мене, тук се намираше разнокалибреният магазин, а не някаква сладкарница.

Незнайко и Козлето влязоха вътре и попитаха една от продавачките не знае ли какво е станало с разнокалибрения магазин. Продавачката отговори, че разнокалибреният магазин бил закрит, понеже собственикът му неочаквано забогатял и заминал да пътешествува. На същото място сега отворили сладкарница.

— Чу ли? „Неочаквано забогатял и заминал да пътешествува!“ — измърмори Козлето, когато те с Незнайко излязоха на улицата.

Той измъкна от джоба си бележката, която им беше оставил Шмекерленд, и почна да я чете отново.

— Защо Мигача и Шмекерленд пишат, че са принудени да се спасяват с бягство? — рече Козлето. — Да не би те предварително да са знаели какво ще бъде напечатано във вестниците и затова са решили навреме да избягат с парите? Във всеки случай не бива да оставаме тук, а да заминем и ние за Сан-Комарик. Това е хубав град. Едно време съм живял там.

Влакът за Сан-Комарик тръгваше чак привечер, но Незнайко и Козлето се бояха да се върнат в хотела, където можеха да попаднат в ръцете на неволно измамените от тях акционери. Двамата приятели поскитаха до обед из градския парк, а после намериха една малка гостилничка, където не бяха ходили дотогава, и се наобядваха хубаво, като оставиха там почти целия си наличен капитал. Останалите им няколко сантика изхарчиха за сладолед и за бутилка газирана вода със сироп, която решиха да вземат със себе си за из път.

Те отидоха на гарата много преди тръгването на влака и влязоха във вагона. Кондукторът им провери билетите и каза, че и двете места са на горните легла.

— Чудесно! — каза Козлето на Незнайко. — На горните легла: никой няма да ни забележи, защото във влака може да пътува и някой от нашите акционери. Няма да бъде добре, ако ни познаят.

Незнайко и Козлето се качиха на леглата си, изтегнаха се удобно на тях и почнаха крадешком да наблюдават приижданите пътници. Вагонът постепенно се пълнеше. Долу, точно под леглото, което заемаше Незнайко, се беше разположило някакво шишкаво дребосъче. То пъхна своя куфар под леглото, измъкна, от джоба си цял куп вестници и се залови да чете. Тук имаше и „Търговска пресметливост“, и „Давилонски хуморески“, и „Вестник за пълните“, и „Вестник за слабите“, и „Вестник за умните“, и „Вестник за глупавите“.

Да, да! Не се чудете! Точно така: „за глупавите“. Някои читатели могат да помислят, че не е разумно да се дава подобно название на вестник, защото кой ще го чете? Никой няма да иска да го смятат за глупак. Давилонските жители обаче не обръщаха внимание на такива дребни работи. Всеки, който купуваше „Вестника за глупавите“, казваше, че го купува не защото се мисли, за глупак, а защото му е интересно да види как пишат за глупавите. Тук му е мястото да кажем, че този вестник се списваше твърде разумно. Всичко написано в него беше ясно дори за глупците. Ето защо „Вестник за глупавите“ се разпродаваше в голям тираж, и то не само в град Давилон, но и в много други градове.

Лесно е да се досетим, че „Вестник за пълните“ се четеше не само от пълните, но и от тези, които мечтаеха по-скоро да напълнеят. „Вестник за слабите“ също така четяха не само слабите дребосъчета, но и тези, които искаха да се избавят от излишната си тлъстина.

Собствениците на вестниците прекрасно разбираха, че самото название трябва да буди интерес у читателя, иначе никой няма да купува вестника им. След няколко минути Незнайко забеляза, че другото легло долу е заето от пътник, който беше пълна противоположност на първия. С други думи казано, той беше много слаб. Видът му беше такъв, сякаш преди известно време е бродил по някой мочур и още не е успял добре да изсъхне. Черните му панталони бяха омачкани и покрити с жълтокафяви, кални петна. Също такова, жълтокафяво петно имаше и върху неговата шапка цилиндър, като че ли някой го беше замерил отдалеч с буца кал. На гърба на черното му сако се виждаше голяма триъгълна дупка… Такива дупки обикновено се образуват, когато се случи да се закачиш за някой чеп или гвоздей, стърчащ в стената. Малко по-ниско, към кръста, се беше лепнал ръждивият плод на блатен бодил, наричан обикновено магарешки бодил. Подобен магарешки; бодил се беше закачил на лакътя му, а друг — отзад на панталоните му.

Щом си седна на мястото, този блатен обитател сне от главата си черния цилиндър и също като някой фокусник почна да изважда от него различни неща. Незнайко, който наблюдаваше всичко това горе от леглото си, видя с учудване как от вътрешността на цилиндъра се появиха зъбна четка и прах за зъби, калъп миризлив ягодов сапун, кърпа за лице, няколко носни кърпички й най-после два ръждясали гвоздея и парче медна жица.

Увлечен от тази гледка, Незнайко дори не забеляза как влакът потегли и пътуването започна.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА
ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА СКЪПЕРФИЛД

Читателите, които имат достатъчно опит в четенето на книги и благодарение на това са свикнали да схващат всичко още от първата дума, вече са се досетили, че този слабичък пътник с черен цилиндър е не някой друг, а господин Скъперфилд. Откак сполучи да се отърве от своите „избавители“, беше изминало не повече от едно денонощие, но през това сравнително кратко време Скъперфилд успя да преживее твърде много.

Най-напред той тичаше през гората, без да си поеме дъх, и се стараеше да се отдалечи колкото може повече от преследващия го Мигач. После се обърна назад и като се убеди, че никой не го

преследва, значително намали скоростта си или по-просто казано, спря да тича и закрачи по-спокойно. Всичко в него пееше, всичко ликуваше. Той беше щастлив, загдето получи дългоочакваната си свобода, без да изхарчи при това нито сантик.

Скъперфилд нямаше никаква представа в каква посока трябва да върви, за да излезе на шосе, където можеше да го прибере някой минаващ автомобил. Ето защо той реши да върви все направо, без да се отбива встрани, с надеждата, че гората все някъде ще свърши и той ще стигне до населено място.

Поради преживените вълнения чувството за глад беше съвсем изчезнало у него, с други думи, той нямаше никакъв апетит. Трябва да отбележим, че това е едно твърде често наблюдавано явление. Всеки знае по себе си, че различните чувства не могат да ни владеят едновременно. Обикновено по-силното чувство измества всички по-слаби от него чувства и тогава ние забравяме неща, които преди това са ни изглеждали извънредно важни. Именно това обстоятелство обърна вниманието на Скъперфилд. Той забеляза, че вече не му се яде и разбра, че от вълнение гладът му е изчезнал. Това откритие го наведе на мисълта, че може да направи икономия от храната, ако например добре се разтревожи преди закуска или обед. Достатъчно беше за това да подхване някакъв неприятен разговор или просто да се скара с някого.

Увлечен от тези оригинални мисли, Скъперфилд не забеляза как неусетно гладът отново започна да се обажда. Той го осъзна чак когато му прималя под лъжичката. Скъперфилд знаеше, че заблудилите се в гората обикновено утоляват глада си с горски плодове, лешници или гъби. Започна старателно да се оглежда наоколо, обаче никъде не видя нито лешници, нито ягоди, нито дори гъби. Изгубил надежда да намери нещо за ядене, Скъперфилд се опита да дъвче трева, но тя беше горчива и той веднага с отвращение я изплю. Тъй както се беше загледал встрани, Скъперфилд не забеляза как навлезе в някакво тресавище. Усети, че върви по неустойчива почва и реши да заобиколи опасното място, но земята почна да се огъва под краката му. Изплашен, Скъперфилд побърза да се върне обратно, но само след няколко крачки попадна право в една локва. Виждайки се заобиколен отвсякъде с рядка блатна кал, Скъперфилд започна да скача от буца на буца. С голям труд успя най-после да излезе на твърда почва, но там пък попадна в

гъсталак от бодили. Скъперфилд се измъкна от бодилите и седна на тревата, за да си почине малко.

Не можа обаче да седи дълго, защото беше нападнат от червеникави блатни мравки, чиито ухапвания, както е известно, са твърде болезнени. Без да подозира, беше седнал върху мравуняка им. Отначало Скъперфилд тъпчеше с крака мравките и ги удряше с бастуна, но като видя, че от това техният брой не намалява, реши да напусне бойното поле и да отстъпи. В същия момент забеляза, че наоколо му се беше стъмнило. Скъперфилд съобрази, че денят беше към своя край и ускори крачки. Мисълта, че му предстои да прекара нощта в гората, го караше да настръхва. От време на време му се струваше, че дърветата почват да оредяват и всеки момент ще излезе от гората, но това бяха лъжливи впечатления. Гората не се свършваше, а мракът се сгъстяваше все повече и повече.

Скъперфилд разбра, че след няколко минути ще настъпи пълна тъмнина и почна да търси място за пренощуване. В едно от дърветата забеляза голяма хралупа, толкова нависоко, колкото да може да я стигне. Скъперфилд реши, че едва ли ще намери по-добро място от това, вмъкна се в хралупата и се приготви да спи.

Хралупата се оказа доста просторна. В нея можеше да се седи със сгънати крака и с гръб, опрян в стената. Скъперфилд намери, че това е много удобно, тъй като дъното на хралупата беше постлано с дебел пласт сухи, миналогодишни листа. Той сне от главата си цилиндъра, сложи го в дъното на хралупата наред с бастуна и реши да заспи колкото може по-бързо. Острото чувство на глад обаче прогонваше съня му. Освен това почнаха да го болят краката. Скъперфилд помисли, че краката го болят, защото не е свикнал да спи с обувки, и се събу. Но краката не престанаха да го болят. При това болеше го вече и гърбът, и цялото тяло. Стана му ясно, че ако можеше да се изтегне в целия си ръст, болката щеше да изчезне, но в хралупата беше невъзможно да се легне. Там можеше само да се седи, и то прегънат на две.

С настъпването на нощта температурата се понижи и Скъперфилд взе да мръзне. Чувствувайки, че студът го пронизва все повече и повече, той отново се обу, нахлупи си цилиндъра на главата, повдигна яката на сакото си и сложи в скута си бастуна и чековата си книжка. От това обаче не му стана по-топло. Досега Скъперфилд сляпо вярваше, че чековата му книжка, с която никога не се разделяше, е в състояние да го

избави от всякаква беда. Но този път той на собствения си гръб се убеди, че има все пак случаи, когато ни банковият чек, ни наличните пари могат да имат някаква стойност.

Когато почувствува, че съвсем се вкочанява, Скъперфилд се измъкна от хралупата и започна да скача около дървото. След, това направи цяла серия гимнастически упражнения в бързо темпо.

Това му помогна. Но не за дълго. Щом се вмъкна обратно в хралупата, отново започнаха да го побиват студени тръпки. Няколко пъти през нощта Скъперфилд излизаше от убежището си, подскачаше като скакалец, за да се постопли, и гризеше кората на дърветата, опитвайки се да си утоли глада. През цялата нощ за миг не затвори очи и се чувствуваше толкова изморен, сякаш: беше пренасял камъни. Нощта му се стори безкрайно дълга и щом почна да се разсъмва, напусна негостоприемното си убежище, учуден, че все пак е оцелял.

С това приключенията на Скъперфилд не се свършиха. След безсънната нощ той беше загубил способността да мисли и бродеше напосоки! Освен това в гората още не беше достатъчно светло. Вървеше слепешком, блъскаше се в стеблата на дърветата и едва не си разби носа.

Най-после Скъперфилд все пак се измъкна от гората. Пред него се простираше зелена долина, тук-таме покрита със сивобели нетна, които той отначало помисли за сняг. Когато слезе в долината, разбра, че това съвсем не е сняг, а мъгла, която беше почнала да се сгъстява над изстиналата през нощта земя. Мъглата се стелеше толкова ниско и беше така гъста, че Скъперфилд сякаш газеше до шия във вода. Погледнато отстрани, изглеждаше, че над покрито с изпарения море, изпълнило цялата долина, плува само главата на Скъперфилд с нахлупен на нея черен цилиндър.

На самия Скъперфилд му се струваше, че ръцете, краката и цялото му тяло са изчезнали, а е останала единствено главата му, която се крепи неизвестно на какво. Когато случайно погледнеше надолу, той виждаше само неясните очертания на раменете си. Когато погледнеше пък нагоре, виждаше сребристата, припламваща с розови и синкави отблясъци повърхност на лунното небе, която му изглеждаше като натрупани една върху друга исполински металически скали, повиснали като по чудо във въздуха.

Разбира се, Скъперфилд и преди имаше възможност да се любува, колкото си иска, на красотата на сутрешното небе, но досега не му се беше случвало да се събужда толкова рано. Потопен до шия в мъглата, която се простираше наоколо чак до самия хоризонт, той беше сякаш насаме с пламтящото в чисти, нежни и блестящи тонове утринно небе и това зрелище го изпълваше с някакво възвишено и тържествено чувство. Струваше му се, че е открил в природата нова, непозната, невиждана от никого красота, и съжаляваше много, загдето никога не се беше учил да рисува, за да пресъздаде сега в краски тази величествена картина, да я отнесе със себе си и никога вече да не се разделя с нея.

Скъперфилд се чувствуваше цял преизпълнен с нещо ново, изпитваше необяснимо желание да прегърне простиращото се над него небе и имаше впечатлението, че само да протегне ръце и ще може да направи това. Той протегна ръце, но точно в този момент почвата изчезна под краката му и Скъперфилд се търкулна в един дол.

Той се преметна няколко пъти презглава, свлече се на дъното и остана да лежи по очи с разперени ръце. Дребните камъчета и буците суха пръст, които се търкаляха след него, го удряха още известно време по гърба. Скоро това движение престана. Скъперфилд се опипа навсякъде, убеди се, че няма счупени ребра, и пипнешком взе да търси около себе си падналия от главата му цилиндър. За щастие цилиндърът се оказа наблизо. Скъперфилд изтърси попадналите вътре в него камъчета, постави го отново на съответното място и почна да се озърта наоколо. Впрочем това беше съвсем безсмислено, защото през мъглата не се виждаше абсолютно нищо.

Опипвайки с бастун почвата пред себе си, Скъперфилд стигна до насрещния склон на дола и почна да се катери по него. На няколко пъти се подхлъзваше и се свличаше обратно надолу, но в края на краищата все пак успя да се изкачи на повърхността. Там си почина малко и щом забеляза, че мъглата почна да се разрежда, тръгна по-нататък.

Скоро мъглата съвсем се разпръсна и Скъперфилд разбра, че върви по рохкава почва, засадена с някакви тъмнозелени крехки храстчета, стигащи до коленете му. Той изтръгна едно стебло и видя да висят по корените му няколко жълтеникави грудки. Скъперфилд ги разгледа внимателно и почна да се досеща, че пред него се намираха най-обикновени картофи. Впрочем той не беше напълно уверен в предположението си, защото досега беше виждал само пържени или

варени картофи, а освен това, неизвестно защо, си представяше, че картофите растат по дърветата.

Скъперфилд изтърси от пръстта една грудка, отхапа парченце от нея и се опита да го сдъвче. Суровият картоф му се стори извънредно невкусен и дори противен. Той съобрази все пак, че никой няма да отглежда съвсем безполезни растения, пъхна изровените пет-шест картофа в джоба си и продължи своя път.

Да върви по рохкавата почва и да се спъва на всяка крачка в картофените стебла беше много уморително. Скъперфилд всячески проклинаше дребосъчетата, които бяха измислили сякаш напук на него да разкопаят земята наоколо и да посадят на пътя му всички тези растения. Както и трябваше да се очаква, той все пак успя най-после да стигне до края на картофената нива. Като излезе на твърда почва, Скъперфилд въздъхна с облекчение и в същия момент отнякъде му замирисa на дим. Тази миризма му навя спомена за топъл, домашен уют.

„Щом има дим, значи има и огън, а щом има огън, значи някъде готвят нещо“ — помисли си Скъперфилд. Той се огледа наоколо и забеляза в далечината гъсти върбови храсти, над които се издигаше струйка дим. Скъперфилд се затича с всичка сила, провря се през върбовите храсти и попадна на брега на една река. Той надникна иззад храстите и видя, че на това място реката правеше завой и образуваше малък полуостров. Плачущи върби с изкривени стебла се бяха навели над реката и потапяха във водата своите дълги клони със сребристозелени трепкащи листа. Прозрачни струйки вода тихо се плискаха в корените на дърветата. Две дребосъчета плуваха недалеч от брега и сякаш търсеха нещо. Едно след друго те се гмуркаха под водата, после излизаха на повърхността, енергично пръхтяха и изплюваха водата от устата си. Две други дребосъчета седяха на брега край запален огън и го подклаждаха със сухи съчки. До самата река, под клонеста стара върба се издигаше постройка, ни къща, ни колиба, а по-скоро някаква къщурка от приказките. И четирите й стени бяха изпъстрени с някакви непонятни картини. На една картинка беше нарисувано дребосъче с карирана пелерина и с лула между зъбите. На друга — също такова дребосъче с лула, но неизвестно защо, обърнато с главата надолу. Над преобърнатото дребосъче се виждаше някакъв огромен крак с лъсната като огледало обувка. До тях — буркан с черни

боровинки, друг със зелени грахови шушулки, някаква глава с коси, покрити с бяла пухкава пяна, някаква уста, широко усмихната, и огромни, блестящи от белота зъби. След това пак някаква насапунисана глава, но този път легнала настрана, чашка горещо кафе, друг буркан с боровинки, огромна муха, отново крак… Всичко това беше без всякаква връзка и смисъл, сякаш някой налудничав художник, избягал на свобода, беше решил да разкраси със своята безумна четка попадналата на пътя му къщурка.

Но все пак не това смая Скъперфилд. Дъхът му секна от учудване, когато над входа на тази странна къщурка той видя табела, върху която с огромни печатни букви беше написано: Предприятие за макарони Скъперфилд — Каква е тая работа! — измърмори в недоумение Скъперфилд. — Отде се взе това макаронено предприятие, в дън земя да се провали дано! И кой им е дал правото да ми слагат името на този кафез? Или пък аз сънувам?

Той почна да търка с ръка очите си, но нито реката, нито дърветата, нито дребосъчетата, нито колибата с надписа — нищо не изчезваше.

— О щом това не е сън, тогава какво е? Подигравка ли? — кипна Скъперфилд и без да иска, сви юмруци от яд.

На нашия герой почна да му се струва, че всичко това е скроено нарочно от някого, който го е подчинил на волята си и го е накарал да скита по гори и блата, да скача от ботруна на ботруна, да се търкаля в дола само за да го примами тук и да му покаже този глупав надпис.

— Дивотия някаква! Хулиганство! Оскърбление на личността! Пълна безсмислица! — мърмореше Скъперфилд, препрочитайки за двадесети път поразилия го надпис.

Малко по малко той започна да си припомня, че някъде е виждал подобен надпис и че той изобщо му е твърде познат.

— А! — без малко не извика той изведнаж. — Спомних си! Та нали съм виждал този надпис на сандъчетата с макарони, които моята собствена фабрика за макарони произвежда, в дън земя да се проваля дано!

Той се вгледа по-добре и се убеди, че надписът действително беше поставен върху дълго шперплатово сандъче от макарони и че цялата къщурка беше построена от подобни сандъчета. Тук имаше и сандъчета от тютюн с изображение на дребосъче, което пуши с лула, и

от сапун — с нарисувана сапунисана глава, и от зъбен прах — с нарисувани блестящо бели зъби.

В това време дребосъчетата, които се къпеха, бяха вече излезли от водата и се бяха присъединили към онези, които се грееха край огъня. Скъперфилд искаше да се приближи към тях, но се смути от това, че те не бяха съвсем облечени. Едното беше само по панталони и обувки, другото със сако, но без панталони, третото нямаше обувки, а четвъртото беше без шапка. Като видя, че те поставят на огъня голяма консервна кутия от домати да варят нещо в нея, той реши да остави настрана приличието и да се приближи към тях.

— Здравейте, драги приятели, ще се намери ли у вас нещичко за хапване? — попита той с жален глас. — Честна дума, цяла нощ не съм ял нищичко.

Думите му предизвикаха бурен смях. Дребосъчета което беше без риза, падна по гръб от смях и почна да рита с крака във въздуха. А това, което беше без панталони, се удряше с длани по голите колене и викаше:

— Какво? Как го каза? Цяла нощ не съм ял, така ли? Ха-ха-ха!… Прощавай, братле — рече той най-после. — Ние живеем според правилото: пет минути смях заменят един самун хляб. Затова щом ни се падне да се посмеем, правим го не по-малко от пет минути.

— Че толкова ли е смешно това, което казах? — попита Скъперфилд.

— Разбира се, бе братле! Кой яде през нощта? Ние помислихме, че ти се е случило кой знае какво, а ти говориш: цяла нощ не съм ял!

Те отново се разсмяха, а Скъперфилд каза:

— Де да беше само това! Но вчера не съм и обядвал! Проклетият му Ракс обеща да ме нагости, а вместо обед ме закара в гората и ме върза за едно дърво.

Думите на Скъперфилд предизвикаха нов пристъп на смях у дребосъчетата.

— Какво? — викаха те. — Вързал те за дърво ли? Нагостил те е, няма какво да се каже! Този Ракс сигурно е голям шегаджия!

И този път те се смяха не по-малко от пет минути. Най-после дребосъчето със сакото каза:

— Ти, братле, както изглежда, си добър момък. С тебе няма да ни е скучно. Само че за съжаление не можем да ти предложим нищо за

ядене. Искахме да наловим раци за закуска, но днес ловът излезе несполучлив. Крият се, проклетниците, толкова надълбоко, че не можеш ги стигна, а водата сутрин е толкова студена, че е невъзможно да изтраеш дълго. Виж, ако желаеш, можеш да пиеш с нас чай. Ей, Кутре, обърна се той към босото дребосъче. — Я донеси още едно канче и почни да наливаш чая. Днес е твой ред.

Кутрето бързо донесе пет консервни кутии и ги сложи на масата, скована от два големи сандъка. После свали от огъня кутията от домати и почна да налива вряла вода в консервните кутия.

— Заповядайте на масата — покани той останалите, като привърши работата си.

Всички насядаха на сандъчета, които тук заменяха столовете. Скъперфилд също седна. Като видя, че всички взеха консервните кутии и почнаха да сърбат от тях, той също взе своята, сръбна от нея и откри, че там нямаше чай, а чиста вряла вода.

— Че къде е чаят? — попита той в недоумение.

— Та точно това е чаят — обясни Кутрето. — Наистина в него няма чай, но това е специален чай без чай. Сега модата е такава.

— Хм! — промърмори Скъперфилд. — Е, чаят, това е наистина предразсъдък! По дяволите! И без това не е много полезен за организма. Но къде е захарта?

Този въпрос предизвика нов взрив от смях. Дребосъчето без панталони така прихна над своята кутия, че горещата вода се плисна право върху голите му колене. А Кутрето каза:

— Прощавай, братле, но нямаме и захар. Няма с какво да си купим. Отдавна вече пием чай без захар.

— Каква е ползата тогава да се наливаме с чиста вода? — мрачно измърмори Скъперфилд.

— Е, братле, не говори така, полза има — рече този без ризата. — Ето ти например си измръзнал през нощта, организмът ти е изстинал. Трябва да се затопли. Но как? Пийнеш ли си гореща водичка, горещата водичка ще тръгне по всичките ти жили и ще ти стане по-топло. Пък и стомахът ти няма да бъде празен. И водата е хранителна.

— Кофа вода се равнява на чаша сметана — добави Кутрето. — Това отдавна е известно на науката.

Всички отново се разсмяха.

— Кои сте вие, братлета? И с какво се занимавате? — попита Скъперфилд, като се залови да сърба горещата вода.

— Ние, братле, сме от тъй наречената дрипава команда. Не си ли чувал, че съществува такава специалност? — отвърна този, който беше без риза. — Едно време и ние не бяхме по-лоши от другите, но след като си изгубихме работата, слязохме, тъй да се каже, на дъното. Цялото ни нещастие е там, че на всеки от нас не достига по нещо. Ето виждаш ли, аз нямам дори риза на гърба си, този няма обувки, онзи ходи без шапка. Я се опитай да се покажеш в града без обувки или дори само без шапка — фантетата веднага ще те арестуват и ще те изпратят на Острова на глупците.

— Разбира се, това е в реда на нещата — потвърди Скъперфилд.

— Ето защо в града няма живот за нас, както виждаш, но и ние без града не можем. Ето на, аз ще взема сега рибата на Кутрето и ще отида в града. Може би ще успея да изкарам нещо отнякъде. А утре Кутрето ще обуе моите обувки и на свой ред ще тръгне по печалба. Тъй се и препитаваме криво-ляво ден след ден: двама седят в къщи, а други двама отиват да си търсят късмета. С една дума — лошо! Чувствувам, че сега вече не можем се отърва от сиромашията.

След като се насърба с горещата вода, Скъперфилд усети, че действително му стана по-топло, макар да не чувствуваше някаква особена ситост.

Той извади от джоба си картофените грудки и каза:

— Братлета, аз намерих тук ей тези неща. Може би стават за ядене, а?

Дребосъчетата погледнаха грудките и се засмяха.

— Ами че това са картофи! — рекоха те. — Могат да се изпекат.

— А вие можете ли?

— Има си хас да не можем! — извика Кутрето.

Той грабна картофите и ги понесе към огъня.

— Тогава, братлета, опечете ги, а аз ще донеса още!

При тези думи Скъперфилд стана от масата и закрачи към върбалака.

— Къде отиваш? — извикаха дребосъчетата.

— Ей сега ще се върна, братлета! Само за момент! — извика Скъперфилд и изчезна в храстите.

Той бързо се провря през върбалака, навлезе в картофената нива и почна да скубе стеблата заедно с грудките. После отдели грудките от корените, напълни си цилиндъра догоре и тръгна по обратния път. Изведнаж Скъперфилд почувствува, че някой го сграбчи изотзад за яката. Той разбра, че го е спипал пазачът, дръпна се силно и хукна да бяга.

— Ще те науча аз тебе! — викаше пазачът, като размахваше с всички сили чепатата тояга, която държеше в ръце.

Той няколко пъти успя да удари жестоко Скъперфилд по гърба с тоягата и прекрати преследването чак тогава, когато го вкара в дола.

Щом се намери отново в дола, Скъперфилд започна да размишлява накъде е по-добре да тръгне: надолу или нагоре. Да излезе от дола, не смееше от страх да не попадне отново пред очите на пазача. След като обсъди добре положението си, реши, че е по-добре все пак да тръгне нагоре, защото в такъв случай имаше повече изгледи да се измъкне.

Сметката му се оказа правилна. След като вървя половин час, той излезе от дола и видя в далечината път, по който сновяха насам-натам автомобили.

Скъперфилд се приближи до шосето с надеждата, че някой ще се смили над него и ще го закара до града. Щом се подадеше отдалеч кола, той започваше да размахва цилиндъра си. Скоро щастието му се усмихна. Едно дребосъче спря колата си, отвори вратичката и го покани да се качи.

— Къде искате да отидете? — попита го то, като запали мотора.

— В Лъженвил — отвърна Скъперфилд. — Най-добре е да се върна в къщи.

— В такъв случай трябва да тръгнете в обратната посока — каза дребосъчето. — Защото аз отивам в Давилон.

— Е, все едно! — махна с ръка Скъперфилд. — Ще отида най-напред в Давилон, а оттам с влака в Лъженвил. Тъкмо ще мога да се отбия при този мерзавец Ракс и да си уредя сметките с него, загдето ме върза за дървото. Трябва да си прибера и вещите, които оставих в неговата стая в хотела.

Скъперфилд започна да разказва на новия си познат подробно за своите приключения и за подлата постъпка на Ракс, като премълча само защо бяха тръгнали да пътуват заедно: Всичко, което се отнасяше до

паричните му работи, Скъперфилд се стараеше да пази в тайна и никога не нарушаваше това си правило. Слушайки този разказ, дребосъчето се смееше с глас и беше много доволно, че съдбата му беше изпратила такъв забавен спътник. Впрочем скоро те се сбогуваха, тъй като пристигнаха в Давилон.

След като благодари на собственика на колата за оказаната му услуга, Скъперфилд се запъти право към хотела. Там му съобщиха, че Ракс още предишния ден е заминал за Грабенберг. Скъперфилд каза обаче, че трябва да си вземе нещата, които е оставил в стаята на Ракс. Той прибра обратно в цилиндъра си сапуна, кърпата за лице, носните кърпички и останалите предмети, включително гвоздеите и парчето медна жица, и се отправи за ресторанта. Там поръча да му сервират четири блюда и започна да яде, както се казва, за четирима.

След като се наобядва, Скъперфилд изпи бутилка минерална вода й реши, че сега вече нищо не му пречи да се върне в родния си Лъженвил. Както сами видяхме, случаят беше помогнал той да попадне в същия влак и дори в същия вагон, в който Незнайко и Козлето пътуваха за Сан-Комарик. А всички знаят, че Лъженвил се намира по пътя за Сан-Комарик.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА
КАК НЕЗНАЙКО И КОЗЛЕТО ПРИСТИГНАХА В САН-КОМАРИК

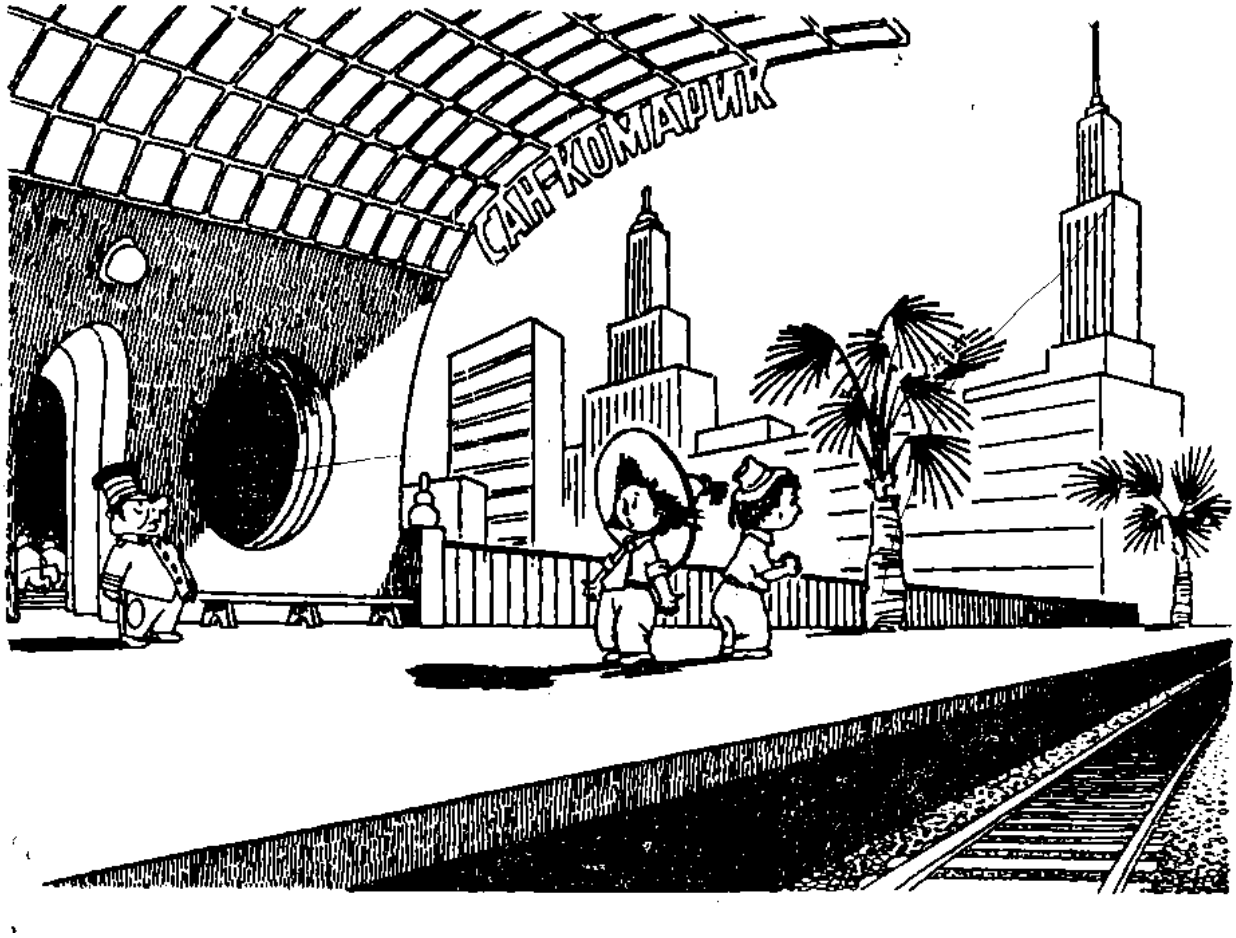

Скъперфилд сложи изваденитe вещи на малката масичка до прозореца на вагона, огледа своя цилиндър внимателно и като откри върху него кално петно, залови се да го чисти с ръкав. Той се успокои едва тогава, когато размаза калта равномерно по целия цилиндър, после върна обратно изваденитe вещи, а цилиндъра скри под леглото. В този момент Скъперфилд видя минаващия през вагона кондуктор, узна от

него, че влакът пристига в Лъженвил в три часа през нощта и го помоли да го събуди.

— Добре, добре — съгласи се кондукторът.

— Не „добре, добре“, а на всяка цена ще ме събудите! — измърмори Скъперфилд. — Моля да имате предвид, че аз спя извънредно дълбоко и непременно ще почна да ви моля да ме оставите да поспя още. Вие обаче не ме слушайте, а ме хванете за яката и ме изтласкайте вън от вагона.

Като видя, че седналият насреща му пълничък пътник чете вестници, Скъперфилд го помоли да му даде да прочете „Давилонски хумористи“. Той получи вестника и прочете в него съобщения за различните кражби, похищения, грабежи, убийства, палежи и отравяния, които бяха станали през деня, след това се зачете във вицовете, които го развеселиха доста и му подобриха настроението. Когато привърши с вицовете, Скъперфилд искаше да се залови за художествените разкази, но вниманието му беше привлечено от известната вече нам статийка, в която се говореше за гигантските акции. Скъперфилд прочете тази статийка и дълбоко се замисли. Той добре знаеше, че вестник „Давилонски хумористи“ принадлежи на милиардера Октоподъл и затова в него печатаха само онова, което можеше да бъде от полза за този капиталист.

„Значи Октоподъл има интерес да не се купуват вече гигантските акции — си каза Скъперфилд. — Може да иска дори курса им да спадне. Да, да! Какъв глупак съм, че не съобразих това веднага. Не току-така Октоподъл толкова се стараеше Мигача и Шмекерленд да избягат с парите. Защото щом те изчезнат, цената на акциите непременно ще спадне. Тогава господин Октоподъл ще ги закупи на безценица, а когато курсът им отново се повиши, ще ги продаде и ще забогатее още повече. Значи трябва да изпреваря Октоподъл и да закупя гигантските акции преди него. Това ще бъде една добра сделчица.“

Зарадван, че е намислил удар, който ще може да му донесе огромни печалби, Скъперфилд почна да потрива ръце от удоволствие и дори тихичко си затананика нещо. После забеляза, че нощта вече е настъпила, и реши, че и за него е време да спи, още повече че и предишната нощ беше изкарал съвсем без сън. Скъперфилд разгъна оставената от кондуктора постеля, изтегна се на леглото и си рече:

„Да, братлета, да спиш във влака не е като да спиш в хралупа!“

Той вече беше готов да потъне в дълбок сън, когато внезапно реши да провери дали някой не му е отмъкнал цилиндъра изпод леглото. Скъперфилд пъхна ръка отдолу и се убеди, че цилиндърът е на мястото си. Това го успокои, но точно в този момент си спомни, кой знае защо, за бастуна. Той опипа с ръка пода и като не намери бастуна, почна да го търси най-напред при себе си в леглото, после в леглото на шишкото, който в това време вече хъркаше; надникна дори в горните легла, където спяха Незнайко и Козлето. Бастуна го нямаше никъде.

— А да не съм се качил на влака вече без бастун? — мярна се в главата му мисъл. — Да не съм го забравил някъде?

И почна да си спомня, че наистина отдавна не беше виждал своя бастун, и постепенно му стана ясно, че го е забравил или в хотела, където се беше отбивал, за да си прибере нещата, или в колата на дребосъчето, докарало го в Давилон, или пък при дребосъчетата, които го бяха черпили с чай.

— Ами ако е останал в хралупата? — едва не извика Скъперфилд.

Той вече се готвеше да поиска да спрат влака, защото реши да се върне и да търси бастуна, но съобрази, че това ще му излезе много по-скъпо, отколкото да си купи нов бастун. Ето защо Скъперфилд сложи отново главата си на възглавницата и се помъчи да заспи. Мисълта, че ще трябва да похарчи пари, за да си набави нов бастун, не го оставяше на спокойствие. Той с всичка сила се мъчеше да си припомни къде е оставил бастуна, но помнеше само това, че го беше държал в ръце, когато удари с него Шмекерленд по главата.

„Но здравата го пернах тогава!“ — помисли си той.

Тази мисъл все пак не му, донесе облекчение. Неприятното чувство продължаваше да го измъчва. Той си спомняше колко беше платил за бастуна и се проклинаше, загдето беше купил бастун с костена дръжка, а не с желязна, което щеше да му струва по-евтино.

Не се знае докога щяха да продължават мъките му, ако не беше се случило нещо непредвидено.

Преди да си легнат да спят, Незнайко и Козлето решиха да си пийнат сироп с газирана вода. Те отвориха бутилката, изпиха половината течност, а другата половина оставиха за през нощта. За да не се обърне бутилката случайно, Козлето я изправи на леглото си до стената на вагона и я затисна отстрани с възглавницата, на която спеше. От люлеенето на вагона през нощта възглавницата се беше изместила

постепенно встрани, бутилката се беше наклонила и сиропът с газираната вода започна да капе. Скъперфилд, който беше точно под Козлето, моментално забеляза че отгоре капе някаква течност. Той подложи длан, събра в нея няколко капки, близна ги с език и установи, че капеше сироп с газирана вода. Скъперфилд реши, че е неблагоразумно да остави това полезно питие да се изхаби, затова подложи уста, мъчейки се да я разтвори колкото се може по-широко. В това време бутилката се беше наклонила повече и водата потече на тънка струйка. Скъперфилд с удоволствие гълташе тази сладка, ароматна, приятно щипеща езика течност и пресмяташе на ум колко щеше да му струва газираната вода със сироп, ако трябваше да я плати. Тази сума той извади от парите, които беше похарчил за покупката на изгубения си бастун, и изпитваше удоволствие, че щетата му сякаш намаляваше. Бутилката в това време се наклони още повече и газираната вода потече непрекъснато. Едновременно с това течаха и мислите в главата на Скъперфилд. Увличайки се постепенно, той почна да мечтае колко хубаво щеше да бъде, ако при всяко пътуване с влак му се удаваше да изпие поне една бутилка газирана вода безплатно. Той раздели цената на изгубения бастун на цената на една бутилка газирана вода със сироп и намери колко пътувания с влак трябва да направи, за да си върне похарчените за бастуна пари.

Зает с тези приятни изчисления, Скъперфилд малко по малко забрави своите огорчения и настроението му се подобри. Точно в този миг бутилката окончателно се катурна, полетя надолу и го удари по челото.

— Ето на, винаги става така! — измърмори Скъперфилд, като се хвана за челото. — За всяко удоволствие трябва да се заплаща! Ех, че проклет живот, в дън земя да се провали дано!

Той опипа удареното си чело и се убеди, че този път се беше отървал само с цицина. Чувствувайки, че болката намалява, той се успокои и най-после заспа.

Влакът междувременно продължаваше да лети напред. Колелетата ритмично потракваха. Времето също не стоеше на едно място. Когато Скъперфилд заспа, беше вече късно след полунощ. Не се минаха и два часа и отпред заблестяха светлините на Лъженвил. Колелата затракаха по стрелките. Влакът постепенно намали ход и скоро спря.

Скъперфилд обаче продължаваше да спи. Кондукторът беше забравил да го събуди и си спомни за това чак когато влакът беше подминал гарата.

— Гледай ти работа! — извика той, като се изправи пред спящия Скъперфилд. — Струва ми се, че този чудак искаше да слезе в Лъженвил… Да, да, вярно! Е, нищо, ще го сваля на следващата спирка, а в Лъженвил да се върне с работническия влак. И без това не може да се направи нищо друго!

Кондукторът реши засега да не буди Скъперфилд, за да избегне нежелателни разправии. Щом влакът спря на следващата станция със странното название „Паноптикум“, той започна да го дърпа за рамото и да вика:

— Ставайте по-бърже, трябва да слизате!

Но Скъперфилд само го блъскаше с ръка и продължаваше да хърка, сякаш не се отнасяше до него. Виждайки, че влакът скоро ще отмине и тази гара, кондукторът се ядоса не на шега и изкрещя право в ухото на Скъперфилд:

— Слушайте, драги господине, престанете да се втелявате, иначе ще трябва да платите глоба, загдето пътувате без билет! Билетът ви беше само до Лъженвил.

Щом чу, че ще трябва, да плаща за нещо, макар и не разбрал за какво, Скъперфилд се окопити за миг, скочи от леглото и безсмислено се втренчи в кондуктора. Възползувал се това, кондукторът го хвана за яката, повлече го към изхода и го изблъска на перона. После се върна обратно, вдигна вестника, който се търкаляше на пода, извади изпод леглото цилиндъра, пълен с какво ли не, приближи се до вратата на вагона и напъха всичко това в ръцете на смаяния Скъперфилд. Скъперфилд искаше да го попита нещо и вече беше отворил уста, но А очно в този момент влакът потегли и той така си и остана на перона, с отворена уста.

Незнайко и Козлето дори не чуха какво се случи през нощта. Те спяха достатъчно дълбоко, защото предишната нощ не бяха успели да се наспят добре поради кошмарите, причинени от киното. Отдавна беше вече съмнало, а те продължаваха да спят и сигурно щяха да пропуснат Сан-Комарик, ако не беше ги разбудил кондукторът.

— Ей! — викна им той. — Изглежда, че и на вас ви се иска да пропуснете гарата си! Хайде ставайте!

Тъй като Незнайко и Козлето не се и помръднаха, кондукторът започна да удря по леглата им със стоманените клещи, с които дупчеше билетите. Незнайко и Козлето чуха ударите и се събудиха.

И точно навреме! Влакът наближаваше вече гарата. Много пътници с куфари и вързопи в ръце се тълпяха пред вратата на вагона. Незнайко и Козлето скочиха от леглата си долу и също почнаха да се промъкват към изхода.

Сан-Комарик беше голям град, затова тук слизаха много пътници. Щом влакът спря, широкият перон моментално се изпълни с новопристигнали, които се смесиха веднага с посрещачите, заминаващите и изпращачите. Незнайко и Козлето слязоха от вагона и почнаха да се оглеждат наоколо, надявайки се да видят в пъстрата тълпа Мигача и Шмекерленд. Пред тях се мяркаха множество лица, но нито едно от тях не приличаше нито на Мигача, нито на Шмекерленд.

— Може би ни очакват пред някой друг вагон — предположи Незнайко, като се повдигаше на пръсти и се мъчеше да види над главите на околните какво става пред другите вагони.

— Ще почакаме — отвърна Козлето. — Няма какво да бързаме. Скоро перонът ще опустее и те ще ни видят.

— Или пък ние тях — добави Незнайко.

— Разбира се — или пък ние тях — потвърди Козлето.

Скоро тълпата от пътници и посрещачи оредя, а след като влакът замина, разотидоха се и изпращачите. Перонът опустя и там не остана никой освен Незнайко и Козлето.

— Какво значи това? — чудеше се Козлето. — Право да си кажа, тези двамата, Мигача и Шмекерленд, никога не са ми вдъхвали доверие. Аз през цялото време очаквах, че те ще ни изиграят някой лош номер. Да не би пък да са сбъркали и да дойдат за следващия влак?

В този момент към тях се приближи един железничар с формена фуражка на глава и ги попита какво правят тук.

— Нас трябваше да ни посрещнат, разбирате ли, но не ни посрещнаха — обясни му Козлето.

— Е, като не са ви посрещнали сега, друг път ще ви посрещнат. Няма какво да стърчите тук. Правилникът забранява това.

— А кога ще пристигне следващият влак от Давилон? — попита Козлето.

— Утре пак по същото време — отвърна железничарят и се отдалечи.

— Не ни остава друго, освен да дойдем тук и утре. Може пък да са обърkали дните — рече Козлето.

Те минаха през гарата и закрачиха по улицата.

— А сега какво ще правим? — попита Незнайко.

— Трябва да намерим отнякъде пари — отговори Козлето. — Защото ние с тебе нямаме дори за обед. А ни трябват и за нощуване.

— А откъде ще намерим пари?

— Е, ще трябва да потърсим работа. Ти работил ли си някога в ресторант?

— Никога в живота си.

— Най-добре е — каза Козлето — да се настаним в някой ресторант като келнери или готвачи. По-близко до яденето — поясни той. — Аз веднаж работих като портиер в един ресторант и гледах какво правят келнерите. Няма нищо трудно. Мъчното е само да се настаниш. Обикновено всички места са заети.

Щом минаха покрай един ресторант, Козлето смело отвори вратата и те с Незнайко влязоха вътре. За закуска беше вече късно, а за обед още рано, затова в ресторанта нямаше посетители. Съдържателят стоеше пред тезгяха на бюфета и загрижено тракаше на сметалото, изчислявайки приходите или разходите си. Козлето се обърна към него с въпроса:

— Не ви ли трябват келнери или готвач?

Съдържателят престана да трака на сметалото, изгледа от горе до долу Незнайко и Козлето и попита:

— А кой от вас е готвач?

— Аз съм готвач — отвърна Козлето. — А той е келнер.

— Какъв готвач си ти! — подигравателно рече съдържателят. — Готвачите обикновено са дебели, а ти я се виж какъв си слаб!

— Вие ме вземете, пък аз непременно ще напълнея — отвърна Козлето.

— Ти най-напред напълней, и чак тогава ще те взема! — сърдито измърмори съдържателят.

— А в такъв случай не може ли да вземете него за готвач? — посочи Козлето към Незнайко. — Струва ми се, че той е по-пълен от мене.

— Но нали ти каза, че е келнер, а не готвач — възрази съдържателят.

— Та какво от това? Той може да бъде и готвач!

— Можеш ли наистина да готвиш? — обърна се съдържателят към Незнайко.

— Не мога да ви кажа точно, защото нито веднаж не съм готвил! Трябва да се опитам.

— Не — отвърна съдържателят. — Такъв готвач не ми трябва. И изобщо не ми трябва готвач. Аз си имам вече.

— Тогава вземете го за помощник-готвач — предложи Козлето.

— И помощник не ми трябва.

— Вземете ни тогава за келнери.

— И келнери не ми трябват. Май и тези, които имам, ще се наложи да уволнявам. Не виждаш ли, никакви посетители няма.

— Е, вземете ни поне да мием съдовете — продължаваше да настоява Козлето.

— Нает съм жена да мие съдовете — махна с ръка съдържателят.

— Ей че магаре! — изруга Козлето съдържателя, когато те с Незнайко излязоха на улицата. — Я ми кажи, моля ти се, какво го интересува кой от нас двамата е готвач, ти или аз, щом въобще не му трябва готвач? Само дето си изгубихме времето в празни разговори.

В друг един ресторант разговорът почти се повтори. Като разбра, че Незнайко и Козлето бяха съгласни да работят в ресторанта му като готвачи, келнери, бюфетчици, скараджии, касиери, миячи на съдове, паркетчии, директори, нощни пазачи и портиери, съдържателят попита:

— И вие можете ли всичко това?

— Всичко можем.

— А можете ли да предсказвате бъдещето?

— Това, което не можем, не можем — разтвори ръце Козлето. — За съжаление да предсказваме бъдещето не можем.

— А пък аз ще ви предскажа бъдещето — рече съдържателят. — Вие ей сега ще изхвръкнете през вратата и кракът ви никога няма да стъпи вече тук!

— Но защо така? — попита Козлето.

— Защото така съм предсказал.

— И този е магаре! — изрече присъдата си Козлето, като се намери вън от ресторанта. — На негово място и аз не бих предсказвал

по-лошо.

В следващия ресторант разговорът беше по-къс. Щом Козлето отвори уста, съдържателят удари с юмрук по масата и извика:

— Марш навън! И да не съм те видял повече!

— Кратко, но не съвсем учтиво — рече Козлето.

От само себе си се разбира, че тези му думи бяха казани вече на улицата.

Първите неуспехи не обезкуражиха Козлето. Те двамата с Незнайко още дълго обхождаха ресторантите, получавайки навсякъде откази и подигравки, а после почнаха да обикалят магазините и да предлагат да ги вземат като продавачи. Собствениците на магазини се нуждаеха повече от купувачи, отколкото от продавачи.

Скоро се стъмни. Навсякъде блеснаха ярките светлини на рекламите. Централните улици, където в това време попаднаха Незнайко и Козлето, бяха изпълнени с електрическа светлина, веселие и музика, с разхождащи се и танцуващи дребосъчета, със скърцане на люлки, въртележки, дяволски колела и други средства за весело прекарване на времето. В това отношение Сан-Комарик с нищо не се отличаваше от другите големи градове на Луната.

Незнайко и Козлето завистливо поглеждаха към дребосъчетата, които седяха на масичките пред ресторантите и се гощаваха с различни вкусни ястия. Да гледат всичко това и да нямат възможност да си утолят глада, беше твърде мъчително.

— Най-доброто средство да си притъпиш апетита е да се погледаш в кривите огледала — рече Козлето. — Лично аз винаги правя така. Когато се смееш, не чувствуваш глада.

Те почнаха да бродят край поставените по края на тротоарите криви огледала и да разглеждат своите отражения. Едно от огледалата им разкриви лицата до такава степен, че колкото и да им беше тъжно, Незнайко и Козлето не можаха да се сдържат и да не се засмеят.

След като се посмяха малко, Незнайко забеляза, че наистина вече не усеща толкова остър глад. В това време те видяха цяла тълпа дребосъчета пред една малка дървена площадка, над която имаше надпис: „Веселата естрада“. На площадката, зад една завеска, направена от обикновен чаршаф, стоеше някакво смешно дребосъче. То си беше пъхнало главата в една кръгла дупка, пробита в средата на чаршафа, а застаналите пред площадката зрители го замерваха с гумени

топки право в лицето. Дребосъчето гримасничеше смешно и се дърпаше безсмислено ту на една, ту на друга страна, мъчейки се да си запази лицето от ударите. Това много развеселяваше зрителите.

Незнайко и Козлето чуха смеха, приближиха се повече и също почнаха да се смеят, гледайки глупавите гримаси на забавното дребосъче.

— Но защо той прави така? — попита задъхан от смях Незнайко. — Ами че сигурно боли, когато го ударят по лицето с топката.

— Разбира се, че боли — отвърна Козлето. — Но нали трябва да си вади хляба? Собственикът му плаща за това.

Тогава Незнайко видя собственика на площадката. Той беше застанал пред една голяма бяла кошница, пълна догоре с гумени топки. Всеки, който желаеше да замерва с топка дребосъчето, плащаше по един сантик. Точно в този момент един от зрителите плати наведнаж за пет топки и почна да ги хвърля в лицето на дребосъчето. То успя да избегне четирите удара, но петата топка го улучи право в окото, и то с такава сила, че клепачът му веднага се поду. Окото на нещастното дребосъче се затвори и то вече не можеше да вижда. Изплашено, дребосъчето каза, че не може да работи повече и си отиде в къщи. Собственикът обаче не се смути от това. Той се качи на площадката и извика:

— Хайде, приятели, кой иска да спечели три фертинга? Плащам цели три фертинга на този, който издържи до вечерта.

— Защо не застанеш ти сам? — извика някой от зрителите. — Хайде, подложи си тлъстата муцуна!

В това време Козлето бързо се промъкна през тълпата, скочи на площадката и каза:

— Дай, аз ще опитам!

— Опитай, опитай! Само да не вземеш да пищиш, когато те пернат с топката по носа! — чу се глас от тълпата.

Всички наоколо се разсмяха. Стараейки се да не обръща внимание на подигравките, Козлето се скри зад завеската и си пъхна главата в отвора. Той веднага разбра, че завеската не позволява да си отклонява силно главата и че тук трябваше да се действува колкото се може по-бързо. Той още не беше успял да се огледа наоколо, когато „играта“ започна и една ловко хвърлена топка го цапна по челото.

Това зашемети за миг Козлето и му напомни, че не бива да се заплесва. След първия удар по челото последваха няколко силни удари по бузите, а една топка го улучи дори по носа. Но най-болезненият удар му беше нанесен по ухото. Болката беше такава, че от очите на Козлето неволно бликнаха сълзи. За да избегне някак си ударите, той гърчеше лице ту на една, ту на друга страна, зажумяваше силно, мъчейки се да си спаси очите от повреда, при което се получаваха извънредно смешни гримаси.

Зрителите се забавляваха от сърце. Привлечени от смеха, към тълпата се присъединяваха нови минувачи. Търговията с топките вървеше добре. Собственикът едва успяваше да си прибира парите.

Но на Незнайко този път не му беше до смях. Със свито сърце следеше той движенията на своя приятел и чувствуваше сякаш ударите попадат не върху Козлето, а върху самия него. Той беше готов да моли дребосъчетата да не обиждат горкото Козле, готов беше да се нахвърли върху всички, които го замерваха с топки, а най-вече и върху собственика на площадката, измислил това глупаво развлечение, за да печели пари.

При това времето минаваше. Захлади се. Скоро тълпата взе да оредява и накрая се разпръсна. Собственикът на площадката наброи на Козлето три фертинга в най-дребни монети и затвори за през нощта увеселителното си заведение.

Пет минути по-късно Незнайко и Козлето седяха в топлото помещение на една гостилничка и с апетит унищожаваха вкусната булгурена супа с банички и маслена каша от елда. Козлето пъшкаше от удоволствие, мляскаше с устни, клатеше глава и примижаваше като измръзнало гладно котенце, което са внесли на топло и нагостили със сметана. Незнайко също хвалеше всячески и супата, и кашата, и баничките. След преживените вълнения яденето му се струваше особено вкусно.

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА
В „ЗАДЪНЕНАТА УЛИЧКА“

Хотел „Икономия“, където се отправиха да нощуват Незнайко и Козлето, беше прочут с евтинията си. За петдесет сантика тук можеше да се получи за през нощта съвсем прилична стая, което беше едва ли не два пъти по-евтино от който и да е друг хотел. Ето защо в хотел „Икономия“ никога не се чувствуваше недостиг от посетители. Всеки, който прочиташе на табелата: „Най-евтините стаи в света“, отиваше в този хотел, без много да му мисли. След като заплатиха петдесет сантика, Незнайко и Козлето получиха ключа, потърсиха стаята си и се намериха в малко, чистичко помещение. В него имаше маса, няколко

стола, гардероб, умивалник с огледало до стената и дори телевизор в ъгъла.

— Погледни — каза със задоволство Козлето. — Къде другаде можеш да получиш за петдесет сантика стая, и то с телевизор! Вярвай ми — никъде! Не току-така хотелът се нарича „Икономия“.

Незнайко и Козлето отвориха гардероба и сложиха на поличката шапките си. Те вече се готвеха да се разположат и да си починат, когато на мястото, където обикновено се намира електрическият ключ, замига червена светлинка. Незнайко и Козлето погледнаха към този светлинен сигнал и забелязаха, че от един отвор в стената се показа плоско, металическо езиче с вдлъбнатинка на края, а под него затрептя светещ надпис „сантик“.

— Дявол да го вземе! — извика Козлето и се почеса по врата — Струва ми се, че зная какво значи това. Мисля, че сме попаднали в хотел, където вземат отделна такса за ползуването на електричество. Виждаш ли това езиче? Ако не сложим върху него сантик, светлината ще угасне и ще останем в тъмното!

При тези думи лампата на тавана изгасна и стаята потъна в мрак.

Козлето пъхна ръка в джоба си, извади монетка от един сантик и я постави във вдлъбнатината на края на езичето. Езичето изведнаж се скри в отвора заедно с монетката и електрическата крушка светна отново.

— Сега всичко е наред — с облекчение въздъхна Козлето.

В това време Незнайко забеляза, че в стаята нямаше легла.

— Но на какво ще спим тогава? — в недоумение запита той.

— Тук леглата са сгъваеми — обясни Козлето. — В евтините хотели често правят така. През деня, когато те и без това не са нужни на никого, отмятат ги към стената, а за през нощта ги спускат отново.

Незнайко се огледа наоколо и се увери, че леглата тук бяха направени също като сгъваемите легла във влака.

Козлето се приближи към едното легло и дръпна завинтената отстрани металическа дръжка. Леглото обаче не се отвори. Вместо това от стената се показа още едно металическо езиче и под него затрептя пак надписът „сантик“.

— Ах, негодници такива! — провикна се Козлето. — Тук значи и за леглата трябва да се плаща отделно.

Той сложи във вдлъбнатината на езичето един сантик. Леглото веднага се отвори, а от стената в същия миг се показаха други три езичета, под които трептяха надписи: „чаршаф — 1 сантик“, „одеяло — 1 сантик“, „възглавница — 2 сантика“.

— А-а! — изкрещя Козлето. — Сега разбирам защо хотелът се нарича „Икономия“! Защото тук могат да се спестят маса пари. Искаш ли да спестиш сантик — спи без чаршаф или без одеяло. Два сантика можеш да спестиш, ако спиш без възглавница, а цели пет сантика — ако спиш на голия под. Чиста печалба!

Козлето извади шепа монетки и почна да ги слага на изплезените езичета. Едно след друго езичетата изчезваха, сякаш поглъщаха монетките, а от един отвор в стената изскачаха автоматически ту добре сгънат чаршаф, ту възглавница, ту одеяло.

След като постла своето легло, Козлето се приближи до другото и по същия начин приготви постеля и за Незнайко.

Понеже още не им се спеше, приятелите решиха да погледат телевизионното предаване. Козлето се приближи до телевизора и завъртя копчето. Телевизорът обаче не се включи, но затова пък отгоре се появи познатото ни вече езиче и поиска такса пет сантика.

— Но това е грабеж! — възмути се Козлето. — Да платиш толкова пари само за да погледаш предаването!

Той помърмори известно време, но все пак извади пет сантика и ги сложи на езичето. Петте сантика изчезнаха В утробата на телевизора. Екранът веднага светна и по него се замяркаха кадри на непознат филм. Във филма показваха как цяла тълпа полицаи и детективи гонеха банда престъпници, които бяха откраднали някакви ценности. Полицаите постоянно организираха хайки, засади, внезапни нападения, но престъпниците всеки път успяваха ловко да изиграят полицията и да се спасят от преследването.

Незнайко и Козлето бяха почнали да гледат филма някъде от средата и въобще не можеха да разберат къде и какви ценности бяха откраднали престъпниците. Кой знае защо, все им се искаше да си изяснят този въпрос. В същото време им беше извънредно интересно да узнаят дали в края на краищата ще заловят престъпниците или не.

Действието всеки момент се развиваше все по-бързо и напрегнато. Едно след друго следваха главозамайващи преследвания, масови побоища и оглушителни престрелки. На най-интересното място,

когато всеки момент изглеждаше, че ще заловят главатаря на бандата, телевизорът внезапно угасна, а горе пак се показа езичето и затрептя надписът „5 сантика“.

— На, лапай! — с досада измърмори Козлето и бързо пъхна в телевизора още пет сантика.

Екранът отново светна, бандитите се спуснаха да спасяват главатаря си. Полицаите почнаха да хвърлят по тях сълзливи бомби, после повикаха на помощ бронирани коли и пак се хвърлиха да ги преследват, като трошеха и помитаха всичко по пътя си.

Незнайко и Козлето все пак не можаха да догледат този вълнуващ филм. Когато езичето се показа за пети път, Козлето рече:

— Край! Ние не сме някакви си скъперфилдовци, за да си хвърляме парите на вятъра! А и освен това време е да спим!

Козлето реши да се измие преди лягане и се приближи до умивалника, но и тук трябваше да похарчи сантик за вода, сантик за сапун и сантик за пешкир.

След Козлето почна да се мие и Незнайко. Той едва беше успял да насапуниса лицето си, когато нещо щракна и водата спря да тече. Незнайко почна да върти крана на чешмата ту на една, ту на друга страна, да удря с юмрук отгоре, но нищо не помогна.

Сапунът непоносимо щипеше очите му, а нямаше с какво да го измие. Тогава той извика на помощ Козлето. Козлето разбра, че е станало нещо неприятно и се затича към чешмата, но точно в това време лампата угасна и стаята отново потъна в мрак. Единственото, което можеше да се различи в тъмнината, беше настойчиво мигащата червена светлинка на стената и проблясващото под нея металическо езиче.

Козлето разбра, че трябва отново да се плати такса за електричеството и се спусна към езичето, като вадеше при това сантик от джоба си. В миг езичето глътна монетката, скри се в стената и лампата светна. Щом уреди по този начин въпроса с осветлението, Козлето се върна при умивалника и видя, че и тук се е изплезило езиче — иска такса за водата.

— Ах ти, ненаситен търбух! — изруга Козлето. — Та нали се разплатих вече с тебе! На, плюскай, щом не ти стига!

Сантикът и сега беше погълнат веднага, водата бликна от крана и Незнайко най-после можа да махне от очите си лютивия сапун.

Козлето въздъхна дълбоко, преброи монетките в джоба си и каза, че трябва да си лягат по-бързо, защото са им останали съвсем малко пари.

Двамата приятели се съблякоха и си легнаха, но с това разходите им не се свършиха. Скоро те почувствуваха, че в стаята става хладно. Колкото и да се увиваха с одеялата, студът ги пронизваше, както се казва, до кости. Най-после Козлето скочи от леглото си и реши да поиска да ги преместят в по-топла стая. Той се затича към вратата и като видя на стената редица бутончета с надписи „прислужник“, „куриер“, „камериерка“, „келнер“, почна с всичка сила да ги натиска. В отговор на това от стената се заизплезваха само езичета, всяко от които неумолимо искаше „сантик“, „сантик“, „сантик“!

— Те са полудели! — възмущаваше се Козлето. — Откъде ще им взема аз толкова сантика?

В това време Незнайко забеляза на стената още две бутончета, под които имаше надписи: „отопление“ и „вентилация“.

— Чакай — рече той. — Ние сигурно сме забравили да пуснем отоплението.

Той натисна бутончето, но и тук от стената се изплези езиче и изяви желанието си да получи сантик.

— Давам за последен път! — измърмори Козлето, като вадеше от джоба си монетката.

Сантикът показа своето магическо действие. Чу се приглушено бучене и през отвора, който се намираше под умивалника, в стаята почна да нахлува топъл въздух. Двамата приятели почувствуваха, че стана по-топло, легнаха си отново, позатоплиха се и заспаха.

Сутринта те се събудиха рано-рано и решиха по-бързо да напуснат хотела, за да си запазят остатъка от парите. И тук обаче те срещнаха спънка под формата на плътно затворената вратичка на гардероба, където си бяха оставили шапките. Колкото и да дърпаше Козлето дръжката, от вратичката се показваше само езиче, което искаше сантик за съхраняването на оставените вещи. Като видя, че няма да направи нищо, Козлето бръкна в джоба си за пари.

— Дяволите да ви вземат! — ядосваше се той. — Това е някакъв си разбойнически вертеп, а не хотел! Поживееш ли малко тук, ще останеш не само без шапка, ами виж, че и гащите ти събули. Скоро няма да можеш и да кихнеш безплатно.

Двамата приятели се отбиха в една закусвалня и хапнаха набързо. След това веднага се запътиха към гарата с надеждата, че Мигача и Шмекерленд ще дойдат да посрещнат влака. Очакванията им обаче се оказаха напразни. Влакът пристигна, но Мигача и Шмекерленд ги нямаше никакви.

— Сега вече е ясно, че те са ни изиграли и са избягали с парите — рече Козлето.

Двамата приятели отново тръгнаха да търсят работа, но и този път старанията им не се увенчаха с успех. Козлето каза, че това няма значение, защото скоро „Веселата естрада“ ще се отвори и той може би ще се опита да спечели нещо там. Когато стигнаха на улицата, където се намираше познатото им вече увеселително заведение, Незнайко и Козлето видяха, че дребосъчето от вчера беше оздравяло. То стоеше вече на площадката и се мъчеше да избягва хвърляните в лицето му топки. Наистина под окото му личеше голямо синьо петно, но дребосъчето изглежда беше свикнало да не обръща внимание на подобни дреболии.

— Е, та какво — рече Козлето, — нищо че е тук! Скоро някой така ще го цапне с топката, че то няма да може да се държи на краката си и тогава аз пак ще заема неговото място.

Сметките на Козлето се оказаха верни. След малко някой хвърли топката така силно, че дребосъчето не успя да отбегне удара. Топката този път го улучи по другото око. То се улови да удареното място й заливайки се в сълзи от болка, побърза да се прибере в къщи. Козлето съжали нещастното дребосъче, но едновременно с това се зарадва, че сега ще може да спечели малко пари.

Когато вече се готвеше да предложи услугите си на собственика, едно застанало наблизо дребосъче скочи на площадката и извика:

— А сега съм аз! Хайде, хвърляйте по мене!

То веднага си пъхна главата в отвора на завеската и топките полетяха към него.

Новото дребосъче се оказа добър артист. То ловко избягваше ударите. Разбирайки, че публиката не е доволна, загдето топките не го улучват, то от време на време накланяше глава и нарочно си подлагаше челото. Топката отскачаше от челото му, без да причини особена болка, но дребосъчето даваше вид, че ударът е силен, падаше на пода и подавайки се иззад завеската, риташе с крака във въздуха. Това страшно

разсмиваше зрителите и привличаше минувачи. Собственикът беше много доволен, че е попаднал на такъв добър работник.

Козлето все още хранеше надежда, че и този смелчага няма да се задържи дълго, но той все пак остана до закриването на заведението.

— Сега ние с тебе ще трябва да си легнем без вечеря — огорчено каза Козлето.

— Нима вече нямаш пари?

— Останаха ми само двадесет сантика, но те ще ни потрябват, за да платим за нощуването.

— Не е ли по-добре да изядем парите, а да пренощуваме просто на улицата? — попита Незнайко.

— Какво говориш! Какво говориш! — изплашено замаха с ръце Козлето. — Не помниш ли какво ти разправях за Острова на глупците? По-добре е да потърпим гладни, отколкото да попаднем в ръцете на полицаите.

— Май че като огладнееш повечко, ще се съгласиш да отидеш и на Острова на глупците.

— Е, и това може да се случи — съгласи се Козлето.

Разговаряйки така, приятелите крачеха из града. Колкото повече се отдалечаваха от центъра, толкова по-рядко виждаха блестящи витрини и ярки светлинни реклами. Къщите ставаха все по-ниски, а прозорците все по-малки и по-мътни. Асфалтираните улици свършиха и започна прост калдъръм с дупки, ями и с пръснати по средата купища боклук.

Всичко това направи угнетяващо впечатление на Незнайко. Дори самите названия на улиците можеха да породят неприятно чувство. Ако в богатите квартали на града най-често се срещаха названия като Светлата улица, Щастливата улица, Булевард на радостта, то тук на всяка крачка се виждаха названия като Бедната улица, Тъмната улица, Калната улица, Блатната или Гнилата улица.

Незнайко забеляза, че са попаднали в някакво затънтено място и попита:

— Днес няма ли да отидем в хотел „Икономия“?

— Не, братле — отвърна Козлето. — Хотел „Икономия“ днес не е за хора от нашата черга. На всеки от нас се падат само по десет сантика, а за такава сума може да се пренощува само у Гадсън в „Задънената уличка“. Така се нарича хотелът — обясни той на Незнайко.

Нашите приятели минаха Голямата затънтена улица, завиха по Малката затънтена и като прекосиха Първата, Втората и Третата пресечка, навлязоха в една тясна уличка, която се наричаше Боклукджийска задънена уличка. В края на тази уличка се намираше голям сив дом, чийто външен вид напомняше огромен боклукчийски сандък. Над входната врата, която всяка минута се отваряше и пропускаше все нови и нови дребосъчета, висеше табелка с надпис: „Общодостъпен хотел «Задъненатa уличка»“. Сега вече никой не знае точно дали хотелът се наричаше така, защото се намираше на задънена уличка, или пък уличката беше наречена Задънена, защото тук имаше хотел с такова име.

Незнайко и Козлето влязоха вътре и се намериха пред прозорчето на малка канцеларийка. Козлето надникна през прозорчето и попита:

— Дали ще се намерят у вас две места по десет сантика?

Някой, когото застаналият отстрани Незнайко не можеше да види, отвърна:

— Ще се намерят. Минус втори етаж, двеста петнадесето и двеста шестнадесето място.

Козлето подаде през прозорчето парите и получи две тенекиени жетончета, на които бяха издълбани цифрите „215“ и „216“.

— Ами какво значи „минус втори етаж“? — заинтересува се Незнайко. — Защо „минус“?

— Този дом не се издига само нагоре, но се спуща и надолу, под земята — обясни Козлего. Етажите, които се намират горе, са плюс, а тези долу — минус. Минус втори етаж значи втори подземен етаж.

— А защо не отидем горе?

— Горе е по-скъпо — отвърна Козлето. — Когато забогатеем, ще се преместим горе.

Двамата приятели се спуснаха по мръсната дървена стълба два етажа надолу, отвориха: една врата и се озоваха в огромно помещение с нисък и опушен таван. Първото впечатление на Незнайко беше, че отново е попаднал в дранголника: също такива лавици нарове като в някакъв склад, с легнали на тях дребосъчета, също такава желязна печка с дълги, проточени през цялото помещение тръби, също такава мъждива лампичка на тавана. Разликата беше само тази, че тук беше много по-мръсно и по-тясно, Наровете не бяха направени от пластмаса като в дранголника, а от груби, почернели, неизгладени дъски. Те бяха

поставени много близко един до друг и на пръв поглед ти се струваше, че не може да се пъхне и пръст между лежащите на тях дребосъчета.

За разлика от арестуваните, които бяха съвсем угнетени в дранголника, тукашните обитатели се ползуваха с много по-голяма свобода. Всеки от тях смяташе, че има право да върши всичко, което му дойде на ума. Мнозина не само заравяха картофи в пепелта, но и готвеха чорба в консервени кутии и печаха някакви дълги, безформени тестени питки върху нагорещените тенекиени тръби. На същите тръби висяха наред с питките нечии чорапи, мокро прано бельо, скъсани до последна степен дрипи, които някога са били дрехи, и дори някакви обувки.

От всичко това, което се печеше, вареше, съхнеше или просто миришеше, в помещението се носеше такава воня, че Незнайко се задъха и пред очите му притъмня. Зави му се свят, той се олюля и простря ръце, за да се подпре на стената. Щом видя, че Незнайко побледня изведнаж, Козлето го хвана под ръка и му каза, че няма нищо страшно, че това е само защото той не е свикнал още и то постепенно ще му мине.

— Гледай само да не дишаш през носа си. Дишай през устата — посъветва го Козлето.

Незнайко грижливо си запуши носа с ръка. Малко по малко той си изравни дишането и дойде на себе си.

— Сега трябва да полежиш малко и всичко ще се оправи — успокои го Козлето.

Той хвана Незнайко под ръка и го поведе между редиците от нарове като по лабиринт. Щом видя закованите на тях табелки с цифрите „215“ и „216“, Козлето се спря.

— Ето и нашите места — рече той.

Без много да му мисли, Незнайко се качи на нара. Там нямаше дори дюшек, а вместо възглавница беше сложен обикновен дървен пън.

— Какво е това? — изненада се той. — Как ще спя тук?

— Спи и толкова! — обади се едно дребосъче от съседния нар. — Спи ли ти се, и на гола дъска да легнеш, пак ще заспиш, а не ти ли се спи — и на пухен дюшек ще се въртиш цяла нощ!

— Право казваш, братле — потвърди друго дребосъче. — Едно време и в този нощен приют имаше дюшеци и възглавници, но вярваш ли, стигна се дотам, че никой не можеше да заспи.

— Защо? — заинтересува се Незнайко…

— Защото в дюшеците се навъдиха дървеници и разни други паразити. От тях, вярваш ли, мира нямаше. И затова, когато дюшеците станаха негодни, собственикът на този хотел, господин Гадсън, реши да не купува други, а заповяда да изгорят старите заедно с дървениците. Истинско благодеяние направи. Оттогава сме добре.

— И на нас ни е добре, и на господин Гадсън не е зле: няма нужда да харчи пари за дюшеци — намеси се в разговора трето дребосъче.

— Ти, братле, не се сърди на Гадсън — рече първото. — Той е добро дребосъче. Истински наш благодетел. Така пишат и във вестниците. Ако не беше той, колко дребосъчета щяха да останат без подслон! В кой друг хотел ще намериш легло за десет сантика?… И ти си един! Ненапразно те наричат Сприхавия!

— А на тебе ненапразно ти викат Сговорчивия! — отвърна Сприхавия. — Да не си мислиш, че Гадсън е построил този нощен приют за мое и твое удоволствие? Да имаш да вземаш! Само интереса си е гледал!

— Голям интерес — десет сантика! Ако той гонеше печалба, щеше да построи хотел, където да взима по фертинг за стая, дори и по два. А той се грижи за бедните, за тези, които нямат пари. Тъй писаха и вестниците.

— Ех, че си загубен, братле! На вестниците взел да вярва! За да построиш хубав хотел, трябва да похарчиш много пари, пък и обзавеждането струва скъпо. В хубав хотел ще получиш за един фертинг цяла стая, а я погледни тук колко души са напъхани: един над друг лежат. От всекиго по десет сантика — това излиза по-изгодно, отколкото да вземаш по фертинг за цяла стая — рече Козлето.

— Казват, че този Гадсън е накупил в покрайнините на всеки град земя на безценица и е построил ей такива на хотели, прилични на боклукчийски сандъци — каза Сприхавия. — И защо не, това е сигурен доход. Ами че навсякъде има сиромаси!

— Ти не го слушай него, братле! — зашепна Сговорчивия, като се обърна към Незнайко, — а по-добре си лягай да спиш. Паднало ти се е хубаво място, на среден нар. На горен е душно да се спи, защото топлият въздух винаги се издига нагоре, а на долен е опасно — може да те ухапе плъх.

— Плъховете са най-мръсното нещо в гадсъновските хотели — рече Козлето. — Миналата година живях в един гадсъновски приют в град Давилон. Там плъх ухапа по врата едно дребосъче. Ужасно нещо, много се измъчи, горкото! На врата му излезе буца колкото два юмрука, не ви лъжа, честна дума ви давам! Оттогава се страхувам и мене да не ме ухапе плъх. Кой знае защо, струва ми се, че непременно ще ме ухапе точно на същото това място, на което ухапа онова дребосъче — посочи с пръст шията си Козлето.

— А плъхът може ли да ухапе този, който лежи на среден нар? — попита Незнайко.

— Плъхът всичко може — каза Сприхавия. — Разбира се, има сметка да ухапе най-напред този, който лежи на долен нар. Но има и бесни плъхове. Такъв плъх тича, сякаш е бил държан на синджир, и хапе всичко наред. Хич и не гледа на какъв нар си легнал!

— Какво сте се разприказвали там за плъхове? Нямате ли за какво друго да говорите? — извика едно дребосъче, което лежеше на горния нар. — Ей сега ще сляза и ще ви запуша устата!

Дребосъчетата замълчаха. Отвратителната миризма не дразнеше вече така обонянието на Незнайко, но му беше страшно задушно. Той реши вече да спи и започна да си съблича ризата, но Сприхавия каза:

— Не те съветвам да правиш това, ще те изпохапят.

— Кой ще ме изпохапе?

— След малко ще видиш кой — усмихна се Сприхавия.

Незнайко реши да послуша съвета му и се изпъна на мястото си, без да се съблича. Скоро той почувствува, че го нападат някакви дребни животинки и започват безмилостно да го хапят. Незнайко се зачеса така, че раздираше едва ли не до кръв кожата си, но нищо не помагаше.

— По-добре не се чеши, братле — посъветва го Сговорчивия. — Като си разчешеш тялото, те ще почнат да хапят още по-силно. Дървениците са много чувствителни към миризмата на кръвта.

— Че ти нали казваше, че са изгорили дървениците заедно с дюшеците? — измърмори Незнайко.

— Е, че какво от това? Онези ги изгориха, но се развъдиха нови. Все пак сега са по-малко. Ти просто не можеш да си представиш, братле, колко много бяха по-рано. Сега е благодат. Само че потърпи малко отначало, те ще се напият с кръв и ще заспят. И дървениците трябва да спят.

Незнайко обаче не искаше да чака, докато дървениците се напият с кръвта му. Наистина той потърпя известно време, но после скочи на пода и почна да изтърсва от себе си отвратителните насекоми. Долу въздухът не беше толкова задушен, затова Незнайко реши да седи на пода през цялата нощ с надеждата, че дървениците няма да се сетят да го търсят там. Той се разположи на пода, подпря се с гръб на дървената стойка и задряма, но в същия момент почувствува, че нещо го докосна по крака. Той отвори очи и видя пред себе си един тлъст плъх с издадена напред остра, мустаката муцунка, който му душеше обувката, като мърдаше крайчеца на носа си.

— Пет! Марш! — изплаши се Незнайко и си дръпна крака.

Плъхът избяга настрани не особено бързо, застана недалеч от Незнайко и го загледа със своите блестящи като мъниста очички. Незнайко тревожно се озърна наоколо и забеляза, че изпод нара изпълзя друг такъв плъх и също така почна да мърда носа си. Незнайко помисли, че все пак е по-безопасно да спи в обществото на дървениците, отколкото в обществото на плъховете, и се изкачи отново на мястото си. Този път той реши да послуша съвета на Сговорчивия и легна мирно, оставяйки се доброволно на дървениците да го хапят.

— Яжте, дявол да ви вземе! Целия ме изяжте! — сърдито мърмореше той. — Животът и без това е такъв, че не ми е жал за него!

Наоколо всички вече спяха. Мнозина от дребосъчетата бяха настинали и се задушаваха от силна кашлица. Други се измъчваха от кошмарни сънища. Техните стонове, нечленоразделните звуци и извиквания караха всеки път Незнайко да трепва. Като видя, че и на другите дребосъчета не им е по-лесно, Незнайко престана да обръща внимание на собствените си неволи, на заобикалящите го шумове, воня, задуха и на ухапванията на дървениците. Освен това той взе да си мисли, кой знае защо, за Шишко и да пресмята за колко дни могат да му стигнат хранителните запаси в ракетата.

Незнайко си спомни, че беше приготвена храна за четиридесет и осем дребосъчета, и то за десет дни, и умножи четиридесет и осем по десет. Той направи това, за да разбере за колко дни ще стигне тази храна, ако вместо четиридесет и осем пътешественика бъде само един. Получи се числото 480. Незнайко знаеше, че годината има, общо взето, 360 дни, а месецът — 30 дни. Той изчисли, че храната в ракетата трябва да стигне на Шкшко за една година и четири месеца.

Щом се убеди, че засега няма непосредствена опасност Шишко да умре от глад, Незнайко се успокои. Решаването на тези аритметични задачи обаче толкова го измори, че очите му се затвориха от само себе си и той потъна в дълбок сън.

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА
ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ШИШКО

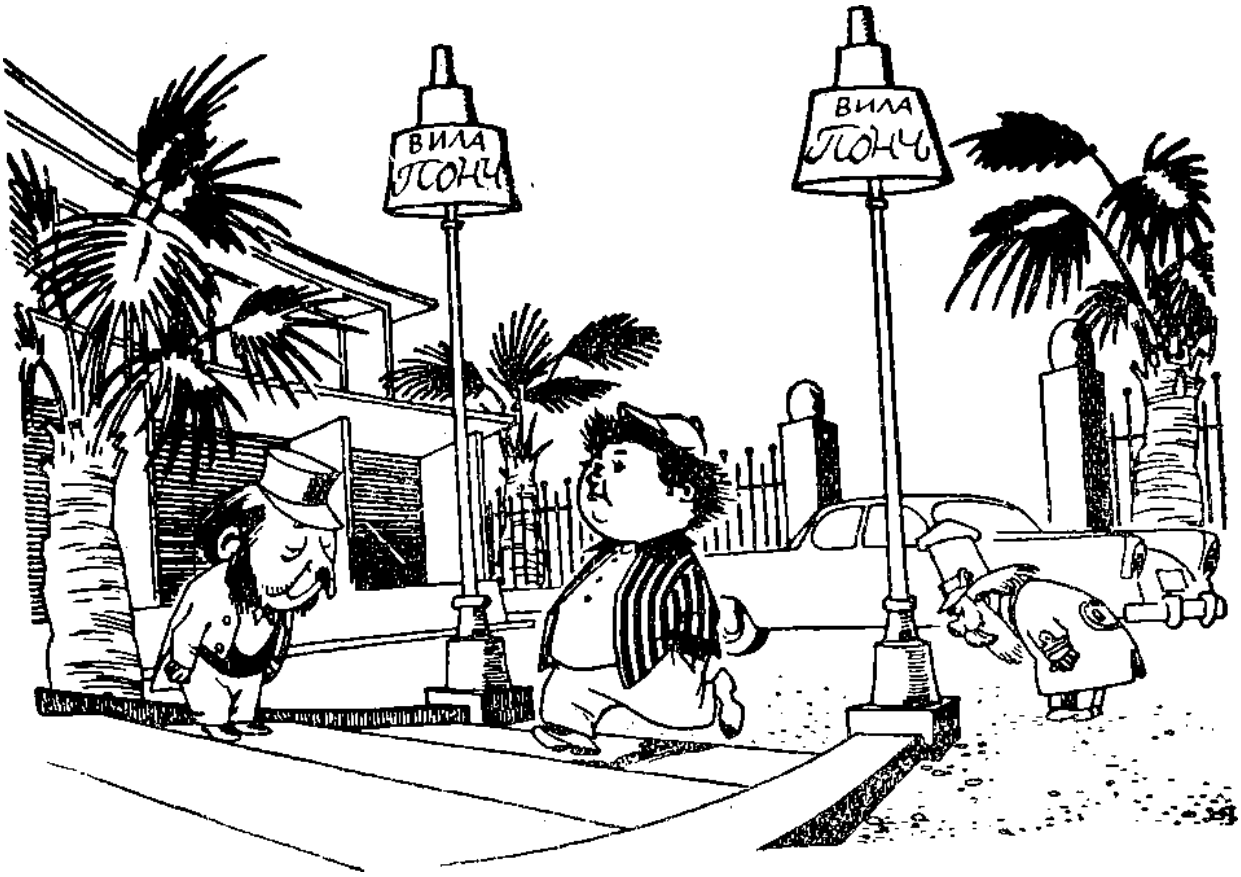

А какво правеше в това време Шишко? Ние се заловихме с Незнайко и съвсем забравихме за него. А май не биваше да правим така, защото мнозина от читателите ни сигурно се интересуват и от неговата съдба. Ние се разделихме с Шишко, когато той отиде заедно с Незнайко в Лунната пещера и там изгуби единия си космически ботуш. Читателите вероятно си спомнят, че точно в този момент Незнайко се подхлъзна и пропадна в ледения тунел на лунната кора.

Шишко извика няколко пъти по име своя другар и като разбра, че той не е наблизо, страшно се изплаши и вместо да тръгне да го търси, реши да се върне веднага в ракетата. Шишко излезе навън от пещерата

и закуца по правата като лъч пътечка, водеща към космическия кораб, който се виждаше в далечината.

Слънцето приличаше толкова силно, че Шишко не можа да издържи и се спусна да бяга, подскачайки. От бързото тичане и второто ботушче му се изплъзна от крака, но Шишко и не помисли да го вдига, а дори се зарадва, защото му беше много по-леко да бяга без ботуши. За някакви си двадесет минути той стигна до ракетата и натисна бутончето в задната й част. Вратичката на шлюзовата камера гостоприемно се отвори. Без много да се двоуми, Шишко влезе в ракетата. Тук той се намираше в безопасност. Сега нищо не го заплашваше, но все пак го смущаваше някакво неприятно чувство, загдето беше избягал от пещерата, без да помогне на Незнайко.

Убеден от собствен опит, че всяко неприятно чувство може да бъде заменено с друго, противоположно нему, тоест приятно чувство, Шишко реши да отиде в хранителната камера и да се подкрепи малко, както обикновено обичаше да се изразява. Той се вмъкна в хранителната камера и се залови да унищожава съдържанието на целофанените и найлоновите тръбички, тубички, торбички и пакетчета, които вадеше от термостатите, хладилниците и саморегулиращите се космически фурнички.

Както всички вече знаят, Шишко обичаше добре да си похапне и той показа сега нагледно голямата разлика между теоретическите изчисления и практическия живот. Незнайко беше пресметнал, че Шишко е осигурен с храна за повече от година, като имаше предвид апетита на едно обикновено дребосъче, без да вземе под внимание индивидуалните, тоест личните консумативни качества на Шишко. Цялото нещастие беше там, че тези лични консумативни качества на Шишко се изразяваха в един извънредно недисциплиниран апетит. По-простичко казано, Шишко можеше да яде каквото и да е, където и да е, когато и да е и в каквото и да е количество.

Това, което, според сметките на Незнайко, можеше да стигне на едно дребосъче за година и четири месеца, в действителност стигна на Шишко само за четири и половина денонощия. След като за този рекордно кратък срок унищожи продоволствените запаси в хранителната камера, Шишко се вмъкна в задната част на ракетата и се опита да дъвче семената, които се намираха в складовото помещение.

Семената обаче не му се видяха вкусни. Чак сега той отново си спомни за Незнайко.

„Незнайко сигурно би се върнал в ракетата, ако не е намерил някъде продукти — помисли си Шишко. — Но понеже не се завърна, значи някъде е открил нещо за ядене. В такъв случай аз нямам никаква сметка да седя в ракетата, а трябва да тръгна да търся Незнайко.“

След като навлече космическия скафандър и си избра нови, подходящи по големина космически ботуши, Шишко изскочи от ракетата и забърза с всички сили към вече известната нему пещера, Когато стигна до нея, той влезе вътре, спусна се в пещерата с ледените висулки, а оттам — в тунела с леденото дъно. Тук той се подхлъзна като Незнайко, плъзна се по корем по наклонената плоскост и полетя в една подлунна яма. След известно време Шишко усети, че е изскочил от ямата и лети на страшна височина с разтворен парашут над някакъв крайбрежен град. Силен вятър го отнасяше встрани. Снижавайки се постепенно. Шишко прелетя над морските градове Лос-Свинус и Лос-Глиганус. Той летеше вече значително по-ниско и се приближаваше към град Лос-Паганос, когато вятърът духна в друга посока и го понесе към морето. Шишко разбра, че няма да се отърве без морска баня. Той не се страхуваше, че ще се удави, защото беше доста дебеличък, а общоизвестно е, че дебелите не потъват във водата. Страхуваше се само да не го нападне акула.

Щом цопна в морето, Шишко веднага заработи с ръце и крака и след един час беше вече близо до брега. Този ден крайбрежното вълнение беше особено силно и въпреки всичките си усилия той не успяваше да излезе на сушата. Причината беше в това, че Шишко се чувствуваше крайно притеснен в обемистия космически скафандър и не можеше да маневрира достатъчно ловко в развълнуваната вода. Щом усетеше под себе си дъното и се опиташе да стъпи на краката си, приждащата зад него вълна го прекатурваше, обръщаше го на гръб и го вмъкваше обратно навътре.

Като се поблъска така до самия бряг около двадесет минути, той разбра най-сетне, че се налага да изостави скафандъра си. Гмуркайки се във вълните като делфин, Шишко успя да свали космическите ботуши, след това херметически затворения шлем, а най-после и самия скафандър. Цялата тази непотребна му вече космическа премяна беше веднага отнесена от вълните. Шишко изведнаж стана по-тънък и по-

подвижен. Той се измъкна от връхлитащите го вълни и изскочи на сухия бряг.

Първото, от което имаше нужда след героичната си борба с разбушувалата се водна стихия, беше почивката. Шишко си съблече мокрите дрехи, простря ги на брега да изсъхнат, а сам той се изтегна край тях, за да си почине. Топъл, галещ ветрец приятно облъхваше тялото му. Ритмичният плясък на морските вълни му действуваше успокояващо и приспивателно. Все пак Шишко реши да не заспива в непознатата обстановка, защото щеше да бъде неблагоразумно и затова се зае да изучава местността наоколо.

Край морето, зад тясната ивица наклонен бряг, се издигаха стръмни, подмити сякаш от водата хълмове, обрасли отгоре със зелена тревица и ниски храсти. Самият бряг беше покрит с ослепителнобял пясък и някакви прозрачни камъчета, които напомняха парчета лед или стъкло. Шишко разгледа внимателно няколко такива камъчета, близна ги с върха на езика си и разбра, че това съвсем не е лед, нито стъкло, а кристали от обикновена готварска сол. Той избра два по-едри камъка, сложи между тях няколко по-дребни кристали и почна да ги стрива на прах. Получи се ситна, годна за употреба готварска сол.

Тъй като беше практично дребосъче и никога не отминаваше нещо полезно, което само му пада в ръцете, Шишко счука повечко сол и си натъпка с нея джобовете на куртката. Щом видя, че дрехите му са изсъхнали, той се облече и тръгна покрай хълмовете нататък, накъдето смяташе, че се намира градът, забелязан от него, когато се спущаше с парашута.

Предвижданията му се оказаха верни. Той стигна до края на хълмовете и видя, че тук морето беше образувало обширен залив, по чиито брегове беше разположен терасовидно извънредно красив град. Градът се наричаше Лос-Паганос и в него се събираха богаташите от всички градове, защото климатът беше отличен и тук те можеха да се веселят чудесно.

Най-дългата и най-красива улица на Лос-Паганос беше крайбрежната. В зданията, които се издигаха само от едната страна на улицата, бяха разположени многочислени магазини, ресторанти, гостилници, закусвални, хотели, кина, малки театри, подземни гаражи и бензиностанции. От другата страна на улицата, значи на самия морски бряг, имаше плажове, къпални, кули за скачане, пристани за лодки и

параходи, плаващи ресторанти, морски люлки и въртележки, дяволски водни колела, параболоиди и всевъзможни други забавни неща.

Шишко се поразходи по крайбрежната улица, позяпа къпещите се дребосъчета и се спря пред неголямо здание, над чийто вход имаше надпис „Храноснабдителна станция“. На пръв поглед това заведение не се различаваше от обикновен ресторант. Както и в много други ресторанти, тук имаше открита тераса с маси, на които обядваха посетителите. Разликата беше само в това, че тук можеше да се наобядваш или да закусиш, без да слизаш от колата си, което беше много удобно за любителите на автомобилизма. Достатъчно беше те да спрат колата си пред входа, да натиснат клаксона и от ресторанта веднага изтичваше келнер, който сервираше яденето направо в автомобила.

Шишко се готвеше да влезе в това храноснабдително заведение и да се наобядва заедно с останалите посетители, но го смути плакатът, който беше закачен пред входа. На плаката пишеше:

ДОБРЕ ДОШЛИ!

ХРАНИМ ВКУСНО!

ДНЕС СРЕЩУ ПАРИ, УТРЕ НА КРЕДИТ.

Точно тази последна фраза се стори странна на Шишко, защото той не знаеше какво е това пари.

— Няма да бързаме, а най-напред ще погледаме малко — рече си на ум Шишко.

Той седна на една пейка близо до терасата и почна да наблюдава обядващите. От вниманието му не убягна как всеки посетител на ресторанта, след като се наобядваше, подаваше на келнера някакви хартийки или металически кръгчета.

„Може би именно тези хартийки и кръгчета се наричат пари?“ — помисли си Шишко.

За да провери своето предположение, той се приближи до един келнер и го попита:

— Не разбирам защо сте написали тук: „Днес срещу пари, а утре на кредит“. Ами какво ще стане, ако се направи обратното: утре срещу пари, а днес на кредит?

Келнерът рече:

— Иди ей там при съдържателката, тя ще ти обясни. Аз не съм философ, за да разрешавам такива въпроси.

В това време съдържателката на ресторанта броеше пари на тезгяха. Шишко се приближи до нея и повтори въпроса си.

Надявам се, че знаеш какво е това чиния каша, нали?

— Разбира се — потвърди Шишко.

— Е, тогава върви след мене!

Тя преведе Шишко през кухнята, където задъхани от горещина готвачи и готвачки работеха пред една огромна печка, отвори вратата към двора и му рече:

— Виждаш ли тези дърва зад бараката? Нацепи ги и ще получиш чиния каша или пет сантика.

Шишко се приближи към дървата и се залови да ги цепи с брадвата. Купчината беше голяма и Шишко се справи с нея за не по-малко от два часа.

— Е, какво да ти дам? Пари ли искаш или каша? — попита съдържателката на ресторанта, когато Шишко се върна при нея.

— Каша — отвърна Шишко, но като си спомни, че би искал да види какво представляват парите, каза: — Дай по-добре пари.

Съдържателката му отброи пет сантика. Шишко ги повъртя в ръцете си, огледа ги от всички страни и рече:

— Ами ако ми се яде каша?

— Тогава върни парите.

Съдържателката явно се зарадва, че сантиките се върнаха обратно у нея.

Шишко седна на една маса. Той получи от келнера чиния с ледена каша, взе лъжица и почна да яде. Кашата беше вкусна, приготвена с масло, но на Шишко му се струваше, че нещо й липсва. Той веднага схвана, че кашата е безсолна, и затърси по масата солница. Като видя, че на масата няма такова нещо, той бръкна в джоба си, извади малко сол и посоли кашата. Тези негови действия привлякоха вниманието на останалите посетители. Щом забелязаха, че дебеличкото дребосъче посипва с някакъв бял прах кашата и след това лакомо яде, всички любопитно го заоглеждаха, а седналото до него дребосъче попита:

— Кажете ми какъв е този прах, с който посипахте кашата си? Сигурно е някакво ново лекарство?

— Никакво лекарство, а просто сол — отговори Шишко.

— Каква сол? — не разбра дребосъчето.

— Е, обикновена сол. Готварска сол — поясни Шишко. — Никога в живота си ли не сте виждали сол?

Дребосъчето вдигна рамене.

— Не разбирам за каква сол говорите.

— Сигурно тукашните жители ядат храната си без сол — рече Шишко. — А пък ние солим всички ястия. Много е вкусно. Опитайте, ако обичате.

Той протегна малко сол на лунното дребосъче, което тъкмо в това време ядеше супа.

— А как да я ям? — попита то.

— Посипете солта в супата си и я разбъркайте. Ще видите, че ще стане по-вкусна.

Дребосъчето посоли супата, разбърка я и с известно колебание, сякаш се боеше да не се опари, сръбна една лъжица. Отначало дребосъчето седеше неподвижно на мястото си и само мигаше с очи, като че ли се вслушваше във вътрешните си усещания, а после всички видяха как по лицето му се изписа усмивка. То погълна още една лъжица супа и извика:

— Просто невероятно! Съвсем друг вкус!

Наведено над чинията си, дребосъчето засърба супата си, като сумтеше от удоволствие, мляскаше и хвалеше яденето. Точно в това време келнерът му донесе каша.

— Кажете, и кашата ли може да се яде със сол? — попита то.

— Всичко може да се яде със сол — отговори Шишко, — и супата, и боршът, и чорбата, и бульонът, и кашата, и макароните, и фидето, и салатата, и картофите… Дори обикновеният хляб може да се яде със сол. Става по-вкусен.

Шишко подаде на дребосъчето още малко сол. То посоли кашата и започна да я яде с такова удоволствие, че Шишко, който отдавна бе свършил своята каша, дори му завидя.

— Кажете, не можете ли да ми дадете и на мен малко сол? — обърна се към Шишко дребосъчето, което седеше на отсрещната маса и с интерес ги наблюдаваше.

Шишко вече беше бръкнал в джоба си, за да извади щипка сол, но тъй като у него заедно със завистта се беше пробудила и алчност, рече:

— Виж го ти него колко е хитър! А вие какво ще ми дадете?

— Че какво да ви дам? — разтвори ръце дребосъчето. — Искате ли един сантик?

— Добре, дайте го насам — съгласи се Шишко.

Той получи монетата и даде на дребосъчето щипка сол. Тогава и другите посетители отидоха при него. Всеки от тях му подаваше един сантик и получаваше щипка сол. Шишко с удоволствие наблюдаваше как купчинката монети растеше на масата пред него. Но и тук не мина без недоразумение. Един лунен жител, без да разбере добре в какво се състои работата, се опита да яде чиста сол и веднага я изплю с отвращение. Друг купи наведнаж от Шишко десет щипки сол за десет сантика и сложи всичката сол в чинията си със супа. Супата, разбира се, стана такава, че не можеше да се вкуси.

Шишко обясни на всички, че солта трябва да се употребява в малки количества, иначе яденето си разваля вкуса, а чиста сол не бива да се яде в никакъв случай. Всичко това извънредно много заинтересува дребосъчетата, които не знаеха, че храната може да се яде със сол. Всеки искаше да опита новата подправка. Някои, които бяха яли ядене без сол, седнаха да обядват повторно, този път със сол. Мнозина опитваха супа или борш със сол и веднага проверяваха до каква степен прибавянето на сол подобрява вкуса на чорбата, макароните, палачинките, картофите, пържените тиквички и различните други ястия.

Тъй като Шишко се сдоби с пари, почна и той самият всяка минута да моли келнера да му донесе ту борш, ту каша и нагледно демонстрираше пред новите посетители преимуществото на посоляването. Съдържателката на ресторанта видя, че работата й тръгна по-добре, и беше много доволна.

До вечерта Шишко разпродаде целия си запас от сол и си тръгна с джобове, здраво натъпкани с медни пари. На следното утро той изтича до брега на морето, счука бързо сол и отново отиде в храноснабдителната станция. Там той видя, че съдържателката беше приготвила за него специална масичка, над която висеше табелка с надпис: „Продажба на сол“. Шишко седна на масичката и почна да продава сол, като едновременно с това поръчваше да му донесат за закуска ту едно, ту друго. Всичко беше много удобно, а освен това твърде изгодно за него.

Само за няколко дни из целия град се разнесе новината, че на храноснабдителната станция поднасят изумителни блюда, подправени с някаква приказна сол. Желаещите да опитат тези модни ястия бяха толкова много, че съдържателката разшири терасата и кухнята, направи отстрани пристройка, а по крайбрежната улица накара да направят брезентов навес и да поставят под него още двадесетина маси. Тя разбра, че вкусът на ястията ще се подобри още повече, ако солта се слага в тях по време на приготвянето им, и се споразумя с Шишко да купува от него всичката сол, необходима за ресторанта.

Сега вече не беше нужно Шишко да седи по цял ден в ресторанта и да продава сол. Той започна да си напряга ума, за да измисли как да спечели повече пари от тази работа. Понеже собствениците и на другите ресторанти взеха да се обръщат към него с молба да достави сол и на тях, той реши да увеличи добива на тази ценна хранителна стока, като основе завод за сол. За тази цел той нае близо до морето една вехта, полуразрушена от вятъра барака, в която преди това са подслонявали лодки, купи половин дузина медни хаванчета и заводът беше готов. Работата на шестимата работници в завода се състоеше единствено в това — да счукват сол в хаванчетата. Трима други работници приготвяха суровината — тоест пренасяха солни кристали от морския бряг. И най-после още трима работници разнасяха в торби готовата сол по гостилниците и ресторантите. Самият Шишко сега не правеше нищо, а само прибираше парите. На всеки свой работник плащаше по един фертинг дневно. По този начин целият му разход представляваше само дванадесет фертинга дневно, докато ежедневната продукция от сол той продаваше на собствениците на ресторантите за двеста и четиридесет до двеста и петдесет фертинга. Излизаше, че слага в джоба си едва ли не двадесет пъти повече пари, отколкото дава на работниците. Благодарение на това Шишко забогатяваше, както казват, не с дни, а с часове.

Ако по-рано Шишко трябваше сам да счуква солта и да я носи на собствен гръб в ресторанта, то сега вместо него това правеха други. В джоба му обаче отиваха много повече пари. Той пресметна, че всеки работник му носи печалба средно по двадесет фертинга на ден. Като разбра, че колкото повече работници има, толкова повече ще се увеличава приходът му, Шишко увеличи броя на работниците си на осемнадесет души. Той искаше да ги увеличи още, но разклатената

барака не можеше да събере повече дребосъчета. Затова Шишко реши да построи наблизо друго, много по-обширно помещение.

Сега Шишко живееше само за свое удоволствие, както и всички останали богаташи, и дори вече не се наричаше Шишко, а господин Шишкоу. Той смени хотела със свой собствен дом, нае си прислужници, които го обличаха и съблича, подреждаха стаите и се грижеха за цялата къща. Понеже нямаше какво да прави, той по цели часове седеше из ресторантите, ядеше там най-вкусните неща, а в интервалите между две яденета скиташе по брега на морето, въртеше се на дяволските морски колела или на морския параболоид.

Вероятно мнозина познават устройството на обикновеното дяволско колело. То представлява един огромен дървен кръг, поставен върху стърчаща нагоре ос. Дребосъчетата, които желаят да се повеселят, сядат в средата на този кръг и след това той почва да се върти все по-бързо и по-бързо. Появилата се следствие на въртенето центробежна сила изхвърля дребосъчетата едно след друго на земята. За победител се обявява този, който успее да се задържи най-дълго върху въртящия се кръг. Водното дяволско колело има същото устройство, както и обикновеното, с единствената разлика, че то се монтира във водата. Тук центробежната сила изхвърля дребосъчетата вече не на земята, а във водата, което е много по-смешно и дори по-приятно, особено през горещините.

Колкото се отнася до морския параболоид, той има същото устройство, както и дяволското водно колело с тази разлика, че при него въртящият се диск е направен във форма на огромно блюдо с повдигнати нагоре краища. Дребосъчето, което центробежната сила отхвърля все по-далеч от центъра, се изтъркулва до края на блюдото, а след това с голяма сила излетява нагоре и цопва във водата, като описва при това крива линия, напомняща парабола.

На такива параболоиди, монтирани в огромно количество по крайбрежието на залива, много обичаха да се въртят богатите жители на Лос-Паганос. Въртенето и центробежната сила, полетите във въздуха и потопяването във водата увеличаваха апетита им, а те ценяха това извънредно много, защото страшно обичаха да си хапват. Така можеше да се обясни вероятно и обстоятелството, че Шишко също обичаше да се върти на параболоид повече, отколкото на обикновено водно колело.

Все пак безгрижното съществувание на Шишко не продължи дълго. Мнозина от лунните жители скоро успяха да разберат откъде взима той солните кристали за своя завод. В резултат на това недалеч от брега започнаха да никнат един след друг малки солни заводчета. Всеки, който беше успял да спести достатъчно пари, ги употребяваше, за да си построи такова заводче и почваше да увеличава своето състояние. Вследствие на това добивът на сол нарастваше с всеки ден, но солта се продаваше все по-евтино и вече не донасяше такива печалби, както в началото. Ако по-рано Шишко харчеше по един фертинг за надница на всеки работник, а получаваше в замяна на това по двадесет фертинга печалба, то сега никой не можете да изкара повече от фертинг на работник. Тъй като и това беше изгодно, производството на сол продължаваше да се развива.

Работите тръгнаха значително по-зле, когато в Лос-Паганос се завърна от пътешествие най-едрият земевладелец Дракула, на когото принадлежеше цялото крайбрежие от Лос-Паганос чак до самия Лос-Свинус. Щом узна, че някакви неизвестни лица разграбват крайбрежните кристали, за да ги преработват в солните заводи, той заповяда да оградят крайбрежието и да дават кристали само на онези, които плащат за тях. По този начин половината от печалбата, която получаваха собствениците на солните заводи, почна да пълни джобовете на земевладелеца Дракула.

С това обаче щеше всичко да се свърши, ако самият Дракула и собствениците на другите крайбрежни участъци, където имаше запаси от сол, не бяха започнали да строят на земите си огромни солни заводи. В тези заводи счукваха солта вече не ръчно, а за тази цел употребяваха усъвършенствувани машини. Сол почна да се получава в такива огромни количества, че нейната цена баснословно спадна. Доходите на дребните собственици на солни предприятия станаха още по-малки, което, разбира се, съвсем не можеше да им хареса. Притежателите на големите заводи смятаха, че излишъците на сол се дължат на големия брой малки предприятия. Дребните производители на сол пък виждаха причината за всички свои неприятности в появяването на големите заводи, които пущаха на пазара огромни количества сол.

Цялата работа свърши с това, че притежателите на големите заводи, които се споразумяваха помежду си по-лесно, защото бяха по-

малобройни, се обединиха в бредлам. Още на първото заседание на новоизпечения бредлам едрите собственици дойдоха до заключението, че трябва колкото се може по-скоро да ликвидират притежателите на малките заводи. Господин Дракула, който беше избран за председател на солния бредлам, рече:

— Най-добрият изход от създалото се положение е да почнем да продаваме солта още по-евтино. Собствениците на малките предприятия ще бъдат принудени да продават на съвсем ниски цени, заводчетата им ще заработят на загуба и ще се наложи да ги затворят. Тъкмо тогава ние отново ще повишим цената на солта и никой не ще ни пречи вече да трупаме капитали.

Така и стана. Солта почна да се продава на такава ниска цена, че Шишко и останалите дребни собственици бяха принудени да изразходват за покупка на солни кристали и за надници много повече пари, отколкото получаваха от продажбата на продукцията си. Малките солни предприятия почнаха да фалират едно след друго. Шишко се задържа най-много. За да свързва някак двата края, той си продаде къщата, продаде и новото предприятие, което беше построил. Въпреки това обаче и за него настъпи денят, когато в джоба му не остана нито сантик. Липсваха му пари дори да се разплати с работниците си.

Добре поне, че собственикът на крайморските увеселителни съоръжения прие Шишко на работа. Той почна да върти едно от дяволските колелета. Ако не беше това, Шишко щеше да остане без пукната пара.

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА
ПАНИКА В ДАВИЛОНСКАТА БОРСА

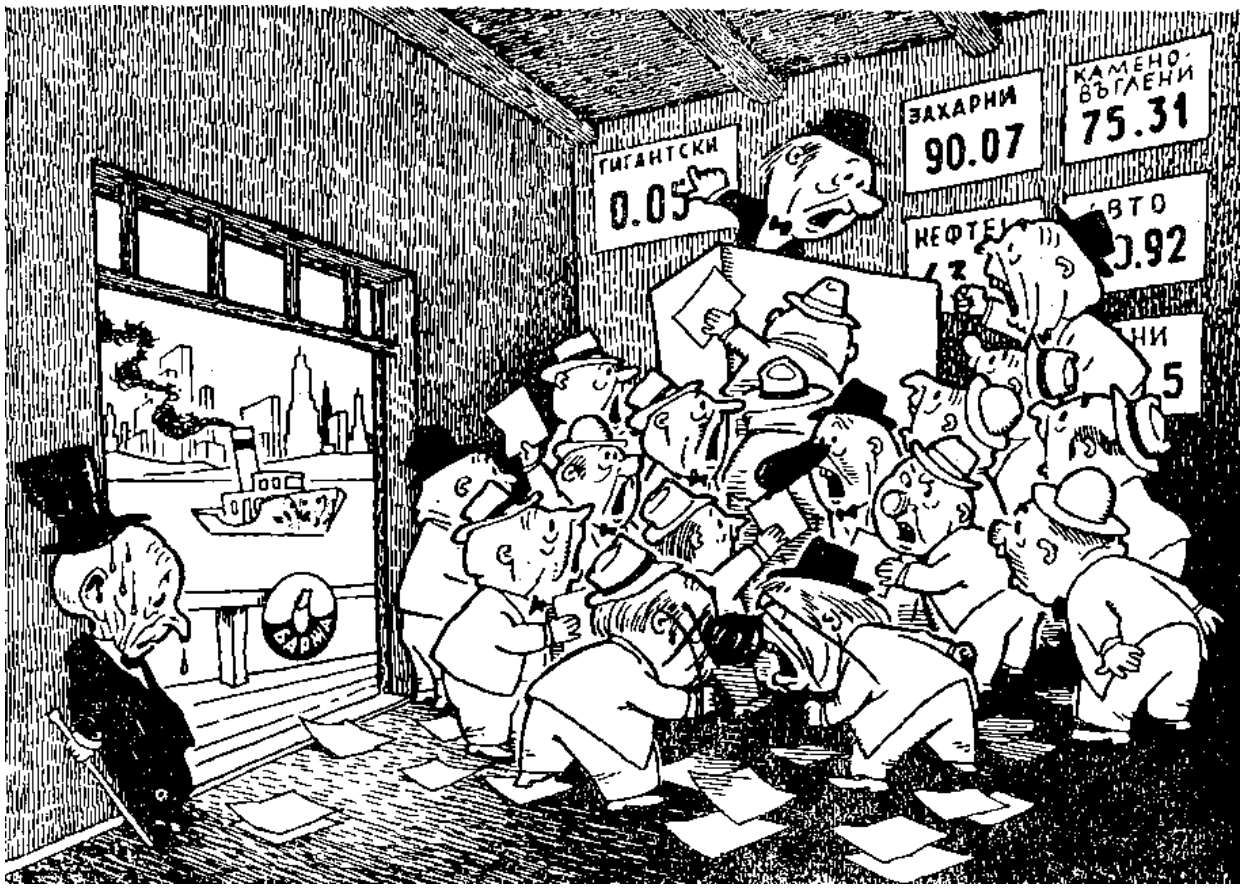

Ние оставихме господин Скъперфилд точно в момента, когато кондукторът го изтласка от вагона на гарата в Паноптикум. Известно време Скъперфилд стоя на перона, загледан безсмислено в отдалечаващия се влак. Щом влакът изчезна в далечината, Скъперфилд се приближи до една пейка в дъното на перона и се просна на нея, като предварително си сложи цилиндъра на главата и се покри с вестник. Беше много рано. Навън беше още съвсем тъмно и никой не пречеше на Скъперфилд да си дремне.

След малко се разсъмна. На перона излезе някакъв железничарски началник, който разбуди Скъперфилд и му каза, че тук е забранено да се

спи. В това време към гарата се приближи влак. Перонът бързо се изпълни със слезли от влака пътници. Скъперфилд стана от пейката и нахлупи цилиндъра на глава. Той постоя малко в нерешителност, а после закрачи след другите пътници към града.

Когато погледна вестника, който все още държеше в ръце, Скъперфилд си спомни, че се готвеше да закупи гигантски акции, щом техният курс спадне, и взе да пресмята на ум колко ще може да спечели от тази сделка. Скъперфилд размисли малко и разбра, че за да проведе тази толкова сложна парична операция, ще трябва да бъде не в своя Лъженвил, а в Давилон, Грабенберг или поне в Сан-Комарик, защото само в тези градове имаше специален пазар — борса, където се извършваше продажбата на различните акции.

Тук трябва да отбележим, че пазарът, където търгуват с акции, твърде много се различава от обикновения пазар, където се продават ябълки, домати, картофи или зеле. Разликата е в това, че за продавача на плодове или зеленчуци е достатъчно да нареди стоката си на сергията, за да могат всички да видят с какво търгува той. А продавачът на акции носи стоката си в джоба и едничкото, което може да направи, е да извиква названието на своите акции и цената, на която той желае да ги продаде. На купувачите също остава само да извикват названието на акциите, които искат да купят.

Откак тези пазари на акции се бяха появили, някои лунни жители почнаха да си купуват акции не само за да имат дял в печалбите на известно предприятие, но и за да продават тези акции на по-висока цена. Появиха се търговци, които купуваха и продаваха огромни количества акции и печелеха от това много пари. Такива търговци не ходеха вече сами на тържището, а си наемаха за тази цел специални агенти, тъй наречените, кресльовци. Много от тези кресльовци работеха не само за един, а за няколко господари. Такъв агент купуваше за един свой господар едни акции, за друг други, а за трети не купуваше, а обратното — продаваше.

Не е мъчно да си представим какво ставаше, когато такъв кресльо започваше да се дере на тържището с всичка сила:

— Купувам каменовъглени стипцоновски по седемдесет и пет! Купувам захарни давилонски по деветдесет, продавам нефтени по четиридесет и три!…

Невъзможно е и да си представим обаче каква глъчка се вдигаше, когато всичките тези кресльовци, събрани заедно, почваха да крещят и да се надвикват.

Едно време, когато в град Давилон се появиха първите продавачи на акции, за пазар беше предназначен цял площад. Жителите от околните квартали обаче почнаха да се оплакват на градските власти, че нямат мира от тези кресльовци. Тъй като общинските власти не предприемаха нищо, жителите от тези квартали, въоръжени с тояги и камъни, се опитваха сами да ги разгонват. Кресльовците не се оставяха да ги унижават така и на свой ред нападаха гражданите. Побоища ставаха едва ли не всеки ден! Общинските власти просто не знаеха какво да направят и затова преместиха пазара на акциите на друг площад, но и там започнаха кръвопролитни сражения.

Изгубили всяко търпение, общинските власти натовариха всички кресльовци на една огромна баржа и ги откараха в средата на Давилонското езеро. Там баржата беше закотвена за вечни времена. Кресльовците получиха възможност да си дерат гърлата, колкото си искат, ако щат дори до припадане — това вече не смущаваше никого. Всяка сутрин те пристигаха на баржата с лодки, а по-късно между баржата и брега започна да се движи дори едно малко параходче… По този начин въпросът се разреши еднакво благоприятно за всички.

В скоро време подобна баржа беше закотвена в град Грабенберг, а после и в Сан-Комарик. Когато изнамериха телефона, трите баржи бяха съединени помежду си с телефонни жици и кресльовците от давилонската баржа във всяко време можеха да научат какво е положението на грабенбергската или на санкомарикската баржа.

Както и всички други милионери, Скъперфилд имаше свои кресльовци на баржите и той всеки момент можеше да им заповяда по телефона да купуват едни или други акции. Винаги трябваше да се знае обаче кога да се почне закупуването на акциите, защото в противен случай можеше да се заплати издишно повече! За да бъде в течение на работите и да не направи някоя грешка, Скъперфилд реши да отиде лично на давилонската баржа и да подуши на каква цена се продават гигантските акции. Той не можеше, разбира се, да се отправи веднага към гарата, защото най-напред искаше да се отбие в къщи и да посети фабриката си за макарони. Когато си помисли завкъщи, Скъперфилд се огледа наоколо и забеляза, че върви по някаква непозната улица.

— Сигурно съм тръгнал по друга улица, когато слязох от влака — с досада измърмори Скъперфилд.

Все пак той реши да продължи по тази улица с надеждата, че ще види някое познато място и ще разбере накъде ще трябва да свие. Улицата обаче скоро свърши. Скъперфилд забеляза, че е излязъл вън от града и се намира в открито поле.

— Брей, че глупост! Накрай света съм отишъл! — измърмори Скъперфилд с усмивка. — Размечтах се като глупак за тези акции, та чак акъла си загубих!

Той се обърна и закрачи в обратна посока, стигна до края на улицата, след това тръгна по някакъв непознат булевард, измина и него и се намери на нова, неизвестна нему улица.

— Чудна работа! — измърмори на себе си Скъперфилд. — Излиза, че в Лъженвил има места, където никога през живота си не съм стъпвал. А аз си въобразявах, че познавам Лъженвил като пръстите на ръката си.

След като скита още цял час по някакви съвсем непознати улички, Скъперфилд дойде до заключението, че се е заблудил окончателно, и взе да разпитва минувачите къде се намира Кривата улица, тоест улицата, на която живееше той. Един от минувачите му каза, че Кривата улица е в съвсем друг район. Скъперфилд се качи на един автобус и отиде в друга част на града. Най-после намери Кривата улица, но се изненада, като откри, че къщите тук бяха някак различни отпреди. Струваше му се, че всичко се е изменило до неузнаваемост, откак за последен път е бил в Лъженвил. Когато се приближи до номер 14 (а той живееше именно на този номер), Скъперфилд зяпна от учудване. Вместо неголямата му едноетажна къщичка с железни решетки на прозорците пред него се издигаше голямо двуетажно здание с красив балкон и с два каменни лъва пред входа.

— Какво е пък това! — измърмори Скъперфилд, като търкаше очи и чувствуваше, че още малко и ще се побърка. — Това да не е някаква магия?

Той видя на балкона едно дребосъче, което се държеше като стопанка на къщата, и извика:

— Кажете ми, моля, това ли е къщата на Скъперфилд?

— Откъде накъде пък на Скъперфилд? — сърдито отвърна тя. — Това е моята къща.

— А… а… — заекна Скъперфилд и разтвори ръце, сякаш не му стигаше въздух. — А… а къде сте дянали моята къща?

Стопанката му обърна гръб и влезе вътре, като тръшна вратата на балкона. Скъперфилд потъпка нерешително на едно място и бавно тръгна по-нататък.

— Тогава… — мърмореше той, без да забелязва, че гласно говори сам на себе си. — Тогава, щом къщата е изчезнала, трябва да намеря поне моята макаронена фабрика. Няма да вземе да се изгуби цяла макаронена фабрика с дванадесет огромни корпуса и пет хиляди работници я!

Щом срещна един минувач. Скъперфилд го попита не знае ли къде се намира макаронената фабрика на Скъперфилд.

— Хубава работа! — засмя се минувачът. — Та нима тя е тук? Макаронената фабрика на Скъперфилд се намира в Лъженвил. Това го пише на всеки пакет с макарони.

— А ние с вас къде сме, не сме ли в Лъженвил? — озадачено попита Скъперфилд.

— Как така в Лъженвил? — учуди се на свой ред минувачът. — Ние сме в Паноптикум.

— Какъв е пък този Паноптикум?

— Е, има един такъв град — Паноптикум се казва. Не сте ли чували за него?

— А, Паноптикум! — извика Скъперфилд, като най-после разбра каква е работата. — Значи аз просто съм слязъл на друга гара. Затова гледам, че тук всичко някак си е по-различно, отколкото у нас в Лъженвил.

Скъперфилд побърза към гарата, където научи, че до вечерта няма да има друг влак за Давилон и ще може да пристигне там не по-рано от следващата сутрин. Това силно разтревожи Скъперфилд, защото знаеше, че цените на акциите се променят бързо.

И наистина, в същия ден, в който вестник „Давилонски хумористи“ отпечата известната вече нам статия, всички, които притежаваха гигантски акции, се втурнаха да ги продават. На давилонската баржа тези акции се предлагаха най-напред по 80 сантика едната, после по 60, по 50, по 30, по 20, по 10, но никой не искаше да ги купува. На следния ден, значи деня, в който Скъперфилд скиташе из

град Паноптикум, цената на акциите спадна на пет сантика, но въпреки това никой не ги търсеше.

Собствениците на гигантските акции бяха в отчаяние. Те разбраха, че са си хвърлили парите на вятъра и няма да могат вече да си ги върнат. Трима богаташи обаче — Мижитурк, Кюфтенсън и Ханаконда, които бяха закупили големи количества гигантски акции с цел да спечелят от тях, бързо намислиха какво трябва да предприемат. Те платиха значителна сума пари на собственика на няколко давилонски вестника господин Гадкинс, който им обеща, че работите бързо ще се оправят, щом напечата в своите вестници серия статии.

И действително, още същия ден във вечерния вестник „Давилонски анекдоти“, чийто собственик беше господин Гадкинс, се появи следната кратка статия:

ПАНИКА НА ДАВИЛОНСКАТА БАРЖА

От вчера на давилонската баржа цари небивала паника. Собствениците на гигантските акции бързат да се отърват от своята стока. Както винаги, когато продавачите са много, а купувачите малко, цените на тези акции значително се понижиха. Коя е причината за всичко това? Тя се крие в гнусната статийка, напечатана на подлите странички на незначителното вестниче „Давилонски хумористи“. На собствениците на гигантските акции не им идва на ум, че това мръсно, нищожно вестниче се издава със средствата на богаташа Октоподъл и помества само онова, което е изгодно за него. Няма никакво съмнение, че пипалата на ненаситния Октоподъл се протягат към гигантските акции. Щом цената на тези акции се понижи достатъчно, те ще се окажат в лапите на Октоподъл и той ще стане единствен притежател на това извънредно доходно предприятие.

Иска ни се да кажем на всички наивни чудаци: не се поддавайте на паниката. Господин Октоподъл по-добре от всеки друг ще извлече само облага от всичко това.

На следното утро във „Вестник за любителите на четенето лежешком“, който също принадлежеше на Гадкинс, се появи статията „Пазете си джобовете!“ В нея се казваше, че дребосъчетата трябва да си

пазят джобовете от господин Октоподъл, който иска да ограби притежателите на гигантски акции и вече протяга пипалата си към тях.

Тези две статии, разбира се, не минаха незабелязани, следствие на което цената на гигантските акции веднага отскочи. При отварянето на давилонската баржа те вече се продаваха не по пет, а по петдесет сантика.

Тази цена обаче се стори твърде висока на господин Скъперфилд, който пристигна същата сутрин на давилонската баржа. Той реши да изчака един ден с надеждата, че тя скоро ще спадне.

На другия ден в трети вестник, също собственост на Гадкинс, беше отпечатана статия под заглавие: „Накъде се протягат пипалата на Октоподъл?“ В нея се казваше, че пипалата на Октоподъл се протягат към джобовете на притежателите на гигантски акции с цел да ги изпразнят. Тази статия също произведе своето действие и акциите почнаха да се продават по шестдесет сантика. Изплашен, че по-нататък цената им ще се повиши още повече, Скъперфилд даде нареждане на своите кресльовци да купуват акции на тази цена. Кресльовците започнаха да купуват огромни количества акции и на трите баржи. Продавачите на акции бързо се убедиха, че стоката им се купува охотно, и взеха да повишават цените. На другия ден гигантските акции се продаваха вече по седемдесет сантика, а след още един ден — по осемдесет.

Богаташите Мижитурк, Кюфтенсън и Ханаконда побързаха да продадат своите акции на Скъперфилд по осемдесет сантика, тъй като не се надяваха, че цената на гигантските акции ще се повиши повече и се страхуваха тя да не почне да пада отново. Наистина те веднага съжалиха, че не са имали търпение да почакат още малко. Работата беше в това, че господин Гадкинс продължи своето дело и същия ден помести статия под заглавие: „Защо Октоподъл мълчи?“ В тази си статия Гадкинс обръщаше внимание върху това, че Октоподъл не беше отговорил нито с една дума на всички отправени към него нападки. Щом той мълчи, пишеше Гадкинс, значи всичко писано за него е истина, а щом е истина, Октоподъл действително е решил да подкопае у дребосъчетата доверието към Дружеството за гигантски растения и да тури ръка на акциите му.

Всеки, който прочетеше тази статия, идваше до убеждението, че акциите ще се продават по-скъпо още на следния ден или най-малкото

ще достигнат номиналната си стойност. Скъперфилд беше особено доволен от това. Въпреки че беше изразходвал почти целия си капитал, той успя да закупи огромни количества акции и сега му оставаше само да ги продаде на по-изгодна цена. Цялата вечер той седя пред телефонния апарат и телефонираше на своите давилонски, грабенбергски и санкомарикски кресльовци да отидат още сутринта на баржите и да започнат продажбата на акциите по фертинг едната. Той прекара и цялата нощ в пресмятания каква печалба ще има, ако всичките му акции бъдат продадени по фертинг. Изчислението се оказа доста сложно, тъй като не всички акции бяха закупени на една цена: част от тях той беше взел, както знаем, по шестдесет сантика, друга част — по седемдесет, а трета — по осемдесет.

Впрочем всички надежди на Скъперфилд за огромни печалби скоро се пукнаха като сапунен мехур. Сутринта, още преди откриването на давилонската баржа, във вестник „Давилонски хуморески“ се появи статия, в която се обясняваха причините за мълчанието на Октоподъл. В статията пишеше, че Октоподъл мълчал, защото било смешно да отговаря на някакви глупави и безсмислени обвинения. Как можеше господин Октоподъл да подкопава доверието към Акционерното дружество за гигантски растения, когато всъщност такова дружество въобще не съществува на този свят? — се питаше в статията. От момента, в който неговите основатели са избягали с парите, дружеството автоматично е престанало да съществува. Та каква стойност можеше да има то без принадлежащия му капитал? Каква цена могат да имат акциите му, щом парите, събрани от тяхната продажба, са изчезнали безследно? Те не представляват, разбира се, вече никаква ценност и просто е за чудене, че съществуват чудаци, които си харчат паричките, за да купуват акции, годни само да служат за облепване на стените в килерите.

Не е мъчно да си представим какво стана в баржата, когато скъперфилдовските кресльовци почнаха да предлагат гигантските акции по фертинг едната. Техните действия не можеха да предизвикат нищо друго освен смях. Виждайки това, Скъперфилд даде нареждане да продават акциите по деветдесет сантика, после по осемдесет, по седемдесет… Той мечтаеше вече само да си получи обратно паричките, но и от това не излезе нищо! Никой не искаше да купува неговите акции дори тогава, когато той намали цената им на петдесет сантика.

Този ден Скъперфилд реши да не понижава повече цената и да изчака малко. Но на следния ден във всички вестници бяха напечатани репортажи за бягството на Мигача и Шмекерленд и публикувани снимки, направени в момента, когато разярената тълпа нахлува в кантората, където се продаваха акциите, за да си иска парите обратно. На някои снимки можеха да се видят празните огнеупорни сандъци, празната огнеупорна каса е широко разтворена вратичка, а също така и въжето за прозореца въже, по което Незнайко и Козлето се бяха спуснали долу.

Никой, разбира се, не знаеше, че Октоподъл беше подкупил собствениците на вестниците да не печатат съобщения известно време за бягството на Мигача и Шмекерленд. Но сега, когато вестниците вече го съобщиха, на Скъперфилд оставаше само да си хвърли акциите. Никой не ги искаше дори и даром. Скъперфилд беше изразходвал почти целия си наличен капитал, за да купи акциите, и сега се намери натясно, както му е думата. Той трябваше да купува брашно за своята макаронена фабрика, трябваше да плаща на работниците си, а понеже парите не му стигаха за всичко, реши да намали надниците на работниците: вместо по фертинг дневно Скъперфилд почна да им плаща по половин фертинг.

Работниците бяха възмутени, защото водеха полугладно: съществование и при фертинг надница. Те обявиха, че ще напуснат работата, ако Скъперфилд не им увеличи надницата. Скъперфилд помисли, че те искат само да го сплашат, и не се съгласи. Тогава работниците напуснаха фабриката. Работата спря и сега Скъперфилд нямаше вече никакви приходи. Все пак той не искаше да удовлетвори искането на работниците, защото смяташе, че без работа и без заплата те просто ще изпукат от глад. Работниците наистина преживяваха трудно, но техните другари от другите фабрики им помагаха. Те разбираха, че ако Скъперфилд удържи победа в тази борба, то и останалите индустриалци ще почнат да намаляват надниците и тогава работниците няма да могат да излязат наглава с богаташите.

Скъперфилд се помъчи да ангажира други работници за фабриката си, но в Лъженвил всички безработни знаеха за борбата, която водеха против него работниците му, и никой не искаше да постъпи при такъв скъперник.

Като видя, че няма да постигне нищо, Скъперфилд реши да отиде в някой друг град и там да наеме работници за фабриката си. Той беше чел в някакъв вестник, че фабрикантите от град Сан-Комарик плащат най-малко на работниците си и че там има най-голям брой безработни. Зарадван, че е успял да намери град, където работниците бедствуват така страшно, Скъперфилд изостави всичките си работи и набързо замина за Сан-Комарик.

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА
НЕЗНАЙКО РАБОТИ

Положението, в което изпаднаха Незнайко и Козлето, беше извънредно лошо. Те не можеха да си намерят никаква работа и буквално умираха от глад. По примера на другите безработни те от сутрин до вечер се въртяха в тази част на града, където се намираха богатите магазини. Щом забележеха, че пред някой магазин спира богаташка кола, те се спущаха презглава, за да отворят вратичката и да помогнат на богаташа да слезе от колата. На връщане от магазина му помагаха да носи покупките и да ги нареди в багажника. За тези услуги богаташите ги възнаграждаваха с по някоя дребна монета.

Когато спечелеха по този начин малко пари, двамата приятели отделяха по десет сантика за нощуване, а с останалите вечеряха в някоя евтина гостилничка. През тези дни рядко им провървяваше толкова, че да могат и да закусват, и да обядват. Козлето казваше, че щом им се налага да преминат към еднократно хранене, най-добре е да ядат вечер преди лягане, защото ако си изядат паричките сутрин или на обед, до вечерта и без това пак ще огладнеят и няма да могат да заспят през нощта.

В Задънената уличка на Гадсън те нощуваха не на минус втори етаж, а вече на минус четвърти, защото там леглото струваше не десет, а само пет сантика. Впрочем обстановката на минус четвъртия етаж малко се различаваше от обстановката на минус втория. Там беше още по-мръсно, по-шумно, по-тясно, миришеше по-лошо и имаше повече дървеници. По-малко беше единствено чистият въздух. Колкото се отнася до плъховете, те бяха толкова много, че през нощта беше невъзможно да се слезе от нара, без да се настъпи опашката на някой плъх.

Козлето, както вече казахме, се страхуваше много от тези отвратителни животни. Той дори не можеше да мисли за нещо друго сега и постоянно говореше за тях. Нощем често сънуваше, че по шията го хапе плъх, и се събуждаше ужасен. А когато не спеше, през цялото време му се привиждаха плъхове, дори и там, където ги нямаше. В края на краищата една нощ наистина го ухапа плъх по шията. Разбуден от страшната, болка, Козлето силно изпищя и отхвърли от себе си мръсната твар. Шията му моментално се поду, и то толкова много, че той не можеше да си мръдне главата. Сутринта температурата му се повиши, и от този ден той вече не можеше да става от леглото си.

Сега Незнайко обикаляше сам магазините, мъчейки се да спечели повечко пари, за да нахрани болния си приятел. Останалите обитатели на нощния приют също се стараеха да облекчат страданията на Козлето. Някои го гощаваха с печени картофи, а когато Незнайко не успяваше да спечели достатъчно пари, плащаха мястото му на нара. Всички един през друг препоръчваха по някакво средство за лекуване на болния. Едни казваха, че на подутата шия трябва да се сложи студен компрес от настъргани сурови картофи, други предлагаха компрес от задушено зеле, трети уверяваха, че трябва да се слага варен хрян, четвърти

съветваха да се наложи балното място с глина и отгоре да се завърже с парцал.

Всички тези средства бяха опитани, но болният се чувствуваше все по-зле. За съжаление никой нямаше достатъчно пари, за да се извика лекар, а безплатно никакъв лекар нямаше да се съгласи да лекува болния.

Скоро Незнайко все пак успя да си намери постоянна работа и у него се появи надеждата, че ще спечели достатъчно пари за да заплати лекуването. Веднаж той вървеше по улицата и забеляза пред една къща обявление, на което беше написано: „Кантора за наемане бавачки на кучета“. Незнайко събра кураж, отвори вратата и се озова в една стая, където на дълга пейка покрай стената бяха насядали няколко дребосъчета. В дъното на стаята, зад дървена преградка, седеше служител и разговаряше с някого по телефона. Незнайко седна на крайчеца на пейката и попита съседа си какво означава това „бавачки на кучета“ и за какво ги наемат. Дребосъчето отговори:

— Много от богаташите обичат кучета, но нямат желание да се грижат сами за тях и затова наемат други да се занимават с кучетата им. Ето такива дребосъчета, които умеят добре да се грижат за кучетата, се наричат кучешки бавачки. Понякога извикват такава кучешка бавачка да поиграе с някое кученце, докато неговите стопани са на театър или на кино. Подобна работа се нарича работа по повикване. Често обаче наемат кучешки бавачки и на постоянна работа в някоя богаташка къща. Това е много по-изгодно.

— А трудно ли е да бъдеш бавачка на кучета?

— Зависи от това на какво куче ще попаднеш. Едно хубаво, добро куче няма да ти създаде никакви грижи: нахрани го навреме и го изведи на разходка — това е всичко, което се иска от тебе. Но има и едни разглезени животни, дето са свикнали да ги къпят по пет пъти на ден. Тогава още сутринта трябва да го изкъпеш с топла вода, защото то не може да търпи студена, после да го избършеш хубаво, да му разчешеш козината с гребен, за да не се сплъстява, да му дадеш да закуси, да го наметнеш с жилетка или чул че, за да не изстине след банята, и чак тогава да го изведеш на разходка. Докато се разхождаш, също не бива да зяпаш, ами трябва добре да си отваряш очите да не би тази твар да сграбчи някого за крака, защото тя само това търси — да ухапе някой минувач или да се сдави с чуждо куче. След разходката следва

фризьорски салон. Там на кучето ще му направят маникюр, ще го подстрижат и ще му накъдрят козината. После ще му напарфюмират и муцуната така, че да мирише на цял километър разстояние като някоя гранд дама…

— А нима пускат кучета във фризьорските салони? — изненада се Незнайко.

— Разбира се — потвърди дребосъчето. — Има специални фризьорски салони за кучета. Пък и не само салони. Открити са специални магазини, където продават различни деликатеси за кучета, има кучешки ресторанти, закусвални, хлебопродавници и сладкарници, специални спортни зали и площадки, плувни басейни и дори стадиони! Има кучета, които обичат да се надбягват на тези стадиони. И за това ги награждават с медали. Има кучета — любители на водния спорт; те участвуват в плувни състезания или играят водно поло. Има и такива кучета, които сами не спортуват, но пък с удоволствие гледат различните кучешки състезания. Чувал съм, че в град Давилон е построен дори театър за кучета.

— Да, да, вярно е! — потвърди друго дребосъче. — Аз бях веднаж в този театър. Извънредно интересно зрелище! Казват, че кучетата проявяват интерес най-много към спектакли с участието на детективи, които залавят престъпници и разкриват различни престъпления. Особено им харесват пиеси, в които наред с детективите участвуват и полицейски кучета. Един мой познат разказваше, че медицинските изследвания уж показвали значително подобряване на самочувствието у кучетата, които са посетили кучешкия театър или са гледали състезания в кучешката спортна зала. В това отношение обаче трябва умереност, защото прекалено честите посещения на състезания могат да разстроят нервната система на кучетата. Когато гледат кучешки надбягвания, някои кучета се вълнуват толкова силно, че после не могат да спят добре, стряскат се насън и губят апетит.

— И аз веднаж се грижих за едно куче, което живееше в много богат дом — намеси се в разговора трето дребосъче. — Това куче си имаше специален лекар, който следеше здравето му и го лекуваше от затлъстяване. То беше свикнало да спи по цял ден, а тъй като това беше вредно за него, докторът ми нареди да го будя постоянно и да не му давам да спи. Трябваше непременно да го издърпвам от леглото му, а то ми се зъбеше злобно и жестоко ме хапеше. Докторът намираше, че за

кучето е полезно точно това, защото го принуждава да прави известни движения, от които може да отслабне. Кучето обаче не слабееше. Вместо него аз слабеех и освен това през цялото време ходех изпохапан. В края на краищата кучето умря от затлъстяване въпреки постоянно оказваната му лекарска помощ.

Точно в това време вратата се отвори и в кантората влезе, воден на синджирче, голям бял пудел със сплетена на косички грива и с пухкав пискюл на опашката. Той въвлече след себе си своята господарка в разкошна тънка рокля и с голяма модна шапка, прилична на кошница с цветя. След нея в кантората влезе прислужница, в ръцете на която се мъдреше малко чипоносо кученце, покрито от главата до опашката с червеникави къдрици.

— Трябва ми добра бавачка за моите две очарователни кученца — каза господарката на животните, като се обърна към служащия, който при вида на богатата посетителка веднага изскочи иззад преградката.

— Заповядайте, госпожо — извика той, усмихвайки се широко. — В кантората ни винаги има най-богат избор от бавачки, които могат да обслужват кучета от най-разнообразни и благородни породи. Вие ги виждате пред себе си. Всеки от тях може да бъде наречен истински приятел на животните, специалист в своята работа с кучетата, ентусиаст, тъй да се каже, на стайното и декоративно развъждане на кучета. Всички те са запознати с правилата за добро държане, притежават изискани маниери и прекрасно възпитание… Ставайте, негодници! — изсъска той, като се обърна към седналите на пейката дребосъчета.

Всички послушно станаха.

— Поклонете се на дамата!

Всички се поклониха. И Незнайко също.

— Госпожо, на вас остава да спрете избора си на този, който най-много ви харесва.

— Тук работата не се отнася до мене — каза господарката на кученцата. — Аз бих искала бавачката да се хареса на моите очарователни кученца… Е, хайде, Роланд — обърна се тя към пудела. — Покажи, миличък, кой ти се харесва най-много.

С тези думи тя откачи синджирчето от нашийника на пудела. Освободен от синджира, пуделът бавно тръгна към дребосъчетата и почна да ги души едно по едно. Когато се приближи до Незнайко, той,

неизвестно защо, много се заинтересува от обувките му: мириса ги продължително, след това вирна глава, близна Незнайко право по бузата и клекна пред него на пода.

— Не се ли лъжеш, Роланд? — попита го господарката му. — Наистина ли той ти се харесва?… Я да видим сега какво ще каже Мими?

Прислужницата се наведе и пусна на пода мъничкото кученце. То се търкулна на късичките си лапички и също клекна пред краката на Незнайко.

— Вижте, и Мими избра същия! — усмихна се прислужницата.

Незнайко се наведе и почна да гали двете кученца.

— Кажете, драги мой — попита го дамата, — наистина ли обичате животните?

— Обожавам ги! — призна си Незнайко.

— В такъв случай аз ви ангажирам.

Служещият от кантората записа името на Незнайко, а също така адреса и името на дамата, която между другото се казваше госпожа Минога. Той каза на Незнайко, че трябва да заплати един фертинг за услугата, която му прави кантората; а ако в момента няма пари, ще трябва да ги донесе, щом получи заплатата си!

С това формалностите бяха привършени и Незнайко излезе, придружен от двете кученца, от госпожа Минога и от прислужницата й.

В къщата, където щеше да живее сега Незнайко, го настаниха в една светла, просторна стая, стените на която бяха украсени с портретите на Роланд, Мими и някакви други кучета. В средата на стаята имаше три легла. Двете бяха по-големи — на тях спяха: Роланд и бавачката. Третото легло беше по-малко — на него спеше Мими. До стената имаше гардероб с огледало. Там бяха наредени фанелките, шубичките, чулчетата, жилетчиците и нощните пижамки на двете кученца, както и вечерните панталонки на Мими.

Най-отговорната работа, която възложиха на Незнайко, беше къпането на кученцата. За тази цел в къщата имаше специална баня с две вани. Едната вана — по-голямата, беше за Роланд, а другата — по-малката, за Мими. Мими трябваше да се къпе три пъти на ден: сутрин, обед и вечер. Роланд се къпеше само сутрин, защото преди къпането трябваше да му се разплита козината, а това изискваше много време.

Ако косичките му не се разплитаха, те щяха да се сплъстят, когато се намокрят, и кученцето нямаше да има такъв елегантен вид.

След сутрешното къпане кученцата трябваше да се водят във фризьорския салон, където отново заплитаха косичките на Роланд, подстригваха муцуната и опашката му и възвръщаха нарушената му красота. В това време завиваха на маша къдриците на Мими, мажеха ги с брилянтин, за да блестят красиво, и я гримираха: рисуваха й с черна боя ресниците и със синило очите, за да изглеждат по-големи и по-изразителни.

От фризьорския салон Незнайко придружаваше кученцата до къщи, а след това ги завеждаше направо в спалнята на госпожа Минога, която точно по това време ставаше от леглото. След като пожелаваше на кученцата си добро утро и ги целуваше по муцунките, госпожа Минога разпитваше Незнайко как са прекарали нощта и ги изпращаше да закусят, заповядвайки на Незнайко да бди още по-добре над тях.

След закуската Незнайко с Мими и Роланд се отправяха, както обикновено, към кучешкия парк, където по това време се разхождаха и други кучета със своите бавачки. След разходката Мими трябваше да се къпе втори път, а Роланд се забавляваше през това време да лови щурци и скакалци в градината. После и тримата отиваха в кучешкия ресторант да обядват. След обеда кученцата си почиваха около час и половина, а в това време Незнайко следеше да не ги хапят мухите. Като свършеше почивката, тримата заедно правеха следобедната си разходка из града. Мими и най-вече Роланд бяха големи любители на скитането из улиците, особено централните, където те можеха да разглеждат до насита срещнатите пешеходци. Хорската глъчка, шумът на автомобилите, както и най-разнообразните миризми на минувачите, които те долавяха с острото си обоняние, доставяше на кучетата неизразимо удоволствие, достъпно само за кучешката порода. Щом се върнеха от разходка, кученцата правеха физкултурни упражнения, които се състояха в бягане след Незнайко из градината и скачане през храстите и цветните лехи. Тези упражнения се смятаха за твърде полезни за кученцата, въпреки че много не се харесваха на градинаря, чиято длъжност беше да се грижи за градината. След спорта идваше почивка, през време на която Незнайко попълваше така наречения кучешки дневник. В него се вписваха всички по-значителни и дори незначителни случки из ежедневието на Роланд и Мими.

Най-сетне идваше ред на вечерята, а след нея времето се прекарваше различно. Ако госпожа Минога беше поканила гости, Незнайко придружаваше Мими и Роланд в приемните салони, за да могат гостите да се полюбуват на кученцата. Ако Минога отиваше на театър, тя непременно вземаше със себе си и Мими, защото тогава беше на мода да се водят по театрите стайни кученца. Смятаха за бедняци онези, които отиваха на театър или на концерт без куче, и им се подиграваха. В такива вечери на грижите на Незнайко оставаше само Роланд. Двамата отиваха заедно в спортната кучешка зала или в плувния басейн, където гледаха някакво кучешко състезание, или пък се отправяха към Задънената уличка на Гадсън и посещаваха Козлето.

Трябва да спомена, че Незнайко никога не забравяше своя болен приятел. Не се минаваше ден да не намине при него поне за минутка. Обикновено Незнайко успяваше да направи това през време на следобедната разходка. Когато Незнайко обядваше с кученцата, той никога не си изяждаше порцията докрай, а пъхаше в джоба си ту пирожка, ту кюфтенце, ту парче хляб и всичко това носеше после на гладния си приятел.

Още в първия ден Незнайко се обърна към госпожа Минога с молба да му плати възнаграждението поне за една седмица предварително, за да може да помогне на болния си приятел, който се намира в нощния приют на Гадсън. Госпожа Минога отвърна, че Незнайко живее сега в богат дом, в обществото на благовъзпитани кучета и не му прилича да дружи с някакво си Козле, което няма дори собствен дом, а живее в някакъв си нощен приют.

— За никакви такива Козлета не искам и да слушам — рече тя. — Ако произнесете пред мене или пред Мими и Роланд някаква неприлична дума като например „нощен приют“, ще ви уволня. Колкото се отнася до възнаграждението, ще си го получавате всяка седмица, само че не предварително, а в края на седмицата.

И наистина, щом измина една седмица, госпожа Минога плати на Незнайко пет фертинга. За него това беше голяма радост. На следния ден, през време на следобедната разходка с кученцата, той се отби в лечебницата и извика доктор за Козлето. Докторът внимателно прегледа Козлето и каза, че най-добре ще бъде да го настанят в болницата, защото болестта му изисква много грижи. Като чу, че за лечението в болницата ще трябва да се платят двадесет фертинга, Незнайко се

разтревожи страшно и каза, че получава само пет фертинга седмично и ще му трябва цял месец, за да събере необходимата сума.

— Ако почакаме още месец, болният няма да се нуждае вече от никаква медицинска помощ — рече докторът. — За да го спасим, трябва веднага да започнем лечението му.

Той извади молив и парче хартия и се зае да прави някакви сметки.

— Ето — каза докторът най-после. — Аз ще идвам два пъти седмично и ще слагам инжекции на болния. За всяка визита ще ми плащате по един и половина фертинга. Останалите пари ще отидат за лекарства. Мисля, че след три седмици ще успеем да вдигнем на крака болния.

Той написа веднага цял куп рецепти. Тук имаше различни лекарства, както за вътрешна, така и за външна употреба: различни видове витамини, антибиотици, сантомицинова емулсия за компреси на подутата шия, а също така стрептоцид, пирамидон и новокаин.

Лечението действително тръгна успешно и след две седмици лекарят позволи на Козлето да става; след още седмица той каза, че посещенията му вече не са необходими, защото болният е окончателно оздравял. Трябва обаче да се храни по-добре, за да си възстанови силите.

Това беше радостен ден както за Незнайко, така и за Козлето. Те седяха на нара в Гадсъновата Задънена уличка и мечтаеха.

— Сега вече няма да има нужда да харчим пари за лекар и за лекарства — каза Незнайко. — Ще се храниш по-добре, а когато възстановиш силите си, ще намериш и ти някаква добра постоянна работа.

— Да, това ще бъде чудесно! — с щастлива усмивка отговори Козлето.

На пода в краката им лежаха Роланд и Мими и сякаш се вслушваха в техния разговор. В действителност те не се вслушваха в нищо, а дебнеха един плъх, който се криеше от тях под нара. Роланд по природа беше забележителен плъхолов и затова с огромно удоволствие посещаваше с Незнайко нощния приют, където въздухът сякаш беше напоен с миризма на плъхове. Когато отидеше с Незнайко в приюта и хванеше плъх, Роланд обикновено не го убиваше, а само лекичко го задушаваше и го даваше на Мими да си поиграе с него. Мими със

скимтене тичаше из помещението, стиснала плъха между зъбите си, пускаше го за секунда-две и се преструваше, че гледа встрани. А когато плъхът се опитваше да побегне, сграбчваше го отново. Всичко това много забавляваше обитателите на нощния приют, които всеки ден с нетърпение очакваха кога ще дойде Незнайко с кученцата си.

За съжаление радостта на Незнайко и на Козлето беше краткотрайна. Госпожа Минога отдавна вече беше забелязала, че нейната любима Мими, кой знае защо, понамирисва на плъхове. Заподозряла нещо нередно, госпожа Минога телефонира в едно детективско бюро и поръча да проследят къде ходи Незнайко с кученцата през време на разходките си с тях. Собственикът на бюрото възложи тази работа на опитния детектив Бигъл, който в продължение на три дни неотстъпно вървеше след Незнайко и после представи подробен отчет за действията му. Собственикът на детективското бюро проучи този отчет и съобщи на госпожа Минога точния адрес на Гадсъновия нощен приют и часовете, в които Незнайко ходи там заедно с поверените му кученца.

Госпожа Минога получи това известие и едва не изгуби съзнание. Като разбра, от камериерката, че Незнайко неотдавна е излязъл на разходка, тя извика от детективското бюро агента Бигъл и го накара да я заведе заедно с прислужницата й там, където той преди това е виждал Незнайко с нейните любимци.

И ето, точно в този момент, когато Незнайко и Козлето се бяха предали на мечтите си, а Мими играеше с един плъх, уловен току-що за нея от Роланд, вратата се отвори и в приюта влезе госпожа Минога, придружена от прислужницата си и от детектива Бигъл. Щом видя Роланд, легнал на мръсния под в краката на Незнайко, и своята любимка Мими с отвратителния плъх в уста, госпожа Минога изпищя, обърна очи и се свлече на пода. Детективът се изплаши, повдигна Минога през кръста и почна енергично да я тръска, докато в същото време прислужницата пръскаше лицето й с одеколон. Най-после госпожа Минога дойде на себе си от припадъка и като видя, че Мими продължава да се забавлява плъха, изкрещя:

— Ах, махнете от нея тази отвратителна, тази мръсна мишка. Дайте ми я тук! Веднага!

Детективът Бигъл мигновено се хвърли към Мими, отне й полумъртвото животно и учтиво го подаде на госпожа Минога.

— Какво е това? Махайте се! — изпищя Минога, като отблъскваше плъха и трепереше с цялото си тяло. — Защо ми пъхате това гадно, това отвратително животно? Махайте се, ви казвам!…

— Но нали вие самата казахте: „Дайте ми я!“ Аз помислих, че искате мишката — смутено измърмори Бигъл.

— За какво ми е мишката? Аз ви казах да ми дадете Мими, глупак такъв!

Детективът хвърли плъха на пода, улови Мими и я поднесе на господарката й.

— Ах ти, бедничкото ми! Мименцето ми! Хубавичкото ми! — занарежда госпожа Минога, като притискаше кученцето към гърдите си и го целуваше право по носа. — Кой ти е дал тази отвратителна мишка?… Той ли? — извика тя, като посочваше Незнайко. — Той ли те доведе в тази ужасна дупка?… Роланд! Ти защо си легнал на мръсния под? Не виждаш ли каква мръсотия е там, отвратително животно! Марш веднага тук!

Прислужницата улови Роланд за нашийника и го помъкна към господарката си.

— Да се махаме веднага оттук! — продължаваше да вика Минога. — Тук е мръсно! Пълно е с микроби! Кучетата могат да се разболеят! А вие, отвратително животно, вие сте уволнен! — изкрещя тя, като се обърна към Незнайко. — Да не сте посмели да се явите пред очите ми! Аз няма да позволя да водите моите кучета по разни разбойнически вертепи! Под съд ще ви дам, чудовище такова, отвратителен тип!

Тя продължи да вика, докато не излезе навън със своите кучета. Незнайко не успя да каже нито дума в своя защита. Пък и какво ли можеше да се каже?

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА
ПОД МОСТА

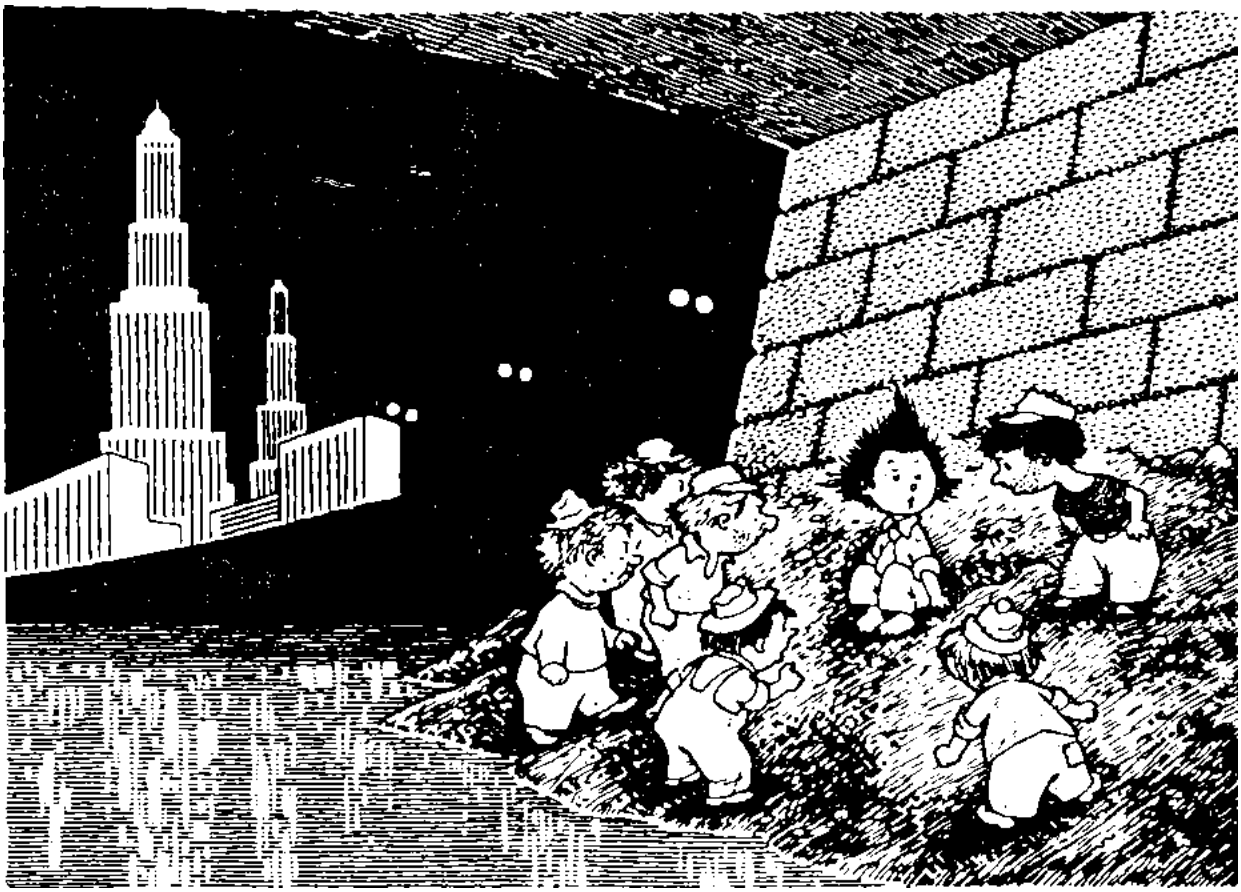

Козлето беше страшно разстроен от случилото си.

— Всичко това е заради мене! — каза той. — Ако не бях се разболял, нямаше нищо да стане.

— Не е кой знае каква беда — утешаваше го Незнайко. — Лично аз ни най-малко не съжалявам, че няма да срещам тази противна Минога, все ще намерим някаква работа. Не се ядосвай!

Козлето лека-полека се поразвесели, а привечер из приюта се разнесе слух, че на следния ден се очаква пристигането на известния богаташ Скъперфилд, който ще наема работници за своята макаронена фабрика. Всички обитатели на Гадсъновата Задънена уличка се

зарадваха. Мнозина от тях бяха изгубили всякаква надежда да намерят постоянна работа в някоя фабрика.

— Най-после ни се усмихна и на нас щастието! — казваха те. — Ще настъпи край на нашата нищета и ще се простим с този мръсен приют. Нека Гадсън си живее тук с плъховете!

Мълвата казваше, че Скъперфилд е решил да увеличи производството на макарони в своята фабрика и затова му трябват повече работници. А понеже е добре известно, че Сан-Комарик стои на първо място по броя на безработните, фабрикантът е решил да дойде тук. Никой от нощния приют не знаеше източника на тези сведения, но на следния ден Скъперфилд наистина се появи в Сан-Комарик. Заедно с него пристигнаха сто двадесет и седем големи камиони фургони, употребявани за превоз на макаронените. Сега тези фургони трябваше да пренесат наетите от Скъперфилд работници до макароненената фабрика в Лъженвил.

Цялата Боклукчийска улица, както и граничещата с нея Затънтена улица с нейните пресечки бяха задръстени от тези макаронени фургони. Два от тях, боядисани с яркожълта боя, влязоха в двора на Гадсъновия хотел. Единият от тях представляваше подвижен щанд за продажба на тестени изделия. Само че този път там нямаше такива изделия, а беше пълно с хляб и топли кренвирши, предназначени за новоприетите в макароненената фабрика. С другия камион пристигна самият Скъперфил заедно с директора на фабриката.

Щом Скъперфилд и директорът излязоха от кабината, шофьорът измъкна от фургона малка дървена маса и два стола и ги постави сред двора. Директорът извади от коженета си чанта една дебела тетрадка с надпис „Макаронен дневник“, сложи я на масата наред с чантата и набирането на работници започна. Всички желаещи да постъпят в макароненената фабрика се наредиха на „опашка“ и се приближаваха един по един до масата. Скъперфилд лично оглеждаше всекиго, защото се страхуваше да не би на работа да постъпи някой куц, инвалид с отрязан крак или ръка и изобщо някой немощен или болен.

— Аз нямам намерение да плащам пари на сакати работници — повтаряше той с противния си, писклив глас. — В моята фабрика всички са длъжни да работят добре, а не да безделничат. Трябва да ви е ясно, че не отивате на курорт, а на работа в макаронена фабрика.

След като гледаше дребосъчето от всички страни, той с всичка сила го удряше с ръка по гърба, сякаш се опитваше да го събори, а после му разтърсваше ръката така енергично, като че ли искаше да я откъсне, и казваше:

— Поздравявам те, приятелю, с постъпването ти на работа. Можеш да получиш кренвирш!

Продавачката от подвижния щанд веднага подаваше на дребосъчето парче хляб с един кренвирш, а директорът вписваше името му в тетрадката и получаваше от него разписка, че си е получил кренвирша. Цялата тази комедия с кренвиршите беше измислена от Скъперфилд, за да се убедят работниците колко е добър, та да се стараят повече в работата си. Разбира се, той не раздаваше кренвиршите безплатно, а с намерението да пресметне двойно стойността им, когато плаща на работниците, и по този начин да направи между другото още една изгодна сделчица.

Оглеждайки дребосъчетата, Скъперфилд започваше разговор с някои от тях, за да разбере мислите и настроенията им. Когато стигна до Незнайко, той го попита строго:

— Ти ще се бунтуваш ли?

— Какво значи това да се бунтувам? — не разбра Незнайко.

— Кой си ти, че се осмеляваш да ми задаваш въпроси? — избухна Скъперфилд. — Да задавам въпроси е моя работа, а твоята работа е да отговаряш. Когато те запитат нещо, ти трябва да отговориш кратко: „Да, господине. Не, господине.“ И толкова. Ясно ли е?

— Да, господине, не, господине — послушно отвърна Незнайко.

— Хм — измърмори Скъперфилд, — ти да не си слабоумен?

— Да, господине, не, господине.

— Хм, хм! Е, това всъщност е по-добре — да си слабоумен. Поне няма да подстрекаваш работниците във фабриката, няма да ги подучваш, да си оставят работата. Право ли казвам?

— Да, господине, не, господине.

— Е, добре — каза Скъперфилд. — Получи си кренвирша!

Когато записването на работниците завърши, натовариха всички дребосъчета във фургоните и ги откараха от Сан-Комарик. Беше вече късна нощ, когато колоната от сто двадесет и седем камиона пристигна в град Лъженвил. Скъперфилд предварително беше разработил план, според който, щом камионите влязат в двора на макаронената фабрика,

новоприетите работници бяха длъжни да заемат местата си при тестобъркачките, пресите, котлите, пещите, при сушилните шкафове за фиде и макарони — с други думи, те трябваше веднага да почнат работа.

Този план обаче стана известен на предишните работници. Някой от Сан-Комарик им беше съобщил, че Скъперфилд набира там нови работници от нощния приют. Тъй като не желаеха да си отстъпят работата на пришълците, старите работници веднага заеха двора на фабриката, заключиха входната външна врата и се приготвиха да ги посрещнат. Щом фургоните се появиха пред вратата на фабриката, намиращите се на двора дребосъчета почнаха да викат през оградата:

— Братлета, излъгали са ви! Не започвайте работа! Искат да ви направят предатели! Тази фабрика е наша! Не ни отнемайте работата!

Пристигналите дребосъчета слязоха от фургоните и застанаха в нерешителност. Скъперфилд също изскочи от кабината.

— Не им вярвайте! — извика той. — Това са мързеливци. Те не искат да работят! Искат даром да получават пари!

— Съвсем не сме мързеливци! — отвърнаха иззад оградата. — Напротив, Скъперфилд иска да му работим без пари, а ние се борим за правата си. Той ще ограби и вас, ако останете да му работите.

— Я им затворете устата! Какво сте взели да ги слушате? Отваряйте вратата или ще ви уволня! — изкрещя Скъперфилд и се спусна към входа на фабриката.

Няколко от новопристигналите санкомарикци се втурнаха след него. В отговор на това откъм оградата полетяха дървета и камъни. Изплашени, дребосъчетата отстъпиха назад. Вратата на фабриката изведнаж се разтвори, намиращите се на двора работници изскочиха навън и започнаха да удрят новодошлите с тояги, точилки и с каквото им попадне. Санкомарицки се разбягаха ужасени.

— Стойте! — изкрещя Скъперфилд. — Вие нямате право да бягате! Длъжни сте да работите във фабриката! Да не би да ви храних даром с кренвирши? Спрете, нещастници! Длъжни сте да си отработите поне кренвиршите!

Никой не го чуваше. Новопристигналите санкомарикци не познаваха разположението на улиците в Лъженвил. Те тичаха насам-нататък в тъмнината като попаднали в чужд бостан прасета, а лъженвилци ги пресрещаха ту от една, ту от друга страна. Неколцина от

тях хванаха Незнайко и Козлето, замъкнаха ги до реката и ги хвърлиха във водата.

— Изкъпете се в студената водичка! Та друг път да знаете как се помага на този ненаситник Скъперфилд! — викаха те.

Незнайко и Козлето едва не се нагълтаха с вода, а когато излязоха на брега, откриха, че обувките на Незнайко и шапката на Козлето са потънали в реката.

— Това е най-лошото, което можеше да ни се случи! — рече Козлето, треперейки от студ. — Сега ни остава само да попаднем в лапите на полицията и да се намерим на Острова на глупците.

Приятелите решиха да поседят на брега до сутринта, а когато стане светло, да потърсят в реката изгубените си вещи.

Щом се разсъмна, Незнайко и Козлето се съблякоха и влязоха в реката. Те се гмуркаха във водата, докато не посиняха от студ, но не можаха да намерят нито обувките, нито шапката. Сигурно течението ги беше отнесло надалеч.

Градът скоро се събуди. По крайбрежната улица се появиха минувачи. За да не попаднат пред очите на някой полицай, Незнайко и Козлето тръгнаха надолу по брега на реката и се скриха под един мост.

— В такъв вид не можем да отидем в града — рече Козлето. — Първият полицай, който ни срещне, ще ни арестува. Най-добре да направим така: ти ще ми дадеш шапката си и ще поседиш тук, докато аз намеря нещо за ядене.

— По-добре ти ми дай обувките си и поседи тук — отвърна Незнайко. — Ти трудно ходиш след болестта.

Козлето отказа, но Незнайко настояваше. От неговото предложение обаче не излезе нищо, защото обувките на Козлето му бяха тесни. Наложи се все пак Козлето да се отправи на лов, а Незнайко остана да чака под моста бос и гологлав.

Тъй като му беше скучно да седи сам под моста, Незнайко напрегна всичките си умствени способности, за да си измисли някакво развлечение. Най-напред той изпя целия си репертоар от песни, после сам си зададе всички гатанки, които знаеше, и ги отгатна, а след това се залови да си припомня пословици и поговорки като например: „Един бие тъпана, друг събира парсата“, „Гладна кокошка просо сънува“, „Един копа и плаче, друг тропа и скача“. Всичко това всъщност

продължи много малко и той се зае да прехвърля на ум различни случки от живота си, да си спомня приятели и познати.

Неусетно в главата му изплува споменът за Шишко. Незнайко си представяше, че Шишко и досега седи в ракетата и дълбоко съжаляваше, че не може с нищо да му помогне. Той си припомни, че Шишко много обичаше да си похапва. „Дано това не му докара някакво нещастие — помисли си Незнайко. — Дано не си привърши запасите от храна, преди да му се притече някой на помощ!“

Скоро гладът така силно почна да измъчва Незнайко, че той не можеше вече да мисли за нищо. В главата му сега се въртеше една-единствена мисъл: „Къде се изгуби Козлето? Защо не се връща?“

За да притъпи глада си, Незнайко отново почна да пее песни, да си припомня пословици, да си задава и да отгадава гатанки. Най-сетне търпението му се изчерпа. Тъкмо вече беше решил да излезе от убежището си и да тръгне да търси Козлето, когато забеляза, че под моста слиза някакво дребосъче. Най-напред Незнайко помисли, че това е Козлето, но като се вгледа по-внимателно, видя, че не е той. Дребосъчето междувременно се приближи, забеляза Незнайко и попита:

— Ти какво правиш тук?

— Седя — отвърна Незнайко.

— Струва ми се, че друг път не съм те виждал тук.

— Сигурно, защото друг път не съм седял тук — обясни Незнайко.

— Да не си новак?

— Какво значи „новак“?

— Е, нов, значи да нощуваш за първи път под моста.

— Че аз нощувам ли?

— А защо си се заврял тук?

Незнайко се готвеше да разкаже какво се беше случило с него, но в този момент отново се чуха стъпки и под моста се появиха още няколко дребосъчета.

— Ей, Клюква, Пекар, Орехче! — извика първото дребосъче. — Я го вижте тоя чудак: заврял се под моста, а казва, че не е дошъл да нощува.

Дребосъчетата заобиколиха Незнайко.

— Изглежда подозрителна личност — обади се този, когото наричаха Клюква.

— Сигурно е преоблечен полицай — измърмори Пекар.

— Да го набием и да го хвърлим в реката! — предложи Орехчето.

— Братлета, та аз не съм никакъв полицай! — започна да ги уверява Незнайко. — Пуснете ме! Трябва да отида да търся Козлето.

— Какво е пък това Козле? — попита подозрително Пекар. — Не го пущайте, защото ще отиде и ще каже на полицаите, че спим тук.

Незнайко започна да разказва на дребосъчетата всичко, което се беше случило с него и с Козлето. Дребосъчетата почувствуваха, че говори истината.

— Е, добре — каза Клюква. — Така или иначе ти не бива да ходиш никъде в такъв вид: нямаш нито обуща, нито шапка. Полицаите веднага ще те спипат. Утре все ще ти намерим някакви обувки и шапка и тогава ще отидеш. А твоето Козле просто те е изиграл.

— Как така ме е изиграл? — учуди се Незнайко.

— Е, взел ти е шапката и е избягал с нея. Защото без шапка той не може да се разхожда из града.

— Не, братлета, Козлето не е такъв! Той ми е приятел.

— Знаем ги ние тия приятели! — измърмори Пекар.

В това време се стъмни. По моста и по Крайбрежната улица светнаха лампи. Отразена във водата, тяхната светлина проникваше под моста и затова там не беше съвсем тъмно.

Дребосъчетата се готвеха да спят. Горе, под перваза, където чугунените арки на моста стъпваха на каменните основи, имаше много скривалища. Всеки взе да измъква от тях по някоя и друга дрипа и да си постила с тях легло. Едно дребосъче, което наричаха, кой знае защо, Милиончето, излезе собственик дори на два дюшека. На единия лягаше, а с другия се покриваше. Дребосъчето, което наричаха Мехурко, притежаваше гумена възглавничка, която се надуваше. Той я измъкна от една дупка между камъните, наду я старателно, сложи си я под главата и каза:

— Чудесно нещо! За този, който може да го оцени, разбира се! Дребосъчето, което първо беше видяло Незнайко (наричаха го Щиглеца), се обърна към него с думите:

— Ти също трябва да се снабдиш с някои неща. А засега вземи това!

И той подхвърли на Незнайко няколко дрипи. Като видя колко неумело новакът постила дрипите на земята, Щиглеца добави:

— Учи се, братле, учи се! Мисля, че след време ще свикнеш. А да се спи на чист въздух, е дори полезно. Освен това хубавото тук е, че няма дървеници. Страшно мразя тая сган. С една дума, щеше да бъде чудесно, ако не бяха фантетата — въздъхна той. — Не ни позволяват, проклетниците, да спим под моста.

Най-сетне всички налягаха, а Мехурко дори започна да похърква на възглавничката си.

— Ето какво значи да спиш при пълни удобства! — рече Клюква подигравателно.

В този момент отстрани се чу шум. Някой предпазливо слизаше по насипа.

— Тихо! — пошепна Орехчето, като се надигна. — Някой идва насам.

— Ами ако е фанте? — рече Клюква.

Всички освен заспалия Мехурко се разтревожиха.

— Може би е най-добре да си плюем на петите, а? — попита Милиончето, като изпълзя изпод своя дюшек.

— Първо ще го хванем, а после ще видим — отвърна Клюква. Дребосъчетата се спотаиха, долепени до земята. Една черна фигура се замярка на фона на проблясващата в тъмнината река и навлезе под моста. Щом фигурата се приближи до тях, Пекар и Клюква скочиха, събориха я на земята и я покриха с единия дюшек.

— А сега какво ще правим? — попита Милиончето, като притискаше с цялата си тежест дюшека.

— Ще му дръпнем един бой и после — в реката! — издаде присъда Орехчето.

— Чакайте — каза Клюква, — може и да не е фанте. Милиончето удари с юмрук по дюшека и попита:

— Признавай, фанте ли си? Изпод дюшека се чу жален глас:

— Аз съм Козлето.

— Братлета, но това е Козлето! — извика Незнайко. Веднага дръпнаха дюшека и Незнайко се спусна да прегръща приятеля си.

— Защо се забави толкова, Козле?

— Че аз, разбираш ли, през цялото време се въртях около магазините. Все се надявах, че ще изкарам нещичко. Но не можах да

спечеля ни сантик. Виждаш ли какво излезе — и аз съм гладен, а и на тебе нищо не донесох.

— Я виж ти, а ние мислехме, че той е избягал — радваха се другите дребосъчета.

А Пекар каза:

— Братлета, няма ли да се намери у някого парче хлебец? Трябва да им дадем да хапнат нещо.

Мехурко, който току-що се беше събудил и с недоумение се оглеждаше наоколо, измъкна от пазвата си комат хляб. Той го разчупи на две и подаде половинките на Незнайко и Козлето. Двамата приятели се нахвърлиха лакомо на хляба. Дребосъчетата седяха край тях и ги гледаха усмихнато.

— Чуйте, братлета — каза Клюква. — Има значи на този свят приятелство!

Тия думи така допаднаха на всички, че никой не помисли сега за сън. Само Мехурко отпусна глава на любимата си възглавничка и отново захърка.

Най-сетне хлябът беше изяден и тогава всички налягаха и бързо заспаха. След малко лампите по Крайбрежната улица угаснаха и под моста стана съвсем тъмно. Все по-рядко минаваха автомобили отгоре. Най-после всякакво движение спря. А когато измина още половин час, към моста безшумно се приближи черна полицейска кола с дебели железни решетки на малките прозорчета. От колата слязоха десет полицаи под командата на старши полицая Рвигел.

— Пет души тук, пет души там! Марш под моста и без никакви разговори! — изкомандува с дрезгав глас Рвигел, като заплаши полицаите с усъвършенствуваната си електрическа палка.

Полицаите безмълвно се разделиха на две групи. Първата група почна да се спуска надолу от лявата страна на пътя, а втората — от дясната. Като се озоваха под моста, Рвигел запали специалното си електрическо фенерче и изсъска:

— Напред!

Полицаите също запалиха своите фенерчета и осветлявайки пътя пред себе си, тръгнаха едновременно от две страни към налягалите под моста.

— Стой! — извика дрезгаво Рвигел, като забеляза спящите на земята дребосъчета. — Заобиколете ги!… Пригответе палките!… Ш-ш-

т! Дръжте ги и без разговори!

От двете страни полицаите се нахвърлиха върху спящите дребосъчета и почнаха да ги дърпат. Клюква пръв се събуди и като се видя в ръцете на полицаите, извика:

— Братлета, спасявайте се! Фантетата!

В този миг той получи по челото си такъв удар от електрическа палка, че изгуби съзнание. Останалите дребосъчета се замитаха в ръцете на полицаите, но електрическите палки веднага ги усмириха. Само Мехурко не загуби самообладание. Той изтръгна от ръцете на полицая, който го държеше, електрическата палка и я пъхна под носа му. Чу се трясък. Между носа на полицая и палката изскочи зелена искра. Пнигел падна като подкосен. Мехурко захвърли електрическата палка върху затичалия се към него полицай Скригел, грабна си възглавничката и с един скок се намери на брега, а оттам — в реката. Смаяните полицаи го гледаха как плува и бързо се отдалечава от брега.

— Да върви по дяволите! — изръмжа Рвигел. — Друг път ще го пипнем и него! А сега — марш и без разговори!

Полицаите помъкнаха нагоре по насипа слабо съпротивяващите се дребосъчета, както и полицая Пнигел, който още не можеше да дойде на себе си от попадналата в носа му зелена искра.

След пет минути всичко беше свършено. Полицейската кола бързо се отдалечи, а под моста останаха само дрипите и двата скъсани дюшека, от чиито дупки стърчеше слама.

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА
СЛЕД ИЗЧЕЗВАНЕТО НА РАКЕТАТА

Когато се събуди в онова, определено за отлитането им на Луната утро, Знайко погледна през прозореца на стаята си и за своя голяма изненада не видя космическия кораб. Обикновено щом погледнеше през прозореца си, Знайко виждаше издигащата се над дърветата ракета, върхът на която стърчеше на небесния фон като огромна пура или като изправен на единия си край дирижабъл. Той винаги се любуваше на нейните красиви очертания, в които имаше нещо неудържимо стремящо се нагоре, към космоса, към неизвестното.

Понякога Знайко нарочно се събуждаше сутрин по-рано, за да не му пречи никой да се наслаждава на това прекрасно зрелище.

Кръстосал ръце на гърдите си, устремил дързък взор в мировото пространство, той дълго стоеше пред отворения прозорец и мечтаеше. Ракетата се издигаше пред него и стоманените й стени блещукаха, сякаш се къпеха в златните лъчи на изгряващото слънце. Свежият утринен ветрец облъхваше лицето му и го правеше да се чувствува силен и бодър. Струваше му се, че цялото му тяло става леко и гъвкаво, а на раменете му израстват крила. В такива минути на Знайко му се искаше да запее, да извика, да направи някое велико научно откритие или да подскочи и да полети към Луната.

Фактът, че този път той не видя през прозореца ракетата, подействува някак странно върху Знайко. Той имаше чувството, че станалото досега — и намирането на лунния камък, и откриването на безтегловността, и построяването на междупланетния кораб — му се беше случило насън, а ето на, когато настъпи пробуждането, всичко това е изчезнало и сякаш никога не е било.

Разбира се, това чувство на Знайко трая само миг, защото той не допускаше мисълта, че сънищата могат да бъдат толкова дълги и ярки. След като се убеди, че все пак очите му не са го излъгали, Знайко помисли, че ракетата може просто да се е катурнала от вятъра или от някакво пропадане на почвата. Той изскочи от стаята, затича се надолу по стълбата и се спусна към градинската вратичка.

— Ах, какво ни сполетя! — мърмореше си на ума Знайко. — Ами ако при падането нещо в ракетата се е счупило или повредило?

Той изхвръкна от вратичката и с все сила продължи да тича по улицата. След пет минути Знайко стигна до Космическото градче, а миг след това излезе на кръглия площад и се спря като закован. До последния момент той се надяваше, че ще види ракетата повалена сред площада. Представяше си я ясно как лежи и това, което видя, просто го порази. На площада нямаше никаква ракета: нито изправена, нито легнала, нито цяла, нито повредена.

Усещайки, че краката му се подкосяват, той се запъти към стартовата площадка, за да огледа внимателно всичко. Стартовата площадка се оказа цяла и непокътната. Нищичко наоколо не беше бутнато. По земята нямаше ни пукнатина, ни дори някаква дупчица, в която би могла да се провали ракетата. Знайко не знаеше какво да мисли. Той стоеше и смаяно се оглеждаше наоколо. В това време забеляза, че през площада към него тичат Фуксия и Селдичка. И двете

бяха страшно разтревожени, с широко разтворени очи. Те стигнаха до Знайко и искаха да го питат нещо, но от вълнение не можеха да продумат, а само безпомощно отвориха уста.

Отначало и Знайко ги гледаше мълчаливо, но той пръв си възвърна способността да говори.

— Къде е ракетата? — извика той с писклив глас и без да дочака отговор, сграбчи Селдичка за раменете и почна да я разтърсва с всичка сила. — Къде е ракетата, питам ви аз, лен-лен-лентяи такива!

— Ние не сме лен-лен-лентяи! — прошепна едва ли не през сълзи Селдичка.

— Е, лен-лентяйки! — поправи се Знайко.

Селдичка не можа да понесе подобна грубост, отстрани мълком ръцете на Знайко и се отдалечи с гордо вирната глава. Фуксия също вирна с достойнство глава, подви устни и тръгна след нея. Знайко гледаше в недоумение как те се скриха в своята къщичка, която се намираше в дъното на площада. Едва сега той съобрази, че е извършил глупост, и изтича след тях.

— Моля за прошка! — извика той, като се втурна в къщата след тях. — Трябва да ме извините. Аз бях така изумен, че просто оглупях. Ще бъдете ли така любезни да ми кажете къде се е дянала ракетата?

— Ние знаем толкова, колкото и вие — отвърна Фуксия. — Тъкмо се канехме да питаме за това.

— Но аз не зная нищичко — разпери безпомощно ръце Знайко. — Зная само това, че не я виждам. По-рано я виждах, а сега гледам — няма я? Като че ли някой я е откраднал под носа ни!

— Елате на себе си! Как е възможно да се открадне ракета? — каза Фуксия. — Та тя е толкова тежка!

— Лъжете се! — рече Знайко. — Забравяте за безтегловността. Ако се включи уредът за безтегловност, ракетата ще си изгуби теглото и тогава могат да я задигнат без никакво усилие.

— Но ако някой направи това, нали и той ще попадне в зоната на безтегловност и също ще си изгуби теглото. Как тогава в състояние на безтегловност може да се носи ракетата?

— Но вие забравяте, че наред със зоната за безтегловност съществува и зона на тегловност — възрази Знайко. — Ако се намирате в зоната на тегловност и завържете ракетата с въже, свободно може да я изтеглите, където си щете. Това не подлежи на никакво съмнение.

Мисля, че е необходимо да разпитаме населението и да разберем дали някой не е чул през нощта подозрителен шум и не е забелязал откраднато на ракетата.

Докато траеше този разговор, в Космическото градче почнаха да се стичат околните жители, които искаха да присъствуват при отлитането на космическия кораб. Щом видяха, че ракетата я няма на мястото й, всички помислиха, че пускането й вече се е състояло и Знайко заедно със своите другари е отлетял на Луната. Дребосъчетата бяха страшно недоволни, загдето не са могли да присъствуват при старта на междупланетната ракета. Някои от тях дори бяха разгневени. Най-силно се ядосваше професор Телескопов, който беше пристигнал от Слънчевия град специално с тази цел.

— Това е безобразие! — викаше той. — Отлитането беше определено за осем часа сутринта, а сега няма още седем. Изглежда че Знайко нарочно е променил часа от страх някой да не му попречи.

Отвсякъде приждаха все нови и нови дребосъчета.

— Знайко, този подъл тип, е отлетял преди уречения час! Досвидяло му се е, че ще погледаме и ние! — крещеше Телескопов. — Ех, да ми падне в ръцете този Знайко, на кайма ще го направя!

— Какво означава това? — питаха дребосъчетата. — Все пак Знайко не е постъпил добре! Кой можеше да допусне, че той ще излезе такъв егоист, такъв негодник!

Точно в това време те забелязаха Знайко, който излизаше заедно с Фуксия и Селдичка от къщата им.

— Я погледнете, Знайко! — извика някой.

Всички се спуснаха към него. Знайко видя тичащата срещу себе си тълпа и се спря, а Фуксия и Селдичка дори хукнаха да бягат от страх. Беше вече късно обаче. Тълпата ги обкръжи.

— Защо не отлетяхте? Къде е ракетата? Ние мислехме, че сте отлетели! — крещяха наоколо.

— Кой ви каза, че сме отлетели? — строго попита Знайко. — Кой може да ви каже такава глупост?

— Е, кой?… Ние сами си го казахме, защото ракетата… Но къде е тя?… Няма я! — учудено разтваряха ръце дребосъчетата.

— Ако ракетата я няма, това още не значи, че ние сме отлетели — разсъдително каза Знайко. — Това е или някаква глупава шега, или някаква дръзка постъпка, извършена с непонятна за мене цел. Всички

вие сте длъжни да ни помогнете и да се включите в търсенето на ракетата. Предлагаме на всеки от вас да почне да разпитва населението, за да се изясни дали някой не е видял нещо подозрително през нощта и дали не знае къде може да се намира сега ракетата. За резултатите моля да съобщавате веднага в щаба на разузнаването, който ще се намира в къщата на Фуксия и Селдичка.

Цялата сутрин дребосъчетата се занимаваха само с това — да обикалят града и да се разпитват един друг не са ли забелязали тази нощ нещо подозрително. Но тъй като всички бяха спали през нощта, никой не беше видял и не беше чул нищо. Затова разпитванията не дадоха никакви резултати.

Към обед обаче се разчу нещо ново: изчезнал беше Незнайко. Колкото и да го търсиха, никъде не можаха да го намерят. Скоро стана известно, че е изчезнал и Шишко. Щом съобщиха това на Знайко, той веднага се досети какво е станало.

— Работата е ясна! — извика той, като се хвана за главата. — Няма съмнение, че тези двама безделници са се вмъкнали през нощта в ракетата и самоволно са излетели!

В това време в щаба на разузнаването се яви астрономът Лупов. Той разказа, че през нощта, както обикновено, се качил на покрива на къщата си, за да погледа с телескопа звездите, и случайно видял на небето някакво космическо тяло, което бързо се скрило зад хоризонта. Той успял само да забележи, че това било ракета. Отначало помислил, че е някаква чужда ракета, и затова не казал нищо на никого. Сега обаче обмислил добре всичко и дошъл до заключението, че това е била нашата ракета, тоест ракетата, с която Знайко и неговите другари се готвеха да полетят към Луната. След Лупов в щаба се яви дребосъчето Прашко. И той разказа, че се събудил през нощта и случайно видял през прозореца как тези двама типа (значи Незнайко и Шишко) се промъкват към Космическото градче.

Сега вече никой не се съмняваше, че Незнайко и Шишко са полетели към Луната. Знайко беше готов да си оскубе косите от яд.

— Кой можеше да допусне, че ще се случи подобно нещо! — нервираше се той. — Наистина от Незнайко можеше да се очаква всякаква неприятност, но че Шишко ще направи подобно нещо, не очаквах!

— Да не са направили това случайно? — обади се Селдичка.

— Я гледай ти, случайно! — злъчно се усмихна Знайко. — Според вас, излезли са през нощта тъй, че никой да не ги види, и случайно са влезли в ракетата, така ли?

— Не, в ракетата те, разбира се, са влезли нарочно — съгласи се Селдичка. — Но бутончето вероятно са натиснали случайно или на шега. Защото достатъчно е да се натисне бутончето и ракетата да литне към Луната.

— Трудно е да се каже какво точно е станало, но за такава шега не зная какво бих ги направил! — вълнуваше се Знайко.

— А какво ще стане сега с Незнайко и с Шишко? — питаха дребосъчетата.

— Ясно е какво! — сърдито измърмори Знайко. — Ще кацнат на Луната. Да не мислите, че ракетата заради тях ще се върне обратно? Ще имате да вземате!

— А какво ще правят те на Луната? Нали там няма въздух? — безпокояха се дребосъчетата.

— Да правят, каквото си щат! — с раздразнение отговори Знайко. — Сами са си виновни! Да не се бъркат там, където не им е работа!

— Така ли трябва да се разсъждава? — упрекна го Фуксия. — Те са направили грешка и са изпаднали в опасно положение. Не бива да ги изоставяме така! Длъжни сме да им помогнем!

— Но какво можем да направим ние? — попита Знайко. — Да тръгнем след тях ли? А с какво, позволете ми да ви попитам?

— Е, трябва да се направи друга ракета — рече Селдичка.

— Това не е толкова просто — отвърна Знайко. — Нали сега сме без уреда за безтегловност? Ще трябва да се построи много-степенна ракета, която да може да преодолее силата на земното притегляне.

Знайко имаше право. За да преодолее силата на земното притегляне, ракетата трябва да получи начална скорост около дванадесет километра в секунда. За да се развие обаче тази огромна скорост, нужно е такова количество реактивно гориво, което да надвишава многократно теглото на самата ракета. Ето защо космическият кораб трябва да бъде многостепенен, тоест да се състои от няколко, свързани помежду си ракети. Първата, най-голямата ракета трябва да бъде цялата запълнена с гориво. Към нея се присъединява втора ракета, също така напълнена с гориво. Към втората се прикачва трета такава ракета. И най-после идва ракетата, която освен запасите от

гориво носи различната апаратура, уредите за управление, хранителните запаси и пътешествениците.

При пускането на такава многостепенна ракета най-напред се включва в действие първата ракета. Щом всичкото гориво в нея се свърши, тя се отделя от кораба и тогава почва да работи втората. Сега тежестта на кораба е намаляла и неговата скорост бързо се увеличава. Щом се изразходва горивото и на втората ракета, тя също се отделя от кораба и пада долу. Космическият кораб става още по-лек. Започва да действува и третата ракета. Така постепенно се стига до скорост, която е достатъчна, за да може последната степен на ракетата да долети до Луната по инерция, тоест с изключен реактивен двигател. Необходим е все пак доста голям запас от гориво в последната степен на ракетата за маневрирането и задържането на кораба при кацването му на Луната, а също и за обратния му път към Земята.

Все пак, колкото и трудна да беше задачата, Знайко, Фуксия и Селдичка с помощта на професор Телескопов веднага се заловиха да работят върху проектирането на нов междупланетен кораб. Те цяла нощ не спаха и на разсъмване проектът на космическия кораб беше готов — разбира се, само на чернова, във вид на моливна скица или ескиз. По предложение на Телескопов корабът беше проектиран за дванадесет пътешественика. Невъзможно беше да се направи за повече космонавти, защото това щеше да отежни последната степен на ракетата. В нея трябваше да остане място не само за пасажерите, но и за лунния камък, големи запаси от който те щяха да донесат на връщане от Луната.

По предложение на Знайко последната степен на ракетата трябваше да има двойно управление, а именно: управление за полети при условия на земно притегляне и управление за полети в състояние на безтегловност. Знайко се надяваше, че след пристигането си на Луната ще намерят в някоя пещера залежи от лунит. С едно малко парченце лунит ще бъде лесно да се направи уред за безтегловност, което ще облекчи полетите на ракетата около Луната и търсенето на Незнайко и Шишко.

След завършването на ескиза Фуксия и Селдичка веднага заминаха за Научното градче. Там в работата се включиха дяла група инженери конструктори, които започнаха подробно да разчертават отделните части на ракетата. Тези чертежи веднага се изпращаха в

различни заводи, където се изработваха отделните отливки, изковки, щамповки и се приготвяше сложната апаратура, необходима за управляването на космическия кораб.

Общият надзор върху изработването на всички детайли Фуксия и Селдичка възложиха на инженер Заварко. Той обикаляше като луд из целия Слънчев град със своя бързоходен, скачащ, плаващ, летящ и гмуркащ се автомобил и винаги пристигаше навреме там, където беше необходимо неговото присъствие.

Въпреки взетите мерки работата все пак не вървеше така бързо, както им се искаше. Знайко просто изгаряше от нетърпение. Не му беше интересно да се занимава с разработката на отделните части, а освен това конструкторите специалисти можеха да извършат същата работа много по-добре и по-бързо от него. Понеже нямаше какво да прави, той потъна в размишления относно откритото от него явление на безтегловност. Мъчеше се да намери теоретическо обяснение на взаимодействието между отделяната от лунния камък енергия и обикновената магнитна енергия.

Своите мисли Знайко обикновено споделяше с професор Телескопов, с когото напоследък се беше особено сприятелил. Между дребосъчетата това се случва често: най-напред се скарат помежду си, понякога дори се сбият, а след това се сприятеляват така, че и насила не можеш да ги разделиш. Така стана и този път. Двамата учени по цял ден не се разделяха един от друг и обсъждаха различни научни проблеми. Случваше се и сега, разбира се, да спорят остро помежду си, но те не преставаха да се уважават един друг, защото разбираха, че в науката не може без спорове. „Истината се ражда в споровете“ — обичаше да казва професор Телескопов.

Професорът живо се интересуваше от Луната и от всичко, свързано с нея, включително и от лунния камък. Откриването на свойствата на лунита бяха дали възможност на Знайко да победи силата на земното притегляне, смятана дотогава за абсолютно непреодолима. Тъй като единственото парче лунит, с което можеха да правят опити, беше отнесено по вина на Незнайко обратно на Луната, професор Телескопов беше лишен от възможността да изучава непосредствено, така да се каже, свойствата на лунита и затова разпитваше Знайко за всички направени от него наблюдения над това странно вещество. Получените сведения за минерала, както и условията, при които той е

бил намерен на Луната, професор Телескопов съпостави с цяла редица известни нему факти от геологията, минералогията и кристалографията, направи нужните изчисления и дойде до заключението, че лунитът е доста разпространено вещество на Луната и запасите от него там трябва да са твърде големи. Това заключение на професора много зарадва Знайко, защото той се надяваше, че залежите от лунит ще могат да бъдат използувани за много неща както на Земята, така и на самата Луна.

Излишно е да казваме, разбира се, колко голямо беше нетърпението на Знайко и на Телескопов, колко много им се искаше час по-скоро да полетят към Луната, за да проверят там своите хипотези и предположения, независимо от силното им желание да помогнат на Шишко и на Незнайко. Изминаха обаче цели два месеца, докато в космическото градче почнаха да се получават първите детайли на ракетата. Нужни бяха други два месеца, за да могат тези детайли да се сглобят, да се нагодят един към друг, да се завинтят, споят и заварят, както и да се снабди ракетата с различни прибори, чието функциониране да се провери. Двата последни месеца отлетяха за Незнайко и за професор Телескопов много по-бързо, защото те непосредствено участвуваха в сглобяването на ракетата и в проверяването на всичките й части. Всеки знае, че когато си зает с нещо, времето минава по-бързо.

Скоро от прозореца на своята стая Знайко отново можеше да се любува на блещукащата под слънчевите лъчи ракета, която гордо се издигаше над стартовата площадка сред Космическото градче. Първата и втората степен на ракетата приличаха на удължени стоманени цилиндри, поставени един в друг. Третата степен представляваше също такъв цилиндър със закръглен връх и дълго като бутилка гърло. Това, което отдалеч изглеждаше като гърло на бутилка, беше именно четвъртата, последна степен на ракетата. В нея се намираха кабината на космонавтите, продоволствените запаси и приборите за управление. Всеки, който гледаше ракетата отстрани, виждаше ясно, че не е далеч денят, когато тя най-после ще литне нагоре, ще преодолее силата на земното притегляне и ще се понесе в космическото пространство.

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА
ЗНАЙКО СЕ ПРИТИЧВА НА ПОМОЩ

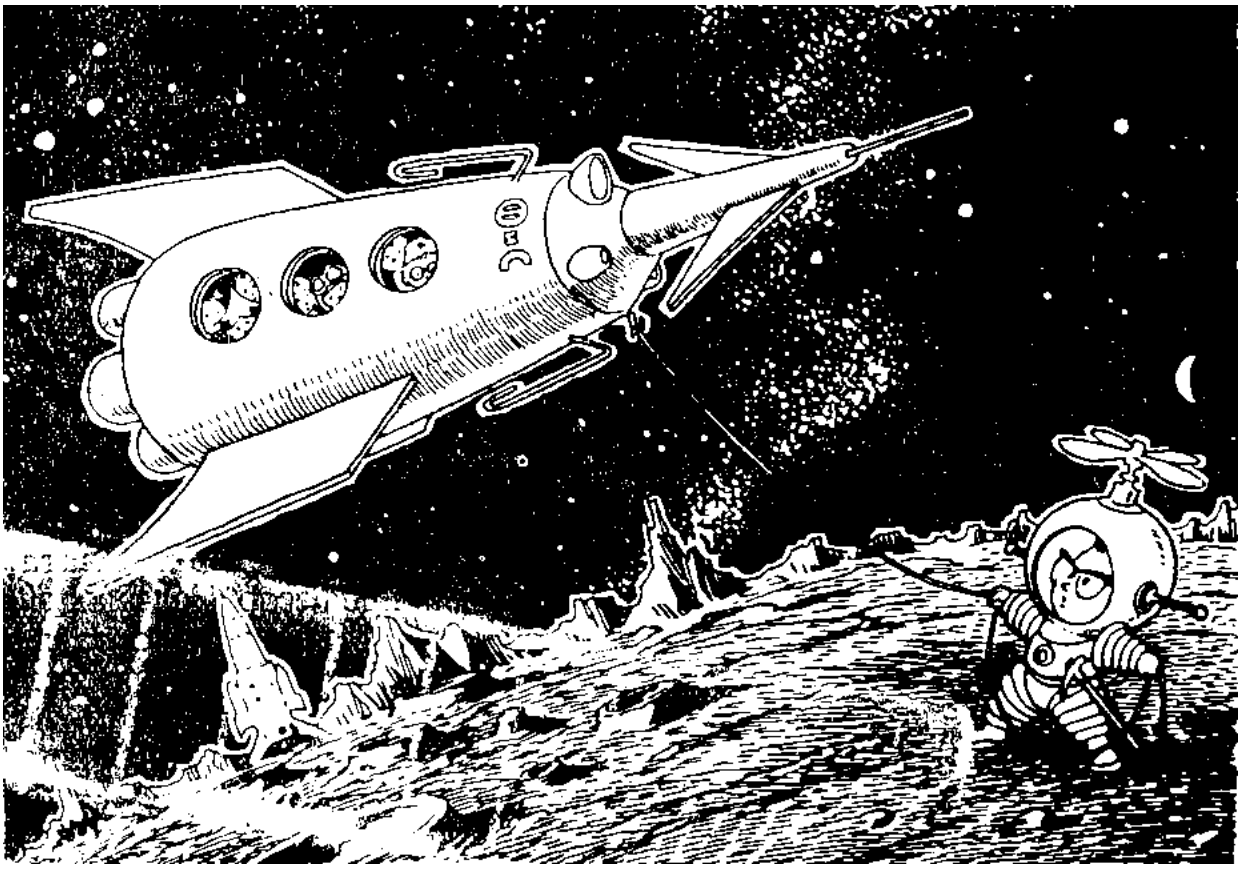

След като унищожи дружеството за гигантски растения, господин Октоподъл изведнаж почувствува огромно облекчение. Сега вече той беше убеден, че бедняците не ще се освободят от своята зависимост от богаташите, защото няма да могат да се възползуват от семената на гигантските растения, които завинаги ще си останат в ракетата на повърхността на Луната. Той все пак твърде скоро схвана, че щом жителите на далечната планета Земя са изпратили на Луната един космически кораб, те могат да изпратят и друг. Господин Октоподъл се закле, че няма да допусне на Луната никакви земни пришълци с техните „проклети“, както той се изразяваше, семена. Октоподъл извика

при себе си най-добрите лунни астрономи и ги попита могат ли да открият с помощта на астрономическите си уреди приближаването на космически кораб към Луната.

Астрономите отговориха, че всяко, дори и най-малкото космическо тяло, като например метеор или междупланетен кораб, може да бъде открито с помощта на гравитонния телескоп. Посредством друг един уред, наречен гравитонен локатор, астрономите могат да измерят разстоянието до космическия кораб, неговата скорост, както и посоката, по която той се движи. Това е напълно достатъчно, за да се предскаже кога и дори къде на лунната повърхност ще стане прилуняването на долетелия кораб.

Господин Октоподъл обеща на лунните астрономи значителна сума пари и им заповяда да наблюдават непрекъснато планетата Земя — открият ли в междупланетното пространство някакво подозрително тяло, подобно на космически кораб, веднага да му съобщят. Оттогава най-усъвършенстваният гравитонен телескоп на давилонската обсерватория беше насочен непрекъснато към най-близката до Луната планета или по-просто казано, към планетата Земя.

Трябва да добавим, че гравитонният телескоп съвсем не прилича на оптичния телескоп, с който можем да наблюдаваме със собствените си очи звездите или планетите. Гравитонният телескоп е сложен уред, напомнящ телевизор. Той е снабден с голяма, разширяваща се в края тръба, която лесно се обръща и може да бъде насочена към коя да е част от лунното небе. В тази тръба или рупор се преплитат съвършено тънки металически жици и тя представлява всъщност антена, която улавя гравитационните вълни или тъй наречените гравитони, които се излъчват от всяко космическо тяло. Щом тази тръбовидна или както още я наричат рупорна антена почне да улавя гравитационните вълни, телевизионният екран се осветлява и върху него се появява очертанието на крива линия. По нейните извивки и по разположението ѝ на екрана може да се съди за големината на космическото тяло. Когато се включи гравитационният локатор, могат веднага да се получат сведения за точното разстояние до това тяло; както и за скоростта, с която то се движи.

След като насочиха главния гравитонен телескоп на давилонската обсерватория към Земята, астрономите успяха да открият няколко дребни космически тела. Не само размерите, но и скоростта, и посоката

на тяхното движение свидетелствуваха, че това са обикновени метеори. Скоро обаче в съседство с планетата Земя беше открито космическо тяло, чието поведение се показа малко странно на астрономите. Това тяло се отдалечаваше от Земята, но неговата скорост, неизвестно защо, не се намаляваше, а се увеличаваше. Това противоречеше на законите на небесната механика. Според тях, скоростта на тяло, което се движи близко до една планета, може да се увеличава само тогава, когато то се приближава към планетата. Тъй като наблюдаваното тяло не се приближаваше, а се отдалечаваше от Земята, неговата скорост трябваше да се намалява. Такова ускоряване на движението можеше да бъде обяснено с притеглянето на друга някоя голяма планета, но понеже близо до Земята нямаше никаква друга планета, оставаше предположението, че откритото тяло придобива скорост под влиянието на някаква вътрешна, тоест намираща се вътре в него, сила. Източник на такава сила можеше да бъде действуващ реактивен двигател и ако това е така, откритото тяло не можеше да бъде нищо друго освен космическа ракета.

Давилонските астрономи продължиха своите наблюдения и се убедиха, че космическото тяло, което беше обърнало вниманието им, постепенно набира скорост, достатъчна, за да излезе след време от сферата на земното притегляне. Като изчислиха траекторията, тоест линията на полета на това движещо се в междупланетното пространство тяло, астрономите разбраха, че то се насочва към Луната. Те веднага съобщиха това на Октоподъл. Господин Октоподъл даде нареждане да се продължат астрономическите наблюдения. После той извика по телефона главния полицейски комисар Ржигел и му каза, че се очаква пристигането на космически кораб с дребосъчета на борда, които трябва да се ликвидират колкото се може по-бързо, защото имат намерение да засадят навсякъде гигантски растения и да подстрекават бедняците да се опълчат против богаташите.

Главният полицейски комисар Ржигел отговори, че всички необходими мерки ще бъдат взети. Той помоли да му съобщят кога се очаква пристигането на космическия кораб на Луната, къде ще стане предполагаемият десант на космонавтите и какъв е приблизително техният брой.

— Всички тези сведения — каза Ржигел — са ми нужни, за да се подготвим да посрещнем както трябва космическите гости и да ги

ударим така, че да не успеят да се опомнят.

— Ще наредя да ви бъдат съобщени навреме всички искани от вас сведения — отвърна господин Октоподъл.

В това време лунните астрономи продължаваха своите наблюдения и скоро забелязаха, че космическото тяло е излязло вън от сферата на земното притегляне. Посоката на неговия полет обаче не беше съвсем точна и по едно време изглеждаше, че то ще прелети покрай Луната. После обаче забелязаха, че то забави малко хода си и направи малък завой, следствие на което неговият курс стана по-точен. Подобна маневра в космоса може да извърши само управлявано тяло и давилонските астрономи не се съмняваха вече, че имат работа с космическа ракета, а не с някаква случайна комета или метеор.

Сега космическата ракета се намираше съвсем близко до Луната и нейният обем и теглото й можеха да се определят доста точно. Астрономите сравниха получените цифрови данни, направиха известни изчисления и дойдоха до заключението, че в ракетата могат да се намират от десет до двадесет, а може би и до тридесет пътника. Засега още не можеше да се посочи вероятното място за прилуняването на космическия кораб, защото той не се насочи към лунната повърхност, а след като се приближи на достатъчно разстояние, почна да лети около Луната. Астрономите веднага схванаха, че долетелите космонавти са решили да изберат най-подходящото място за прилуняване и затова преминават на орбитален или кръгов полет.

Предположението на лунните астрономи беше вярно. Знайко, Фуксия и Селдичка се бяха споразумели предварително, че няма да се прилуняват, докато не открият на лунната повърхност космическия кораб, с който бяха дошли Незнайко и Шишко. Те знаеха, че този кораб трябва да се търси в района на лунното Море на яснотата, но трябваше все пак да направят не по-малко от двадесет обиколки около Луната, докато успеят да открият ракетата, която стърчеше самотно до брега на вкамененото море.

Космонавтите извършиха още няколко обиколки по същата орбита и установиха точното местоположение на ракетата върху лунната повърхност. След това те направиха необходимите изчисления и пуснаха в действие саморегулиращата се електронна машина, която включи в нужния момент спирачния механизъм. Прилуняването стана с

най-голяма точност и новата ракета кацна на повърхността на Луната, недалеч от старата.

Освен Знайко, Фуксия и Селдичка в екипажа на въздушния кораб влизаха техниците Винтчо и Болтчо, професор Телескопов, астрономът Лупов, инженер Заварко, архитектът Кубчо, художникът Палитро, музикантът Гусльо и доктор Хапчев.

Щом ракетата се прилуни, Знайко, който беше командир на космическия кораб, заповяда на четиримата космонавти Винтчо, Болтчо, Фуксия и Селдичка да облекат космически скафандри и да се отправят на разузнаване.

Първото нещо, което трябваше да направи разузнавателният отряд, беше да обследва ракетата НИШ (така се условиха да наричат ракетата, с която бяха летели дотук Незнайко и Шишко, за разлика от втората ракета, която решиха да нарекат съкратено ФИС — в чест на главните й конструктори Фуксия и Селдичка).

Космонавтите от разузнавателния отряд облякоха скафандрите си и начело със Знайко се отправиха към ракетата НИШ. Те влязоха вътре, претърсиха грижливо всички каюти, кабини, камери и други второстепенни помещения и се убедиха, че Незнайко и Шишко не са в ракетата. Заедно с това те откриха, че са изчезнали два скафандъра. От вниманието на разузнавачите не избягна и това, че всички продукти в хранителната камера бяха изядени до трошица. Ето защо Знайко и неговите спътници дойдоха до извода, че Незнайко и Шишко са останали в ракетата, докато са привършили всички хранителни запаси, а след това са решили да напуснат убежището си и да тръгнат да търсят храна.

Знайко нареди на Фуксия и Селдичка, както и на Винтчо и Болтчо да проверят внимателно всички механизми и да направят подробен опис на необходимите поправки. След това той напусна ракетата. Когато се озова на повърхността на Луната, Знайко започна да се оглежда наоколо, опитвайки се да разбере в каква посока са могли да тръгнат Незнайко и Шишко. Право пред него се простираше равнина, напомняща неподвижно застинало море, в дъното на което се виждаха огненочервени планини. Надясно се издигаха също такива планини, а наляво чак до хоризонта се нижеха вкаменени вълни. Той се обърна назад и видя други планини, които му заприличаха на сапунена пяна или на стелещи се по земята облаци. По върховете на тези планини

блестяха огромни късове планински кристал. Недалеч от струпаните облачни планини се виждаше огромна пирамидовидна или конусообразна планина. От възвишението, на което се намираше Знайко, към подножието й водеше светла и права като слънчев лъч пътечка.

„Ако наистина са се отправили нанякъде, след като са напуснали ракетата, то те непременно са тръгнали по тази пътечка“ — помисли си Знайко.

Щом дойде до това заключение, той веднага заповяда по радиотелефона на Кубчо, Палитро, Телескопов, Лупов и Заварко да вземат със себе си приспособления за катерене по скали и да тръгнат след него към пирамидовидната планина.

Кубчо, Палитро, Телескопов, Лупов и Заварко веднага намъкнаха скафандрите. Всеки от тях взе в ръка алпийска тояга, закачи на колана си ледосекач и връзка здрав капронов шнур. Освен всичко това Лупов сложи на гърба си телескопа, с който обикновено не се разделяше.

Кубчо, Палитро, Телескопов и Лупов излязоха от ракетата и закрачиха по лунната пътечка, като бързаха по-скоро да настигнат Знайко, който вървеше пред тях. Колкото се отнася до Заварко, този тип, щом се измъкна от шлюзовата камера, направи безразборно няколко скока около ракетата, сякаш се опитваше да я прескочи, а след това се затича по пътечката, и то толкова бързо, че с няколко скока надмина Знайко. Заварко знаеше прекрасно, че на Луната всеки трябва да пести силите си и да си съгласува движенията, защото теглото на дребосъчетата тук е шест пъти по-малко, отколкото на Земята. Заварко обаче беше дребосъче, което и на Земята не можеше да седи спокойно. Когато се намери на Луната, той веднага се почувствува обхванат от непреодолимо желание да бяга, да скача, да се премята презглава, да лети — с една дума, да постъпва съвсем безразсъдно. Може би това беше проява, дължаща се на действието, което оказва намаленото тегло върху психиката на дребосъчетата.

Знайко видя тези рисковани скокове и разбра, че е сгрешил, като е взел Заварко на Луната. Той веднага му заповяда да се върне в ракетата, но Заварко не обърна никакво внимание на думите му и продължи да се премята.

— Такова нарушение на дисциплината е недопустимо в космоса! — сърдито измърмори Знайко. — Почакай малко, аз ще те затворя в

ракетата и ще те науча как се скача!

В същия момент Знайко забеляза встрани от пътечката космическия ботуш, който се беше изхлузил от крака на Шишко, когато той тичаше от пещерата към ракетата. Знайко дори не разбра веднага какъв е този предмет, но след като го вдигна, видя, че това е чисто и просто едно ботушче от скафандър.

Кубчо, Палитро, Телескопов и Заварко видяха, че Знайко вдига нещо от земята и веднага дотичаха.

— Другари, намираме се на верен път! — извика Знайко, като им показа ботуша. — Това доказва, че Незнайко и Шишко са минали оттук. Ботушът не може да дойде сам на това място. Продължаваме търсенето!

Заварко внезапно грабна ботуша от Незнайко, набучи го на върха на алпийската си тояга, повдигна го и хукна напред, размахвайки ботуша като знаме. Знайко само поклати глава при вида на тази лудория.

Скоро пътешествениците се намериха в пещерата, образувана в склона на пирамидообразната планина. Те влязоха навътре, стигнаха до залата с ледените сталактити и решиха да я претърсят внимателно. Дребосъчетата се разпръснаха между исполинските ледени шушулки, които висяха отгоре, и скоро Палитро успя да открие втория космически ботуш на Шишко.

— Още един ботуш! — извика Палитро, като размаха находката.

Знайко и всички останали се затичаха към него.

— Двете ни находки означават, че скоро ще открием и собственика на ботушите — рече Знайко. — Напред, другари!

Всички продължиха да напредват и скоро се намериха в тунела с леденото дъно. Знайко забеляза, че то е наклонено, и заповяда на другарите си да се завържат взаимно, както правят алпинистите, когато минават през ледници. Това беше извършено тъкмо навреме. Щом се завързаха с въжето и тръгнаха отново, Заварко, който вървеше пръв, се плъзна по леда, падна на гръб и полетя надолу. Въжето веднага се опъна и помъкна след него и останалите пътешественици.

— Не мърдайте от местата си! Стойте! — извика Знайко. — Забивайте тоягите в леда!

Всички почнаха да забиват стоманените остриа на тоягите си в леда. Това прекъсна падането. Знайко придърпа с въжето към себе си

Заварко и нареди да го вържат най-отзад, като не му позволяват да излиза напред.

Скоро наклонът на тунела стана толкова стръмен, че Знайко не посмя да продължи спускането.

— По-нататък не бива да слизаме всички — каза той. — Трябва да спуснем някого сам.

— Спуснете мене — предложи Лупов. — Може би ще видя нещо с телескопа си.

Знайко каза на спътниците си да изсекат в леда стъпала, свърза една за друга всички връзки от капронов шнур така, че се получи дълго въженце. Края на това въженце той завърза за колана на Лупов и го накара предпазливо да започне да се спуска надолу. Останалите космонавти стояха на ледените стъпала и постепенно отпускаха въженцето, като внимаваха то да не се изплъзне от ръцете им.

Лупов съобщаваше по радиотелефона своите впечатления на останалите горе космонавти.

— Наклонът на тунела става все по-голям и по-голям! — викаше той. — Стените се разширяват… Наклонът е почти отвесен… Виждам отпред светлина!… Наклонът стана съвсем отвесен… Вися над бездна. Долу е мъгла, облаци… Нещо се вижда през разпокъсаните облаци…

— Кажи какво виждаш?! — извика Знайко, изгаряйки от нетърпение.

— Виждам нещо, само че не мога да разбера какво е — отвърна Лупов. — Нещо неясно. Ей сега ще се опитам да го разгледам с телескопа.

Той дълго не даваше никакви признаци на живот. Най-после извика:

— Земя!… Ура! Виждам земя!… Виждам река! Виждам зелена ливада! Виждам дървета!… Гора!

Той замълча, но след няколко минути гласът му отново се чу:

— Ура!! Виждам къщи! Някакво населено място! Ура!

— Ура-а-а! — извикаха Знайко и Телескопов, а след тях и останалите дребосъчета.

От радост те бяха готови да се хвърлят в обятията си, но не можеха да изпуснат от ръцете си въженцето.

А Лупов пак се развика: — Облаците отново се сгъстиха!… Нищо не се вижда вече! Някаква мъгла… Тук става много горещо! Изтегляйте

ме!

Знайко и другарите му почнаха да теглят нагоре Лупов. Скоро всички пътешественици отново се събраха заедно и се отправиха обратно назад. Щом се върнаха в ракетата, Знайко свика спешно съвещание. Лупов разказа, че е видял долу някаква неизвестна земя и населено място. Възможно е това да е бил лунен град, но може да е й малко селище. Лупов не можеше да каже това със сигурност, защото беше видял през облаците само част от населеното място.

— Град или село — няма значение! — рече Знайко. — Щом има населено място, значи има и население, а щом това е така трябва веднага да отидем там. Можем да отлетим с ракетата ФИС. Мисля, че тя свободно може да мине през тунела.

— Ако е за минаване, ще мине — съгласи се професор Телескопов, — но как ще я закараме до тунела? Макар че всичко тежи тук шест пъти по-малко, отколкото на Земята, ние няма да можем да мръднем ракетата, дори и всички да се впрегнем в нея.

— Вие забравяте безтегловността, приятелю — каза Знайко с усмивка. — Та нали сега имаме на разположение уреда за безтегловност, който е монтиран на ракетата НИШ?

— Вярно, вярно! — възкликна професор Телескопов.

Фуксия съобщи пред всички, че ракетата НИШ е в пълна изправност и никак не е пострадала при прилуняването. Всичките й прибори работят безупречно. Колкото се отнася до уреда за безтегловност, той също е в ред.

Знайко поръча да донесат уреда за безтегловност и рече:

— Щом го включим, в радиус от тридесет крачки около ракетата ще се образува зона на безтегловност. Ако вържем тогава ракетата с шнур, дълъг поне четиридесет крачки, спокойно ще можем да дърпаме края на шнура. И ракетата ще полети след нас като въздушно балонче, вързано с конец.

— Това все пак трябва да се провери — обади се Селдичка. — Зоната на безтегловност тук, на лунната повърхност, може да се окаже значително по-голяма, отколкото долу на Земята. Защото силата на притеглянето тук е по-слаба.

— Вярно! — извика Телескопов.

Той веднага се зае да направи изчисления. Те показаха, че шнурът трябва да бъде три пъти по-дълъг, значи — около сто и двадесет крачки.

Когато почнаха да правят практическа проверка, оказа се, че и тази цифра трябва да се увеличи още два пъти. При включване на уреда за безтегловност силата на тежестта можеше да се усеща едва от около двеста и четиридесет крачки далеч от ракетата.

Най-сетне изчисленията бяха окончателно проверени на практика. Завързаха ракетата с дълъг капронов шнур и Знайко пожела лично да я изтегли до пещерата. Той хвана с ръка края на шнура, отдалечи се на двеста и четиридесет крачки от ракетата и даде нареждане по радиотелефона да включат уреда за безтегловност. Фуксия веднага направи това. Ракетата олекна, отдели се от повърхността на Луната и бавно се издигна нагоре.

Известно е, че всички предмети, които се намират в състояние на безтегловност, обикновено се издигат нагоре (ако не са прикрепени за нещо, разбира се). Защото под действието на силата за тежестта всеки предмет сякаш се свива и се сплесква, макар и в най-незначителни размери. Щом обаче предметът изгуби тегло, той се отпуска, изправя се, следствие на което отскача като пружина от повърхността, на която се е намирал.

Знайко забеляза, че ракетата се е вдигнала достатъчно високо, дръпна полекичка шнура и закрачи бавно по лунната пътечка. Ракетата зае хоризонтално положение и послушно заплува над лунната повърхност. Наистина от време на време тя се спускаше надолу, но щом докоснеше лунната повърхност, отскачаше от нея и отново се вдигаше нагоре.

Дребосъчетата, които бяха вътре в ракетата, гледаха през илюминаторите. Всички се радваха, като виждаха как Знайко без никакво усилие влачи след себе си огромната ракета.

Все пак тяхната радост беше преждевременна. Знайко наближи пещерата и тъкмо смяташе, че задачата му вече е изпълнена, когато ракетата отново се спусна надолу. Този път Знайко забеляза, че тя не отскочи от повърхността на Луната и почувствува, че му е вече много трудно да я влачи. А след няколко крачки той съвсем не можеше да мръдне ракетата от мястото й. Когато видя, че всичките му усилия са напразни, Знайко помисли, че дребосъчетата, намиращи се в ракетата, са решили да се пошегуват с него, и сърдито извика:

— Ей! Какви са тези шеги? Защо изключихте уреда за безтегловност?

— Уредът е включен. Никой не е и помислял да се шегува! — отвърна до радиотелефона Фуксия.

— Ей сега ще дойда да видя сам!

Знайко бързо се върна в ракетата и почна да проверява уреда за безтегловност, но колкото и да го включваше и изключваше, безтегловност не настъпваше.

— Но какво е станало тук? — смутено мърмореше Знайко. — Едно от двете: или енергията, отделяна от лунита, е изчерпана…

— Или какво? — нетърпеливо попита Телескопов.

— Или какво? Какво? — повтаряха струпаните наоколо дребосъчета.

Вместо отговор Знайко грабна уреда, излезе от ракетата и се затича обратно, тоест към предишното място на ракетата.

— Дръжте го! Той сигурно е полудял от мъка! — извика Селдичка.

Инженер Заварко и Телескопов изскочиха от ракетата и хукнаха, да бягат след Знайко.

Като се отдалечи на стотина крачки от ракетата, Знайко включи уреда за безтегловност. Той веднага почувствува, че настъпи безтегловност й в същия момент забеляза, че тичащите след него Заварко и Телескопов се отделиха от повърхността на Луната и се издигнаха нагоре. Знайко видя този фантастичен скок, включи веднага уреда за безтегловност и в резултат на това Заварко и Телескопов отново придобиха тегло, полетяха надолу и се проснаха на лунната повърхност. Ако това се беше случило на Земята, те без съмнение щяха да се осакатят. Но тъй като силата на тежестта тук беше по-малка, те се отърваха, дето се казва, сама с изплашването.

Щом видя, че Заварко и Телескопов бързо скочиха на крака, сякаш не се беше случило нищо, Знайко изтича обратно към ракетата. Всички дребосъчета бяха изтичали към тях и чакаха какво ще им каже той. Но Знайко не им каза нищо. Той прелетя край ракетата, приближи се тичешком до пирамидовидната планина и отново включи уреда за безтегловност. Този път безтегловност не се появи.

— Но какво има, Знайко? — почнаха да го питат другарите му, приближавайки се тичешком до него. Как са обясняваш ти всичко това?

— Какво има тук за обясняване? — разтвори ръце Знайко. — Сами видяхте, че там, далеч от планината, уредът за безтегловност

действува. Значи енергията на лунита не е изчерпана, тук близо до планината, той губи силата си. Не значи ли това, че някъде наблизо се намира вещество, което поглъща отделяната от лунита енергия и не допуска появяването на безтегловност?

Без да го изслуша докрай, професор Телескопов се спусна към Знайко и почна да го прегръща.

— Няма никакво съмнение, че това е точно така, скъпи ми приятелю! — извика той. — Вие, драги мой, сте велик учен! На вас принадлежи честта за откриването не само на лунита, но и на антилунита: така предлагам да наречем това ново вещество;

— Това вещество обаче все още не е открито! — възрази Знайко.

— Открито е, драги мой, открито е! — каза Телескопов. — Вие открихте антилунита, тъй да се каже, теоретически. Сега ни остава само да докажем на практика неговото съществование. Та нали именно така са ставали толкова открития в науката. Теорията винаги осветлява пътя на практиката. Без нея тя нищо не би струвала!

— Но къде може да се намира този антилунит? — попита Кубчо. — Къде да го търсим?

— Той може да се крие някъде под нас, в недрата на Луната, или в сърцето на ей тази планина. Безтегловността изчезва не случайно близо до нея — рече Знайко.

— Тогава трябва да го търсим! — извика Заварко. — Трябва по-скоро да грабнем лопатите и да почнем да копаем. Защо стоим още?

— За съжаление трябва да охладя вашия жар — каза Селдичка. — Кажете ми, моля ви се, защо е това бързане? За какво ви е потрябвало още сега да копаете?

— Е, за да намерим антилунита, разбира се — каза Заварко.

— А за какво ви е антилунита?

— Как така „за какво“? За да унищожаваме безтегловността.

— На нас, мили мои, ни трябва не да унищожаваме безтегловността, а, напротив, да я създаваме — рече Селдичка. — Без да действува безтегловността, ние не можем мръдна ракетата от мястото й, а следователно няма да можем да полетим, за да търсим Незнайко и Шишко.

— Въпросът за Незнайко и Шишко ще трябва малко да се поотложи — отговори професор Телескопов. — Въпреки че сега още ние не знаем точно каква полза ще имаме от антилунита, трябва да

потърсим това странно вещество. Длъжни сме да действуваме преди всичко в интерес на науката. Науката изисква жертви.

— Какви са тези жертви? — намеси се в разговора Фуксия. — Според вас, ние трябва да принесем Незнайко в жертва на науката, така ли? Това няма да го бъде! Най-напред ще намерим нашите изгубени приятели, а после можете да търсите, колкото си щете, вашия антилунит!

— Вижте я вие нея! — извика Телескопов, като посочи с пръст Фуксия. — Антилунитът е толкова наш, колкото и ваш. Не е културно да се говори така.

— Не е културно да се сочат с пръст другите? — каза Селдичка.

Не се знае как щеше да завърши този спор, ако в него не се беше намесил доктор Хапчев.

— Приятели! — рече той. — Времето за обед мина, ако не смятаме, че сме пропуснали и времето за вечеря. Аз протестирам категорично против такова нарушение на хигиенните правила. На Луната, както и на Земята, трябва да се спазва най-строг режим, защото нередовното хранене и ненавременната почивка водят към различни заболявания, което е особено нежелателно в условията, при които се намираме. Време е да ликвидираме с нехайството, безгрижието, липсата на дисциплина и с лекомислието! Още сега без много приказки тръгвайте да вечеряме, а после ще спим! Това ви казвам аз, доктор Хапчев, а щом ви го казвам аз, значи то ще стане, както съм го казал!

— Правилно! — подкрепи го Знайко. — Веднага да се прекратят всякакви разговори! На Луната е нужно преди всичко дисциплина! Моля ви, стройте се в една редица. Хайде бързо! По-живо! И ти, Хапчев, също! Така! Всички ли са налице? А сега, ходом марш към ракетата, за да вечеряме!

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА
БОРБАТА ЗАПОЧВА

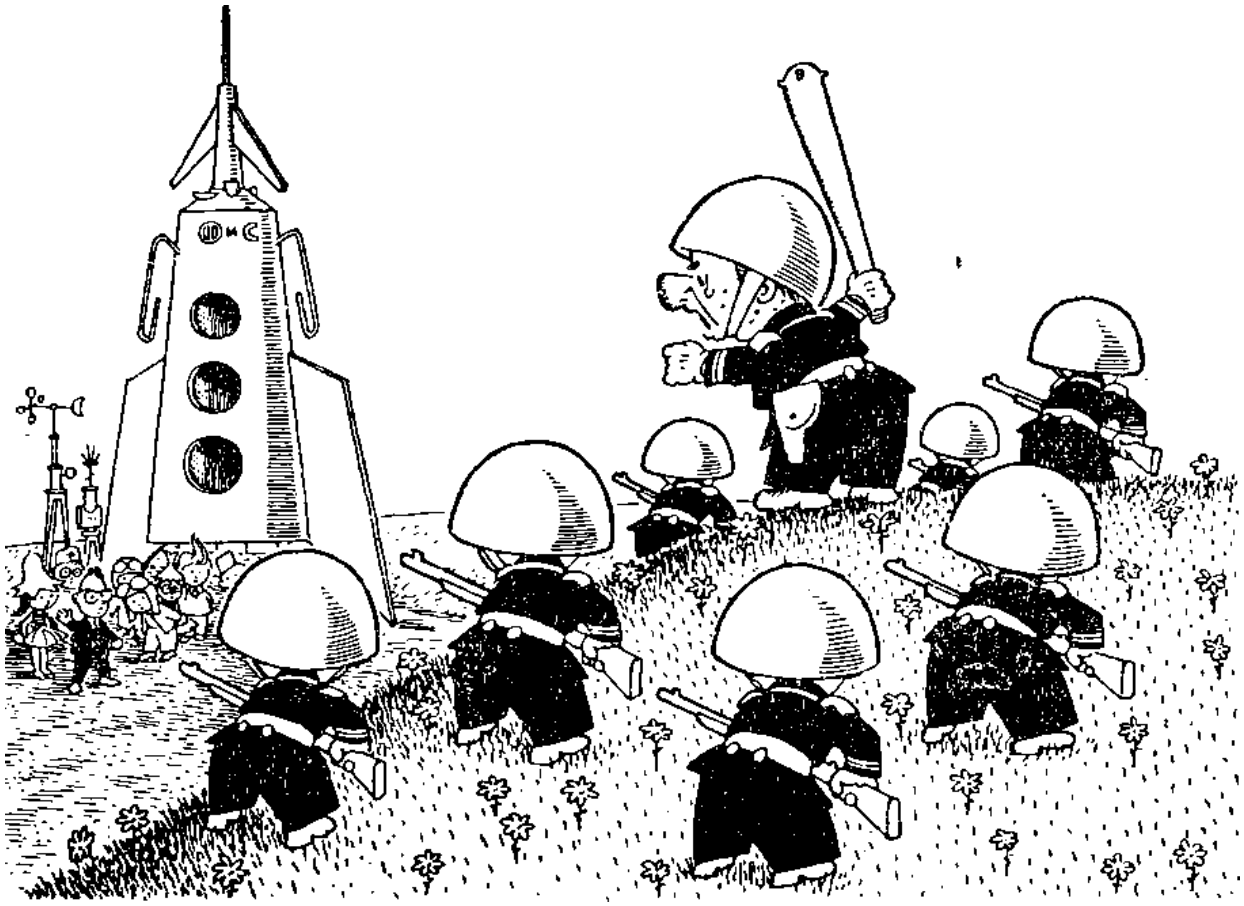

Така завърши първият ден, който Знайко и неговите другари прекараха и а Луната. Всеки читател навярно се досеща, че под думата „ден“ трябва, да се разбира не денят на лунната повърхност, който, според сведенията на науката, продължава около четиринадесет земни денонощия, а обикновеният земен ден, който трае само половин денонощие.

След като се навечеряха, космонавтите напуснаха ракетата ФИС и при пълен ред се преместиха в ракетата НИШ. Доктор Хапчев им каза,

че условията за живот в ракетата НИШ са по-добри. Там всеки може да легне да спи в отделна каюта, докато в ракетата ФИС всички са принудени да се сместят в една-единствена дванадесетместна кабина. Наистина на самия доктор Хапчев му беше по-лесно да следи за различните нарушения на режима, когато всички се намираха в една кабина, но заради общото благо той реши да се откаже, доброволно от личните си удобства.

— Имайте предвид обаче — заплаши ги той, — че аз все пак ще се събуждам от време на време и ще ви обикалям през нощта. Знайте, че нито едно нарушение на режима няма да се изплъзне от вниманието ми! Това ви го казвам аз, доктор Хапчев, а както знаете, доктор Хапчев не обича да говори на вятъра.

След като отправи това предупреждение, доктор Хапчев влезе в каютата си и заспа толкова дълбоко, че не се събуди нито веднаж през осемте часа, определени за сън.

Щом дочуха юнашкото хъркане от каютата на Хапчев, дребосъчетата наскачаха от леглата си и всяко от тях се залови за някаква работа. Палитро почна да рисува лунни пейзажи. Той отдавна чакаше да хвърли скафандъра и да предаде с бои всичко, което беше имал щастието да види на Луната.

Гусльо взе флейтата и почна да свири някакви странни мелодии, които се въртяха в главата му. Той чувствуваше, че тези мелодии сякаш му се изплъзват и не му се удават, затова грабна лист хартия, написа отгоре „Космическа симфония“ и се залови да покрива листа с ноти. След малко пак засвири на флейтата и отново почна да пише; после същото се потрети. Гусльо щеше да си изпати добре, ако Хапчев се беше събудил и чуеше всички тези мелодии.

Без много-много да му мисли, Кубчо се зае да нахвърля архитектурен проект за превръщането на лунната пещера в жилищен обект. Според този проект, входът на пещерата се зазиждаше с непроницаема за въздуха стена, с херметически затваряща се врата и шлюзово устройство. След това пещерата се запълняше с въздух. Стените и таванът се облицоваха с гранит или друг някой красив камък. На повърхността на Луната, недалеч от пещерата, се поставяха слънчеви батерии, които произвеждаха електрическа енергия за отопление и осветление на помещението. Вътрешността на пещерата

постепенно се променяше: появяваха се стаи, коридори, зали, подземия, асансьори, телефонни кабини, хамбари, складове, фотолаборатории, научноизследователски институти и дори подлунна железница за връзка с другите пещери. Проектът бързо се допълваше с все нови и нови подробности.

Винтчо и Болтчо бяха погълнати от мисълта как да вкарат ракетата в пещерата и да я пуснат вътре в Луната. След дълго обмисляне те решиха да прикрепят опашка и колела на ракетата, за да може тя свободно да се търкаля по Луната подобно на реактивния ролков тръболет. Единственото, което не можеха да измислят, беше откъде да си доставят тук колела.

Инженер Заварко, който беше капнал от умора да скача по Луната, облечен в тежкия скафандър, не се хвана да работи никакви проекти. Вместо това той реши да изясни какви облаги ще има обикновеното земно дребосъче, когато попадне на Луната, и какви неудобства ще изпитва то. Заварко дойде до заключението, че космонавтът, който попадне на Луната, получава двадесет и четири изгоди, а в замяна на това изпитва петдесет и шест различни неудобства.

Знайко и професор Телескопов обмисляха през това време проблема за свойствата на новооткрития антилунит. Изхождайки от предпоставката, че антилунитът по всяка вероятност притежава: обратни свойства на лунита, те дойдоха до заключението, че антилунитът е по-скоро прозрачен, отколкото непрозрачен; по-скоро виолетов или синкав, отколкото жълтеникав, зеленикав или сиво-кафяв; че е по-скоро лош, отколкото добър проводник на топлината и по-скоро добър, отколкото лош проводник на електричеството. Относителното му тегло по-вероятно е малко, отколкото голямо, а температурата на топенето — ниска, а не висока; намира се в недрата на Луната по-скоро на плитко, отколкото на дълбоко. От минералите, които се намират близо до антилунита, с най-голяма положителност може да се назове лунитът, защото залежите от чист лунит, влизайки във взаимодействие с космическите магнитни сили, биха могли да създадат състояние на безтегловност, което би нарушило устойчивостта на горните пластове на Луната, а това по-скоро не се наблюдава, отколкото се наблюдава.

Както Фуксия, така и Селдичка се интересуваха най-вече от въпроса какво трябва да се направи, за да може уредът за безтегловност да действува при новите условия. Те обсъдиха от всички страни този

въпрос и заключиха, че противодействието на антилунита може да се победи само като се увеличат размерите на уреда. За тази цел е необходимо да се намери достатъчно голям кристал от лунит и да се вземе достатъчно силен магнит.

На следния ден Знайко и неговите другари успяха да открият огромни залежи от лунит в дъното на лунната пещера. Както и предполагаше професор Телескопов, обстановката, при която беше намерен лунитът, показваше, че в горните пластове на Луната този минерал съвсем не е рядкост.

Дребосъчетата избраха най-едрия кристал, взеха и един от най-силните магнити, които се намираха в ракетата, и се опитаха да конструират нов уред за безтегловност, без да излизат от пещерата. Както и очакваха Фуксия и Селдичка, щом кристалът и магнитът бяха приближени достатъчно, безтегловността отново започна да действува.

Дребосъчетата, които присъствуваха при този опит, веднага се откъснаха от дъното на пещерата и се издигнаха нагоре. Те плуваха из пещерата в най-разнообразни пози и се мъчеха всячески да се спуснат долу, но старанията им бяха почти безрезултатни. Облечени в тежките, обемисти скафандри, те не можеха точно да си пресмятат движенията и да използуват силите на противодействието при преместванията си в пространството.

Общо недоумение предизвика фактът, че самият Знайко, както и професор Телескопов по неизвестни причини не попадаха в състояние на безтегловност и продължаваха спокойно да си работят. Те пренасяха прибора за безтегловност от едно място на друго, отдръпваха се от него в отдалечените ъгли на пещерата и проверяваха с помощта на пружинен кантар измененията в силата на притеглянето из различните места. Всички питаха Знайко и Телескопов защо безтегловността не им действува, но те само се подсмиваха и се правеха, че не чуват въпросите. След като се позабавляваха достатъчно, те признаха, че са намерили антилунит, който им позволява да си запазят теглото.

Знайко изключи прибора за безтегловност, следствие на което всички дребосъчета моментално се спуснаха долу, и изтърси от раницата си няколко камъчета. Всички започнаха да ги разглеждат. Камъчетата бяха твърди, плътни и по външния си вид напомняха кремъка, само че бяха на цвят не тъмносиви, а ярковиолетови. Те притежаваха и някаква енергия, по силата на която се привличаха

взаимно, тъй както се привличат наелектризираните предмети или парченцата намагнетизирано желязо.

Знайко каза, че те са откъртили с голям труд тези камъчета от една огромна скала, намерена в дъното на пещерата, тъй като антилунитът е извънредно твърдо вещество.

— Как си обяснявате действието на антилунита? Защо той може да запази теглото на предметите? — почнаха да питат дребосъчетата.

— Трябва да се предполага, че при условия на безтегловност отделяната от антилунита енергия създава зона, върху която действието на безтегловността не се простира — отговори. Знайко. — Достатъчно е да имате у себе си малко парченце антилунит, за да се образува около вас такава зона и безтегловността да не бъде вече страшна за вас. Ето гледайте! Ей сега ще направим опит!

Знайко раздаде на другарите си парченца антилунит и включи прибора за безтегловност. Всички дребосъчета останаха по местата си и само Знайко увисна безпомощно във въздуха — у него не беше останало нито едно камъче.

— Виждате ли? — извика Знайко. — Антилунитът защищава всекиго от действието на безтегловността. Ако се приближа до някого, по всяка вероятност и аз ще се окажа в зона на тегловност и ще получа тегло.

Пресмятайки точно движенията си, Знайко размаха ръце и се приближи до застаналия наблизо Хапчев. Щом се изравни с него, Знайко почувствува как силата на тежестта сякаш го дръпна за краката надолу.

— Гледайте! — извика той. — Сега и аз като всички вас стоя твърдо на крака. Но опитам ли се да се отдалеча от Хапчев…

Знайко направи крачка встрани, излезе от зоната на тегловността, която заобикаляше Хапчев, и веднага полетя към тавана на пещерата.

Остатъка от деня Знайко и другарите му използуваха, за да си приготвят запаси от лунит и антилунит. Част от тези запаси те оставиха в пещерата, а другата сложиха в ракетата ФИС. Там пренесоха и семената, които се намираха в ракетата НИШ.

Пускането на ракетата ФИС вътре в Луната беше определено за следното утро. Сега вече това не представляваше никаква трудност. Космонавтите поставиха на борда на ракетата уреда за безтегловност, защитиха с антилунит себе си от действието му и лесно пренесоха

ракетата в пещерата с ледените висулки, а оттам в ледения тунел, който водеше към вътрешността на Луната. Там те закрепиха ракетата върху наклонената плоскост на тунела. Всеки зае мястото си и спускането започна.

Първото нещо, което направи Знайко, беше да включи главния прожектор, който се намираше в предната част на ракетата. След това той изключи прибора за безтегловност. Под влиянието на собствената си тежест ракетата започна да се плъзга надолу по ледения тунел, осветлявайки пътя пред себе си. Без да дочака набирането на много голяма скорост, Знайко отново включи уреда за безтегловност. Ракетата изгуби тегло и продължи по инерция да се движи надолу. Тъй като тя се допираше до ледените стени на тунела, получаваше се триене, което постепенно забавяше движението й. Тогава Знайко отново включваше уреда за безтегловност. Под действието на възникналата тежест ракетата пак ускоряваше хода си.

Наклонът на тунела ставаше постепенно все по-стръмен. Скоро ракетата вече не се плъзгаше, а като че ли летеше в пропаст, навлизайки все по-дълбоко в лунната кора. Най-после тя се свърши, ракетата излетя от пропастта и излезе на простор. Знайко си погледна часовника и записа в бордовия дневник с точност до секунда времето на излитането от тунела. След това изгаси прожектора. Наоколо и без това беше станало светло. Долу всичко беше покрито с гъсти облаци. Когато преминаха през тях, космонавтите видяха земя, покрита с хълмове и равнини, прорязани в различни посоки от прави пътища и от проточилата се от единия до другия край лъкатушна лента на някаква река.

Лупов веднага долепи око до своя телескоп и съобщи, че вижда на хоризонта един град. Това обаче не беше град Давилон, където попадна Незнайко, а друг лунен град — Фантомас. Въпреки че Знайко и другарите му проникнаха вътре в Луната подобно на Незнайко и Шишко през един и същи тунел, когато излязоха от него, те се оказаха на различни точки на повърхността на нейното вътрешно ядро, тъй като то непрекъснат се въртеше.

Знайко включи двигателя за завоите и докара ракетата в хоризонтално положение. След това пусна главния двигател и пое курс към града, който се виждаше в далечината.

След няколко минути ракетата вече кръжеше над Фантомас. Знайко нито за минута не се откъсваше от пулта за управление и от време на време поглеждаше в големия призматичен бинокъл, с който се виждаха не само зданията, но и автомобилите, трамваите, автобусите и дори отделните пешеходци. Наистина те всички изглеждаха извънредно мънички — всяко дребосъче колкото маково зрънце. Но Знайко имаше много остро зрение и дори от тази височина успя да забележи, че дребосъчетата излизаха тичешком от домовете си, вдигаха нагоре глави й приветливо махаха с ръце.

— Те виждат ракетата! — радостно извика Знайко. — Те ни поздравяват!

Скоро излезлите от домовете си дребосъчета изпълниха всички улици и тротоари. Сега вече беше трудно да се различи нещо в общата маса и на Знайко му се струваше, че всичко по улиците се вълнува, клокочи и кипи.

— Не мога да разбера какво става там — извика той, без да откъсва очи от бинокъла.

— Като че ли се бият — обади се Лупов.

Със своя телескоп, който увеличаваше значително повече от бинокъла, Лупов видя, че по улиците се появиха цели отреди полицаи с блестящи металически каски на главата. Те блъскала тълпящите се по улиците дребосъчета, налагаха ги с палките си и ги гонеха обратно по домовете им.

— Да, да! — потвърди развълнувано Лупов. — Май че едните от тях бият другите!

Знайко насочи кораба надолу и Лупов видя по покривите на къщите, полицаи, въоръжени с пушки. Най-напред помисли, че полицаите държат в ръцете си обикновени пръчки, но после забеляза облачета дим и пламъчета, които сякаш избухваха от тези „пръчки“.

— Но това са пушки! — извика той, като се досети. — Те стрелят по някого!

— „По някого!“ — усмихна се иронично Знайко. — Ясно е, че стрелят по нас!

В това време един от полицаите успя да улучи ракетата. Раздаде се звънлив удар. Ракетата трепна, изгуби управление и почна да се преобръща във въздуха. Куршумът не можа да пробие здравата стоманена обвивка, но тъй като ракетата се намираше в състояние на

безтегловност, предизвика тласък, който беше особено чувствителен за нея. От внезапното изменение на курса космонавтите изпопадаха от местата си. Настъпи паника.

Пръв се опомни Знайко. Той се спусна към пулта за управление, включи двигателя за завоите и успя бързо да възстанови кръговото движение на ракетата, както и да стабилизира полета й. Понеже разбра, че стрелбата отдолу продължава, той незабавно увеличи скоростта и изведе ракетата от района на обстрелването.

За лунните астрономи появяването на космическия кораб над град Фантомас не беше неочаквано. Те своевременно бяха засекли мястото, където се беше прилунила ракетата. Оттогава насам няколко десетки гравитонни телескопа, пръснати из различните лунни градове, наблюдаваха тази точка на лунния небосвод.

Щом се научи, че космическият кораб се е прилунил, господин Октоподъл заповяда да се засилят полицейските отреди в градовете, близо до които можеше да се очаква появяването на космонавтите. Благодарение на взетите мерки фантомаската полиция не се посрами и беше вдигната накрак още в същия момент, в който космическият кораб се появи над Фантомас.

След като остави зад себе си града, Знайко започна да търси удобно място за кацане. Отгоре той ясно виждаше малки квадратчета обработени ниви и селски къщички, сгушени сред зелени овощни градини. По-нататък космическият кораб се понесе над гора. Скоро тя се свърши. Между хълмовете, недалеч от гората, Знайко откри една полянка, много удобна за кацане.

— Ето удобно място за прилуняване — каза той. — Тук не живее никой и на никого няма да причиним вреда.

Той направи кръг над поляната и намали скоростта с помощта на спирачния двигател. След това извърна ракетата със задната й част надолу и започна слизането. Щом космическият кораб се допря до твърдата почва, Знайко изключи уреда за безтегловност. Ракетата подпря опашка в почвата и застана във вертикално положение.

Прилуняването завърши успешно.

Един след друг космонавтите излязоха от кабината и хванати за ръце, извикаха три пъти „ура!“ Така приятно беше след толкова дълго време да се намерят отново на чист въздух без скафандри! Краката им потъваха в зелената трева, изпъстрена с цветя. Пътешествениците бяха

смаяни, че и тревата, и цветенцата бяха извънредно дребнички и въобще съвсем не такива, каквито бяха свикнали да виждат по своята родна, далечна Земя. За да ги видят добре, те трябваше да се наведат или да клекнат. Това много разсмиваше всички.

Дребосъчетата се огледаха наоколо и забелязаха, че и дърветата в гората бяха необикновено дребни. Всяко дърво беше не по-голямо от метла. Освен по малките си размери дърветата не се различаваха от земните по нищо друго и тъкмо това беше най-чудното. Представете си един лунен дъб. Той е също така клонест, както и земният, има същото напукано, грапаво стебло, същите възлести клончета; същите по форма, макар и съвсем мънички, листа и жълъди. Въобразете си, че такова дъбче расте в саксия на прозореца на вашата стая вместо стайно цвете и ще разберете какво нещо представлява обикновеният лунен дъб. Също така миниатюрни бяха в лунната гора и брезите, и боровете, и плачущите върби, и останалите дървета.

Разбира се, за дребосъчетата, които сами бяха не по-високи от човешки пръст, и такива дървета трябваше да им изглеждат големи. Но понеже на Земята те бяха свикнали с истински големи дървета, тези лунни дръвчета им се струваха смешни, макар и много симпатични. Всички с висок смях се разтичаха из гората и се развикаха:

— Гледайте, гледайте, бреза!

— А ето и бор! Гледайте, бор! И иглички има! Просто да си умреш от смях! Ха-ха-ха!

Винтчо намери под една лунна трепетлика малка гъбка. Той дълго разглежда своята находка, без да разбере какво държи в ръка, но най-сетне схвана и високо се разсмя.

— Братлета, гъба! — извика той. — Ех, че гъба! Не завиждам никак на лунните жители, ако гъбите им са такива!

Знайко каза:

— Братлета, знаете ли, че ако всички растения на Луната са все толкова дребни, семената, които донесохме от Земята, ще се окажат твърде ценна придобивка за тукашните жители.

— И при това каква! — потвърди доктор Хапчев. — Те трябва да ни благодарят за тях.

— Засега те не само не ни благодарят, но стрелят по нас! — измърмори Болтчо.

— Нищо, ние ще им обясним и те ще престанат да стрелят — обади се Селдичка.

След като се наобядваха, Знайко накара другарите си да забият няколко кола около ракетата и да я завържат за тях.

— Местността е съвсем непозната за нас — рече той. — Възможно е тук да духат силни ветрове. Те могат да повалят ракетата.

— По всичко изглежда че тук не може да има силни ветрове — възрази му Заварко. — От всички страни сме защитени от хълмове. Намираме се между тях като в котловина.

— Предпазните мерки все пак няма да навредят — отвърна Знайко. — Може пък тук да стават земетресения или по-право лунотресения.

Щом нареждането му беше изпълнено, Знайко накара да поставят недалеч от ракетата сеизмограф, който да записва лунотресенията, гравитометър за измерване силата на лунното притегляне, магнитометър за измерване на магнитните сили, термохидрометър за измерване на температурата и влажността на въздуха, анемометър с крила за измерване скоростта и посоката на вятъра, както и фотометър, барометър, дъждомер и други метеорологични уреди.

Дребосъчетата отсякоха няколко дървета и направиха подставки за всички уреди, а за аиемометъра с крила построиха куличка. Работата кипеше усилено и доктор Хапчев вече се готвеше да извади своя микроскоп и да започне изучаването на микроорганизмите с цел да открие някои болезнотворки микроби, но точно в това време Палитро забеляза на върха на един от хълмовете отряд дребосъчета, облечени в сини мундири и с блестящи медни каски на глава. Зад отряда се виждаше открита кола, на която беше поставена огромна телевизионна камера. До нея стоеше телевизионният оператор.

— Гледайте, лунници! — извика Палитро, като сочеше с ръка към появилите се полицаи.

— Я виж ти, проследили са ни вече! — учуди се Знайко. — Е, нищо, мисля, че така е дори по-добре. Сега можем да поприказваме с тях и да се опитаме да узнаем нещо за Незнайко и Шишко.

В този момент командирът на полицейския отряд Ригел сложи ръце до устата си като рупор и извика отдалеч:

— Ей! Какво търсите тук? Обирайте си крушите по-скоро и без никакви разговори!

— Трябва да намерим Незнайко и Шишко! — извика в отговор Знайко.

— При нас няма никакви Незнайковци и Шишковци! — изкрещя Ригел.

— Помогнете ни да открием Незнайко и Шишко, а ние ще ви дадем семена от нашите земни растения — предложи Знайко.

— Махайте се по-далеч оттук с вашите глупави семена! — изкрещя Ригел, колкото му глас държи.

— Без Незнайко и Шишко няма да се махнем! — отвърна Знайко.

— Ако още ей сега не изчезнете с вашата глупава ракета, ще заповядам да стрелят! — изрева вън от себе си Ригел. — Хайде, ще броя до три! Махайте се оттук — едно!… Махайте се оттук — две!…

Знайко видя, че полицаите вдигнаха пушките си за стрелба и изкомандува на другарите си:

— Всички бързо в ракетата! Фуксия и Селдичка да вървят напред!

Дребосъчетата пуснаха пред себе си Фуксия и Селдичка и един след друг започнаха да влизат в ракетата.

— Махайте се оттук — три! — извика в това време Ригел и замахна с палката, която държеше в ръка.

Затрещяха изстрели. Наоколо засвириха куршуми. Заварко, който обикновено беше пръв, а този път се оказа последен, изведнаж усети, че нещо го парна по ръката малко по-горе от лакътя. Знайко беше решил да влезе в ракетата последен. Той видя как лицето на Заварко се изкриви от болка, а на белия ръкав на ризата му се появи червено петно кръв, което се увеличаваше. Знайко го грабна на ръце, вмъкна се в кабината и без да губи нито миг, тръшна вратата след себе си.

Щом видя, че Заварко е ранен, доктор Хапчев се спусна към него с походната си аптечка. Той прегледа раната и установи, че куршумът е пробил ръката, без да засегне костта. Докторът бързо спря кръвта и превърза раната. Заварко търпеливо понасяше болките.

Знайко слушаше как куршумите барабанят по стоманената обвивка на ракетата и погледна през илюминатора. Полицаите продължаваха безредната си стрелб. Ригел разбра, че куршумите не причиняват никаква вреда на ракетата. Той отново махна с палката си и изрева:

— Напред!

Без да прекратяват огъня, полицаите се понесоха напред. Когато стигнаха до ракетата, те яростно се нахвърлиха върху поставените наоколо уреди и взеха да ги унищожават: счупиха барометъра, повредиха сеизмографа, направиха дъждомера на решето с куршумите си и най-после се покатериха на куличката, за да счупят анемометъра.

— Каква е тая дивотия! — кипна от негодувание Знайко. — Почакайте, ще ви науча аз вас!

Като изрече това, той включи уреда за безтегловност. Полицаите, които не бяха подготвени за подобен номер, в същия миг почувствуваха, че почвата се изплъзва под краката им. Безсилни да разберат какво става с тях, те безпомощно се запремятаха из въздуха, махаха безразборно ръце и крака и гърчеха тела. Полза от тези движения, разбира се, нямаше никаква. Полицаите се сблъскваха един с друг, отлитаха встрани, издигаха се нагоре, спущаха се надолу, но щом се допряха до земята, отскачаха от нея като гумени топки.

Колата, която беше докарала телевизионната камера, също полетя нагоре. Операторът изхвръкна и се запремята във въздуха, вкопчил ръце в камерата.

В това време на помощ на първия отряд се появи втори отряд от полицаи. Те пристигнаха с четири камиона, по двадесет и пет души във всеки камион. Щом попаднаха в зоната на безтегловност, камионите се издигнаха нагоре и заплуваха във въздуха, обръщайки се нагоре с колелата. От страх полицаите крещяха и се схващаха за капаците на каросериите. Някои се страхуваха да не се изтърсят от летящите, обърнати нагоре с колелата машини, а други, напротив, сами бързаха да скочат навън от колите и безпомощно махаха с ръце и крака във въздуха. Никой не можеше да разбере какво става. Ужас беше обзел всички.

— Сега тези противни лунници са достатъчно наплашени и мисля, че можем да изключим уреда за безтегловност — каза Селдичка.

— Смятам, че това не е безопасно — отвърна Знайко. — Ако премахнем безтегловността, лунниците ще паднат долу, а върху тях ще се стоварят камионите и сигурно ще пребият някого. По-добре да почакаме. Те постепенно ще излязат от зоната на безтегловността и така или иначе ще се спуснат долу.

Всичко стана тъй, както каза Знайко. Появилият се вятър полека-лека отнесе встрани премятащите се във въздуха полицаи и след малко

те се скриха зад гората със своите моторни коли.

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА
ПШЕНИЧКО ПОЛУЧАВА СЕМЕНА НА ГИГАНТСКИ РАСТЕНИЯ

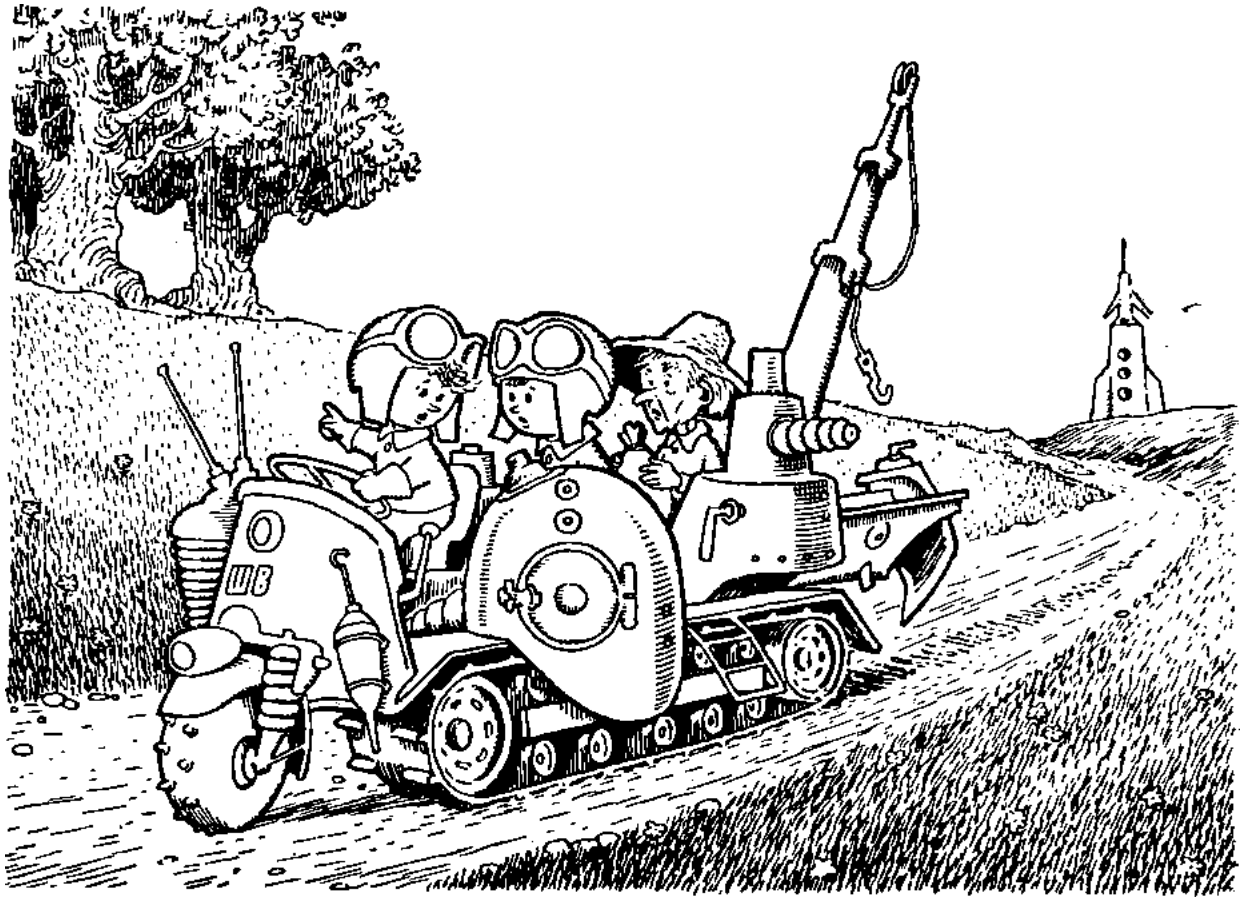

Нападението на полицаите беше отблъснато и най-сетне космонавтите получиха възможност да си отдъхнат свободно. Скоро настъпи вечер, а след това и нощ. Знайко и неговите другари си легнаха да спят, без да напускат ракетата. За да си осигурят безопасността, те решиха да не изключват през нощта уреда за безтегловност. Това не им попречи да се наспят добре, защото антилунитът ги защищаваше от действието на безтегловността.

На сутринта, веднага след ставането и закуската, беше свикано извънредно съвещание.

Знайко каза:

— Скъпи приятели! От нас сега се изисква най-голяма предпазливост. Тукашното население съвсем безпричинно ни посрещна враждебно. Предполагам, че това е в резултат на някаква глупашка дейност на Незнайко и Шишко (особено на Незнайко, разбира се), които са дошли преди нас и сигурно са успели да се представят откъм най-лошата си страна. Мисля, че засега трябва да останем тук и да не предприемаме по-нататъшни полети, защото това може само да озлоби лунните жители. Ще пристъпим към построяването на първото Космическо градче на Луната. Ще си направим жилища, ще издигнем хангар за ракетата, ще посадим земни растения, за да осигурим отряда с хранителни запаси за в бъдеще, понеже не се знае колко време ще ни се наложи да останем тук. Когато видят, че не причиняваме на никого зло, тукашните жители ще почнат да се отнасят по-дружелюбно към нас и ние ще можем да ги разпитаме подробно за Незнайко и Шишко и да разберем къде се намират.

Дребосъчетата одобриха предложението на Знайко и започнаха строителството под ръководството на архитект Кубчо. Винтчо и Болтчо още в същия момент се захванаха да сглобяват универсалния комбиниран колесно-гъсеничен мотоциклет всъдеход, чиито части се пазеха в специална камера на ракетата. Този всъдеход служеше не само за пътуване, но и за много други полезни неща. В него имаше резервоар за вряла вода, сонда за пробиване на кладенци, перална машина, плуг за оране, центробежна помпа с пръскачка за поливане на растения, апарат за пречистване и кондензиране на въздух, динамомашина за получаване на електрически ток, радиостанция на къси вълни, канавкоринач и прахосмукачка. Освен всичко това предното колело на всъдехода се сваляше и се заменяше с кръгъл трион, с чиято помощ можеха да се събарят дървета, да се кастрят клонете им, да се нарязват на греди и да се разбичват на дъски.

Щом Винтчо и Болтчо отидоха в гората със своя всъдеход, към строителната площадка започна да тече непрекъснат поток от греди, трупи, дъски, летви, пръти и различен друг дървен материал. Смятаме, че не е нужно изрично да споменаваме, че целият строеж се

извършваше при условия на безтегловност, което облекчаваше труда на космонавтите и ускоряваше работата.

Като видя, че Винтчо и Болтчо затрупаха с дървен материал едва ли не цялата строителна площадка, Знайко им заповяда да прекратят временно тази работа и да започнат поправката на повредените от лунните жители уреди.

Самият Знайко заедно с Фуксия и Селдичка започна да изследва свойствата на лунита и антилунита. Сменяйки в уреда за безтегловност кристалите от лунит, трите откриха, че зоната на безтегловност се намира в пряка зависимост от величината на кристала: колкото по-голям е кристалът, толкова по-обширна е и зоната на безтегловност. Фуксия постави един кристал от лунит между полюсите на подковообразен магнит и установи, че зоната на безтегловност не се разпростира еднакво на всички страни, а се простира в една посока като светлинен лъч.

Това беше важно научно откритие и Знайко заяви, че занапред, ще бъде възможно да се правят уреди за целенасочена безтегловност и за предаването ѝ на разстояние.

След като направиха редица опити с кристали от антилунит, нашите изследователи откриха, че размерите им не оказват особено влияние върху тяхното свойство да премахват безтегловността. Независимо от големината си кристалът с еднакъв успех: помагаше на дребосъчетата да запазят теглото си. Селдичка обясни, че отделяната от антилунита енергия притежава голяма мощност, но действува в ограничено пространство или изразено на научен език, действието ѝ се проявява само на къси разстояния.

Увлечени от своите опити, Знайко, Фуксия и Селдичка не забелязаха появилото се иззад хълма лунно дребосъче, което бързо се приближаваше към тях, размахвайки в ръка някаква хартийка. Когато слезе от хълма и попадна в зоната на безтегловност, лунникът внезапно полетя нагоре и диво изкрещя от страх.

Знайко, Фуксия и Селдичка се обърнаха при този вик и чак тогава видяха мятащото се във въздуха дребосъче.

— Помъчете се да не правите излишни движения! — извика му Знайко. — Ей сега ще ви помогнем!

В това време лунникът летеше по инерция към изправената сред поляната ракета. Дребосъчетата, които бяха заети със строежа, го

забелязаха.

— Аз ей сега ще изключа уреда за безтегловност, но вие гледайте той да не падне и да не се удари! — извика отдалеч Знайко.

Като каза това, Знайко изключи уреда. Лунният жител веднага полетя надолу право в ръцете на притичалите се към него Палитро и Хапчев. Като видя, че дребосъчето едва диша, Хапчев внимателно го постави на земята, подпря го с гръб към стълба, на който беше поставен барометърът, и му пъхна под носа шишенце с амоняк. Дребосъчето смръкна амоняка и се намръщи. Лицето му малко се посъживи. Той поиска да каже нещо, но почувствува, че езикът не му се подчинява и мълчаливо протегна към Хапчев една акция на Дружеството за гигантски растения, която стискаше в ръка.

Дребосъчетата в миг се струпаха около него и почнаха да разглеждат акцията. На нея бяха нарисувани огромни краставици, дини и класове от гигантска земна пшеница. Хапчев обърна акцията на другата страна и всички видяха нарисувания там космически кораб на Незнайко и самия него, облечен в скафандър.

— Братлета, та това е нашият Незнайко! — извика Палитро.

— Чакайте, тук пише нещо — рече Хапчев и почна да чете напечатаното на обратната страна на акцията.

През това време лунният жител се беше съвзел окончателно. Той съобщи на космонавтите, че се нарича Пшеничко и че живее в селото Неялово, недалеч оттук. После помоли да му дадат дал пийне малко вода и каза:

— Веднаж прочетох във вестника, че от далечната планета Земя е долетял при нас космически кораб, натоварен със семена от гигантски растения. В статията се казваше, че всеки, който купи акция, ще получи от тези семена. Нашето село е бедно, но ние все пак събрахме нужната сума и си купихме една акция. Много от бедняците купуваха тогава акции с общи цари. Това не се хареса на богаташите. Те се страхуваха, че бедняците скоро ще могат да отглеждат гигантски растения и когато турят край на сиромашията си, ще престанат да им работят. Вестниците почнаха да пишат, че няма никакъв космически кораб и никакви гигантски растения; че всичко това са го измислили уж някакви мошеници, за да оберат парите на бедняците. Тогава всички се втурнаха да си продават акциите. Но някои бедняци и досега вярват, че семената

на гигантските растения съществуват и не губят надежда все пак да ги получат.

Космонавтите слушаха думите му и не разбираха нищо, защото не знаеха какво е това акции и как могат те да се купуват или продават. Само Знайко, който беше осведомен от книгите за твърде много неща, веднага разбра всичко и рече:

— Бедняците правят много добре, че не губят надежда. Ние наистина донесохме семена.

Пшеничко засия от радост.

— Когато видях ракетата, веднага помислих, че това е космическият кораб, който ни носи семената — каза той.

Знайко нареди на другарите си да приготвят за Пшеничко различни семена, а той лично започна да го разпитва не е ли чувал, нещо за Незнайко и Шишко.

— Разбира се, разбира се! — извика Пшеничко. — За Незнайко съм чувал много неща. Най-напред казваха, че той е смел герой, долетял при нас от космоса. Дори го показваха по телевизията. И в киното. Говореха, че той ни е донесъл семена от гигантски растения. Разправяха, че е много добър и че иска ние всички да живеем добре. После взеха да приказват, че той съвсем не е герой, не е добър и не е долетявал отникъде; че е просто един мошеник, който е измислил цялата тази история със семената, за да ограби бедняците и да си прибере в джоба паричките им. Вестниците почнаха да пишат, че трябва да го хванат, да го набият хубавичко и да го хвърлят в дранголника.

— Е и какво, хванаха ли го? — попита Знайко.

— Нищо подобно! — махна с ръка Пшеничко. — Избягал нанякъде. Напоследък за него не се чува нищо. Може би богаташите все пак са го тикнали в затвора. Защото на тях хич не им се иска той да се разхожда на свобода и да разказва на всички за семената на гигантските растения. Неотдавна във вестника писаха, че за семената на тези гигантски растения е престъпно не само да се говори, но дори и да се мисли, защото нашият живот бил добър и без тях. А който мислел за тези семена, той значи е недоволен и затова трябва да го тикнат в затвора.

— А къде е този ваш затвор? — попита Знайко.

— Че той само един ли е? Затворите са много. Във всеки град има по един.

В това време космонавтите донесоха голяма раница, пълна с различни семена. Знайко обясни на Пшеничко как да садят земните семена и как да се грижат за младите растения. След това Пшеничко намести раницата на гърба си и се приготви за обратен път.

— Кажете и на дребосъчетата от другите села да дойдат при нас за семена — поръча му Знайко на сбогуване.

Пшеничко тръгна, като си тананикаше весело.

Доктор Хапчев каза:

— Сега лунните жители ще започнат да идват при нас за семена и ние ще ги разпитваме за Незнайко и Шишко. В края на краищата сигурно ще успеем да разберем къде да ги търсим.

— А може да стане и така, че Незнайко и Шишко сами да дойдат при нас — рече Знайко. — Щом се научат, че е кацнала ракета (а новината за това ще се разпространи бързо), те ще разберат, че ние сме дошли да им помогнем.

— Те няма да ни потърсят само в случай, че не се намират на свобода — обади се Селдичка. — Ами ако тези противни богаташи действително са ги натикали в някой затвор?

— Е, в такъв случай няма какво да се прави, ще трябва да потърпят, докато ги намерим отвърна Знайко.

Внезапно встрани се зачуха изстрели. Дребосъчетата се озърнаха и видяха Пшеничко, който тичаше обратно към тях. В същия миг иззад хълма изскочиха петима полицаи. Те бързо се спуснаха надолу, спряха се като по команда и вдигнаха пушки, готови да стрелят. Знайко видя това и без да се бави нито миг, включи уреда за безтегловност. Раздаде се залп. Не подозирайки, че могат да се окажат в състояние на безтегловност, полицаите гръмнаха и възникналата реактивна сила ги понесе назад. Те полетяха във въздуха с такава страшна скорост, че само за секунда се превърнаха в едва забележими точици и изчезнаха зад хоризонта.

— Да знаете друг път как се стреля по нас — сърдито измърмори Знайко.

Като видя, че Пшеничко отново се мята безпомощно във въздуха, Знайко побърза да изключи уреда за безтегловност. Пшеничко веднага се спусна долу и щом се съвзе от уплахата си, започна да ругае, колкото

му глас държи, полицаите, наричайки ги главорези, бандити, пощурели паразити и зверове.

— Тъкмо бях стигнал до гората — почна да разказва той, — когато полицаите изскочиха от храстите. Добре че ги зърнах навреме и хукнах да бягам, иначе сега щях да съм в дранголника.

— А какви са тези полицаи? — попита го Селдичка.

— Бандити! — ядосано отвърна Пшеничко. — Честна дума, бандити са! Тяхната истинска длъжност е да защищават населението от грабежи, но в действителност те защищават само богаташите. А точно богаташите са най-големите грабители. Само че те ни грабят под прикритието на законите, които сами си измислят. Но я ми кажете, има ли някаква разлика в това дали ще ме ограбят по закон или незаконно? На мене ми е все едно!

— Тук при вас всичко ми се вижда някак странно! — обади се Винтчо. — Че защо се подчинявате на полицаите и на тези, как им казвате… на богаташите?

— Опитай се само да не им се подчиниш! Всичко е в техни ръце: и земята, и фабриките, и парите, и отгоре на всичко — оръжието! Ето, аз сега ще си отида в къщи — тъжно каза Пшеничко, — а полицаите ще ме арестуват и ще ме тикнат в дранголника. Ще ми вземат и семената. Това е ясно! Богаташите няма да допуснат някой да посади гигантски растения. Изглежда че не ни е съдено да се отървем от немотията!

— Не се бойте! — каза Знайко. — Ние ще ви дадем един уред за безтегловност. Нека се опитат тогава да се навират с пушките си! Видяхте ли как полетяха петимата полицаи?

Винтчо и Болтчо веднага направиха един уред за безтегловност и почнаха да показват на Пшеничко как да си служи с него.

— Но какво излиза тогава? — в недоумение попита Пшеничко. — И аз ли ще трябва през цялото време да се мятам в състояние на безтегловност?

— Не — засмя се Знайко, — ние ще ви дадем кристали от антилунит и вие ще можете да си работите както обикновено. Антилунитът ще ви защити от безтегловността.

И Знайко даде на Пшеничко шепа кристалчета от антилунит.

— Всеки, който получи от вас такова кристалче, ще си запази теглото, дори ако попадне в зоната на безтегловност — каза му той. — Бъдете предпазливи обаче. Внимавайте нито едно кристалче да не

попадне в ръцете на грабителите, тоест в ръцете на тези ваши богаташи или полицаи. Докато тайната на безтегловността не се разкрие, богаташите няма да могат да ви направят нищо.

Пшенично опита лично действието на антилунита и явно се развесели.

— Значи ще си премерим силите с богаташите! — възкликна гой. — Макар че това не е по волята им, ние въпреки всичко ще имаме гигантски растения! Само да стигна веднъж в къщи!

— Сядайте на нашия всъдеход! — предложи Винтчо. — Ние с Болтчо бързо ще ви закараме!

Пшеничко им обясни пътя. И тримата се качиха на всъдехода. Отпред на кормилото седеше Винтчо, зад него Болтчо с уреда за безтегловност в ръце, а зад Болтчо — Пшеничко. Той държеше раницата със семената и здраво я притискаше към гърдите си.

Щом видя, че другите са се настанили, Винтчо запали мотора и натисна с крак педала на газта. Двигателят забръмча. Всъдеходът трепна и се понесе напред. За миг той прекоси поляната, прехвърли хълма и като излезе на пътя, полетя към тъмнеещата пред тях гора. Пътешествениците вече се бяха приближили до нея, когато отпред отново затрещяха изстрели.

— Полицията! — извика Пшеничко.

От уплаха той излетя от седалката и се простря насред пътя с раницата в ръце. Като видя това, Винтчо рязко обърна машината и се върна назад. Изстрелите продължаваха да трещят. Наоколо свистяха куршуми.

— Включвай по-скоро уреда, заплес такъв! — извика Винтчо.

Болтчо се опомни и натисна бутончето на уреда за безтегловност. Изстрелите моментално престанаха.

Винтчо спря мотора, скочи долу и притича до просналия се в праха Пшеничко.

— Ранен ли си?

— С-с-стру-у-ва ми се, че не — заеквайки от страх, измънка. Пшеничко.

След Винтчо дотича и Болтчо. Те заедно помогнаха на Пшеничко да се изправи на крака и го настаниха обратно във всъдехода.

Когато видя, че Винтчо иска да продължи пътя си нататък, Пшеничко проговори:

— К-к-къде отиваш? Там в гората е пълно с полицаи!

— Успокой се! На полицаите сега не им е до нас. Не чуваш ли?

Пшеничко се ослуша. Откъм гората се носеха някакви вопли.

— Ей сега ще видим какво става там — каза Винтчо и запали мотора.

Когато стигнаха гората, пътешествениците видяха сред дърветата неколцина полицаи. Те безпомощно се премятаха във въздуха и се хващаха с ръце за клоните.

— Трябва да ги разкараме от дърветата, за да ги отнесе вятърът по-далеч оттук — предложи Винтчо.

— Вярно! — подкрепи го Болтчо. — Няма какво да стърчат тук!

Болтчо се спусна към дървото, на върха на което видя един полицай, хвана стеблото и почна да го друса.

— Помощ! — изрева полицаят, мятайки се насам-натам.

— Ще ти дам аз една помощ! — измърмори Болтчо и така силно раздруса дървото, че полицаят отлетя настрана, вдигна се нагоре и се понесе над гората като духнат от вятъра сапунен мехур.

Същата участ постигна и няколко други полицаи. По-дълго успя да се задържи най-дебелият полицай на име Жригел. Като видя, че не може да го изтръска от дървото, Винтчо грабна винтовката, която плаваше наблизо в състояние на безтегловност, покатери се на дървото и почна да бута с цевта й Жригел по тлъстия корем.

— Е! Е! Е! — в ужас закрещя полицаят. — Какво правите? По-внимателно! Ами че това е пушка!

— Какво от това, че е пушка? — попита Винтчо.

— Как тъй какво? Че тя може да гръмне!

— Голяма работа! — засмя се подигравателно Винтчо. — Само вие ли ще стреляте в другите?

Шишкото видя, че няма да избегне наказанието, издебна удобен момент и ритна с крак Винтчо право в челото.

— Аха, така ли? — извика ядосан Винтчо и блъсна Жригел с цевта на пушката толкова силно, че клончето, за което се държеше той, се счупи. Дебелият Жригел моментално литна нагоре и се понесе над дърветата след останалите полицаи. Той бавно се премяташе във въздуха и от страх пищеше на различен глас, продължавайки да държи в ръце счупеното клонче.

— Ще те науча аз как се рита! — викаше след него Винтчо…

Останалата част от пътя нашите приятели изминаха без приключения. За по-малко от десет минути те излязоха от гората и се приближиха до селцето Неялово. То се състоеше само от няколко полуразрушени къщурки. Щом чуха шума на мотора, жителите на селцето изскочиха от домовете си, но като видяха приближаващата се към тях странна машина, изплашено се отдръпнаха.

— Не се бойте, братлета! — извика Пшеничко. — Аз съм! Гледайте, донесох семена!

Дребосъчетата познаха Пшеничко и зарадвани, заобиколиха всъдехода от всички страни.

— Къде са семената? Какви са семената? — викаха те един през друг.

— Ето ги семената! Погледнете! Гигантски!

Какво стана тогава, не може дори да се опише. Всички почнаха да скачат и да играят, крещейки от радост. А едно дребосъче седна, кой знай защо, на земята, обгърна с две ръце глава и потъна в сълзи.

— Защо плачеш, драги? — попита го Винтчо. — Нещо лошо ли ти се е случило?

— Ех, миличък, плача от щастие. Защото не вярвах, че ще доживеем такова добро!

Когато ликуването попремина, до Пшеничко се приближи едно дребосъче на име Храст и тихичко му рече:

— А сутринта тук идваха полицаи!

Дребосъчетата си спомниха за тях и настроението им спадна.

— Да, да! — заговориха всички в един глас. — Изсипаха се много полицаи. Цял отряд. Почнаха да ни разпитват дали не сме виждали ракетата. А когато признахме, че сме я видели, и казахме, че ти си тръгнал да я търсиш, за да получиш семена, страшно се ядосаха. Казаха да си седим в къщи и да не си показваме дори носа на улицата.

— Според мене, те няма да ни позволят да посадим гигантските семена — рече Храст.

— Да не би пък да ги питаме! — заяви Пшеничко. — Сега полицаите не могат да ни направят нищо. Ние имаме безтегловност.

— Каква безтегловност? — заинтересуваха се всички наоколо.

— Това е една сила — каза Пшеничко, посочвайки уреда за безтегловност. — Като натисна ей това бутонче, силата ще изскочи от

кутията и ще вдигне във въздуха всичките полицаи. Я стойте мирно. Ей сега ще разберете всичко.

Като каза това, Пшеничко натисна бутончето на уреда. В същия момент дребосъчетата почувствуваха, че почвата се изплъзва под краката им. Те се намериха във въздуха и почнаха отчаяно да махат с ръце и крака, опитвайки се напразно да стигнат земята. Щом разбраха, че вече не могат да стъпят долу, те се разкрещяха от страх и взеха да карат Пшеничко да прекрати фокусите си.

— Братлета, уверявам ви, това съвсем не са фокуси — каза Болтчо.

— Да, да — авторитетно потвърди Винтчо. — Това е напълно доказано научно явление и тук няма никакви фокуси.

А Пшеничко извика:

— А сега представете си, че сте полицаи и искате да ме хванете! Хайде, хванете ме де!… Защо не ме хванете?… Ха-ха-ха!

Щом видя, че на дребосъчетата съвсем не им е до смях, защото много от тях се бяха обърнали с главата надолу и буквално ревяха от ужас, Пшеничко побърза да изключи уреда за безтегловност.

Дребосъчетата полетяха надолу и скоро се съвзеха, но останаха да седят на тревата.

Всички смаяно се оглеждаха наоколо, безсилни да разберат какво се беше случило с тях. Най-после Храст се изправи на краката си, поклати глава и каза:

— Да, братлета, изглежда че безтегловността е страшна сила! Никак няма да се хареса тя на нашите полицаи!

ТРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА
БЕЗТЕГЛОВНОСТТА В НАСТЪПЛЕНИЕ

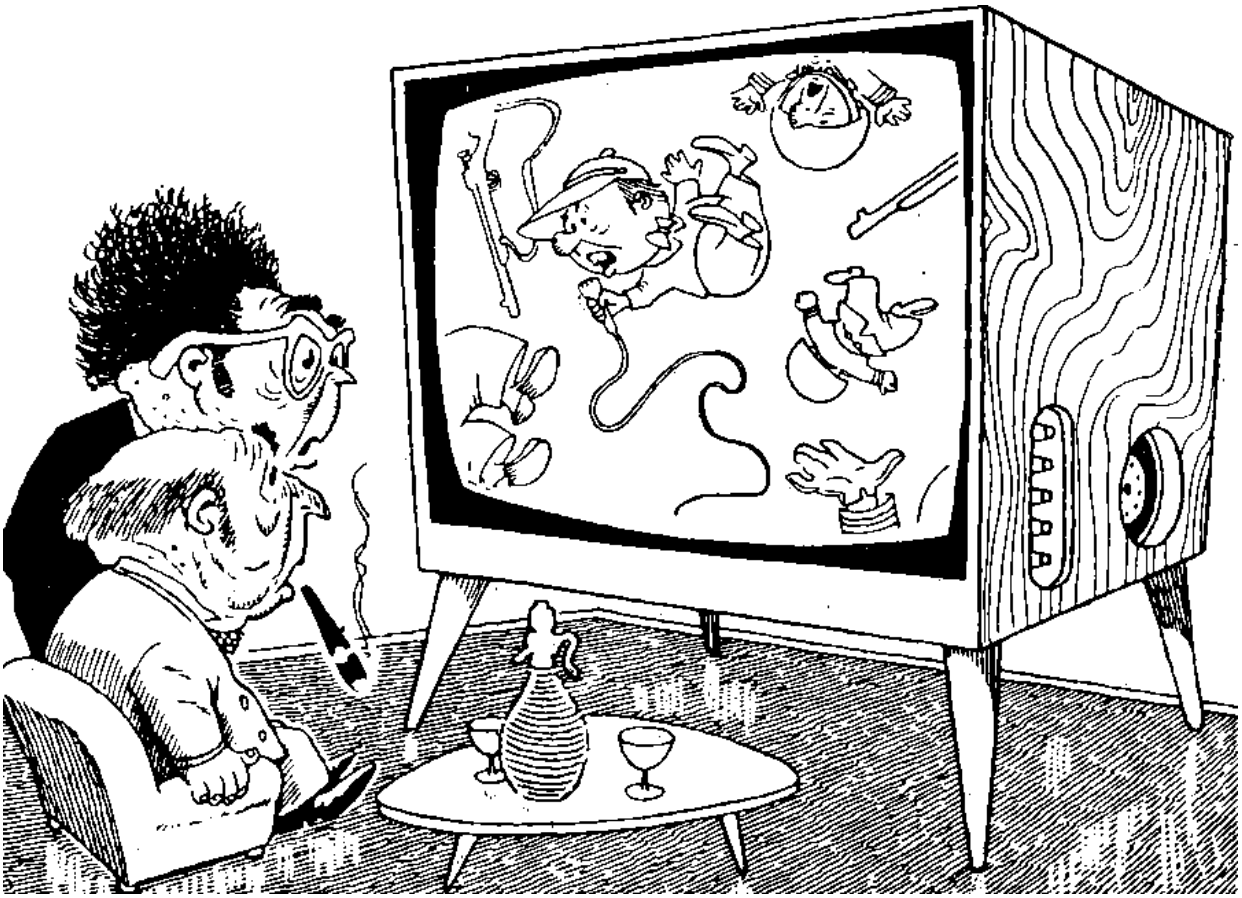

Откак космическата ракета се беше появила над, град Фан-томас, телевизионните станции в лунните градове непрекъснато предаваха съобщения за това важно събитие. Не се мина и половин час, и по всички екрани вече се показваше напълно монтиран, надписан и озвучен с дикторски текст телевизионен филм. Операторите от телевизионното студио бяха успели да предадат не само полета на космическия кораб, но и тълпите от фантомаски жители по градските улици, както и появилите се внезапно полицаи, които удряха с електрическите си палки невинните дребосъчета, обливаха ги със

студена вода от пожарните кранове и, хвърляха срещу тях бомби със сълзливи газове.

Привечер беше готов още един телевизионен филм. В него беше заснето нападението на полицейския отряд срещу космонавтите, слезли в гористата местност, недалеч от град Фантомас. Телевизионните зрители видяха как полицаите откриват стрелба зло космонавтите и как след скриването на космонавтите в ракетата започват да унищожават поставената около нея научна апаратура. Онова, което последва, накара зрителите да се смаят и да се разтреперат от страх. Всички видяха как под действието на някаква неизвестна сила полицаите изведнаж се откъснаха от земята, полетяха нагоре и почнаха да се премятат безпомощно във въздуха. Като че самата почва под краката им се беше разклатила и потънала. На екрана се замяркаха, сякаш понесени от вихър, един след друг различни полицаи в най-невероятни пози. Зрителите бяха окончателно изумени, когато видяха как се запремятаха камионетките, натъпкани с новопристигналите полицаи.

На следния ден имаше телевизионно предаване от научната конференция, на която присъствуваха полицаите, взели участие в нападението срещу космонавтите. За съжаление никой от тях не можа достатъчно разумно да обясни какво се беше случило с тях. Един от полицаите разказа, че щом чул заповедта да се изпочупят поставените около космическия кораб уреди, той веднага строшил с приклада на пушката си някакво научно апаратче и тъкмо замахвал да цапне, както трябва, друго, когато внезапно излетял нагоре като сигнална ракета и въпреки всичките си усилия не можал да се спусне долу.

Втори полицай разказа, че внезапно почувствувал някакъв тласък в гърдите, и то толкова силен, че полетял във въздуха нагоре с краката; вместо да падне на земята обаче, той се понесъл във въздуха като балонче. Трети разправи, че в първия момент изведнаж престанал да диша и почувствувал, че сякаш са му пъхнали в устата тапа. Когато се опомнил, видял, че лети във въздуха заедно с останалите си другари. Четвърти полицай каза, че не усетил никаква тапа в устата си, но затова пък почувствувал, че косите на главата му сякаш се изправят. Страхувайки се да не му падне каската, той протегнал ръце нагоре, но веднага се преобърнал на гръб; само че вместо да се повали на земята, почнал да се пързаля по въздуха като по лед. Пети призна, че не помни

нищо друго освен това, че е летял във въздуха и толкова силно му се повръщало, че едва ли не изгубил съзнание.

После говориха още няколко полицаи, които признаха, че и на тях им се е повръщало от страх. Единият си спомни, че усещал в цялото си тяло необикновена лекота. Ръцете и краката му били сякаш изтръпнали и не тежали никак, тоест съвсем не ги чувствувал. Останалите полицаи веднага потвърдиха, че и те са имали същите усещания.

В разгара на тази беседа в ателието на телевизионното студио влязоха още четирима полицаи. Целият им външен вид говореше, че те са прекарали сериозно изпитание. Мундирите им бяха съдрани и изцапани с кал. Дясната ръка на единия беше бинтована до лакътя и превързана през рамо. На другия беше превързано лявото стъпало. Вместо ботуш той носеше на този крак галош. И на четиримата главите бяха бинтовани, така че каските едва се крепяха на теметата им. Освен това всички имаха по лицата си залепени четириъгълни парчета лейкопласт: един на челото, друг на носа, трети на бузата или до окото.

Четиримата полицаи се бяха хванали под ръка, за да се подкрепят взаимно. Олюлявайки се и накуцвайки, те се отправиха към свободната пейка в ъгъла и седнаха там.

Директорът на телевизионното студио, който ръководеше предаването, видя новодошлите и ги помоли да разкажат какво им се беше случило. Полицаят Мшигел, най-старши по чин (този с ранения крак), разказа, че той заедно с други полицаи принадлежал към охранителния отряд, който имал за задача да наблюдава местните жители и да не им позволява да влизат в контакт с пристигналите космонавти и да разговарят с тях. Точно в това време се получило съобщение, че един от селяните на име Пшеничко отишъл вече при пришълците от космоса с надеждата да получи от тях семена на гигантски растения. Във връзка с това на Мшигел било заповядано да вземе под своя команда четирима полицаи, а именно: Кхигел, Чхигел, Гнигел и Вшигел, и да устрои с тях засада по пътя, по който Пшеничко ще трябва да се върне в селото си.

— Предвижданията ни се оказаха правилни — продължи разказа си полицаят Мшигел. — Не след дълго на пътя се показа Пшеничко, който се връщаше натоварен с раница, в която сигурно имаше гигантски семена. Ние го оставихме да се приближи и тогава изскочихме от засадата, но този мръсен престъпник се спусна да бяга.

Ние го преследвахме, докато не видяхме пред себе си ракетата. Понеже приближаването към нея не беше безопасно, аз заповядах да спрем и да открием огън по Пшеничко залпово. Щом дадохме обаче първия залп, някаква необяснима сила ни отхвърли назад и ни понесе във въздуха е такава страшна скорост, че каските на главите ни се нажежиха от триенето и почнаха да димят. За няколко секунди ние долетяхме до Фантомас, прелетяхме над града в миг, после попаднахме в някаква пустинна местност и се изтърсихме в едно блато. В резултат на това и петимата получихме изгаряния от нажежените каски — на Кхигел, както сами можете да се убедите, е засегната ръката; на Чхигел му се изкриви гръбнакът, Гнигел получи някакво вътрешно сътресение; на мене, както виждате, ми е засегнат кракът; колкото до Вшигел, той е така силно обгорен, че трябваше да го оставим в болницата.

С тези думи полицаят Мшигел завърши разказа си.

Изказалият се в края на конференцията доктор по физическите науки професор Бета заяви в своята заключителна реч следното:

— Скъпи приятели! Всичко, което чухме досега, показва, че пришълците от далечната планета Земя по всяка вероятност притежават тайната на безтегловността. Както можахте да се убедите сами, това е една страшна сила. Попадналите в състояние на безтегловност полицаи стават съвсем безпомощни. Те престават да владеят частите на своето тяло и вятърът ги отнася, накъдето си ще. Използувайки огнестрелно оръжие, те могат само да си навредят. Най-после ние с вас, скъпи приятели, ще можем да си отдъхнем. От днес нататък полицаите не представляват за нас заплаха; няма да могат нито да ни бесят, нито да стрелят в нас, нито да ни хвърлят в затвора…

В това време се разнесе едно пронизително: „Фит! Фит!“

Този звук беше издал старшият полицейски инспектор Злигел, който също присъствуваше на конференцията. Той скочи от мястото си и повелително направи знак с пръст на двамата полицаи, които дежуряха пред вратата. Те разбраха какво се иска от тях, спуснаха се мълком към професора, извиха му ръцете назад и го повлякоха навън. Когато всичко беше свършено, инспектор Злигел се приближи до микрофона и се обърна към зрителите с думите:

— Уважаеми зрители! Дами и господа! Моля без паника. Нищо страшно не е станало. Докторът по физическите науки професор Бета е арестуван за разпространяване на вредни идеи и за проява на

неуважение към полицията. Сега той ще иде в затвора и ще получи възможност да си почива, колкото иска. Нека това ви послужи за добър урок. А сега точка по този въпрос и без никакви разговори! Благодаря за вниманието!

Това беше последното изказване по време на научната конференция. На екрана отново започна телевизионният филм за нападението на полицаите срещу космонавтите. След края на филма дойде ред на телевизионния репортаж. На екрана се появи известният телевизионен коментатор Бърборко с микрофон в ръка:

— Уважаеми зрители! — заговори той. — Дами и господа! Нашата телевизионна камера се намира недалеч от село Неялово, чиито жители успяха да се запознаят с космонавтите и да получат от тях семена от гигантски растения. Тези самоволни действия на селяците предизвикаха порицание от страна на главния полицейски инспектор Жригел. Според него, не ни трябват никакви гигантски растения, защото богаташите у нас… тоест… Пфу! Моля за извинение, господа зрители! Защото не само богаташите, но и бедняците у нас живеят добре и без някакви си там растения…

Телевизионният говорител прикри с ръка устата си, поизкашля се, а после се огледа наоколо и продължи:

— Моля за внимание, господа! Сега ще видите жителите на селото… Ето ги. Вие ги гледате отдалеч. Показваме ви ги с помощта на телеобектив. Те копаят земята с лопати и заравят в нея семена. Вероятно това са семената на гигантските растения… А сега виждате голям отряд полицаи под командата на старшия полицейски началник Мстигел. Ето го! Вие го виждате на своите екрани! Той дава заповед на помощниците си да разделят отряда на групи и да се приготвят за нападение. Виждате как отделните полицейски групи ловко се прикриват зад дърветата и храстите, заемайки изходни позиции около селото. Скоро ще можем да видим как тези пакостни семена, донесени тук от друга планета, ще бъдат унищожени, а проявилите се в неподчинение селяни ще бъдат откарани в полицейското управление… Ей сега ще бъде даден сигнал с ракета и полицаите ще се хвърлят в атака… Вижте как селяците ровят земята. Те дори не забелязват надвисналата над главите им опасност… Ето и сигналната ракета! Тя се извисява високо в небето и пламва ярко. По дадения сигнал полицаите от всички страни се втурват към селото, стиснали пушките си за бой с

нож. Обърнете внимание, че селяците едва сега забелязват тичащите към тях полицаи. Те гледат разтревожено. Настъпва и суматоха. Но какво е това?… Какво става с полицаите? Неизвестно защо, те се вдигат нагоре и се премятат във въздуха! Моля за извинение, драги зрители! Не разбирам какво става с мене! Доколкото мога да съдя, аз… вече не съм на земята, а също се намирам във въздуха. Някаква непонятна сила ме държи горе. Трябва да се предполага, че се намираме под въздействието на безтегловността, за която ни говори в едно от предишните предавания професор Бета. Още веднаж моля за извинение, господа! Тази сила ме преобръща надолу е главата. Чуветвувам, че ми се повдига! Телевизионният оператор Кокорко, който се намира близо до мене, описва кръгове във въздуха заедно със своята камера и вие виждате на екраните си навярно само някаква бъркотия.

Телевизионните зрители действително виждаха в това време на екраните си някакъв хаос от образи. Пред очите им се мяркаха едно след друго ту земя с дървета и къщи, ту покрито с облаци небе, а понякога само за миг се появяваше и разперилата се във въздуха фигура на някой полицай с изкривено от ужас лице.

— Господа зрители! — продължаваше в това време коментаторът Бърборко. — Докато нашият уважаем оператор Кокорко оправя зрителната връзка, позволете ми да обрисувам с думи всичко, което става тук. Пред мене има множество летящи във въздуха полицаи. Докато едни от тях се намират в хоризонтално или наклонено положение, други са увиснали във въздуха надолу с главата. Очите на всички са се разширили от страх. Някои от полицаите правят с ръце и крака резки, конвулсивни движения и си гърчат телата като червеи, поставени на рибарска въдица. Други пък, напротив, са застинали неподвижно на едно място с разперени ръце и крака. В този си вид те напомнят облечени в полицейска униформа жаби. Една част от полицаите са отнесени встрани от вятъра, но повечето се намират над селото… Странно нещо! Забелязвам, че безтегловността съвсем не действува върху жителите на селото. Както и преди, те си вървят по земята и се смеят при вида на шаващите във въздуха полицаи. Какво може да означава това?… Единственото обяснение е, че долетелите космонавти са споделили с жителите на селото не само семената на гигантските растения, но и тайната на безтегловността, както и начина за управляването на тази сила. За полицаите този факт може да има

най-нежелателни последствия, защото сега те няма да могат да попречат на никого да отглежда гигантски растения.

Тук говорителят Бърборко отново се изкашля, помълча малко и продължи:

— Внимание, господа зрители! Вие чувате някакъв вик. Това е старшият полицейски началник Мотигел. Той иска от полицаите безпрекословно подчинение и ги нарича безмозъчни мухльовци, защото са си хвърлили пушките, които сега плават безполезни във въздуха. Мотигел заповядва на полицаите да си ловят пушките и да стрелят срещу жителите на селото. Виждам как господин Мотигел се опитва собственоръчно да хване плаващата край него пушка. Ето че той я грабва и вече се готви да стреля… Бум! Чухте ли изстрела? Какво стана?… Вие чувате шум като от самолетно витло. Това е господин Мотигел, който отлетя, въртейки се във въздуха като четириперков вентилатор. Скоростта на неговия полет е толкова голяма, че той изчезна от хоризонта само за две-три секунди. Изглежда че реактивната сила в условията на безтегловност не е шега работа! Огнестрелно оръжие действително не бива да се употребява! Внимание, господа! Вятърът отнася като някакъв тъмен облак полицейския отряд все по-далеч… Придружаващият ме оператор Кокорко все още не може да възстанови зрителната връзка. Автомобилът, на който се намира нашата подвижна телевизионна станция, също плава във въздуха. За нещастие той се закачи за едно дърво и ние не можем да летим след полицаите, защото както моят микрофон, така и телевизионната камера са свързани чрез електрическа жица с телевизионната станция. Ако жицата се скъса, нашият репортаж, разбира се, ще се прекъсне. Пристъпите на вятъра стават все по-силни. Аз едва удържам микрофона в ръцете си. Страхувам се, че жицата няма да издържи…

Тъкмо Бърборкь каза това и се чу трясък. Екраните на телевизорите моментално угаснаха. След няколко секунди по тях се замяркаха някакви светли ивици и появилата се пред телевизионните зрители говорителка каза с приятна усмивка:

— А сега, скъпи приятели, ви каним на танц… Отместете мебелите. Поставете столовете до стената или ги изнесете от стаята; масата можете да преместите в ъгъла.

Чу се музика. На екрана се появиха танцуващи двойки. Този път танците не заинтересуваха зрителите. Обаче никой не изключваше

телевизорите. Всички се надяваха, че в следния момент може да започне предаване за космонавтите.

И лунните жители естествено не се излъгаха в очакванията си. През последните дни както по радиото, така и по телевизията непрекъснато се предаваха някакви новини за космонавтите, за гигантските растения или за безтегловността. Особено поразени бяха всички от разказа за полицая Хнигел, който в състояние на безтегловност стрелял с далекобойната си голямо-калибрена пушка и реактивната сила го понесла с такава скорост, че той за някакъв си половин час направил околосветско пътешествие, тоест прелетял около вътрешното ядро на Луната и паднал приблизително на същото място, откъдето бил отлетял.

Този главозамайващ полет направи такова силно впечатление на самия Хнигел, че той, горкият, още не можеше да дойде на себе си. А когато го заведоха в телевизионното студио и го помолиха да разправи на зрителите за околосветското си пътуване, той не можа да каже нищо свързано, а само повтаряше:

— А пък аз… как беше, а… бум! И после пши-и! Пши-и!

И въртеше ръце пред себе си с идиотско изражение на лице.

Все пак физиономията му доби малко по-смислен израз, когато говорителят съобщи, че далекобойната пушка на Хнигел е намерена недалеч от града. Зрителите веднага забелязаха, че седналият на масата Хнигел се вслушва с интерес в думите на говорителя. Когато в студиото внесоха винтовката, той скочи от мястото си и посегна към оръжието с блеснали от радост очи. Но щом пушката се намери в ръцете му, в него настъпи страшна промяна. Ръцете му се разтрепериха, тялото му се затресе толкова силно, сякаш през него минаваше електрически ток, лицето му се сгърчи като от болка и побледня. Устните на Хнигел беззвучно замърдаха, а пушката падна от ръцете му. Той размаха юмруци пред лицето си, като че заплашваше някого, и изкрещя със страшен глас:

— Никога! Чувате ли? Никога!

После ритна пушката с крак така, че тя отхвръкна в ъгъла. Той преобърна няколко стола и излезе тичешком от студиото. Никой не го видя повече.

Тази сцена остави неизгладимо впечатление у телевизионните зрители и особено у полицаите, които гледаха този ден предаването.

Мнозина от тях чак сега разбраха, че е настъпило време, в което вече няма да могат безнаказано да вдигат пушка и да стрелят, в когото си искат. На всички им стана ясно, че скоро ще бъде невъзможно да се живее както досега.

Разбира се, полицаите вече не смееха да се доближават до ракетата, а още по-малко — да стрелят близо до нея. Жителите на селата можеха свободно да отиват при космонавтите и да получават от тях семена от гигантски растения. Сега вече сееха такива семена не само в селото Неялово, но и в Голишево, Безхлебово, Гладничево, Непроходимово и много други. Знайко се беше разпоредил да дават на селяните не само семената, от които те се нуждаят, но и да ги снабдяват с уреди за безтегловност и с антилунит, като им обясняват как да си служат с всичко това, за да се защищават от полицаите.

След известно време при космонавтите дойдоха няколко работници от Скъперфилдовата макаронена фабрика. Те казаха, че са решили да изгонят от фабриката Скъперфилд и да започнат сами да произвеждат макароните, без да имат господар. За да осъществят този си план, те се нуждаеха от уред за безтегловност, защото иначе полицаите можеха да им попречат и дори съвсем да ги изхвърлят_от фабриката.

Като получиха от космонавтите уред за безтегловност и достатъчно количество антилунит, скъперфйлдовите работници направиха така, че всички машини за разточване на тестото, бъркачките на макарони и фиде, сушилните, парилните, пресите и пещите можеха да работят в условията на безтегловността. Ефектът от всички тези мерки беше огромен. Брашното и тестото за макаронните нямаха сега никаква тежест, машините работеха много по-бързо. Благодарение на това производството на макаронени изделия във фабриката се увеличи няколко пъти и макаронните можеха вече да се продават значително по-евтино.

Бедняците, които никога досега не бяха имали достатъчно пари, за да си купуват продукти за ядене, бяха много доволни. Те казваха, че скъперфилдовите макарони (всички, кой знае защо, продължаваха да наричат макаронните от тази фабрика скъперфилдови, въпреки че сега Скъперфилд не взимаше никакво участие в тяхното производство), както и фидето, и юфката, са станали не само много по-евтини, но и по-вкусни. И това беше чиста истина, защото по-късно се изясни, че

тестото за макарони, приготвяно в условията на безтегловност, втасва по-добре, става по-пухкаво и това се отразява на вкусовите качества на готовата продукция.

ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА
ШИШКО СЕ ПРЕВЪЗПИТАВА

Откак Шишко започна да работи на дяволското колело, характерът му силно се измени. Преди това той беше живял съвсем безгрижно: ядеше и пиеше, а в свободното си от ядене време скиташе по крайбрежния булевард и се въртеше на дяволско колело или на морски параболоид, без да се пита каква сила привежда в движение тези устройства. Сега той на свой гръб се убеди, че нито едно дяволско колело не се върти от само себе си, ако не го движат дребосъчета.

Както вече казахме, всяко дяволско колело представляваше от себе си един кръг или диск, поставен на вертикална ос. Този кръг беше монтиран на огромно кръгло ведро, плаващо недалеч от брега и

закрепено с котви. Покритото с дъска ведро се потапяше по-горе от половината във водата, така че то почти не се и виждаше. Погледнат отстрани, огромният дървен диск се въртеше сякаш сам над водата.

Обикновено вътре във ведрото се намираха двама работници. Те по цели дни крачеха по дъното на този кръгъл съд, натискаха с всичка сила свързаните с оста лостове и въртяха по този начин оста заедно със закрепения на нея диск. Не е мъчно да си представим колко тежка и изнурителна беше тази работа.

Вътре във ведрото беше тъмно, тясно, влажно и толкова задушно, че бедните дребосъчета се обливаха целите в пот. Те се събличаха и работеха само по гащета, но дори и това не им помагаше много. През пролуките на дъските прониквaше вода и пълнеше ведрото. Работниците непрекъснато трябваше да, изчерпват водата с помпа. Ако не успяваха да направят това, те работеха до колене в студената вода, което се отразяваше извънредно зле на здравето им. Постоянно кихаха и кашляха, разболяваха се от ставен ревматизъм, от катар на горните дихателни пътища, от грип и дори от възпаление на дробовете.

Шишко се изморяваше толкова много, че когато се върнеше в къщи, просваше се на леглото си и ставаше само за да хапне нещо. Дори и яденето не му се услаждаше както преди. Сега единственото му удоволствие беше да отиде през свободния си от работа ден на брега и сам да се повърти на някое дяволско колело или на параболоид.

— Чудесно! — със злорада усмивка мърмореше той. — Цяла седмица въртя различни безделници, нека сега други безделници да повъртят мене.

След известно време обаче той забеляза, че изпитва все по-малко удоволствие от въртенето на колело. Цялата му наслада биваше отровена от мисълта, че докато той се забавлява, друг някой е принуден със сетни сили да върти колелото и да се задъхва от липса на въздух в мрачното и влажно ведро. Най-после тази мисъл му стана до такава степен противна, че той съвсем престана да се върти на колело.

Сега Шишко имаше само една утеха: да поговори за едно-друго с Кротушко, който работеше заедно с него във ведрото. Този Кротушко отначало презираше Шишко за неговия навик да се върти на колело. Той казваше, че това развлечение е само за богатите безделници, които не знаят какво да правят с времето и парите си, а за обикновеното,

нормално дребосъче е срамота да харчи за подобни празни удоволствия спечелените с толкова труд пари.

Когато видя, че Шишко вече не се увлича по това празно занимание, Кротушко престана да му се подиграва. Сега той разговаряше с него на сериозни теми, не му отвръщаше само с шеги и понякога му даваше да прочете вестник или някоя интересна книжка.

Един ден, когато те се връщаха заедно от работа, Кротушко каза;

— Както виждам, ти си добро дребосъче и може да ти се довери нещо; Ние имаме тук тайно сдружение. То се нарича Сдружение на свободните работници при дяволските колела. Ако искаш, може да те запиша и тебе. Събираме се от време на време, разговаряме за живота, купуваме си с общи пари хубави книги и заедно се абонираме за вестник. Сам, знаеш, е трудно да похарчиш толкова пари за вестник, а общо е много по-леко. Искаме всички да станем по-образовани и по-умни.

— А какво ще правите, когато станете по-умни?

— Ще започнем борба против собствениците на всички тези дяволски колела и параболоиди. Най-напред ще поискаме от господарите си да намалят работния ден. Ние се преуморяваме и боледуваме постоянно само защото от ранна утрин до късна вечер трябва да се въртим във влажните ведра и да дишаме разваления въздух.

— Но как ще накарате собствениците да намалят работния ден?

— Сега, естествено, е трудно да се направи това, защото още сме малко на брой. Но почакай, с течение на времето ще станем повече. Тогава ще отидем при собствениците и ще им кажем, че няма да работим, докато не намалят работния ден. Ще обявим стачка. А по-късно съвсем ще прогоним собствениците и ще станем наистина свободни.

— Че какво, това ми се харесва — отвърна Шишко.

И той реши да стане член на това сдружение. Кротушко го запозна с други работници от техния бранш: Платичко, Сомчо и Смадокчо, които също членуваха в сдружението. През свободното си време те се събираха заедно, беседваха върху различни неща, четяха интересни книги, вестници и дори мечтаеха да си съберат пари и да си купят телевизор.

По това време вестниците често помещаваха съобщения за хода на стачката в Скъперфилдовата фабрика за макарони. Членовете на сдружението живо се интересуваха как ще завърши борбата на работниците против богаташа Скъперфилд. Скоро обаче вестниците взеха да пишат, че на Луната е пристигнал космически кораб и че долетелите космонавти от далечната Земя започнали да раздават на лунните жители семена от гигантски растения.

Щом се научи за пристигането на космонавтите, Шишко веднага разбра, че това са Знайко и другарите му. Отначало той реши да замине за Фантомас и да намери космическия кораб, за който се знаеше, че е кацнал в околностите на този град. После си помисли, че е твърде възможно да си изпати от Знайко, загдето беше отлетял без разрешение заедно с Незнайко и беше измамил останалите си другари, които също се готвеха за полет. След като размисли както трябва, Шишко реши да не ходи никъде, а да остане в Лос-Паганос и да продължи работата си на дяволското колело.

В това време вестниците помещаваха все нови и нови съобщения за космонавтите, за гигантските семена, за безтегловността, с която полицаите не можеха да се справят. Голям шум вдигна новината, че Скъперфилдовите работници са овладели тайната на безтегловността и са изгонили от фабриката Скъперфилд. Щом се научи за това, Кротушко веднага рече:

— Ех, да можехме и ние да въдворим тук безтегловност! Щяхме и ние да изгоним господарите, пък и колелата щяха да се въртят по-леко в състояние на безтегловност.

— Вярно! — подкрепи го Смадокчо. — Ами какво ли ще бъде, ако някой от нас замине за Фантомас и се срещне с космонавтите? Може би и ние ще успеем да се сдобием с тази сила, а?

Тогава Шишко каза:

— Братлета, аз дълго мълчах, но повече не мога да търпя и ще ви призная нещо. Мисля, че с космическия кораб са дошли моите приятели. Защото и аз по-рано живеех на планетата Голямата Земя, а после прилетях тук заедно с Незнайко.

И Шишко разказа всичко, което се беше случило с него. Кротушко се убеди, че той говори истината, и каза:

— В такъв случай ти още сега трябва да заминеш и да поговориш с приятелите си. Вярвам, че те ще ни помогнат, когато научат за нашата

тежка участ. Само че е необходимо да държим всичко това в тайна. Страхувам се, че богаташите могат да ни попречат.

Без да кажат ни дума някому, Кротушко, Платикчо, Сомчо и Смадокчо събраха всички пари, които имаха, и накупиха неща за ядене. Те ги сложиха в една чанта и ги дадоха на Шишко за из път. После му купиха билет за влака до Фантомас и петимата се отправяха към гарата.

— Най-важното е да не бъбриш с никого по пътя — съветваше Кротушко приятеля си. — Затваряй си устата, а си отваряй добре ушите, както казват. Ако полицаите подушат къде отиваш, ще попаднеш не при космонавтите, а право в дранголника!

След малко влакът пристигна. Шишко се сбогува с приятелите си и се качи във вагона. Там беше вече пълно, но Шишко все пак успя да си намери място. Той се настани по-удобно и почна да разглежда спътниците си и да се вслушва в разговорите им. Скоро стана явно, че всички разговори се въртяха около космонавтите, гигантските растения и безтегловността. Един пътник разказваше, че космонавтите били някакви особени дребосъчета без коси, с четири уши, с два носа, но само с едно око на челото. Те не дишали с бели дробове, а с хриле, защото живеели непрекъснато във водата, а когато излизали на суша, ходели във водолазни костюми. Вместо ръце имали плавници. Шишко веднага искаше да каже, че космонавтите са също такива дребосъчета като всички, но си спомни, че Кротушко го съветваше да не си развързва езика, и реши да не се намесва в разговора.

Някакво друго дребосъче, което седеше близо до Шишко, разправяше, че безтегловността е сила, която чупи ръцете и краката на дребосъчетата и смила вътре в телата им всички кости на брашно. Който веднаж е бил в състояние на безтегловност, той вече не може нито да ходи; нито да стои прав, нито да седи, нито да върши нещо, защото в тялото му нямало нито една цяла кост. Единственото, което той можел да прави, е да пълзи по земята като гъсеница или червей. Шишко пак изпита силно желание да се обади, че това са празни приказки, защото той самият неведнаж е бивал в състояние на безтегловност и все пак съвсем не пълзи като червей и всичките му кости са цели.

Шишко обаче и този път си спомни навреме, че трябва да си затваря устата.

Трето дребосъче казваше, че вестниците уж писали, че гигантските растения, които вирeят на Голямата Земя, наистина дават огромни плодове, че динитe например там ставали големи колкото планини, но всички тези дини, пък и останалите плодове били горчиви, дори отровни, и съвсем негодни за ядене.

Шишко приемаше особено присърце всичко, което се отнасяше до яденето. Затова, щом чу тези приказки; не можа да се стърпи и тъкмо отвори уста да каже, че диниte на Земята са много сладки, когато в разговора се намеси дребосъчето с жълта куртка до него.

— А може това да са измислици, братлета — рече то. — Какво ли не пишат вестниците? Богаташите нямат интерес у нас да поникнат гигантски растения и затова печатат разни глупости.

— Я ти по-добре си мълчи — обади се друго дребосъче. — Откъде знаеш кой седи тук заедно с нас във вагона? До тебе може да е седнал преоблечен полицай и да слуша всичко, което приказваш.

Дребосъчето с жълтата куртка изгледа подозрително седналия до него Шишко. Шишко улови погледа му и избухна:

— Кой е преоблечен полицай, бе? Аз ли съм преоблечен полицай? Ще ти дам аз на тебе един полицай!

— Защо се сърдиш? Че аз да не говоря за тебе? — взе да се оправдава дребосъчето.

— А за кого? Нали те чух какво каза: „До тебе е седнал преоблечен полицай“. И кой седи до него? — Аз! Значи преоблеченият полицай съм аз.

— Братлета, хи-хи! — извика някой отзад. — Тук при нас е седнал преоблечен полицай. Сам си го каза! Аз, вика, съм преоблечен полицай! Ето този дебелия. Затова го гледам аз, че през цялото време седи, мълчи и само току се вслушва в чуждите разговори.

— Дръжте си устата, братлета! — викна някой. — Тук има полицай!

Настъпи тишина. Изведнаж всички изгубиха желание да разговарят. Седяха мълчаливо и поглеждаха изпод вежди към Шишко. Чуваше се само как колелата тракат по релсите. Най-после някой рече:

— Аз, братлета, видях неотдавна по телевизията, един обгорял полицай. Страх да те хване, като го гледаш, толкова беше обгорял. Просто ужас!

Друго дребосъче погледна изпод вежди Шишко и попита:

— И онзи полицай ли беше преоблечен?

— Не — отвърна първото дребосъче. — Не беше преоблечен. Носеше истинска полицейска униформа, само че дрипава, защото, докато летял, се закачвал за дърветата и за телеграфните жици. Казаха, че бил стрелял в състояние на безтегловност. Пък в състояние на безтегловност не бива да се стреля.

— А ние веднаж изхвърлихме от влака при движение един преоблечен полицай — каза дребосъчето, което седеше срещу Шишко.

— И той ли беше преоблечен? — попита първото дребосъче.

— Да, и той беше преоблечен, при това дебел.

Всички се разсмяха и почнаха един през друг да разказват различни смешни истории за полицаи. Шишко не знаеше дали да се смее заедно с другите или да си мълчи. Най-напред той седеше и само мълчаливо се усмихваше накриво, а после стана от мястото си и се качи на горното легло, където никой не можеше да го види.

Междувременно настъпи, вечер. Пътниците почнаха да се готвят за сън. Едни от тях се покатериха на горните легла, други се разположиха на долните. Шишко заспа, но посред нощ, неизвестно защо, се събуди. Дойде му на ум, че не е вечерял. Той измъкна от чантата си сандвичи с кашкавал и салам и взе лакомо да яде. В това време дочу разговора на две дребосъчета, които лежаха отдолу.

— Ти закъде пътуваш? — попита едното.

— За Фантомас — отговори другото. — А ти?

— И аз за Фантомас. Само че не за самия град. Искам да отида при космонавтите.

— А за какво ти са космонавтите?

— Ние всички от нашето село, разбираш ли, решихме да си поставим семена на гигантски растения и да ги посеем. И изпратиха мене значи при космонавтите за семена.

— Знаеш ли къде да ги търсиш?

— Зная. Трябва да стигна до село Неялово, а там ще ми кажат пътя. Във вестника пишеше, че неяловци вече са ходили при космонавтите и са си донесли семена.

Шишко реши да узнае кое дребосъче се готви да отиде при космонавтите. Той погледна надолу крадешком и видя, че това беше познатото му вече дребосъче с жълтата куртка.

— Това е чудесно! — каза си на ум Шишко. — Ще тръгна след жълтата куртка и ще отида и аз там, където трябва. Всичко се нарежда много просто.

В действителност обаче не всичко се оказа толкова просто. Сутринта, щом влакът пристигна във Фантомас, Шишко слезе от вагона и тръгна след дребосъчето с жълтата куртка, което между впрочем се казваше Мякиш. Отначало всичко вървеше като че ли добре. Жълтата куртка се виждаше отдалеч и Шишко не я изгубваше от очи сред тълпата пешеходци. Скоро обаче му направи впечатление, че Мякиш, кой знае защо, се върти из града и минава все по едни и същи улици. Понякога той сякаш нарочно се скриваше зад някой ъгъл, оставяше Шишко да мине напред, а после хукваше в обратна посока.

„Ех, че на глупак попаднах! — мърмореше Шишко под носа си. — Щом не знае пътя, да беше попитал някого!“

Най-после, когато Шишко капна от умора, те излязоха вън от града и закрачиха по шосето. Мякиш като че нарочно вървеше с бърза крачка. Шишко изоставаше все повече и повече. Скоро един камион настигна нашите пешеходци. Мякиш още отдалеч вдигна ръка. Камионът остави зад себе си Шишко и намали ход. Мякиш помоли шофьора да го закара до село Неялово.

— Добре, качвай се отзад — съгласи се шофьорът.

Щом видя, че Мякиш се качва в камиона, Шишко събра всичките си сили и се затича. Колата тръгна, но Шишко все пак успя да я догони и да се хване отзад за капака. Мякиш го видя, грабна от дъното на каросерията гаечния ключ и почна да го удря през пръстите.

— А-а-а! — изкрещя горкият Шишко.

Той нямаше сили да понесе болката, разтвори пръсти и се изтърси сред шосето като чувал с картофи.

— Тъй ти се пада, проклет полицай! — изръмжа Мякиш. — Най-после ще ме оставиш на мира!

Не е нужно да се обяснява, че Мякиш смяташе Шишко за преоблечен полицай, и затова с всички сили се стараеше да се отърве от него.

В това време шофьорът увеличи скоростта и камионът в миг изчезна от погледа на Шишко. След малко Мякиш вече седеше в село Неялово и разговаряше с неяловци, които го посрещнаха много приветливо. Те му разказаха, че вече са посели семената на гигантските

растения, и заведоха Мякиш на полето, за да му покажат първите кълнове. Горкият Мякиш дори заплака от радост, когато видя малките зелени стебълца, подали се тук-таме изпод буците земя.

— Братлета, нищо че са малки! — каза той. — В света е наредено така: всичко голямо израства от малкото!

Когато разбра, че Мякинг е дошъл за гигантски семена, Пшеничко сам предложи да го заведе при космонавтите. Те вече се готвеха да тръгнат, когато в същото време Мякиш забеляза, че Шишко се влачи едва-едва по пътечката, която води към селото.

— Гледайте, братлета! — изплаши се Мякиш. — Пак този проклет преоблечен полицай! Той още във влака се беше залепил за мене. Сигурно е подслушал, че отивам при космонавтите!

— Ей сега ще го хванем и ще го научим ние него! — каза Пшеничко.

Дребосъчетата се скриха зад оградата и щом Шишко се приближи, всички се нахвърлиха върху него. Един му надяна празен чувал на главата, друг веднага го дръпна за краката и го повали.

— Какво е това, братлета? Какво съм ви направил? — извика Шишко, като почувствува, че попада в чувала. — Пуснете ме!

— Хванахме ли те, проклет полицай! Млъквай по-добре! — каза Пшеничко.

— Не съм полицай, братлета! Аз съм Шишко! Аз съм космонавт! Трябва да отида при ракетата!

— Виж го ти какво му се приискало! — отвърна Мякиш. — Не го пущайте, братлета! Оставете го в чувала, иначе пак ще се лепне за мене!

— Добре, вие с Пшеничко тръгнете, а ние ще го затворим в мазето — каза едно дребосъче на име Клечо.

Той завърза чувала отгоре, за да не избяга Шишко, и дребосъчетата повлякоха пленника към мазето.

Пшеничко и Мякиш тръгнаха и още дълго чуваха как крещи Шишко, опитвайки се да се измъкне от чувала:

— Аз не съм полицай! Аз съм Шишко! Аз съм космонавт! Пуснете ме!

Пшеничко и Мякиш само се подсмиваха, слушайки виковете му.

Когато те стигнаха при космонавтите, Знайко нареди да се дадат на Мякиш семена, както й уред за безтегловност и запас от антилунит

за защита от полицаите. После той почна да го разпитва дали не е чувал нещо за изгубилите се Незнайко и Шишко.

— За Незнайко вече съм чувал много — отвърна Мякиш. — За него писаха дори вестниците. Но за Шишко не съм чувал; нищо освен може би това, че този проклет преоблечен полицай твърдеше също, че е Шишко.

— Какъв преоблечен полицай? — заинтересува се Знайко.

— Във влака за мене се беше лепнал един тип — отвърна Мякиш. — През цялото време подслушваше и наблюдаваше, а във Фантомас слезе от влака, тръгна след мене и дойде чак до самото Неялово.

— А къде е той сега? — взеха да питат космонавтите.

— Не се тревожете, братлета — каза Пшеничко. — Ние го напъхахме в един чувал и го затворихме в мазето.

— Как изглеждаше той? — попита Знайко.

— Не как да ви кажа… — отговори Мякиш — такъв един… дебеличък. Лицето му като палачинка.

— Дебеличък ли? — извика Знайко. — Сигурно е нашият Шишко!

Щом чуха тези думи, Винтчо и Болтчо се спуснаха към своя всъдеход и след минутка летяха вече към Неялово. Не измина и, час, те се върнаха заедно с Шишко. Космонавтите заобиколиха от всички страни всъдехода. Шишко още не се беше опомнил от срещата си с Винтчо и Болтчо. Той седеше на всъдехода и с отворена уста гледаше Знайко, Фуксия, Селдичка, Палитро, доктор Хапчев и всички останали космонавти. От вълнение не можеше да каже дума. Най-после промълви:

— Братлета! — и се обля в сълзи.

Космонавтите му помогнаха да слезе от всъдехода и захванаха да го утешават. А Шишко се приближаваше към всекиго, притискаше го към гърдите си, размазваше с юмрук сълзите си и повтаряше:

— Братлета! Братлета!…

Повече нищо не можаха да изтръгнат от него.

Винтчо и Болтчо разказаха, че когато изтърсили Шишко от чувала, той пак така най-напред високо заплакал, а после по пътя повтарял единствено: „Братлета, братлета!“, сякаш е забравил, че на света има и други думи.

Доктор Хапчев рече, че няма нищо опасно, че Шишко скоро ще се съвземе и ще заприказва пак като всички нормални дребосъчета. Трябва само да му дадат малко да хапне и той ще дойде на себе си.

Действително така и стана. Поканиха Шишко, на масата, сложиха пред него паница с борш и чиния с каша. Шишко бързо излапа това и веднага започна да разказва всичко, което му се беше случило: как те двамата с Незнайко влезли скритом в ракетата и полетели към Луната; как пътешествували по Луната и попаднали в пещерата; как Незнайко паднал в подлунния свят, а Шишко, останал съвсем сам; как седял в ракетата, докато свършил хранителните запаси, а после също пропаднал в подлунния свят; как се озовал в град Лос-Паганос и почнал да търгува със сол; как отначало забогатял, а сетне постъпил на работа в дяволското колело и станал член на Сдружението на свободните работници от своя бранш.

— И това е всичко, братлета! А сега аз дойдох при вас, за да поискам малко безтегловност. Това ще облекчи тежкия труд на работниците, които въртят дяволските колела, и ще ни помогне да се отървем от алчните си господари — завърши своя разказ Шишко.

— А какво стана с Незнайко. Ти не си ли го срещал оттогава? — попита Знайко.

— Е, Незнайко! — пренебрежително махна с ръка Шишко. — Не ми се ще и да приказвам за него. Пък и, според мене, вече не съществува никакъв Незнайко.

— Нима е загинал? — натъжиха се дребосъчетата.

— Да беше загинал, нямаше да е чак толкова страшно, но той се е превърнал в овен! — извика Шишко. — Полицаите го спипали и го изпратили на Острова на глупците. А всеки, който попадне на този остров, рано или късно се превръща в овца или овен.

— За какво са го изпратили на Острова на глупците?

— Защото е търгувал с въздух.

— Как така е търгувал с въздух? — учудиха се всички.

— Е, то така се казва. Когато някой продава нещо, което не притежава, тогава казват за него, че той търгува с въздух. А Незнайко намислил да продава семената на гигантските растения, които той е нямал, и затова го наказали. Така писаха и във вестниците.

— Слушай, Шишко, а не можем ли все пак да спасим някак Незнайко? — попита Селдичка. — Може би той още не се е прегърнал

в овен или овца. Невъзможно е да го изоставим в такава опасност!

Шишко се замисли дълбоко. После каза:

— Ще ми дадете ли още една чиния каша? Може и да измисля нещо.

Шишко бързо получи чиния с каша. Той я изяде и рече:

— Имам един план: ще пленим някой кораб, с който откарват лунните жители на Острова на глупците. Тези кораби обикновено се отбиват в Лос-Паганос. Ще освободим дребосъчетата, за което те ще ни кажат „благодаря“, а ние ще отплуваме с кораба, за да спасим Незнайко.

— А знаеш ли къде се намира Острова на глупците? — попита го Знайко.

— Не се тревожи за това — отвърна Шишко. — Ще вземем със себе си някой стар моряк, а в Лос-Паганос ги има много. Аз дори познавам един безработен капитан — казва се Румб. За това въобще няма какво да се говори! Само кораб да има, капитани лесно ще се намерят!

ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА
НЕЗНАЙКО НА ОСТРОВА НА ГЛУПЦИТЕ

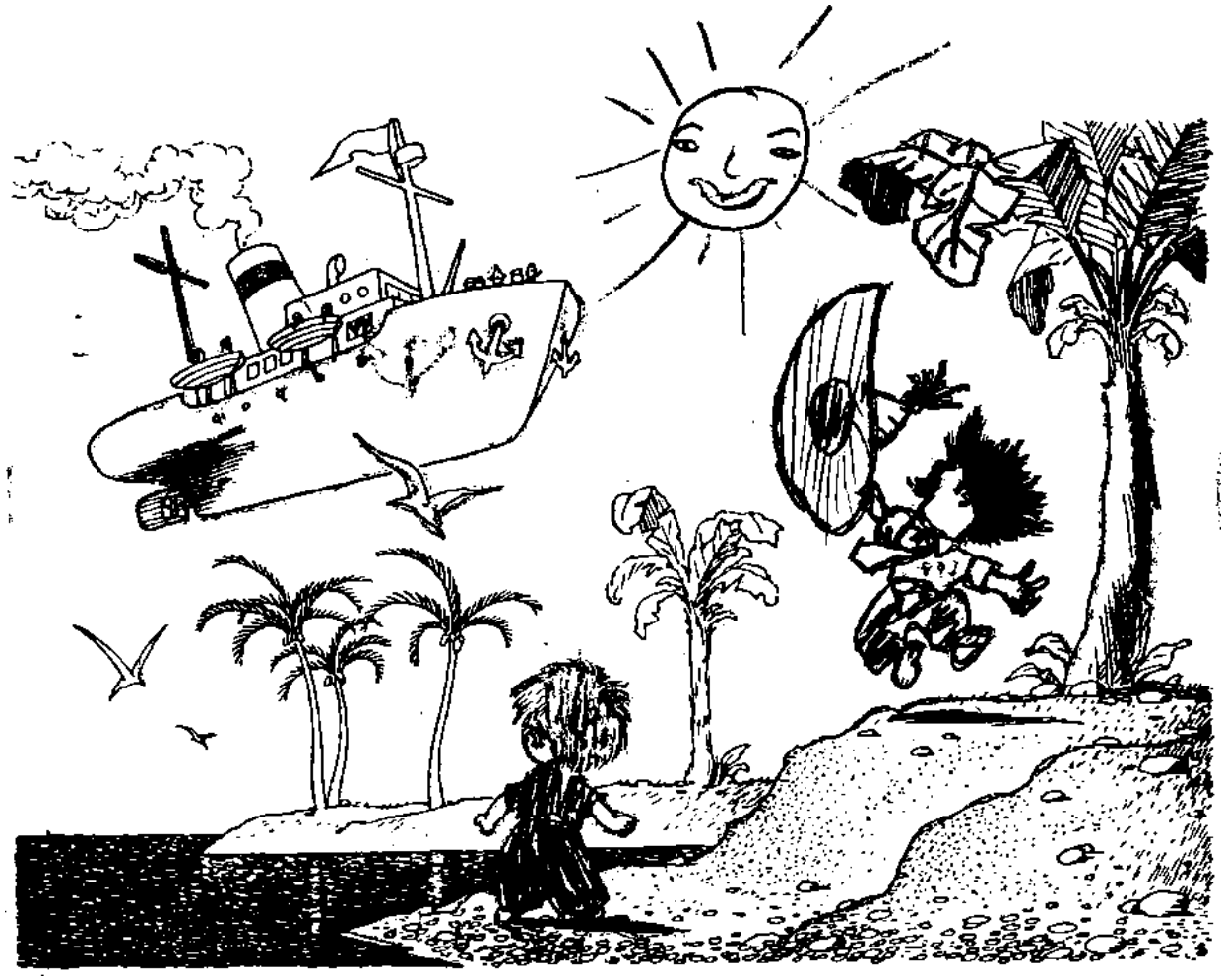

Това, което Шишко разказа за Незнайко, беше истина. Във всеки случай вярно беше поне това, че той действително се намираше на Острова на глупците. След като полицейският патрул задържа Незнайко, Козлето, Кутрето, Щиглеца и останалите дребосъчета, които нощуваха под моста, всички бяха качени в полицейския фургон и откарани в град Лос-Паганос. Там ги хвърлиха в трюма на кораба, където вече се мъчеха около триста такива нещастници като тях.

Мнозина плачеха, прощавайки се с родната земя. Незнайко се зарази от тях и също заплака. А някакво шишкаво дребосъче с гол корем се беше покачило на една празна бъчва сред трюма и се зае да ги утешава. То беше босо и без риза, но със сламена шапка на глава и с пъстро вълнено шалче около шията.

— Братлета! — казваше то, протягайки ръце към дребосъчетата. — Чуйте ме, братлета! Недейте така! За какво да плачем? Тук няма за какво да съжаляваме, а там ще бъдем поне сити. Ще видите, че ще бъдем сити и все някак ще преживеем. Не бива да се отчайваме! Нали и на Острова на глупците живеят дребосъчета? А че там можело да се превърнем в овни, то я е истина, я не! Кой ви, е казал, че е истина? Може да са приказки само! Бъдещето ще покаже!

— Точно така, бъдещето ще покаже как ще се превърнеш в овен! — промърмори Козлето.

— Я ти да мълчиш! — нахвърлиха се върху Козлето дребосъчетата. — Мъчат се да го окуражават, а той все за овните приказва.

— Не искам да ме окуражават!

— Може да не искаш, но поне не пречи на тези, които искат. Махай се оттук, докато не си изял боя!

Козлето се засегна и се отдръпна настрана. В това време дребосъчето с голия корем продължаваше своята реч, като повтаряше едва ли не след всяка дума своите любими изрази: „Бъдещето ще покаже!“ и „Ще бъдем сити, все някак, ще преживеем!“

Тази реч подействува благотворно на бедните дребосъчета. Постепенно те се успокоиха и престанаха да плачат. Всички се развеселиха и се разприказваха. От всички страни се чуваше:

— Бъдещето ще покаже, братлета! Ще бъдем сити и все някак ще преживеем!

Само Козлето продължаваше да бъде мрачен:

— Намериха с какво да се утешават! — мърмореше той. — И овенът ще преживее, ако бъде сит. Трябва да се бяга оттук!

— Но как ще избягаш? — попита Незнайко.

— Оттук, разбира се, няма да можем да избягаме, но като пристигнем на Острова на глупците, не трябва да стоим със скръстени ръце, а да си направим лодка и да избягаме.

Скоро корабът се отдели от брега и заплува. Пътят беше дълъг и труден. Два дни и две нощи вълните подхвърляха кораба насам-нататък. Дребосъчетата, които дотогава не бяха виждали отблизо море, се страхуваха, че корабът може всеки момент да се преобърне и да отиде на дъното. Цели две денонощия те не можаха дори да мигнат и към края на пътуването едва се държаха на крака. На третия ден корабът навлезе най-после в тихо, спокойно заливче и на измъчените дребосъчета позволиха да излязат от влажния и мрачен трюм.

Те, горките, чак извикаха от радост, като видяха зеления бряг, по който растяха дървета, отрупани с най-различни плодове: фурми, праскови, банани, орехи и портокали. Струваше им се вече щастие дори само това, че можеха най-после да стъпят на твърда почва и да не чувствуват как подът се люлее под краката им. С диви викове и крясъци те се изсипаха на брега и се затичаха един през друг към дърветата. Там те почнаха да скачат и, да играят от радост, да късат банани и фурми, праскови и портокали, да брулят с пръчки орехи. След като се наядоха до насита, взеха да се люлеят на многобройните люлки, които се намираха между дърветата, да се въртят на въртележките и на дяволските колела, да се спущат с килимчета от специално построените дървени пързалки и спирални улеи.

Изведнаж се разнесе камбанен звън. Дребосъчетата веднага хукнаха натам, откъдето се чуваше звънът, и видяха трапезария с големи, широко разтворени прозорци. На вратата стоеше готвачът с бял калпак и канеше всички на обед. Никой обаче не беше гладен, тъй като се бяха наяли с плодове. Дребосъчетата се спряха в недоумение пред входа, но в това време се чу звън от друга страна. Те се втурнаха като по команда нататък и видяха, един кинотеатър, облепен от горе до долу с цветни афиши. На най-големия афиш с огромни букви беше написано: „Убийството на морското дъно или Кървавия знак. Нов вълнуващ филм из живота на престъпниците — убийства, грабежи, удавяния, хвърляния под влака и разкъсвания от зверове. Само в нашия кинотеатър! Побързайте да го видите!“

Дребосъчетата разбраха, че филмът скоро ще почне, и се спуснаха да заемат места. Още не бяха седнали, когато лампите угаснаха, и върху екрана се замяркаха и се разтичаха различни подозрителни типове с маски и без маски, с ножове, ками, кинжали и пистолети в ръце. Върху екрана се появиха и въоръжени до зъби полицаи. Те започнаха да се

преследват взаимно използувайки различни транспортни средства: леки коли, автобуси, вертолети, самолети, влакове, катери, параходи и подводни лодки. Всеки миг те падаха, проваляха се някъде, плясваха във водата, потъваха и сами давеха другите, биеха се, с каквото им падне, стреляха се един друг с пистолети и шмайзери. Бедните зрители гледаха всички тези ужаси и пищяха от страх.

Шумът в залата обаче постепенно намаляваше и скоро съвсем затихна. Капнали от далечния път, дребосъчетата заспиваха по местата си едно след друго, без да дочакат края на филма. Трябва да споменем, че креслата в киното бяха меки, с подвижни облегала като в автобусите за далечно пътуване. Всеки можеше да отметне назад облегалото, да си легне и да спи като в легло, без да: напука киното. А всички бяха толкова изморени, че спаха цял ден и цяла нощ, и се разбудиха едва на следното утро.

Щом камбаната удари за закуска, дребосъчетата скочиха на крака и се затичаха към трапезарията. След като закусиха с добър апетит, те напуснаха трапезарията и почнаха да играят на криеница и на гоненица, на прескочи-кобила и на други интересни игри. Едни от тях хукнаха към люлките и въртележките, други чуха звъна на кинотеатъра и се върнаха отново там, тъй като представленията започваха още от сутринта, по-право веднага след закуска.

Гонейки се един друг из портокаловата горичка, дребосъчетата откриха сред дърветата една полянка с голяма четириъгълна площадка за игра на шарашки. Тук те откриха цял комплект дървени чукчета с дълги дръжки и две шарашки, тоест всичко необходимо за тази увлекателна, подвижна игра. Трябва да допълним, че лунните жители наричат шарашка една дървена топка, голяма колкото главата на дребосъче. В играта се използуват две такива шарашки: черна и бяла. Играчите се разделят на два отбора от по дванадесет души. Първата дванадесеторка гони с дървените чукчета бялата топка из цялата полянка, стараейки се да я вкара в дупката, която се намира в центъра на игрището, и същевременно да пречи на другия отбор да вкара черната топка в същата дупка.

Тази на пръв поглед проста игра е в действителност много увлекателна и се ползува с голяма популярност сред лунните жители. Както всяка друга игра, и тя си има своите правила, своя тактика и стратегия. Правилата се състоят в това, че играчите нямат право да се

удрят с дървените чукчета по главите или по краката; всичко друго е позволено: може топката да се задържа, като се настъпи с крак, може да се запрати вън от очертанията на игрището, противникът може да се блъска с рамо или с ръка. Тактиката и стратегията се свеждат до това — капитанът на отбора може да раздели своите дванадесет играча на два отряда: нападатели и защитници. Нападателите имат за задача да вкарат топката в дупката; задачата на защитниците пък е да защищават своята топка от чуждите играчи. Понякога капитанът дели отбора си на две равни части и такава система на игра се нарича „6 на 6“. Понякога той смята за нужно да състави нападението от седем играча, а за защита да остави само пет. В такъв случай системата на игра се нарича „7 на 5“. Има и система „8 на 4“, а също и система „12“, тоест тогава, когато капитанът въобще не дели отбора на отреди. Наистина и в този случай играчите предварително се уговарят помежду си кой ще играе в защита и кой в нападение, но през време на играта те разменят ролите си, за да объркат противника си. Не ще и дума, че изобилието от стратегически ходове прави тази игра извънредно интересна.

Щом откриха игрището, дребосъчетата организираха четири отбора наведнаж, но тъй като не можеше и четирите едновременно да участвуват в играта, започнаха само двата отбора, а другите зачакаха реда си. Наистина този път те не можаха да дочакат края на играта, но затова пък на следното утро се събудиха по-рано и заеха игрището за през целия ден. Оттогава играеха на шарашки тези, които се събуждаха по-рано и първи дотичваха до игрището. В края на краищата най-запалените играчи решиха да не напущат през нощта площадката и спяха там. Това не им струваше нищо, тъй като климатът на Острова на глупците беше много топъл, дъждове почти не валяха и можеше да се спи спокойно и под открито небе. По този начин останаха само два отбора играчи на шарашки, но те играеха по цял ден и не знаеха, дето му е думата, ни сън, ни почивка.

В същото време и останалите дребосъчета се разделиха, така да се каже, съобразно интересите си. Освен играчи на шарашки между тях имаше любители на въртележките, на дяволското колело, на „прескочи-кобила“, кинозапалянковци, картоиграчи и играчи на домино. Любителите на въртележките и на дяволското колело се въртяха по цял ден; играчите на „прескочи-кобила“ не и признаваха нищо друго освен тази игра; играчите на домино по цели дни седяха на масичките и с все

сила тракаха плочките на доминото; картаджиите се отделяха по четирима и сядаха на тревата, за да играят на карти, най-вече на „Черен Петър“; и най-сетне кинозапалянковците киснеха от сутрин до късна вечер в салона и гледаха различни филми един след друг.

Ясно е, че такова еднообразие в заниманията притъпяваше умствените способности на дребосъчетата и постепенно подготвяше преминаването им в животинско състояние.

Смяташе се при това, че гледането на филми е по-интелектуално, тоест по-полезно за ума занятие, отколкото играта на шарашки или на домино. Това обаче е погрешно схващане, тъй като съдържанието на филмите беше прекалено безсмислено, за да подхранва с нещо ума. Гледайки ден след ден как героите на тези филми бягат, скачат, премятат се и стрелят с пистолети, можеше само да се оглупее, но в никакъв случай не и да се поумнее.

Трябва да добавим, че Незнайко и Козлето също не избягнаха общото увлечение и по цели дни киснеха в кинотеатъра, седнали неподвижно в креслата си и впили очи в екрана. Един път привечер те изведнаж почувствуваха, че гърбовете им сякаш са се вцепенили от неподвижното седене и не се прегъват, така че нито единият, нито другият можеха да станат от местата си. Силно изплашени, Незнайко и Козлето някак успяха да скочат от креслата си на пода и без да прегъват гърбовете си, да изпълзят на четири крака вън от залата. Известно време те пълзяха по тревата, после с голяма мъка изправиха гърбовете си и стъпиха на крака. Отначало те като изумени се гледаха един друг, сякаш не разбираха какво става с тях. Най-после лицето на Незнайко прие разумно изражение и той каза:

— Слушай, Козле, кога ще почнем да правим лодката?

— Каква лодка? — в недоумение попита Козлето.

— Е, та не знаеш ли какви са лодките? Такива, с които, да плуваме по водата.

— А защо ни трябва да плуваме по водата?

— Ами нали се готвехме да бягаме от този остров?

— Ах, ти за това ли мислиш? — извика Козлето. — Добре тогава, утре ще почнем да я правим!

На другия ден обаче те съвсем забравиха, че мислеха да майсторят лодка и още от сутринта се затичаха да се люлеят, да се въртят на въртележките и да се спускат отвисоко на килимчета. Тези

занимания така ги увлякоха, че мисълта за бягство отново излетя от главите им и дните отново потекоха, както дотогава. Наистина понякога Незнайко привечер се опомваше и казваше:

— Ах, Козле, чувствувам, че ние с тебе ще се превърнем в овни!

— Я мълчи! — махаше с ръка Козлето. — Щом досега не сме се превърнали, и отсега нататък няма да се превърнем в овни. Откъде го измисли това? Бъдещето ще покаже.

— Ще бъде късно, когато го покаже!

— Е, добре де, утре ще почнем лодката.

Но щом това утре настъпеше, всичко си тръгваше по старому. Увлечен от спускането, люлеенето, от въртенето и от различните други развлечения, Козлето не искаше и да чуе вече за бягство. Щом Незнайко отваряше уста да му напомни за лодката, Козлето нетърпеливо махваше с ръка и викаше:

— Утре!

В края на краищата и Незнайко престана да си спомня за лодката.

Веднаж двамата приятели се бяха качили на въртележката и се въртяха дотогава, докато Незнайко почувствува виене на свят и падна на земята. Той с мъка се изправи на крака и олюлявайки се като пиян, закрачи из портокаловата горичка. Всичко пред очите му беше като в мъгла. След известно време той излезе от горичката и видя в далечината плътна дървена ограда, боядисана със синя боя. Незнайко се спря, чудейки се как е попаднал тук. В същото време той дочу някакви странни звуци, които долитаха иззад оградата:

— Бе-е-е! Ме-е-е!

Решен да узнае кой издава тези странни звуци, Незнайко се приближи до оградата и понечи да надникне през пролуката между дъските, но не успя, защото те бяха заковани плътно една до друга. Без много-много да му мисли, Незнайко се хвана за дъските и се покатери на оградата. Пред очите му се откри зелена ливада. Недалеч течеше ручей, а по-нататък тъмнееше гора. На ливадата, събрани накуп, пасяха стадо бели овнета. Пазеха ги две рунтави, червеникави кучета. Щом някой от овните се отбиваше от стадото, кучетата с лай се спущаха след него и го връщаха обратно.

До оградата, недалеч от Незнайко, се издигаше куп овнешка вълна, сякаш беше купа сено. Няколко дребосъчета бяха клекнали до този куп и стрижеха с големи ножици овните. Бедните животни

покорно лежаха на земята с вързани крака и не издаваха нито звук. Щом свърши стрижането, едно от дребосъчетата развърза овнето, подхвана го под корема и го изправи на крака. То закуцука към стадото, като несръчно местеше отеклите си от неподвижното лежане крака. Без пухкавата си шубичка то изглеждаше извънредно слабичко и толкова комично, че гледайки го, Незнайко едва сдържаше смеха си. В това време овнето се спря, обърна глава встрани и жално изблея:

— Бе-е-е!

„Ето кой викал тук!“ — помисли си Незнайко.

От тази мисъл, кой знае защо, той се почувствува някак неловко.

В този момент се чу шум от мотор и Незнайко видя, че към купа вълна се приближи един камион. Дребосъчетата прекъснаха стригането и се заловиха да товарят вълната в камиона. Шофьорът надникна от кабината си, видя Незнайко върху оградата и весело му махна с ръка:

— Ей, и ти ли искаш да дойдеш тук? Почакай, скоро ще те острижат и тебе! Ха-ха-ха!

От този смях по гърба на Незнайко полазиха тръпки. Той веднага си спомни всичко, което му бяха разказвали за бедните дребосъчета, попаднали на Острова на глупците. Изтръпнал от страх, Незнайко се смъкна от оградата и с всичка сила се затича обратно.

— Стойте, братлета! — извика той, като стигна до дребосъчетата, които се въртяха на въртележката. — Стойте! Да бягаме по-скоро!

Като видя, че никой не го слуша, Незнайко хвана Козлето за яката и го смъкна от въртележката. Главата на горкото Козле се беше замаяла и той приклекна, като се улови с две ръце за земята. Колкото и да го дърпаше Незнайко за яката, той продължаваше да стои на четири крака и да издава някакви нечленоразделни звуци.

— Козле, мили приятелю, да бягаме! — извика, в отчаяние Незнайко.

Козлето го погледна с мътни очи и каза с преплитащ се език:

— Слушай, Незнайко, аз така се обър-бърках от това вър-въртене, че не мога да кажа ни „бе“ ни „ме“.

Като изфъфли тези думи, той се заля в безсмислен смях, после залази на четири крака и почна високо да вика:

— Бе-е-е! Ме-е-е!

— Козле, миличък, недей! Недей! — замоли се Незнайко.

Той грабна на ръце обезумелия си приятел и се затича с него към морския бряг. Струваше му се, че всеки момент Козлето може да се превърне в овне и тогава вече нищо нямаше да може да го спаси. Скоро те стигнаха до края на палмовата горичка. Между редките стебла на дърветата заблестя искрящата повърхност на морето. В далечината се виждаше пристанището с висок пилон, чийто връх беше украсен с развято от вятъра знаме. Незнайко напрегна сетни сили, дотича до брега на морето и изнемощял, се хвърли на пясъка. Ръцете му безсилно се отпуснаха и той изгуби съзнание.

Щом се намери на брега на морето, Козлето известно време се оглеждаше в недоумение наоколо. Прохладният морски вятър го освежи и главата му престана да се върти. Малко по малко той разбра, че седи не на вертележката, а просто на морския бряг. До него с разперени ръце лежеше Незнайко. Очите му бяха затворени.

„Спи“ — реши Козлето.

Той се загледа във вълните, които се пенеха и с грохот се разбиваха ритмично в полегатия песъчлив бряг, укротяваха се постепенно и се връщаха в морето. Козлето би седял кой знае колко време така, любувайки се на вълните, ако едно тъмно петънце в далечината, голямо колкото бълха, не беше привлякло погледа му. Отначало той помисли, че над морето лети някаква птица, но петънцето постепенно се приближаваше и скоро стана ясно, че не е птица. То по-скоро му заприлича на цепелин или на самолет, но след малко Козлето се убеди, че това е параход.

— Чудна работа! — измърмори смаяно Козлето. — Откога параходите летят така във въздуха?

Той почна да дърпа Незнайко за рамото. Като видя, че приятелят му не се събужда, Козлето страшно се изплаши и взе да го пръска по лицето със студена вода. Това помогна на Незнайко да дойде на себе си.

— Къде съм? — попита той, като отвори очи.

— Гледай, параход! — извика Козлето.

— Къде е параходът? — попита Незнайко, като се надигна от земята и обгърна с поглед морето.

— Не е там. Ето, горе е — посочи с пръст Козлето.

Незнайко вдигна глава и видя летящия във въздуха параход с комини, мачти, котви и спасителни лодки, прикрепени на палубата. Той просто замръзна на място от учудване. Параходът се приближаваше и

бързо нарастваше по размери. На борда му вече ясно се виждаха дребосъчета. Примрели от страх, Незнайко и Козлето гледаха приближаващата се грамада. От уплаха. Козлето несъзнателно беше разтворил уста, а очите му бяха станали съвсем кръгли. Той искаше да каже нещо, но думите бяха заседнали някъде в гърлото му. Най-после от него се изтръгна:

— Какво е това?… Защо е това?…

— Безтегловност! — внезапно изкрещя Незнайко. — Това е Знайко и никой друг! Знаех си, че той ще ни се притече на помощ! Ура!

Незнайко си подхвърли шапката нагоре и от радост почна да скача по брега.

В това време параходът описа дъга над пристанището и плавно се спусна във водата. Незнайко и Козлето се хванаха за ръце и се затекоха към пристанището. Те още не бяха успели да се изкачат по стълбичката, когато видяха, че от кораба слизат по трапа[1] Знайко, доктор Хапчев, Винтчо, Болтчо, Шишко и няколко непознати лунни жители. Сърцето на Незнайко лудо заби в гърдите му от вълнение.

Той се спря, не смеейки да направи и крачка повече. Само промърмори:

— Струва ми се, че сега ще падне солидно мъмрене!

Знайко, придружен от останалите дребосъчета, се приближи до Незнайко.

— Е, здравей! — каза той, като му подаде ръка.

— Ами вие, уважаеми, не можахте ли да дойдете по-рано? — рече Незнайко, без да отговори на поздрава. — Ние тук чакахме, чакахме, за малко дори не се превърнахме в овни, а те нет пари не дават! И това ми било спасители!

— С такъв глупак като тебе не искам да говоря повече! — сърдито отвърна Знайко.

— Ти по-добре кажи едно „благодаря“, че сме дошли, макар и по-късно — каза доктор Хапчев. — Как се чувствуваш?

— Добре.

— Тогава марш на парахода, защото казват, че тук въздухът е много вреден. Не бива да оставаме дълго.

— Е, мисля, че все можем да останем още мъничко — отговори Незнайко. — Защото искам да спася и останалите дребосъчета. Ние тук сме много.

— Ще направим това и без тебе — каза доктор Хапчев.

— Не, не, братлета! Без мене, току-виж, сте сбъркали и сте забравили някого. Аз сам трябва да намеря всички. И още нещо: имате ли едно излишно уредче за безтегловност?

— А то защо ти е? — попита Винтчо. Слушайте какво съм намислил — отговори Незнайко. — Ще заровим прибора на острова и около него ще се образува зона на безтегловност. Въздухът над тази зона вече няма да има тегло и ще почне да се издига нагоре, а на негово място почне от всички страни да навлиза пресен морски въздух. По този начин атмосферата на острова ще се пречисти и дребосъчетата няма вече да се превръщат в овни.

— Я виж ти! — рече с възхищение Винтчо. — Нашият Незнайко станал изобретател.

— А ти какво си мислиш? В последно време аз ужасно поумнях. Своя метод за прочистване на въздуха измислих още когато пътувах насам с парахода. В трюма, разбираш ли, нямаше какво да се прави и аз почнах да измислям различни неща.

— Добре тогава — отвърна Винтчо. — Уред за безтегловност ще се намери за тебе. Освен това виждам, че ще ти потрябват и обувки. Е, тях ще получиш на парахода, а сега ни води при другите, докато някой от тях наистина не се е превърнал в овен.

---

[1] Трап — стълба на параход. Б.пр. ↑

ТРИДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА
ВРЕМЕ НА ГОЛЕМИ ПРОМЕНИ

След като работниците на Скъперфилд овладяха безтегловността и изгониха от фабриката си собственика, всички говореха само за това. Работници от други фабрики също ходеха при космонавтите, а после въвеждаха и в своите фабрики безтегловност. Работниците от някои други фабрики дотолкова се окуражиха, че вземаха властта в ръцете си дори без всякаква безтегловност и прогонваха господарите си.

Полицията се наплаши от всичко, което ставаше наоколо, толкова много, че престана да действува, против работниците. Много от полицаите хвърляха пушките и пистолетите си, заравяха в земята

полицейските си униформи и каски, обличаха се като обикновени дребосъчета и постъпваха на работа във фабриките и заводите. Те казваха, че това е много по-приятно, отколкото да се лети презглава в състояние на безтегловност и да се получават изгаряния, рани и различни телесни повреди.

Сега работниците започнаха да получават значително повече пари за своя труд, защото вече нямаше нужда да дават част от дохода си на господарите; стоките пък чувствително поевтиняха. Ето защо всеки взе да се храни по-добре и да купува повече. Тъй като търсенето на стоки стана по-голямо, всички фабрики започнаха да увеличават производството си, а за това бяха нужни повече работници. Скоро безработицата беше ликвидирана, понеже всеки, който искаше да работи, получаваше възможност за това. Сега никой не се съгласяваше да служи като лакей на богаташите. Напуснаха ги и прислужничките, и камериерките, и перачките, и вратарите, и чистачите на паркет, а преди всички — готвачите. Всички готвачи и готвачки предпочитаха сега да работят в работническите столове и в ресторантите, където сами си бяха господари. Столовете и ресторантите се увеличаваха всеки ден, защото сега мнозина не искаха да се занимават с готвене в къщи. Всеки имаше достатъчно пари, за да се наобядва в ресторант или да си донесе обед от стола.

Нещастният Скъперфилд, който загуби целия си капитал още преди да му отнемат фабриката, просто не знаеше какво да прави. Отначало ходеше да обядва у познатите си, но после се убеди, че това не им прави особено удоволствие, и се принуди да постъпи на работа в своята бивша макаронена фабрика. Никой не му попречи. Всички знаеха, че той милее за макароненото дело, и се надяваха, че ще изпълнява задълженията си внимателно и добросъвестно.

След като стоя няколко седмици като помощник при бъркачката на тесто, възложиха му работа при пресата за макарони. Тук Скъперфилд беше длъжен да следи как от пресата излизат на безкрайни снопчета макаронените тръбички и да регулира плътността и дебелината им. Ако тестото ставаше много рядко — а това веднага се отразяваше на дебелината на тръбичките, — той даваше сигнал на бъркачите на тесто да прибавят още брашно; ако пък тестото ставаше прекалено гъсто, съобщаваше да прибавят вода! Щом макаронените достигаха нужната дължина, Скъперфилд натискаше едно бутонче,

което привеждаше в действие електрическия нож. Той прерязваше тръбичките и те падаха в парния котел, където се подлагаха на горещата пара. След това макаронените отиваха на конвейера, който ги отнасяше в сушилнята.

Скъперфилд постоя на макаронената преса около седмица и изобрети едно малко колелце с издатина, което постави на пресата. Това колелце се въртеше и от време на време натискаше с издатината си бутончето. По този начин то автоматически привеждаше в действие електрическия нож. Благодарение на тази рационализация не беше вече необходимо Скъперфилд да натиска бутончето всеки път, когато макаронените снопче достигаше нужната дължина, и той можеше да работи вече не на една, а едновременно на две преси. Скъперфилд казваше, че няма да се задоволи с това, а ще се помъчи да направи така, че машината автоматически да регулира гъстотата на макаронените тесто и сама да добавя брашно и вода, колкото е необходимо. Сега, когато трябваше да работи сам, Скъперфилд добре разбираше колко важно е да се облекчава трудът на работника.

Скъперфилд изобщо работеше с удоволствие, още повече че около него винаги имаше дребосъчета, с които можеше да поговори, да се пошегува или да се посъветва за нещо.

Сега, след като привършеше своя трудов ден, Скъперфилд често купуваше голяма франзела хляб, пъхаше я под мишница и отиваше на разходка в зоологическата градина. Много обичаше да гледа животните, особено водните птици. Видеше ли например плуващи сред езерцето патици, Скъперфилд се засмиваше радостно и викаше:

— Гледайте — патици! Патици!

И започваше да подхвърля късчета хляб по брега на езерцето. Патиците веднага се приближаваха към брега и почваха да кълват от това, с което ги гощаваха. Постепенно те така свикнаха, че почнаха да познават Скъперфилд и щом забележеха отдалеч черния му цилиндър, забързваха към брега. Това трогваше до сълзи Скъперфилд. След като изразходваше за хранене на птиците половината франзела, той обикновено казваше:

— Хайде, милички, сега си вървете, поплувайте си, а утре аз пак ще ви донеса.

И отиваше при площадката на младите животни. Там той раздаваше остатъка от хляба на малките мечета и ако нямаше наоколо

много посетители, молеше пазача да му позволи да помилва някое от зверчетата. Понякога пазачът му разрешаваше. Тогава Скъперфилд прекрачваше оградата, погалваше наред малките животинчета и след като целунеше за сбогом някое хубавичко мече, тръгваше си към къщи напълно щастлив.

В почивните си дни Скъперфилд отиваше вън от града с някого от своите нови приятели. Там, в гората или край реката, той дишаше чист въздух, слушаше чуруликането на птичките и се любуваше на цветята. Малко по малко Скъперфилд запомни названията на много от цветята и сега те бяха за него не просто синички, червенички или жълтички цветенца, а незабравки, лайкучка, водни рози, момини сълзи, звънчета, невен, диви теменужки, глухарчета, метличина или градински теменужки. Щом Скъперфилд започна да нарича цветята с имената им, те станаха за него някак по-близки и по-мили и той още повече им се радваше, когато ги видеше.

— Колко е прекрасен светът! — казваше той. — Колко е хубава природата! По-рано не забелязвах нищо: ни цветята, ни тревицата, ни милите птиченца, ни красивата река с нейните чудни брегове. Аз бях винаги зает. Мислех само как да спечеля повече пари, а за всичко останало нямах време, в дън земя да се проваля, ако лъжа! Но сега зная, че истинските ценности не са парите, а цялата тази красота, която е около нас, която не можеш обаче нито да сложиш в джоба си, нито да изядеш, нито да я заключиш в сандък!

Много от богаташите, които заедно с фабриките бяха загубили и всичките си доходи, сега се принуждаваха също да започнат работа. В края на краищата те разбраха, че това е дори по-хубаво, отколкото да трепериш ден и нощ над капиталите си, да губиш съня и апетита си, за да кроиш как да надхитриш някого и как да не позволиш на другите да те надхитрят.

Имаше обаче богаташи, които изгубиха своите заводи и фабрики, но успяха все пак да си запазят капиталите. Работниците смятаха, че тези пари принадлежат по право на народа, тъй като богаташите са ги натрупали чрез измами, заставяйки другите да им работят. Ето защо работниците издадоха заповед всички тези нечестно спечелени пари да се предадат в една обща каса и с тях да се построят големи театри,

музеи, картинни галерии, стадиони, плувни басейни, болници и параходи за екскурзии.

Заставиха богаташите да предадат капиталите си в общата каса. Някои от тях все пак се изхитриха и скриха част от парите си. Между тези хитреци се оказа и всемирно известният фабрикант на текстилни изделия Октоподъл. Никой не знаеше точно колко пари има той. Ето защо той предаде половината от капитала си, а другата половина остави за себе си. Правеше си сметка, че като има парички, ще може пак да живее както преди и да не работи.

Да живееш без труд и да си останеш честен е въобще невъзможно. Всеки се нуждае от услугите на другите — значи и той трябва да прави нещо за тях. А Октоподъл искаше да се нареди така, че да не прави нищо за другите, а само да използува техния труд. Най-напред му трябваше някой, който да му готви, но понеже всички прислужници избягаха от него, той почна да се храни в стол. Отначало там му даваха ядене, но един прекрасен ден при него дойде главният готвач и му рече:

— Слушайте, господин Октоподъл! Ето, ние работим за вас, готвим ви разни ястия, а вие не правите за нас нищо, не работите никъде, само ядете.

— Но аз ви плащам за яденето — възрази Октоподъл.

— Откъде имате пари, щом не работите никъде? Сигурно не сте предали всички награбени от вас пари!

Октоподъл, естествено, не можеше да признае, че е скрил част от парите си и каза:

— Не, аз дадох всичко. Бяха ми останали само няколко фертинга, но вече ги изхарчих за ядене и сега ще почна да работя.

От този ден той реши повече да не ходи в стола. Накупи си от магазина яйца, картофи и други продукти и ги понесе към къщи. По пътя Октоподъл счупи половината яйца, а останалите реши да си изпържи. Но се заплесна, забрави ги на печката и яйцата прегоряха в тигана. Тогава Октоподъл се залови да си вари, в една тенджера картофи, но те се развариха и се превърнаха в някаква невъзможна за ядене каша, подобна на лепило, което употребяват за лепенето на тапети. С една дума, за каквото и да се захванеше, всеки път излизаше не това, което трябва, а онова, което трябва, кой знае защо, никога не излизаше. Всичко, което си готвеше сам, требваше да го яде или

недоварено, или преварено, а всичко, което си пържеше, изяждаше недопържено или препържено, а понякога дори съвсем сурово или изгоряло. От такава храна често го заболяваше коремът, а това правеше Октоподъл зъл като куче.

Къщата на Октоподъл приличаше, както има една дума, на кочина, защото сега нямаше кой да чисти, а самият него го мързеше да хване четка или метла. Освен това той не обичаше да мие съдове. След като закусеше, обядваше или вечеряше, Октоподъл оставяше мръсните съдове на пода в някой ъгъл, а на следния ден вземаше от бюфета чисти. Тъй като Октоподъл имаше много съдове, скоро всички ъгли бяха запълнени с мръсни чайни чинийки и чаши, лъжици, вилици и ножове, плитки и дълбоки чинии, съдове за сос и за мляко, чайници, кафеничета, чинии за салата, шишета за вода, стари консервни кутии и бутилки, най-различни по форма и по размер. По масите, прозорците и дори по столовете бяха натрупани покрити със сажди гърнета, котлета, тенджери, съдинки, канчета, панички и тигани с остатъци от развалени ястия. Навсякъде по пода се търкаляха лимонени, портокалови и бананови кори, черупки от яйца и орехи, хартиени отпадъци, празни кесии, изсъхнали и покрити със зеленикава плесен хлебни корички, огризки от ябълки, кокоши кости, опашки и главички от солена риба. Трябва да добавим, че тези рибени опашки и главички, а дори и цели скелети от риба можеха да се видят не само по пода, но и по масите, по прозорците, по етажерките за книги, както и по облегалата на канапетата и креслата.

Цялото това изобилие от хранителни отпадъци издаваше неприятна миризма и привличаше цели орляци мухи. Господин Октоподъл живееше сред всичкия този боклук с надеждата, че новият ред на нещата няма да се задържи задълго, че постепенно всичко ще стане отново, както преди, и върналите се при него прислужници ще изчистят и ще подредят къщата. Но времето си течеше, промяна нямаше, а господин Октоподъл все продължаваше да се надява на нещо, без да забелязва, че е потънал до уши в мръсотия.

Казват, че нещастието никога не идва само. Скоро въглищата на господин Октоподъл се свършиха, а понеже печките все трябваше да се палят с нещо, той започна да гори мебелите. Освен купищата от различни боклуци сега по пода се търкаляше смъкнатата от канапетата и креслата тапицировка, измъкнати пружини и парчета кече, части от

кушетки, гардероби с огледала и столове. Изобщо картината беше такава, като че ли в къщи беше избухнала фугасна бомба или се беше водило сражение.

Но Октоподъл сякаш не забелязваше направеното от него самия опустошение. От време на време той излизаше от къщи, за да си попълни запасите от хранителни продукти. Това обаче не беше много лесно да се направи, понеже той представляваше все пак известна личност: бивш милиардер, председател на големия бредлам, собственик на многобройни захарни заводи и на прочутата Октоподълска манифактура. До неотдавна снимките му се печатаха едва ли не всеки ден във вестниците и затова всички го познаваха добре. Щом влезеше в някой магазин, продавачите и продавачките веднага започваха да му се подиграват и да пускат по негов адрес разни закачки. Някои дори направо му казваха, че вече е време да престане да упорствува и вместо да живее с крадени пари, да постъпи някъде на работа и да стане честен.

— Слушайте какво, господин Октоподъл — му казваха мнозина, — помъчете се, драги, да се поправите, защото ако продължавате да безделничите, няма да ви даваме вече продукти.

Обикновено Октоподъл само сърдито изсумтяваше в отговор на думите им и се отървааваше с мълчание или пък казваше, че той съвсем не е Октоподъл, а някакво друго дребосъче; подобно твърдение предизвикваше нови шеги от страна на продавачите. Всичко това ядосваше извънредно много Октоподъл и понеже насмешките ставаха все по-жестоки, той реши да се появява на улицата, колкото е възможно по-рядко, и излизаше от дома си само в краен случай.

Една вечер, когато той си седеше в къщи, някой почука на вратата. Октоподъл слезе по стълбите, отвори вратата и при светлината на уличната лампа успя да разгледа посетителя. Беше дребосъче с мургаво, скулесто лице, украсено с малки, черни, грижливо пригладени мустачки, със също така малка, черна, заострена брадичка и с тесни, неспокойно блуждаещи насам-натам черни очички. Това лице се стори на Октоподъл съвсем непознато, но когато посетителят каза, че се нарича Шмекерленд, Октоподъл си спомни, че някъде е чувал вече това име.

Той покани Шмекерленд в стаята и му каза:

— Струва ми се, че вашето име ми е познато. Можете ли да ми припомните къде сме се срещали с вас?

— Да сме се срещали ли? Не — отвърна Шмекерленд, който учудено гледаше натрупаните наоколо купища боклук, изпотрошени мебели и рибени кости. — Аз само имах възможност да ви направя една услуга, когато искахте да се отървете от Дружеството за гигантски растения.

— Ах, разбира се! — извика Октоподъл. — Доколкото помня обаче, тази услуга ми излезе тогава съвсем не евтино: смъкнахте от мене три милиона фертинга.

— Не три — хладнокръвно отвърна Шмекерленд. — Въпросът беше за два милиона. Впрочем аз не получих абсолютно нищо от тези милиони, защото онова говедо Скъперфилд ме тресна с бастуна си по главата, а двамата негодници Мигача и Ракс ме изоставиха самичък в гората и избягаха с всичките пари. Оттогава скитам по света и търся това животно Мигача. Сега реших да се обърна към вас с надеждата, че ще ми кажете къде мога да намеря онова говедо Ракс.

— За съжаление не мога да ви удовлетворя любопитството, защото това говедо Ракс избяга отдавна и отнесе със себе си около милион мои собствени пари — отговори Октоподъл.

— В такъв случай не можете ли да ми дадете да се навечерям? Ако не наситя глада си, мога да извърша и престъпление: от сутринта не съм хапнал нищичко — обясни Шмекерленд.

— Мога да ви предложа само пържени яйца — сухо измърмори Октоподъл.

Той заведе госта си в кухнята, строши два стола и запали печката. След това счупи едно яйце, но вместо да го пусне в тигана, изтърва го върху собствените си панталони. Шмекерленд видя, че ако всичко върви все така, едва ли ще може да вечеря, затова взе яйцата от Октоподъл и се залови сам да ги приготви. Той избра по-голям тиган, изпържи двадесет яйца и двамата с Октоподъл седнаха да вечерят. Октоподъл ядеше и само изказваше похвали от време на време, защото отдавна не беше ял толкова вкусно приготвени пържени яйца.

Той съобрази, че Шмекерленд може да му бъде полезен, тъй като би могъл да ходи за продукти и да му помага в приготвянето на храната, затова го покани да остане да живее при него. Шмекерленд се съгласи и оттогава животът на Октоподъл прие по-организиран характер.

Шмекерленд се нагърби с доставянето на хранителни продукти от магазините. Закуските, обедите и вечерите те приготвяха заедно. Октоподъл вършеше по-грубата работа, „приготвяше“ дърва от мебелите, палеше печката, чистеше картофите, а Шмекерленд изпълняваше функциите на ръководител и следеше за качеството на приготвяните ястия.

Шмекерленд проявяваше грижи не само за яденето, но и за чистотата.

— Вие, драги, сте натрупали твърде много боклук в тази стая — каза той веднаж на Октоподъл. — Само че няма смисъл да се чисти. Просто ще се преместим в друга стая, а когато измърсим и нея, ще се преместим в трета, четвърта и тъй нататък, докато не оплескаме цялата къща, а после ще видим.

Тъй като не им се палеше втори път печката, а през нощта беше студено, Шмекерленд измисли да не спят в леглата, а в сандъци. Те се вмъкваха в сандъците заедно с пухените си постелки и завивки, затваряха капаците и стопляха въздуха вътре с дишането си. Така можеха да спят, без да чувствуват студ.

По това време най-голямото удоволствие за господата Шмекерленд и Октоподъл беше да седнат вечер след всекидневните грижи пред телевизора и да почнат да проклинат новите порядки. По телевизията тогава често показваха работниците, които управляваха фабриките и заводите си самостоятелно, без господари. Особен интерес представляваше обстоятелството, че голям брой производствени процеси протичаха сега в състояние на безтегловност. Господин Октоподъл и господин Шмекерленд неволно пресмятаха печалбите, които биха могли да имат богаташите, ако те, а не работниците разполагаха с безтегловността. Но най-вече ги дразнеха разговорите около гигантските растения, които наистина растяха не с дни, а с часове. Не се минаваше ден да не покажат по телевизията гигантски краставици, зелки, зреещи домати, дини, пъпеши, цвекло, които при това бяха посадени върху отнетата от богаташите земя. И Октоподъл, и Шмекерленд се чувствуваха отвратително, когато гледаха огромните класове на зреещата земна пшеница.

— Ето я! Ето я къде расте причината за нашето проваляне! — крещеше Октоподъл с пяна на уста и размахваше юмрук срещу екрана на телевизора.

— Всичко пропадна вече! — тъжно махваше с ръка Шмекерленд. — Няма никаква надежда да се върне старото!

Един път говорителят обяви че скоро ще има предаване от космическото градче, построено от долетелите космонавти. Октоподъл и Шмекерленд едва се удържаха на столовете си, с такова нетърпение чакаха да видят враговете си. Най-после на екрана се появи Знайко. Той представи на зрителите своите другари космонавти, заедно с които беше долетял на Луната, и показа няколко малки уютни къщички, които те бяха построили за себе си. Зрителите видяха дори вътрешността на една такава къщичка. След това беше показана различна научна апаратура, а Фуксия, разказа за научноизследователската работа, която космонавтите извършват на Луната. Палитро показа няколко пейзажа от Земята, нарисувани пред самите лунни жители, и им обясни по какво се различава животът на Голямата Земя от живота на Луната. След него излезе Гусльо, който изсвири на флейта няколко мелодии, за да запознае лунните зрители със съвременната музика на земните жители.

След пауза, в която имаше музика, беше показана опитната зеленчукова и овощна градина със зреещи зеленчуци и плодове, между които особено изпъкваха огромните дини. Знайко каза, че всички плодове и зеленчуци растат също толкова големи, колкото и на Голямата Земя, а дори малко по-едри. Това той обясни с по-слабото лунно притегляне. Зад градината се намираше житна нива, която зрителите взеха отначало за някаква фантастична, огромна гора. Най-после беше показана и самата космическа ракета, с която беше извършен този първи по рода си междупланетен полет. Ракетата не стоеше, както преди, под открито небе, а се намираше в специален хангар, построен зад житната нива.

Като видя ракетата, Октоподъл чак позеленя от злоба.

— За всичко е виновна тази трижди проклета ракета! — изсъска той. — Ако имах динамит, веднага щях да я вдигна във въздуха без ни най-малко съжаление! Да не беше ракетата, всичко у нас щеше да си върви, както преди, и ние щяхме да живеем за собственото си удоволствие, а не да стърчим тук от сутрин до вечер и да се занимаваме с това противно готвене.

— Аз имам динамит, тоест мога да намеря — обади се Шмекерленд.

И той разказа на Октоподъл, че преди това е притежавал магазин за разнокалибрени стоки и е водил оживена търговия с пушки, пистолети, барут, пироксилин, динамит и други взривни вещества.

— По-късно продадох магазина — рече той, — понеже трябваше да замина набързо от Давилон. Не успях обаче да изнеса всички стоки и в скривалището на склада ми останаха няколко бъчвички барут и две сандъчета динамит. Уверен съм, че никой досега не е научил за това скривалище и ние с вас можем да го намерим. Ще се наложи обаче да отпътуваме за Давилон.

— Още утре тръгваме! — извика Октоподъл, като скочи нетърпеливо от стола си. — Аз ще ги науча! Повече не мога да търпя това! Ще ги вдигна всички във въздуха!

В това време предаването от Космическото градче завърши и почнаха да прожектират една нова кинокомедия. В ней се говореше за някакъв бивш богаташ, който не искал да работи, и понеже в стола отказали да го хранят, той решил сам да си готви. От всичките му старания обаче не излиза нищо. Купените яйца богаташът слага на стола, а после сяда върху тях; пакетът с масло изпуща на пода, настъпва го веднага с крак, подхлъзва се и пада, но при това събаря с ръка чайника с вряла вода и тя се излива право върху плешивата му глава. Цяла вечер той се върти в кухнята, после ляга в един празен сандък и заспива вътре. А на сутринта тича да си търси работа.

— Какво значи това? — закрещя възмутен Октоподъл. — Това е за мене! Как смеят? Забравили са кой съм аз? Аз не съм кой да е! Аз съм Октоподъл! Ех, да бяха ми паднали по-рано! Щях да им дам да разберат! А сега кои съм? Кой съм аз, питам ви! Сега съм нищо за тях, защото всичко отиде по дяволите! По-рано те ме и хранеха, и пояха, и обличаха, и къпеха, и ме слагаха да спя; разхождаха ме, косъм не даваха да падне от главата ми, чистеха всичко наоколо ми, грижеха се за мене, така ли е? А сега трябва сам да се грижа за себе си, сам да си правя всичко! Защо, питам ви? Откъде накъде? По-рано всички ме ценяха и уважаваха заради моето богатство, подмазваха ми се, кланяха ми се до земята, а сега всички ми се подиграват и отгоре на това правят кинокомедии за мене! Та това е обидно! Аз няма да го премълча. Аз ще ги науча тях! На парчета ще ги направя заради това! На пух и прах! Къде е динамитът? Дайте ми го тук! Още утре ще заминем за динамит!

Октоподъл още дълго продължи да се вълнува. Най-после Шмекерленд успя да го успокои, обеща му, че ще тръгнат за динамит още рано на другата сутрин и му помогна да си легне в сандъка.

ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА
ВРЪЩАНЕТО НА ЗЕМЯТА

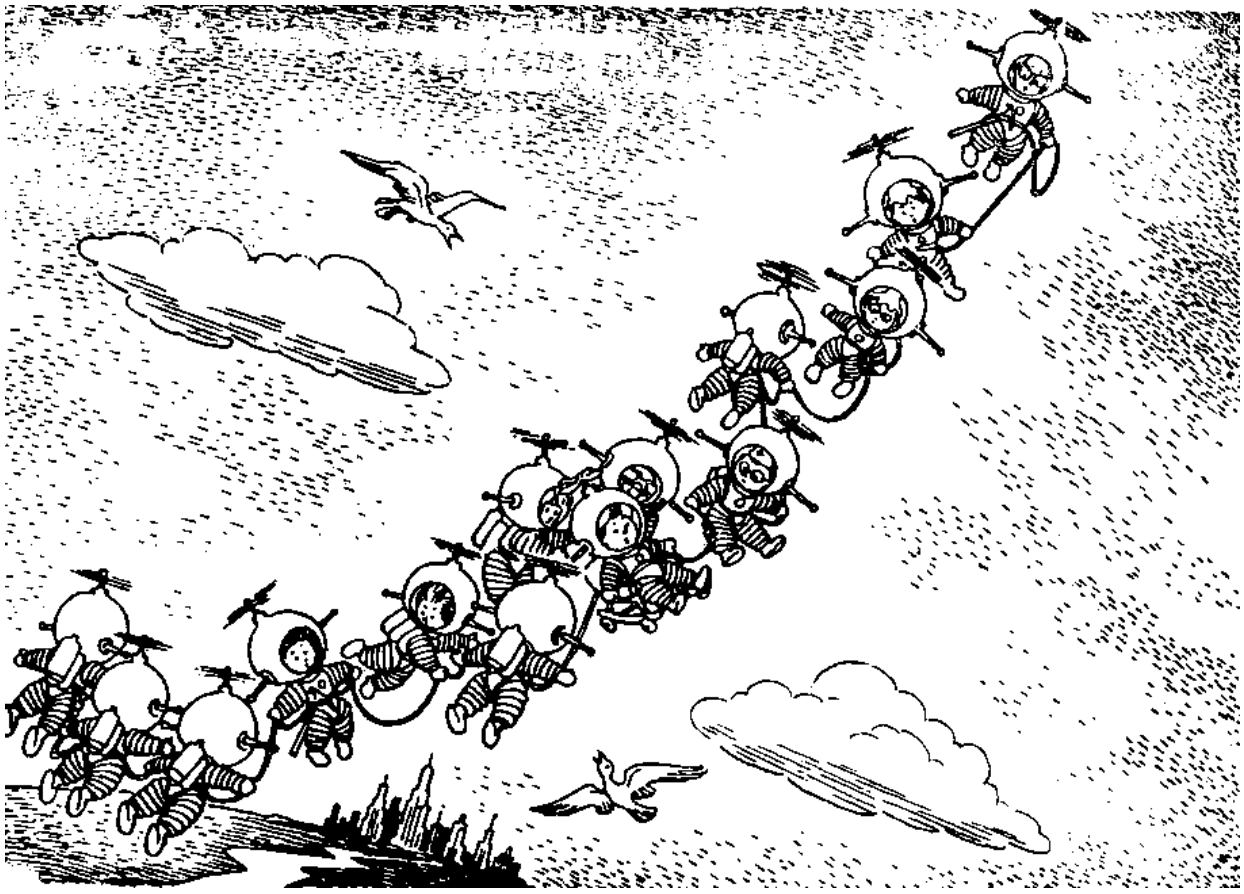

Изминаха няколко дни, откак Незнайко пристигна с приятелите си в Космическото градче. Тук всичко му хареса. Щом се събудеше сутрин, той веднага се отправяше към градината и се разхождаше там сред гъсто израсналите стебла на цвеклото, морковите, краставиците, доматите, дините или пък бродеше между гигантските класове на земната пшеница, ръжта, просото, елдата, лещата и овеса, от чиито зърна се прави чудесен булгур за превъзходната овесена каша.

— Тук всичко е почти като у нас, в Града на цветята — казваше Незнайко. — Само че в Града на цветята беше малко по-хубаво. Тук сякаш все нещо липсва.

Една сутрин Незнайко се събуди някак неразположен. Не го болеше нищо, но имаше усещането, че е много, много изморен и няма сили да стане от леглото си. Наближаваше времето за закуска, затова той се вдигна едва-едва, облече се, изми се, но когато седна да яде, почувствува, че не може да хапне нищо.

— Я гледай ти какви неща стават тук на Луната!… — измърмори Незнайко. — Когато имаш апетит, тогава няма какво да ядеш, а когато има какво да ядеш, тогава пък нямаш апетит!

Той се справи криво-ляво с порцията си, сложи лъжицата на масата и излезе на двора. След минута всички видяха, че се връща обратно. Лицето му беше уплашено.

— Братлета, ами къде е слънчицето? — попита той, като се оглеждаше в недоумение наоколо.

— Ех, че си загубен, Незнайко! — отвърна с насмешка Знайко. — Какво слънце искаш тук, когато ние сме на Луната или по-право казано — в Луната!

— Ох, аз пък забравих! — махна с ръка Незнайко.

След тази случка той целия ден все си мислеше за слънцето. На обед яде малко и едва привечер се успокои. А на следния ден всичко започна отначало.

— Къде е слънчицето? — хленчеше той. — Искам да има слънце! У нас в Града на цветята винаги имаше слънце.

— Знаеш ли какво, драги мой, по-добре престани с тези глупости — рече Знайко.

— Ами да не би просто да се е разболял? — обади се доктор Хапчев. — Май че ще трябва да го прегледам.

Той замъкна Незнайко в своя кабинет и почна внимателно да го изследва. Прегледа му ушите, гърлото, носа, езика и в недоумение поклати глава. После каза на Незнайко да си свали ризата и почна да го чука с едно гумено чукче по гърба, по плещите, по гърдите и по корема, като се вслушваше в звука, който те издаваха. Изглежда че звукът не беше такъв, какъвто трябваше да бъде, защото Хапчев през цялото време се мръщеше, вдигаше рамене и клатеше глава. След това той поиска от Незнайко да легне по гръб и почна да му натиска с длани корема на различни места, като едновременно с това го питаше:

— Така боли ли?… Не боли ли?… А така?…

И отново клатеше глава съкрушено.

Най-после той измери температурата, пулса и кръвното налягане на Незнайко, каза му да не става от леглото, върна се при останалите дребосъчета и тихо каза:

— Лошо, братлета! Нашият Незнайко е болен!

— А какво го боли? — попита Селдичка.

— Там е работата, че не го боли нищо, но въпреки това той е сериозно болен. Болестта му е извънредно рядка. От нея боледуват дребосъчетата, които са живели дълго време далеч от родното си място.

— Виж ти! — учуди се Знайко. — Тогава трябва да го лекуваме!

— Как ще го лекуваме? — отвърна доктор Хапчев. — Против тази болест няма никакво лекарство. Незнайко трябва да се върне на Земята колкото се може по-скоро. Само роднят въздух може да го излекува. Такива болни винаги тъгуват силно, когато са далеч от родината, а това може да им се отрази лошо.

— Значи трябва да се връщаме у нас? Това ли искаш да кажеш? — попита Знайко.

— Да, и при това колкото се може по-скоро — потвърди доктор Хапчев. — Мисля, че ако тръгнем на път още днес, ще успеем да стигнем до Земята заедно с Незнайко.

— Значи трябва да тръгнем още днес. И няма какво да разсъждаваме повече върху това — каза Фуксия.

— А какво ще стане с Шишко? — попита Знайко. — Нали той остана в Лос-Паганос със своите работници? Няма да го оставим тук самичък я!

— Ние с Болтчо веднага ще заминем да вземем Шишко с всъдехода — обади се Винтчо. — Привечер сме там, а утре сутринта ще тръгнем обратно. По обед ще бъдем тук!

— Налага се да отложим отлитането за утре — каза Знайко. — По-рано не можем да се оправим.

— Е, добре, мисля, че Незнайко ще издържи до утре — съгласи се доктор Хапчев. — Само че вие, братлета, действувайте незабавно!

Винтчо и Болтчо веднага изкараха от гаража всъдехода, взеха със себе си Козлето, когото учеха да управлява мотора, и тримата заедно заминаха за Лос-Паганос.

Доктор Хапчев побърза да съобщи на Незнайко за взетото решение да се потегли обратно към Земята. Тази вест зарадва силно болния. Той дори скочи от леглото и почна да приказва, че щом се върне

в къщи, ще напише писмо до Синеочка. Някога той обещал, че ще й пише, а сега съвестта го гризе, загдето не е изпълнил обещанието си. Щом реши да поправи грешката си, Незнайко явно се развесели и почна да пее песни.

— Не скърбете, братлета! — викаше той. — Скоро ще видим слънчицето.

Доктор Хапчев му напомни да не се вълнува толкова, защото организмът му е отслабнал от болестта и трябва да си пести силите.

Скоро веселостта, на Незнайко постепенно угасна и се замени с нетърпение.

— Кога ще се върнат Винтчо и Болтчо? — питаше той непрекъснато Хапчев.

— Днес, драги, те не могат да се върнат вече. Ще си дойдат утре. Ще потърпиш някак дотогава, а сега по-добре си легни и спи — увещаваше го доктор Хапчев.

Незнайко си лягаше, но само след минута скачаше и пак питаше:

— Ами ако не се върнат утре?

— Ще се върнат, драги мой, ще се върнат — успокояваше го Хапчев.

През тези дни в Космическото градче гостуваха астрономът Алфа и лунологът Мемега, пристигнали заедно с други двама физици — Квантик и Кантик. И четиримата бяха дошли специално, за да се запознаят с устройството на космическата ракета и на скафандрите, защото и те възнамеряваха да строят ракета и да извършат космически полет до Земята. Сега, когато тайната на безтегловността беше разкрита, междупланетните полети ставаха достъпни и за жителите на Луната. Знайко реши да подари на лунните учени точните чертежи на ракетата и заповяда да им дадат останалите запаси от лунит и антилунит. Алфа каза, че лунните учени ще запазят Космическото градче в пълен ред и ще направят тук космодрум с летище, на което да кацат долетелите на тяхната планета космически кораби и откъдето да излитат ракети за към други планети.

Когато космонавтите взеха, решение да се върнат на Земята, Знайко, Фуксия и Селдичка отидоха в хангара, за да направят най-грижлива проверка на всичките части й уреди на ракетата. В проверката участвуваха Алфа и Мемега, а също и Кантик и Квантик. За тях това беше много полезно, защото те получаваха възможност да се запознаят

практически с устройството на ракетата. При това се взе решение Алфа и Мемега да полетят на борда на ракетата заедно с космонавтите. Когато стигнат повърхността на Луната, космонавтите ще се прехвърлят в ракетата НИШ, а Алфа и Мемега ще се върнат с ракетата ФИС обратно в Космическото градче.

Проверяването на уредите и частите на ракетата зае всичкото време, с което разполагаха космонавтите, и завърши едва привечер.

След като приключи с последните изпробвания, Знайко рече:

— Сега ракетата е напълно готова за полет. Утре сутринта ще включим уреда за безтегловност и ще я преместим на стартовата площадка. А сега време е да спим. Необходимо е преди полета да си починем добре.

Космонавтите излязоха от хангара, заключиха вратата и се отправиха към Космическото градче. Още не бяха се скрили в далечината, когато зад оградата се показаха две глави с черни маски. Известно време те безмълвно стърчаха над оградата и само дишаха тежко. След това едната глава се обади с гласа на Шмекерленд:

— Най-после се махнаха, земята да ги погълне дано!

— Остави ги. По-добре нека хвръкнат във въздуха! — измърмори другата глава с гласа на Октоподъл.

Това наистина бяха Октоподъл и Шмекерленд.

Те почакаха още малко и след като се убедиха, че наблизо няма никого, Шмекерленд каза:

— Хайде прескачай, а аз ще ти подам сандъчето с динамита!

Октоподъл с пъшкане се покатери на оградата и скочи от другата й страна. Шмекерленд вдигна от земята сандъчето и се помъчи да го подаде на Октоподъл през оградата. Октоподъл протегна нагоре ръце, стараейки се да подхване сандъчето. То обаче се оказа твърде тежко. Октоподъл не можа да го удържи и падна на земята заедно с него.

— Какво го хвърляш така — изсъска му Шмекерленд. — То е пълно с динамит, а не с макарони! Тъй ще те разпердушини, че нищо няма да остане от тебе!

Той също се прехвърли през оградата и се опита да отвори вратата на хангара.

— Заключена! — измърмори злобно. — Ще трябва да подкопаем отдолу.

Двамата злосторници запалиха специалното електрическо фенерче и като клекнаха до стената, извадиха ножовете си и се заеха да копаят с тях земята.

В Космическото градче дребосъчетата отдавна вече спяха. Никой не очакваше нищо лошо. Будни бяха само Знайко и професор Телескопов. Те бяха заети с математически изчисления: налагаше се да уточнят траекторията на полета на космическия кораб, за да може той, след като се вдигне във въздуха, да попадне точно в отвора на тунела, през който се излизаше на повърхността на Луната.

Отдавна беше минало полунощ, когато Знайко и професор Телескопов завършиха всички изчисления и почнаха да се готвят за спане. Знайко се съблече, загаси електричеството, легна си и тъкмо щеше да се покрие вече с одеялото, когато се чу взрив. Стените на стаята се разлюляха, от тавана се посипа мазилка, стъклата на прозорците изскочиха от рамките си, креватът, на който лежеше Знайко, се преобърна и той се изтърси право на пода. Професор Телескопов, който спеше в стаята на Знайко, също се оказа на пода. Наметнат с одеялото, Знайко в миг изскочи навън и видя издигащия се нагоре стълб от пламък и дим.

— Ракетата! Та нали там е ракетата! — изкрещя той на изскочилия след него професор Телескопов.

Те се втурнаха напред, без да обръщат внимание на падащите отгоре дървени парчета, дотичаха до мястото, където доскоро се издигаше хангарът, и видяла само куп; димящи развалини. Към местопроизшествието вече се стичаха и останалите дребосъчета.

— Тук стана експлозия! Някой взриви ракетата! — извика Знайко е разтреперан от вълнение глас.

— Това са полицаите и никой друг! — възкликна Квантик. — Решили са да ни отмъстят!

— А сега как ще излетим обратно? — питаха дребосъчетата.

— Дали ще поправим ракетата? — подхвърли Мемега.

— Как ще я поправим? Сигурно вече няма никаква ракета — отвърна Фуксия.

— Спокойствие, братлета! — обади се Знайко, който пръв си възвърна самообладанието. — Трябва да разчистим бързо развалините и да разберем какво е станало с космическия кораб.

Дребосъчетата се хванаха на работа. Към разсъмване мястото беше разчистено и те видяха, че от взрива ракетата беше полегнала на едната си страна. Задната й част беше съвсем откъсната, главният двигател — повреден, а стъклата на илюминаторите — разбити.

— За да поправим тези повреди, няма да ни стигнат и две седмици — загрижено продума Знайко. — Трябва да отложим полета.

— В никакъв случай! — извика доктор Хапчев. — Незнайко няма да издържи две седмици. Той трябва да тръгне още днес?

— Та нали виждаш — отвърна Знайко, като посочи с ръка повредената ракета.

— Ами ако опитаме да се издигнем до повърхността на Луната само в скафандрите си? — обади се Селдичка. — Нали нашите скафандри са приспособени за полети в състояние на безтегловност? А след като достигнем повърхността на Луната, ще се качим на ракетата НИШ и ще полетим към Земята.

— Ето една отлична идея! — зарадва се Знайко. — Но дали скафандрите не са повредени? Те са вътре в ракетата.

Фуксия и Селдичка се спуснаха към кабината на ракетата и почнаха да натискат бутончето, привеждащо в действие механизма, който отваряше вратата на шлюзовата камера. Механизмът обаче не действуваше и вратата си оставаше затворена. Тогава инженер Заварко, който през това време се беше съвсем оправил от нараняването, се вмъкна през разбития илюминатор в кабината и отвори вратата на камерата със скафандрите.

— Братлета, скафандрите са непокътнати! — извика той, след като се убеди в това.

— Ура! — извикаха зарадваните дребосъчета.

Инженер Заварко успя да поправи електромотора и да отвори вратата на шлюзовата камера. Космонавтите веднага започнаха да измъкват навън скафандрите и грижливо да ги проверяват.

Към обед Винтчо, Болтчо и Козлето се върнаха заедно с Шишко в Космическото градче и всички се заловиха да се готвят за отлитането.

Новината, че космонавтите ще отлетят, се разнесе бързо в Неялово и всички жители на селото вкупом дойдоха да се сбогуват със своите приятели.

— Ние ви подаряваме цялата опитна градина и всички насаждения около Космическото градче — каза Знайко на неяловци. —

Скоро всичко ще узрее и вие приберете реколтата. Сами няма да можете, но повикайте на помощ жителите на други села. Заедно ще ви бъде по-лесно. А в бъдеще старайте се да отглеждате повече гигантски растения. Разпространят ли се из цялата ви планета, няма да изпитвате вече никакъв недостиг.

Неяловци плачеха от радост. Те се спуснаха да целуват Знайко и всички останали космонавти. Козлето също беше много щастлив, защото Винтчо и Болтчо му бяха подарили своя всъдеход.

— Колко жалко! — каза Козлето на. Незнайко. — Тъкмо сега започва истинският живот у нас, а ти си отиваш!

— Нищо — отвърна Незнайко. — Ние пак ще дойдем, а и вие ще долетите при нас. Сега не мога повече да остана. Много ми е мъчно за слънчицето.

Щом си спомни за слънцето, от очите на Незнайко веднага бликнаха сълзи. Силите го напуснаха и той се строполи на земята. Доктор Хапчев се затича към него и като видя, че очите на Незнайко са затворени, бързо му тикна под носа шишенце с амоняк. Незнайко дойде на себе си, но беше много бледен.

— Кажи ми, как ще летим ние с тебе, а? — тревожеше се доктор Хапчев. — Ти трябва да лежиш, а не да се отправяш в космически полет. Не зная в какво състояние ще стигнеш до Земята!

— Нищо — каза Винтчо. — Ние с Болтчо ще вземем креслото люлка и ще му приспособим колелца. За да не си хаби напразно силите, ние ще возим Незнайко в това кресло.

Точно така и направиха. Щом креслото беше готово, Знайко даде заповед всички да си облекат скафандрите. Космонавтите веднага почнаха да се обличат, а Кантик и Квантик облякоха Незнайко.

Трябва да спомена, че тези скафандри се различаваха отчасти от скафандрите, с които се ползуваха Незнайко и Шишко. На върха на херметическия шлем всеки такъв скафандър имаше поставен малък електрически двигател с пропелер — нещо като вентилатор с четири перки. Завърти ли се пропелерът, космонавтът се издига във въздуха. Придавайки на тялото си едно или друго положение в пространството, той може да направлява полета си в която си иска посока. Освен това прогтелерът може да действува и като парашут. При падане от голяма височина космонавтът може да включи електрическия двигател и бързо въртящият се пропелер веднага ще забави падането.

Щом бяха надянати скафандрите, Знайко заповяда на всички да се привържат за дългия капронов шнур, който беше приготвен предварително. Всички изпълниха веднага заповедта. В същото време Кантик, Квантик, Алфа и Мемега настаниха Незнайко в креслото люлка, завързаха го с ремъци за седалката, за да не се изхлузи по пътя, а креслото също завързаха за капроновия шнур.

Най-после всички приготовления бяха привършени. Космонавтите прикрепиха към коланите си алпийските тояги, ледосекачите и геоложките си чукчета и се строиха във верига. Знайко, който беше начело, включи прикрепения на гърба на скафандъра му уред за безтегловност и натисна бутончето на електрическия двигател. Чу се равномерно бръмчене и пропелерът се завъртя. Изгубил тегло, Знайко плавно се понесе нагоре и повлече след себе си останалите космонавти.

Лунните жители ахнаха от изумление, когато видяха как дългата върволица космонавти се издигна във въздуха. Всички замахаха, заръкопляскаха и почнаха да си подхвърлят шапките. Някои заподскачаха от възбуждение. Мнозина дори плачеха.

В това време космонавтите се издигаха нагоре все по-бърже и по-бърже. Скоро те се превърнаха в едва забележими точки и най-после напълно изчезнаха. Дребосъчетата обаче продължаваха да стоят, сякаш се надяваха, че пришълците от далечната планета Земя пак ще се върнат и те отново ще ги видят. Измина цял час, после два, изтекоха и три часа. Лунните жители почнаха да губят надежда, че ще видят отново своите приятели.

И наистина нямаше за какво да чакат повече. По това време космонавтите вече се катереха по стръмния тунел в обвивката на Луната. Въздухът тук беше много разреден и затова пропелерът представляваше съвсем слабо движеща сила. Все пак с помощта на ледосекачите, с които се бяха въоръжили, космонавтите успяха да преодолеят всички препятствия. Те се промъкнаха в пещерата с висулките, а оттам достигнаха голямата пещера, която излизаше на повърхността на Луната.

Тук Знайко реши да раздели целия отряд на две групи. Първата група трябваше да се изпрати напред, за да направи час по-скоро проверка на ракетата НИШ. Защото, откак ракетата беше кацнала на Луната, беше изминало твърде много време и тя можеше да бъде

повредена от метеори; освен това невъзможно беше да започнат космически полет, без да се извърши подробен преглед на всички части и уреди на ракетата.

В първата група Знайко реши да включи себе си, професор Телескопов, а също така Фуксия и Селдичка. На другите космонавти той заповяда да останат засега в пещерата и да се заемат с набавянето на кристали от лунит и антилунит, запаси от които трябваше да се занесат на Земята.

Доктор Хапчев каза, че Незнайко се чувствува много зле и затова трябва веднага да се пренесе в ракетата, където може да бъде освободен от тежкия скафандър. Знайко обаче възрази:

— Сега на Луната е нощ. Слънцето е залязло и навън е много студено. Ако ракетата е повредена, то значи и вътре няма да може да се стои без скафандър. По-добре останете с Незнайко засега в пещерата. Тук все пак е по-топло. Ако се убедим, че ракетата е в изправност, ще ви съобщим веднага и вие ще доведете Незнайко при нас.

След като даде нареждане никой да не излиза вън от пещерата, за да не се подлага излишно на действието на космическите лъчи, Знайко тръгна напред, съпровождан от Фуксия, Селдичка и професор Телескопов.

Някои си представят, че когато на Луната е нощ, тогава там е много тъмно и не се вижда нищо. Това обаче не е вярно. Точно тъй, както Луната осветява нашата земя в лунна нощ, така и нашата Земя осветява Луната — с тази разлика само, че нейната светлина е по-силна, понеже земното кълбо е значително по-голямо от лунното. Ако от Земята Луната ни се вижда колкото една средна чиния, то погледната от Луната, Земята има размерите на голяма кръгла тепсия. Науката е установила, че слънчевата светлина, отразена от нашата Земя, осветлява Луната деветдесет пъти по-силно, отколкото отразената от Луната слънчева светлина осветлява Земята. Това означава, че в тази част на Луната, откъдето се вижда Земята, през нощта можеш свободно да четеш, пишеш и рисуваш, както и да се занимаваш с всякаква друга работа.

Щом излязоха от пещерата, Знайко и неговите спътници видяха над себе си черно бездънно небе, обсипано с милиарди блестящи звезди и огромен блестящ диск, светещ с бяла и дори малко синкава светлина. Този именно диск беше нашата Земя, която се виждаше този път не във

формата на сърп или полукръг, а като пълен кръг, тъй като Слънцето не я осветяваше отстрани, а направо.

Огряната от земния диск лунна повърхност, както и планините, които се виждаха в далечината, имаха червеникав цвят: от светло-вишнев до пурпурен или тъмночервен. Всичко, което оставаше в сянка, всичко, до което не проникваше светлината, включително и най-малките пукнатини под краката им, блещукаха с изумрудено-зелен цвят. Това се обясняваше със способността на лунните скали да светят под въздействието на невидимите космически лъчи. Накъдето и да погледнеха космонавтите, навсякъде виждаха борбата между двата цвята — червения и зеления; единствено ракетата блестеше в далечината с яркосиня светлина, сякаш беше къс че пролетно, светлосиньо земно небе.

Космонавтите, които останаха в пещерата, решиха да не си губят времето напразно и се заеха да си набавят лунит и антилунит. Ледосекачите и чукчетата дружно зачукаха по скалите. Впрочем никакво чукане не се чуваше, защото звукът, както вече е известно на всички, не се разпространява в безвъздушно пространство.

Измина се около един час в напрегната работа. След малко по радиотелефона се получи нареждане от Знайко да се заведе Незнайко в ракетата. Знайко съобщи, че ракетата не е пострадала от метеоритите, херметичността й не е нарушена, обаче много от приборите се нуждаят от регулиране, а акумулаторите — от смяна на електролита и от зареждане. За всичко това щеше да бъде необходимо не по-малко от дванадесет часа. Ето защо Знайко нареди цялото останало време да се използува за набавяне на лунит и антилунит и за натоварването им на ракетата.

Без да губи нито секунда, доктор Хапчев тръгна на път, возейки пред себе си креслото люлка, в което лежеше Незнайко в своя скафандър. Когато Хапчев най-после стигна до ракетата, Незнайко се почувствува толкова слаб, че не можа да стане от креслото и трябваше да го носят на ръце. С помощта на Знайко, Фуксия и Селдичка доктор Хапчев успя да внесе Незнайко в ракетата. Там му снеха скафандъра, съблякоха го и го сложиха да си легне в каютата.

Освободен от тежкия скафандър, Незнайко усети известно облекчение и дори се опита да стане от леглото, но силите му отново го

напуснаха. Обзе го такава слабост, че той едва беше в състояние да си мръдне ръката или крака.

— Каква е тази болест — продума Незнайко. — Струва ми се, че съм налят с олово и тялото ми тежи три пъти повече, отколкото трябва.

— Това не може да бъде — отговори му Знайко. — Ти си на Луната и трябва да тежиш не три пъти повече, а шест пъти по-малко. Виж, ако беше попаднал на планетата Юпитер, там наистина щеше да тежиш три пъти повече или по-точно казано — два пъти и шестдесет и четири стотни повече, отколкото на Земята. А пък на Марс щеше да тежиш три пъти по-малко. Но ако би се озовал на Слънцето…

— Добре де, добре — прекъсна го доктор Хапчев. — Не го затруднявай сега с тези цифри. По-добре погрижи се да отлетим по-бързо.

Знайко излезе и те заедно с Телескопов се заловиха да проверяват електронната сметачна машина. След няколко часа всички: уреди и прибори бяха проверени, но ракетата не можеше да излети, докато не се заредят акумулаторите, от които зависеше точното функциониране на всички бордни съоръжения и на двигателите.

Доктор Хапчев не се отделяше от Незнайко. Виждайки, че той губи сили, докторът се чудеше какво да направи и нервничеше. Наистина, щом включиха безтегловността и ракетата най-после се отправи на път, самочувствието на Незнайко малко се подобри. Но отново не задълго. Скоро той пак взе да се оплаква, че го притиска някаква тежест, макар да беше ясно, че не можеше да има никаква тежест, тъй като той, както и всички останали дребосъчета в ракетата, се намираше в състояние на безтегловност. Доктор Хапчев разбираше, че тези болезнени усещания са резултат на потиснатото психическо състояние на болния и се мъчеше да отвлече Незнайко от мрачните му мисли, като разговаряше ласкаво с него и му разказваше приказки.

Останалите дребосъчета се отбиваха в каютата и всеки се мъчеше да си спомни още някаква приказка, за да я разкаже на Незнайко. Всички мислеха само едно — как да помогнат на болния. След известно време забелязаха, че Незнайко престана да проявява интерес към заобикалящите го и вече не слуша какво му говорят. Очите му бавно блуждаеха по тавана на каютата, а пресъхналите му устни шепнеха нещо. Доктор Хапчев се вслушваше с всички сили, но не можеше да разбере нито дума.

Скоро очите на Незнайко се притвориха и той заспа. Гърдите му продължаваха да се повдигат все така тежко. Страните му се покриха с трескава руменина. Постепенно дишането му се успокои. Гърдите му взеха да се повдигат все по-слабо и по-рядко. На доктор Хапчев му се стори дори, че Незнайко не диша. Той почувствува, че работата е лоша, и грабна ръката на Незнайко. Пулсът му едва се напипваше и беше много бавен.

— Незнайко! — извика изплашен доктор Хапчев. — Незнайко, събуди се!

Но Незнайко не се пробуждаше. Хапчев бързо му пъхна под носа шишенцето с амоняк. Незнайко бавно отвори очи.

— Трудно ми е да дишам — прошепна той с усилие.

Като видя, че Незнайко отново затвори очи, доктор Хапчев го улови за рамото и взе да го разтърсва.

— Незнайко, не заспивай! — викаше той. — Ти трябва да се бориш за живота си! Чуваш ли? Не се предавай! Не заспивай! Ти трябва да живееш, Незнайко! Трябва да живееш!

Щом забеляза, че лицето на Незнайко се покрива с някаква странна бледност, Хапчев отново му грабна ръката. Пулсът не се усещаше. Хапчев притисна ухо към гърдите на болния. Сърцето не се чуваше. Той отново даде на Незнайко да помирише амоняк, но и това не произведе никакво действие.

— Кислород! — извика Хапчев, като захвърли встрани шишенцето.

Винтчо и Болтчо грабнаха гумената възглавничка и се затекоха към газовата камера, където се държаха балоните с кислород, а Хапчев, без да губи нито миг, започна да прави на Незнайко изкуствено дишане. Дребосъчетата, струпани пред вратата на каютата, наблюдаваха с тревога как доктор Хапчев ритмично повдига нагоре ръцете на Незнайко, а после изведнаж ги спуща надолу, притискайки ги плътно към гърдите му. От време на време той спираше за минутка, долепваше ухо към гърдите на Незнайко, мъчейки се да долови биенето на сърцето, и отново продължаваше изкуственото дишане.

Никой не можеше да каже колко време беше изтекло. Всички имаха впечатлението, че то е твърде много. Най-после на Хапчев му се стори, че Незнайко въздъхна. Докторът трепна, но продължи да вдига и спуска ръцете на болния, докато не се убеди, че дишането се е

възобновило. Като видя, че Винтчо и Болтчо са донесли възглавничката с кислород, той им каза да пускат по малко кислород от тръбичката около устата на болния.

Дребосъчетата с облекчение забелязаха как страшната бледност започна да изчезва от лицето на Незнайко. Най-сетне той отвори очи.

— Дишай, дишай, Незнайко — ласкаво му каза доктор Хапчев. — Дишай сега сам, миличък! По-дълбоко дишай! И не заспивай, мили мой, не заспивай! Потърпи мъничко!

Той нареди да се дава на болния още известно време кислород, а сам почна да изтрива с кърпа потта от челото си. В това време някое от дребосъчетата погледна през илюминатора и извика:

— Гледайте, братлета, Земята е вече близо!

Незнайко искаше да се повдигне, за да види й той, но от слабост не можа дори да обърне глава.

— Повдигнете ме — пошепна той. — Искам поне още веднаж да видя Земята.

— Повдигнете го, повдигнете го! — разреши докторът.

Фуксия и Селдичка хванаха Незнайко под мишниците и го поведоха към илюминатора. Незнайко погледна през него и видя Земята. Сега тя не изглеждаше такава, както от Луната, а беше като едно огромно кълбо. Светлите петна по него бяха материците, а тъмните — моретата и океаните.

Около земното кълбо имаше светещ ореол, който го обвиваше като топло, меко, пухено одеяло. Докато Незнайко гледаше навън, Земята видимо се приближаваше и вече не можеше да се обхване с поглед цялото земно кълбо.

Щом видяха, че Незнайко се е изморил и диша тежко, Фуксия и Селдичка го понесоха обратно към леглото, но той им каза:

— Облечете ме!

— Добре, добре! — каза доктор Хапчев. — Първо си почини малко. Ей сега ще те облечем.

Фуксия и Селдичка го сложиха на леглото, облякоха му оранжевата рубашка и светложълтите панталони, обуха му чорапите и обувките, завързаха му на врата зелената връзка и дори му сложиха на главата неговата любима синя шапка.

— А сега носете ме! Носете ме! — зашепна с пресеклив глас Незнайко.

— Но къде да те носим, миличък? — учуди се Хапчев.

— На Земята! Бързо! Трябва ми Земята!

Хапчев видя, че Незнайко отново диша трескаво, целият трепери и рече:

— Добре, добре, ей сега, миличък! Носете го в кабината.

Фуксия и Селдичка изнесоха Незнайко от каютата. Доктор Хапчев отвори вратата на асансьора и четиримата слязоха в задната част на ракетата. След тях се спуснаха Винтчо, Болтчо, професор Телескопов и останалите дребосъчета. Незнайко видя, че Фуксия и Селдичка се спряха пред вратата и се разтревожи:

— Носете ме, носете ме! Какво правите?… Отворете вратата!… Искам на Земята! — шепнеше той, ловейки жадно въздуха с уста.

— Ей сега, миличък, почакай! Сега ще отворим — отговори Хапчев, мъчейки се да успокои Незнайко. — Ей сега, миличък, ще попитаме Знайко дали можем да отворим вратата!

Сякаш в отговор на думите му същия миг от високоговорителя се чу гласът на Знайко, който продължаваше да стои на своя пост в кабината за управление.

— Внимание! Внимание! Започваме да се приземяваме! Пригответе се за включване на тежестта. Всички да се приготвят за включване на тегловността!

Дребосъчетата, които не успяха да съобразят какво ще стане, изведнаж почувствуваха силна тежест. Това им подействува като удар, който ги свали на пода. Винтчо и Болтчо първи разбраха станалото. Те скочиха на крака и вдигнаха болния Незнайко. Доктор Хапчев и професор Телескопов помогнаха на Фуксия и Селдичка да станат.

Още не свикнали с усещането на тежест, последва втори удар и всички отново се намериха на пода.

— Земя!… Пригответе се за слизане! — раздаде се гласът на Знайко. — Отворете вратата на шлюзовата камера!

Професор Телескопов, който се намираше най-близо до изхода, решително натисна бутончето. През отворената врата блесна слънчев лъч.

— Носете ме, носете ме! — извика Незнайко и протегна ръце към светлината.

Винтчо и Болтчо го изнесоха на ръце и почнаха да слизат с него по металическата стълбичка. Дъхът на Незнайко секна, като видя

синьото небе с бели облаци по него и сияещото слънце във висините. Чистият въздух го опияни. Всичко сякаш заплува пред очите му: и изумруднозелената ливада, изпъстрена с жълти глухарчета, бели лайкучки и сини звънчета, и дърветата с трептящите от вятъра листа, и синеещата се в далечината сребриста повърхност на реката.

Когато Винтчо и Болтчо стъпиха на Земята, Незнайко страшно се развълнува:

— Пуснете ме! — извика той. — Пуснете ме и мене на Земята!

Винтчо и Болтчо внимателно изправиха Незнайко и му помогнаха да стъпи на Земята.

— А сега водете ме! Водете ме! — викаше Незнайко.

Винтчо и Болтчо полекичка го поведоха, поддържайки по-грижливо под мишниците.

— А сега ме пуснете! Пуснете ме! Мога сам!

Тъй като Винтчо и Болтчо се страхуваха да го пуснат, Незнайко се опита да се измъкне от ръцете им и дори посегна да удари Болтчо. Тогава те го пуснаха. Незнайко направи няколко неуверени стъпки, но изведнаж рухна на колене, простря се на земята и като притисна лице към нея, почна да я целува. От очите му потекоха сълзи. И той прошепна:

— Майчице моя, земьо моя мила! Никога няма да те забравя!

Ясното слънце ласкаво го топлеше със своите лъчи, свежият ветрец разбъркваше косите му, сякаш го милваше по главата. И на Незнайко му се струваше, че в гърдите му нахлува някакво голямо, огромно чувство. Той не знаеше как се нарича това чувство, но разбираше, че то е хубаво и че по-хубаво от него няма на света. Незнайко се притисна към Земята като към родно, близко същество и усети как силите му отново се възвръщат и болестта му изчезва от само себе си.

Най-после той изплака всичките сълзи, които се бяха набрали в душата му, и се изправи. Незнайко се засмя весело, когато видя своите другари, които радостно приветствуваха родната Земя.

— Е, братлета, това е то! — радостно извика той. — А сега можем отново да тръгнем на някакво пътешествие!

Ето какво дребосъче беше този Незнайко!

КРАЙ

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.